

בראשית ברא וגו' והארץ היתה תוהו ובוהו וגו' ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור וגו' ויש לפרש ע"ד מוסר והילוך לעבדות ה' השני מיני אור הנ"ל וגם לפרש הצירוף של סיום התורה והתחלתה שהם אותיות ל"ב הנה עיקר בריאת העולם היתה בשביל ישראל ובשביל היראה שנקראים ראשית היינו ישראל יהיו דבקים לה' תמיד ביראה גדולה היינו על ידי התבוננותם בגדולתו יתברך ויפחד וירא מפניו ית' וזהו בחינה גדולה ויקרה אמנם והחיות רצוא ושוב שא"א לאדם לעמוד תמיד באותה בחי' ולפעמים נופל מזאת הבחי' מדבקותו הנ"ל ונחשך האור הקדושה בלבו שאינו יכול להיות דבוק כל כך במחשבתו ולבו ביראת ה' ובעבור זאת נשבר לבו בקרבו על העדר האור ההוא מלבו ונכנע ונשפל מאוד מאוד מפני פחד ה' ומהדר גאונו וזהו בחי' שבירי לוחות היינו שלבו נשבר בקרבו מגודל הבושה לפני ה' על שנתרחק מדביקות הנ"ל וגם בחי' זו מונחת בארון וזהו אשר עשה משה לעיני כל ישראל ופרש"י ששבר את הלוחות וה' הסכי' לדעתו ואמר אשר שכרת יישר כוחך ששכרת מרמז ג"כ ע"ז האופן פי' משה הוא בחי' דעת מכללות ישראל כידוע ושבר את בחי' לב המרומז בצירוף סיום התורה והתחלתה ולבחי' זו היתה רצון הבורא ברוך הוא בבריאת העולם וזהו בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ מרמז לשני בחי' הנ"ל היינו השמים מרמז לבחי' א' והארץ מרמז לבחי' ב' שהיא בבחי' ארציות וגמר אומר והארץ היתה תוהו ובוהו היינו שהי' משתומם על הבוהו שבו פי' שנשבר לבו בקרבו על בחי' הבוהו היינו על העדר האור הדביקות הנ"ל אז ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור היינו שנעשה מזה הבחי' גם כן אור גדול ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד פי' ששני הבחי' ערב ובוקר נתחברו להיות אחד בקדושה גדולה על ידי הכנעת לבו וגודל ענו"ה וזהו מרומז בתיבת 'ע'נ'ו'ה גימטרי' 'י'ו'ם 'ל'י'ל'ה שעל ידי ענוה נעשה מן ערב בוקר ונכלל שמאלא בימינא ונעשה יום אחד יה"ר שנזכה לזה אמן כ"ר: בראשית ברא וגו': פרש"י שבתחלה עלה במחשבה לבראתו במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת הרחמים ושתפה וכו' והיינו דכתיב ביום עשות וגו' פי' ע"ד המוסר הנה ידוע שהקב"ה צימצם אורו יתברך וברא העולמות ובתחלה צימצם אורו יתברך וברא עולם העליון באות יו"ד ואחר כך צימצם עוד יותר עד שכרא עוה"ז הגשמי באות ה' ורמז בזה שכרא העוה"ז באות ה' שיש בו פתח לצאת לרמז שיש בו הבחירה שכל הרוצה לצאת יצא וכשירצה לחזור בתשובה וליכנס לבחי' קדושה יש בו פתח ליכנס והקב"ה יקבל אותו בתשובה כמאמר חז"ל אבל עולם העליון שיש בו קדושה ביותר אין בו תשובה כי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים ועם המלאכים כחוט השערה שנענשים על השוגג כמאה"כ וסביביו נשערה מאוד היינו שבכל מקום שיש בו קדושה ביותר שם הוא הדיקדוק ביותר ובכל מקום שאין הקדושה כל כך גדול מגודל הצימצום יש בו יותר בחי' רחמים וקבלת תשובה ולכן עוה"ב אין בו בחי' תשובה לגבי המלאכים כי הוא בחי' דין יותר ועולם הזה הגשמי יש בו יותר רחמים לכן יש בו בחי' תשובה וזהו בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין פי' שבתחילת הצימצום ברא עולם העליון במדת הדין היינו בבחי' קדושה גדולה ושם יש דין ביותר כנ"ל ואחר כך כשרצה לברוא עולם הזה שהאור הוא בצימצו' יותר והסתר גדול ולא יתקיים בלא בחי' רחמים לכן הקדים בחי' מדת הרחמים היינו בחי' תשובה כנ"ל וזה מרומז בפסוק את השמים ואת הארץ היינו השמים מרמז לעולם העליון הארץ מרמז

לעולם התחתון וניתוסף אות וא"ו בתיבת ואת הארץ לרמז לבחי' רחמים שנברא בו העולם הזה בבחי' אות וא"ו שהוא בחי' שנה שיש בשנה לפעמים י"ב חודש כמספר ו"ו במילואו ולפעמים יש בו י"ג חדשים כמספר אות וא"ו במילואו באל"ף נגד י"ג מדות הרחמים ולפעמים הם י"ב מדות הרחמים כידוע כי בשנת העיבור יש בו יותר רחמים בחי' אות אל"ף שבתוך הוא"ו וממשיך אור מעולם העליון בחי' קדושה עליונה וכן בפרטות גם בעולם הזה עצמו יש בו מדריגות גבוה מעל גבוה כגון בבחי' ימים יש בהם בחי' שבת שהוא יום מקודש משאר ימים לכן יש בו יותר בחי' דין מדקדקין בו יותר על כל הדברים הנעשים בו בכל הדינין וממנו נמשך בחי' קדושה לכל שאר ימי החול מרומז במלת בראשית ירא שבת היינו שבריאת העולם הי' בבחי' גבוה מעל גבוה כמו בחי' שבת וימי החול כנ"ל גם מלת שב"ת גימטרי' שמים וארץ י"ה מרמז כנ"ל שבחי' שמים בחי' יו"ד מאיר בבחי' ארץ שהוא בחי' ה"א וכן שבת מאיר לבחי' חול כנ"ל וכן בבחי' מקומו' בזה העולם יש ג"כ גבוה מעל גבוה היינו בחי' חוצה לארץ מקבל בחי' קדושה מבחי' ארץ ישראל וגבוה מזה בחי' ירושלים ובחי' מקדש עד בחי' קדשי הקדשים וכל שיש בו יותר בחי' קדושה יש בו יותר בחי' דין וממשיך אור וקדושה לתחתון ממנה והנה משה רבינו ע"ה התאוה מאוד ליכנס לבחי' א"י לבחי' הקדושה עד בחי' קדשי הקדשים כדי להמשיך אור וקדושה מאותן הבחי' על ישראל וזה ויעל משה מערבות מואב אל הר נבו ראש הפסגה וגו' עד וימת שם וגו' פי' שעלה משה לראש הפסגה היינו לבחי' הגבוהות להמשיך בחי' יראה וקדושה עליונה על ישראל ונתדבק בקדושת ארץ ישראל אשר הראהו השי"ת עד שמת בנשיקה ואף במותו ראתה עינו וזהו שפרש"י על לא כהתה עינו אף משמת פי' כי לא מת רק נתדבק בקדושה עליונה בבחי' נשיקה כנ"ל והמשיך בחי' קדושה ובחי' יראה עליונה על כל ישראל וזהו וימת שם משה עבד ה' בארץ מואב על פי ה' לרמז שהמשיך בחי' יר'א'ה גימטריא 'ע'ל 'פ'י הוי"ה היינו שהמשיך בחי' יראה מבחי' א"י על ידי הסתכלותו בו על בחי' ישראל אעפ"י שהיו בארץ מואב בחי' חוצה לארץ וזהו ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל: בראשית ברא וגו' פי' שהמשיך בחי' מורא גדול בחי' יראה עילאה מעולמות עליונים לכל ישראל לבחי' ל"ב שלהם ונעשה להם בחי' לב טהור ונעשה בחי' בראשית בחי' ירא שבת כנ"ל בחי' התחברות עולם העליון בעולם התחתון בחי' המשכה מן שמים אות יו"ד לבחי' ארץ אות ה"א כנ"ל בחי' בראשית בחי' שיר תאב בחי' שיר השירים אשר לשלמה שיר מקודש משאר השירים בחי' שיר אשר לשלמה בחי' שלימות שנשלם בחי' בנין בית המקדש וכן מרמז תיב' 'ב'ר'א'ש'י'ת גימטריא 'א'ש'ר 'ל'ש'ל'מ'ה עם מספר זיין שהוא בחי' שבת שע"י בחי' שבת הוא עיקר התגלות האור העליון ושלימות הקדושה ובשבת נאמר והתענג על ה' היינו קדימו' המחשב' כמבואר ויתן לך משאלות לבך היינו שאז דוקא ע"י המשכ' קדוש' שבת נתמלא שאלות ובקשות של בחי' לב טהור ברא וגו' לעבדו באמת כן יה"ר אמן: נעשה אדם בצלמנו וגו'.

ויברא אלהים את וגו' בצלם אלקים ברא אותו וזכר ונקבה ברא אותם ואיתא במדרש אגדה שבראו שני פרצופים וכו' ויש לדקדק בתחילה אמר ברא אותו לשון יחיד ואחר כך אמר ברא אותם לשון רבים הנה ידוע מאמר חז"ל שעיקר בריאת העולם היה בגין דיתקרי רחום וגו' ויתקרי בכל הי"ג מדות הרחמים במה שירחם על כל העולם בכל

המדות אמנם ההשתלשלות הי"ג מכילין דרחמי לעוה"ז אינו כ"א ע"י אתערות' דלתת' של עם קדושו כמאמר חז"ל הדבק במדותיו מה הוא רחום וכו' ועל ידי זה ממילא כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמי' ר"ל שע"י"ז שהוא מעורר מדת הרחמים לתתא על הבריות עי"ז נתעורר ג"כ למעלה מדת הרחמנות וכן בכל המדות טובות שפועל אדם לתתא כן מעורר לעילא וממשיכו לתתא כי יעקב חבל נחלתו וגו' אמנם יש ב' מדריגו' בענין הדביקות במדותיו ית"ש מדריג' הראשונ' העליונה המעול' למי שחננו השי"ת להיות עובד מאהבה בתענוג עליון ומואס בהבלי עוה"ז לגמרי ומקדש א"ע בכל אבריו ושומר את פיו מלאכול שום מאכל שיש בו ספק ונדנוד איסור או לדבר שום דבור אשר לא לה' המה כגון דברים בטלים וכדומה ומכ"ש שלא לדבר ח"ו שום לה"ר וליצנו' ורכילות חליל' וכל דבריו כ"א בתורת ה' ויראתו או מדבר'י ההכרח' הנוגע' לחיי גופו ומקדש א"ע מלהסתכל במקו' אשר לא לה' הוא ומקדש את לבו מלהרהר ומלהתאוות לשום דבר אשר לא לה' הוא כגון לכבוד או להתפארות או לשום תענוג אחר בלתי לה' לבדו או לקבר הכרחי לחיי גופו ההכרחים כדי שיוכל לעבוד את ה' באימה ויראה ואהבה בתענוג עליון וכל דבריו ועסקיו ומחשבתו רק לה' ודבוק בה' חי החיים מקור כל הנמצאי' והנבראים והעליונים מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין וזה שמגיע לבחי' עבודה כזו ממילא מרחם על כל הבריו' בלי שום טעם וישוב הדעת כלל כ"א מצד דביקותו במקורם מקור חיותם ובריאותם של כל הנמצאים ע"י עבודתו לה' באהבה בתענוגים ואינו מצפה לשום קיבול שכר ית"ר שנזכה לזה אשרי לו ואשרי חלקו אמנם יש עוד מדריגה שנייה בקדש פחותה ממנה והוא מי שעדיין לא הגיע לאהבה בתענוגים ואינו נקי מכל וכל והיצה"ר עדיין עומד לנגדו להלחם עמו ולבטלו מעבודתו ית' רק שהאדם ההוא מתגבר עליו בעבודתו בכל דבוריו ומחשבותיו ומעשיו לבלתי סור ח"ו ימין ושמאל ולציית לו ח"ו: ועובד ה' בכל כחו וכשנזדמן לו שום ענין במדת הרחמנות היצה"ר עומד לנגדו שלא להניחו לרחם על שום נברא רק שגם הוא עומד לנגדו בטעמי' טובים כגון כל המרחם על הבריות וכו' ועי"ז מתגבר על היצה"ר העומד לנגדו ועכ"פ הוא עושה המצוה לשם ה' ית': ובאמת שני המדריגות האלו שניהם כאחד טובים כי עכ"פ הוא עובד את ה' אבל חילוק גדול יש ביניהם עם כי שניהם ממשיכים שפע רב וברכה ומדת הרחמים לעולם ע"י י"ג מכילין דרחמי שנתעורר ע"י למעלה אבל מדריגה הראשונה הוא נקראת בחי' זכר ומדריגה השנייה נקראת בחי' נקבה ועל אלו שני המדריגות מרמז הכתוב באמרו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ר"ל כמותנו בחי' רחום וחנון כמונו כי מדת הטוב ורחמנות נקרא בחי' דמות וחיותם ובלשון הזוהר גושפנקא דמלכא כמבואר לקמן ורצון הקב"ה בבריאת האדם היה שיהא בו דמות וחיותם הנקרא טו"ב רחום וחנון בכדי שיוכל להמשיך הי"ג מכילין למטה ע"י בחי' ומדריגה הראשונה הנקרא בחי' זכר וע"ז נאמר ברא אותו לשון יחיד אבל אחר הבריאה שהיה שבירת הכלי' שנתערב רע בטוב וטוב ברע והיצה"ר נתגבר ונתקטנה הבתי' כמדריגה השנייה על זה נאמר ברא אותם לשון רבים שנעשה שני בחי' מדריגות הנ"ל זכר ונקבה ברא אותם כו' וע"ז רמז ר"ש בן יוחאי ע"ה בזוהר "את השמי' ואת הארץ גושפנקא דמלכ' דביה חתם שמיא וארע' ר"ל ר"ת גי' טוב כי אין העולם מתקיי' רק ע"י בחי' טוב וע"כ הלוחות הראשונות שלא היו כתוב בהן למען ייטב לך והי' חסר מהן בחי' טוב לא

הי' העולם מתקיי' בהם וע"כ שבר אותם מרע"ה כי ראה שאין העולם מתקיים בהם בלא טוב והקדוש ברוך הוא הסכים ע"י ונתן לו לוחות אחרונות וכתב בהן למען ייטב לך והארכת ימים כדי להשלים בחי' טוב שיתקיים העולם ע"י.

ונוכל לרמז בזה שהתורה נעוץ סופה בתחילתה שהתורה מסיימת אשר עשה וגו' לעיני כל ישראל ופירש"י שנשאו לבו לשבור את הלוחות לכאורה אינו מובן מאיזה טעם נשאו לבו לשבור את הלוחות הראשונות ע"ז מרמז התורה מחמת בראשית ברא וגו' את השמים ואת הארץ ר"ת גושפנקא דמלכא גימטריא טוב היינו מחמת שעיקר בריאת וקיום העולם הוא רק ע"י בחי' טו"ב ובלוחות הראשונות לא היה כתוב בהן טוב והיה חסר מהם בחי' טוב ולא היה אפשר לעולם להתקיים בהם לכך שבר אותם כמו שנבאר למטה גם במלת בראשית מרומז י"ג מכילין דרחמי כי בראשית גימטריא י"ג לחושבן זעיר דחנוך וזה היה כוונת משה רבינו עליו השלום לשבור את הלוחות הראשונות שלא היה בהם בחי' טוב והיה התגברות פ"ר דינים ובשבירת הלוחות ההם הומתק הפ"ר דינים שלא ישלטו על העולם ומרומז בס"ת אש"ד עש"ה מש"ה לעיני"י כ"ל ישראל"ל גימטריא פ"ר אמנם במה המתיק את כל זאת ע"י שקידש מרע"ה לבם ועיניהם של ישראל שיהי' רק לה' כמאחז"ל עין רואה והלב חומד והן תרין סרסורי דחטאה ע"כ העיקר לתקן אותם תחלה ומרומז במלת לעיני"י ובאות האחרון של התורה ובאות הראשון כי התורה מסיימת כל ישראל ומתחלת באות ב' בראשית אותיות ל"ב ר"ל שיהי' להם עין טוב ולב טוב בבחי' רוח נמוכה עוד מרומז ונעוץ סופה בתחילת' והתורה מסיימת בשם א"ל שהוא שם החסד ואחר כך בראשית ברא שנברא העולם בשם א"ל שהוא הי' מתחילת ההשתלשלות כדאיתא בספר עמק המלך וכ"ז היה כוונת משה רבינו ע"ה שיהיה תמיד חסד אל עלינו אמן כי"ר: ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים וגו' ונראה לי עד"ז ונקדים לפרש האיך התור' הקדושה נעוץ סופה בתחילתה דהנה סיום התורה אשר עשה משה לעיני כל ישראל ופירש"י שנשאו לבו לשבור את הלוחות לעיניהם ולכאורה אינו מובן מאיזה טעם נשאו לבו לשבור הלוחות שהיו מכתב אלקי' הגם שהיה לו כוונה בזה מכל מקום גוף המעשה אינו מובן אך נראה לי דהנה יש שני בחי' עבדות א' שעובד את הבורא ב"ה בתורה ומצות ומעשי' טובים ואינו נוטה מדרך התורה כלל רק כל העובדות ומעשים אשר הוא עושה הכל הוא רק ע"פ התורה ויש עוד עבדות השם שעושה איזה דבר אע"פ שאינו ע"פ התורה רק שהשעה צריכה לכך ואין כוונתו ח"ו להנאת עצמו כלל כענין שעשה אליהו בהר הכרמל אך ורק שאינו רשאי להכניס את עצמו בדבר כזה לסמוך על הכוונה שלו שהיא לשם שמים כיון שגוף הענין לא טוב הוא רק מי שיש לו אימה ויראה באמת ותמיד יראת ה' על פניו ומדקדק על עצמו כחוט השערה שלא לעבור על רצונו ית' זה יכול להכניס את עצמו לפעמים בעבודה כזאת: והנה מי שמתנהג את עצמו תמיד ע"פ התורה והמצות הן במעשה הן במחשבה הוא בחי' חסד: ומי שעושה דבר שאינו ע"פ התורה היא בחי' גבור' ומי שעושה דבר שבעצ' הוא בחי' גבורה שאינו ע"פ התורה רק שהכוונה היא לעשות רצון השי"ת שהוא בחי' חסד אז הוא בבחי' דעתהתחברות חו"ג: והנה משה בשעה ששיבר הלוחות וכוונתו היה לשם שמים היה אז בבחי' הדעת התחברות חו"ג וקשה האיך הכניס א"ע לעבוד את הבורא ב"ה בבחי' דעת ע"ז מרמז הכתוב תירוץ לזה

בראשית גימ' יר"א בכו"ר דע"ת פי' בכו"ר נקרא דבר שהוא ראשון מקודם דבר השני שאחריו וזהו יר"א בכו"ר דעת היינו שקודם בחי' דעת שעשה משה ששיבר את הלוחות שהיו מכתב אלהים רק שכוונתו היה לש"ש כמבואר בגמ' היה מקודם הבחי' דעת זו בבחי' ירא שהי' לו גודל אימה ויראה מפני פחד ה' ומהדר גאונו לכך היה רשאי להכניס את עצמו לבחי' עבודה כזו: וזה שאמר הכתוב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' פירוש שבחינת היראה נקראת עדן שהיא צריכה להיות קודם בחי' הדעת לשון עדן עד"ה אשר עדן לא היה לשון קדימה ובחי' עבודה כזו שהיא בחי' דעת נקרא ג"ן מלשון גנות כי המעשה אשר הוא עושה שאינ' ע"פ התורה היא מגונה רק שהכוונה הוא מייפהו: וההמשכה וההשפעה מן בחי' וראה לבחי' דעת הנ"ל נקראת בחי' נהר וזהו פי' הכתוב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' ר"ל שבחי' המשכה ושפע יוצא מן העד"ן בחי' היראה להשקות את הג"ן בחי' הדעת הנ"ל.

ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים פי' שעבודה זו היא מארבעה ראשים חסד וגבורה. חסד שבגבורה וגבורה שבחסד פי' כשנהר יוצא מעדן ר"ל כשעושה מעשה שאינו ע"פ התורה שהוא בחי' גבורה רק שכוונתו הוא לשם שמים בחי' חסד ע"י בחי' יראה שקדמ' להמעשה אזי נעשה מן המעשה ההוא בחי' דעת התחברות חו"ג וזהו יפרד לארבעה ראשים היינו חסד וגבורה וחסד שבגבורה וגבורה שבחסד וזהו המתקת הגבורות בחסדים יה"ר שנזכה לזה אמן כי"ר: פרשת נח אלה תולדות נח נח איש צדיק וגו'.

ובזוהר נייחא בעילאה ונייחא בתתאה להבין זה הנה כתיב כי רבה רעת האדם ונח מצא חן בעיני ה' ולפי משמעות הכתוב דהא בהא תליא מחמת שרבה רעת האדם ע"כ ונח מצא חן ואמרתי פירושו שהאמת כך הוא שמצד רעתם ודבקותם בחמס ובהבלי עולם חיי שעה ועולם עובר שהיו דבקים בו מאוד מזה בעצמו נשא נח ק"ו בעצמו ואמר יישר חילי לאורייתא ר"ל שאמר משאדבק א"ע בהבלי עוה"ז עולם עובר וחיי שעה מוטב שאדבק את עצמי בדביקות לבי וכחי בה' חי החיים חיי עולם וכן עשה ודבק את עצמו בה' ובעבודתו ועי"ז ונח מצא חן ר"ל חן גימטריא כבוד ה' פי' שברעת בני דורו מצא נח בחי' חן שגימטריא כבוד ה' ר"ל ע"ד מאמר חז"ל כל מה שברא הקב"ה לא בראו אלא לכבודו והכתוב מזהירנו על זה ואמר יהי כבוד ה' לעולם פי' שתמיד יהיה כבוד ה' נגד עיניך היינו בכ"מ שתסתכל תראה כבוד ה' הגנוז בתוכו ולא יהיה נסתר לפניך כמו שעשה נח כאמור לעיל ועי"ז קראו הכתוב איש צדיק כמאה"ב וצדיק יסוד עולם ר"ל מי היא צדיק מי שהוא רואה יסוד שבעולם ר"ל יו"ד סו"ד יו"ד בחי' חכמה סוד בחי' נעלם וגנוז היינו חכמת השי"ת הגנוז בעולם בכל נברא ונברא שהכל נברא לכבודו והחכם רואה ומסתכל בו בכל מקום ולא נעלם ממנו כבוד ה' מלראותו בכל מקום ובכל נברא כנאמר לעיל ולזה מרמזים חז"ל באמרם בעשרה מאמרות נברא העול' ר"ל בעשרה באות יו"ד המרמז' לבחי' חכמה נבר' כל דבר שבעול' והחכ' מסתכל ומצפה תמיד לראותו לדבק א"ע עי"ז לה' ועי"ז מעלה גם אותם הנבראי' שהם במדריג' התחתונ' מעלה אותם לה' ג"כ וזה הענין מרומז באות צדי"ק שהיא יוד נון כזה צ' ר"ל שהצדיק מדבק בחי' יוד בחי' חכמה הנ"ל לכל מדריגות הנפולים התחתונים כי נון מרמז לבחי' נופלים והחכם על ידי בחי' יו"ד בחי' חכמה שמוצא בתוכו שבו נברא ומדבק אותו בו עי"ן מעל' אותו ומרים אותו למעל' אך אעפ"כ היוד הפוכ' לרמז שהצדיק מהפך פניו

מהם לבלתי יודבק בהם וע"ז מזהירנו הכתו' שאו מרו' עיניכ' וראו מי ברא אל' מן יוד ברא אלה בחי' הגבורות כידוע שמלת אלה מרמז על בחי' הגבורו' מדריגות התחתונות הנפולים בהבלי עוה"ז ר"ל שאפילו בחי' התחתונות הגרועים הנפולים ג"כ נברא באות יוד בבחי' חכמה וכבוד ה' כנ"ל וזהו שאמר הכתוב אלה תולדות נח ר"ל אלה הן הבחינות הנפולים והגרועים שהיו בני דורו עוסקי' בהם הן היו תולדות נח ר"ל שהעל' אותן למעלה ע"ד מאמר חז"ל תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים שלהם או אפשר לפרש אלה תולדות נח ר"ל שמאלה מאותן המדריגות הנ"ל נתיילד נח כבוד ה' ואותם הבחי' בעצמם שעסקו בהם אנשי דורו לרעה בהם בעצמם עבד נח את ה' ית' והפך את בחי' החושך בחי' הקליפות לבחי' אור בחי' הקדושה וזהו נקרא בחי' ישראל גימטריא אור חושך כי ישראל המה מהפכים חושך לאור כמאמר חז"ל שהחכמים המה מהפכים מדת הדין למה"ר כמו שאמרנו שהמה מהפכי' אותם המדריגו' הנפולות שנבראו בבחי' דין גבורות המה עובדים את ה' בהם וממשיכים בחי' הרחמים וזה היה עיקר כוונת הבריאה להפך חשוכא לנהורא ומה יפה מאמר המגיד זללה"ה שפירש מאמר חז"ל טף למה באים כדי ליתן שכר למביאייהם ופי' הוא זללה"ה טף הוא בחי' הקטנות בחי' גבורות הבלי עוה"ז ותאוות גשמיים למה בא כדי ליתן שכר טוב למביאייהם ר"ל לישראל שמביאי' אותם למקורם ומעלים אותם לשרשם לבחי' יוד בחי' חכמה שבו נבראו כנא' לעיל ודפח"ח פי' ישראל מייחדים כל השבע' מדות שלהם לה' לבחי' א' אלופו של עולם כמאמ' המלך המרום' לבדו מאז ר"ל שממ"ה הקב"ה מרומם לבדו מאז מן בחי' א"ז ר"ל ע"י ישראל שמתייחדים א' עם ז' פיר' שמייחדים בחי' יחודו ואלופו של עולם שמרומז באות א' ושבעה מדותיהן שמרומז באות ז' כמאמר הכתוב וצדיק אוכל לשובע נפשו וגו' ר"ל שאפילו באכילתו הגשמיות אין כוונתו כ"א לשובע ולהשביע נפשו הרוחניות ולא גופו הגשמי וזהו ג"כ מרומז במלת נח ר"ל שעשה יחוד א' עם ז' ונעשה ח' ובאות ח' העלה בחי' נ' מדריגו' הנפולים כנאמר לעיל ולזה נקראי' ישראל דבקים בה' כמאה"כ ואתם הדבקים בה' וגו' כי המה מדבקים ומחברים בחי' התחתונות לבחי' העליונות ומעלים אותם למעלה לבחי' קדושה כנ"ל ומרומז בכתוב נח איש צדיק תמים ר"ת גימטריא ישראל גימטריא אור חושך כנ"ל כי גם נח הפך חושך לאור ודבק החי"ת לנו"ן כמו בחי' ישראל וגם דבק שם העצם ית' עם הנון בבחי' הנ"ל ומרומז בכתוב וישלח את היו"נה שם העצם ית' עם האות נון בתיבה אחת ובעבור כל הנ"ל נקר' נח ב"פ ואמר רשב"י ע"ה נייחא בעילאי נייחא בתתאי ר"ל שעשה בחי' נייחא בעולמות העליונים ובעולמות התחתונים ע"י יחוד הגדול שעשה והפך חשוכא לנהורא: היינו ע"י שהעלה והכניס לבחי' קדוש כו' ונעשה בחי' יחוד בעולמות והיה נייחא בעליונים ובתחתונים יהי רצון שנזכה לזה אמן: בפרש"י יש מרכותינו דורשים אותו לשבח ויש דורשים אותו לגנאי וכו' וי"ל האיך יתכן לדרוש לגנאי במקום שיש לדרוש לשבח ולפרש כ"ז ע"ד המוסר נתרץ בתחילה קושיא גדולה מה שקש' בסוף פרש' בראשית בפסוק וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וגו' וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ וגו' כי נחמתי כי עשיתם וגו' שאין זה מובן שיהיו ח"ו בחי' נחום וחרטה בו יתברך הנה בכל הענין הזה של נח והתיבה רמזה לנו התורה הקדושה גם לימות המשיח ושהכל תלוי בתשובה שישבו ישראל לה' כי ענין התשובה הוא ע"י שיתבונן האדם בגדולתו יתברך ויאמין באמונה

שלימה שהוא בוחן כליות ויודע כל מעשי אדם ותחבולותיו כמאה"כ אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו וגו' ואחר כך יחשוב ויסתכל בכל מעשיו ומחשבותיו אשר עבר ועשה נגד רצונו יתברך ובזה יבוש מאוד ויכנע לבבו בקרבו ויתחרט באמת בכל לבבו ויקבל על עצמו לילך בדרכי ה' ולעשות רצונו יתברך ומהו רצונו ית' לעבדה ולשמרה לעבדה במצות עשה ולשמרה במצות לא תעשה באהבה וביראה לפני ה' ולקבוע עתים לתורה ואז עי"ז באתערותא דלתתא יהי' אתערותא דלעילא וכן יעורר מלמעלה ג"כ היינו ע"י חרטתו על כל מעשיו שעברו יעורר בחי' נחמה וחרטה כביכול למעלה על בחי' הגלות וגודל היסורים בפרטות ובכללות ישראל: וע"י מעשה הטובה ובחי' אמונה בה' שחפץ חסד הוא ימשיך גם כן רב חסד מלמעלה וע"י קביעות עתים לתורה יאר ה' עלינו אור כ"ב אותיות התורה רוחנים ונשמת חיים ולכן נקראת התשובה בחי' נשמת חיים וזהו ויפח באפיו נשמת חיים מרמז לבחי' תשובה שעל ידה ממשיך האדם ע"ע ועל כל ישראל נשמת חיים וזהו מרומז בתיבת נ"ח ר"ת של נ"שמת ח"יים גם שהוא לשון נייחא כדאיתא בזוהר גם שהוא לשון נחמה שע"י בחי' תשובה מעורר לעילא בחי' נחמה וחרטה כביכול והנה כל ענין נ"ח הוא רמז למשיח צדקנו שיבא בב"א: וכמאמר חכמינו ז"ל עשרה דורות מאדם ועד נח שכולם היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול להודיע כמה ארך אפים לפניו יתברך וינחם ה' כי עשה וגו' כי נחמתים כי עשיתם פי' שע"י בחי' תשובה נתעורר בחי' חרטתה כביכול לעילא ומסיים הכתוב ונח מצא חן בעיני ה' פי' שכל בחי' נחמה המבואר בפסוק תהי' ע"י בחי' נ"ח בחי' תשובה הוא אשר מצא חן בעיני ה' פי' שמצא בחי' פקיחא דעיינין שנאמר פקח עיניך וראה ומבאר הכתוב אלה תולדות נח וגו' היינו בחי' תשובה הנקראת נ"ח צדיק תמים היה בדורותיו וגו' ואמר בדורותיו לשון רבים ולכאורה הי' לו ליכתוב לשון יחיד בדורו אלא אמר בדורותיו לרמז על כל הדורות שהיו מאדם הראשון ועד נח שהיו כולם מכעיסין עד שבא בחי' נח בחי' תשובה ויולד נח שלשה בנים: את ש"ם מרמז לבחי' אמונה.

את ח"ם מרמז לבחי' מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם: את יפ"ת מרמז לבחי' מעשים טובים היינו שע"י בחי' תשובה נתיילד שלשה בחי' הנ"ל בחי' אמונה וקביעות עתים לתורה ועשיית מעשים טובים כנ"ל וע"י בחי' תשובה יבא משיח צדקנו בב"א וזהו שאמר ה' לנח לעשות את התבה מרמז למשיח היינו שהי' שלש מאות אמה אורך התבה מרמז לאות שי"ן של משיח חמשים אמה רחבה מרמז לאותיות מ"י של משיח ושלשים אמה קומתה מרמז לאות ח' של משיח.

והארת כ"ב אותיות התורה שיאירו עלינו ב"ב היינו כ"ב אותיות ואות ח' של משיח גימ' שלשים וכל הענין של נח ותיבה מרמז לבחי' תשובה וביאת המשיח כי הכל תלוי בתשובה ואעפ"י כ אמרו רז"ל אין בן דוד בא אלא עד שיהיה הדור כלו זכאי או כלו חייב אמנם מי שיהיה זכאי יהיה לו בביאת המשיח לתהלה ולתפארת אבל מי שיהיה חייב והיה לו לדראון ולבזיון ויסבול יסורים עד שיזדכך שיוכל לקבל אור המשיח וזהו שפרש"י יש שדורשים אותו לשבח היינו ששני מיני דורשים יש בישראל יש שדורשים ומבקשים ומתפללים על ביאת המשיח היינו החכמים דורשים אותו לשבח היינו שיהיה להם לשבח ולתפארת ויוכלו לקבל אור המשיח ויש שדורשים אותו שיבא משיח אעפ"י

שיהיה להם לגנאי שאינם זכאים שיוכלו לקבל אור המשיח ויהיה להם לגנאי ח"ו ובוזה מרמז רש"י זללה"ה שיתאמץ כל אחד ואחד להכין א"ע לביאת המשיח כדי שלא יהיה לו לגנאי ש ק כ"א לשבח ולתפארת כיר"א: עשה לך תיבת עצי גפר וגו' איתא בילקוט ראובני בשם הראקטני וז"ל תבת נח מחזקת ת"ך רבא נ"ז אלף ושני רביעיות הלוג וכן הוא חותמו של הקב"ה אמת וכן מחנה ישראל עכ"ל וקשה להולמם שלכאורה אין פי' כלל לדברים אלו א' קשה שהילקוט הציב ציוני על פסוק עשה לך ודרש תיבת נח ולא ראינו שום דרש על מה דפתח כלל.

ב' קשה שעשה פירוד בין הדבקים מהמספר הגדול שהוא ת"ך רבוא והדר תני נ"ז אלף הלא חמשי' אלף הוה חמשה רבוא יותר טוב היל"ל תכ"ה רבוא וז' אלפים: ג' קשה למה לחלק יצא שני רביעיות הלוג הול"ל חצי לוג ד' קשה וכן מחנה ישראל וכן חותמו של הקב"ה אמת אין לו ביאור והתקשרות למאמר הנ"ל ונ"ל לבאר שדבר גדול רמזו בזה אשר כל דבריהם ברוח קדשם אשר הופיע ה' עליהם ממרום להעיר לבות בני אדם להורות לנו דרך המלך לא נטה ימין ושמאל בהשתוקקות עוז ותעצומות רב להמשיך עלינו מקדושה עליונה שהוא בחי' אמת בכל פרטי עבודתינו במעשה דבור ומחשבה לקשרם ולייחדם באמת דהנה העיקר באדם העובד ה' שיהיה בבחי' אמת שיהיה תוכו כברו שיזדככו ויתקשרו השלשה לבושין אלו בהמשכת הקדושה העליונה לתוכן שהוא בחי' אמת ואז הוא מכוונה בשם אדם כמאמר אתם קרוין אדם ר"ל כשהוא בבחי' אתם אותיות אמת היינו שכל ג' לבושין מדו"מ המה מקושרין בקדושה העליונה אז קרוין אדם שע"ז מרמז מלת אדם ר"ל א' מרמז על בחי' מחשבה כי א' במלואו אותיות פלא לשון מכוסה וטמיר מרמז על המחשבה: אות ד מרמז על דבור אות מ מרמז על מעשה ר"ל כששלשתן יהיו בקדושה אז נקרא אדם בבחי' אמת והנה תיבת נח מרמז על בחי' קדושה עליונה שממנה נתהוו תולדות שמים וארץ כנ"ל והקדושה הוא בבחי' אמת שהוא דבר הקיום כי קושטא קאי שיקרא לא קאי וזהו פי' תחתים שנים ושלישים תעשיה ר"ל תעשיה היא לשון עשייה ותקון פי' שמתקן הג' בחי' הנקראים תחתיים מרמז לבחי' מעש' שניים מרמז לבחי' דבור ושלישים שהוא מרמז לבחי' מחשבה שהיא עליונ' על ב' הבחי' הנ"ל וכולם תתקן לקשר יחד ע"י שכל מודו"מ שלו יהיה בלתי לה' לבדו בבחי' אמת וזהו תיבת נח היתה מחזק' ת"ך רבוא היינו שהי' בה ג' בחי' אלו ר"ל שהיה בו בחי' מחשב' קדושה בחי' ת"ך ריבו"א אותיו' כת"ר שמרמז על בחי' מחשב' וגם היה בו בחי' דבור הקדוש וזהו נ"ז אלף אותיו' און מרמז על בסי' דיבור שמבחי' שמוע' נמשכ' הדיבור כי מי שאינו שומע אינו מדבר וגם היה בו בחי' מעשה בקדושה ומרומז בשני רביעית הלוג ר"ל שני דלתין שנעשה ממם סתומה כמאמר המגיד זללה"ה שצורת מ"ם סתומה הם שני דלתין ומ"ם מרמז עלבחי' מעשה ונח היה מייחד אלו הג' בחי' בלתי לה' לבדו בבחי' אמת ראש תוך סוף כנאמר לעיל ואז כשמתקשר ומתייחד ג' בחי' ק לבחי' קדושה עליונה לבחי' אמת תוכו כברו נקרא אדם עבור בחי' אמת כי א' של אדם הוא נגד א' של אמת ד' של אדם הוא נגד מ"ם של אמת כי י' פעמים ד' עולה מ"ם מ"ם של אדם נעשה ת' של אמת כי י' פעמים מ"ם עולה ת' וזהו וכן חותמו של הקב"ה אמת וכן מחנה ישראל היו שרוים.

ג"כ בדרך זה הארון והמקדש היא פנימיות שהוא מרמז על המחשבה ומחנה לוויה היא בחי' שנייה ומרמז על בחי' דבור שהוא בחי' שנייה ומחנה ישראל היא בחי' שלישית מרמז על בחי' מעשה שהיא בחי' שלישית וזה מרומז בפסוק עשה לך תבת עצי גפ"ר ר"ת גוף פה ראש פי' שתעשה לך בחי' קדושה להמשיך מן קדושה עלאה שהוא בחי' אמת להג' לבושים המרומז בתבת גפ"ר בבחי' גוף המרומז לבחי' מעשה ובפה שמרמז על הדיבור והראש שמרמז על המחשב' וזהו עשה לך תבת עשה ל' תיקון ר"ל שתתקן לך להמשיך בחי' קדושה עלאה המרומז בלשון תבת לג' בחי' המרומז במלת גפר שכולם יהיה בבחי' אמת שיהא תוכו כברו מרום המעלות עד סוף כל המדריגות אמן: ונוכל לומר שזה מרומז בפסוק אלה תולדות נח וכו' ויולד נח את שם את חם ואת יפת עד"ז דהנה בחי' שבת מכונה בשם נח בחי' נייחא בעליונים נייחא בתחתונים וע"י בחי' נייחא שבשבת יבוא לידי בחי' אמת בג' לבושין מוד"מ וזה מרומז בפסוק אשר ברא אלהים לעשות ס"ת אמת ר"ל שהוא ית' ברא את השבת שע"ז יוכל לבא לבחי' אמת וזהו ויולד נח ר"ל נח שבשבת מוליד שלשה בנים מרמז על הג' לבושין הנ"ל שיהיה יכולת ביד האדם העובד את ה' להמשיך מקדושה עלאה בחי' אמת מחיה ומהוה שהוא דבר הקיים לג' בחי' אלו מדו"מ והפסוק מפרש מה הם הג' לבושין את שם את חם ואת יפת דהנה איתא במשנה דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים ונוכל לומר שזה מרמז שצריך האדם לקדש ולטהר הג' לבושין אלו בכל בחי' עובדותיו תוכו כברו בבחי' אמת אשר המה מרומזים נגד ג' בחי' שלמעלה ממך וזהו דע מה למעלה ממך עין רואה להורות האיך לקדש ואמר דע מה למעלה ממך עין רואה בחי' מחשבה ראייה רוחניות ר"ל שיתקן ויקדש בחי' מחשבה שיהיה כל מחשבותיו בלתי לה' לבדו לעשות רצונו באמת נגד עין רואה שלמעלה אוזן שומעת מרמז על בחי' דיבור שהדיבור נמשך מחוש השמיעה כנאמר לעיל שצריך לתקן בחי' הדיבור נגד אוזן שומעת שלמעלה וכל מעשיך בספר נכתבים מרמז לבחי' מעשה שיתקן לה' כל הג' לבושין אלו היינו שצריך לתקן בחי' מעשה נגד כל מעשיך בספר נכתבים שלמעלה שכל הג' לבושין אלו צריך לקדש ולטהר בקדושה עלאה בבחי' אמת וזהו מאמר הכתוב את ש"ם בגימטריא ספ"ר נגד בחי' מעשה אשר המה בספר נכתבים את חם מרמז על בתי' מחשבה ראייה רוחניות כי ח"ם הוא ראייה בלשון תרגום חמא.

ואת יפת מרמז לבחי' דיבור כי יפת. מלשון תפארת כמו שתפארת הוא ממוצע בין חו"ג כך בחי' דבור הוא ממוצע בין בחי' מחשבה שהוא רק רוחני ובין בחי' מעשה שהיא רק גשמי ועוד נוכל לומר שיפת מרמז על בחי' דבור עד"ז שבחי' דבור מכונה בשם אדנ"י בחי' אדני שפתי תפתח כמאמר מלכות פה ומלכות מרמז על אדני ית' ובחי' דבור שהוא מכונה בשם אדני נמשך מבחי' שמיעה וזהו מרומז בשם יפת גימ' אדני שמיעה היינו בחי' דיבור הנמשך מבחי' שמיעה ושלשה לבושין אלו בבחי' אמת יוכל להוליד ע"י בחי' נייחא שבשבת יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון אמן: וכפרת אותה מבית ומחוץ ככופר הטעם איתא במדרש פשוט וידוע הוא ונרמז בו עוד סוד.

כדאיתא ונתנו איש כופר נפשו וכו' ונוכל לומר עד"ז דהנה עיקר עבודת השם הוא בכל דרכיך דעהו הן בבאי' רוחניות הן בבחי' גשמיות להכניס הכל תחת רשות היחיד יחודו של עולם לעבוד השי"ת בשניהם הן ברוחניות הוא בחי' חסד שהוא לאהוב ה' אהבה

נפלאה לעבדו בתורה ותפלה ומצות ומע"ט וג"ח הן בגופו הן בממונו לשם ה' והן בגשמיות בחי' גבורה בעשותו את כל תאוות עוה"ז מאכילה ושתייה וכדומה מצרכיו ההכרחיים יהיה מעשהו בכוונה לעבודתו ית' וזהו בחי' דעת חו"ג מחוברים יחד ע"י שמייחד ומחבר בחי' גשמיות לבחי' רוחניות שהוא לכבוש כל תאוותיו והנאותיו מהעוה"ז שלא יכסוף ויאהב שום דבר מדברים ההם רק כמו אש יבער לבבו לאהבת דביקת נפטו אל בוראוועד שמרוב אהבת ה' ותשוקה גדולה לא יפנה לבבו כלל לשום אהבה ממנה מחמת גודל המדורה בלבבו בתשוקה וחמדה עד"ה כרשפי אש שלהבת י"ה אשר מוחו ולבו קשורים ומצומדים באהבת ה' ואיך יערב לו שום דבר זולתו ומה שיאכל הוא מן ההכרח גדול לשבור רעבונו שבכח האכילה ההיא יוכל לעבוד את ה' ית' ולהעלות הנצוצות שבמאכל ההוא לשם ה' וכן בכל דבר ודבר לא יעשנה כ"א כאשר ימצא בה מקום לה' ואם לא ימצא לא יעשנה ואינו מביט כ"א על עבודת ה' הנמצא בהם כי אין יחיד כיחודו ובכ"מ שם הוא וזהו בכל דרכיך דעהו ר"ל בחי' דעת היינו בכל דרכיך ועסקיך אפי' בבחי' וגשמיות כנ"ל יהיה כוונתך לשם ה' לבדו כמאה"כ בכל עת יהיו בגדיך לבנים ר"ל אפילו בעת עסקיך בעניני גשמיות ובגופניות יהיה כוונתך לשם ה' לחבר בחי' רוחניות בחי' לובן העליון שהוא בחי' חסד לבחי' גשמיות שהוא בחי' גבורה ויהיה בחי' דעת וזהו בחי' אמת חותמו של הקב"ה שהוא אותיות של א"ב ראש תוך סוף ר"ל חיבור ויחוד בחי' חסד שהוא ראש לבחי' גבורה שהיא סוף בבחי' דעת שהיא תוך וזה מרומז בפסוק אלה תולדות נ"ח ר"ת גימ' אמת יוד שאות יוד מרמזת על בחי' הקדושה הכוללו כי אין דבר שבקדוש' פחות מיוד ר"ל מי שעשה כנ"ל לשום מגמתו תמיד לחבר חו"ג בחי' גשמיות לבחי' רוחניות זה הוא בבחי' אמת יוד וזהו נח ניחא בעילאי ניחא בתתאי ר"ל שאפי' בבחי' הגשמיות עשה ניחא לחברו ולקשרו ולייחדו לבחי' הקדוש' שבו שמחיה ומהווה אותו מאין ליש ועי"ז נתחברו ונתייחדו שני הבחינות חו"ג ונמתקו הגבורות ובחי' זה מכונה בשם כופ"ר כ"ו פ"ר ר"ל כ"ו מרמז על שם העצם ית' שממתיק פ"ר דינים כי פ"ר מרמז על בחי' גבורות מל' הפר יפיר בחי' ביטול כי הגבורות אין להם קיום והנה תיבת נח מרמז על בחי' הקדושה שממנה נתהוו ונתקיימו כל תולדות שמים וארץ ובחי' אמת הוא המקיימם וזהו תחתיים שנים ושלישים תעשה ר"ל שהקב"ה הזהירנו על בחי' זו לחבר בחי' חסד שהוא העליון עם בחי' גבורה שהוא תחתיים בבחי' דעת בחי' ממוצע וזהו וכפרת אותה מבית ומחוץ בכופר ר"ל שתתחבר בחי' בית בחי' הקדושה ומחוץ ר"ל בחי' חוץ בחי' גשמיות בכופר ר"ל עם אותה בחי' הנקרא כופר שהוא המתקת הגבורות היינו שיתיחדו וימתקו בחי' גבורות בחי' פ"ר בשם העצם ב"ה שהוא גימ' כ"ו שהוא מקור החסד כנ"ל יה"ר שנזכה לזה אמן: פרשה לך לך ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך אמרז"ל לא היה מי שקראו להקב"ה אדון עד שבא אברהם וקראו אדון הענין הוא שאברהם התחיל לקראו בשם א"ד בחי' מלכות שקיבל אברהם עליו בחי' מלכותו ית' אבל לפני אברהם לא היה מי שיקראו אדון שיהיה נתייחד מלכותו ית' עליו כי אם על אברהם והטעם כי ענין מלך אינו יכול להיות כי אם על מי שהוא בבחי' דמיון להמלך כי היתכן שיהיה נקרא האדם מלך על בהמות שאינו בדמיון לו רק מי שהוא מלך על בני אדם כמוהו זה נקרא מלך ולכן אינו שייך ג"כ שיתייחד הקב"ה בבחי' מלך על בשר ודם שאינו ערך לו כלל ושום

דמיון כלל רק הקב"ה ברוב רחמיו וברוב חסדיו רצה לייחד מלכותו ית' על ישראל עם קדושו דייקא כמאמר הכתוב, כה אמר ה' מלך ישראל וגו' ישראל דייקא שנקראים אד"ם לשון אדמ"ה לעליון בחי' דמיון לבחי' קדושה עליונה שהם מופשטים מגשמיות ודבקים במדותיו ית' כמאה"כ ואתם הדבקים בה' ודרז"ל הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום וכו' פי' שבזה הם דומים קצת לבחי' עליונה ועי"ז מייחד הקב"ה מלכותו ית' עלינו ונתן לנו את השבת מה הקב"ה עושה מלאכתו ששת ימים וביום השביעי שבת וגם ישראל עושין כן שובתים ביום השביעי ומסיחים דעתם מגשמיות כאלו כל מלאכתם עשויה ומדבקים מחשבתם לבחי' קדושה וזהו שאמר הכתוב אות היא ביני ובין בני ישראל וגו' פי' שהוא בחי' דמיון כביכול היינו אחר שהישראל המה בבחי' קדושה והתפשטות הגשמיות לכן יכולים ג"כ לקבל ולשמור השבת בבחי' התדמות וקבלת מלכות שמים בשלימות ולכן נאמר כי לה' המלוכה ומושל בגוים שעל הגוים נקרא רק בחי' מושל פי' שהוא מושל עליהם אבל לשון מלך אינו שייך כי אם על בחי' דמיון כנ"ל ולכן אומרים בשבת דווקא ישמחו במלכותך שומרי שבת כי דווקא על ידי בחי' שבת יוכלו לזמר ולשמוח בבחי' מלכות להיותו נקרא אז מלך ישראל כנ"ל: ולכן דווקא ע"י בחי' הכנה בבחי' דמיון יכולים לקבל בחי' שבת ועל ידי בחי' דמיון של שבת יוכלו לקבל בחי' מלכות שמים בשלימות לכן קודם אברהם אבינו לא היה מי שקראו אדון פי' שלא היה מי שיהי' בבחי' דמות ודמיון לקדושה שיהי' יכול לקבל על עצמו מלכותו ית' ולקראו בשם א"ד עד שבא אברהם ומסר נפשו לה' והפיל עצמו לכבשן באור כשדים וזהו התפשטות הגשמיות פי' שבחי' גשמיות אינו חשוב אצלו בלום וכל הבלי עוה"ז כלא חשובה אצלו וגם הדביק א"ע במדותיו ית' במדת החסד והיה בבחי' דמיון לבחי' קדושה עליונה ובזה היה יכול לקראו אדון בשם א"ד ולקבל ע"ע בחי' מלכותו ית' ורצה הקב"ה לייחד שמו ית' עליו בשלימות לכן אמר לו אח"כ שילך לארץ ישראל וירושלים ששם הוא מקום קדושה בחי' ישראל פי' ישראל הוא בחי' התפשטות הגשמיות כמאה"כ שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד פי' שבפסוק הזה הוא קבלת עומ"ש במסירת נפש ואז בחי' ישראל ועל בחי' זו נאמר כה אמר ה' מלך ישראל דייקא שאינו נק' מלך אלא על בחי' ישראל בחי' התפשטות הגשמיות כנ"ל ובחי' זו להשיגו בשלימות היא בא"י דווקא וזה שאמר הכתוב לך ל"ך פי' לך לבחי' ד' בחי' כף הדמיון שתהיה בבחי' דמיון אמיתי וזה אי אפשר אלא שתלך מארצך אל הארץ אשר אר"אך פי' שתלך לא"י מקום קדושה ובחי' ישראל ושם תוכל לשמור בחי' שבת ומרומז בחי' שב"ת בתיבת אר"אך שהוא גימט' שב"ת היינו ד' פשוטה של אר"אך הוא חמש מאות כידוע ואותיות א"רא מן א"רא"ך עולה בין הכל גי' שב"ת ועי"ז ואעשך לגוי גדול פירש"י ד"א זה שאומרים אלהי אברהם פי' שבארץ ישראל תוכל להתיחד בחי' מלכותו ושמו ית' עליך בשלימות וכן עשה אברהם ויסע אברם ונסוע הנג"ב מרמז לבחי' מלכות כי הנגבה גימ' אד"ני בחי' מלכות פי' שאברם נסע א"ע לבחי' מלכות שיהיה יכול להמשיך ולקבל ע"ע בחי' מלכותו ית' שיהיה נקרא מלך ישראל כנ"ל: וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט וגו' וי"ל לשון כאשר דבר שהוא לשון קשות ובאמת שהדיבור הי' ההבטחות הטובות שהבטיח לו ה' וכן הוא בהתחלת הפסוק ויאמר ה' לשון אמירה רכה.

עו"ל דאיתא בזה"ק על מאמר הכתוב כאשר דבר אליו ה' דאבטח לי בכלהו הבטחות וכו' ומשמע שבעבור זה דווקא הלך כיון שהבטיח לו ה' וזהו גנאי לגבי אברהם שלא הלך רק בשביל ההבטחות עו"ל אומר לך לך מארצ"ך שמשמע שעדיין היה בארצו והוא ה' אז בחרן גם יש לפרש ענין נו"ן הפוכה של וימת תרח בחרן גם יש לתרץ הקושיא רש"י על וימת תרח בחרן קודם הליכת אברם לארץ ישראל ותרח חי אח"כ כמה שנים כמפורש ברש"י ואם שרש"י ז"ל תירץ כדי שלא יאמרו לא קיים אברהם חצות כיבוד אב ע"ש ואין זה תירוץ מספיק דמ"מ הלך ולהבין כל הנ"ל נבאר תחילה מה דאיתא בזה"ק שקודם שיכנס אדם לבהכ"נ יתחבר באבהן תחילה היינו ששלש תפלות הן כמו שלש סעודו' של שבת נגד ג' בחי' חג"ת וצריך האדם להתתבר לאותן ג' בחינות בבחי' שבת שיהיו מוחו ומדותיו בהזדככות בלתי לה' לבדו שיהיה כאלו כל מלאכתו עשויה כמו בשבת ואז ידבק מחשבתו ולבו באהבה ויראה בלתי לה' לבדו ושיהיה בחי' חג"ת שלו מזוכך (שהוא בחי' פסיקת הזוהמא) ואח"כ יוכל ליכנס הכ"נ להתפלל ולזה הוצרכו ישראל למעמד הר סיני קודם כניסתן לא"י ולא נתן להם הקב"ה התורה בא"י כי לא יכלו ליכנס לא"י שיהיה בו קדושה יותר מקדושת בהכ"נ שהמתפלל בבהכ"נ צריך לכוין לבו עד א"י שיש בו ירושלים וקה"ק ובחי' אבן השתיה שממנה הושתת העולם היינו (בחי' מלכות) בחי' יראה שבשבילה נברא העולם כידוע וזה ראי' שא"י הית' בה קדושה יותר מבהכ"נ בחוצה לארץ וממילא הרוצה ליכנס לבחי' א"י צריך הזדככות תחילה במדותיו בחי' חג"ת שלו, ושיתחבר באבהן תחילה בבחי' אהבה ויראה ותפארת לה' בלבד והזדככות גדולה כנ"ל (בחי' פסיקת הזוהמא) ולכן לא יכלו ישראל ליכנס לא"י עד שעמדו על הר סיני תחילה ופסקו זוהמתן ונזככו מידותיהם בחי' חג"ת בחי' כה"ן לו"י יש"ראל בחי' אהבה ויראה והתפארת בלתי לה' לבדו ואח"כ נכנסו לא"י בקדושה ובטהרה בשלימות והנה כאשר עלה לאברהם אבינו ע"ה מקדושת ארץ ישראל קצת מיד הלך מארצו וממולדתו ולא השגיח כלל על ההבטחות וגם תרח כשראה שיצא אברהם מאור כשדים שב בתשובה כמבאר בזה"ק והלך עם אברהם ג"כ לא"י אמנם כשהגיעו לחרן סמוך לא"י וראו גודל קדושת א"י והבינו שא"א ליכנס כ"א בבחי' התפשטות הגשמיות בחי' פסיקת הזוהמא כנ"ל בחי' התחברות באבהן בחי' כהן לוי ישראל בחי' חג"ת בהזדככות הקדושה ועדיין לא היו להם בחי' אלו לכן יהבו דעתייהו לחזור לכן הוצרך הקב"ה להבטיח לו כל ההבטחות ואמר לו לך רמז לו שיש בו בעצמו בחי' לך ר"ת לו"י כה"ן וזה בעצמו הוא בחי' ישראל הכולל שתיהן ועוד רמז לו ואמר ואעשך לגוי גדול ודרשו חז"ל זהו שאומרים אלהי אברהם ואברכך זהו שאומרים אלהי יצחק ואגדלה שמך זהו שאומרים אלהי יעקב היינו שרמז לו שיהיה בו כל הבחי' הנ"ל בהזדככות וראוי ליכנס לארץ ישראל ואז וילך אברם כאשר דבר וגו' ואמר בזה"ק עד דאבטח ליה כל ההבטחות כנ"ל פי' כי בלא זה באמת לא היה יכול ליכנס עד שהבטיח לו הקב"ה שיש בו כל הבחי' חג"ת לבחי' ג' אבות בחי' כהן לוי ישראל אז ויל"ך ר"ת י"ש"ראל לו"י כ"הן היינו שהלך עם כל הבחי' הנ"ל בהזדככות גדולה כנ"ל ומחמת שבאמת עדיין אינם בשלימות בחי' הנ"ל בחי' כהן לוי ישראל עד ביאת המשיח שאז יהי' בשלימות גדול ולזה מרמז הפסוק וילך אתו לו"ט רמז לו שאברהם היה לו שלימות של אותם הבחי' כמו שיהיה בביאת משיח בן דוד שיצא מן

לוט ואע"פ שהיה בחרן ולמה נאמר מארצך רק מחמת דיהבו דעתייהו לחזור הוה כאילו חזרו לארצם ולזה אמר מארצך אבל תרח שלא הבטיח לו הקב"ה על כל הנ"ל כי לא היה לו שלימות הנ"ל ואעפ"י שבהיות בארצו לא הבין כל כך וכסבור שהוא בשלימות אבל בבוא לחרן סמוך לא"י נפל ממדריגתו שהבין כל הנ"ל שאינו בשלימות וזהו וימת תרח בחרן היינו שנפל ממדריגתו (וידוע שבחי' נפילה ממדריגה נקרא מיתה) ולזה מרמז הנון הפוכה של בחרן ע"ד שאמרו רז"ל בנון הפוכה של ויהי בנסוע הארון עשה לו סמניות וכו' לומר שאין זה מקומו וכן נעשה סימן בנון הפוכה בתיב' בחרן לומר שאין זה מקומו היינו שאי אפשר לו לילך לארץ ישראל כמבואר ולכן חזר לחרן ואברהם היה רצונו לילך לא"י אפילו בלא ההבטחות רק אפילו כאשר ד"בר ה' (היינו בחי' דבר בחי' קשות בלי הבטחות) אך לא הי' באפשרי כנ"ל (לכן נאמר כאשר דבר אצל ההליכה כי ההליכה היה ברצון לקיים מאמרו יתברך אפילו כשהוא בבחי' דב"ר בחי' קשות בלי הבטחות רק מחמת שלא היה באפשרי שילך בלי הבטחות כנ"ל לכן עד דאבטח ליה הקב"ה בכל הבטחות כו' אז הלך בשלימות העבודה אמן כן יהי רצון: ואברם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרן וגו' ונוכל לומר בדבר זה דהנה כשאמר הקב"ה לאברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך וגומר באמת היה קשה לאברהם דבר זה לילך מבית אביו וממשפחתו ומאנשי שלומו וארץ מולדתו אשר הורגל בה כל ימיו ובפרט שלא אמר לו בתחילה לאיזה ארץ ילך רק שיראהו אח"כ וזה ג"כ קשה מאוד לאדם לילך ואינו יודע לאיזה מדינה ילך אך עיקר הבחי' בזה לבא לקיים רצון הבורא ית' אפילו בדבר שקשה לו הוא נמשך מבחי' אמונת השם ית' ובטחונו בו ר"ל מחמת אמונה ובטחון שהיה לאברהם אע"ה בבורא כל עולמי' ית"ש שבוודאי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד וזה היה מביאו שיקיים רצון הבוב"ה אפילו בדבר הקשה כזה וזהו ואברם בן חמש ושבעים שנה בצאתו מחרן היינו כשיצא מחרן יצא עם מדת בטחון ב"ה שבטחון גימ' ע"ה וזהו ואברם בן חמש ושבעים שנה היינו שהי' אז בבחי' בטחון וזה גרם לו לצאת מחרן מבית אביו וגו' וזהו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמונה עשר ושלוש מאות ואית' בגמר' אליעזר הוא דחושבנ' הכי הוה היינו שלא היה רק הוא ואליעזר ולכאורה קשה האיך יתכן שאברהם בעצמו עם אליעזר יערוך מלחמה נגד חמשה מלכים דבר שהוא נגד דרך הטבע אך נוכל לומר שהוא הדבר אשר דברנו מקודם שכל העובדות שלו היה בבחי' בטחון בבורא ב"ה שבוודאי יעזור לו וע"ז מרמז בחי' אליעזר כי אלהי אבי בעזרי וזהו וירק את חניכיו וכו' שמונה עשר ושלוש מאות שתיבת אבר"ם עם מלת בטחון גימט' שי"ח היינו שלקח לשמו אברם בחי' בטחון לסייעו אותו ונעשה מזה שמונה עשר ושלוש מאות וזהו ג"כ כוונת הגמרא אליעזר הוא דחושבנ' הכי הוה היינו אליעזר הוא מרמז לבחי' בטחון כנאמר לעיל היינו שלקח לשמו בחי' בטחון וזה היה לו עזר בעצמו בכל הענינים יה"ר שנזכה לזה אמן: ויצא מלך סדום לקראתו וגו' ומלכי צדק מלך שלם וגו' ויאמר מלך סדום אל אברם וגו': הנה באה"ח נתן טעם על הפסקת הכתוב בסיפור ומלכי צדק בתוך דיבורי מלך סדום לאברם ע"ש וגם חלקי אמרה נפשי ע"ד המוסר וגם ליתן טעם למה לא רצה ליקח הרכוש ולפי הדין היה שלו והראי' שנתן ממנו מעשר למלכי צדק ואין אדם מעשר את שאינו שלו וגם מלך סדום בעצמו הסכים על ידו שיקח את הרכוש ולהבין כל זה הנה ידוע שאברה' הוא בחי' חסד

שהיא מרכבה למדת החסד מחמת שתמיד הסתכל במד' החסד של הבורא ב"ה איך שלא כלו רחמיו בכל שעה ובכל עת ובכל רגע וחיינו מסורים בידו ותמיד מחיינו ברוב חסדיו והסתכל תמיד במדה זו והשתוקק להתדבק במדה זו הנכונה ולדמות עצמו ליוצרו כמאמר חז"ל מה הוא רחום אף אתה רחום וגומל חסד עם כל באי עולם כדי לדבק ע"י מדת החסד לבורא ית"ש אמנם מצד היותו בח"ל מקו' מדור הקליפות מבחי' הגבורות לא היה יכול להשיג מדת החסד בשלימות לכן השי"ת היה לו בעזרו ונתן לו עצה נכונה ואמר לו לך לך ר"ל ל"ך אל כף הדמיון פירוש לך אל בחי' הדמיון לדמות ליוצרך מה הוא רחום וגו' לדבק בשלימות לבחי' החסד וזה א"א רק כאשר תלך מארצך וממולדתך שהיא בח"ל מקום מדור הקליפות כנאמר לעיל ותלך אל הארץ אשר אראך ר"ל לא"י ושם אתה בעצמך תראה גודל קדושתה שתשיג אותה בשלימות מצד ששם בארץ הקדושה משכן כבוד מלכותו ית' בחי' השכינה ואין השכינה שורה כי אם במקום החסד ולא במקום אכזריות וגבורות וגם ע"ז השרה הקב"ה את שכינתו על הצדיקים רחמנים בני רחמנים ודבקים תמיד במדת החסד וע"ז גם בא"י שהוא בחי' חסד גם שם כבוד מלכותו שוכן וזהו שרמז הכתוב ויעבור אברם בארץ עד מקום שכ"ם ר"ת שם כבוד מלכותו גם שכ"ם אותיות ש"ם ך' ר"ל ך' הדמיון הנ"ל ר"ל שהלך ונסע הנגבה לדרום בחי' החסד פי' שבקש למצוא להשיג מדת החסד ויעבור בארץ עד שמצא המקום שכ"ם ר"ל מקום אשר שם כבוד מלכותו שוכן.

עוד מרמז שכ"ם אותיות ש"ם כ' ר"ל שם יכולין להשיג בחי' כ"ף הדמיון הנ"ל ושם השיג אאע"ה אותה המדה בשלימות ונעשה מרכבה למדה העליונה אמנם כשנשבה לוט והוצרך אברהם לעשות מלחמה בבחי' גבורות כדי להציל את לוט ולגמול חסד עמו כדרכו ומדתו שהוא חסד אבל מכל מקום נדבק קצת במדת אכזריות לכן תיכף ויצא מלך סדום לקראתו וגו' מלך סדום ידוע שהוא שורש בחינת הגבורות ואכזריות הפך מדת אברהם שאברהם גמל חסד עם כל באי עולם והם גמלו רעה עם כל העוברים כידוע וזהו שאמרו כל אלה חברו אל עמק בחי' הקליפות כי מלך סדום היה בחי' שורש האכזריות וכשראה שגם אברהם השתמש קצת באותה הבחי' תיכף יצא לקראתו לדבק בו רק שהשי"ת ברוב חסדיו לאהבתו את אברהם שלח לו תיכף ומיד רפואה למכה ומלכי צדק מלך וגו' והוא כהן לאל עליון ר"ל שהיה כהן בחינת החסד והוציאו ג"כ לח"ם ויי"ן גימ' פסח בחי' חסד וע"י שנתוסף מלכי צדק עם בחי' החסד לאברהם והתגברו יחדו והוכנעו את מלך סדום בחי' האכזריות וכשראה מלך סדום כי נכנע מכל וכל אמר לאברהם עכ"פ הרכוש קח לך כדי שיהנה מאותה בחי' כלום ואפשר יודבק בו מאומה וע"ז נשבע אברהם ואמר הרימותי ידי לאל עליון ר"ל שהרים א"ע לבחי' אל בחי' חסד וע"כ א"א ליקח מכל אשר לך ר"ל מאותה הבחי' שלך בכדי שלא יהנה כלל מאותה בחי' הרעה ומ"מ נתיירא אברהם מאוד מאותה המדה מחמת ששימש בה קצת בשעת המלחמ' עד שהבטיחו יתברך כמאה"כ היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר אנכי מגן לך וגו' ולכאורה קשה למה שינה הכתוב לכתוב במחזה לשון תרגום ולא נכתב במראה כדכתיב במראה אליו אתודע ולפי דרכינו ניחא שידוע שלשון תרגום אינה מבחי' הקדושה כי אם מאותה בחי' הסמוכה לקדושה והיא קדושה גם כן ואברהם שמש במדת אכזריות וכוונתו היה לבחי' החסד להציל את לוט כענין התרגום שהוא סמוכה להקדושה והיא קדושה ג"כ וזש"ה

היה דבר ה' אל אברם במחזה פלי מחמ' במחזה ר"ל ע"י שהיה אברם בבחי' במחזה בבחינת תרגום נתיירא מאוד לכן הבטיחו הקב"ה וא"ל אל תירא אברם אנכי מגן לך וגו' ר"ל אנכי אהיה בעזרך לבלתי התדבק בך שוםבחי' אחרת כ"א בחי' התבה בחי' הקדושה כדאיתא באה"ח שכן הבטיחה הקב"ה לישראל אחר שהוזהרו על משפט עיר הנחת לעשות בהם בחי' אכזריות וייראו ישראל אחר שהוזהרו על משפט עיר וע"ז הבטיחם הקב"ה לבלתי התדבק בהם בחי' אכזריות במאה"כ למען ישיב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים וגו' אמן כ"ר: ויאמר אברם ה' אלקים מה חתן לי וגו'.

להבין זה הנה שמעתי מהמגיד זללה"ה שעיקר בריאת העולם היתה בשביל בחי' מלכות פירוש שהעולם יקבלו עליהם עול מלכות שמים בשלימות וזהו דווקא שיתבונן האדם תמיד איך שמכה"כ ית"ש ולית אחר פנוי מניה כלל וכן יעמיק מחשבתו תמיד בזה הענין ולא יסיח דעתו כלל מזה ואז עי"ז בוודאי תפול עליו אימתה ופחד מהדר גאונו ית"ש ויוכנע ויושפל מפני גדולתו ית"ש בבחי' שפלות וענוה בחי' מ"ה באמ' וז"ש חז"ל ההולך בקומה זקופה כאלו דוחק רגלי השכינה פלי כל מי שיש בו גאווה בוודאי זה הוא מחמת שאינו משים אל לבו להבין איך שמלא כה"כ וכאלו ח"ו העולם פנוי מניה ואינו משגיח לכן נתגאה לבו וזהו פלי דוחק רגלי השכינה כאלו רגלי השכינה הם מלמעל' לבד ואינם למטה בעוה"ז ח"ו אבל מי שמבין ומאמין באמונה שכמה שמכה"כ ולית אתר פנוי מניה כלל ממילא הוא שפל בעיניו וירא ומתפחד מפני גדולתו י"ת ואז יכול להגיע למדות טובות ולדבק ביוצרו מה הוא רחום וכו' ואז יהי בבחי' כף הדמיון שמדמה עצמו ליוצרו והוא בבחי' כף כפופה שמרמז לבחי' ענוה בחי' מ"ה וכמאה"כ מה ה' אלקיך שואל מעמך וגו' ואז"ל אל תקרי מה אלא מאה גימט' כף במלואו רמו לבחי' כף הנ"ל כף הדמיון וכ' כפופה הנ"ל ובחי' אלו סגולתם להשיגם רק בא"י וזהו שאמר הקב"ה לאברהם לך לך מארצך וגו' ר"ל לך לך' הדמיון כף כפופה וכף במילואה כנ"ל ודווקא בא"י תוכל להשיג כל הבח הנ"ל ואח"כ תוכל להוליד בחי' יצחק וכן עשה א"א ע"ה וכלך לא"י השיג אותן הבחי' עד שאמר לו השי"ת אברם אינו מוליד אברהם מוליד פלי שצריך שיהי' לו בחי' ה"א זעירא סבה נבר' העולם כמאחז"ל בהבראם בה"א בראם ר"ל בה"א זעירא שמרמז לבחי' ענוה שיהיה דומה אדם בעיניו כאילו הוא ה"א זעיר' שהו' חצי צור' כי יוד הוא בחי' צורה שלימ' וכחו שאמר המגיד זללה"ה על הכתו' בחצוצרות וקול שופר בחצוצרות נוטריקון חצי צורה מרמז לבחי' ענוה כנ"ל וכשהגיע א"א ע"ה לבחי' זו בשלימות היה יכול להוליד בחי' יצחק אמנם א"א ע"ה שנתאוה כל כך להוליד בוודאי לא היתה כוונתו לטובת עצמו ח"ו כ"א למלאות רצון הבוב"ה שתתפשט מדת מלכותו י"ת וידוע שאין מלך בלא עם ולכן יחיד שמקבל עליו עומ"ש אין זה שלימות הקבלה עד שמקשר א"ע בצדיק הדור שיהי' קבלת עומ"ש ברבים וז"ש אברהם אע"ה אחר שהבטיחו השי"ת שיהיו לו בחי' מ"ה כמאה"כ שכרך הרבה מאוד מרמז לבחי' מה ע"ד שאמרו חז"ל מאוד מאוד הוי שפל רוח וע"ז השיג א"א ע"ה ואמר מה תתן לי ר"ל אני מאמין באמונה שלימה שתתן לי בחי' מ"ה אבל אין זה שלימות כי אנכי הולך ערירי ר"ל אני יחיד ואין זה שלימות הקבלה כנ"ל עד שהבטיחו השי"ת שיוליד את יצחק וממנו יצאו כלל ישראל ותתפשט מדת מלכותו י"ת ברבים אמן: פרשת וירא וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב וגו' וצ"ל למה העלים הכתוב שמו של אברהם כמו שהוקשו

קושיא זו בכמה ספרי הצדיקים ונראה לבאר עד"ז בהקדם לבאר ולתרץ על דאיתא בילקוט וז"ל אלהים הוא דין וכשנתוסף אות ה"א האלהים הוא רחמים הוי"ה הוא רחמים וכשנתוסף אות ו' לכתוב וה' הוא ובית דינו זה הוא נפלא מאוד כי ידוע הוא ששם העצם ית' הוי"ה הוא מורה על רחמים ואות וא"ו בעצם ג"כ מורה על רחמים כידוע ובהתחברותם הוא דין והסברא היא הנותנת שיהא כולו ראמים גמורים ועוד כי ידוע היא שאלהים הוא דין ואות ה"א בעצם היא ג"כ מורה על דין ובהתחברותם הוא כולו רחמים והסברא היא נותנת להיפך ונראה לבאר עד"ז דהנה איתא בספר בחיי על פסוק ויעל אלקים מעל אברהם ואברהם שב למקומו שמתחילה בעוד שהשכינה היתה אצלו היה מופשט מכל מיני חומריות ולא נשאר בלתי צורת הנפש שהוא השכל הזך והטהור ובהסתלקות השכינה שב להרגש גופו שהוא מקומו של אדם ונוכל לומר שזהו שאברהם היה בבחי' תפיסת מקום היינו הרגשת גופו מקומו של אדם בלי התפשטות מחומריות הוא קודם שנמול א"א ע"ה ולא היה יכול להיות בחי' התפשטות מלכותו בכל האברים מחמת שלא היו מופשטים מחומריות לכך לא היה יכול להיות בבחי' קדושה שלא יתפוס מקום כלל אבל אח"כ כשנמול והיה ממשיך בחי' קדושה על כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו והיה בחי' התפשטות מלכותו בכל האברים שהיה נכלל בבחי' קדושה בבחי' ביטול במציאות לגמרי ואז היה בלתי תפוסת מקום כלל שנתבטל הרגשת הגוף מקומו של אדם והיה כלול באור אין סוף ב"ה ונוכל לומר שלכך כתב וירא אליו ה' כביכול לעצמו וזהו מה דאיתא בזה"ק אברהם קדמא לא שלים בתראה שלים היינו קודם שנמול לא היה שלם שלא היה יכול לבטל במציאות לגמרי עבור שהיה בו עדיין הרגשת הגוף ואברהם בתראה היינו אחר שנימול שאז הי' בבחי' שלימות שיוכל ליבטל במציאות לגמרי והיה יכול לקבל עומ"ש שלימה על כל האברים עבור דהוא שלים באין מקום פגום כלל והיה יכול ליבטל וליכלל באור א"ס ב"ה רק שזה הבחי' לקבל עליו עומ"ש על כל האברים להיות אתפשטותא דמלכותא בכולם א"א רק ע"י התבוננות שיש בחי' אלהים שהוא דין ומחמת זה בא לתוספת אימה ויראה ובושה והכנעה לפני בורא עולמים ית' ובא לידי זהירות גדול שלא לפגום ח"ו אפילו באבר אחד ואפי' בה' אברים שאינם בידי אדם זהיר ולא נגע ואז שורה קדושה עליונה על כל רמ"ח אברים וא היא בחי' רחמים שממשיך בחי' רחמים בזה העולם אבל כשסומך עצמו על בחי' רחמים באומרו שהוא רחום וחנון ומסתמא ירחמו עליו מן השמים ומחמת זה אין לו אימה ויראה אז הוא בחי' דין כמו שאמרו כל האומר הקב"ה וותרן וכו' וע"ז מרמז המדר' הג"ל כשנתוסף אות ה' על אלהים וכו' היינו מחמת שמתבונן שיש אלהים שמורה על בחי' דין ואז יש לו יראה ופחד מפני ה' והדר גאוונו ומחמת זה יבא לידי זהירות לבל יפגום שום אבר ומוסיף אות ה' שמרמז על ה' אברים שאינם ברשותו של אדם מחמת גודל זהירותו כ"כ שאינו פוגם אבי' אבר אחד מהה' אברים וגם אות ה' מרמז על אימה ויראה ובושה והכנעה שהיא בחי' גבורה שאות ה' מרמז על בחי' גבורה וזהו פירושן של דברים כשנתוסף אות הא היא בחי' גבורה על אלהים מדת הדין היינו שיש לו אימה ויראה והכנעה מפני פחד ה' והדר גאוונו עד שהוא מדקדק על עצמו כחוט השערה וזהיר לבל יפגום ח"ו שום אבר אפי' מחמשה אברים הנ"ל אז הוא כולו רחמים וכשנתוסף אות ואו על שם הוי"ה

היינו שמוסיף על בחי' רחמים שאות ו' מורה ג"כ על רחמים וסומך א"ע על שהוא רחום וחנן אזי הוא ח"ו כולו דין.

כמאמר כל האומר הקב"ה וותרן וכו' וזהו פי' הכתוב וירא אליו ה' ר"ל שהתגלות שם הוי"ה שהו' שם של רחמי' לא היה רק אליו היינו לעצמו כביכול שם היה התגלות הרחמים להשפיע על א"א ע"ה אבל לא"א ע"ה בעצמו אדרבה תמיד היה עומד כנגדו בח' דין ומחמת זה היה מוסיף תמיד אימה וירא' לפני בו"ע ב"ה ומחמת זה היה בא המשכת הרחמים עליו ועל כל ישראל אכי"ר: וזהו מרמז ששני פעמים אברהם עולה גי' מלכות כמו שראיתי בס' כ"י מהצורף וזהו אברהם בתראה שלים ע"י אברהם בתראה נשלם תיבת מלכות מרמז שאז קבל עליו עומ"ש שלימה על רמ"ח אברים שלימים ושס"ה גידים שלא נפגם אחד מהם מחמת גודל בהירותם והזדככותם שהה יכול להיות התפשטותא דמלכותא עליו וזהו פי' הכתוב בן יכבד אב ועבד אדוניו דהוה ל' למכתב עבד את אדוניו גידים בהזדככות ובהירות רם להיות התפשטותא דמלכותא עליו בקבלת עומ"ש שלימה על רמ"ח אברים ושס"ה גידים שלימים מופשט מכל החומר' לבל יתן שום מקום מגע זר אז הוא בטל אליו ית"ש במציאו' וכביכול כאלו הוא ג"כ אדון כמו שאמרו מלך מלך וצדיק מושל ביראת אלהים והו ועבד אדוניו ר"ל מבחי' עבד נעשה אדוניו.

יה"ר שנזכה לזה אמן: וירא אליו ה' באלוני ממרא וגו' פירש"י הוא שנתן לו עצה על המילה לפיכך נגלה עליו בחלקו: והנה זה הקושיא ידוע והלא כשהפיל עצמו לכבשן האש לא נטל עצה משום אדם ועכשיו על המילה היה צריך ליטול עצה מן ממרא גם לתרץ קושית המפרשים על ותצחק שרה בקרבה וגו' והקפיד הקב"ה ואמר למה זה צחקה שרה וגו' ועל אברהם לא הקפיד שגם בו נאמר ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד והגם שכבר תירץ רש"י בזה ופירש ויצחק לשון מחוך ושמחה והאמין בזה.

קשה למה אמר אח"כ לו ישמעאל יחיה לפניך שמשמע וכו' ולפי האמת נאמר באברהם והאמין בה' ויחשבה לו צדקה ולמה ויצחק וגו' וגם הקב"ה לא הקפיד עליו גם לפרש קושיא על מה דאיתא על ויפול אברהם על פניו וגו' כי לא היה יכול להסתכל בשכינה מחמת שלא היה נמול עדיין וקשה הלא כמה פעמים נגלה אליו השכינה קודם לידת ישמעאל ולא נפל על פניו ולפרש כ"ו הנה ידוע שמחמת שגרם חטא אדם הראשון כעשה תערובו' הרע בטוב לכן זהו עיקר עבודתינו לאכפיא לסטרא אחרא ולהפך חשוכא לנהורא ולהגביר כח הקדושה על נפש הטבעית שהיא בחינת גבורה בחי' תערובות רע בטוב היינו להיות מופשט מגשמיות ולהיות מואם בהבלי עוה"ז בתענוגי הגוף תאוות הטבעי הגשמיות וזאת הייתה עבודת אבותינו להיות מואם בהבלי עוה"ז ולכן אברהם היה מופשט מגשמיות במסירת נפשו לה' בעשר נסיונות ויצחק בעקידה ויעקב בעסק התורה שעל ידי זה נזדככו מהטבעיות להיות תשוקתם ודביקותם לה' בלבד בגודל התלהבות בלי הפסק לה' והנה אברהם אחר שיצא מכבשן האש מאור כשדים היה מופשט לגמרי מבחי' טבעיות הגשמי ודבוק בבחי' קדושה בשלימות והיה יכול להסתכל בשכינה בלי נפילה על פניו מחמת שהיה למעלה מהטבע לכן כשהבטיחו ה' להוליד לזקונו האמין בה' כי ידע בעצמו שהוא למעלה מן הטבע עד שנולד ישמעאל שהוא בחי'

סטרא אחרא בחי' גבורות (פסולת הקדושה) כי כן היה רצון הבורא ב"ה ואז נתגבר קצת בחי' הגבורות בחי' אלקים והוליד את ישמעאל כשהיה בן שמונים שנה ושש שנים כמנין אלקים מרמז שמתגבר אז בחי' גבורות ונפל אברהם קצת ממדריגתו הראשונה והרגיש בעצמו בחי' הנפילה זו לכן כשנגלה אליו ה' והבטיחו על לידת יצחק נפל על פניו והפג לבו מלהאמין כי ידע בעצמו גודל שפלותו והתגברות הגבורות וס"א התגברות בחי' ישמעאל ולא היה למעלה מן הטבע לכן אי אפשר להוליד לזקונו שהוא למעלה מן הטבע עד שיזדכך כבראשונה וזה אי אפשר להיות עוד כי אם ע"י מילה שהוא בחי' תשובה בחי' עלי' למעלה מן הטבע בחי' שם העצם בהו בשלימות כמרומז בפ' מ"י י"עלה ל"נו ה"שמימה ר"ת מיל"ה וס"ת שם העצם לרמז בפסוק על בחי' מילה בחי' עלי' ע"י בחי' תשובה וידע אברהם כל זה שאי אפשר לו עוד לעלות למעלה מן הטבע כבראשונה אלא ע"י מילה אף על פי שבראשונה לא היה צריך לבחי' מילה מחמת גודל הזדככות ע"י מסירת נפש אבל עכשיו אחר לידת ישמעאל היה צריך לבחי' מילה ואע"פ שלידת ישמעאל היה לטובה לאברהם כדאיתא בכתבים שיצא הפסולת תחילה ובלתי זה לא היה יכול להיות בחי' יצחק בשלימות הקדושה כדאיתא אעפ"כ כאשר נולד והיה בצוות' חדא עמו היה לו לתקלה קצת כאשר נאמר וירא אליו ה' אחרי הפרד לוט מעמו דווקא אעפ"י שלוט לא היה זרעו מכש"כ ישמעאל שהוא זרעו היה לו לתקלה עד שנמול ונכנס לבחי' קדושה וזה דומה למאמר חז"ל הבא על אשת איש והוליד ממנה בן אינו יכול לשוב עד שימות הממזר אבל כ"ז שהממזר קיים כו'.

וגם ממרא בעל ברית אברהם ג"כ ידע שזה יהיה תקנתו ונתן לו עצה שימול עצמו רק שלא רצה למול עצמו בלתי ציווי הקב"ה והיה משתוקק שיצוה לו הבורא על המילה שיהיה מצווה ועושה וגם היה משתוקק שישמעאל ישוב בתשובה אל ה' שיגביר בחי' הקדושה על הסטרא אחרא ואז יהיה יכול לעלות מן הטבע ויהי' יכול להוליד לזקונו לכן אחר לידת ישמעאל כשנגלה אליו ה' נפל על פניו כי לא היה יכול להסתכל מחמת נפילתו ממדריגתו הראשונה כנ"ל ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד פי' אם אינו למעלה מן הטבע היאך יכול להוליד לזקונו אלא שבקש מהקב"ה ואמר לו ישמעאל יחי לפניך ופי' רש"י יחיה ביראתך ר"ל שישוב בתשובה היינו אחרשצוה אותו הקדוש ברוך הוא על המילה התפלל ואמר עתה אם גם ישמעאל יחיה היינו שישוב בתשובה בוודאי כן יהיה שאוליד בן למאה שנה ולכן לא הקפיד הקב"ה על אברהם על אשר צחק כי זה היה מחמת שפלותו שידע בעצמו הבחי' נפילה וצריך תיקון אבל שרה נתבשרה אחר שנימול אברהם וגם ישמעאל נמול ושב בתשובה כמאה"כ באשר הוא שם שהיה צדיק באותה שעה ולכן היה יכול אברהם להוליד אז למעלה מן הטבע ולכן הקפיד הקדוש ברוך הוא על שרה שצחקה והנה לפי זה היה ג' בחי' בג' זמנים לאברהם היינו קודם שנולד ישמעאל היה בחי' א' ואחר שנולד ישמעאל היה בחי' ב' ואחר שנימול היה בחי' ג' וכולם היו בחי' אור.

אך היה קצת השתנות ביניהם אבל בכולם היה בגודל קדושה וגודל אור כי גם בחי' האמצעיות היה בגודל לב נשבר ונדכה וכל הבחי' נקראים בחי' יום בחי' אור וזהו מאמר ר' חמא בר' חנינא יום שלישי למילתו היה ובא הקב"ה ושאל בשלומו והקשה בעל אוה"ח למה ביום הג' דווקא שאל בשלומו ע"ש אמנם לפי דברינו יתבאר שמרמז לבחי'

יום בחי' השלישית הנ"ל שהי' אחר שנימול שחזר לבחי' יום בחינת אור כבראשונה בהתלהבות גדול ותשוקה גדולה לה' וזהו מרמז בפסוק וירא אליו ה' ר"ת וירא אותיות ו"י וס"ת של אליו ג"כ אותיות י"ו מרמז לבחי' האמצעות הנ"ל שהיא בבחי' לב נשבר בחי' י"ו לעילא י"ו לתתא כדאיתא בכתבי האר"י זללה"ה ואמר והוא יושב פתח האהל כחום היום פי' שהיה יושב בגודל חמימות והתלהבות בתשוקה לה' כחום יום הראשון היינו כמו שהיה קודם שנולד ישמעאל כי ע"י המילה נתקן הכל כנ"ל ולכן בא הקב"ה ושאל בשלומו ואמר הכתוב וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו פי' שכל השלשה בחי' הנ"ל הגינו עליו שאפי' בחי' האמצעות שהוא בחי' נפילה ג"כ הגין עליו כי גם היא היתה בגודל קדושה וענוה ושפלות בבחי' לב נשבר כנ"ל ויאמרו אליו איה שרה וגו' פרש"י נקוד על אי"ו שבאליו וגו' שאף לשרה שאלו היו אברהם מרמז שרמזו לה המלאכים שאברהם הוא בבחי' אי"ו ר"ת של וירא אליו ה' ר"ל שהוא בבחי' גדולה שהוא ראוי להתגלות השכינה ע"י בחי' לב נשבר שמרמז בו"ירא א"ליו כנ"ל: יה"ר שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין וגו' ולכאורה תיבת משם מיותר ורש"י פי' משם מלוט להתרחק מעמו שיצא עליו שם רע שבא וגו' וגם ע"ז קשה הלא ידע מכבר מעשיו של לוט כמ"ה ויסע לוט מקדם מקדמונו של עולם ונראה לבאר עד"ז ע"פ מאחז"ל איזהו חכם הלומד מכל אדם היינו מי שיש לו יראת השם בלבו וכל מחשבותיו בלתי לה' לבדו לעשות רצון קונו בשלימות ושואל ומבקש עצה לעבודת הבורא ית"ש להנצל מפח יקוש העומד תמיד לנגדו ע"כ בעצה הגידו חז"ל שילמוד מכל אדם היינו שישאל עצה מכל אדם הן דבר שהיא בספיקות אצלו אם לעשות כן ואם לחדול אזי ישאל ויבקש בכדי לעמוד על הברור והן דבר אפי' שהוא ברור ומוחלט בדעתו שצריך לקיימה בחי' עבודה הזאת בלי שום ספק כלל ובוודאי יקיימה ואין צורך לה שאלה כלל מחמת רוב פשיטות אצלו וברור לו כשמש אף על פי כן ישאל מחבירו כדי לזכות את חבירו ג"כ להכניסו לבחי' קדושה במה שיסית אותו למלאות רצון בורא כ"ע ב"ה זה היא עיקר בחי' חכמה כ"ח מ"ה להיות נבזה בעיניו נמאס ושפל באמת וילמוד מכל אדם דבר שהיא בספיקות אצלו ולזכות את חבירו ולהכניסו לבחי' קדושה במה שהוא מסית אותו לטוב ונוכל לומר שזהו הטעם שאברהם נטל עצה מממרא הגם שבוודאי הי' מוחלט בדעתו לקיים מצות בוראו באמת בהשתוקקות עוז ותעצומו' רב ולקיי' מצות מילה כאשר צוה אותו אלהי' וכל המניעות נחשבים כאין נגדו עד אהבת השם שבלבו שבוער כרשפי אש ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה האמיתית שבלבו אפי' כשלא הי' ממרא מסכים ע"ז והראי' מאור כשדים שמסר נפשו ממש ולמה היה לו לשאול עצה ע"ד שברור אצלו לקיימה.

אלא שאעפ"כ שאל עצה מממרא בכדי להכניסו לבחי' קדושה תחת כנפי השכינה וזה היה ע"י בחי' חכמה כ"ח מ"ה, שהיה שפל בעיניו באמת והיה משפיל עצמו חפני הכל להקריבן ולהכניסן תחת כנפי השכינה ולפרסם אלהותו ית' שהוא המחיה ומהווה: ולהטעימן מנועמזיוו והדרו אשר כל העולם וחמדותיו בטלים במציאות נגד נועם זיו והדרת כבוד ה' וזה מרמז בפ' וירא אליו ה' שלכאורה הוה לי' למכתב וירא הי אל אברם רק שאגב מרמז לגו התורה שההתגלות אלהות אליו היה ע"י בחי' חכמה שתיבות אליו ה' גימ' חכמה ומה היה הבחי' חכמה סיים הכתוב באלוני ממרא הוא שנתן לו עצה על

המילה וזהו בחי' חכמה שנטל עצה ממנו הגם שהיה מוחלט בדעתו שצריך לקיימה ובוודאי יקיימה מגודל אהבתו לה' אעפ"כ נטל עצה מממרא בכדי להכניסו ולקרבו לבחי' קדושה כנ"ל ונוכל לומר עוד עד"ז דהנה אית' בספרי הצדיקי' ובס' מאור עיני' של המגיד זללה"ה איזהו חכם הלומד מכל אדם היינו מכל דבר שבעולם שרואה הן יראות הן אהבות המתפשטות בעולם הזה יראה לקרב א"ע לבחי' קדושה היינו כשרואה אהבה רעה ח"ו יתבונן בדעתו מי הוא המחייב ומהווה את הדבר הזה ומהפך את האהבה לאהבת הבוב"ה תענוג כל התענוגים ע"כ ודפח"ת וזהו צדיקים מהפכין חשוכא לנהורא היינו מתוך החושך של מעשה הרשעים החוטפים והדולקים אחרי אהבת הכלים ונפסדים היא אור להם לצדיקים להפך חושך לאור לידבק בנועם אהבת ה' הנצחית וזהו פי' הכתוב ישראל אשר בך אתפאר שתיבת ישראל גימ' אור חושך מרמז שעיקר בחי' ישראל הוא לראות תמיד להפך חושך לאור לאכללא שמאלא בימינא וזהו ויסע משם אברהם ארצה הנגב ר"ל משם מאהבה רעה שראה מלוט שהיו מאכילין אותו וכו' נסע והלך לבא מזה לבחי' ארצה הנגב שהוא בחי' ימין בחי' חסד שהוא בחי' אהבה עליונה לבוב"ה וישב בין קדש ובין שור פי' שתמיד היה ישיבה שלו בין בחי' קדושה שהיא מכונה בשם קדש ובין בחי' שו"ר שהוא בחי' שמאל כמאה"כ לפני שור מהשמאל שהיא ההיפוך מבחי' קדושה ותמיד היה יושב בין שני הבחי' הנ"ל כדי להפוך תמיד מחשוכא לנהורא ולהוליד מזה שהיה רואה אהבת רעות הכלות ונפסדות ההיפוך מזה אהבות קדושות לחי העולמים ית"ש אך ורק שהיה בגודל אימה ויראה ופחד שלא לגרור א"ע לאהבות רעות ח"ו וזהו ויגר בגרר ויגר הוא ל' מורא ופחד כמו וגר מואב היינו שתמיד מורא עלה על ראשו בגרר היינו שלא יהיה נגרר ח"ו בחי' האהבה רעה הזאת שמסתכל בה כדי להפך אותה לאהבה הקדושה אבל מי שאין לו אימה ויראה כל כך מבו"ע ב"ה בגודל אחיות רעדה מפחד ה' ומהדר גאונו להיות זהיר וזריז מלעבור על רצונו יתברך אסור להכניס א"ע למקום מסוכן כזה שהנחש מצוי להסתכל באהבות רעות ר"ל באמרו ידי רב לי להאיר מתוך חשיכה להפוך אותן אהבות רעות לאהבות קדושות כי פן יהי' נגרר אחריהם בהתגברות היצה"ר ח"ו ופן יהרסו ונפל רק מי שיש לו אימה ויראה באמת ויראת השם על פניו כל היום תמיד ומדקדק ע"ע כחוט השערה שלא לעבור על רצון ה' יכול להכניס א"ע בהסתכלות הג"ל כי ה' אור להם להוסיף להם מאוריים שיהיה לבם דולקים באהבה ה' לעולמים יה"ר שנזכה לזה בקרוב אמן: המכסה אני מאברהם אשר אני עושה וגו' חלילה לך השופט כל הארץ וגו': ויש לדקדק שאמר השי"ת המכסה הלא מלתא דעבידי לגלויי היא ועוד קשה שבתחלת דיבורו של אברהם עם ה' התחיל מדברים קשים לומר חלילה לך וגו' ועוד איך דן אברהם את הבורא ב"ה לדבר כזה להמית צדיק עם רשע ולהבין זה עיקר הידיעה שרצה הקב"ה להודיע לאברהם אוהבו לא הפיכת סדום אלא רצה להודיע גודל חסדו ית' וענין התשובה וכך אמר לו הבוב"ה זעקת סדום ועמורה וגו' ר"ל ידוע לך שאנשי סדום רעים וחטאים מאוד ואעפ"כ אין אני חפץ במיתתם כ"א בשובם מדרכיהם וחיו ועוד שאני בעצמי אעורר לבם לתשובה וזה שאמר הכתוב ארדה נא ואראה ר"ל ארדה נא ואראה מדרגא לדרגא כדאיתא בזה"ק ואעורר לבם לתשובה ואח"כ אראה הכצעקתה של חטא הבאה אלי עשו תשובה ר"ל אם עשו תשובה כפי הצעקת החטא הבאה אלי היינו שעשו תשובה גדולה ומעולה כפי פגם החטא אז כלה

ר"ל אמחוק ואכלה עוונם לגמרי ואם לא יעשו כך תשובה טובה אדעה ר"ל למחול כפי התשובה היינו במעט יסורים ומבחי' חסד זו שה' בעצתו מעורר לב החוטאים לתשובה לא ידע אברהם וכאשר שמע אברהם גודל חסדו ית' אמר אברהם אם גדול כ"כ בחי' החסד א"כ אפילו לא יעשו כולם תשובה רק עשרה לכל העיר היינו יחידים תשובת יחיד יהיה ג"כ תשובה מקובלת וכך אמר חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט ר"ל משפט איהו רחמ"י ופי' כשאתה מרחם על כל הארץ לרדת ממדריגה למדריגה ולעורר לבם לתשובה א"כ ראוי לך לרחם עוד יותר שאפילו לא יעשו תשובה כ"א עשרה לכל העיר שתהיה מקובלת וגם כשיעשו כמה יחידים תשובת יחיד שתהיה ג"כ מקובלת וזה שאמר חלילה כי היה סבור מחמת שעיקר התשובה היא בהתעוררות עליון ואם לא יעשו כולם תשובה ע"י התעוררות עליון לכן לא יקבל ג"כ תשובת היחיד וע"ז התפלל השופט כל הארץ ר"ל כפי גודל החסד והרחמים שלך תגדל נא חסדך גם לזה לקבל אפילו תשובת היחיד שיהיה ע"י התעוררות והשיב לו הבוב"ה כדברך כן הוא שאפילו יעשו כמה יחידים תשובה תהיה מקובלת לפני ולא אשחית ובזה יפורש מה דאיתא במדרש ע"פ מצאתי דוד עבדי היכן מצאתיו בסדום ע"כ ולפי דברינו יפורש עז"ה דהנה ידוע שדוד לא היה ראוי לאותה מעשה אלא להעלותו לתשובה וכו' וזה נעשה ע"י תפלת א"א ע"ה שהתפלל בסדום שתועיל תשובת יחיד וזהו בשמן קדשי משחתיו ר"ל שמן נקרא אתערותא דלעילא כשמן ש על גבי משקה כמאה"כ להנחיל אוהבי יש ר"ת יין שמן ר"ל יין בחי' אתערותא דלתתא שנעשה ג"כ ע"י אתערותא דלעילא שהיא רמיזה בעלמא ושמן היא אתערותא דלעילא לגמרי בחי' שמן קודש: וישא אברהם את עיניו וידא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו פי' שאברהם אבינו ע"ה הגביר כח הקדושה על הס"א ועשה מן אל אחר שיהיה אל אחד שנעשה קרן לאות רי"ש ונעשה דלי"ת וזהו וישא אברהם את עיניו וירא והנה מה שהיה אי"ל אחר ברי"ש נאחז בסבך בקרניו פי' שנאחז תג אחד בהקרן של הריש ונעשה אחד כנ"ל פרשת חיי שרה ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים וגו' ונראה לבאר ע"ד המוסר הנה ידוע מאחז"ל שעיקר ברה"ע היתה בשביל היראה שנקראת ראשית כמאה"כ בראשית בשביל יראה וכו' ע"כ צריך האדם להשתדל להגיע למדה זו הנכונה בחי' היראה כדי להשלים רצון הבוב"ה והעצה היעוצה לזה שנוכל להשיג בחי' זו הוא ע"י שיסתכל האדם תמיד בכל עניניו ובכל עניני העוה"ז איך שבכולם הוא רק חסדי ה' ית' הוא המחייב אותם בכל עת ורגע וחינו מסורים בידיו בכל נשימה ונשימה וכמאה"כ כל הנשמה תהלל יה ר"ל כל נשימה ונשימה מראה גדולת הבורא ית' המחייב בכל עת ורגע ואלמלא יוסר רוח השי"ת אפילו רגע אחת א"א להתקיים וכו' ע"כ ממילא הנשמה ההיא בעצמה מהללת לה' ומשבחת ומספרת גדולת הבוב"ה וכן בכל הנמצאים והנבראים לית אתר פנוי מיני' מן חיותו וכחו המהווה אותם כמאה"כ ואתה מחיה את כולם ר"ל מחיה לשון הווה שמחיה תמיד בכל רגע וכשמסתכל כן בכל מילי לראות חסדי ה' המחייב אותם כנ"ל בוודאי יפול עליו אימה ופחד ובושה והכנעה וענוה מפני ה' ית' ורוממותו ויאמין באמונה שלימה שבכל מילי הוא רק חסדי ה' ורחמיו המרובים ואפילו בראותו שבאים עליו דינים ואיזה צרה ח"ו יאמין כי מאתו לא תצא הרעות כ"א רק טוב וחסד ה' עליו להטיב אחריתו וכמו שהוא מאמין ובוטח בחסדי ה' שהוא רק טוב וחסד ורחמים וגם הצרה שבאה עליו גם

היא חסדי ה' עליו כן ייטיב ה' חסדו ויתהפך עליו למעלה מדין לרחמים וזה הוא שאמרו חז"ל צדיקים מהפכים מדת הדין למדת הרחמים אמנם כ"ז א"א להיות אצל אדם בור וריק מתורה ומצות כמאחז"ל אין בור ירא חטא כ"א במי שלומד תורה ועוסק במצות לשם שמים בכוונה עצומה ולבו דבק בהשי"ת ללמוד וללמד לשמור ולעשות אז גם בעסקו אחר כך במילי דעלמא מסתכל ורואה בחי' הקדושה ויראה בכל הענינים כנ"ל ולשני בחי' אלו רמז א"א ע"ה לאליעזר עבדו שים נא ידך תחת ירכי ואשביעך בה' אלהי השמים ואלהי הארץ על שם התבוננתו תחילה בעסקו בתורה ומצות מילי דשמיא ע"ז קראו אלקי השמים ועל שם הסתכלותו במילי דעלמא בכל הנבראים והנעשים על פני הארץ וראה בהם בחי' הקדושה המחיה ומהוה אותם בכל רגע ע"ז קראו אלקי הארץ ומאלו שני הבחי' זכה לשלימות היראה והאהבה וזהו מרומז ג"כ בהתחלת התורה בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ פירוש בראשית בשביל היראה שנקראת ראשית ברא אלקים וגו' ומפרש הכתוב במה יזכה לבחי' ראשית שהיא היראה ע"י את השמים ר"ל את מרמז על בחי' יחוד ריש כל דרגין בחינה א' בסוף כל דרגין בחי' ת' ר"ל ליחז סופא דכל דרגין הן המה כל מילי דעוה"ז שהוא סוף כל דרגין ולראות בהם בחינת חסדי ה' בחינת אלופו של עולם ויעשה היחוד הנ"ל בתחלה במילי דשמיא בתורה ומצות כו' וזהו נקרא את השמים וכן יעשה במילי דעלמא כנ"ל ונקרא ואת הארץ וכנאמר לעיל וזהו שאמר הכתוב ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה ר"ל ויוסף אברהם בחי' הוספה של אברהם והוא עסקו במילי דעלמא שהיתה אצלו רק בחי' הוספה וטפלה לעיקר שהיא תורה ומצות שעסק בתחלה וגם הוספה זו שמה קטורה ר"ל מלשון קטורה ודביקה בה' וזהו שאמר הכתוב ויהיו חיי שרה מא"ה שנ"ה גמטריא א"ת ר"ל שבחייה עשתה בחי' יחוד בחי' את כנאמר לעיל ועי"ז זכתה לעשרים שנה בחי' כף כפופה בחי' הכנעה וענוה ועי"ש היה שבע שנים בחי' יחוד בשבע מדות העליונים ע"י יחידה שבע מדותיה למטה יה"ר שנזכה לזה: ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל איתא בגמרא בת היתה לו לאברהם ובכל שמה ונוכל לומר שהגמ' מרמז לנו בכאן מה יהיה עיקר עבודת האדם שיהיה כל גופי התורה תלויין בה הנה עיקר העבודת הוא בחי' הכנעה וענוה שיתבונן תמיד בגדולת ה' האיך הוא ממלא כל עלמין וסוכ"ע ותוכ"ע ולית אתר פנוי מניה ואם יסתר איש וכו' ויתבונן תמיד במיעוט ערכו ופחיתות עבודתו לה' אשר לו הארץ ומלואה ולו דומיה תהלה ובמעשיו אשר המה לא לה' לבדו רק שמכוין בהם גם להנאת עצמו ואפילו בעת אשר לומד ומתפלל בהתלהבות ובתשוקה גדולה ישגיח בעינא פקיחא ויתבונן בזה היטיב ויבדוק ויחפש בחורים ובסדקים אולי ימצא בהם ג"כ תערובות אשר לא לה' לבדו וכשיש לאדם בחי' התבוננות וענוה כנ"ל בזה כלול כל המדות טובות אבל ח"ו כשיש לאדם בחי' גבהות הלב ר"ל אפי' שוש לו כל המדות טובות יושב על התורה ועל העבודה כלא נחשב מחמת שאין בזה שום השראת שכינה וקדושה שהוא דוחק רגלי השכינה כמ"ש בגמרא וזהו ואברהם זקן בא בימיו"ם גימטריא מאה שמרמז על בחי' ענוה כמאמר הגמרא אל תקרי מה אלא מאה פי' שא"א ע"ה בא לבחי' ענוה אמיתיות ע"כ וה' ברך את אברהם בכל ופי' הגמרא בת היתה לו כי הנה מדה נקראת בת כמ"ש אלפים בת יכיל היינו א"א ע"ה היה לו מדה טובה בזה היינו

ענוה אמיתית אשר בכל שמה היינו שכל המדות טובות נכלל בזה המדת ענוה אמיתיות יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל.

פליגי בגמרא חד אמר בת היתה לו וח"א לא היתה לו בת ולהבין כל זה גם להבין הכתוב (שנתן סימן באליעזר עבד אברהם זקן ביתו המושל בכל אשר לו) וגם להבין שהשביעו בשים נא ידך תחת ירכי דווקא ואח"כ נאמר וישבע לו על הדבר הזה: (ולכאורה אל יתרון לשון) גם להבין הפסוק ועשה חסד עם וגו' למה אמר אברהם הלא לא היה לו אדון אחר בלתי אברהם וכשאמר אדוני ממילא הוא אברהם ולהבין כ"ז נקדים תחלה הנה כתיב מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה' וצריך להבין מהו אלה וגם חסד"י משמע שני מיני חסדים ונפרש עפ"י שאמר המגיד זלה"ה על טף למה באים כו' פי' טף הוא בחי' קטנות בחי' דין שבא על האדם לפעמים הוא כדי ליתן שכר טוב למביאיהם ר"ל כדי שיסתכל האדם ויבין שיש בחי' חסד בבחי' קטנות הנ"ל ויתירם לשרשם כי עיקר ברה"ע היתה בגין דיתקרי רחום כנ"ל ובכל דבר יש בחי' חסד הבורא ב"ה אפילו בבחי' דין בחי' קטנות שבא על האדם בחי' חשכות יש בתוכו מכוסה בחי' חסד הנ"ל רק שהוא באתכסיא ולכן צריך האדם ליזהר מאוד בזה וליתן שבח והודאה להשי"ת על בחי' גבורה כמו על בחי' חסד ממש כי באחת הוא חסד ממש אלא ששני מיני חסד יש א' באתגליא וא' באתכסא וזהו שאחז"ל צדיקים מהפכים מדה"ר למדה"ר שמהפכים ממש ומבינים שמדה"ד שהוא בחי' גבורה הוא ממש בחי' חסד באתכסיא (ועי"ז גם למעלה נתהפך כו') ולזה רמזו רז"ל באמרם לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה כו' כדאיתא על השלש מאות ועשר עולמות שעתיד הקב"ה להנחיל כו' הם או"ר מימין ק"ג משמאל ומנחה בגימטריא ק"ג והוא משמאל בחי' גבורה ולכן יהא אדם זהיר בתפלת המנחה בחי' גבורה לראות בו בחי' החסד ולהפך חשוכא לנהורא וכמארז"ל מ"ט עיזי מסגי ברישא כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא פי' שזה היתה כוונת בריאת העולם להפך החשוכא שבא בתחלה ולעשות ממנו נהורא בחי' חסד כו' ולזה כיון דוד המלך ע"ה באמרו תי חכם וישמר לשון שמרים שמוציא הטוב מן השמרים אלה.

ויתבוננו חסדי ה' פי' אל"ה מרמז לבחי' דין וגבורה קשה כמאחז"ל אל קשה והחכם שומר להבין בו בחי' החסד ויתבוננו חסדי ה' ר"ל שמתבונן שיש ב' מיני חסדים ומרומז ג"כ בפסוק וכור עדתך קנית קד"ם וגו' קד"ם גימטריא ב"פ חסד הנ"ל: ואברהם אע"ה השיג זאת הבחי' והפך חשוכא לנהורא מה"ד למדת הרחמים והמשיך בחי' חסד בכל הבחי' וכל בחי' קטנות ומדות ותאוות גשמיות החזיר לשורשם לבחי' אלהות בחי' קדושה וזשאה"כ ואת הנפש אשר עשו בחרן וגו' ר"ל חר"ן מרמז על בחי' גבורה ועשה באותה בחי' את הנפ"ש בחי' נייחא בחי' חסד והחזיר כל הבקי' לשורשם כו' ולזה רמזו חז"ל באמרם עד שבא אברהם וקראו אדון ר"ל שצרף אותיות אדנ"י והקריב אותיות דין לאות אלף ר"ל שהחזיר כל בחינת קטנות ומדות גשמיות לבחי' קדושה בחי' אלף כנ"ל וזהו ואברהם זקן בא בימים וגו' ר"ל שבא בבחי' ב' פעמים יו"ם גימטריא קי"ב מספר הוי"ה אלהי"ם לילה כדאיתא בספרים ר"ל בחי' די"ן היתה לאברהם שהפכה לבחי' חס"ד לאברה"ם (וחד אמר לא היתה לו בחי' די"ן כלל) וידוע שאליעזר היה לומד ודולה תורה מרבו אברהם והשתדל גם כן באותן הבחי' ויחודים הג"ל לכן כשרצה אברהם לשלחו לחו"ל נתיירא אברהם שבצאתו מא"י שלא יפול ממדריגתו לכן ויאמר אברהם

אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר ל"ו וגו' ל"ו בגימטריא אל"ה ר"ל שמושל בבחי' אל"ה בחי' גבורה כו' להפך חשוכא לנהורא ואמר לו שים לא ידך תחת ירכי ואשביעך וגו' שהשביעו בבחי' יוצא לבר מהגוף שגם שם והא זהיר לבלתי יפול ממדריגתו וכן וישבע לו על הדבר הזה ממש על בחי' יוצא לבר מגופו כנ"ל ולזה התפלל אליעזר בבוא אל העין לעת ערב שהוא ומן תפלת המנחה בחי' גבורה והיה צריך לייחדו עם בחי' חסד והתפלל אל ה' ואמר הקרה נא לפני היום וגו' הקרה גימטריא ש"י ר"ל שיתייחד או"ר שמימין עם מנחה שמשמאל ר"ל בחי' חסד וגבורה.

ויהיה ביחד גי' הקרה וע"י מה יהיה זה ע"י ועשה חסד עם אדוני אברה' דווקא ר"ל שבחי' חסד לאברהם שקראו אדו"ן כו' תתפשט עד כאן ולזה אמר אח"כ ואבא היום אל העין פרש"י היום יצאתי והיום באתי וגו' מרמז לאותה בחי' יחוד שעשה פי' היום יצאתי שיצאתי בכי טוב בבוקר אור שהיה יו"ם בחי' חסד לאברהם ובאותה בחי' עצמה היום באתי לכאן לעת ערב לתפלת המנחה בחי' גבורה והמשכת בחי' חסד לבחי' דין כנ"ל ומרומז גם כן בר"ת ו"אבא ה"יום א"ל ה"עין גימטריא טו"ב שהוא בחי' דעת שבו נברא העולם כמאה"כ א"ת ה"שמים ו"את ה"ארץ ר"ת גימטר' טו"ב ובעבור זה היחוד שעשה אמר זקן ביתו המושל בכל אשר לו עפ"י מה שאמרנו על הפסוק בן יכבד אב ועבד אדוניו והל"ל ועבד מתירא מפני אדוניו כמ"ש ואם אדוני' אני איה מוראי אלא שיש עבד שמחמת גודל הפחד שיש לו לפני רבו מתבטל בכל מציאותו לפני אדוניו ועושה כל רצונו כאדוניו בעצמו ממש ואז הוא בבחי' עבד מלך מלך כי אינו תופס מקום כלל לעצמו וזהו שאמר הכתוב: זקן ביתו המושל בכל אשר לו כיון שעשה היחוד שלם כמו אברהם בעצמו ולזה ויען לבן ובתואל מה' יצא הדבר וגו' ר"ל לבן מרמז על בחי' חסד כמאמר הכתוב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וגו' ובתואל מרמז לבחי' גבורה בחי' בת בחי' לילה כנ"ל בתו של אל ונעשה יחוד שלם ויען לבן ובתואל בחי' חסד וגבורה ביחד בחי' דעת בחי' טוב כנ"ל יה"ר שנזכה לבחי' יחודא שלימה אמן: ויצא יצחק לשוח בשרה וגו' ונראה לבאר עלדרך זה דהנה עיקר העבדות הוא שצריך האדם לראות להמתיק הגבורות בחסדים והדינים ברחמים ולהפך כל הצרופים המורים על בחי' גבורות שיהיו נמתקים כמו שהם מורים במקורם ושרשם ודבר הגורם להמתקת כל הגבורות והדינים הוא בחי' ענוה ושכלות כמו שדברנו מזה בכמה מקומות.

והנה יצחק מרמז על בחי' גבורות קדושות כידוע וזהו ויצא יצחק היינו כי יצא ח"ו שום מדת הדין על העולם העצה היעוצה לזה הוא לשו"ח פי' לשוח הוא מלשון השתחויות היינו שיראה שיהיה לו בחי' שפלות וענוה באמת לשוח א"ע ואז יתהפך הצירוף יצ"א יצח"ק שמורה על בחי' דינים ויהיה נעשה צירוף שדה מורה על שדה הלבן בחי' לובן עליון בחי' חסד מקור הרחמים כי שני התיבות יצ"א יצח"ק גימטריא שדה וזהו לשוח בשד"ה פירוש שע"י לשוח היינו בחי' ענוה ושפלות נמתקו הגבורות ודינים ונעשה בחי' שדה לבן בחי' חסד ורחמים אכ"ר: פרשת תולדות ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק פירש"י יעקב ועשו האמורים בפרשה ד"א ע"י שאמר הכתוב יצחק בן אברהם הוזקק לומר אברהם הוליד את יצחק לפי שהי' ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה שהרי כו' מה עשה הקב"ה צר קלסתר פניו של כו' וי"ל מהיכן דייקו ליצני הדור שמאבימלך נתעברה שרה וכי אברהם לא הי' מוליד הלא הוא כבר

הוליד את ישמעאל ועיכוב ההולדה הי' משרה ומה הועיל אבימלך ולהבין זה הנה ידוע טעות הכופרים בה' אחד הוא שאומרים מי שברא טוב לא ברא רע כי אין דעת שלהם נותנת שיהי' הבוב"ה עושה שני הפכים טוב ורע כי הטוב דרכו להטיב ולא להרע לכן גם אברה' בעבור שדרכו הי' תמיד להטיב במדת החסד עם כל הברואים וכשהוליד את יצחק שמדתו הוא מדת פחד וגבורה היפך מדת אברהם לכן הי' להם קשה להאמין שהיה אברהם מוליד היפך מדתו לכך אמרו ליצני הדור היינו הכופרים הנ"ל שמאבימלך נתעברה רק אחר שהוליד את יעקב ועשו בפעם אחד שהם שני הפכים לגמרי וראו בעיניהם שאפשר שיוליד אדם היפך מדתו לגמרי וגם להוליד שני הפכים בנושא אחד אז הודו בכל גם היה ראי' מוכחת שגם אברהם הוליד היפך מדתו שהוא מדת יצחק ואז נתאמת אצלם גם מה שהי' קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם וזה מרמז פירש"י במתק לשונו ואלה תולדות יצחק יעקב ועשו האמורים בפרש' פירש שזהו הראי' ליצחק שהוא בן אברהם במה שהוליד יעקב ועשו ביחד ועוד רמז לנו באומרו האמורים בפרש' לרמז לבחי' שני הפכים בנושא אחד כי מלת פרש"ה מרמז לבחי' חסד וגבורה ביחד כי פר מרמז לבחי' פ"ר דינים כידוע ופ"ה מרמז לבחי' רחמים כידוע ותיבת פר"ה מחבר לשני הבחי' ביחד כמו יעקב ועשו שנולדו יחד שני הפכים ומרומז בתיבת ואל"ה כידוע מאחז"ל ואלה מוסיף על הראשונים פי' אלה מרמז לבחי' גבורות מלשון אל קשה ואות וא"ו מורה על מדת הרחמים וזהו ואלה מוסיף על הראשונים פי' כל מקום שנאמר אות וא"ו הוא מורה על מדה"ר שנתוסף על בחי' אלה בחי' דין ונתחברו שני הבחי' ק ביחד כנ"ל: ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק וגו'.

כל מפרשי התורה פירשו את הכתוב הזה בטוב טעם ודעת וגם אני אענה חלקי לע"ד ע"ד המוסר הנה עשו נקרא גדול ויעקב נקרא קטן כמאה"כ ותקח רבקה וגו' עשו בנה הגדול וגו' את יעקב בנה הקטן והטעם כי עשו היה מקור הגדלות והגאווה והקליפות כמה"כ ואלה המלכים אשר מלכו וגו' וכאשר נתגאה באמרו יש לי רב וגו' מגודל הגאווה והגדלות שהי' בו בעצמו אבל יעקב מבחי' הקדושה היה לו תמיד הכנעה וענוה לפני ה' יתב' ע"כ נקרא קטן מפני גודל הכנעה וענוה שהיה בו ולכן אמרו שאסור לת"ח שיתייחר ושיהיה בו גאווה וגסות כ"א שמיני שבשמינית ואפי' זה החלק אינו מבחי' יעקב כ"א מעשו זהו החלק שמיני שבשמינית בכדי להפכו לקדוש' זשאה"כ הלא אח עשו ליעקב פי' מלת א"ח מרמז על א' ח' ר"ל אחד משמיני שבשמינית שבגאווה נתן עשו ליעקב וקבלו יעקב בכדי להפכו לקדוש' ואעפ"כ ואוהב את יעקב וגו' ר"ל עכ"פ אני אוהב רק את יעקב כי עיקרו הואבחי' הקדושה והכנעה וענוה ושמו מרמז לזה יעקב י' עקב ר"ל יוד היא הקטנה שבאותיות עקב מרמז ונפשי כעפר לכל תהיה הנדוש בעקב וחרמו לשני הבחי' שיש במדת ענוה כי יש מי שהוא עניו אבל הוא בעצמו מרגיש במדה טובה שהוא ואם כי גם זה טובה היא אבל יש מדריג' גדול' הימנה והוא שגם הוא בעצמו אינו מרגיש במדת ענוה שבו כי סבור הוא בדעתו שלפי פחיתות ערכו וקטנותו עדיין הוא נקרא מתגאה נגד גודל רוממותו יתב' וכדאיתא באוה"ח ע"פ והאיש משה עניו מאוד ע"ש ובמלת יעקב מרומז שני המדרגות מבחי' ענוה הנ"ל ובחי' אלו ירש יעקב מיצחק אביו שפשט צווארו להשחט לעולה לה' ועל כל זה לא החזיק טובה לעצמו לומר שעמד בנסיון מרוב קדושתו והכנעותו וענוותנותו נגד גדולתו ורוממותו ית' וחסדיו כי אם תלה הכל

שזה שעמד בנסיון שהי היה בעזרו במתנת חנם ובעבור אברהם אביו שזיכה לבנו שיעמוד בנסיון כזה אבל לא תלה יצחק בכח עצמו וע"ז נקרא יצחק עולה תמימה ע"ש תמים תהיה עם ה' אלהיך ונכתב בתורה ת' רבתי לרמז על בחי' הכנעה כפולה הנ"ל כי ידוע שבחי' הכנעה נקרא כ"ף כפופה והוא בחי' א' אבל בחי' השניה נקרא ת' שהיא כ' פעמים כ' הכנעה כפולה ומכופלת שאפילו על בחי' ענוה שבו אינו מחזיק טובה לעצמו מגודל הכנעותו וביטולו וזהו בחי' תמים תהיה וגו' בתי"ו רבתא שנכתב בתורה במלת תמים תהי' וגו' וע"ז נקרא יצחק עולה תמימה כמאמר הכתוב תמים יהי' לרצון לה' וזהו שפרש"י ע"פ אל תרד מצרימה וגו' ופי' רש"י כי חו"ל אינו כדאי לבחינ' זו שהיא נקרא עולה תמימה פי' כי בחי' הכנעה כזו אינה כדאי להיות בחו"ל רק בא"י מקום קדוש ולפי זה ניחא מה שאה"כ והרביתי את זרעך בעבור אברהם עבדי ולכאור' קשה וכי ח"ו לא היה ליצחק שום זכות בעצמו עד שניתלה דוקא באברהם הלא יצחק היה עולה תמימה ולפי דרכינו א"ש שכן אמר לו הקב"ה ליצחק והרביתי את וגו' בעבור שאתה תולה באברהם את בחי' עבדי ר"ל כל עבודתך שאתה עובד אותי אתה תולה ואומר שאינ' כוחך ועוצם ידך כ"א אני מזכה אותך בעבודה זו בעבור אברהם אביך ואינך מחזיק טובה לעצמך כלל וע"ז התפלל גם דהמע"ה לזכות לבחי' זו ואמר ואני תפלתי לך ה' עת רצון וגו' פי' זאת היא תפלתי לך ה' שאהיה ע"ת ר"ת עולה תמימה שהיא לפניך רצון כמאה"כ תמים יהיה לרצון אלהים ברב חסדך פי' שיהיה לו בחי' אלהים בחי' דין בחי' יראה והכנעה אפי' ברוב חסדך ר"ל אפילו כשאהיה במדרגה גדול' בהקדושה ע"י רוב חסדך אעפ"כ יהיה לו בחי' אלהים בחי' יראה והכנעה וזשאה"כ בברכה שבירך יצחק את יעקב שזכה לבחי' הנ"ל ועי"ז יזכה לחירות ואמר לו ויתן לך האלהים מטל השמים וגו' ודרשו ח"ל ויתן יתן ויחזור ויתן רמזו על בחי' הכנעה וענוה כפולה האלהים מרמז לבחי' היראה והכנעה כפולה מפני ה' מטל השמים ר"ל שיהי' לך הכנעה אפילו כשיהיה לך מטל השמים ר"ל בחי' קדוש' גדול' שיושפע לך מן השמים עכ"ז לא תחזיק טובה לעצמך ותתלה הכל רק בחסד ה' עליך במתנת חנם ועי"ז יעבדוך עמים וישתחוו לך לאומים וגו' ר"ל שתזכה לבחי' חירות חירו דכולא כנ"ל ע"י בחי' הכנעה הנ"ל ויצחק כבר זכה לבחי' חירות ע"י הבחי' הכנעה ומרומז בשמו יצחק גימ' ח"ר שהוא שורש המלה של חירות אמנם יעקב קודם שזכה לאותה בחי' בשלימות ועשו השטים אותו ונתיראה רבקה אמו שלא יזיק לו ח"ו מפני שלא היה יעקב עדיין בשלימות הענוה והחירות כנ"ל ע"כ אמרה לו ברח לך רמזה לו ברוח קדשה שישתדל להגיע אל שני הבחי' הכנעה הנ"ל במלת בר"ח ר"ל ב' ר"ח כי הכנעה וחירות שהוא ר"ח אחד הוא כי הא בהא תליא ופירשה לו איך יזכה לזה ואמרה לו אל לבן אחי ר"ל לובן העליון הוא בחי' קדושה פי' ע"י שתדבק עצמך ללבן העליון קדוש' עילאה עי"ז תזכה חרנה ר"ל בחי' חירות דכולא בינה עילאה ר"ל ושם תזכה לבחי' חירות אז וישבת עמו וגו' עד שוב אף אחיך ממך וגו' כי ברצות ה' דרכי איש וגו' וזהו שאחז"ל אכין ורקין מיעוטין הן ר"ל אך הוא מיעוט רמז על בחי' ענוה הראשונ' שהיא בחי' ק' כנ"ל ואות א' של אך מרמזת שהאות ק' הוא בחי' א' כנ"ל משני הבחי' הנ"ל ועתה יתבארו הפסוקים ואלה תולדות יצחק בן אברהם ר"ל ואלה גימ' שני פעמים א"ך מרמז על שני הבחי' ענוה הנ"ל שמזה היו תולדות יצחק בן אברהם כמאחז"ל תולדותיהם של צדיקים מע"ט ומפרש הכתוב

שעיקר הבחי' טובה שהי' ליצחק היה מדה זו אברהם הוליד את יצחק ר"ל שהכל תלה בזכות אברהם ואם שכל עבודתו לה' רק אברהם הוליד והמשיך לו קדוש' מן השמים כנ"ל ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וגו' פירוש ארבעים מרמז לשני פעמים ך' רמו לשני פעמים הכנעה כנ"ל ר"ל שהיה ליצחק שני הבחי' בשלימות ועי"ז בקחתו את חבקה אותיות קרב ה' ר"ל שע"י בחי' הנ"ל קרב ה' שכינתא עילאה לקב"ה בחי' יחוד קב"ה ושכינתיה בת בתואל הארמי פירש ע"ד דאיתא בזוהר בת בתואל בתו של אל כדאיתא במדרש הנעלם רב הונא אמר לא כך הוא אנא הוינא בכרכי הים ושמענא דהו קראן לההיא גרמא דשדרה ההוא דאשתאר בקברא מכל גופא בתואל רמאה שאלית עליו ואמרו דאיהי ברישא דאיהי רמאה מכל שאר גרמי דתנא אמר ר' שמעון ההוא גרמא למה אשתאר בקיומא יתיר מכל שאר גרמי משום דאיהי רמאה ולית סובל טעמא דמזונא כשאר גרמי ובגין כך הוא תקיף מכל גרמי והוא להוי עיקרא דגופא אתבני מניה הה"ד בת בתואל הארמי ע"כ לעניננו רמזו בזה לבחי' הכנעה ושפלות נבזה בעיניו נמאס וכל תענוגי עוה"ז הם כאין חשובים אצלו נגד רוממותו ית' וע"כ לית סובל טעמו מעוה"ז וכל תאוותו והשתוקקותו רק לטעום שם טוב טעם מנועם ה' ועי"ז אית לי' קיום לתחיה וע"י בחי' זו יהי' תה"מ לעתיד ומרומז בברכה מחיה המתים ר"ת מ"ה מחיה אותיות מ"ה ח"י ר"ל ע"י בחי' מ"ה שהוא ענוה יהי' בחי' ח"י לעתיד ובחי' זו נקראת בתואל הארמי ואותה בחי' השיג יצחק ודבק בה והורשה גם ליעקב ויה"ר שנירש גם אנו אותה אכ"ר: ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק וגו'.

להבין כפל הלשון ע"פ הידוע שיש סני בחי' בעבוד' הבורא ב"ה שמחויב איש הישראלי בשם א' בעבודת הקודש בתורה ותפלה ומעשה המצות והשני בכל פרטי ענינים גשמיים ההכרחים שבלתי אפשר אולתם כגון אכילה ושתייה וכדומה שיהיה כל מעשיו בהם בחכמה ובתבונה ובדעת בהתקפרות להבורא ב"ה ולשמור א"ע לבלתי נטות את מחשבתו למדות ההפכיים לאהוב ח"ו אהבה רעה או יראה זולת יראתו יתב' וזהו מרומז במה"כ וידו אוחזת בעקב עשו פי' אפילו בעקב בחי' עקביים בחי' עשו ענינים גשמיים גם שם נתן את נפשו שיגיע להבוב"ה צד הנאה ולזה נקרא יעקב י' עקב כי יו"ד מרמז על בחי' חכמה שהיה לו בעקב בבחי' עקביים להעלותם לקשרם לה' וע"פ דברים אלו יובן מאמר הכתוב ותן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ יעבדוך עמים וגו' וגם נקדים מאחז"ל כשאדם עושה רצונו של מקום מלאכתו נעשית ע"י אחרים רצונו של מקום הוא הדרך הטוב אשר ביארנו שזה הוא עיקר רצון הבורא אשר עלה במחשבתו לברוא בשביל צדיקים שלא יעדר מבחי' עבודתם לה' בשום דבר אפי' באכילה ושתייה וכדומה בכלם יכולין בהם לעבודתו ית' וכשאדם עושה כן אזי מלאכתו נעשית על ידי אחרים והנה ידוע שמלת שמים מרמזים על בחי' התורה והמצות בחי' רוחניות ומלת ארץ מרמז על בחי' גשמיים וזהו שבירך יצחק את יעקב ויתן לך והוא נסמך אחר תיבת ה' בחי' הקדושה ר"ל ע"י הבחי' הקדושה הנ"ל יזכה לבחי' ויתן לך האלהים פי' שיתן לך בחי' אלהים בחי' יראה והשראת השכינה מטל השמים בחי' רוחניות ומשמני הארץ בחי' גשמיות ר"ל בכלם יהיה לך בחי' יראה והשראת השכינה ואז מלאכתך נעשית ע"י אחרים וזהו שאמר לעשו והי' כאשר תריד ופרקת עולו מעל צווארך היינו כשיהיה ליעקב אחיך ח"ו בחי' ירידה ולא יעלו בחי' גשמיות בחי' עשו לקשרם למקור' ואז לא

יתקיימו יעבדוך עמים ופרקת עולו מעל צווארך והנה שני בחי' עבודות הנ"ל המתייחסים אל בחי' שמים וארץ הם מכונים ג"כ אל בחי' יו"ד ה"א ר"ל יו"ד מרמז אל בחי' רוחניים וה"א מרמז לבחי' גשמיים וזהו בחי' שבת גימט' שמים וארץ יו"ד ה"א וזהו ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם לדרתם כתיב חסר היינו שיעשה מבחי' רי"ש המרומז לאל אחר ח"ו שהוא מרמז על הגשמיות יעשה בחי' דל"ת המרמז לבחי' קדושה דל"ת של אחד וזהו שאמרו חז"ל בינוני תורם א' מחמשי' פי' שעוש' מן רי"ש דל"ת שהוא אחד מחמשים וזהו ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא כי שני הבחי' הנ"ל נקראים בשם איש ואשה הוא בחי' רוחניות ואשה הוא בחי' גשמיות איש בחי' יו"ד ואשה בחי' ה"א וזהו ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו פירוש שאפילו לנוכח אשתו היינו הדברים גשמיים שמכונים בשם אשה גם בהם היה מכוין לה' ולא כרצון הגוף למלאות תאוותו ולא לראות את הנולד וזהו כי עקרה היא פירוש כי בחי' גשמיות בלבד אינו מוליד כלל אבל יצחק ראה את הנולד וכל מעשיו היה רק לש"ש והנה בתחלה צריך האדם להתחזק בעבודת ה' בתורה ותפלה ועי"ז יוכל לבא למדריגה זו לעבוד את ה' אפ"ל בדברים גשמיים ושני בחי' עבודה מכונים בשם אברה"ם ויצח"ק אברהם בחי' החסד יצחק בחי' גבורה וזהו ואלה תולדות יצחק בן אברהם יעקב ועשו האמורים בפר' היינו ג"כ שני בחי' הנ"ל אברהם הוליד את יצחק היינו שע"י בחי' עבודה ברוחניות בא ג"כ לבחי' עבודה בגשמיות אכי"ר: ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתי כי עקרה היא וגו' פירש"י לו ולא לה לפי שאינו דומה תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע ונראה לבאר על זה הדרך דהנה שמעתי מהרב הק' ר' זאב מזיטאמיר פי' הבוחר בשירי זמרה היינו שבוכ"ע ב"ה בוחר רק בשירים של זמרה היינו למי שמשים עצמו כשיריים בשעת זמרה ותפלה ודפח"ח ולהבין זה דהנה עיקר עבודתו הוא בא"י ענוה ושפלות באמת היינו שיתבונן בשכלו כשעומד להתפלל לפני בוכ"ע ב"ה שמצד מעשי אינו ראוי לדבר דבר לפניו ולבקש ממנו גדולה או קטנה ואפילו פתחון פה לעמוד ולבקש מלפניו אינו ראוי מצד מעשי רק אני מבקש מהש"ת שיעזור לי בזכות אבות ובחי' תפלה כזו מקובלת לפניו ית' כמאה"כ קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת היינו שקרוב ה' לקוראיו לקבל תפלתם כשיקראו אותו מחמת האמת היינו מצד זכות אבות אמת הוא בחי' אבות ראש תוך סוף אך זהו כשהוא צדיק בן צדיק אז יכול לבקש מהש"י בזכות אבות אבל כשהוא צדיק בן רשע אינו יכול לבקש מצד זכות אבות רק עיקר הבקשה מוכרח להיות מצד מעשיו ולתפלה כזו אין הקב"ה פונה כ"כ לקבלה שאינו בוחר רק בשירי זמרה העושה עצמו כשיריים והנה יצחק היה צדיק בן צדיק ע"כ היה תפלתו מצד זכות אבות ורבקה היתה צדקת בת רשע ותפלתה היתה מצד זכותה וזהו ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו היינו שתפלתו של יצחק היה בבחי' לנוכח אשתו בבחי' התנגדות נגד תפלתה ומפני מה היתה תפלתו בבחי' התנגדות לזה נותן טעם כי עקרה היא היינו מחמת שבתפלתה היתה היא בעצמה עיקרית כי לא היתה יכולה לבקש בזכות אבות כנ"ל לכך ויעתר לו וגו' היינו שבוכ"ה פנה רק לתפלתו כי תפלתו היתה רק בבחי' שיריים שעשה עצמו שיריים וזכות אבות עיקר והבוכ"ה בוחר רק במי שעושה עצמו שיריים בשעת זמרה ותפלה וזהו שפירש"י אינו דומה תפלת צדיק וגו' היינו מחמת שזה יכול לבקש בזכות אבות ומשים עצמו שיריים לגבי דאבות ולזה פונה הקב"ה אבל צדיק

בן רשע צריך לעשות עצמו עיקר והקב"ה בוחר רק בשירי זמרה כנאמר לעיל יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: ויתרוצצו הכנים בקרבה ותאמר וגו' ונראה לבאר עד"ז דהנה הבוב"ה הבטיח לא"א ע"ה ואמר לו אנכי מגן לך שכרך הרבה מאוד מגן בלשון תרגום הוא חנם ר"ל שהבטיח לו הקב"ה לעשות לו ולזרעו תמיד חסד חנם ולא ישלם להם כמעשיהם וכגמולם והנה רבקה כשהיה לה צער הריון היה מוחלט בדעתה שבודאי הש"י משלם לה לפי מעשיה והיה זה לפלא בעינייה מחמת שהבוב"ה הבטיח לא"א שיעשה תמיד מגן היינו חסד חנם ולא לפי מעשיו ותאמר א"כ כשיש לי צער הריון מסתמא הש"י משלם לי כפי מעשי למה זה אנכי ר"ל למה הבטיח הקב"ה לאברה' בחי' זו ז"ה אנכ"י גימט' מגן ר"ל שיעש' תמיד חסד חנם עם זרעו יה"ר שזכה לזה אכי"ר: ויאמר ישחק אל בנו מה זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה ה' אלהיך לפני וגו' וקשה האיך הזכיר יעקב שם שמים ואמר הקרה ה' ובאמת היו לו גדיים מוכנים לא במקרה ויש לתרץ שאמר יצחק לעשו צא השדה וגו' פ"ל לשדה של תפלה כמאה"כ לשוח בשדה כדי להמשיך בחי' קדושה במאכל וזהו ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי פירוש טעם של בחי' קדושה שזהו היה נחמד לו ונאהב מכל דבר ולזה ג"כ כוונה רבקה באמרה ואעשה אותם מטעמים לאביך כאשר אהב וגו' כיוונה ג"כ לבחי' טעם קדושה שיצחק אהב אותו כי היא היתה יכולה להמשיך בחי' קדושהמה ששאל יצחק מה זה מהרת למצא ר"ל שעדיין לא היה שהות להתפלל ולעשות וא"כ איך יוכל להיות בחי' טעם קדושה הנ"ל וע"ז השיב כי הקרה ה' אלהיך לפני פירוש עד"ה טרם יקראו ואני אענה ר"ל שלא הייתי צריך להתפלל כי נעניתי קודם שהתפללתי גם רמז כי הקרה ה' וגו' ר"ל שע"ז בעצמו נמשך בחי' קדושה במה שאני מאמין באמ"ש שהשי"ת הקרה לפני את המאכל ולא כחי ועוצם ידי עשה לי את המאכל הזה לכן לקחה רבקה שני גדיי עזים א' נגד פסח וא' נגד חגיגה ר"ל להמשיך בחי' קדושה מב' בחי' הנ"ל חגיגה ופסח וזה כוונת יצחק שאמר לצוד ציד דוקא אע"פ שלא היה צריך רק לגדיים אלא שכיון בתיבת לצוד ציד היינו להמשיך ולצוד בחי' קדושה הנ"ל וז"ש ראה ריח בני ריח שדה שהיה ריחו כריח השדה של תפלה הנ"ל אע"פ שלא התפלל עדיין אעפ"כ המשיך בחי' קדושה בשלימות בלא תפלה כמו המשכת הקדושה שהמשכתי ע"י שדה של תפלה יה"ר שנזכה לבחי' המשכת קדושה אכי"ר: פרשת ויצא ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה וגו' ויקח מאבני המקום וגו' ויחלום והנה סולם וגו' להבין זה ע"ד המוסר הנה אית יראה ואית יראה פי' שיש ב' מיני יראה וכמאמר בראשית ברא בשביל ב' ראשית שיש ב' בחי' יראה שנקראים ראשית בשבילם נברא העולם שזה היה נקודת רצון הבורא ב"ה בבריאת העולם שייראו מלפניו בשני בחי' יראה היינו יראה תתאה ויראה עילאה יראה תתאה שמתירא האדם מחמת עונש בעוה"ז או בעוה"ב זה נקרא בחי' יראה תתאה והמתירא מהבוב"ה בגין יראה דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין זהו נקרא בחי' יראה עילאה והנה בחי' יראה נקרא בחי' נקודה כי היתה נקודת הרצון של הבורא ב"ה בבריאת העולם כנ"ל והשני בחי' יראה נקראים שני בחי' נקודות שיש בחי' נקודות למטה מהאותיות היינו תחת האותיות כגון קמץ פתח וכדומה ויש בחי' נקודות למעלה על האותיות כגון חולם וגם בבחי' יראה יש ב' בחינות הנ"ל היינו כי כל העולמות נבראים בבחי' אותיות של התורה כמאמר באורייתא ברא קב"ה עלמא היינו באותיות התורה כידוע לכן היראה

הנמשך על האדם מבחי' בריאת העולמות והנהגת העולמות בשכר והעונש בעוה"ז ובעוה"ב זהו לקרא יראה תתאה בחי' נקודה שתחת האותיות היינו תחת בריאות העולמות שנבראו באותיות התורה אבל הבחי' יראה שנמשך מלמעלה מן העולמות היינו בגין דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין קודם שנברא העולם וכלא קמי' כלא חשוב זהו נקרא יראה עילאה בחי' נקוד' למעל' מן האותיות היינו למע' מבריאת העולמות שנברא באותיות התור' כנ"ל (ושתי הבחינות יראה נקראים בשם רחל ולאח בחי' ה"א תתאה ה"א עילאה כידוע וזשאה"כ וללבן שתי בנות שם הגדול' לאה וגו' פי' לבן מרמז לבחי' לובן העליון בחי' רב חסד יש שתי בנות היינו שנמשך מבחי' רב חסד שני בחי' יראה הנ"ל הנקראים רחל ולאח ומרומז במלות ר"ב חס"ד שעולה מספר רח"ל לא"ה וגם רמזו רז"ל באמרם בעשרה י מאמרות נברא העולם מרמז לשני בחי' ה"א הנ"ל ה"א תתאה ה"א עילאה גימטריא עשרה שע"י ב' ההי"ן הנ"ל נברא העולם בכ"ב אותיות התור' וע"י עשרה מאמרות וכ"ב אותיות התור' נברא העולם שהן ביחד ל"ב נתיבות ומרומז ג"כ במלת לב"ן נוטריקון ל"ב נתיבות וללבן שתי בנות פי' לבחי' כל ל"ב נתיבות הנ"ל יש שתי בנות היינו שתי בחי' יראה שנקראים רח"ל ולא"ה כנ"ל וזהו בחי' ח"ל ובחי' א"י פי' שבחי' יראה נקרא בשם ארץ בחי' שפלות כי ע"י היראה נכנע האדם ונשפל לפני הבוב"ה רק שבחי' יראה והכנעה שבא להאדם ע"י יראת עונש נקרא ח"ל ויראת הרוממות יראה עילאה בבושת והכנעה לפניו יתברך בגין דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין נקרא בשם א"י גם נקראים הב' בחי' בשם ירושלים לתתא ירושלים לעילא כמאה"כ ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדו שירושלים שלמטה מכוון נגד ירושלים של מעלה הוא בחי' יראה תתאה ויראה עילאה כנ"ל וזהו לא אבא בירושלים של מעל' עד שאבא בירושלים של מטה שא"א להגיע לבחי' יראה עילאה עד שמגיעים תחלה לבחי' ירא' תתאה והנה ירא' עילאה בחי' ה"א עילאה בחי' לאהנקרא מעלמא דחירות כידוע כי בחי' יראה תתאה הוא בבחי' שעבוד שמתיירא מעונש כנ"ל אבל כשמגיע לבחי' ירא' עילאה יראת הבושת לכד ואינו מתיירא עוד מבחי' עונש כי הוא מופשט מגשמיות מבחי' תענוג גשמי רק שיראתו הוא גודל בושה מכבודו ית' זה בחי' חירות משארי יראות רק יראה אחת יש לו והוא בחי' עבד"י הם ולא כנ"ל וזהו בחי' משה עבד"י ולבחי' זה א"א להגיע כ"א ע"י עסק התורה ביגיעה רבה ובשקידה והתמדה שישים כל מחשבתו ולבו רק בעיון התור' והמצות ועי"ז נתקדש מוחו ולבו ויוכל להגיע לבחי' יראה עילאה וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה ופי' שע"י לימוד התורה בבאר שבע יצא מבחי' ה"א והלך חרנה לבחי' יראה עילאה בחי' חרנה בחי' חירות ומפרש הכתוב סדר הליכתו לבחי' הנ"ל ואמר ויפגע במקום וגו' ויקח מאבני המקום פי' שבכל בחי' שפגע הסתכל בתכליתו וראשיתו למה נברא ועל מה נברא הלא כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו והאלהים עשה שייראו מלפניו וכן התבונן בכל דבר ועי"ז הגיע תחלה לבחי' יראה תתאה בשלימות ומרומז בפסוק ויקח "מאבני" המקום "וישם" מראשותיו ר"ת גימטריא צ"א כמספר שני שמות הוי"ה אדנ"י בחי' וה' בהיכל קדשו שנסתכל בכל דבר איך שבכל דבר נברא יש בחי' ה' בהיכל קדשו שנמשך ע"י ד' אותיות התורה כנ"ל ומרומז בתיבת וישכב במקום ההוא נוטרוקין י"ש כ"ב במקום ההוא פי' הבין שיש בחי' כ"ב אותיות בכל נברא ועי"ז ויחלום וגו' פי' שהגיע

לבחי' ויחלום בחי' חולם בחי' נקודות שלמעל' מן האותיות כנ"ל בחי' יראה עילאה כנ"ל והנה סולם מוצב ארצה פי' שראה שבחי' יראה היא בחי' סול"ם מרומז לבחי' ר"ב חס"ד בחי' רח"ל ולא"ה כי סל"ם במילואו כזה סמ"ך למ"ד מ"ם גימט' ר"ב חס"ד גימט' רחל לאה בחי' יראה תתאה ויראה עילאה הוא בחי' סלם שמוצב ארצה היינו שהתחלת היראה מבחי' ארץ מלמטה ומגיע השמימה שמגיע לבחי' יראה עילאה לכן וירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כ"א בית אלהים פי' שיש כאן בית אלהים ר"ל ב' בחי' יראה כי אלהים מרמז לבחי' יראה כנודע יה"ר שנזכה לזה אכיה"ר: וללבן שתי בנות וגו' ועיני לאה רכות וגו' פירש"י שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובכתה וגו' ולהבין זה הנה ידוע מאחז"ל כתיב כי לא יראני האדם וחי וגו' וכתוב ואראה את ה' וגו' וקשיא קראי אהדדי ותירצו כאן באספקלריא המאירה כאן באספקלריא שאינה מאירה וכו' ע"כ פירוש אספקלריא נקרא דבר שהוא זך ונקי עד שיכולים לראות בו והוא בחי' אור אמנם יש שני בחי' אור בחי' א' אור מצות מעשיות כגון אור ארץ ישראל מי שזוכה להשיג בחי' אור א"י בשלימות וליכנס בקדושתה כגון הכהן גדול שזכה ליכנס בכל עשר קדושות א"י המוזכרים במשנה עד שזכה ליכנס לפני ולפנים בקדושה וטהרה וזהו בחי' אור א"י בשלימות ונקרא אספקלריא שאינה מאירה ויש עוד בחי' ב' בחי' אור גדולה מראשונה והיא אור תורה שמלבד גודל מעלת הלימוד שיש בה יש עוד מעלה שמאירת עינים להאיר ללומדיה במצות ה' וללמדם דרך ה' ועבודתו ולזה נקרא בחי' אור אספקלריא המאירה ע"ש שמאירת עינים ומלמדת האדם דרך ה' וז"ש חז"ל על יקרה היא מפנינים יקרה היא מכ"ג שנכנס לפני ולפנים פי' שגדול אור תורה יותר מבחי' אור א"י שהשיג הכה"ג בשלימות כנ"ל וא"א להגיע לבחי' אור תורה זו כ"א ע"י בחי' דעת התחברות חו"ג היינו שילמוד באהבה ויראה וזה היתה בחי' יעקב שכולל שני הבחי' חו"ג בחי' אברהם ויצחק כמו התורה שכוללה משניהם זכור ושמור מ"ע ומל"ת חו"ג ולזה רמזו רז"ל ע"פ אדם כי ימות באוהל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ר"ל ימו"ת גימט' אברהם יצחק היינו שיגיע אדם לבחי' ימות כולל שני הבחי' כנ"ל ואז באוהל ר"ל כאשר יהיה לימודו בזה האופן אז נעשה לו האור תורה בחי' אוהל להקיפו ולשמרו עמ"ז ופניה ח"ו לבלתי תיכנס בקודש ומחמת גודל אורה א"א להתסכל בה עד שנתלבש בלבוש א"י ואז יכול להסתכל בה ע"ש הלבוש וזהו שתירצו רז"ל כאן באספקלריא כו' ר"ל משרע"ה שהיה בח"ל והיה מתנבא מאור תורה לבד בלי לבוש א"י וע"כ כתיב ביה כי לא יראני האדם, וגו' היינו מחמת גודל האור בלי לבוש כנ"ל אבל שאר נביאים שהיו בא"י והסתכלו ע"י לבוש א"י וע"כ כתב ואראה שהיו יכולין להסתכל ע"י אספקלריא שאינה מאיר' ומעתה נבא לביאור הכתובים וללבן שתי בנות מרמז לשתי בחי' אור הנ"ל שם הגדולה לאה לא"ה אותיות אהל מרמז לבחי' אור תורה שנעשה בחי' אהל ושם הקטנה רח"ל מרמז לבחי' חור א"י ומצות מעשיות כנ"ל ועיני לאה רכות וגו' ופירש"י שהיתה סבורה לעלות בגורלו של עשו ובכתה ר"ל מחמת גודל בחי' אור תורה בלי לבוש יש פחד שלא יגעו החיצונים שהוא עשו ח"ו לכן ויאהב יעקב את רחל ר"ל אהב יעקב לדבק א"ע בבחי' רחל בחי' אור א"י ומצות מעשיות תחלה ואע"פ שהיא בחי' קטנה ואע"כ היא יפת תואר ויפת מראה ואח"כ נידבק א"ע בבחי' לאה בחי' אור תורה ע"י הלבוש כנ"ל וזשאה"כ ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה וגו' פי' שיצא יעקב היינו

שהלך מדרגא לדרגא וכבר עבר בחי' באר שבע שהוא א"י שהיא אספקלריא שאינה מאירה וילך חרנה מרמז על בחי' דעת בחי' התחברות חו"ג לבא למדריגה עליונה שהיא בחי' אספקלריא המאירה ע"י לבוש א"י והפך מדה"ד למדה"ר ועשה מן אותיות חר"ן שמרמז לבחי' דין והפסיק רגל הח' ועשה אותיות רנ"ה שמרמז לבחי' חסד ועי"ז נתדבק באור תורה ר"ל עד שנעשה בחי' לאה בחי' אהל להקיפו מכל צד השי"ת יזכנו לטעום מטוב טעם א"י אכי"ר: וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה וגו' ולכאורה מה חידוש יש כאן שמשמע שבעבור כי שנואה לאה לכן ויפתח את רחמה משמע שאם לא היתה שנואה לא היה פותח רחמה הלא בלהה וזלפה שלא היו שנואים ואעפ"כ ותהר ותלד וגו' ולהבין זה נקדים הנה ידוע שלאה נקראת עלמא דאתכסיא ורחל נקראת עלמא דאתגליא היינו בחי' עולם המחשבה הוא באתכסיא ונקרא עלמא דאתכסיא לאה בחי' ל"א שלא ניכר לחוץ מה שבתוך המחשבה והוא שורש המצות ל"ת כי המקיים מל"ת אינו ניכר לחוץ כי הוא מקיימה בשב ואל תעשה וע"כ אין אחיזה להחיצונים במקום ההוא כי לא שייך שם פניות וגסות כ"כ כי הוא דבר הנסתר במחשבה ובלב אבל לא כן בחי' רחל בחי' עלמא דאתגליא בחי' העולם הדיבור שהוא שורש מ"ע שעושה בפועל ממש ונראה לכל קיום המצוה וע"כ יכול להיות ביותר אחיזת החיצונים מחמת הפניות שבא לו בשעת קיום המצוה בחי' גסות ובדומה כגון לקבל פרס בעולם הזה או בעוה"ב וזשאה"כ ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תואר וגו' ופירש"י שלאה היתה יראה שלא תפול בחלקו של עשו ולזה היתה בוכה ר"ל שלזה היו עיני לאה רכות מחמת שרחל היתה יפת תואר וגו' פי' מחמת שבחי' רחל בחי' עלמא דאתגליא בחי' דיבור ומעשה במ"ע היתה יפת תואר שיכול להיות בהם בחי' גסות והתפארות כנ"ל וע"ז היתה יראה לאה שהוא בחי' המחשבה שלא יתאחזו הקליפות ברחל במעשה המצות שהם בדיבור ומעשה וע"ז היתה בוכה ודואגת לתקנם אמנם בעבור מאחז"ל לעולם ילמוד אדם אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה וכו' ע"כ ויאהב יעקב את רחל ר"ל שיעקב דבק א"ע בבחי' רחל מצות מעשיות בפ"מ ולאה תמיד היתה דואגת ע"ז שלא יתאחזו הקליפות במ"ע מצד שום פניה כנ"ל ר"ל שיעקב בעצמו בבחי' לאה בחי' בינה שבו היה דואג בקרבו בלב נשבר ונדכה ונבזה בעיניו נמאס ושנואה על בחי' מעשה המצות שעשה שיהיה בשלימות וזשאה"כ וירא ה' כי שנואה לאה ר"ל בחי' המחשבה ובינא לבא שהיא בחי' לאה היא שנואה בעיניו נמאס על דאגת תיקון המעשה בחי' רחל ע"כ ויפתח את רחמה ורחל עקרה ר"ל שפתח את רחמה אותיות רמ"ח מ"ע שיהי' להם פתיחה מן בחי' לאה בחי' מחשבה כמו שנבאר למטה שיהי' הפתיחות של מ"ע ממנה ר"ל כשירצה האדם לעשות איזה מ"ע יחשוב תחלה במחשבתו שעושה המצוה רק לה' לבדו ולא לשום בחי' הולדה ר"ל שום קיבול פרס שנקרא בחי' הולדה שמוליד שכר והוא עושה המצוה לא לשום בחי' הולדה של קיבול פרס לא בעוה"ז ולא בעוה"ב כי ורחל עקרה ר"ל מחמת שחסר מן רחל העיקר שהיא יו"ד בחי' חכמה רמ"ח פי' שחסר מן רחל מספר יו"ד למלאות מספר רמ"ח ור"ל היו"ד היא בחי' חכמה עילאה.

וע"כ היא יפת תואר ויש שם אחיזה לחיצונים וע"כ ויפתח ר"ל יוד פתח שפתח בה בחי' חכמה שתאיר בה בחי' חכמה ומחשבה בחי' לאה ויושלם בחי' רמ"ח בשלימות ופי' ע"י מה היא הפתיחה הוא שכשירצה האדם לעשות איזה מצוה יתבונן תחלה במחשבתו

שעושה המצוה רק לה' לבדו ולא לשוםבחי' הולדה וקיבול שכר לא בעוה"ז ולא בעוה"ב כ"א לה' לבדו בבחי' עקרה שלא להוליד שום פרס וכשמחשב בו האדם בעת פתיחת עשיית המצו' אז רחמנא לבא בעי שיהיה הלב משתוקק לעשות המצוה בשלימות לה' לבדו וה' יהיה בעזרו לגמור המצו' בכי טוב בלי שום פניה כ"א בבחי' עקרה וכנגד ג' בחי' אלו השייכים למעשה המצו' בחי' מחשב' דיבור ומעשה כשהם בשלימות ויעקב עשה אותם בשלימות בתקונם ע"ז הודה לה' ואמר הכתוב ותהר וגו' ותקרא שמו ראובן וגו' כי ראה ה' בעניי וגו' בחי' ראייה בעיניו נגד בחי' המעשה שניתקן ותקרא שמו שמעון כי שמע וגו' בחי' שמיעה נגד בחי' דיבור שבמצוה שניתקן ואמר ותהר וגו' ותקרא שמו לוי וגו' ילוה אישי אלי וגו' בחי' התחברות נגד בחי' המחשב' ועלה עד בחי' בינה עולם המחשבה ונעשה בחי' התחברות בכל המדות יחוד קב"ה ושכינתיה יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: ולבן הלך לגזוז את צאנו ותגנב רחל את התרפים וגו' ונ"ל שהתורה הקדושה מרמזת לנו בכאן דרך עבדות השם ית' ותחלה נקדים לבאר הפסוק וכי יפתה איש בתולה אשר לא אורשה וגו' מהר ימהרנה וגו' דהנה עיקר העבדות הוא הזדככות הנפש היינו לזכך אותו מכל מיני גשמיות שלא לאהוב ולהשתוקק לשום דבר מעוה"ז הגשמי רק שתמיד יהי' בוער בלבו אהבת הבורא ב"ה ולכסוף ולהשתוקק תמיד אליו ית' בכלות הנפש באהבה עזה ותשוקה גדול' עד מאוד וזהו בחי' שזוכים לבא לבחי' אהבה עזה הוא מחמת מעשה המצות שעוסקים בהם תמיד בלי ביטול אפילו רגע אחת לבטלה ח"ו מחמת זה הבו"ע משפיע להם בחסדו ובטובו אור האהבה עזה וזהו כי נר מצוה ותורה אור היינו ע"י הנר מצוה שיראי ה' עוסקים בהם זוכים לתורה אור האהבה עזה הנ"ל ואז התורה אור אהבה עזה הנ"ל הוא בבחי' מאורשה לצדיקי הדור בבחי' אחדות מחמת מעשיהם הטובי' מאוד כמו שאחז"ל על פסוק תורה צוה לנו משה מורשה א"ת מורשה אלא מאורשה אבל זה הבחי' אינו נשפע בתחלה רק בשביל יראי ה' אך אח"כ כשיושפע להם זה הבחי' אור האהבה עזה מחמת הזדככות החומריות במעשי המצות אז יוכל לבא לזה הבחי' אפילו מי שאינו בהזדככות כ"כ וזוכים לזה בשביל יראי השם ועוד יש תקנה לזה מי שלא נזדכך כראוי לבא לבחי' זו אור האהבה הנ"ל ע"י תפלה ופיתוי לה' ית' בעבור אור האהבה שיזכה לה ומחמת גודל האהבה וההשתוקקות שזה האדם משתוקק לבחי' זו אז אע"פ שזה האדם אינו ראוי לה מצד מעשיו אבל השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו שברא את העולם בגין דיתקרי רחום וכו' מרחם עליו ומשפיע עליו אור האהבה עזה הנ"ל ואעפ"כ אינו אצלו בבחי' מאורשה להיות אצלו תמיד האור האהבה הנ"ל בבחי' אחדות כמו אצל צדיקי הדור שהם תמיד דביקים בה' באחדות גמור וזהו כי יפתה איש היינו שיפתה איש ומתפלל לפני השי"ת לבא לזה הבחי' אשר לא אורשה אצלו מחמת מעשיו ומן הסתם יעזור לו השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו אזי מהר ימהרנה לו לאשה ר"ל שימהר זה האיש לדבק א"ע בבחי' זו בדביקות אמיתית במס"נ ממש עד כלות הנפש שיהיו אצלו בבחי' אשה כמו אצל צדיקים גמורים שהם דביקים תמיד במדה זו ואם מאן ימאן אביה לתתה לו פי' שאע"פ שנכספה וגם כלתה נפשו לזו הבחי' ואעפ"כ ימאן אביה לתתה לו זאת הבחי' וגמר אומר הכתוב שאעפ"כ כסף היינו הכסיפה ישקול כמוהר הבתולות היינו שהוא שקול כאילו בא לבחי' אור האהבה עזה הנ"ל וזשאה"כ ולבן הלך לגזוז וגו' ר"ל בחי' לובן העליון שהוא חסד הבוב"ה שהוא אור האהבה עזה הלך לגזוז

לחבר א"ע עם צא"נו היינו צדיקי הדור ובחי' התחברות מרומז במלת לג"זו שהיא
אותיות ג"ז ו"ז ג"ז היא עשר ו"ז גימט' אחד מרמז על התחברות עשר ספירות שיהיו
בבחי' אחדות פשוט ורחל מרמז על אותן שאינם בהזדככות כ"כ ואעפ"כ נכספה וגם
כלתה נפשם לבא לזו הבחי' ויש להם מזה בושה והכנעה ואז הקב"ה משרה שכינתו
עליהם כמאה"כ את מי אשכון וגו' והשכינ' מכונה בשם רחל כידוע וזהו ותגנב רחל את
התרפים אשר לאביה היינו בשעה שבחי' לובן העליון הלך לגוזו ולחבר עס צאנו אז
ורחל מי שהם מכונים בשם רחל שאינם זוכים מצד מעשיהם בחי' זו גנבה את התרפים
ואעפ"כ יכולין לבא לתורף ועיקר בחי' עבודה הנ"ל מצד זכות צדיקי הדור ומצד הכסיפה
וההשתוקקת והבושה שיש לו וזהו כי אסף אלהים את חרפתי היינו שרחל מרמז על
אותם שאינם בהזדככות גמור אמרה כי אסף אלהי' את חרפתי היינו הבושה והכנעה
שיש לי מחמת זה יעזור לי הבוב"ה לבא לבחי' האהבה עזה הנ"ל יה"ר שנזכה לזה
אכי"ר: פרשת וישלח וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום
וגו' יש לפרש הפסוק ע"ד המוסר הנה יעקב ועשו מרמזים לבחי' יצה"ט ויצה"ר שיש
באדם ושרו של עשו הוא המקור של היצה"ר היינו הבחי' שממנה מקבל היצה"ר תוספת
כח ועוז והוא בחי' גסות הרוח ובחי' זו בא ע"י מותרות היינו שמתנהג האדם בבחי'
מותרות אכילה ושאר תענוגים ועי"ז נתרומם לבו של אדם כמאה"כ פן תאכל ושבעת
ורם לבבך ושכחת כו' פי' שע"י בחי' שביעה ביותר בא לבחי' שכחה בה' ולבחי' גסות
הרוח ובוזה ניתוסף כח ועוז להיצה"ר אבל צדיק אוכל לשובע נפשו בלבד בבחי'
הסתפקות בבחי' מועט וזהו מרומז בפסוק כדאיתא בספרים הק' לב חכם לימין ולב כסיל
לשמאל פי' החכם מתנהג באותיות שהמה לימין.

של אותיות ל"ב היינו אותיות א"ך שמרמז לבחי' מועט כמאחז"ל אכין ורקין מיעוטין
הם והכסיל מתנהג באותיות שהמה לשמאל של אותיות ל"ב היינו אותיות ג"ם בחי' רבוי
ומותרות כמאחז"ל אתין וגמין רבויין כדאיתא בסה"ק ולזה רמזו רז"ל על פסו' כי אתם
המעט מכל העמי' שאתם ממעטי' עצמיכם לפני פי' שאתם מתנהגי' לפני בבחי' מיעוט
בחי' הסתפקות כנ"ל כדי שלא יהי' מקום לכחו של עשו הוא היצה"ר וזהו שנאמר אצל
יעקב ויאבק איש עמו ודרשו רז"ל שהי' שרו של עשו כנ"ל ונקרא אי"ש לשון י"ש
היינו בחי' גסות וישו"ת היפך בחי' ביטול ואי"ן פי' שהיצה"ר רצה להכניס ביעקב בחי'
ישות וגסות הרוח שיאמר בלבבו איך שהוא צדיק גדול ועובד ה' כו' אבל יעקב נלחם
ונתאבק עמו ע"י שהסתכל בבחי' עבודת המלאכים שהיא בבחי' פא"פ ביראה גדול'
כמבואר לעיל ועי"ז ותנצל נפשי כנ"ל ואח"כ וישלח יעקב מלאכי' לפניו אל עשו אחיו
וגו' פי' כשרצה יעקב ליכנס לא"י היינו לבחי' קדושה יותר גדולה ונתיירא לפני היצה"ר
לכן שלח מלאכים (היינו עצות בהנהגתו) ומפרש הכתוב מה הם המלאכים ארצ"ה
שעי"ר מרמז שיהי' בחי' ארציות שלו בבחי' שע"י ר בחי' שיעו"ר והסתפקות כנ"ל שד"ה
אדו"ם מרמז לבחי' וידו"ם היינו מיעוט שיחה לשון וידו"ם אהרן גם מרומז בר"ת וישלח
"יעקב" מלאכים "לפניו ר"ת וימ"ל בחי' למול את ערלת הלב שיהי' הלב נקי מכל בלתי
לה' לבדו יה"ר שנזכה לזה כן יה"ר אמן: הר"ת וימ"ל שמעתי מהרב הקדו' ז"ל מאפטא
אך איני זוכר בפרטיות האיך ביאר אותו: וישלח יעקב מלאכים פירש"י מלאכים ממש

ר"ל היינו כיון שבאו לקראתו מלאכים של א"י ללוותו כמו שפירש"י על פסוק ויפגעו בו מלאכי אלהים.

לכן המלאכים של ח"ל שהיו אצלו מקודם שלחם לפניו אל עשו אמנם צריכין להבין איך באו ליעקב מלאכים של א"י שהוא עדיין לא הי' בא"י כי עדיין לא הגיע אפילו לסוכות והנה כבר הרגיש בזה הרמב"ן ותירץ כיון שהחזיק בדרך ללכת לא"י הוה כמו שכבר הגיע לא"י לכן באו לו מלאכי א"י ללוותו בדרך אבל עדיין צריכים להבין מהו ענין מלאכי ח"ל ומלאכי א"י ע"ד העבודה והענין הוא שמכל דיבור של מצוה נברא מלאך אחד כידוע ואמרו חז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה ולהבין זה הנה עיקר בריה"ע היתה בשביל היראה שנקראת ראשית היינו יראה עילאה יראה פנימיות יראה הבושת להתבייש לירא מפניו בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין אמנם א"א להשיג זאת הבחי' הגדול' בפעם א' כ"א בהדרגה מעט מעט היינו שמתחלה יגיע לבחי' יראה תתאה יראה חיצונית היינו יראה העונש היינו שיאמין עכ"פ שיש בחי' השגחה מלמעל' על כל דבר פרטי ויש דין ויש דיין ועי"ז הוא סור מרע מיראת העונש בעוה"ז ובעוה"ב וכמאה"כ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה שיסתכל בכל דבר שיש בו כח וחיות אלהי המחי' ומהוה אותו בכל רגע ובהעדר זה ח"ו ישיב הכל לאין ואפס וכמאחז"ל להסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מה למעל' ממך עין רואה ואון שומעת וכו' פי' שע"י"ז יהי' סור מרע עכ"פ אע"פ שהוא עדיין מדריג' קטנ' נגד עיקר המדריג' הגדול' הנ"ל רק שמתחל' ישיג מדריג' זה הקטנ' והוא מרומז בשמ"ע שהוא ר"ת שאו מרום עיניכם וגם מרמז למאמר חז"ל ש"ם יש בחי' עי"ן רואה ועי"ז הוא סור מרע וזהו שאמרו ישראל נעשה ונשמע קוד' קבלת התורה כי היו צריכים להיות בהזדככות גדול' כדי לעמוד על הר סיני ולא הי' אפשר להם להזדכך במדריג' הגדול' עד שהגיעו לבחי' נשמע בחי' שמע.

הנ"ל שהי' להם יראה חיצונית ע"י בחי' שא"ו מרו"ם עיניכם וע"י בחינות ש"ם עי"ן כנ"ל ואח"כ על ידי התור' במעמד הר סיני נזדככו יותר עד שנעשה חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא חירות שהיו בבחינת חירות בחי' התפשטות הגשמיות שלא היו משועבד להטבע להתאוות להגשמיות או לירא מעונש גשמי רק כל יראתם הי' בחי' יראת בושת מגודל רוממותו ית' שהוא עיקרא ושרשא דכל עלמין ולכן נקרא הר סיני חור"ב גימטריא ירא"ה כי שם השיגו ישראל עיקר היראה שהוא יראה פנימיות כנ"ל עד שהחטא גרם להם ונסתלקו מהם האורות של היראה ההוא כמאה"כ ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב שנסתלק מהם האורות הנ"ל וקבלם משה כדאיתא אמנם גם לזאת הבחי' א"א להגיע כ"א ע"י התורה תפלה היינו שצריך האדם להרגיל א"ע מעט מעט לצאת מתאוות הגשמיות וזה א"א כ"א שירגיל עצמו תחלה בלימוד התור' אפילו שלא לשמה כ"א להקרא רב אע"פ שאנן זה מהנכון רק שעכ"פ המאור שבתור' מחזירו למוטב ושעל ידי לימוד התורה נזדכך מעט מעט שיהי' סור מרע וירא מפני ה' על ידי ידיעתו מהעונש המגיע ע"י העבירות ויגיע לבחי' יראת העונש יראה תתאה עכ"פ שיסתכל בשלש' דברים עי"ן רואה כנ"ל וישא למרום עיניו בבחי' שמ"ע הנ"ל ואח"כ יגיע למדריג' היותר גדול' כנ"ל וכ"ז הוא דוקא ע"י לימוד התור' שלא לשמה היינו להקרא רב אבל מי שלומד לקנטר ח"ו שיעמוד במחלוקת ח"ו מלימוד כזה אינו מגיע לו

שום טובה ועל אלו נאמר בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת אוי להם לבריות מעלבונה של תור' וכו' אמנם החכמים הגדולים שכבר השיגו מדריג' הגדול' בחינת הר חורב בחינת יראה עילאה אזי המה מזכים את הרבים וממשיכים הארה גם לאותן הבריות שלומדי' תור' לקנטר שיכנס איזה חרטה בלבם על אשר למדו בבחינה זו לאמר בלבם אוי להם לבריות מעלבונה של תור' וזהו בת קול יוצאת מהר חורב היינו מאותן האנשים החכמים שהשיגו בקי' חורב ונכנס בלב הבריות להתחרט על העבר והנה האותן המלאכים שנבראו מדיבורים של אדם בהיותו במדריג' הקטנה נקראו בחי' מלאכי ח"ל והמלאכים שנבראו מדיבורים של אדם בהיותו במדריג' הגדולה נקראו מלאכי א"י ולכן כשעדיין אין לו רק מלאכי חוץ לארץ בלבד אין בו כח לשלוח הארה לאחרים הנ"ל רק כשמגיע למדריגה הגדול' שיש לו בחי' מלאכי א"י אזי יש לו כח לשלוח לרשעים בחי' מלאכי חוץ לארץ שילמדו התורה מתחלה שלא לשמה היינו להקרא רב ויוכלו אח"כ להגיע לבחינת יראה תתאה כנ"ל וזהו מרומז כאן בפסוק וישלח יעקב מלאכים פ"א אחר שיצא לחירות מבחי' לבן הארמי היינו שיצא לחירות משיעבוד הטבע כנ"ל שלא הי' לו יראה גשמיות לכן באה לו בחי' יראה פנימיות בחי' מלאכי א"י לכן הי' בו כח לשלוח גם לעשו בחי' מלאכי ח"ל היינו שיבא גם איזה הירהור תשובה לעשו אבל כאשר באו המלאכים לעשו היינו לרשעים שלומדים לקנטר חזרו ואמרו גס הנה הולך לקראתך היינו שלומד תור' לקנטר לעמוד נגד החכמים לכן ויירא יעקב מאוד פ"א שהגיע יעקב לבתי' יראה פנימיות ע"י בחי' מאוד מאוד הוי שפל רוח בחי' ענוה גדול' אזי ויצר לו פ"א שנכנס בלבו של עשו בחי' וייצר בחי' חרטה עכ"פ על הלימוד ההוא והמעשים שלו ונכנס הארה גם בלב כל המדריגות הפחותים כנ"ל כה תאמרון וגו' וישבו המלאכים אל יעקב ויתבארו הפסוקים ע"פ מאחז"ל החכמים תחילתן יסורים וסופם שלוח ורשעים בהיפוך וזה מרומז בפסוק ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך לבני ישראל שמה"ד המכונה בשם אדום שבתחלה היה מדת הדין ואחר כך מלך לבני ישראל שהוא מדת החסד והנה ידוע לנו שהמכונים בשם עשו בעת שהם יושבים בשלוח בוודאי אינם נותנים אל לבם להכיר מלוכת הבורא ב"ה וב"ש אשר השפיע עליהם רב טוב ולקבל עליהם עומ"ש כי גוי אובד עצות המה ואומרים ידינו רמה ולא ה' פעל כל זאת רק כשהבורא ב"ה שולח עליהם יסורים אזי הם נתעוררים עי"ז ומכירים מלוכת הבורא ב"ה כמ"ש ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיפה לה' המלוכה: אבל המכונים בשם יעקב אפילו בעת שלוותם בעת שהבוב"ה משפיע עליהם רב טוב וחסד הם מקבלים עליהם עומ"ש וקבלת עומ"ש נקרא כ"ה ע"ש כ"ה אתוון דשמע ישראל שהם עיקר קבלת עומ"ש וכל דברינו הנאמרי' יש לרמז בפסוקים שהתחלנו בהם מלאכים הם בחי' יסורים ההולכים בשליחותו של מקום ואצל יעקב היו בבחי' לפניו היינו תחלתו יסורים וסופו שלוח וזהו וישלח יעקב מלאכים לפניו היסורים שהם אצלו בחי' לפניו שלח אל עשו אחיו שיהיו היסורים אצל עשו בכדי שגם הוא יתעורר ע"י יסורין לקבל עליו עומ"ש וזה שמסיים הכתוב כה תאמרון לאדוני לעשו פ"א כ"ה הוא בחי' שכינה מלכות שמים וזה שאמר כה תאמרון וגו' ר"ל שיאמרו לעשו שיקבל עליו עומ"ש בחי' כ"ה ע"י שיבואו עליו יסורים אבל אצל יעקב נאמר כה אמר עבדך יעקב ר"ל יעקב כבר קיבל עליו עומ"ש אפילו בשעת שלוותו ולפ"ז יתפרש הפסוק בעו"ה

בטוב טעם עם לבן גרתי וגו' פי' עם לבן ר"ל אפי' בבחי' לובן העליון בחי' חסד שהופיע ה' עלי אעפ"כ גרתי ר"ל הייתי כגר ולא נעשיתי שר וחשוב רק במדת הכנעה וקבלתי עול מלכות שמים ואחר עד עתה ר"ל אפילו כשחטאתי לפעמים והייתי בבחי' אחר אעפ"כ לא המתנתי עד שיעוררו אותי בחי' יסורים כ"א מעצמי נתעוררתי בתשובה שלימה הנקרא עתה וישבו המלאכים אל יעקב ר"ל שנתהפך לו מדה"ד המכונה בשם מלאכים למדה"ר המכונה צ בשם יעקב אכי"ר: ויאבק איש עמו עד עלות השחר וגו' וקרא שם המקום פניאל וגו' ולכאורה אינו מובן מה זה שקרא המקום פניאל מחמת המלאך שראה אז במקום ההוא וכי היה חידוש אצלו הלא גם מקודם ראה מלאכים תרבה כמ"ש ויהי כאשר ראו וגו' מחנה אלהי זה וגו' ונראה לבאר עד"ז הנה זאת תורת האדם בגשתו אל עבודת הקודש פנימה צריך להשפיל ולהכניע בחי' אל אחר המכונה בשם ס"ם שהוא הס"א שהוא בחי' גסות הרוח ובמה הוא נכנע ע"י בחי' ענוה ושפלות באמת מכניע ומשפיל את הס"מ אל אחר בחי' גסות הרוח שהוא שנאווי ומבוזה ומרוחק מאוד מאוד בעיני השי"ת יותר מכל מדות הרעות ונקרא תועבה כמ"ש תועבת ה' כל גבה לב וצריך לזה אזהרה גדול' מאוד שלא לנטות מאחרי ה' לא מני' ולא מקצתו כי שדי תיכלא בכלא כי ח"ו אש הוא עד אבדון תאכל וענו"ה גימט' סמאל זה לעומת זה שגדול כח ענוה העולה קל"א להשפיל ולהכניע את הס"ם העולה ג"כ קל"א להשפיל ולהכניע את הס"ם לבל יתן לו שום מקום להחטיאו אך בחי' הענוה לאנשים כערכנו הוא דבר נקל ע"י התבוננותו בגודל הפגמים שנעשה בעולמות העליונים ע"י מעשינו אבל מי שהוא שלם במעשיו ונקי מכל עון ואשמה קשה מאוד לבא לבחי' ענוה באמת אך העצה היעוצה לזה הוא ע"י הסתכלות במלאכים קדושים האיך עובדים את הבוב"ה באימה ובירא' בקדוש' ובטהרה עד שאי אפשר להשיג זה העבדות בשכל האנושי מזה יגיע אליו הבושת וההכנעה והשפלות ומכניע ומשפיל בחי' ס"ם והנה ידוע ששרו של עשו היה הס"מ והיה צריך יעקב אבינו ע"ה להשפילו ולהכניעו ע"י בחי' ענוה ושפלות אמייתי ואצל יעקב אבינו ע"ה היה הדבר קשה מאוד לבא לבחי' ענוה ושפלות באמת מחמת שהיה שלם בכל המדות כמאה"כ ויבא יעקב שלם וגו' והיה צריך להרמת ראש העליון לבחי' הסתכלות במלאכים ושרפים ואופנים וחיות הקודש שעבודתם באימה ויראה ברתת ובזיעה בקדוש' וטהרה שאין באפשרי בשכל אנושי להשיג זה מיד בא לבחי' ענוה ושפלות וזהו כי ראיתי אלהים פא"פ ותנצל נפשי ות"א ארי חזיתי מלאכא דה' אפי' באפי' שהאיך הס עבודתם באימה וביראה ובאתי ע"י זה לבחי' ענוה להשפיל ולהכניע את הס"ם ותנצל נפשי משרו של עשו הוא הס"ם כנ"ל וע"ז המכוון קרא שם המקום פניאל ולא על ראיית המלאך שזה לא היה בעיניו חידוש כלל ונוכל לומר עוד עד"ז דהנה עיקר העבדות הוא להיות תמיד בבחי' הכנעה באמת לעשות תמיד תשובה מעומקא דליבא ומתחלחל ומתמרמר מאוד באימה ויראה ובושה והכנעה בזוכרו במי שמרד כנגדו באל הגדול הגבור והנורא שאין חקר וקץ לגדולתו והוא כלי ריק מלא בוש וכלימה נבזה ונמאס עומד לפני תמים דעים ומורד כנגדו רעדה יאחזנו בחיל ורתת וזיע ואימה ופחד ומשים בדעתו מהות המקלקל ואיכות הפגם עד אשר יהי לבבו נשבר ונדכה לשברי שברים עד אין קץ להתחרט מאוד על העבר באמיתות לבבו בגודל מרירות הלב עד שיכנס בחי' אור התשובה בכללות אהב"י אכן במה נאות לו לגרום תשובה לכנ"י

כשיש לו בחי' ענוה ושפלות באמת היינו שמבין בהתבוננת שכלו שא"א להשיג אור התשובה מצד מעשיו אם לא ע"י זכות אבות המסייעין אותו אז יש כח בבחי' תשובה זו לעורר לבבות בני ישראל וזה היתה תמיד עבודת יעקב אע"ה לקשר ולייחד השבעה מדות קדושות למקורם ולשרשם כמאה"כ לך ה' הגדולה והגבורה וכו' ולהשפיל ולהכניע השבעה מדות רעות לארץ ע"י בחי' הכנעה אמיתית בלב נשבר ונדכה וע"ו מרמז תיבת יעקב גימט' זיין פעמים שם העצם ב"ה והנה בחי' ענוה של יעקב אבינו ע"ה היתה בחי' ענוה אמיתית היינו שהיה מוחלט בדעתו שלא מצד מעשיו זכה לכל זה אלא מצד זכות אבות אברהם ויצחק שמחמת זה היה כח בבחי' תשובה והכנעה זו להשפיע אור התשובה לבחי' עשו וזה היה בחי' מלאכים ששלח יעקב לעשו וב' פעמים מלאך גימט' יעקב ז' פעמים שם העצם ית' להכניס בעשו ג"כ בחי' יעקב לקשר ולייחד תמיד השבעה מדות קדושות לשמו הגדול ית' ולהשפיל ולהכניע זי"ן מדות הרעות שבו שהוא בחי' שרו של עשו בחי' אל אחר ומרומז בפסוק והוא עבר לפנייהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו היינו כשהשתחוה ארצה שבע פעמים מורה להעלות מדות קדושות למקור הקדושה ולהשפיל מדות הרעות עד לארץ וכ"כ היה עבודתו שלימה עד גשתו עד אחיו היינו עד שהשפיע והכניס אור התשובה בבחי' עשו אחיו ולכך תיכף כשהכניס בעשו בחי' הארה זו וירץ לקראתו ויחבקהו והגה כשיש לאדם לב נשבר ונדכה ועושה תשובה מעומקא דליבא לייחד המדות הקדושות לשמו הגדול או מכונה בשם יעקב וכשיש לו התבוננות בשכלו הקדוש שאי אפשר להשיג בחי' הכנעה מאור התשובה כזה מצד מעשיו כ"א מצד זכות אבות ואז יש כח בבחי' אור התשובה כדי להופיע ולהזריח לבחי' חושך ואז הוא מכונה בשם ישראל גי' אור חושך שהוא בחי' זרח בחושך אור לישרים ע"י בחי' חנון ורחום וצדיק וזהו פי' ויאבק איש עמו עד עלות השחר היינו ששרו של עשו נאבק עמו עד עלה"ש היינו עד שעלה ובא לבחי' שחורה אני ונאווה שהוא בחי' נקודה קטנה דלית בה חיוור כלל בחי' שפלות באמת ואז נשפל ונכנע עד לארץ ויאמר שלחני כי עלה השחר כיון שבאת לבחי' שחר בחי' שפלות באמת וע"כ אמר לו לא יעקב יאמר עוד שמך כ"א ישראל היינו כיון שבאת לבחי' כזו להזריח לבחי' חושך אתה מכונה בשם ישראל ומהו הבחי' כי שרית עם אלהים ועם אנשים היינו שהכניע השר של עשו והכניס בחי' אור התשובה בעשו ע"י ותוכ"ל גימט' אברהם ויצחק לכן ויקרא שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פא"פ היינו שראיתי בהתבוננת שכל עיקר עבדות שלו לה' הוא רק בחי' פנים אל פנים היינו פני אברהם ויצחק העומדים לימיני לעזרי מגודל זכותם ולא מצד מעשי נעשתה זאת ותנצל נפשי היינו שעבדות נפשי אלהות היה רק ע"י בחי' ותנצל מרמז על בחי' אברהם ויצחק שבחי' אברהם היא עיקר בחי' חסד ואעפ"כ כלול בו מדת גבורה ובחי' יצחק עיקר בחי' גבורות קדושות ואעפ"כ כלול בו ג"כ בחי' חסד שני פעמים חסד ושני פעמים גבורה גימט' ותנצל"ל היינו שכל עיקר העבדות אלהות שלו היה רק ע"י בחי' ותנצל המרמז על בחי' אברהם ויצחק שהן המה הגורמים לעמוד לימיני לעזרי שזכיתי לאור התשובה להופיע למקום חושך בחי' ישראל גימט' אור חושך זרח בחושך אור לישרים ע"י בחי' חנון ורחום וצדיק עד גשתו עד אחיו להכניס בחי' אור התשובה עד שנפל על צוואריו ויחבקהו והשפיל הס"א אל אחר לגמרי אמן כן יהי רצון: ויירא יעקב מאד ויצר לו וגו' המגיד זללה"ה פי' ויירא

יעקב מפני בחי' מאו"ד ע"ד שאחז"ל מאוד מאוד הוי שפל רוח ודפח"ח וגם אני אפרש לענ"ד עד"ז בעזה"ת הנה ידוע שעיקרברה"ע היה בשביל התורה שיקיים אדם תרי"ג מצות בסור מרע ועשה טוב היינו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת ועד זה נברא באדם רמ"ח אברים ושס"ה גידים ומקור חיותם המה ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת ע"י שמו הגדול כמאמר הזוהר שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח וע"ז הזהירה התורה לא תוסיפו ולא תגרעו על תרי"ג מצות התורה כי שרשם המה למעלה בשמו הגדול אמנם כ"ז נאמר שלא יוסיף אלא בצדיק מתחילתו ושלא התגברו עליו בשום פעם תאוות זרות אשר לא לה' המה וכל עשיותיו אפי' בענינים גופניים כגון באכילה ושתייה אינם בתאוות גשמיות כ"א כל כוונתו רק לשובע נפשו לעבוד בכח ההוא את ה' וע"ז נאמר צדיק אוכל לשובע נפשו ואינו צריך להפסיק ולמעט אכילתו ולקדש עצמו במותר לו כי אינו מתיירא מתאוה זרה כי לא הורגל בה אבל מי שמשוקע בתאוות זרות גשמיות ופגם במדות הקדושים ועי"ז התגברו עליו החיצונים וממשיכים אותו לתאוות זרות אשר לא לה' המה וכשיאכל לשובע נפשו וימלא תאוותו יוכל לבא לידי שכחה ח"ו כמאה"כ ורם לבבך ושכחת וגו' זה בוודאי צריך לקדש א"ע במותר לו ולמעט אכילתו ולעשות לעצמו סייג וגדר לאסור ע"ע אפילו המותר מן התורה בכדי לשבר תאוותו בכדי שלא יבא ח"ו לטבור על ד"ת וזה שמרמזה לנו התורה הקדושה במאה"כ ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום וגו' וימלוך תחתיו וגו' וימת וגו' עד וימלוך הד"ד וימלוך הד"ר וגו' ותו לא נאמר וימת וידוע שהמה השבעה מדות הקדושים העליונים שנפלו בשבירת הכלים כידוע ליודעי חן וכן בכל אדם בפרטיות נמצא זה הענין היינו מי שפגום במדותיו ונמשך לתאוות זרות ורוצה לקרב א"ע לגשת אל הקודש וע"ז נותן לו התורה עצה וימלוך הד"ר הוא לשון נודר ר"ל שימלוך ע"ע בחי' נדר בכדי שלא לנטות ימין ושמאל מדרך התורה היינו שידור נדר לעצמו ויעשה סייג וגדר להרחיק עצמו מדברים גשמיים ולקדש עצמו במותר לו ובזה יתקנו מדותיו להכניסם ולהחזירם לקדושה וזהו כוונת יעקב בנודרו נדר לה' בצאתו מא"י לח"ל כמאה"כ וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה וגו' כי נתיירא שמא ח"ו יפול ממדריגתו שהיה בא"י כי שם היה איש תם יושב וגו' תם במדותיו כי מקום קדוש הוא וקדושת המקום מסייע לעבודת השי"ת למי שרוצה לעבוד ה' באמת אבל חרן הוא מקום טומאה מדור הקליפות וע"ז היה יעקב ירא מאוד לנפשו בצאתו מא"י לח"ל שלא יפגום ח"ו במדותיו הקדושים ע"ז וידר נדר עשה לעצמו גדר וסייג לקדש עצמו במותר לו וה' היה בעזרו ותקן את מדותיו עוד ביתר שאת ויתר עז וגם בירר וצרף את הניצוצות הקדושים מן לבן וזהו שאמר הכתוב וישלח יעקב מלאכים פ"י מה שהיה בתחלה בחי' מלכים בלא אל פירוש אותן ניצוצות הקדושים שנפלו בשבירת הכלים בין הקליפות של לבן שנקרא פגם המדות אותן העלה יעקב אבינו ע"ה ותקן אותם והוציאם מעבדות לחירות חירו דכולא וזהו וישלח ר"ל שילוח לחפשי כמאה"כ תשלחנו חפשי מעמך כן יעקב הוציא הניצוצות בחי' מלכים בלא א' מבית הסוהר ושלחם לחפשי לקרבם לבחי' א' אלופו של עולם ונעשו מלאכים באל"ף ושלח אותם לפניו אל עשו אחיו וע"י מה הוציא אותם הניצוצות ושלחם לחפשי ע"ז גמר אומר הכתוב ע"י בחינות ארצה שעיר וגו' ר"ל שעשה לבחי' ארצה היינו ארציות שלו בחי' גדר ושיעור וגבול לבלתי יעבור על דת ח"ו שדה אדום ר"ל שדה מלשון שדד ושבר היינו לשדד ולשבר את בחי' אדום

בח'י הקליפות וכ"ז תקן יעקב את מדותיו ע"י בח'י נדר כי נדר הוא בשורשו למעלה מן המדות כידוע שהוא בקי, בינה עילאה ונקראת אם על בנים ולכן כשמתקן בשורש שלהם ממילא הבנים הם המדות מתוקנים רק שיעקב בעבור שאיחר הנדר היה ירא כדאיתא בספרים כמאה"כ כי ירא אנכי פן יבא והכני אם על בנים ר"ל שירא שלא יכה אותו אותה הבחי' שנקראת אם על בנים הוא בח'י נדר כו' וזהו ויירא יעקב מאוד ר"ל שהיה ירא מבחי' נדר הנקרא מאוד כי מאוד נקרא מה שהוא בח'י קצה וגבול כמאחז"ל מאוד מאוד הוי שפל רוח פי' עד קצה אחרון כמו שפירש הרמב"ם ז"ל וכן בח'י נדר היא בח'י קצה וגבול לבל יעבור וכשניצל מן עשו נסע סוכותה ויבן לו בית היינו לתקן אותו בח'י נדר שנקרא ב' כמו אות ב' שמוקף מג' רוחותיה לבלתי יקרב זר כי זהו עיקר בנדר לעשות לעצמו בח'י בית ומחיצות לבלי יקרב לו שום תאוות זרות כנאמר לעיל וזה שאמר הכתוב ויבן לו בית בח'י שמירה מן הקליפות ולישב רק בבחי' קדושה כנ"ל יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: בפסוק כי ראיתי אלהי' פנים אל פנים ותנצל נפשי ומתרגם הת"א ארי חזיתי מלאכא דה' אפין באפין ואשתזיבת נפשי ויש לדקדק איך שייך הצלה מן מלאך ה' הק' שנשלח ממקור הרחמי' ובוודאי אינו עושה רע ח"ו ולמה אמר אשתזיבת נפשי ולהבין זה נקדים דהנה ידוע שגסו' הרוח הוא מקור כל המדות רעות והקליפות ומי שיש בו בח'י גאווה נסתלק ממנו בח'י הקדושה לכן צריך האדם לזהר ממנו מאוד מאוד להיות שפל רוח היינו שיסתכל תמיד במדות הרעות שבו שלא תקנם עדיין ותאוות הגשמיים שיש בו ועי"ז יהיה לו בח'י הכנעה ובושה לפני הבוב"ה ולא יתגאה כלל אך זהו במי שאינו בשלימות עדיין שלא תקן כל מדותיו ובעבור זאת נכנע מאוד אבל מה יעשה מי שהוא באמת צדיק גמור ותקן כל מדותיו להשי"ת כמו יעקב אבינו ע"ה שתקן כל מדותיו כמרומו בשמו יעקב גמטריא שבע פעמים שם העצם ב"ה שיש בכל השבעה מדות כידוע ונזכר בכמה מקומות אצלינו ולזה אין שום עצה בעבור מה להיות נכנע ויש ליצה"ר מקום להפיל בו בח'י גאווה לומר לו עתה הגעת לשלימות העבודה ובזה יתגאה לכן עצה היעוצה לזה להסתכל בעבודת המלאכים והשרפים העומדים ברום עולם ועונים באימה ויראה גדולה קדוש כו' ואין להם שום בח'י גשמיות ואעפ"כ עומדים ביראה גדולה ובעבודה שאי אפשר להשיגה ואיך לא יוכנע אדם שהוא בשר ודם גשמי ואיך לא יבוש אע"פ שיש לו יראה באמת מ"מ אינו מגיע לבחי' מלאך ובהתבוננותו בזאת אזי יוכנע בוודאי מאוד מאוד לפני ממ"ה הקב"ה אמנם גם בזאת יש עצה להיצה"ר לתפוס במצודה לאותו צדיק לבטלו מעבודתו השלימה להפיל אותו בבחי' עצלות היינו להיות עצל בעבודת השי"ת מחמת גודל הכנעה ולומר לו מי אתה לקרב לגשת אל הקודש ולייחד יחודים נפלאים ע"י תפלתך בעולמות העליונים העומדים ברומו של עולם ועי"ז יוכל ליפול בבחי' עצלות לילך בכבודות לעבודת השי"ת כמו בעל מרה שחורה ולמצודה זו צריך סייעתא דשמיא להינצל ממנה שיאיר עליו ה' הארה קדושה ושמחה במהירות לעבודתו ית' ועצה היעוצה לזה לזכור שעיקר בריה"ע היתה בגין דיתקרי רחום בגין דיתקרי חנון ויתקרי בכל הי"ג מדות של רחמים וזהו רחמיו ית' שאדם גשמי שבא מטפה סרוחה אע"פ שאינו כדאי וראוי אעפ"כ יעבוד אותו ית' ועי"ז יחזור לעבודת השי"ת בשמחה גדולה במהירות כראוי והנה כ"ז מלמדנו התורה הקדושה דרך ה' בעבודתו ית' שהוא היתה מלחמת יעקב עם שרו של עשו כפירש"י ז"ל והוא היצה"ר וזשאה"כ ויאבך

איש עמו וגו' פירש שרצה להכניס בו לכל הפחות אבק של גסות הרוח ר"ל מעט גסות הרוח היינו שיראה בעצמו שלימות העבודה שלו ועי"ז יהיה לו אבק גסות הרוח היינו מעט גסות מה עשה יעקב אבינו ע"ה הסתכל בעבודת המלאכים כנ"ל וזהו שמתרגם הת"א ארי חזיתי מלאכא דה' אפין באפין היינו שהסתכלתי בעבודתה ועי"ז נכנע לבי ותנצל נפשי מבחי' אבק גסות הרוח כנ"ל וזהו ואשתזיבת נפשי אזי וירא היצה"ר כי לא יכול לו מה עשה ויגע בכף ירכו פי' שנגע בבחי' ענוה עצמה ר"ל בכף מרמז על בחי' ענוה ירכו ג"כ מרמז על בחי' ענוה כמו הירך שהוא סוף הגוף בתחתיתו פי' שנעשה עניו מאוד ונכנע לבו עד שנעשה עצל בעבודת השי"ת והלך בכבודות כמו הצולע שהולך לאט לאט כנ"ל עד שהאיר לו השי"ת בי"ג מכילין דרחמי שעיקר בריה"ע היתה בשבילם בגין דיתקרי וכו' כנ"ל וזהו ותזרח לו השמש וגו' והוא צולע על ירכו פירש"י זרחה לו השמש לרפאתו מצלעתו ר"ל שהאיר לו השי"ת משמים עד שנתדבק בי"ג מכילין דרחמי ואז נעשה מן אותיות עצל צלע בחולם והוא כאלו נכתב בוא"ו שוא"ו זו מרמזת על בחי' הארה מה' בהתדבקות הי"ג מכילין דרחמי וזהו וישלח מלאכים לפניו אל וגו' ארצה שער שורש המלה וישלח הוא שלח גימט' י"ג פעמים שם העצם ב"ה שבכל מדה יש שם העצם ב"ה ויעקב אבינו ע"ה שלח אותם שני העצות בחי' מלאכים הנ"ל היינו עבודת המלאכים ואותה העצה של התדבקות בי"ג פעמים שם העצם ונתן אותם העצות לפניו ארצה שער ר"ל לפני היצה"ר ואשתזיבת נפשי וניצל ממנו יה"ר שנזכה להינצל מיצה"ר אכי"ר: ויצו את הראשון לאמר כי יפגשך וגו' ואמרת לעבדך וגו' ויצו גם את השני גם את השלישי וגו' גם את כל ההולכים וגו' כדבר הזה וגו' ויל"ד מאי קאמר כל ההולכים דמשמע שיש הרבה עדרים הלא בין הכל היה רק חמשה עדרים ואמר עד השלישי בפירוש ואח"כ אמר כל ההולכים הלא לא נשאר כ"א שנים שלא הוזכר בפירוש ועי"ל מאי כדב"ר דמשמע דומה לדבר הראשון ולא דבר הראשון ממש הנה האמת הוא שיש חמשה מדריגות בכלל ובפרט היינו כדאיתא במשנה בגדי עם הארץ מדרס לפרושים וכו' וכנגד זה יש ה' מדריגות בכלל ישראל היינו ג' מפורשים היינו מחנה שכינה מחנה לויה מחנה ישראל ויש עוד ב' מדריגות שאינם מפורשי' היינו כהן וכהן גדול ופי' מה הוא מדריגה היינו מדריגה הקטנה כשמתחיל האיש הישראלי לעבוד את ה' ולהסיר ממנו הקליפה ולזכך א"ע ואז יש לו קטרוג היינו פתויי היצה"ר לעבירה ממש ואח"כ כשעולה ממדריגה זו בא למדריגה השנית למעלה ממנו ואז אין לו פתויים כ"כ כבראשונה ויש לו קטרוג דק מהראשון היינו פתויים דקים וכן כשנזדכך יותר מעט עולה למדריג' יותר גדולה וכו' והעיקר הקליפה והפתויים הוא לבחי' גסות הרוח כמו בירבעם בן נבט שהי' במדריג' גדולה ונתפס בפתויי היצה"ר לבחי' גסות כמאחז"ל מלמד שתפס הקב"ה בבגדו וגו' ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן וכו' לא חלק בדוד ונחלה בבן ישי היינו בבגדו שהיה לו בגד ר"ל לבוש של קדושה ומדריגה גדולה רק שהיה לו בחי' גסות ולא רצה שיהיה לו השפע ע"י דוד וע"ז עשה עגל להמשיך שפע שלא ע"י דוד כאמרו שאינו רוצה חלק בדוד וזהו מלמדנו התוה"ק שיעקב היה דיוקן שלם ועבר על כל המדריגות ולזה הראה לו הקב"ה דור דור ודורשיו כנ"ל שענין זה אין מראים כ"א למי שעבר על כל המדריגות כמו אדה"ר ויעקב ומשה רבינו שהיה בחי' א' זעירא ועבר על כל המדריגות בעולם העליון.

אבל למי שלא עבר עדיין על כל המדריגות אין מראים לו ענין זה וזהו שמלמדנו יעקב אבינו ע"ה ואמר הכ' ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו וגו' ורווח תשימו בין עדר ובין עדר וגו' היינו כשמתחיל איש הישראלי לעבוד את ה' ילך לאט לאט ממדריגה למדריגה ולא ילך בפ"א למדריגה הגדולה ויצו את הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי היינו היצה"ר ושאל"ך ר"ל שיכניס בך בחי' שאל"ה שתאמר למי אתה ואנה תלך היינו בחי' גסות) וע"ז תיכף תשים זאת אל לבך ואמרת אליו לעבדך ליעקב היינו אני צריך להיות בחי' עבד (היינו בחי' שפלות ולא אדון) מנחה היא שלוחה לאדוני לעשו היינו ששאלה זו שאתה מכניס בי הוא רק שתעשה אותי להיות בחי' אדון לעשו והנה גם הוא אחרינו היינו אני יודע שבחי' ג"ם הוא השטן שנא' בו ויבא גם השטן הוא אחרינו ותירץ הוא על פתויי יצה"ר של מדריגה הא' ויצו את הראשון וגו' גם את השני וגו' גם כל ההולכים וגו' כדבר הזה היינו אעפ"י שלא תצטרך לתירוץ הא' כיון שהיו הפתויים באופן אחר אבל מ"מ כד"בר הזה תדברון היינו בכף הדמיון ר"ל שתדברו אליו תירוץ כדומה לזה במוצאכם אותו ובמד' הא' נאמר כי יפ"גשך עשו היינו כי במדריגה' הקטנים היצה"ר מבקש אחר האדם ופוגע בו וצריך האדם לדחות אותו בתירוץ אבל כשעובר המדריגה' הקטנים אז האדם מבקש אחר היצה"ר כדי להמתיקו ולזה אמר במ"וצאכם אותו היינו לאחר החיפוש תמצא אותו ותדברון כדבר הזה וכו': פרשת וישב וישב יעקב פירש"י ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף צדיקים מבקשים לישב בשלוה אמר הקב"ה וכו' ויש להבין זה הלא כתיב רצון יראיו יעשה ולפרש זה ע"פ מאחז"ל ראוי הי' יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל וגלגל הקב"ה את הדבר ע"י יוסף וירד בכבוד גדול למצרי'.

ולפי"ז נפרש שבוודאי רצון יראיו יעשה ויעקב ידע שהוא ראוי לירד למצרים בשלשלאות של ברזל בבחי' גלות ע"פ סבה הידוע להבורא ב"ה ולכן ביקש לישב בשלוה היינו פי' שהתפלל מה' שישב בשלוה וה' ברוב רחמיו עושה רצון יראיו וגלגל הדבר שתקפוץ עליו רוגזו של יוסף כדי שירד למצרים בכבוד וזש"א הקב"ה לא די לצדיקים במה שמתוקן להם בעוה"ב אלא בוודאי צריך אני לקבל בקשתמותפלתם שמבקשים לישב בשלוה גם בעולם הזה כיה"ר אמן: דבר זה אמרתי בימי ילדותי: או יאמר ע"ז הדרך דהנה כתיב ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע וגו' שהכלל הוא שהבחי' לידה א"א להיות כ"א ע"י צירים וחבלי לידה ומזה נמשך בחי' לידה כן הגאולה האמיתית א"א להיות כ"א ע"י צירים וחבלי משיח ומזה יוצמח הגאולה לכ"י וזהו ועת צרה וגו' וממנה יושע פי' ע"י צירים וחבלים יצמח הישועה והגאולה וזה בא ע"י שם א"ל כמ"ש חסד א"ל מזה השם נמשך בחי' חסד כשהצירוף הוא כסדר אז הוא בחי' חסד בחי' פנים אבל כשהוא שלא אז היא ח"ו בחי' דין בחי' אחוריים וזהו בכל צרתם ל"א צר פי' כשהצירוף הוא שלא כסדר היינו כשהוא צירוף ל"א אז צר להם מחמת שהוא בחי' דין ומלאך פניו מבחי' פנים בחי' חסד שעושה הצירוף של שם א"ל כסדר הוא הושיעם שמזה השם נצמח הישועה לכ"י וזהו כשראה יעקב אבינו ע"ה אחד עשר אלופים סטרא דקליפה שהם אינם יונקים רק מבחי' אחוריים מצירוף ל"א והיה רוצה להשפיל ולהכניע אותם ולעשות הצירוף כסדר בכדי שיתבטל היניקה שלהם ויהיה בחי' גאולה שהוא בחי' לידה וזאת אין באפשרי רק ע"י צירים וחבלים כנ"ל וזהו ביקש יעקב לישב בשלוה

תיבת שלוח גימט' אחד עשר פעמים א"ל פי' שהיה רוצה להשפיל ולהכניע אחד עשר אלופים שיונקים מבחי' אחוריים משם א"ל ולבטל היניקה שלהם כי כל רצונם לבטל ולעשות הצירוף שלא כסדר היינו ל"א כדי שיהיה להם יניקה ועקב היה רוצה להשפילם ולהכניעם לעשות הצירוף כסדר א"ל בחי' חסד א"ל שהוא כולו רחמים לכך קפץ עליו רוגזו של יוסף שהוא צירים וחבלים הקודמים ללידה ומזה נצמח הגאולה וזהו הים ראה וינוס הירדן יסוב לאחור פי' כשהצירוף א"ל שלא כסדר הוא בחי' דין וניתוסף אותיות הי"ם ונעשה צירוף אלקים וגם השם אל אם הוא שלא כסדר ח"ו בחי' דין הוא בבחי' ירידה ל"א ממספר גדול למספר קטן היינו אות למ"ד הוא מספר גדול ואות א' הוא מספר קטן אבל כשהשם הוא כסדר א"ל אזי נתעלה בחשבון ממספר קטן למספר גדול וזהו הים אותיות הי"ם מאלהים ראה ארונו של יוסף וינוס ונשאר רק השם א"ל שהוא חסד היינו כשראה אותיות הי"ם שהם בחי' דין את רוגזו של יוסף היינו חבלים וצירים כי ע"י יסורים הג"ל נעשה הצירוף א"ל ומכניע אחד עשר אלופים היונקים מבחי' אחוריים דקדושה הירדן בחי' ירידה הנ"ל שלא כסדר ח"ו יסוב לאחור ואדרבא נתעלה בחשבון והוא מדת החסד והרחמים עלינו ועל כל ישראל אמן: ק כי בו זקונים הוא לו ועשה לו כתונת פסים וגו'.

הנה ידוע מאחז"ל ראוי היה הלל שתשרה עליו שכינה כמשרע"ה אלא שלא היה דורו ראוי לכך ופירש הרב ז"ל מפולנאה שעיקר השראת השכינה היא ממקום שפלות והכנעה וענוה והלל ג"כ היה עניו ולכן היה ראוי שתשרה עליו שכינה אמנם אמיתית השפלות והענוה שיהיה לצדיק גמור בניקל הוא כאשר מסתכל ורואה צדיק גדול ממנו שעובד ה' ביראה ואהבה גדולה והכנעה ושפלות ועי"ז הוא רואה את עבודתו הקטנה מאחרת ניכנע לכו עי"ז ויש לו באמת שפלות וענוה אבל מי שהוא דר בין אנשים פחותי ערך והוא באמת צדיק גמור ואינו רואה בחי' גדולה ממנו זה אינו יכול להיות בבחי' שפלות באמת וזהו היתה בחי' יוסף הצדיק כאשר היה אצל אביו נאמר בו אלה תולדות יעקב יוסף וגו' ופירש"י שהיה איקונין שלו דומה ליעקב פירוש שתמיד היה מדמה עבודתו לעבודת אביו שהיה צדיק יותר ממנו וזשאה"כ וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו ות"א ארי בר חכים הוא ליה פי' חכים הוא מלשון מחכה לשון מצפה לישועה שהיה יוסף מחכה לבחי' יעקב הגדולה ועי"ז ועשה לו כתונת פסים וגו' פסי"ם הוא מלשון אפס ואין ר"ל שהעלה אותו לבא למדריגה זו שיהיה לו בחי' אפס בחי' אין ועי"י בחי' שפלות באמת ידבק א"ע בשם ה' ובתורתו ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת ומרומז בפסוק ועשה לו כתונת פסים ר"ת גימטריא קול וס"ת גימטריא תנ"א כדאיתא בסידור ושניהם גימט' שמי זכרי שמרמזים לרמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת כדאיתא בדרז"ל שמי עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח והכל בא לו מחמת גודל שפלות ע"י שנסתכל בבחי' עקב ועי"ז שרתה עליו שכינה אבל אח"כ כשפירש מאביו ובא אצל אחיו שלא היו במדריגה גדולה ממנו מיד ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתונת הפסים אשר עליו ר"ל שנסתלק מאתו בחי' קטנות ושפלות שהיה לו כאשר היה אצל אביו ומרומז במלת כתנתו כי כ"ף נתחלף בקו"ף שהם ממוצא אחד ותי"ו נתחלף בטי"ת שהם ג"כ ממוצא אחד ונעשה מן כתנתו קטנתו ר"ל שנתפשט מאתו בחי' קטנות שלו בחי' פסים בחי' אפס הנ"ל וישליכו אותו הברה ר"ל הברה הוא כינוי לבחי' גדלות כאשר נופלים

לבור וניזוקין כך מי שנופל לבחי' גדלות ניזוק אמנם יש ב' בחינות גדלות אחד הוא כאשר בא היצה"ר בתחלה לצדיק ומראה לו את בחינות הטובות ומדות הישרים שיש לו באמת ובזה נתגאה לבו מעט אבל באמת והוא גדלות של אמת אבל אח"כ מכניס בו גדלות שאינו של אמת ומראה לו מה שאין בו וב' בחי' אלו מרומזים בפסוק מתחלה וישליכו אותו הברה מרמז לבחינה ראשונה של גדלות אמת מה שיש בו ואח"כ והבור רק אין בו וגו' רק אותיות שקר מרמז לבחי' הב' של שקר שאין בו מים ר"ל שאין בו אותן המדות שמראה לו עד שנראית לו דמות דיוקנו של אביו בחלון.

כדאיתא בגמרא ר"ל שתפס בחי' הראשונ' שהיה מסתכל תמיד בדיוקנו של אביו ועבודתו ואז הוחזר לבחי' שפלות וענוה באמת כמקודם ונתעלה שנזכה לזה אכי"ר: וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם. ואיתא נקוד על א"ת מלמד שהלכו לרעות את עצמם וצריך לדקדק האיך מרומז מה שהוא נקוד על תיבת את שהלכו לרעות את עצמם והיה צריך לנקוד על תיבת צאן והיה נקודה רבה על הכתב והיה מרמז שלא הלכו לרעות את צאן בלבד אלא אף לרעות א"ע גם צריך לדקדק האיך הלכו לרעות בשכם שהיה מקום סכנה אך נוכל לומר ע"ד המוסר דהנה באורייתא אסתכל וקוב"ה וברא עלמא היינו בכ"ב אתוון ועיקר בריה"ע היה בשביל החסד והרחמים להשפיע חסדים ורחמים על כל העולם כמש"ה עולם חסד יבנה ודבר הגורם לשפע חסד ורחמים כשאדם מדבק א"ע לבחי' חסד ומרחם על והבריות זה גורם להמשיך בחי' חסד ורחמים עכ"י כמאמר הגמרא כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים ודבר הגורם לדבק א"ע לבחי' החסד הוא ע"י כ"ב אתוון דאורייתא היינו כשהוא לומד תורה לשמה ומקרב ומדבק א"ע להתורה שהיא בחי' חסד כמש"ה ותורת חסד וכו' וזוכה לראות בתורה בחי' אור הגנוז עריבת נועם מתיקת אורו ית' הנעלם בה ופליאות נפלאותיה ודרך החיים ויחודי המדות וקשורי המאורות וזיווגי שמות אלהינו וחיבורי המאורות העליונים הנעלמים בה שאין שיעור וערך וקץ וסוף ומספר לנופת צוף ידידות חשקות טעם תורתנו הקדושה והיא המביאה אותו לבחי' חסד אבל כשאדם מרחק א"ע מן התורה נרחק הוא מבחי' החסד ומעכב השפעת חסדים על כ"י והעצה לזה הוא בחי' תשובה כדאיתא עד שלא בראתי עלמא בראתי תשובה היינו שירעד ויפחד ויחרד יומם ולילה בפחד ברתת וזיעה באימה וביראה ובהלה וחלחלה ויכנע לבבו וישברו בשברי שברים רבות ע"ז שהרחיק א"ע מן התורה ונרחק מבחי' חסד וגרם ח"ו שנתעכב השפעת החסד שזה אינו קיום העולם שעיקר בחי' העולם היה להשפיע חסדים ורחמים על העולם ויתחרט ויקרב א"ע להתורה ויכנס בלבו מדת החסד והרחמים לרחם על כל הבריות ועי"ז גרם להשפעת החסד ממקור החסד לקיים את העולם כדאיתא וכי למגנא אתקריאת ארך אפים והנה איתא בזוה"ק שמזה שמשרע"ה היה רועה את צאן יתרו והיה מרחם עליהם גרם להמשיך חסדים ורחמים עכ"י ומזה היה דוד זוכה לבחי' מלכות כמאה"כ ויקחהו ממכלאות צאן מאחר עלות הביאו לרעות ביעקב עמו כו' וזה היה כוונת בני יעקב מחמת שהיו בבחי' אמריות כשהרגו את שכם הגם שקנאו קנאת ה' כמאה"כ הכוונה יעשה כו' אעפ"כ היה בחי' אכזריות וגרמו שיתעכב בחי' החסד ונצרכו לבחי' תשובה היינו לרעות את צאן להנהיגם במדה"ר וימשיך בזה בחי' חסד על העולם ולזה נקוד על את היינו שעם בחי' צאן שהנהיגו אותם ברחמים תקנו א"ע היינו בחי' אכזריות שעשו בשכם וזהו לרעות

א"ע וזהו ג"כ לרעות את צאן אביהם בשכם פי' שע"י שעשו מדת אכזריות בשכם הוצרכו לרעות את צאן אביהם לתקן זה יה"ר שנזכה לזהלהמשיך בחי' חסד עכ"י אמן במהרה: ויהי בעת לדתה והנה תאומים בבטנה ויהי בלדתה ויתן יד וגו' לאמר זה יצא ראשון' ונוכל לרמז בזה דרך עבודה ומקודם נבאר הפסוק ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רועים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני ולכאורה אינו מובן מה ענין זה שאחיך רועים בשכם לענין לכה ואשלחך אליהם מה תלוי זה בזה ואיתא במפרשי התורה מחמת ששכם הוא מקום סכנה לכך שלח אותו לשאל בשלומם וגם זה אינו מובן א' למה הלכו הם למקום סכנה ב' אם הלכו הם למה שלח את יוסף למקום סכנה ובפרט שהיה יוסף חביב עליו ביותר כמו שראינו כשהלך לקראת עשו העמיד את רחל ואת יוסף אחרונים מחמת חשש סכנה מוכח שהיה יוסף חביב עליו ביותר שבמקום סכנה שעמדו הם לא היה רוצה שיעמוד יוסף שם ועכשיו שלחו למקום סכנה ונראה לבאר עד"ז הנה איתא על פסוק וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם נקוד על א"ת מלמד שלא הלכו אלא לרעות א"ע ולהבין זה הנה יש ב' בחי' בעבודת השם א' מי שהוא עוסק בתורה ומצות ומע"ט ויש לו אימה ויראה בשעת עסקו בתורה אבל בשעה שעוסק בדברים גשמיים ההכרחיים כגון אכילה ושתייה וכדומה אז נפסק היראה מעמו ויש עוד בחינה ב' שאפילו בשעה שעוסק בצרכיו הגשמיים ההכרחיים יש לו אימה ויראה ופחד ובושה והכנעה לפני בור"ע ב"ה ואינו נפסק מהתחברות למקור הקדושה אפילו רגע אחת וזהו עבודה תמה ושלימה אבל עבודה א' אינה בשלימות והנה בחי' א' נקראת בשכ"ם ר"ת "ברוך שם כבוד מלכותו היינו שמקבל עליו עומ"ש עכ"פ בשעת תורה ותפלה ובחי' ב' נקראת ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד הינו שבחי' קבלת עומ"ש היא אצלו לעולם ועד בלי הפסק והנה בחי' א' מכונה בשם דודים ובחי' ב' בשם ריעים והנה איתא בזה"ק על פסוק וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לכן וגו' שצאן יעקב היה מרמז על בחי' סטרא דקדושה וצאן יעקב היו עקודים נקודים וגו' נוכל לומר שזה מרמז על ב' בחי' הנ"ל שבחי' א' נקרא נקודים שהוא רק נקודה ואינה בשלימות ובחי' ב' מכונה בשם עקודים שהוא ס עקוד ומקושר תמיד ביראת ה' ואהבתו והנה בני יעקב כשהיו בבחי' אכזריות נפסק החבל מבחי' הקדוש' והיו בבחי' נקודים בחי' דודים בחי' בשכם ובחי' יוסף הוא בחי' עקודים בחי' בשכמל"ו והרמז לזה שבחי' עקודים היא התחברות חו"ג שבחינה רוחניות היא בחי' חסד ובחי' גשמיות היא בחי' גבורה וכשעוסק בצרכי גשמיים ההכרחיים ומכוין רק בשביל רצון הבורא ב"ה מחבר חו"ג והיא בבחי' דעת שם אהו"ה ר"ת של את השמים ואת הארץ גימטריא טוב וזהו ויוסף בן שבע עשרה שנה היינו שיוסף היה בבחי' טוב שם של בחי' דעת שהיא בחי' ריעים בחי' עקודים בחי' בשכמל"ו וזהו וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם היינו שהלכו לרעות לבא לבחי' ריעי"ם את צאן אביהם היינו זה הבחי' שהיה בצאן אביהם עקודים נקודים בשכם היינו שמחמת שהיו מקודם בבחי' בשכ"ם בלבד נוטריקון ברוך שם כבוד מלכותו לכך הלכו לתקן זה הבחי' וגם כוונת יעקב אבינו ע"ה היה ע"ז הבחי' בזה ששלח את יוסף לאחיו היינו ששלח את יוסף כדי להכניס בהם ג"כ זה הבחי' של יוסף מחמת שהיו בבחי' בשכם לבד וזה הלא אחיך רועים בשכם היינו שהם רק בבחי' בשכ"ם בקי' נקודים לכה ואשלחך אליהם היינו להכניס בחי' שלך בהם שהוא בחי' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד וזהו ויאמר

לו הנני היינו שמוכן אני להכניס בהם בחי' לעולם ועד ר"ת ל"ו ובזה מיושב שלכאורה מיותר תיבת לו כמו שכתוב באברהם ויאמר הנני אך שהתורה מרמזה לנו בזה בחי' יוסף בחי' בשכמל"ו והנה לבא לזה הבחי' בחול הוא קשה מאוד רק בשבת יכולים לבא לזה הבחי' להשפיע זה הבחי' גם לימי החול כמ"ש סגור יהיה ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח היינו שפתיחת השער לבא לזה הבחי' היא רק ע"י קדושת שבת וצריך להשפיע מקדושת שבת לימות החול שהם סגורים וזהו מרומז במלת בשכ"ם גימטריא ששה פעמים אות סמ"ך מרמז על ששת ימי המעשה שאז סגור זה הבחי' לעולם ועד בחי' עקודים ובחי' יוסף מאיר לששת ימי המעשה שיהיה עקוד ומקושר לבחי' ל"ו גם בהם והרמז לזה יוסף גימטריא ששה פעמים שם העצם ב"ה כמ"ש הרב מפולנאה עשה שבתך חול היינו להמשיך קדושת שבתגם בחול שבשביל בחי' זו היה עיקר בריה"ע כמ"ש בראשית ברא אלהים אה"ה היינו שעיקר בריאת שמים וארץ היה בשביל בחי' דעת בחי' ריעים שמרומז בשם הנ"ל וזהו ויהי בעת לדתה היינו בהתחלה והנה תואמים בבטנה מרמז על ב' בחי' הנ"ל היינו שעיקר התחלת בריאת שמים וארץ היה בשביל ב' בחי' הנ"ל וע"ז המכוון ג"כ גמר אומר הכתוב ויהי בלדתה ויתן יד היינו שעיקר ההולדה יהיה בשביל בחי' דעת גימטריא ויתן יד לאמר זה יצא ראשונה היינו שזו הבחי' היא ראשונה לכל הבחי' וראשית בריאת השמים והארץ היה בשביל זה הבחינה אכ"ר: דרוש לחנוכה מפרשת וישב ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו וגו' פי' רש"י רב ושמואל חד אמר וכו' וחד אמר לעשות צרכיו עמה אלא שנראית לו דמות דיוקנו של אביו בחלון כו' וקשה על המ"ד לעשות צרכיו וגו' למה לא אמר כאידך מלאכתו ממש ולדון את יוסף שהיה צדיק לכף זכות ועוד קשה כתיב ולא שמע אליה לשכב אצלה וגו' ופירש"י לשכב אצלה אפילו בלא תשמיש להיות עמה לעוה"ב וקשה וכי אם ישכב עמה יהיה בעוה"ב בתמי' וצ"ל דהנה דוד המלך ע"ה צוה מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב וגו' פ' חיים נצחיים ונתן עצה נצור לשונך מרע וגו' ואח"כ סור מרע ועשה טוב וגו' פי' שדה"ה נתן עצה לעבודת ה' ואמר שבתחילת הכל צריך האדם לקדש את פיו ולשונו והפה היא פתח ופתיחה לעבודת ה' ולא זו בלבד לשמור את פיו מלדבר בדברים אסורים כגון לה"ר וליצנות ודברים בטלים זו א"צ לומר אלא אפי' בדיבורים ההכרחיים לפרנסת ביתו ומו"מ ג"כ צריך לקדש א"ע ולהיות כל דיבוריו לה' ושלא להסיח שם ה' מדעתו בשע' דיבוריו וזשאה"כ נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה ואח"כ ישתדל ללמוד בפיו ברמ"ח מצות עשה ושס"ה ל"ת ע"מ ללמוד וללמד לשמור ולעשות וכמו שאנו מקבלים עלינו בכל יום ואומרים ובהם נהגה יומ"ם וליל"ה ר"ל יומם הוא בחי' מ"ע שהם בחי' יום ואור שמאיר עלינו אור ה' ולילה הוא בחי' מל"ת שמחשיך על האדם ומסתיר ממנו אור ה' ית' בעברו עליהם ויכוון בדיבורו בד"ת תמיד ליחד את פיו לבחי' א' אלופו של עולם היינו שתמיד יצייר נגדו שם הוי"ה ב"ה כמאה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד ובזה יצורף שם הוי"ה עם פ"ה ויעלה גימ' אל"ף ועי"ז יאיר עליו בחי' בינ"ה וזשאה"ל א' ב' א' בינ"ה ר"ל כשיכוון לסוד א' כנ"ל אז יזכ"ה לבחי' בינה בתורה ומכל שכן שלא ידבר ח"ו שום לה"ר על חבירו אדרבה אפי' רואה בחבירו שום דבר מגונה ידין אותו לכף זכות כמאה"ל הוי' דן את כל אדם לכף זכות והעצה לזו אחז"ל אל תדין את חבירך עד שתגיע למקומ"ו פי' למקומו לבחינתו ומדריגתו וכמו ששמעתי

בשם המגיד הגדול זללה"ה על מה שאה"כ והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה ר"ל שזהו היתה עצתו להיות עניו שהיה דן את כל האדם לכף זכות שאמר מחמת שהוא על פני האדמה ר"ל בבחי' ארציות וגשמיות ע"כ עושה לפעמים עבירות אבל אם היה זוכה חבירו למדריגה כמותו שיהיה ה' בעזרו אזי היה ירא ואוהב ה' עוד יותר ממנו ר"ל ממה רע"ה אבל אני בעצמי ה' היה בעזרי ונתן לי מתנת חנם להיות במדריגה כזו ולא מכחי ומעשי הטובים כי אם מתנת חנם אבל אם אהיה במדריגת חבירי ובחינתו אז הייתי רע ממנו ולזה היה עניו מכל האדם ומכש"כ שלא לדבר ע חבירו שום לה"ר כי אם אדרבה לדון אותו לכף זכות ולדבר עליו טוב והנה לפני פרשת עריות הזהירה התורה ואמרה כמעשה ארץ מצרים וגו' וכמעשה ארץ כנען וגו' לא תעשו וגו' פירש"י מגיד שמעשה מצרים וכנענים מקולקלים מכל העכו"ם וכו' ע"כ פי' שבארץ כנען קודם ביאת ישראל לתוכה היו יושביה מקולקלים בעריות וע"כ הזהירה התורה את ישראל ע"ז להשמר מעריות בארץ כנען כשיכנסו לתוכה ושלא לעשות כמעשי הכנענים שישבו מקודם עליה וע"כ גם אבותינו שישבו מקודם בארץ כנען היו מתייראים מזה וזשאה"כ וישב יעקב בארץ מגורי אביו וגו' ר"ל מגורי מלשון לא תגורו מפני איש פי' לשון פחד ר"ל שגם יעקב ישב בפחד כמו אביו שלא יתפס ח"ו בעריות וגם יוסף בוודאי נזהר ונשמר מזה אמנם ידוע שהברית הלשון מכוון נגד ברית המעור ונתפס יוסף בפגם ברית הלשון בלה"ר כמאה"כ ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם וגו' ורצה לתקן ע"י ברית המעור את הפגם הנ"ל וע"ז ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואמר המ"ד לעשות צרכיו עמה ר"ל צרכיו צורך התיקון שהכניע את יצרו ע"י ששכב עמה בלא תשמיש וע"ז יזכה לעוה"ב ויתקן הפגם הנ"ל אלא שנראה לו דמות דיוקנו של אביו בחלון והבין שאינו רשאי להכניס עצמו לסכנה גדולה כזו ואז ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה לעוה"ב כי כן הבין מאביו כנ"ל גם שאינו צריך תו לתיקון כמאחז"ל שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדם הראשון ר"ל אדם קדמאה ומאז שפגם יוסף בפגם הנ"ל לא נראה לו דמות דיוקנו של אביו יעקב מחמת הפגם וכשבא לביתו לעשות מלאכתו בבחי' תשובה הנ"ל תיכף נתקן אותו הפגם ותיכף נראה לו הדמות הנ"ל בחלון והבין שאינו צריך עוד לתיקון יותר וע"כ לא שמע אליה עוד להכניס עצמו לסכנה וזשאחז"ל גר חנוכה מניחו על פתח ביתו מבחוץ ובשעת הסכנה מניחו על שולחנו ודיו פי' שידוע שגר חנוכה הוא בשביל להמשיך ע"ע בחי' נ"ר ואור אלוה מלמעלה וזהו ע"י תשובה והכנעת היצה"ר ולזה רמזו חז"ל מניחו על פתח ביתו מבחוץ פי' שילך בחוץ בין העוסקים במילי דעלמא במקום שיש התגברות היצה"ר ושם יכנע לבבו ויצרו הרע ובזה התשובה יאיר עליו נר חנוכה אור ה' ובשעת הסכנה כגון שיושבי הקרנות המה רעים מאוד וסכנה הוא שיכניס עצמו ביניהם שלא יתפס ח"ו בדרכם הרעה אז מניחו על שולחנו ודיו ר"ל יעשה תשובה ויקדש עצמו במותר לו על שולחנו ר"ל בענין מאכלו ולמודו הנעשה על שולחנו ודי בכך ובזה יתוקן פגם הפה ולשון ולזה רמזו חז"ל אצל תשובת יוסף הנ"ל שאמרו שנראה לו דמות דיוקנו של אביו בחלו"ן ר"ת של "להדליק נר" חנוכה רמזו שבזה האיר עליו נ"ר חנוכה גם נ"ר חנוכה עם שם העצם ב"ה גימ' שס"ה מל"ת רמז שבזה תקן פגם שנעשה ע"י שס"ה מל"ת ומאיר עליו אור ה' יה"ר שנזכה לזה אמן כיה"ר: איתא בגמרא לעולם ילמוד אדם אפילו שלא לשמה וכו' ואיתא

בגמרא כל העוסק בתורה שלא לשמה נוח לו שלא נברא והתוספות הקשו אהדדי וא"ל בזה האופן דהנה אפילו מי שאינו יכול לבא לבחי' אהוי"ר בשלימות עכ"פ הוא צריך להשתוקק תמיד לבא לבחי' הזדככות החומריות מכל וכל ולהתחזק ביותר בתורתו ועבודתו ואפשר שהמאור שבה יחזירו למוטב ויוכל לבא לבחי' הזדככות החומריות מכל וכל שלא לכוון להנאת עצמו כלל וכלל רק ללמוד תורה לשמה וזהו לעולם ילמוד אדם אפילו שלא לשמה אך ורק להתחזק בתורתו ובעבודתו ולהשתוקק לבא לבחי' ללמוד תורה לשמה ויהיה עיקר כוונתו בשעת עבודתו שיעזור לו הבוב"ה שמתוך שאני לומד הגם שאינו בהזדככות החומריות אעפ"כ המאור שבה יחזיר אותי למוטב לבא לבחי' הזדככות וזהו בחי' חנוכה לשון חינוך והתחלה היינו שתמיד יראה א"ע שהוא רק בבחי' חינוך כדי להשתוקק לבחי' יראה ואהבה בשלימות והבא לטהר מסייעין אותו וזהו מצוה להניחה בתוך עשרה בחי' קדושה נקרא עשרה שאין דבר שבקדושה פחות מעשרה היינו שתמיד יראה א"ע שהוא בתוך עשרה ולא בא לשלימות הקדושה וזה בחי' השראת השכינה כשיש לאדם בחי' ענוה ושפלות ונדמה בעיניו שהוא רק בבחי' חינוך והתחלה אז משרה הבוב"ה שכינתו עליו כמאה"כ אני אשכון את דכא ונוכל לרמז שלכך חנוכה בכ"ה בכסליו כ"ה בגימטריא דכ"ה כסליו גימטריא נמוך וזהו עד שתכלה רגל מן השוק בחי' גסות הרוח מכונה בשם רגל כמאה"כ אל תבואני רגל גאוה וזהו עד שתכלה רגל היינו בחי' גסות אפילו מן השוק היינו נגד יושבי קרנות אפילו נגדם יהיה בבחי' שפלות וענוה וזהו בחי' חכמה כשהוא מבין שהוא רק בבחי' חינוך והתחלה ומחמת זה הוא משתוקק ונכספה וגם כלתה נפשו מתי יבא לבחי' יראה ואהבה אמיתית וכשהוא במדרגה זו אזי יוכל לבא לבחי' הזדככות המדות ותאוות רעות כמאמר שכל אדם האריך אפו ומחמת זה יכול לעורר י"ג מכילין דרחמי על כללות העולם וזהו ואני והנער נלכה עד כה שהוא בחי' ענוה כנ"ל והוא בחי' חכמה ונשובה אליכם ר"ל בחי' השפעה וברכה ע"י מלאך מיכאל כמרומוז בתיבת אליכם אותיות מיכאל וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען ר"ת גימט' שם אדנ"י ב"ה והוא קבלת עומ"ש בשלימות בחי' השראת השכינה וזהו אלה תולדות יעקב פי' שיעקב אבינו ע"ה בא לבחי' זו ועי"מה זכה לבא לבחי' זו יוסף בן שבע עשרה שנה מחמת שהוסיף תמיד בבחי' התחזקות והשתוקקת עד כלות הנפש בבחי' שבע עשרה שהוא מנין טוב ונתרחק מבחי' רע עד גמירא ובחי' הגורמת למדריגה היא בחי' חנוכה כשהוא במדרגת חכמה ומבין בדעתו הוא בבחי' חינוך והתחלה ובחי' ענוה ובעבור זה תגדל ההשתוקקת אצלו לבא לבחי' אהוי"ר בשלימות והבא לטהר מסייעין אותו וזהו וישראל אהב את יוסף פי' שאהב להוסיף תמיד בבחי' טוב כי בן זקונים הוא לו ות"א ארי בר חכים הוא ליה הוא בחי' חכמה כנ"ל ומחמת זה יוכל להוריד בחי' י"ג מכילין דרחמי ברוב רחמיו וחסדיו לתתא כי עי"ז נתעורר י"ג מכילין דרחמי בחי' דיקנא קדישא ועי"ז מרמז כי בן זקונים היא לו שעי"ז מעורר בחי' דיקנא קדישא וזהו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם כי בחי' יוסף שהוא להוסיף תמיד בבחי' טוב ולהפך גם את בחי' רע ולהביא לשורשה אל מקור הקדושה היא מחמת א"ל אביהם שהוא גימטרי' חנוכה שהוא בחי' חכמה וזהו הנותנת למאוס ברע ולבחור בטוב ולהוסיף תמיד בבחי' השתוקקות כנ"ל ומחמת זה יכול להשפיע שפע חיים וברכה על כל העולם אכי"ר: וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען וגו' הנה עיקר שלימות

העבודה הוא להיות בבחי' חרות על הלוחות א"ת חרות אלא חירות להיות בבחי' עבדי הם ולא עבדים לעבדים היינו שלא להיות משועבד לבחי' גשמיות לאהוב או להתיירא מבחי' גשמיות כגון לירא ולפחד מאיזה אדם שמא ירע לו או לצפות לתשועת בן אדם ח"ו וגם שלא להיות משועבד לתאוות גשמיות שלו אלא יהיה בבחי' חירות ויהיה שליט על טבעו לשבר תאוותיו הגשמיות ואח"כ יוכל להכניס אור קדושה גם במדריגות התחתונות ותמיד יסתכל בבחי' חסד וקדושה שבכל דבר שהכל לא ברא אלא לכבודו ובשביל החסד כמאחז"ל בכל לבבך בשני לבבות ביצה"ט וביצה"ר היינו שמאמין בה' שגם בריאת יצה"ר היתה במדת החסד בכדי לזכות בו בני אדם וזהו היתה עבודת מתתיהו כהן גדול בחנוכה שהיו מלכות אנטיוכוס רוצים להעביר ישראל מחוקי תורתנו אבל מתת' כה"ג אמר מ"י כמ"כ ב"אלים יהו"ה ר"ת גימט' חסד רמז בזה שיש בבחי' זו בחי' חסד ובזה המשיך והאיר מדת חסד עליון גם במדריגות התחתונות שהם למטה מעשרה היינו למטה מבחי' קדושה כי מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה ומתת' האיר ע"י מדתו בחי' חסד גם למטה מעשרה ולכן מצות נר חנוכה למטה מעשרה היינו להאיר בחי' חסד לאותן הבחי' שהם למטה מעשרה כנ"ל וזהו היה עבודת יוסף הצדיק שהיה מסתכל תמיד בבחי' חסד שבכל דבר והיה בו בחי' חנוכה הנ"ל ומרומז בפסוק ויתן ה' את חנ"ו בעיני שר בית הסוהר מרמז שהיה לו בחי' חנ"ו מן חנוכה"ה וזהו מרומז בתיבת חנוכה"ה גימט' טף כמאמר המגיד זלה"ה על טף למה באים וגו' פירוש להביא בחי' קטנות למעלה וזהו וימאן וינס ויצא החוצה פ"ה שהיה בבחי' וימאן בחי' אמ"ן בחי' אהבה ויראה לה'.

וזהו בחי' שב"ת בחי' חסד כי שבת מרמז לבחי' חסד היינו ש"ת של שבת גימט' שבעה מאות דהיינו ע' עשיריות הוא בחי' עי"ן ואות ב' עולה ע"ב גימט' חס"ד וכל האומר ויכלו על הכוס כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית פ"ה כו"ס גימט' אלהי"ם מרמז לבחי' גבורות ויכל"ו גימט' חסד וכל המחבר בחי' ויכל"ו לבחי' כו"ס היינו בחי' רחמים לבחי' אלהים בחי' דין כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית שאחז"ל ראה שאין העולם שמתקיים שיתף מדת הרחמים למדת הדין כי זהו ענין העבודה לה' לשותף תמיד ולחבר מדת חסד לבחי' דין כנ"ל וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו פ"ה שאביו יצחק גימט' ח"ר היה בבחי' חירות כנ"ל שלא היה משועבד לבחי' גשמיות ח"ו כנ"ל וכל פחדו ויראתו היה רק מפני ה' והדר גאונו וכן יעקב היה בבחי' זו אחר שכבר ספר הכתוב בהתגברות אלופי עשו שהיו מתגברים והיו בבחי' שרים אח"כ נתגבר בחי' יעקב ויצא מהם לגמרי לבחי' חירות בחי' יצחק וישב יעקב בארץ מגורי אביו בבחי' יצחק הנ"ל בארץ כנע"ן שהכניס בחי' דעת לשבע מדות התחתונות ומרומז בתיבת אר"ץ כנע"ן גימט' דע"ת ז' שהכניס בחי' דע"ת לבחי' ז' המדות כנ"ל: ויהי כמשלש חדשים ויוגד ליהודה לאמר זנתה תמר וגו' הנה איתא בכתבי האריז"ל שעיקר סוף גמר החתימה היא בחנוכה אם כן נוכל לומר שזה מרומז בפסוקים אלו עד"ז: ויהי כמשלש חדשים היינו מר"ה עד חנוכה שאז עיקר גמר חתימה ע"כ בא המקטרג על בני האדם לפני בורא עולמים ב"ה שהוא מרומז בתיבת יהודה לומר זנתה תמר כלתך היינו כ"י שדמתה לתמר שהיא מכונה בשם כלה זנתה וסרה ממך והלכה אחר זנונה ולא די לה בזה שהלכה אחר תאוות לבה הרע שגם היא הרה לזנונים.

הרה היא בחינת דביקות היינו שמעצמה היא דבוקה תמיד בתאוותה בלי שום גורם לזה. ויאמר יהודה הוא הבורא ב"ה הוציאוהו ותשרף עבור זה שבלא שום גרמא ומניעה המה זנונים רק מעצמה היא הרה ודבוקה לתאוות לבה הרע היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר בהתנצלות של אמת ששקר ענה השטן בזה שמקטרג על בני האדם שהמה דבוקים בגודל תשוקה לתאוות רעות כי האמת הוא כך שרק למי אשר אלה לו אנכי הרה פי' שאנחנו עמו דבוקים רק בבורא עולמים ב"ה שהוא מקור החסד וגימטריא אל"ה ל"ו ומה שאנחנו עושים לפעמים נגד רצון הבורא ב"ה הוא רק מחמת רוב טירדת הזמן וטירדת הפרנסה ושאר מאורעות של בני האדם אבל באמת בפנימיות הלב דבוקים אנחנו בגודל חיבה ותשוקה רק לבורא עולמים ב"ה ותאמר עוד לבורא עולמים ב"ה ראייה אמיתית לזה הכר נא בעצמך למי החותמת מרמז על השמן של נרות חנוכה שהיה חתם בחותמו של כהן גדול והפתילים מרמז על הפתילות של נר חנוכה והמטה מרמז על הכלי של נר חנוכה כידוע כי תיבת המט"ה עם הכולל גימטריא כל"י פי' מהמצות נר חנוכה שאנו מקיימים כמצות רצונך הקדוש היא ראייה מפורשת שאנחנו הולכים רק אחר רצונך וחשוקים ודבוקים רק בכך ולא ח"ו וכו' רק מה שאנחנו עושים לפעמים נגד רצונך הוא רק מחמת הנ"ל ויאמר יהודה הוא הבורא ב"ה צדקה ממני כביכול אני חייב בזה.

היינו הבורא ב"ה מודה להם שהמה צודקים כי אני רואה שהאמת הוא שהמה דביקים רק בי ומה שהמה עושים לפרקים נגד רצוני ח"ו. הוא רק מחמת כי על כן לא נתתיה לשלה בני ר"ל תיבת של"ה מרמז על משיח צדקנו כמאה"כ עד כי יבוא שילה היינו מחמת שזה זמן רב שלא נתתי ומסרתי אותם לרועה נאמן הוא משיח צדקנו שיבוא במהרה בימינו אכי"ר: ויהי בלדתה ויתן יד ותקח המילדת ותקשור על ידו שני לאמר זה יצא ראשונה ויהי כמשיב ירו והנה יצא אחיו ותאמר מה פרצת עליך פרץ ותקרא שמו פרץ.

ונוכל לומר בכאן דרך רמז דהנה איתא שנהר חנוכה צריך להדליק קודם נר שבת היינו שיש שני בחי' אורות שהמה שני בחי' עבודת ה' שיש מי שעובד הבוב"ה בבחי' סו"מ ועשה טוב היינו שהוא מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה ומחמת זה הוא סור מרע וזהו בחי' עבודה ע"מ לקבל פרס שאינה עבודה תמה ושלימה כראוי וזהו בחי' גלות השכינה שאור התורה ועבודה אינה בשלימות כי אינו במקומה שהיא בחי' אהבה ויראה חיצונית ובחי' ב' הוא העובד את ה' בבחי' אהבה ויראה פנימית שמשתוקק תמיד לעבוד את ה' עד כלות הנפש ממש נכספה וגם כלתה נפשו לה' באהבה עזה ותשוקה גדולה ודביקות נפלאה ואינו מצפה לתשלום גמול הן שכר עוה"ז הן שכר עוה"ב ואינו עובד מחמת יראת עונש ח"ו וזו העבודה תמה ושלימה אשר חפץ בה ה' יה"ר שנזכה לזה אמנם לבא לבחי' העבודה הזאת בלתי אפשר לבא לזה רק ע"י בחי' עבודה הא' שמתחלה צריך לעבוד את ה' ע"י יראת העונש להיות עובד ע"מ לקבל פרס עכ"פ ואז אח"כ יוכל לבא לבחי' השתוקקות לעבודת ה' בכלות הנפש ממש וזה ענין נר חנוכה ונר שבת שנהר חנוכה מרמז על בחי' עבודה הא' שהוא לשון חינוך והתחלה שמזה יוכל אח"כ לבא לבחי' נר שבת שהוא בחי' אהבה ויראה פנימית וזהו נר חנוכה קודם לנר של שבת כי מתחלה צריך עכ"פ לעבוד את ה' בבחי' סור מרע ועשה טוב ואו יכול לבא לבחי' נר של שבת שהוא אהבה ויראה פנימית ואפשר לומר כי דברינו אלה נרמזים

בתיבת שב"ת שהוא גימט' תרי"ג חנוכ"ה היינו שא"א לבא לבחי' עבודת אור שבת בבחי' אהבה ויראה עילאה רק מי שמחנך א"ע מקודם להיות בבחי' סו"מ וע"ט שלא לעבור ח"ו על שום מל"ת משס"ה מל"ת ולקיים רמ"ח מ"ע שהמה מספר תרי"ג וחנוכה הוא לשון חינוך והתחלה כמו שכתבנו לחנך את עצמו עכ"פ בתחל' לעבוד ע"מ לקבל פרס בסור מרע ועשה טוב והנה בחי' נר שבת שהוא אהוי"ר עילאה מרומז בשם שדי שדי לו באלהותו ית"ש ואינו חפץ בשום דבר משכר,, עוה"ז ועוה"ב וזהו מזוזה בימין ונר חנוכה בשמאל, שבמזוזה שם שדי מלבר שהוא מרמז על בחי' עליונה בחי' נר שבת וזהו מזוזה בימין בחי' מזוזה שהיא אהוי"ר עילאה כמרומז בתיבת שד"י שבמזוזה הוא בימין היא העבודה העיקרית והעליונה ונר חנוכה שהוא לשון חינוך המרומז לעבודה הא' הוא משמאל הוא למטה ממנה וזהו א"י גבוה מכל הארצות כי בחי' א"י מרמז על עבודת ה' בכלות הנפש ממש בלתי מצפה ותשלום גמול ע"מ לקבל פרס והיא הבחי' הגבוה מכל הבחי' ונוכל לרמז זה בפסוק וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען בד"ז היינו ששני תיבות וישב יעקב גימ' שני פעמים נ"ר היינו שתי נרות נר שבת ונר חנוכה ולזה גמר אומר הכתוב בארץ מגורי אביו בחי' עבודה תתאה בארץ כנען הוא עבודה עליונה כי שתי תיבות בארץ כנען המה בגימט' דעת ומספר שבעה מרמז שבחי' דעת הוא עליון על כל המדות וכלול מז' מדות כמאה"כ ויודע דעת עליון כי היא בחי' נר שבת בחי' אהוי"ר פנימיות שהיא בחי' גבוה מכל הארצות וזהו ויהי בלדתה ויתן יד היינו בתחילת התיילדות אהוי"ר הפנימית בקרבו ויתן יד אז התחיל שם שדי להתנוצץ בו מעט מעט בתחלה בשני אותיות י"ד משם שדי ואח"כ ותקשור על ידו שני היינו שנקשר ג"כ לשני אותיות י"ד ג"כ אות שי"ן אותיו' שני"י ואז יהי' שם שד"י בשלימות לאמר זה יצא ראשונה כי הוא בחי' ראשונה והיא גבוה מכל הבחי' ויהי' כמשיב ידו היינו שלפעמים בא לאדם בחי' נפילה ושב לאחור ממדריגה עליונה שקשה לו לעמוד בבחי' נר שבת תמיד והנה יצא אחיו היינו מדריגה השניה ויקרא שמו פרץ גימט' נר חנוכ"ה א"ל הינו אז במדריגת הנפילה צריך לחזק א"ע לעבוד את ה' במדריגה תחתונה ולהכניס בחי' אלהותו ית' בבחי' חנוכה לעבוד את ה' במדריג' התחתונה בחינוך והתחלה בסור מרע וע"ט ע"מ לקבל פרס ומזה יכול לבא לבחי' נר שבת הוא המדריגה העליונ' שנזכה לזה אכי"ר: חנוכה הוא תקון התוהו וכמאה"כ והארץ היתה תוהו וא' ויאמר אלהים יהי אור וגו' אור זה מרמז לאור של נר חנוכה נר מצוה ותורה אור ואעפ"י שבריה"ע היתה בר"ה מ"מ ידוע ששלימות הבריאה היתה אח"כ מעט מעט בכל עת ועת כידוע ושלימות תקון התוהו היתה בחנוכה והתחלת התנוצצת הנס חנוכה היתה מאברהם כמאמר המגיד זללה"ה על נלכה עד כה עד בחי' כ"ה כסליו שהיא חנוכה ושאחז"ל א"ת בהבראם אלא באברהם פי' הכתוב אלה תולדות השמים והארץ ר"ת תוהו ונתקן ע"י בהבראם היינו באברהם גימטריא נר לרמז למה שאמרנו שבחי' תוהו ניתקן ע"י אברהם בנר חנוכה כנ"ל שהוא קיום מצות ברית מילה שהוא קיום העולם כמאה"כ אם לא בריתי יומם ולילה וכו' וזשאה"כ וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחום היום וגו' פי' לאחר המילה התחיל התקון של תוהו ע"י פתח האוהל המרמז לבחי' נר חנוכה שמצותה על פתח הבית וגם היה ביתו פתוח לרווחה להכניס אורחים ולגייר גרים שכ"ו היה תקון התוהו ור"ל שעיקר תקון התוהו הוא להעלות המדות הגשמיות מבחי' קליפות

מבחי' התוהו ולהעלותם למקורם ולשרשם לקדושה היינו שכל עשיותיו של אדם במילין דעלמא בחוץ יהיה לש"ש ותמיד יהיה יראת ה' נגד פניו ותמיד יכוין לעבודתו יה' ובה יעלה כל עשיותיו ומדותיו הגשמיים מבחי' תוהו לבחי' קדושה וזהו בחי' הכנסת אורחים שמכניס כל הבחי' שהיו בתוהו לבחי' קדושה בחינת תקון כדאיתא וזהו ג"כ הבחי' של מגייר גרים להכניס אותם לבחי' קדושה ולזה נקרא ג"כ בחי' הכנסת אורחים וזהו בעצמה תקון התוהו כאשר מעלה אותה לקדושה ובכ"ז עסק א"א ע"ה והיה ביתו פתוח לרווחה ר"ל להאיר לכל הבחי' של תוהו כדי להעלותם ולכן אמרו חז"ל מצות נר חנוכה על פתח הבית מבחוץ ובשעת הסכנ' מניחה על שולחנו ודיו פי' עיקר מצותה להניחה על פתח מבחוץ כדי להאיר לכל בחי' החיצונים ר"ל מי שיכולת בידו לעסוק בעניינים גשמיים בשוק בכוונה טובה כדי להעלותם לקדושה כנ"ל זהו בוודאי מה טוב ומה נעים וזהו עיקר המצוה של נר חנוכה להיות מבחוץ מבחי' חוץ כנ"ל אבל בשעת הסכנה ר"ל שמתירא להכניסא"ע לבחי' חיצוניות לדברים גשמיים כדי להעלותם כי שמא אין יכולת בידו כ"כ להתגבר על היצה"ר אזי מניחה על שולחנו ודיו ר"ל יזהר מאוד עכ"פ בענין שולחנו ר"ל באכילה ושתיה שתהיה בבחי' דיו היינו בחי' הסתפקות שיהיה בחי' די סיפוקו בלבד כדי לעבוד אותו ית' בכח האכילה ההיא ולא למלאות תאוותו חום תאוות אכיל' שיש לו וכן ירגיל א"ע בכל המדות בתחילה לקרר כל חום תאוות גשמי של כבוד ושל גסות הרוח וכל תאוות עוה"ז ועי"ז אולי ירחם ה' שיזכה לבא לבחי' ענוה ומצות נר חנוכה מבחוץ ג"כ להאיר בהמאור הנ"ל וזה רמזו רז"ל באמרם מצותה משתשקע החמה וכו' ר"ל התחלת ועיקר מצותה להשקיע החמה היינו שאור ה' יאיר וישקע בלבו כנ"ל עד שתכלה רגל מן השוק בחי' רגל גשמי היינו תאוות גשמיים מן השוק ר"ל אפילו בשעת עסקו בבחי' שוק יהיה כלה ונכלה בחי' רגל היינו תאוות זרות אשר לא לה' המה נקראים רגל לגבי בחי' עבדות ה' ית' שהוא בחי' ראש ומהו רגל רגל דתרמודאי לשון שינה ותרדימה כי המעשה בלי כוונת השי"ת נקרא תרמודאי בחי' תרדימה בחי' שינה אמנם עיקר הבחי' להשיג ע"י למצות נר חנוכה מבחוץ הוא דווקא ע"י שפלות וענוה באמת כאברהם שאמר ואנכי עפר ואפר ועי"ז זכה לבחי' הנ"ל וגם דוד המלך ע"ה אמר ואנכי תולעת ולא איש וא"ל קצת רמז שלזה תקנו הגאונים לומר הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם פי' שקדושה גדולה יש בוודאי בהנרות ומי שזכה לבחי' תולעת ולא איש' בקי' ענוה באמת הוא יכול להשיג ע"י נרות של חנוכה השגה נפלאה ותקון התוהו כנ"ל אבל אנחנו שאין לנו בחי' שפלות באמת בחי' תולעת וזהו ואין לנו רשות רשו"ת היא גימטריא תולעת שמרמז לבחי' ענו"ה שנוכל להשתמש בהם היינו שע"י בחי' רשות בחי' ענוה היינו יכולים להשתמש בהם ולהשיג על ידם השגה נפלאה בחי' קדושה כנ"ל אלא לראותם בלבד פי' עכ"פ מצוה הוא לנו לראותם בלבד אעפ"י שאין לנו שום בחי' שימוש בהם עד אשר יערה עלינו ה' רוח ממרום שנזכה לשום בחי' עבודה בענוה אכי"ר: ואפשר לומר ע"ד מוסר על מה מרמז ענין חנוכה דהנה צריך האדם לקדש ולטהר ג' לבושין אלו מדו"מ שהם נגד ג' שמות אלו אהי"ה אלקי"ם אדנ"י ששם אהיה נגד בחי' מחשבה שלא בא לבחי' התגלות רק שזמין אנא לאתגלאה ושם אלקים נגד בחי' דיבור ששם אלקי' מיוחד ביותר לשם הוי"ה ב"ה מכל שאר השמות ששם הוי"ה גימ' כ"ו וס"ת מן כ"ף וא"ו גימ' פ"ו צומ' אלקים כמ"ש בספר גינת אגוז

ושם אדנ"י נגד בחי' מעשה שהוא קבלת עומ"ש במצות מעשיות כגון ציצית ותפילין ושאר מצות גם בג' תיבות מדו"מ יש י"ג אותיות של ג' שמות אהי"ה אלקים אדנ"י לכך מרמז ג' לבושין אלו לג' שמות הנ"ל ולכך ניתקן י"ג השתחויות נגד י"ג אותיות הנ"ל ושלשה שמות אלו גימט' עק"ב וזהו עקב אשר שמע אברהם בקולי מרמז שהיה אברהם מקדש ומטהר ג' לבושין אלו שהיה מרומזים בנר חנוכה היינו שהשמן שהיה חתום מרמז על בחי' מחשבה שהיא סתום וחתום שהוא נגד אהיה שהוא חתום והפתילות מרמזים על בחי' דיבור כמו שאמרתי ע"פ וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו שהוא מרמז על הפה והכלי מרמז על בחי' מעשה שהוא נגד שם אדנ"י וצריך להמשיך באי' אור בג' בחי' הנ"ל וביותר בבחי' דיבור צריך לקדש ולטהר א"ע לכך האור נאחז בפתילה ביותר משנאחז בשמן או בהכלי שהמה רק לקיים את האור וזה מרמז שצריך להמשיך בחי' אור לבחי' דיבור ולזהר מאוד מלדבר ח"ו דברים שלא כהוגן שעיקר הכל תלוי בהפה כמ"ש"כ כל עמל אדם לפיהו ע"כ צריך לזהר מאוד להמשיך בחי' אור בג' לבושין אלו אכ"ר: הנה מצינו בכמה מקומות כמה מצות בתורה שנוהגת רק ביום כגון מצות ציצית ותפילין וכדומה וכמה מצות נוהגות רק בלילה כגון אכילת מצה בלילי פסחים ומצות חנוכה הוא מחבר יום ולילה שמצוותה משתשקע עד שתכלה רגל מן השוק ונוכל לומר טעם לזה דהנה איתא דרזא דהשתחוואה רזא דברכאן אינון ובחי' חנוכה היא רזא דהשתחוואה כמ"ש המגיד זללה"ה בפסוק ואני והנער נלכה עד כה שהוא מרמז על חנוכה שהוא כ"ה כסליו ואח"כונשתחווה וכו' שהיא בחי' השתחוואה כמ"ש במשנה שניתקנו י"ג השתחוואות נגד י"ג פרצות שעשה אנטיוכס ולכן מצוה להניחה בתוך עשרה כדי לכרוע שהוא רזא דהשתחוואה והענין רזא דהשתחוואה הוא עד"ז להשפיל א"ע שהוא בחי' הכנעה ושפלות ומחמת זה הוא ממשיך השראת השכינה ושפע וברכה וחיים בזה העולם ותיבת ענו"ה גימטרי' יום לילה לרמז שע"י בחי' ענוה הוא ממשיך בחי' יום שהוא אור לעוה"ז שהיא חושך בחי' לילה ובחי' אור הוא בחי' י"ג מכילין דרחמי שהוא מקור השפע והברכות וע"י חנוכה שהוא בחי' ענוה רזא דהשתחוואה ממשיך שפע ברכות מי"ג מכילין דרחמי על העולם וכל מדה מי"ג מדות הרחמים מכונה בשם העצם ית"ש וי"ג פעמים הוי"ה עם המקור בגימטר' נ"ר חנוכה לרמז שע"י נר חנוכה צריך להמשיך י"ג מכילין דרחמי על כ"י וזהו להדליק נר חנוכה הדלקה הוא לשון המשכה פי' להמשיך בחי' נר חנוכה שהוא י"ג מכילין דרחמי וזהו כי אתה תאיר נרי ה' אלקי יגיה חשכי פי' כשתאיר נרי של חנוכה יגיה חשכי היינו שמזה תמשיך בחי' יוד שהוא בחי' קדושה שאין דבר שבקדושה פחות מעשרה שהוא בחי' אור לבחי' חושך וזהו חשכי חשך יוד ועוד תיבת חשכי גימטריא י"ג פעמים הוי"ה פי' מזה תמשיך י"ג מכילין דרחמי לכך נר חנוכה מחבר יום ולילה לרמוז שצריך להמשיך בחי' יום שהוא בחי' אור שהוא י"ג מכילין דרחמי לבחי' לילה שהוא בחי' עוה"ז וכ"ז ע"י רזא דהשתחוואה שהוא בחי' ענוה וזהו משתשקע החמה שהו' בחי' השתחוואה כמאה"כ וצבא השמים לך משתחויים שנזכה לבחי' זו אכ"ר: מקשין העולם למה עושין ח' ימי חנוכה הלא הנס לא היה רק שבעה ימים כו' ונראה לתרץ על פי הקדמת מאמר חז"ל שצריך לברך המוציא"א בה"א שמברכותיו של אדם ניכר אם הוא ת"ח כו' ועפי"ז נאמר דהנה בית הלל סברי בנר חנוכה מוסיף והולך ואם יהיה חנוכה רק ז' ימים א"כ ביום

הד' של חנוכה ידליק ד' נרות וגם לב"ש דסברי פוחת והולך ג"כ ידליק ביום ד' ארבעה נרות ולא יהיה היכר אם כב"ה או כב"ש לכן אמרו שיהיו ח' ימי חנוכה ואז בכל יום יהיה ניכר שהלכה כב"ה גם ביום ד' יהי' ניכר וזהו שרמז האבודרהם הובא בעט"ז חנוכה נוטריקון ח' נרו"ת והלכה כב"ה"ל לרמז כנ"ל למה שאמרנו שלכך קבעו ח' ימי חנוכה שיהיה ניכר שהלכה כב"ה כנ"ל (דבר זה הוא מימי ילדותי ואין אני זוכר אם אני אמרתי או שמעתי אותו) עוד יש לפרש קושיא הנ"ל בדרך זה שכן הוא האמת שנס של השמן היה רק שבעה ימים האחרונים אעפ"כ קבעו גם יום הראשון לחנוכה שהיה בו עיקר הנס של תגבורת בית חשמונאים וא"ת ולמה מדליקין שמן ביום זה הראשון ויש לומר כי יהודה היה צועק במלחמה מ"י כמוכ"ה באלי"ם יהו"ה גימט' נ"ר (ואע"פ שלא נכתב וא"ו במלת כמכ"ה אבל מחמת החול"ה הוה כאלו נכתב בוא"ו): עוד י"ל בדרך זה שכפי הנראה היה חותמו של כהן גדול אות ח"ת כי זה היה מעלתו יותר על שאר כהנים שהוא היה מלוכש בשמנה בגדים היינו אות ח' גם האות ח' מרמז שהכה"ג היה דבוק בשלש עשרה מדות הרחמים כמאחז"ל הדבק במדותיו מה הוא רחום כו' ואות ח"ת בכתב אשורית הוא נעשה מן ב' אותיות היינו ו' ז' סה ו גימט' י"ג והפך שמן היה חתום בחותמו של כה"ג שהוא אות ח' כנ"ל לכן קבעו ח' ימי חנוכה.

עוד נ"ל בדרך זה דהנה עיקר הנס היה ע"י יהודה שהי' מרגלא בפומי' מי כמוכה באלי' ה' ר"ת מכב"י גימ' חסד וזה היה עושה כדי להשפיע חסדי' ממקור החסד ועכשיו נוכל לומר שמה שאנו מברכים בלילה הראשונה להדליק נר חנוכה אינו מצד הנס שהיה ע"י השמן כי באמת בלילה הראשון לא היה נס כלל מצד השמן שהרי היה שמן על לילה אחת רק הדלקת הנר שאנו מדליקין בלילה א' הוא מצד הנס שנמסרו גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וכו' ולזה נקבע יום א' דחנוכה מחמת הנס שנעשה בנצחון המלחמה ומה שמברכין גם בלילה א' להדליק נר חנוכה לרמז שע"י בחי' נר היה הישועה היינו שתיבת נר גימט' מי כמוכה באלים ה' פי' להדליק נר להמשיך בחי' נר גימטרי' הנ"ל ר"ת מכב"י גימטריא חסד ר"ל להמשיך בחי' חסד לעולם אכי"ר: כתיב אין כל חדש תחת השמש היינו תחת השמשלא נמצא תמיד התחדשות אבל בהתורה נמצא תמיד בה התחדשות כמ"ש בזה"ק ע"פ כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עשיתי לא כתיב וכו' דעביד תדיר מאינון חדושין ורזין דאורייתא מפני שבחי' התורה היא למעלה מהשמש ולכך ע"י בחי' התורה נעשה התחדשות בעולם כמבואר בברכת יוצר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית בטובו הוא בחי' התור' והנה מצינו בשולחן ומנורה שהי' במקדש בחי' התחדשות בשולחן היה לחם הפנים יום סילוקו שהוא יום שמיני לסידורו היה חם כמו שהיה ביום סידורו ובמנורה ג"כ השמן שהיה ראוי לדלוק יום אחד היה דולק ח' ימים בימי מתתיהו והתחדשות זה נעשה בהם מפני שהיו נמשכים מבחי' תורה כמאמ' חז"ל שלכך הם נקראים טהורים שולחן הטהור מנורה הטהורה שירדו ממקום טהרה וטהור הוא בגימט' יוד פעמים כ"ב שמכ"ב אותיות התורה נמשך להם בחי' התחדשות וזהו שירדו ממקום טהרה שנמשך להם בחי' התחדשות מכ"ב אותיות התורה ומאין נמשך להם כ"ב אותיות התורה שע"ז יוכל להיות בהם בחי' התחדשות הוא מבין שני בדי ארון שהי' יונקים השלחן והמנורה מבין שני בדי ארון שהי' בולטים כשדיים כפירש"י ע"פ בין שדי ילין ומשם נמשך להם כ"ב אותיות התורה

שע"ז נעשה בהם בחי' התחדשות שהיה ביום ח' כיום א' מול זה מרמז לנו הכתוב מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי היינו מי יתנך שיהיה בחי' כא"ח היינו יום א' כיום א' מפני שהיה יונק שדי אמי מבין בדי ארון כנ"ל ומסיים הכתוב אמצאך בחוץ הוא מרמז על נר חנוכה שמצותה בחוץ להניח מפתח הבית מבחוץ היינו שזה הבחי' אתה מוצא ג"כ בנר חנוכה שמצותה בחוץ ולזה רמזו חז"ל מצותה משתשקע החמה היינו שנר חנוכה היא למעלה מהשמש וזהו משתשקע החמה והבן: איתא במדרש הדודאים נתנו ריח זה ראובן שהציל את יוסף ועל פתחינו כל מגדים זהו נר חנוכה ולכאורה אינו מובן וא"ל בד"ז דהנה ענין נס חנוכה היא שעמדה מלכות אנטיוכוס על ישראל להשכיחם תורתו ולהעבירם על רצונו ית"ש וזהו היה בדרך כלל וכמ"כ נמצא בדרך פרט בכל אדם הישראלי תמיד עומד עליו היצה"ר ורוצה להדיחו מתורתו ועבודתו והנה יש שני בחי' בעבודת ה' בחי' א' להמשיך אור וחיות בתורה ומצות בחי' ב' להמשיך אור וחיות אפילו בבחי' בהמיות היינו שצריך לעבוד את ה' ביראה ואהבה אפילו בשעה שהוא עוסק בצרכי גשמים ההכרחיים ובחי' זו נקראת עבודת חוץ ובחי' א' נקראת עבודת פנים וזה כלל גדול שא"א לבוא לעבודת פנים טרם בוא אל עבודת חוץ היינו בתחילה צריך לקדש ולטהר א"ע אפילו בשעת צרכי גשמים ההכרחיים ואח"כ יכול להמשיך אור וחיות בתורתו ובעבודתו ובחי' א' נקרא נר של שבת היינו בחי' אור וחיות שממשיך בתורה ומצות ובחי' ב' נקרא נר של חנוכה היינו בחי' אור וחיות שממשיך שזה הבחי' נקרא חנוכה לשון חינוך והתחלה וכשאדם עובד ה' בשני הבחי' יכול להמשיך שפע אור וחיות שפע וברכה ממקור החיים ב"ה וזהו טובים מאורות שכרא אלהינו היינו נר של שבת ונר של חנוכה יצרם בדעת וכו' כח וגבורה וכו' להיות מושלים בקרב "ת"ב"ל" בגמטרי' ב"פ יראה לרמז על שני הבחי' הנ"ל וע"י שני הבחי' הנ"ל יכול להמשיך כל השפעות טובות על כללות וזהו להיות מושלים בקרב תבל היינו שהקב"ה ברא את שני המאורות נר של שבת ונר חנוכה שהמה שני בחי' עבודות הנ"ל להיות מושלים על ידם להמשיך שפע וברכה ממקור החיים בקרב תבל היינו ע"י בחי' תבל שמרמז לשני בחי' עבודת הנ"ל ושני בחי' הנ"ל נקראים אדם ובהמה וזהו אדם ובהמה תושיע ה' היינו שיושיע השי"ת שיוכל האדם לעובדו בשני בחי' הנ"ל ונחזור לענינו שחנוכה מרמז על בחי' ב' וזהו מצוה להניח הנר על פתח הבית מבחוץ דהיינו להמשיך אור וחיות לבחי' חוץ שהם צורכי גשמיות וע"ז מרמז ג"כ להניח הנר בתוך עשרה הוא בחי' יו"ד נקודה קטנה דלית בה חיוור כלל והוא דברים גשמיים ההכרחיים וצריך להמשיך גם בהם אור וחיות וע"י בחי' זו יכול לבא לבחי' א' וזהו מרומז שמונה ימי חנוכה שמנין ח' עם תיבת חנוכה בגימט' אדם בהמה הוא ב' בחי' הנ"ל ובחי' ב' נקרא ג"כ ראובן אותיות או"ר ב"ן בן בגימט' בהמה היינו שצריך להמשיך אור לבחי' בן שהוא בחי' בהמה ועוד יש לרמז בחי' שנייה בתיבת ראובן שהוא אותיות ראובן ראו להכניס בחי' בינה אפילו בבחי' בהמיות שא"א זולתם גם בחי' ב' מכונה בשם אדנ"י כי צריך לקבל עול מלכות ואדנות אפילו בדברים גשמיים שמכונה בשם אדנ"י כמו אדנים למשכן כמ"ש המגיד זללה"ה והנה מה שניצל יוסף מאשת פוטיפר היה ע"י בחי' ב' מחמת שראה תמיד למשוך אור וחיות אפילו בצרכי גשמיים ולא להנאת עצמו ח"ו כלל וזהו כוונת המדרש שהנה תיבת דודאים מרמז על בחי' ב' שהיא בחי' ראובן שהוא ג"כ בחי' אדנ"י כי תיבת דודאים

גימט' אדנ"י וז"ש המדרש הדודאים וכו' זה ראובן היינו בחי' ב' שהוא בחי' ראובן שע"ז מרמז תיבת דודאים כי דודאים גימט' אדנ"י שהוא ג"ב בחי' ב' ובחי' זו הציל את יוסף מאשת פוטיפר ועל פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה כי תיבת מגדים מרמז על ב' בחי' הנ"ל שהיא גימט' אדם בהמה לזה אמר המדרש על פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה שהיא בחי' הב' להמשיך אור וחיות בצרכי גשמיים ההכרחיים הוא חינוך והתחלה לבא מזה גם לבחי' א' לעבוד את ה' בתורה ותפלה ומע"ט וזה מרמז תיבת מגדים שהוא ב' בחי' עבדות הנ"ל גם תיבת מגדים הוא לשון המשכה לשון נגיד ונפיק לרמז שע"י בחי' מגדים ב' בחי' הנ"ל יכול להמשיך שפע ברכה וחיים והצלחה על העולם אכ"ר: איתא בגמרא כל הנביאים נתנבאו בכה הוסיף עליהן משה שנתנבא בכה ובזה הדבר ויש לדקדק דהל"ל הוסיף עליהן משה שנתנבא בזה הדבר שזה מעלה יתירה על בחי' כה אך נוכל לומר ע"ד מוסר שעיקר בחי' הנבואה בא מבחי' ענוה ושפלות באמת היינו כשיש לאדם ענוה אמיתית אז הבוב"ה משרה שכירתו עליו ממקור החסד כמאה"כ אני אשכון את דכא ומזה בא בחי' הנבואה ועיקר בחי' ענוה היא כשמתבונן שכל השגות שיש לו לא מצד מעשיו וחכמתו היא רק שהבוב"ה משפיע עליו זה ההשגה ממקור החסד ואז הוא זוכה להשראת השכינה בחי' נבואה וז"ש יוסף בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה ות"א לא מן חכמתי אלהן מן קדם ה' יתתב ית שלמא דפרעה פ"י שהיה יוסף בבחי' ענוה וזכה לבחי' השראת השכינה בחי' נבואה ובחי' ענוה מכונה בשם כה מלשון יד כהה פ"י שמצד, עצמו אין לו שום כח לעשות פעולה גדולה או קטנה רק הכל נשפע עליו מהבוב"ה וזה כל הנביאים נתנבאו בכה היינו שבחי' נבואה שלהם היה מבחי' כ"ה שהוא בחי' ענוה שהיו מתבוננים שכל השגתם אינו דק ממקור החסד נוצר חסד הוסיף עליהם משה בזה הדבר שמביאה לבחי' נבואה היינו ענוה גם זה היה מחבר לבחי' חסד עליון נוצר חסד היינו שהי' מתבונן שגם בחי' עטה שיש לו היא בלתי אתערותא דילי' רק מצד החסד מאתו ית"ש וזה הוסיף עליהן משה שנתנבא בכה היינו שהיה לו ענוה שכל השגתו נעשה ע"י מקור החסד ונתנבא בזה הדבר היינו ענוה שמביאה לידי נבואה שזה ג"כ מצד החסד והיה מתבונן שכל זה לא נעשה מצד עצמו רק מצד החסד וזה בחי' חנוכה שהוא כ"ה כסליו כ"ה מרמז על כ"ה כסליו מרמז על בחי' ענוה גימט' בלעד"י היינו שיתבונן לא מן חוכמתי אלהן וגו' וזהו מדת נוצר חסד שמקו"ר גימט' נוצר ומדת נוצר חסד הוא מדה שמינית וע"ז מרמזים שמונת ימי חנוכה וגם חי"ת גימט' נוצר חסד גם ר"ת של נר חנוכה הוא ר"ת של נוצר חסד ור"ת של שנפשונו "חכתה" לה' היינו שמחכה רק לה' שהוא מקור החסד נוצר חסד ואינו מצפה על מעשיו יה"ר שנזכה לזה אמן כ"ר: איתא בגמרא שאמר אנטיוכוס לישראל כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל להבין למה דוקא על קרן השור הנה אחז"ל שור בן יומו קרוי שור פר בן ג' שני' קרוי' פר ולזה אדה"ר נקרא שור כמאחז"ל שור שהקריב אדה"ר ואברהם אבינו נקרא פר בן ג' שנים כי בן שלש שנים הכיר את בוראו והוא מקור החסדים וממנו התחיל הנס של חנוכה כדאית' בספר קרניים שאברהם מת בר"ח טבת ומרומז בר"ת של תקבר בשיבה טובה ר"ת טבת וידוע מאחז"ל שהקב"ה ממלא שנותם של צדיקים מיום ליום וממילא כשידעינן יום שמת בו ידעינן בוודאי שזה היום שנולד והוה בר"ח טבת וכמו שבריאת אדם הראשון שהוא היה התחלת העולם של בני אדם שהם עיקר העולם ושאר ברואים

שהמה צורך האדם נבראו חמשה ימים קודם לו כי בכ"ה באלול נברא העולם כן קודם לידת א"א ע"ה שהוא היה שורש החסדים שזה קיום כלהעולם והתחילה ג"כ הכנה לבחי' חסד חמשה ימים קודם לו שהוא כ"ה כסליו ובו יהיה תמיד חסדים לישראל בני אברהם בזכות אברהם שקיים מצות חוקים ותורות שתי תורות תורה שבכתב ותורה שבע"פ בחי' יחוד קבהו"ש ה' בהיכל קדשו כי שם העצם ית' נקרא תורה שבכתב כי הוא ניכתב ולא נקרא כי דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בע"פ ושם אדני נקרא תורה שבע"פ כי הוא נקרא אע"פ שלא ניכתב ואברהם אבינו ע"ה ייחד שני תורות תרין שמהן כחדאן וכמאחז"ל עד שבא אברהם וקראו אדון בבחי' קריאה בחי' מלכות בהתגלות כמאה"כ ויקרא אל משה ומרמז ג"כ על בחי' מלכות וקיים ובהם נהגה יומם ולילה שמרמז ג"כ על שני תורות הנ"ל אל בחי' יחודא דתרין שמהן כנ"ל וזהו מרומז בנר חנוכה שעולה כמנין אברהם עם שני השמות הוי"ה אדנ"י וזהו להדליק נ"ר חנוכה"ה ר"ל להמשיך אור משני השמות הנ"ל ע"י תורה שבכתב ותורה שבע"פ בחי' חסד לאברהם ורוצים אנו להמשיך בחי' החסד באותו הזמן שהתחיל להתגלות בעולם בכ"ה בכסליו ואו נעשה נס גם לאברהם אבינו ע"ה ונאמר ויחלק עליהם לילה בחי' לילה תורה שבע"פ וזהו ויכם וגו' ונמסרו רבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים וזהו שאנו אומרים שעשית לאבותינו בזמן הזה ר"ל שעשית בחי' אבות באותן הימים שנתגל' ומלכו' אנטיוכוס הבינו את כחם של ישראל שהיא רק ע"י חסד לאברהם שמקיימים ג"כ אותן המצות שקיים אברהם אבינו שהם שבת ומילה ור"ח שבת כמאחז"ל קיים אברהם אפילו מצות עירובי תבשילין מילה כמבואר ר"ח שהוא בעצמו נקרא ר"ח שהוא ראש לבחי' התחדשות אלהות בעולם ולזה רצו מלכות אנטיוכוס להשביתם מכ"ז בכדי שיתש כחם ויפסק זכות חסד לאברהם ח"ו וע"ז אמרו להם כתבו לכם על קרן השור שימשיכו את עצמן מבחי' פר שהוא אברהם לבחי' שור שהוא אדם הראשון בחי' התווה ולא בחי' התקון ולא יזכר עוד זכות החצות שקיים אברהם שהם שבת ומילה ור"ח ומרומז בלשונם הצח במלות על קרן השור ששני תיבות על קרן גימט' מילה ופריעה ותיבת השור נוטריקין שבת ור"ח וזש"א חז"ל מצות נר חנוכה מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק מאי רגל רגל דתרמודאי וכו' פי' התחלת הנס של נר חנוכה הוא משתשקע החמה ר"ל מאותו העת שניכר אלוהות ע"י שקיעת החמה וזהו היתה בימי אברהם שכיון שראה ששקעה החמה הבין שיש אלוה המושל בכל כידוע ומאז התחיל ההתגלות אלהות בעולם והתחיל שני אלפים תורה בחי' התקון וע"כ מחמת שהתחילה אז בחי' התקון ע"כ נתבשר אז א"א ע"ה על הגלות בין הבתרים כדי להוציא כל הניצוצות הקדושות שנפלו בין הקליפות וכמאחז"ל ע"פ ותרדמה נפלה וגו' ובעבור שהוא היה המתחיל בדבר הגלות וכמא' חז"ל ע"פ כי צורם מכרם זה אברהם ע"כ בוודאי הוא מגין עלינו ומקיים בחי' הדעת אצלנו בבחי' אהבה וחסד שנוכל לעבוד את ה' בבחי' אהבה עכ"פ כי בחי' היראה היא בגלותא כי אנשי אנטיוכוס משלו ואנו היו יראים מפניהם שהוא יראה זרה וע"כ נפגמה בחי' יראה שלנו ואינה מאירה עלינו לבחי' עבודה ואין אנו יכולים לעבוד את ה' ביראה שלימה כ"א בבחי' אהב' שלא נפגם כ"כ ומאירה עלינו שנוכל לעבוד עכ"פ בבחי' אהבה הגם שלא תוכל להיות גם בחי' אהבה בשלימות מחמת שאין לנו בחי' יראה בשלימות כי זה השער לה' עכ"פ אינה בבחי' גלות כ"כ ע"כ כל זמן הגלות שהיא בחי' תרדמ"ה

אין אנו יכולים לעבדו כ"א מאהבה בזכות חסד לאברהם כנ"ל אמנם כשתכלה רגל דתרמודאי היינו אותיות תרדמה שהוא בחי' גלות כנ"ל או נאמר ליצחק אבינו אתה היינו לבחי' היראה ופחד יצחק כי יתוקן אז בחי' היראה ויבנה בה"מ ושם נעבדו ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות כי נצא מהגלות ונעלה לציון ברנה במהרה בימינו כן י"ר אמן: נר חנוכה מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק איתא בגמרא צדיקים אומרים מעט ועושים הרבה רשעים אומרים הרבה ואפילו מעט אינם עושין והענין הוא כי עיקר עבדות ה' הוא לעבוד אותו ית' בתלת לבושין במדו"מ שיהיה בחי' מחשבתו ודיבורו לשם ה' ולקשר בחי' מעשה לבחי' מחשבה דיבור שיהיה גם מעשיהו לשם ה' ואז יהיה בבחי' שוה היינו שיהיו מדו"מ שלו שוים לעבודתו ית' גם כי שי"ן מרמז טל בחי' מחשבה שי"ן היאתלת ראשין וא"ו מרמז על בחי' דיבור בחי' קול ה"א מרמז על בחי' מעשה ולוה הצדיקים שמקשרים מעשיהם לבחי' דיבור ומחשבה שלהם שדביקה בבוכ"ע ב"ה עי"ז עושים הרבה והרשעים אע"פ שלפעמים רוצים במחשבתם ודיבורים לעשות איזה דבר טוב אך מחמת שאין מעשיהם דבוקים במחשבתם אפילו מעט אינם עושים והנה בעוה"ר כל איש רוצה לעבוד ה' במחשבה ודיבור שלו וכיון שבא לבחי' מעשה ניפסק החמימות שלו ואינו יכול להוציא את מחשבתו לפועל במעשה וזה נמשך מהמלאך שנחבק עם יעקב אבינו ע"ה כמ"ש ויגע בכף ירכו היינו שנגע בשוק יעקב פי' שהטיל בחי' עקמומית בבחי' מעשה שמרומז באות ה"א ונעשה מאות ה"א ק' ונעשה מן שוה שוק וצריך האדם להתחזק א"ע בעבודת השי"ת לקשר בחי' מעשה לבחי' דיבור ומחשבה ואז יהיה בבחי' שוה וע"ז מרמז נר חנוכה נר גימט' ג' יחודים כמ"ש בכתבים הוי"ה אהי"ה מרמז על בחי' מחשבה והוי"ה אלהים מרמז על בחי' דיבור הוי"ה אדנ"י מרמז על בחי' מעשה וזהו מצותה משתשקע החמה פי' מצות נר חנוכה מרמז שצריך להתחזק א"ע בבחי' מעשה שאז נשקע בחי' החמימות ואינו יכול להוציא מחשבתו ודיבורו מכח אל הפועל במעשה אז צריך חיזוק ביותר עד שתכלה רגל מן השוק היינו שתכלה רגל ליישר ולכלות עקמומית הרגל מן הק' ואו יעשה מן ק' ה' ומן שו"ק שוה שיהיה מחשבה דיבור ומעשה שלו שוה לעבודתו ית"ש שנזכה לבחי' זו אכ"ר: דרוש לחנוכה בפרשת מקץ ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם והקשה האוה"ח שהיה צריך להתחיל סיפור המעשה מויחלום ונ"ל עד"ז דהנה זה לעומת זה עשה אלקים וכשאדם משפיל ומכניע את הסט"א עד גמירא ומשבר כל המדות רעות ותאוות רעות ומאמין שהכל ביד ה' ולמעלה מן הטבע אזי נתרומם ונתעלה סטרא דקדושה ובחי' זו נקראת בחי' חיים שהוא עיקר החיים להדבק בחיי החיים ולהאמין שהכל הוא בהשגחה פרטיות ולמעלה מן הטבע אבל כשאדם חושב ח"ו בדעתו שהכל מתנהג עפ"י הטבע אוי נותן כח בסט"א וח"ו משפיל כח וכו' ונקרא בחי' שינה והנה יוסף מחמת שהיה תולה בטחונו באדם והיה חושב שהעולם מתנהג ע"פ הטבע ותלה הישועה בפרעה והיה אז בחי' שינה ונתן כח בסט"א ח"ו ומחמת זה נמנע הישועה ממנו ולא היתה יכולה לבא לפיכך ויהי מקץ שנתים ימים כשקץ משינתו היינו מבחי' שינה ובא לבחי' חיים והבין בדעתו שהכל הוא בהשגחה פרטיות ולמעלה מן הטבע נתרומם ונתעלה הסטרא דקדושה ונשפל ונכנע הסט"א וזהו ופרעה הוא הסט"א חולם ר"ל שפרעה היינו הסט"א נעשה בחינות שינה ותיכף התחילה לצמוח הישועה ליוסף מסטרא דקדושה כמ"ש והנה עומד על היאור וזהו

עד שתכלה רגל מן השוק מהו רגל ריגלא דתרמודאי פ"י רגל הוא מלשון רגילות תרמודאי הוא לשון תרדמה בחי' שינה והיינו עד שתכלה בחי' שינה הנעשה ע"י מה שסבורים שהעולם מתנהג ע"י רגל היינו רגילות בחי' דרך הטבע הגם שא"א להיות בבחי' חיים ממש היינו לבא לבחי' הזדככות החומריות מכל וכל ולשבר כל המדות רעות ותאוות רעות ולמאס בעולם הגשמי שהוא בחי' שינה שה ממש אעפ"כ צריך להיות זהיר וזר ביותר שלא להיות משוקע ח"ו בשום מדה רעה או תאוות רעה רק בבחי' נים ולא נים היינו תכף שנפל במחשבתו המדה רעה או תאוה רעה אזי צריך להזכיר א"ע ולדחות אותה ולעורר את עצמו מתרדימת השינה ולרחק אותה מכל וכל ובחי' זו נקרא רגל שרגל בגימטרי' זכו"ר ולכך הקשה הגמרא מאי רגל ריגלא דתרמודאי היינו שתכלה זו הרגל שאינה יכולה אן לעורר א"ע מבחי' שינה להיות בבחי' זכירה קודם שבא לידו התאוה רעה ועכ"פ בעת שבא לידו התאוה רעה יהיה בבחי' נים ולא נים לעורר את עצמו תכף מתרדימת הזמן ולא להשתקע ח"ו על ידי בחינת השינה יהי רצון שנזכה לזה אכ"ר: ויהי מקין שנתים ימים ופרעה חולם וגו' ויש לדקדק למה לא נאמר ויחלום פרעה כמ"ש ויחלום יוסף הנה ידוע מאחז"ל שעיקר בריה"ע היתה רק בשביל היראה שנקראת ראשית שיהיה אהבה לה' ויראה ופחד מפניו ית' בעבור שהוא מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיני' והוא מחיה את העולמות ומהווה אותם תמיד מאן ליש וזן ומפרנס לכל הן בגשמיים שהן צורך גופו הגשמי והן ברוחני היא בחי' עבדות הבוב"ה לעבוד אותו ית' באהבה ויראה שכל עבודתו שעובד את ה' הוא ג"כ רק בכח ובחסד ה' יתברך כמאחז"ל שאלמלא ה' עוזרו לא יכול לו לא בכוחו ועוצם ידו של האדם ע"כ צריך כל אדם להתפלל ולהתחנן תמיד לפניו ית' ולייחל לו על כל חיותו הן בגשמי הן ברוחני בבחי' עבודה לה' כמאה"כ כי ביה ה' צור עולמים וגו' שני עולמות עולם הגשמי ועולם הרוחני ונאמר ואהיה שעשועים יום יום שני בחי' אורות אור הגשמי ואור הרוחני ואות וא"ו שבאמצע תיבת יום מרמז על בחי' המשכה ושפע מלמעל' למטה להאיר בבחי' גשמיות ויום אחד היינו המשכת אור ברוחניות כנ"ל ולב' בחינות אור הג"ל מרמזים בשתי נרות של מצוה שהם נר שבת וגר חנוכה גר שבת מבפנים מרמז על בחי' אור בפנימית ברוחנית וכר חנוכה מבחוץ מרמז על בחי' אור הגשמית והכל הוא רק ע"י בסי' בטחון על המשכת האור מלמעלה למטה שמרומז באות וא"ו אבל באם יסלק בחי' בטחון ואינו בוטח שיבא לו בחי' אורות הנ"ל על ידי המשכת חסד ה' דוקא כ"א בוטח בחכמתו וכחו אז נסתלק האות וא"ו מתיבת יום ונשאר י"ם ונעשה מן שני פעמים יום יום הנ"ל נעשה ימים ולכן גבי יוסף שסילק קצת בחי' בטחון נעשה אצלו ימי"ם ור"ל ויהי מקץ שנתים ימים היינו לסוף בחי' ימים פ"י עד שהלכה אותה הבחי' שהיה ימים בלא וא"ו ונתדבק אח"כ בבחי' וא"ו בחי' בטחון בה' אזי תיכף ופרעה חלם כלומר אם יאמר ויחלום פרעה יהי משמע כמלתא באנפי נפשי' אבל עכשיו משמע תיכף ומיד שכלה בחי' ימים והתחיל בחי' וא"ו בחי' בטחון תיכף ופרעה סלם ובא הישועה וזה שהראו לו מן השמים ע"י פרעה שני בחי' הנ"ל היינו שהראו לו שני פעמים פעם אחד שבע שבלי' שמרמזים לבחי' צומ"ח בחי' גשמיות ושבע פרות בחי' ח"י מרמזים לבחי' בטחון בבחי' רוחנית ועבדות הבוב"ה יה"ר שנזכה לעבודה תמה אכ"ר מוגה מהרב ואמר שהלשון אינו

מסודר כ"כ: והנה מן היאור עולות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר וגו' והנה שבע פרות אחרות עולות אחריהן מן היאור רעות מראה וגו'.

הנה בכאן מלמדנו התורה הקדושה עצה גדולה לעבדות ה' להנצל מבחי' גסות הרוח שהוא בחי' תוהו ומהו העצה בחי' חנוכה שהיא תקון של תוהו כמו שנתבאר וכמאמר המגיד זללה"ה על א"א ע"ה נלכה עד כ"ה עד בחי' חנוכה ע"כ ויש לפרש עד כה בחי' הכנעה ושפלות כי מלת כ"ה מרמז על בחי' ענוה מלשון נדכ"ה ור"ל נלך עד בחי' כ"ה בחי' ענוה ונשתחווה שיהי' לנו בחי' השתחווה והכנעה אמיתית וכאשר קיים מצות המילה נאמר בו והוא יושב פתח האוהל לראות אם יש עו"ש להכניס אורחים מרמז לבחי' חנוכה שמצוותה על פתח הבית להאיר לחיצונים ולהעלותם מבחי' תוהו להכניסם לשרשם לבחי' תקון וזהו שגייר גרים זה עצמה היתה בחי' הכנסת אורחים שהכניס הניצוצות לבחי' תקון וכתב וירא והנה שלמה אנשים נצבים עליו ואיתא בדה"ל לעיני בדיני.

פי' שבחי' המחשבה לא היתה בשלימות ה"כ בבחי' ענוה ושפלות כי בשעת מעשה המצות צריך האדם להתבונן בעצמו ולהעריך פחיתת ערכו נגד גדולתו ית' ושהוא עוסק במצות לייחד יחודים העומדים ברומו של עולם ובזה יושפל בעיניו מאוד ויוכנע ויבוש לפני גדולתו ית' וכשראה א"א ע"ה בעצמו המחשבה שאינה כ"כ בשלימות בבחי' כ"ה בחי' ענוה והכנעה אמר יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם וגו' יוק"ח נ"א בחי' חנוכה בשלימות שהוא מועט ממספר מים היינו חנוכה גימט' מים חסר א' ר"ל ליקח בחי' כ"ה בחי' ענוה ורחצו רגליכם ר"ל בחי' רגל גאוה הינו לרחוץ בחי' רגל גאוה שיהיה בחי' ענוה בשלימות אפילו במחשבה וע"ז הזהירו חז"ל מאוד מאוד הוי שפל רוח כי צריכים מאוד לזהר בזה ביותר אפילו בשעת עוסקו בתור' ותפל' בהתלהבות גדול' ותשוק' גדולה לה' רק שאין ביכולת האדם להיות תמיד בבחי' התלהבות ותשוקה גדולה רק לעתים יש לו ואח"כ נסתלק ממנו ובזה היצה"ר מפריש מצודתו הרעה בערמה ליתפס אותו ומכניס בו קצת גסות ואומר לו עכשיו הגעת לבחי' גדול' בהתלהבות ותשוקה גדולה לה' וכאשר ניכנס בו קצת גסות בוודאי נסתלק ממנו ח"ו בחי' הקדושה מכל וכל שאפילו רושם לא ישאר בו ח"ו מכל אשר יגע ועשה בעבודת שכלב תורה ותפלה לכן העצה היעוצה לזה מלמדת אותו התור' הקדוש' בפסוקים הנ"ל היינו שתיכף ומיד בראותו כי ה' היה בעזרו שיהיה לו קצת התלהבות ותשוקה לה' יעורר רחמי' על עצמו לה' ויתפלל לה' ויאמר אל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני פי' כאשר יכלה כחי בהתלהבות ותשוקה לה' גם אז אל תעזבני שיוכלה ח"ו מכל וכל ע"י גסות אלא עכ"פ שום רושם וחותם ישאר בו היינו שלא אפול ח"ו בבחי' גסות שעל ידה ח"ו יסתלק בחי' קדושה וזהו מרומז בתוה"ק והנה מן היאור עולות שבע פרות יפות מראה ופתר יוסף הצדיק שמרמז על בחי' שובע בחי' קדושה והתלהבות ותשוקה לה' והנה שבע פרות אחרות רעות מראה עולות אחריהן היא בחי' רעב בחי' גסות עולות אחריהן לאכול ולכלות בחי' שובע בחי' הקדושה שלא ישאר שום רושם ח"ו כנ"ל וע"ז נתן יוסף עצה נכונה שתיכף בהתחלת בחי' שובע ר"ל בחי' הקדושה בחי' התלהבות לה' תיכף יכין א"ע בתפלה ותחנונים לה' כנ"ל וה' יהיה בעזרו והיה האוכל לפקדון ר"ל שישאר אצלו בחי' רושם וחותם מבחי' קדושה ולא יהי' לו גסות ח"ו רק תמיד יהי' בבחי'

התלהבות לה' אמן: הנה עיקר כללות נסים שנעשו לישראל בכל דור ודור הוא מבחי' שמן ונבאר דבר זה דהנה בשמן המשחה דכתיב יהי' זה לי לדורותיכם ודרז"ל שכולו קיים לעתיד לבא זה בגימט' תריסר לוגין יהי' היינו שבחי' שמן יהי' קיים תמיד לעתיד לבא שבכל דור ודור יומשכו מהתריסר לוגין שבו בחי' נסים ליי"ב שבטי י"ה ודבר הגורם המשכת הנסים מבחי' שמן המשחה הוא ע"י ששמן המשחה הי' מידתו הין ותיבת הין מרמז על קבלת עומ"ש הי"ן גימט' שם אדנ"י שע"י ההיך שמן שעשה משה המשיך בחי' עומ"ש בזה העולם באמת וכל המקבל עליו עומ"ש מעבירין ממנו עול מלכות ועול ד"א ע"י מעשה נסים שבורא עולמים ית"ש מוסר גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים והכל הוא רק ע"י תיקון העולם במלכות שדי ע"י ההיך שמן וממילא והאלילים כרות יכרתון ונתבטל לגמרי הסט"א לכך נמשחו מההיך שמן כהנים ומלכים כדי שיקבלו עליהם עומ"ש באמת והנה איתא אתם קרוין אדם וכתבו התוספות כי ה"אדם בהא קרויין אוה"ע ג"כ כי הוא בחי' התדמות בהא הדמיון שהוא רק כמו דמיון בעלמא להאדם האמת וכמו כן בחי' מלכות שמים נקרא מלכות ומלכות תתאה נקרא המלכות בהא הדמיון שהוא רק כקוף בפני האדם גם הם מכונים בשם חמה כי המה מונין לחמה והנה נס חנוכה נמשך ג"כ מבחי' שמן המשחה כי נצחון המלחמה הי' ע"י הכהנים שנמשחו בשמן המשחה וקיבלו עליהם עומ"ש באמת ועבור זה נתבטל העול מעליהם ע"י נסים מאת בורא עולמי ב"ה וזהו מצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק היינו שמצות נר חנוכה נמשך משתשקע החמה משהתחילו מכונים בשם חמה לשקוע עד שיהי' שקיעת וביטול הסט"א מכל וכל וזהו עד שתכלה ותבטל בחי' רגל שמרמז על בחי' קיום בזה העולם שהם מכונים בשם המלכות וזהו מ"ן השו"ק גימ' המל"כות וזהו הי' ע"א שקבלו עליהם עול מלכותו ית"ש באמת והי' מצפים באמת תמיד לישועת ה' שהוא עיקר העבודה להיות תמיד מן המצפים לישועה ומחמת זה הי' מבטלים בחי' סט"א שהוא כל תאוות רעות ומדות רעות יה"ר שנזכה לזה ובזכות זה ובא לציון גואל כיר"א: פרשת מקץ ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם וגו' בספר אוה"ח דקדק כיון שהוא התחלת העניין הו"ל למיכתב ויחלום פרעה וכו' ולפרש זה ע"ד המוסר גם לפרש ענין שר המשקים ושר האופים ולמה פתר אותם יוסף לזה לטוב ולהשני להיפוך הנה ארז"ל כלל גדול בתורה מ"ע ואהבת לרעך כמוך ומ"ע זו היא צורך התפלה שצריך האדם לקבל ע"ע מ"ע זו קודם התפלה ולהבין זה כי עיקר השראת השכינה הוא את דכא ושפל רוח היינו כשאדם מביין בעצמו איך שהוא בעצמו רחוק מה' ומשוקע בגשמיות ואין לו שום פנים להתפלל לה' מגודל פחיתת ערכו ואינו יכול להתפלל כ"א בבחי' בתוך עמי אנכי יושבת היינו שיכלול עצמו בתוך הכלל ויאהב את כאו"א והעצה לזה שיאהוב כאו"א הוא ע"י שידון את כל האדם לכף זכות ועי"ז יוכל לבא לבחי' נשיקין בחי' שר המשקים לשון ה"שקה בחי' התחברות לכל העולם אבל כשהוא דן את כל האדם לכף חוב ממילא הוא בבחי' א"ף ורוגז על כאו"א בחי' שר האופים לשון בחי' פירוד ובבחי' זו נכשל גם יוסף הצדיק שהי' את אחיו לכף חובה והי' פירוד בינו ובין אחיו והי' לו הסבה עי"ז ולכן הי' משתדל לתקן בחי' זו ולהתדבק בבחי' שר המשקי"ם בחי' התחברות בחי' שר המשקים הנ"ל ולכלול א"ע בבחי' י"ב שבטי יה והיה צריך לתקן זה בכל י"ג שנה שהי' בבית הסוהר עד שנתחדש בי"ג מדות הרחמים וכמו

שאמרו כל בני יעקב ביחד שמע ישראל וגו' אח"ד שנתחברו בבחי' אח"ד י"ג מדות הרחמים ולזה פתר יוסף לשר המשקים לטובה כי מרמז לבחי' התחברות בחי' נשיקין כנ"ל ועי"ז יהי' הגאולה ולשר האופים להיפך כו' אבל עכ"פ לא היה ליוסף בחי' שר המשקים בשלימות עד תשלום כל י"ג שנה כנ"ל לכן ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו שהי' בחי' שכחה עד שהגיע מקץ שנתיים ימי"ם היינו שנשתלם ונתקן השלימות הימים ושנים כנ"ל ונתחבר עם אחיו בחי' י"ב שבטים ונעשה י"ג ובזה המשיך רחמים מבחי' י"ג מדות הרחמים אז עי"ז ופרעה חל"ם פ"א מה שהיה בתחלה בחי' פרע"ה לשון פרע"ון בחי' דין נעשה אח"כ בחי' חל"ם לשון בריאות בחי' חלו"ם רפואה וחיזוק ונתרפא הבחי' דין שהי' מקודם ומרומז כ"ז בבחי' שמונת ימי חנוכה חנ"ו כ"ה היינו שע"י בחי' אחדות כנ"ל בחי' אח"ד בחי' כ"ה אתון דשמע ישראל נתגלה ונשפע רב חסד ממדה שמינית של הי"ג מדות הרחמים שהוא לאלפים כשמתחילין לספור מן רחום (כי מדת א"ל הוא שורש להמדות) הוא הוא מדת שמינית לאלפים שהוא בחי' אל"ף וגם הי' מלשון התחברות מל' לי"ף שע"י בחי' א' הנ"ל עולה לבחי' קדושה שעולה לבחי' אלפים והוא בחי' שמונת ימי חנוכה שנמשך עליו שפע ממדה שמינית ע"י בחי' אחד בחי' כ"ה אתון דיחודא דשמע ישראל יה"ר שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: עוד י"ל על זה האופן דמחמת שיוסף הצדיק היה תולה בטחוננו באדם ואמר כי אם זכרתי וגו' לפיכך ולא זכר וגו' וישכחהו גרם שיבא בחי' שכחה וסט"א של שכחה נקראת תשכ"ח כידוע לפיכך היה צריך להמתין כמה ימים כנגד שם של שכחה והם שני שנים פחות ב' ימים שב' שנים הם ב' פעמים שס"ה עולה תש"ל ימים לפיכך ויהי מקץ שנתיים פ"א שבסוף שני שנים היינו שני ימים האחרונים התחילה הישועה לבא היינו בשני ימים האחרונים העודפים על מנין תשכח ופרעה חולם והתחילה הישועה לבא: עוד נראה לבאר עד"ז רמז שהסדרה הזאת מחוברת למעלה ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו דהנה ידוע ג' יחודים אלו אהי"ה אדנ"י אלדי"ם שהם מרמזים על ג' לבושין אלו מחשבה דיבור ומעשה שם אהי"ה מרמז על הכת"ר בחי' מחשבה שם אדנ"י מרמז על בחי' דיבור כמאה"כ אדני שפתי תפתח כמו שביארנו במקום אחר באריכות.

ושם אלדי"ם מרמז על בחי' מעשה שהוא תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם וזהו עיקר עבדות השם ליזהר בג' לבושין אלו להיות תמים במעשיו בבחי' סור מרע ועשה טוב ובדיבור ובמחשבה ולהמשיך בחי' קדושה מג' שמות הנ"ל ולהכניס בג' לבושין אלו ואח"כ צריך לייחד את הבחי' קדושה מג' שמות הנ"ל לשם עצם הוי"ה ב"ה וע"י מה הוא מייחד כשמבין בדעתו ובשכלו שזה הבחי' קדושה לא היה יכול להשיג מצד התעוררות דילי' רק שהוא חסד מהבוב"ה משם העצם ב"ה וכשהוא בהתבוננת הזה או הבחי' קדושה שהוא ממשיך מג' שמות הנ"ל לג' לבושין יהי' אצלו בבחי' קיום בלי הפסק ח"ו אבל כשהוא נשכח מלוח לבו שהוא רק חסד משם העצם ב"ה ויש לו מזה בחי' התפארות וגסות הרוח מחמת זה גורם ח"ו בחי' שכחה ונסתלק ממנו בחי' קדושה שהיה ממשיך ע"י סור מרע ועשה טוב במחשבה דיבור ומעשה וכשמייחד הבחי' קדושה שיש לו בבחי' מחשבה לשם העצם ב"ה והבחי' דיבור ומעשה הכל לשם העצם ב"ה אז הוא מכונה בשם יוסף גימ' ששה פעמים שם העצם ב"ה היינו המשכת הקדוש'מג' פעמים שם העצם ב"ה לג' שמות אהי"ה אדנ"י אלהים מרמז שמייחד ג' שמות לג' מדות

הקדושים ואז הוא בבחי' צדיק יסוד עולם בחי' קיום כידוע וזהו תמים תהיה תהיה שתהיה תמים במחשבה דיבור ומעשה עם הוי"ה אלקים היינו שתהיה בתמימות הזה דבוק לשם העצם ב"ה להבין ולהשכיל שהוא רק חסד הבוב"ה ושלא להיות בבחי' התפארות מחמת בחי' דמיון שמצד מעשיו בא לבחי' השגה זו וזהו ולא זכר שר המשקים משקי"ם גימט' קמים היינו כשהוא תמים במחשבה דיבור ומעשה ולא זכר את בקי' יוסף להבין שהוא רק חסד הבוב"ה וישכחהו אז הוא גורם לבחי' שכחה ונסתלק ממנו הבחי' קדושה אבל ויהי מקץ כשקץ וניער מבחי' הנ"ל ומיישב בדעתו שבחי' אור הקדושה שיש לו הוא אור משם העצם ב"ה שמשפיע עליו ואינו מצד מעשיו וזהו שנתיים ימים השני אורות הנ"ל לשון השנות החלום ומפרש הפסוק מהו השני אורות ופרעה חולם היינו הג' שמות אהיה אדני אלקים שקרוים ככתבם שהם בבחי' התגלות מרומזים בתבת פרעה לשון התגלות וג' פעמים שם העצם ב"ה הוי"ה מרומז בתבת חל"ם שהוא גימטריא ג' פעמים הוי"ה היינו שמייחד ג' שמות אלו לשם העצם ב"ה כנ"ל אז והנה עומד על היאור היינו שיש לו בחי' עמידה על האור והקדושה שפועל מצד מעשיו ויש לו קיום אצלו יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ וגו'.

הנה כתיב קרוב ה' לנשברי לב שעיקר השראת השכינה הוא על בחי' שפלות ושבורי לב אמנם יש שתי בחינות שפלות א' שהוא נכנע ונשפל בעצמו מפני רוממותו ית' כשמתבונן בעצמו איך שהבוב"ה ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין והוא המחיל את כולם בכל רגע ורגע כמאה"כ כל הגשמה תהלה וגו' פי' שעל כל נשימה ונשימה תהלה כי בכל נשימה ונשימה יש חיות הבוב"ה ולא זולתו והנה בהתבוננו בכל זה וכדומה היטב ממילא נכנע מפני רוממותו ית' עד שמתירא לגשת לעבודתו ות' עוד יש בחי' שפלות אחרת היינו כשיודע בעצמו פחיתת ערכו ומיעוט עבודתו לה' ואיך שהוא משוקע בגשמיות ועניני עוה"ז וכשמתבונן בשאר כל אדם נגד ערכו רואה שכל אדם לפי ערכו הוא עובד יותר לה' ממנו וכמו שפירש המגיד זללה"ה בפסוק והאיש משה עניו מאד מכל האדם וגו' פי' שמשה רע"ה הי' עניו מחמת כשהתבונן בשאר כל אדם אמר שכשהיו שאר האדם כערכי הי' עובדים יותר לה' ואני איני עובד כ"כ באימה וביראה כראוי לפי ערכי ע"כ דברי המגיד זללה"ה.

אמנם כל האדם בהתבונן בבחי' הנ"ל בוודאי יוכנע לבבו מאד עד שיתבייש בעצמו לגשת לקודש לתורה ותפלה ומצות באמרו מי אני אשר אקרב לעבודה גדולה וקדושה כזו להיות יחודים בעליונים ע"י עבודתי ואפשר ח"ו יפול לבו בקרבו מאוד ולא יעבוד עוד ח"ו לכן ע"ז נתנו חז"ל עצה טובה באמרם חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם ותמיד יראה האדם א"ע כאלו כל העולם מחצה זכאי וכו' ואם יעשה מצוה אחת מכריע כל העולם לכף זכות וכו' והנה עצות האלו הם כדי שיגבה לבו מעט בדרכי ה' אחר כל שפלות הג"ל כדי שיוכל לעבוד ולגשת לקודש והנה באמת זו היא עבודת הצדיק אמנם פשהצדיק עובד ה' בבחינות אלו ממשיך ג"כ איזה הארה לכל העולם הן מבחי' שפלות הכ"ל והן מבחי' גבהות הלב הנ"ל וזהו מרמז הפסוק ויוסף הוא השליט פי' ויוסף הוא הצדיק הוא ממשיך על כל הארץ בחי' שליט על כל הארץ שיוכנע לב ישראל מפני רוממותו יתברך כנ"ל וגבהות הלב הנ"ל והוא המשביר לכל עם הארץ פי' שממשיך

לבל עם הארץ בחי' משביר בחי' שבורי לב בחי' שפלות כנ"ל אמן כן יהי רצון: פרשת ויגש ויגש אליו יהודה וגו' הנה השראת השכינה אינה אלא במקום נמוך וכמאחז"ל לא השרה הקב"ה את שכינתו על הר סיני אלא מפני שהוא נמוך מכל ההרים פי' שאין השכינה שורה אלא במקום הכנעה וענוה כמאה"כ את מי אשכון את דכא ושפל רוח וגו' ואחז"ל שאתם ממעטין עצמיכם לפני ועיקר בריה"ע היה בשביל ראשית פי' ע"ד מאחז"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ר"ל לאפילו הוא עובד ה' איד אעפ"כ צריך להתבונן בכל יום תמיד על ריחוקו מה' ומיעוט עבודתו נגד מה שהוא חייב לעבוד לממ"ה הקב"ה ויהי בעיניו כאילו לא התחיל עדיין לטעום שום טעם מנועם ה' והוא היום כקטן שנולד ורוצה להתחיל לעבוד את ה' ומבקש ומצפה מאוד לטעום שום טעם מנועם ה' ע"כ יתפלל לה' שיעזרהו להתחיל ולגמור בעדו בכי טוב שיזכה לחזות בנועם ה' ויכנע לבבו מאוד על השנים שעברו עליו מיום הוולדו בלא יועיל שלא טעם כלום מטעם ה' ומה גם שפגם מאוד בעולמות עליונים ונעשו מסכים מבדילים בינו לבין קונו ועי"ז נתרחק מאוד מה' ולא יכול להתקרב כ"כ בקל אלא שמעתה יתפלל ויקרא לה' מרחוק בבחי' רמיזה כאדם שקורא לאדונו מרחוק מחמת שאינו יכול לקרב אליו מגודל השפלות שלו וע"כ קוראו מרחוק ע"י רמיזא בעלמא ומבקש מאתו שיתן לו חיי נפשי וכן האדם נגד הבוב"ה אדון כלי האדונים כשיתבונן בשפלות ערכו ובפגמי הגדולים וריחוקו מה' אזי יבוש מאוד שיקרא לה' כ"א מרחוק ע"י רמיזה בעלמא שהיא זמיר"ה כמה"כ מכנף הארץ זמירו' שמענו וכו' פי' מכנף הארץ שהוא מרחוק נשמע רק ע"י זמירות לשון רמיזות כנ"ל וזהו נקרא ראשית שהוא בכל יום בעיניו כראשית וכקטן שנולד כנ"ל וצריך לעבוד את ה' רק ע"י זמירות כאלו היום הוא ראשית עבודתו לה' בגודל הכנעה וענוה וזהו שרמז יעקב לבניו קחו מזמרת הארץ וגו' ר"ל בחי' זמירות כנ"ל וזהו עיקר בחי' ראשית בחי' חכמה בחי' ראשית הגילוי ולראות להבין בעצמו בחי' האין שלו כמאה"כ והחכמה מאין תמצא ולא זו בלבד אלא גם בחי' החכמה זו שהיא בחי' האין צריך להיות נשבר בעיניו כאילו אינה בשלימות כדאיתא בספר אוה"ח ע"פ והאיש משה עניו מאוד כתב ענ"ו חסר יו"ד על שמשו רבינו ע"ה היה חסר בעיניו בחי' ענוה וכסבור שבחי' ענוה שלו אינה בשלימות וכש"כ שאר כל אדם שבאמת אינו בחי' ענוה שלו בשלימות לכן צריך שידע ויבין כ"ז יהי' לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה ר"ל שבחי' ל"ב נתיבות חכמה שבו שהוא בחי' עטה יהיה נשבר בעיניו לשנים ויהיה נעשה מן א שמרמזת לבחי' חכמה ראשית הגילוי כנ"ל יתחלק לשנים ויהיו י"ו לעילא י"ו לתתא כדאיתא בכתבי האר"י ז"ל ואז נעשה מן בחי' חכמה א"ב ר"ל מן אל"ף נעשה ב' חלקים כנ"ל וכשנקרא א"ב אז יכול להוליד תוספת אור וקדושה בחכמתו וכמאה"כ אסף אלקים את חרפתי יוסף ה' לי בן אחר וגו' פי' כאשר אסף ה' את חרפתי בהתבוננות בשפלות ערכי ונתמלא חרפה וכלימה על ההתרחקו מה' אזי נשבר לבי בקרבי ונעשה לב נשבר י"ו לעילא י"ו לתתא בחי' אב כנ"ל אוי יוסף ה' לי בן אחר פירוש שאוכל להוליד בחי' תוספת קדושה וע"ז נאמר כבוד חכמים ינחלו פי' שינחלו בחי' כבוד גימ' ל"ב נשבר וכו' בחי' חכמה שהוא עיקר חיות האדם בלב כנ"ל וזשאה"כ ויגש אליו יהודה אליו נוטריקון א"ל י"ו פי' כשרצה יהודה לגשת לבחי' יוסף לבחי' הולדה בחכמה נגש מקודם אל בחי' י"ו שנשבר לבו בקרבו כנ"ל ועי"ז בא לבחי' יוסף בחי' הוספה והולדה בקדושה אמן

יה"ר שנזכה לזה: עוד יש לדקדק במלת אליו דה"ל אל יוסף גם יש לדקדק בלשון כמוך כפרעה שאינו מובן ולהבין זה נקדים פי' על מה שאמרו חז"ל במשנה כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וגו' ומלבשתו ענוה וכו' ויש להבין מהו לשון מלבשתו דהנה כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה פי' זוכה להבין בגדולתו ית' ואיך ומה לעבדו ית' באימה ויראה ואהבה גדולה עד אין חקר וממילא מבין פחיתת ערכו ושפלותו ומיעוט עבודתו לה' ומתיירא לקרב לה' מגודל רוממותו ית' וגודל שפלותו של האדם ואז עי"ז יפול לבו בקרבו מאוד לבלתי התקרב עוד לעבודתו ית' כי בהאיך אנפין יקום קדם מלכא לכן צריך אז להתחזק במאמר עד לא בראתי עלמא בראתי תשוב' ועיק' בריה"ע היתה בגין דיתקרי רחום וכו' ואז יעורר רחמי ה' עליו ויגש לעבודתו ית' באימה ויראה וענוה באמת היינו ע"י אתערותא דלתתא נתעוררו מדה"ר מלמעלה היינו ע"י שעושה האדם בבחי' רחמים למטה מעורר בחי' רחמים למעלה כי זהו חסדי ה' ית' שברא עוה"ז בבחי' התדמות שיעשה האדם למטה בחי' רחמים ועי"ז יתעורר מלמעלה בחי' רחמים עליונה כמאה"כ טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו פי' טוב ה' לכל במה שברא בחי' רחמיו על כל מעשיו ר"ל שיהיה בחי' רחמים בכל המעשים למטה בכדי שע"י יתעורר רחמים עליונים וכמאחז"ל מלמד שהקב"ה נתעטף כש"ץ ואמר למשה בשעה שישראל עושין לפני כסדר הזה מיד הם נענין פי' שי"ג מדה"ר הם בחי' לבושין להקב"ה והראה אותם הקב"ה למרע"ה ולמדו שישראל יעשו כן למטה היינו לרחם על הבריות במדות אלו ומיד יתעורר מדות העליונים לרחם עליהם והן נענין לכן זה העוסק בתורה לשמה וזוכה לראות דברים הרבה היינו גדולת ה' ועבודתו ונשפל בעיניו מאוד בענוה באמת ומתיירא לגשת אל הקודש מגודל שפלותו לכן ה' מרחם עליו ומלבשתו ענוה ר"ל ה' ממשיך לו בחי' מלבשת"ו היינו בחי' רחמים מהי"ג מדות שהם בחי' לכושי ה' ית' ונקראים מדות מלשון מדו בד וכאשר ממשיך לו ה' בחי' מלבשתו היינו בחי' רחמים עם בחי' ענוה אזי יהיה עבודתו בשלימות לגשת לקודש בענוה אמיתית והנה כ"ז מרומז בפסוק ויגש יו יהודה וגו' פירוש שכשנמצא הגביע אמר יהודה והיינו עבדים לאדוני גם אנחנו וגו' ויוסף עשה לו בחי' חסד ורחמים ואמר חלילה לי וגו' ואתם עלו לשלום וגו' וכששמע יהודה שיש כאן בחי' חסד אמר בוודאי עי"ז יתעורר בחי' רחמים וחסד מלמעלה וזהו ויגש אליו ר"ל אל בחי' החסד שאמר יוסף כדי להמשיך פ"י בחי' זו רחמים מלמעלה ויאמר בי אדוני פי' אני רוצה להמשיך י"ב מדות הרחמים כי פרטי המדות הם י"ב ושם א"ל הוא כללות כל המדות כדאיתא כי כמוך כפרעה ר"ל כמו שיש התדמות בבחי' מלכות למטה כמו כן למעלה יש התדמות בכל הבחי' ועל ידי בחי' חסד מלמטה נמשך חסד ורחמים מלמעלה אכ"ר: ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר וגו'.

ויש לדקדק למה לא הזכיר למי הגיע יהודה ונ"ל לפרש ע"ד מוסר דהנה כשהיה בהמ"ק קיים היו נשפעים כל מיני בחינות טובות וברכות על כללות ישראל מבחי' המזבח והיה העולם ניזון ע"י מבחי' החסד והרחמים כי מזבח גימט' ז"ן אמנם בעוה"ר שנחרב בהמ"ק ואי אפשר להמשיך בחי' ברכות וטובות לזה העולם ולבטל דינים כ"א ע"י הכנעה ושפלות באמת שע"י יכורלים להמתיק כל הדינים והגבורות ולהמשיך שפע ברכות בעולם וזהו זבחי אלהים רוח נשברה ע"י לב נשבר יוכל לבטל ולזבוח כל בחי' דינים והשפע הנמשכת מבחי' לב נשבר מכונה בשם און כי בחי' לב נשבר הוא י"ו לעילא

י"ו לתתא בחי' אל"ף וזה מרמז על בחי' ענוה כנ"ל וזהו און א' ז"ן ר"ל שמבחי' א' שהוא ענוה נמשך בחי' ז"ן והנה סוף הפרשה שלפני זה מסיים האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם שזה אמר יוסף אל בנימין ורמז לו חורבן כה"מ שהיה בחלקו של בנימין שכאשר יהיה אשר נמצא הגביע בידו הוא בנימין בבחי' עבדות היינו חורבן בהמ"ק שהיה בחלקו וזהו הוא יהיה לי עבד ואז יהיה הסתלקות השפע מבחי' מזבח גימט' ז"ן ואז תמשיכו השפע והברכה רק ע"י בחי' ענוה בחי' לב נשבר וזהו ואתם פ"י באיזה בחי' אתם יכולים להמשיך שפע וברכה ע"י לשלום אל אביכם פ"י שתעשו בשלימות אל אביכם בחי' חכמה כח מ"ה בחי' ענוה ושפלות כי החכמים נקראים אבות גם אביכם גימטריא חכמה היינו שע"י בחי' ענוה תוכלו להמשיך שפע וברכה וזהו ויגש אליו יהודה פ"י שנגש אל י"ו בחי' ענוה בחי' לב נשבר כנ"ל ויאמר בי אדוני א' די"ן פ"י שאמר שכאשר אני בא לבחי' ענוה היינו שיש בי בחי' א' כנ"ל אז אני מבטל בחי' דין וזהו ידבר נא דבר באזני אדוני פ"י וגם אני יכול להנהיג ולהמשיך למטה שפע וברכה ע"י בחי' און א' ז"ן וזהו באזני אדוני פ"י כשאני מבטל בחי' דין עם בחי' א' אז אני ממשיך שפע וברכה ע"י בחי' און ואל יחר אפך בעבדך כי אז נמתקים כל הדינים וממשיך ע"ע בחי' חסד כי כמוך כפרעה היינו שצריך האדם להיות בבחי' ענוה ושפלות הן בעת שהשי"ת משפיע עליו כל טוב צריך הוא לידע שהכל הוא מחסדי ה' ב"ה ולא מצד מעשיו וזהו כי כמוך פ"י כשהעולם מתנהג ע"י מדת הרחמים שהוא מדתך מה הוא רחום וכו' והן כפרעה פ"י כשהעולם הוא ח"ו בבחי' דינים צריך להיות תמיד בבחי' שפלות ופרעה לשון התגלות הדין בעולם ע"כ צריך להיות בבחי' ענוה ושפלות יה"ר שנזכה לזה אכ"ר:או אמר ע"ז הדרך דהנה נודע כי כל בחי' הגבורות והדינים ר"ל הנעשים בעולם המה נמשכים מההסתלקות בחי' השגחת הבורא ית"ש בפרטי פרטים ח"ו מלב האדם ונסתלק ח"ו בחי' יראת ה' מנגד עיניו אמנם אם האדם יודע מיעוט ערכו ופחיתות מדרגתו ומאמין באמו"ש שבלתי אפשרי לעשות קטנה או גדולה אם ה' לא צוה וכל תנועותיו והרגשותיו ומעשיו הכל המה בהשגחת השי"ת המשגיח בפרטי פרטים ומלא כל הארץ כבודו וכמ"ש אם יסתר איש במסתרי' וגו' ומזה בא אצלו הפחד והיראה מה' ומהדר גאונו לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד אז נתבטלו כל הדינים וגורם להמשיך שפע וברכה ממקור החסד שלא יחסר כל טוב ממנו כמאה"כ תמים תהיה עם ה' אלקיך היינו מי שהוא בבחי' עם ה' שמאמין שכל פעולותיו תמיד המה עם השגחת הבורא ית' כנ"ל אז הוא בבחי' תמים שהשי"ת משפיע עליו כל טוב שלא יחסר ממנו כלל והוא בבחי' תמימות בלי חסרון כלל וע"פ דברינו אלה ירמוז הכתוב כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות היינו מי שמאמין שכל פעולותיו עם ה' המה ובהשגחתו ית' הוא הגורם להמשיך חסד עליון בזה העולם וגם החסד בא בה"א הידוע לרמז כי זאת היא עיקר החסד אצל האדם אשר בא למדריגת עבודת השי"ת להכיר פעולת ה' בכל תנועותיו והרגשותיו שהכל הוא בהשגחת השי"ת אשר זכה לזה ולא מצד מעשיו הוא רק מחסדי ה' ית' אשר הופיע עליו מאורו ית' אור החסד והרחמים וזהו והרבה עמו פדות שמשפיע בבחי' זו הרבה פדות ושפע וברכה על הכללות והוא יפדה את ישראל מכל עוונותיו ע"י בחי' עבודה זו ובחי' זו בחי' החסד נמשך מבחי' חכמה כ"ח מ"ה שהיא בחי' ענוה מ"ה אנו מ"ה חייט להאמין שעיקר עבודה היא להאמין באמו"ש

שבלעדו ית' אין אנו יכולים לעשות שוש פעולה והוא המשגיח בפרטי פרטים וכל מעשה הטוב הכל נמשך מאתו ית' מבחי' החסד והרחמים כנ"ל ובחי' חכמה נקרא אב ואב הוא א"ב אותיות כסדרן הוא בחי' חסד והנה יהודה כשראה ששלט על בנימין בחי' גבורות ודינים באומרו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם ויגש אליו יהודה פי' שהגיש ובא במחשבתו אל תיבת אביכ"ם גימט' חכמה הנקראת א"ב אשר רמו לו יוסף להמשיך בחי' זו בחי' רב חסד ורחמים לבטל כל הדינים ולהמשיך בחי' אלי"ו יהודה גימט' החסד ואח"כ ויאמר בי אדוני שהכניס בחי' זו בבחי' דיבור להמשיך מקור החסד גם תיבות ב"י אדוני גימטריא החסד כ"ז מרמז לבטל כל הגבורות והדינים ולהמשיך ממקור החסד שפע וברכה על הכללות אמן כן יהי רצון: או יאמר עז"ה כי כמוך כפרעה וגו' דהנה הגלות התחיל מבנימין כמ"ש הכתוב האיש וגו' יהיה לי עבד ולכך כשנכנסו לא"י היה המשכן בחלקו והנה כשהיו ישראל שרוים על אדמתן היו בבחי' התגלות היינו לצדיקים היו נשפעים כל טוב והיו עולים מעלה מעלה והרשעים מטה מטה אבל בגלות בבל לא היה כן שהיו בבחי' הסתר פנים שאפילו ישראל שעשו רצונו של מקום אין חילוק ביניהם לבין בני בבל וכ"ש בין צדיקים לרשעים אין היכר בהתגלות וזהו ויגש אליו יהודה אל הבוב"ה ויאמר בי אדוני וגו' ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה פי' מי שהוא כמוך שמדמה א"ע ליוצרו מה הוא רחום כפרעה בתמיה יהיה דומה אצלך כפרעה: או א"ל בד"ז שיהודה התנצל ואמר ואל יחר אפך במעשה אדם כי כמוך ר"ל אפילו מי שהוא כמוך הוא כפרעה ואין הפרש כלל לכך אל יחר אפך בי במה שאין אני עושה רצונך: בפסוק מי גבר יחיה ולא יראה מות ימלט וכו' שהכתוב מתמיה היתכן שהאדם יוכל לידבק בחיי החיים אם לא יהיה לו הבחי' שוב יום אחד לפני מיתתך וכמה יכול האדם לבא לזה הבחי' מפ' הפסוק.

ימל"ט גימט' חנוכה כלומר אם יש לו מדת הכנעה וענוה באמת בי חנוכה מורה על הכנעה כי נר חנוכה מצוה להניחה בתוך עטרה כי אין גבהות לפני המקום ב"ה ובמדת ענוה יכול לדבק בחיי החיים ב"ה: פרשת ויחי ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגו': פירש"י ז"ל למה פרשה זו סתומה לפיהשי"ת וזהו שמחבר בחי' חסד ה' לבחי' גבורה היינו אע"פ שאינו ראוי ואינו כדאי חק מחסד הנ"ל בא לו הכל וזהו בת' ויברא אלהים את המאורות הגדולים את המאור הקטן וגו' פירוש שבאמת שניהם המה מאורות גדולים לרמז שני בחי' אלו של ענוה שהמה בחי' גדולות היינו המאור הקטן שמסתכל בפחיתת ערכו כנ"ל והמאור הגדול שמסתכל בגדולתו ית' השני בחי' ביחד נקראים מאורות הגדולים וזהו בחי' יעקב יו"ד עקב פי' ע"י בחי' יו"ד הוא חכמה הוא משיג בחי' עקב ענוה יראת ה' וזהו בחי' אפרים שאמר יוסף כי הפרני אלהים בארץ עניי פי' כשהסתכל יוסף בשני הבחי' הנ"ל הסתכל בבחי' דלות שלו דלית ליה מגרמיה כלום והסתכל בחסד הבורא ב"ה שעושה עמו בכל עת ורגע ולזה אמר כי הפרני אלהי' בארץ עניי כנ"ל ולה' את ימינו וישת על ראש אפרים פי' שבחי' ימין בחי' חסד שורה על אותו בחי' הנ"ל הנקרא אפרים שעל ידי בחי' זו ממשיך על עצמו בחי' חסד והשפעה טובה משמים בחי' גאולה ולכן כשהיו עיניהם של ישראל פתוחות היינו כשהיו עיני חכמה שלהם פתוחות להסתכל באותן בחי' הנ"ל כנ"ל לא היה להם שום בחי' גלות ובעבור שהיה גלוי וידוע לפניו ית' שיסתמו עיניהם של ישראל בגלות מצרי' וח"ו לא תוכל

להיות הגאולה וה' חפץ חסד הוא לכן הוריד את יעקב שהיה לו הבחי' הנ"ל בשלימות כדי שאפה אח"כ ישאר רשומה מהבחי' הנ"ל וזהו מרומז בהסתומה שלפני ויחי פירוש בשביל הסתומה שהיה אח"כ במצרים לכן הטיב ה' חסדו והוריד את יעקב למצרים כדי שיהיה ויחי יעקב בארץ מצרים וכו' וישאר רשומה אחריו כנ"ל ומרומז בויחי יעקב גימט' וראה בארץ מצרים גימט' תרע"א גימט' אדנ"י במילואו מרמז לבחי' ארץ מצרים דקדושה שהיא בחי' קבלת עומ"ש בשלימות ובח' יראה שהיה לו בשלימות ובזה חי יעקב שבע וארבעים ומאת שנה שמרמז לשני בחי' ענוה הנ"ל בבחי' עינים הנ"ל בחי' א' שמסתכל בעיון החכמה שלן ורואה שפלותו ופחיתת ערכו ומיעוט עבודתו לה' ולית לי' מגרמיה כלום והוא בבחי' דל"ת בחי' ד"ל ובחי' זו נקרא ע"ד שע"י בחי' עיי"ן יש לו בחי' דל"ת ובחי' השנית שמסתכל בעיון החכמה שלו בגודל חסדי ית' שהוא גומל דלים ונקרא ע"ג וב' הבחי' עולים מספר שבע וארבעים ומאה שנה וזהו מצות ה' ברה מאירת עינים פי' בר"ה היא ס"ת של ל"ב נשבר ונדכה מרמז לבחי' ענוה הנ"ל היא מאירה ע"י בחי' עינים בחי' עיינין הנ"ל יה"ר שנזכה לזה אכ"ר: בפרש"י ד"א שבקש לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו וי"ל שעיקר הדרשה שבקש לגלות את הקץ הוא מפסוק האספו ואגידה לכם את אשר יקרא לכם באחרית הימים ופשט הפסוק אינו משמע שבקש לגלות זמן ביאת המשיח רק לגלות מה יהיה באותן הימים היינו האיך שיהיה התגלות אלהות כמאה"כ וראו כל עמי הארץ וגו' ולהבין כל זה כתיב סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא וגו' היינו זה תכלית וסוף לכל בריאות העולם בשביל בחי' יראה אמיתית וזה יהיה בשלימות לעתיד אבל טמן הזה עדיין אינו בשלימות אמנם שבת הוא דוגמא מעין עלמא דאתי היינו שגם שבת היא בחי' סוף היינו שהוא סוף ימי מעשה בראשית כמשאה"כ כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש.

וגם היא בחי' קץ לשון וייקץ פרעה לשון ע"ר שאינו ישן היינו שיש לו בחי' עין שכל לראות ולהבין גדלותו ית' ולירא מלפניו ויש בבחי' שבת בחי' התפשטות הגשמיות כיון שאסור לעסוק בכל מילי דעלמא במחשבה דיבור ומעשה כ"א להיות דבוק ביראת ה' בבחי' התגלות אלהות ובבחי' יראה יש ב' בחינות היינו בחי' א' בחי' יראה הנוגע למעשה היינו להיות סור מרע בפועל ממש ובחי' ב' בחי' יראה בדביקות לה' להיות דבוק לה' ביראה גדול' ובושת מפני רוממותו ית' בחי' חיים אמיתים בחי' ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום והנה השבטים בני יעקב היו משתדלים להשיג אלו הבחי' וכמו שאמר יעקב ליהודה גור אריה יהודה מטרף בני עלית ות"א שלטון יהא בשרויא ובסופא יתרבא מלכא מדבית וגו' פי' שבתחילה היה לו בחי' שלטון בחי' גור שמרמז לבחי' יראה הנוגע למעשה כנ"ל (מלשון ויגר מואב) ואח"כ היה לו בחי' אריה אותיות יראה שמרמז לבחי' מלכא היינו בחי' יראה בדביקות כנ"ל ומסיים הפסוק מטרף בני עלית היינו טרף הוא לשון טריפה אינה חיה פי' שעליתהבחי' טריפה ונתדבקות בבחי' חיים בחי' יראה בדביקות לה' בחי' חיים אמיתים כנ"ל והנה ב' בחי' יראה הנ"ל בזמה"ז אינם בשלימות רק בשבת הוא דוגמא מעין עלמא דאתי ועיקר השלימות יהיה בביאת המשיח אבל יעקב אע"ה היה לו בחי' אלו בשלימות וגם בניו שהם שבטי יה היה להם בחי' אלו בשלימות כנ"ל כמאה"כ ויאחזו בה היינו בארץ גושן שדבקו בקדושה כמבואר

לקמן שמלת גושן מרמז לבחי' קדושה ויפרו וירבו מאוד פי' שפרו ורבו בבחי' אלהות כנ"ל רק שלא היה זה רק בחיי יעקב ובאמת יעקב ביקש לגלות להם את הקץ פי' שבקש שיהיה גלי בחי' קץ בחי' שבת שנקרא קץ כנ"ל היינו גלוי אלהות כמו שהי' בחייו וממילא לא יהיה הגלות במצרים ונסתם ממנו ולזה נכתב בתורה פ' ויחי סמוך לפסוק ויאחזו ויפרו וגו' בלי הפסק פתוחה בנתים כדי שיהיה נקרא ביחד לומר שכל הבחי' של ויאחזו בה ויפרו וגו' היה רק בשעת ויחי יעקב או היה גלי אלהות אבל כשמת יעקב נסתמו עיניהם של ישראל מבחי' יראה הנ"ל ובחי' הנ"ל מרומז בפסוק ויחי יעקב גימטריא יראה מרמז לבחי' יראה חזוניות הנ"ל בחי' היכל בחי' שם אדנ"י פשוט שהוא היכל לבחי' יראה פנימיות שהו' בחי' אדנ"י במילואו גימטריא תרע"א גימטריא ארץ מצרים וזהו יתרבא מלכא וכו' היינו האותיות של שם אדנ"י במילואו וזה ויחי יעקב בארץ מצרים שהיה לו ב' בחינות יראה הנ"ל שבע עשרה שנה היינו ר"ת א"ת השמים ואת היינו שהשיג שלימות בריה"ע שנאמר "את השמים" ואת "הארץ ר"ת גימט' טו"ב גימט' שב"ע עשר"ה שנה ויהי ימי יעקב שבע שנים וארבעים ומאת שנה מרמז לבחי' שב"ת שהיה בחי' שבע (בחי' ז' ועי"ז המשיך מלמעלה עיינין עילאין בהשגחה טובה) בחי' ארבעים ומאת שנה גימט' ב"פ ע' לרמז לב' עייני"ן עילאין כמאמר הנה עין ה' אל יראיו יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: עוד יש לפרש ענין הסתומ' של הפ' בדרך זה גם להבין ענין שם מ"ב ירד עם יעקב למצרים דהנה כתיב והייתם לי סגולה מכל העמים שעיקר בריאת העולם הי' בשביל ישראל שיהיו סגולה מכל העמי' כיתרון האור מן החושך היינו שבבחי' ישראל יש בחי' שבעי' נפש שבקדוש' ובכח השבעי' נפש שבקדוש' מעלים ישראל את בחי' שבעים אומות למקורם הקדוש היינו הנצוצות הקדושים שיש בהם ובזה יהיה יתרון האור מן החושך זהו בכלל ישראל וכן בפרט בכל אחד ואחד מישראל יש ג"כ בחי' אלו היינו שיש שבע מדות קדושות וזה לעומת זה עשה אלהים שבע מדות הרעות בחי' יצה"ר בחי' תאוות רעות וכעס וכדומה וכ"ז עשה אלהים בכדי שאיש הישראלי יעלה כל המדות הרעות לבחי' קדושה בכח השבע מדות הקדושות כדאיתא בספרים כשבא לאדם איזה מדה רעה כגון תאוה רעה ר"ל יסתכל במדה שהוא בכח הקדושה שבו שבוודאי יש באותה בחי' ניצוץ הקדוש בחי' ה' כמא"כ כי ה' האלהים היינו שבבחי' אלהים בחי' הסתר הקדושה יש בו בחי' ה' ועיקר הבריאה היתה בכדי להעלות לבחי' ה' כמא"ה לך ה' הגדולה וגו' וזהו עיקר העבודה לה' להעלות הנצוצות הקדושים מכל המדות רעות ויהיה יתרון האור מן החושך וזהו בחי' תשובה שמשיב הנצוצות הקדושות למקורם וזהו במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד היינו שוש בחי' אדם שהוא קדוש וטהור מילדותו ואין לו שום מדה רעה ולא בא לו שום תאוה גשמיות ולא שום בחי' אחרת שאינה קדושה וזה בודאי תמים גמור אבל אין זה שלימות העבודה כי עיקר העבודה הוא להפך חשוכא לנהורא כנ"ל וצריך החכם גמור לחזור אח"ז להיות בבחי' תשובה הנ"ל לכן יעקב ובניו שהיו צדיקים גמורים מילדותם ולא היה להם שום בחי' אחרת שאינה קדושה כנ"ל ולא היו בבחי' בעלי תשובה הנ"ל והקב"ה ברוב רחמיו רצה להעלותם לבחי' תשובה הנ"ל לגלג סבות שירדו למצרים ששם הי' מקור הקציפות כדי להעלותם ולהשיבם למקורם לבחי' הקדושה וע"ז הוצרכו לבחי' שבעים נפש שבקדוש' כדי להעלו' בהם בחי' תשובה הג"ל

כי מקודם עד שלא ירדו למצרים להעלותם היו בבחי' צדיקים גמורים ולא הוצרכו לבחי' ע' נפש אבל כשירד יעקב למצרים להעלות כנ"ל (נתירא שמא ח"ו לא יהיה בו כח להעלות כנ"ל כיון שלא היה לו בחי' ע' נפש בשלימות) לכן הבטיח לו הקב"ה אנכי ארד עמך מצרים ששם מ"ב ירד עמו למצרים כי שם מ"ב כחו להעלות בחי' הנ"ל כידוע ובזה נשלמו לו השבעים נפש שנולדה יוכבד בין החומות שהיא היתה אם משה ואהרן ומרים ומרמזת לבחי' שם מ"ב כי יוכב"ד גימ' מ"ב ובשם מ"ב נשלמו לו בחי' ע' נפש בחי' ע' רבתא של שמ"ע בחי' קבלת עומ"ש בשלימות ובאותה בחי' ירד למצרים ולא נתירא מבחי' גלות כמש"א חז"ל כל המקבל עליו עמ"ש וכו' וזשאה"כ ויחי יעקב בארץ מצרים שב"ע עש"רה שנה ר"ל שיעקב חי בארץ מצרים ע"י בחי' שב"ע עש"רה מרומז לבחי' שבעים נפש בחי' שב"ע פעמים עשרה הוא שבעים בחי' ע' רבתא בחי' קבלת עומ"ש בשלימות כנ"ל אבל כשנסתמה פרשה זו של ויחי יעקב ונסתמה בחי' שבע פעמים עשרה בשלימות הנ"ל ונסתמו עיניהם של ישראל ר"ל שנסתמו בחי' עי"ן בחי' ע' רבתא של שמע בחי' קבלת עומ"ש בשלימות מיד התחיל השעבוד והגלות כמאחז"ל כל הפורק ממנו עומ"ש בו' (עד שהקב"ה רצה לזכות את ישראל נתן להם תורה ומצות ויצאו משם): וישתחו ישראל על ראש המטה וגו' ואיתא בזוה"ק לא לבריה קא כרע וסגיד אלא לדידיה ולכאורה אינו מובן איך יתכן לפרש בזה האופן ונראה לפרש דהנה עיקר שבזה זכה יוסף הצדיק לבחי' מלכות הוא מחמת שלא נגע באשת פוטיפר ולא שמע אליה וזה היה מחמת שהיה לו בחי' היראה וקיבל עליו עומ"ש ופרק ממנו עול ד"א ועול מלכות דלמטה מה שנגד רצון הבוב"ה רק שיש ב' בחי' יראה היינו שיש אדם שיש לו בחי' יראה שיודע שע"י בחי' יראה יוכל להשיג משאלות לבו ועי"ז סור מרע ובחי' זו אינה בשלימות רק עיקר בחי' יראה שלא לכוין להנאת עצמו כלל ובחי' זו היא בחי' קבלת עומ"ש באמת לא להנאת עצמו כלל שמכניע ומשפיל מלוכה שלו וכל התאוות ומדות רעות ואז הוא בחי' משכן והשראת השכינה עליו כמאה"כ את מי אשכון את דכא וגו' כי השפיל והכניע את גאות היצה"ר שלו אבל מי שנחשב אצלו בחי' מלוכה שלו וחפצו ורצונו להשיג התאוות זרות שלו בתענוגי עוה"ז וכל כוונתו ביראה הוא כדי להשיג על ידה תאוות שלו בגאות אזי הוא עושה תענוג שלו עיקר ומלך על בחי' הקדושה וגורם הסתלקות השכינה מאתו כמאחז"ל אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו ותקנתו שיחזור בתשובה וע"י תשובה תשוב אצלו הא' בחי' שכינה ויוסף היה בבחי' אלי שמע ואל אדנותו לא שמע פי' שעיקר בחי' קדושה שלו היה רק אלי שתיבת אלי שמע גימט' קדוש ואל אדנותו לא שמע ר"ל שבבחי' מלכות היצה"ר לא שמע רק קיבל עליו עומ"ש שלימה וביטל רצונו ותאוותו נגד רצון הבוב"ה ומה היה מביאו לידי בחי' זו הוא בחי' יעקב כמ"ש ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואחז"ל מלאכתו צרכיו אלא שנראתה לו דמות דיוקנו של אביו וכו' ומחמת זה זכה לבחי' מלכות וזהו לא לבריה קא סגיד אלא לדידיה היינו שסגיד לבחי' שלו שמחמת בחי' דיליה זכה יוסף למלכות וזהו וישתחו ישראל על ראש המטה היינו לבחי' מלכות הבא מבחי' מטה שהוא מרמז על יחוד אמיתי הנעשה מבחי' יראה באמת מקבלת עומ"ש באמת שלא כדי להשיג משאלות לבו כמו שהיה בחי' יעקב באמת וכן יוסף השיג לבחי' יראה זו באמת וזכה לבחי' מלכות על ידה (זה צריך ביאור קצת): וישם את אפרים לפני מנשה ונראה לבאר עד"ז דהנה איתא בזוהר

קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא היינו בכ"ב אותיות התורה נברא העולם שמן כ"ב אותיות התורה נמשך החיות לכל הנבראים דצח"מ בשעת בריאת שמים וארץ וגם עכשיו אותו החיות מחיה ומהוה אותן בכל עת ורגע ממקור החיים ולולי החיות שנשפע בכל רגע ממקור החיים היה נפסק ונהפך לתוהו ובוהו והחיות ההוא הנמשך להם לכל בריאה בפרטית הוא האותיות בצירוף השם של אותה בריאה כמו שאמר הרב הצדיק מנאראדיטש זללה"ה ע"פ ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וגו' נפש חיה הוא שמו וגו' שלכאורה אינו מובן מה ענין חכמה בקריאת שם לכל דבר ואמר הרב הנ"ל בד"ז דהנה החיות מבחי' דצח"מ נמשך מבחי' אותיות שמהם נמשכים חיות כל דבר כפי בחי' שורשו ואחוזתו בבחי' אותיות התורה וזה היה בחי' חכמה של אדם הראשון שהיה יודע החיות של כל דבר מאיזה צירוף אותיות המהנמשכים וכל נברא כפי שורש אחוזתו בהאותיות התורה כך קרא שמה כי מאלו האותיות נמשך שפעו וחיותו וזהו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו כי שם של הדבר ההוא הוא ממש חיות שלו שמחיה אותו תמיד בכל עת ורגע וכפי דברינו אלה הנה כאשר בא לאדם שום מדה רעה כגון כעס וכדומה או איזה תאוה גופניות צריך להעלות האותיות של הדבר ההיא שהוא חיותו למקורו ולשרשו להדביק באותיות התורה להכניסו לקדושה למקורו ועל ידי זה יבוטל המדה רעה ההוא או התאוה ועי"ז מבטל כל בחי' דינים וגבורות וממשיך בחי' חסד ורחמים ממקור החסד ע"י בחי' אותיות הללו שמהם נמשך בחי' חסד ושפע חיות לכל הנבראים ובזה מהפך מדת הדין למדת הרחמים והנה האותיות אשר המה מורים על בחי' החסד המה רק שבעה עשר כי חמשה אותיות מנצפ"ך המה מורים על דינים כענין ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויציגם לפני פרעה אותן שהוכפלו בשמותן שלקח החלשים שבהם וכן הוא בחמשה אותיות מנצפ"ך שכפולים המה מורים על בחי' דין כי חמשה אותיות מנצפ"ך גימטריא פ"ר בחי' דינים ועי"ז א"א להמשיך בחי' חסד ע"י אותיות התורה רק ע"י שבעה עשר אותיות אמנם בא"י אפשר להמתיק בחי' אותיות מנצפ"ך לבחי' חסד וזהו ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה היינו כי במצרים א"א להמשיך בחי' חסד רק בי"ז אותיות ושכבתי עם אבותי ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם אז וישתחו ישראל על ראש המט"ה גימטריא ב' פעמים פ"ר היינו בא"י יכולים להמשיך בחי' חסד גם מאותיות מנצפ"ך הכפולים כי ב' פעמים מנצפ"ך ג"כ גימטריא ב' פעמים פ"ר וזהו וישם את אפרים לפני מנשה כי שני אותיות פ"ר המה השורש של אפרים מלשון הפרני אלקים בארץ עניי מרמז על בחי' דינים בחי' אותיות מנצפ"ך מנשה הוא אותיות נשמה: (חסר כאן) ויברכם ביום ההוא ותרגום יונתן ביומא דמהולתא ולהבין זה ע"ד העבודה גם עוד אופן אחר בפסוק האספו ואגידה וגו' דהנה עיקר בריה"ע היתה בראשית בשביל היראה שנקרא ראשי"ת פי' שישראל יעבדו את ה' ביראה ופחד ובושה מפניו ית' ויהיה ה' לנגדו תמיד ותמיד צייר בעצמו כאלו עומד לפניו יתברך כי מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מיניה ואם יסתר איש במסתרים גם שם יראנו ועי"ז ישתדל תמיד למלאות רצון הבורא ב"ה לעבדו באימה ופחד אפי' בעסקו בענייני גשמיים כגון אכילה ושתיה וכדומה בהכל יהיה כוונתו להעלותו לה' ולחבר את בחי' הגשמי בחי' ארציות שלו לבחי' רוחני בחי' שמים ע"י בחי' טוב בחי' ניצוץ הקדוש וחיות אלהי שבכל דבר גשמי המחיה אותו שיעלה אותו ויחברו למקורם

ועיקר חיותם למעלה מעלה עד רום המעלות ומכ"ש כשעושה שום מצוה כגון כשמתעסק בציצית או מניח תפילין יהיה כוונתו להעלות ולחבר בחי' גשמי שבאותה מצוה לבחי' רוחני בחי' המצוה בחי' אלהי וזה היה עיקר בריה"ע בשביל הטו"ב שבכל דבר גשמי לחברו לבחי' רוחני למעלה י"ז"ש הכתוב בראשית ברא אלהים א"ת ה"שמים ו"את ה"ארץ ואיתא בזוהר ר"ת הוא גושפנקא דמלכא דביה חתים שמיא וארעא פי' שר"ת של א"ת ה"שמים ו"את ה"ארץ גימטריא טו"ב בשביל טוב ההוא היה עיקר בריה"ע כדי לחבר על ידו את השמים ר"ל בחי' רוחני ואת הארץ בחי' גשמי כנ"ל וזה אינו כ"א ע"י בראשית ע"י היראה שנקראת ראשית וזהו מרומז ג"כ בפסוק ויח"י יעק"ב בארץ מצרים שבע עשרה שנ"ה.

פי' ויח"י יעק"ב גימטריא ירא"ה ר"ל ע"י היראה חבר והעלה את בחי' שב"ע עשר"ה בחי' טוב שמצא באר"ץ מצרי"ם ר"ל בארציות שנקרא מצ"ר ים וכ"ז הוא דווקא כשהשבע מדות הנקראים ז' ימי בראשית"ת המה בשלימות אצל האדם והשמות הקדושים שם העצם ית' המה בשלימות בכל המדות כמרומז בוי"חי יעק"ב שעולה ז' פעמים שם העצם ית' ר"ל שכל הז' שמות שבז' המדות היו בשלימות בלי פגם אז יכול לחבר את השמים ואת הארץ כנ"ל בחי' גשמי לבחי' רוחני כנ"ל אבל כשהאדם פוגם בהמדות (והשמות הקדושים שם העצם ית' נסתלק מהם) אז נקראים המדות שלו בחי' מיתה כמאה"כ וימלוך כו' וימת כו' כידוע אז אינו יכול לפעול בקדושה והעצה היעוצה לזה הוא וימלוך הד"ר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיט"באל פי' וימלוך הד"ר שיחזיר בתשובה בחי' הד"ר בתיובתא בלב נשבר ונדכה ונבזה בעיניו נמאס כמאה"כ ושם אשתו מ"ה טבאל בחי' מ"ה בחי' הכנעה ויכנע לבכו וימל את ערלת לבבו כמאה"כ ומלתם את ערלת לבבכם וזהו עיקר בחי' מלך הד"ר מלך השמיני ויום השמיני שלא כתיב ביה וימת כי ע"י תשובה הד"ר בתיובתא ובמילת ערלת לבבו יש קיום לכל המדות שלא ימותו (ולזה הוא עיקר המילה ביום השמיני מרומז ליום הח' שהוא מלך הח' הוא הד"ר וזה שאמר הכתוב ויברכם ביום ההוא וגו' ואיתא בת"י שהוא יומא דמהולתא ר"ל שיעקב ברך את בניו ב"יום ה"הוא ר"ל ביום השמיני הנ"ל שהוא הד"ר יו"מא דמה"ולתא שנימל ערלת לבבו) וז"ש הכתוב האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באח"רית הי"מים וגו' ר"ל בחי' יו"ם האחר"ון שהוא מלך הד"ר שהוא עיקר קיום העולם ופרש"י בקש לגלות את הקץ ר"ל בחי' קצה פי' סוף וקצה של בחי' שמ"ים וא"רץ מקום שמתחברי בו וזהו בחי' טו"ב בחי' ניצוץ הקדוש שבכל דבר שצריכים לחברו ולהעלותו לבחי' שמים כנ"ל וזהו בחי' עינים של ישראל כנ"ל יהי רצון שנזכה לזה אמן כ"ר: האספו ואגידה לכם וגו' הנה להבין זה ע"ד המוסר גם להבין ענין סתימת עינים שמביא רש"י בתחלת הסדרה טעם לסתימת פ"ו ויש להבין פ"ו איך מרמז הסתומה על סתימת עינים הלא ידוע שעיקר אור התורה הוא באותיות התורה יותר מבקלף חלק א"כ כשיש סתומה היינו שהאותיות שבתורה המה רצופים בלי הפסק זו מורה על בחי' גודל אור תורה בלי הפסק ולא כן כשהאותיות המה מופסקים כאלו יש הפסק בהאור ח"ו וקשה לפי זה האיך מרמז הסתומה של פרשה זו על סתימת עיניהם של ישראל שהוא העדר האור ועוד קשה לפי זה הוה ליה למכתב סתומה אצל פטירת יעקב ולא אצל ויחי יעקב שאז היו עיני ישראל פתוחים ולתרץ כ"ז הנה עיקר בריה"ע

היתה בשביל בחי' דעת כולל חו"ג להכניס אור בתוך החושך כמאה"כ זרח בחושך אור לישרים פי' לישרים זורח אור בתוך בחי' חושך היינו שמהפכים כל בחי' ותאוות הגשמיים ומחשבות אשר לא לה' המה מהפכים אותם לבחי' קדושה לעבוד בהם את ה' ומכניס בהם אור ה' ומסלק החושך וזהו בחי' המתקת הגבורות כי מה שבא על האדם שום בחי' גבורות הוא מחמת בחי' חושך ובוהו שיש במדות ותאוות שלו שאינם לה' ולכן נתנו חז"ל עצה לזה שיפשפש במעשיו וכל המדות ומחשבות ותאוות שלו הגשמיים ולהכניס באותן המדות בחי' אור בחי' תשובה להשיבם לשרשם בחי' הקדושה ובוהו יתמתקו הגבורות והדינים שעליו ובשביל בחי' זו היינו להפך חשוכא לנהורא היתה עיקר כוונת בריה"ע וזשאה"כ בראשית ברא וגו' והארץ היתה תוהו ובוהו ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור וגו' ופירש"י שאדם תוהא ומשתומם על בוהו שבה פי' שאדם תוהא ונתחרט על בחי' בוהו בחי' חושך שבמדותיו ומכניס בהם בחי' אוד בחי' תשובה ובוהו הוא ממתיק הגבורות ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור פי' שבזה הוא ממשיך שפע ואור ה' בעולם וזהו היתה כוונת בריה"ע ובוהו תלוי בגאולה כמאה"כ הן גאלתי אתכם אחרית כראשית פי' שיהיה אחרית בחי' החושך בחי' גשמיות כראשית ר"ל שיהיה בהם בחי' אור בחי' קדושה שנקרא בחי' ראשית ונחי' זו רצה יעקב אבינו ע"ה לקבוע בבניו אחריו שיהיה להם בחי' אור ה' בתמידות בגילוי אור בכל הדברים הגשמיים וזשאה"כ האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים פירש"י ביקש לעלות את הקץ וכו' היינו שביקש שיהיה הבחי' גאולה ר"ל בחי' אור הגילוי בתמידות בלתי החושך תחילה גם קץ הוא מלשון סוף ותכלית כי זה היה תכלית הבריאה וזה מרומז בפסוק ואגי"דה ששורש המלה ג"ד ר"ת של גומל דלים פי' שזה עיקר גמילות חסד במה שמכניס ומעלה המדות של חושך לבחי' קדושה בחי' אור ואמר את אשר יקרא אתכם באחרית הימים ר"ל בחי' יקרא בחי' חיבה כמו שפירש"י על ויקרא אל משה בחי' אור שיאיר בבחי' אחרית בחי' חושך שהוא סוף כל המדריגות ר"ל שיעקב ביקש שיהיה בחי' אור ובחי' גאולה בתמידות ובגילוי בלתי החושך תחילה וזהו לגלות את הקץ שהוא בחי' גאולה ונסתם ממנו היינו שזה א"א אלא שיהיה תחילה בחי' חושך ואח"כ אור מתחילה בחי' קטנה ואח"כ יעלה לבחי' גדולה בחי' אור בגלוי וזה שאמר הכתוב הקבצו ושמעו וגו' אל ישראל אביכם אמר שכתחילה צריך להיות בחי' יעקב בחי' קטנה ואח"כ יהיה בחי' ישראל בחי' גדולה בחי' אור כי ישראל מרמז לבחי' זו שהאיר האור בתוך החושך כי ישראל"ל גימטריא או"ר חוש"ך ור"ל שיש גילוי אור בחושך ועתה יבואר פירש"י בטוב טעם ודעת בעז"ה כי יעקב כאשה היה חי היה ממשיך לבניו בחי' אור בגילוי בתמידות שהיה אור בכל הבחי' ובסוף כל במדריגות בחי' דעת וזהו מרומז בפ' וישב ישראל באמ"צ בארץ גושן וגו' ר"ל גו"שן מרמז לבחי' קירוב לקדושה מלשון ניגש ועוד גושן גימטריא אור סוף היינו שהיו מכניסין בחי' אור בסוף כל דרגין ויפרו וירבו מאוד ולא היה יכול לשלוט בהם שום שיעבוד ושום בחי' גבורות מגודל גילוי האור בלי הפסק וזה היה כל ימי חיי יעקב ולכן נכתב פרשה זו סתומה היינו שאין שום הפסק באותיות התורה עד ויחי יעקב לרמז שלא היה הפסק באור שהמשיכו לעולם בחיי יעקב כנ"ל רק אחר שמת יעקב נאמר פתיחה בתורה שנפסק האור והתחיל השיעבוד ונסתמו עיניהם של ישראל ושייך שיהא פתיחה בתורה היינו הפסק האותיות הפסק האור וזהו שפירש"י

ד"א שביקש יעקב לגלות את הקץ ונסתם ממנו זהו כמו פירוש על הרמז שכתב שיעקב ביקש שיהיה גילוי או זה בחי' סתומה לבניו בתמידות ולא יהיה יכולת להיות שיעבוד ויהיה קץ וגאולה ונסתם ממנו ולזה נכתבה הסתומה בתורה עד ויחי יעקב היינו כל ימי חיי יעקב דוקא אבל אח"כ נחתמו עיניהם של ישראל במצרים ואח"כ ריחם ה' עליהם וגאלם: בעת יאר צייט של ההרוגים שנהרגו ברעידת הארץ בארץ צפת תובב"א אמר דרוש והיה מסיים בפ"י הגמרא בפ' חלק שאלו תלמידיו את ר' יוסי בן קסמא אימתי בן דוד בא א"ל כשיפול השטר הזה ויבנה ויחזור ויפול ויבנה ויחזור ויפול ולא יספיקו לבנותו עד שביד בא ואמר כי שע"ר אותיות רע"ש גם בגימ' צפ"ת.

וזה כמה שנים שהיתה רעש גדול ב"פ בארץ ונהרגו כמה נפשות ר"ל ואמר שזהו נפילה אחרונה ועד שלא יספיקו לבנותו ב"ד בא אכי"ר: מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני מלך ונוכל לומר שהתורה הקדושה מורה לנו דרך האיך להמתיק הדינים בשרשם בכדי להמשיך שפע וברכה ממלך מלכו של עולם לעולמות התחתוני' דהנה העיקר הוא להאמין באמונה שלימה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד ולברך לבו"ע ב"ה על הרעה בשמחה ובטוב לבב ממש כשם שמברך על הטובה ואפילו ח"ו כשהאדם הוא מחוסר ממשאלות לבו אעפ"כ יהיה אשוריו ותהלותיו של אדם לב"ע ב"ה על חיינו המסורים בידו ועל נשמותנו המופקדים בידו כמאמר הכתוב כל הנשמה תהלל יה ודרז"ל על כל נשימה ונשימה תהלל יה ואעפ"י שהוא מחוסר ממשאלות לבו אעפ"כ יאמין באמונה שלימה שכלול בזה חסד ה' באתכסיא בכדי לברך ע"ז בשמחה ממש ובוזה האמונה והתהלה גורם שנמתקו הדינים בשרשם שיזל מים הוא החסד ממלך עולם מקור החסד לבאי עולם ויהיה כל השפעות טובות ומעדני מלך באתגליא על כל העולם וזהו מאשר שמנה לחמו מאשר הוא לשון תהלה שמנה הוא אותיות נשמה גם לשון נשמה מורה על לשון שממה ושממון היינו כשהאדם הוא מהלל לב"ע ב"ה על הנשמה המסורה בידו אעפ"י שהוא שממה לחמו היינו שהוא מחוסר לחם וממשאלות לבו אזי והוא יתן מעדני מלך היינו יכול ליתן ולהשפיע מעדני מלך וכל השפעות טובות לכל באי עולם אכי"ר: סליק ספר בראשיתחטאיו ומיעוט עבודתו עכ"ז בטוח בחסדו הגדול שימחול לו על כל חטאיו ויחננו שיזכה מעתה לעבוד באמת וע"י בחינה זו יכולין לדבק א"ע לשם אהי"ה ית' כי שם אהי"ה מרמז לבחי' זו פ"י אהיה מעתה איזה בחי' עובד ה' אבל עד עתה עדיין לא הגעתי לשום בחי' עבודת אמת ובחינה זו היה לישראל במצרים כמאה"כ לא מרובכם חשק ה' בכם כי וכו' שאתם ממעטים עצמיכם לפני פ"י בחי' ענוה וזהו שם מ"ב שבו נבראו ז' ימי קדם ועל ידו נתקיימו כי הוא מרמז לבחי' ענוה וכו' היה התחלת הבריאה שיום א' נברא בשם אב"ג ית"ץ גימטריא תול"ע אותיות עול"ת כדאיתא בסידור ויום השבת נברא בשם שק"ו צי"ת גימטריא תול"ע"ת שמרמז על ענוה כפולה שצריך להיות ביום השבת מגודל קדושתו וכל יום כלול מכולם כידוע ע"כ עיקר קיום הימים ע"י בחי' ענוה וישראל אפילו בהיותם בארץ מצרים היו דבוקים בזה הבחי' ובוזה השם הקדוש ועל ידו נגאלו וכדאיתא בספר אוה"ח ע"פ וזה לך האות וכו' תעבדון על ההר הזה שפי' באוה"ח על בחי' ענוה ע"ש וגם אני אוסיף נופך מדילי בפ"י הכתוב מי אנכי כי אלך אל פרעה וגו' ויאמר כי אהיה עמך וגו' פ"י בעבור שאמר משה מי אנכי בגודל ענוה ושפלות שהיה למשה וע"ז השיב לו ה' כי אהיה עמך ר"ל שבעבור זאת אשלחך שבחי' של אהיה

עמך המרמז לבחי' ענוה כי תמיד אתה בעיניך כאלו לא השגת כלום שום בחי' עבודה ומצפה ומשתוקק תמיד להשיג שום עבודה כנ"ל וגם ישראל בעבור זאת נגאלו ממצרים שהיתה להם בחי' ענוה ויראה כי הם המעט שממעטין את עצמן לפני ה' וע"כ הקב"ה משרה שכינתו עליהם כמאה"כ את מי אשכון את דכא וזשאה"כ וזה לך האות תעבדון את האלהים על ההר הזה שהוא נמוך מכל ההרים ומזה נודע שאין אני משרה שכינתי כ"א במקום נמוך וזהו אהי"ה אשר אהי"ה פירש"י אהיה עמכם בצרה זו ר"ל בחי' אהי"ה בחי' ענוה היא עמכם בצרה לכן הם ראויים לגאל כי לב נשבר ונדכה וגו' שהיה לב שלהם נשבר ונחלק לשנים ונעשה י"ו לעילא י"ו לתתא כדאיתא בסידור מחמת הציור הוי"ה לנגדם תמיד ועי"ז נכנע ונשבר לבו בקרבו ונעשה מן לב י"ו לעילא וגו' ונתחבר י"ו עם שם העצם ב"ה ונעשה מספר שם מ"ב וזשאה"כ ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתים ר"ל בחי' בית ומכון לשכינה נעשה להם ע"י בחי' אהי"ה שהיה עמהם כי ג' פעמים אהי"ה במילואו באותיות ר"ל ביודין בההין באלפין גימטר' תנ"ה וכשיוחסר מהם הג' אלפין נשאר מספר תנ"ב גי' בתים גם בתי"ם אותיות בי"ת ס' מרמז שנעשה בחי' בי"ת ס' סתומה שהוא צורת שני דלתין כמו שאמר המגיד זללה"ה עד"ה דלותי ולי יהושיע ר"ל שע"י בחי' דלות ושפלות נעשה בית לשכינה, וגם ע"י בחי' זו בחי' אהי"ה בחי' הכנעה שנשבר לבו בקרבו על ריחוקו.

מה' ומשתוקק לדבק אליו ית' ולהיות תמיד אצלו בבחי' ואהיה אצלו אמון זוכה לבחי' הצלה שהוא ג"כ מלשון אצלו וזשאה"כ והצל לא הצלת ואיתא במדרש ודאי לא הצלת ר"ל ודאי גימט' אהי"ה פי' שאמר משה רבינו עליו השלום לה' שבחי' ודא"י גימטר' אהיה לא הציל לישראל וע"ז תמה משרע"ה שמהראוי היה שבחי' זו יצילם כנ"ל: עוד יש להבין פסוק זה ע"ד המוסר הנה בשביל הצדיקים שנקראו ראשית נברא העוה"ז הגשמי שיהיה להם כפרוזדור לפני הטרקלין להכין א"ע בעה"ז לכנס לעוה"ב וזהו עיקר גדול בעבודה לידע ולהבין שכל תענוגי עוה"ז המה הבל ורעות רוח ואינו תכלית וקיום נצחי רק המה תכלית השפלות ופחותי הערך ועיקר הבריאה היתה רק בשביל עבודת הבוב"ה שהוא קיום נצחי שאין לו שום דמיון וערך בשום תענוג עוה"ז כמאמר מי ידמה לך ומי ישוה לך ר"ל שאין שום מעשה דומה במעלה ואין שום ערך למעלת עבודת הבוב"ה שנמשך ע"י חיים ממקור החיים ב"ה וכנגדו הוא תענוגי עוה"ז בתכלית השפלות שאין לעוה"ז שום מעלה ותכלית נצחי וזשאה"כ וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד פי' לדעת כי בשמים שמרמז על בחי' שמי"ם הוא בחי' עבודת ה' הוא ממעל בתכלית המעלה ועל הארץ מתחת ר"ל הארציות שהם תענוגי עוה"ז המה בתכלית מתחת שאינתחיתה שום דבר שיהא גרוע מהם וכ"ו צריך האדם להתבונן היטיב ולהתרחק מבחי' גשמיות ותענוגי עוה"ז בתכלית הריחוק ולדבק א"ע לבחי' קדושה כמאה"כ ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו ר"ל שמתחילה נתרחקה מבחי' גשמיות ונתחברה לבחי' קדושה כדי שאח"כ תוכל לחזור ולהעלות בחי' גשמיות היינו מדת גשמיות ותענוגיו ולהעלותם ולקרבתם לשרשם כי עד שלא הרחיק א"ע מהם לגמרי א"א להעלותם עד שבתחילה ירחיק א"ע מהם והם אצלו בתכלית המיאוס ואח"כ יכול להעלותם כנ"ל וא"ל שזה מרומז בפסוקי ואלה שמות בני ישראל שידוע מאחז"ל אלה קשה מרמז על בחי' גשמיות שהם קשה ואות ואו של ואלה

מרמז על בחי' המשכה שנמשך בחי' קדושה לבחי' גשמיות וע"י מה נמשך ע"י שמו"ת נוטריקון שמי"ם ממע"ל ואר"ץ תח"ת ר"ל ע"י שיתבונן בבחי' זו שאין למעלה מבחי' שמיימי ואין למטה מבחי' ארציות ועי"ז יתרחק מאוד מבחי' גשמיות ועי"ז יש בו כח אח"כ להמשיך בחי' קדושה לבחי' גשמיות וזהו הבאים מצרימה ר"ל בבחי' זו של ואלה שמות באו ב"י בבחי' קדושה לבחי' מצרימה שמרמז על גשמיות וזהו מרומז ג"כ בפסוק וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי פיל' שהלך מבחי' בית לוי ד"ל אחר שהיה בבחי' בית לוי לשון לוייה בחי' חיבור לקדושה הלך אח"כ לבחי' בת לוי לבחי' הקטנה הנקראת בת לוי מרמז לבחי' ארציות להעלותם לקדושה שנזכה לזה כי"ר: ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף ונוכל לרמז באלו הפסוקים דרך עבדות ה' ומקודם נבאר מה דאיתא בגמרא ע"פ ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך ביצה"ט וביצה"ר ואיתא בספרי הצדיקים כמה פירושים ע"ז וכולם אמת ונוכל לומר ג"כ עז"ה דהנה יש לפעמים בחי' הסתלקות הדעת ע"י התגברות היצה"ר בתאוות הגשמיות וכמעט מואס בחיים חיותו בשביל זה שאינו יכול לבא לבחי' התבטלות היצה"ר מכל וכל ועי"ז הוא רחוק מבחי' קדושה וכל השבירת לב שיש לו מזה הוא ע"י שמתבונן בשכלו לזכור איך היה כשהיה בבחי' דעת והיה רחוק מאוד מבחי' גשמיות ועכשיו הוא משוקע בהם ע"י התגברות היצה"ר ומחמת זה אינו יכול להיות מרכבה לשכינה והוא בחי' חורבן בהמ"ק שעיקר בנין בהמ"ק הוא ושכנתי בתוכם בתוך כל או"א בחי' התקרבות אל הקדושה וכשמסתלק ממנו בחי' דעת ע"י התגברות התאוות נתרחק ממנו בחי' הקדושה ומחמת זה הוא מואס בחיים חיותו והעצה לזה להתבונן בשכלו ולהאמין באמונה שלמה שזו היא ירידה לצורך עליה וכ"ז הוא בוודאי לתוספת תענוג ולא יהיה בהם משוקע ח"ו תמיד בחשכות הזה בהתגברות היצה"ר בתאוות הגשמיים ובהתבוננו בזה יעלה ויבא לאהבת ה' בכל נפשו ובכל מאודו אפי' בעת התגברות היצה"ר ע"י הסתלקות בחי' הדעת ועי"ז יתעלה לבא לבחי' דעת אמיתי וזהו ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך בשני יצריך ביצה"ט וביצה"ר כדי שמזה יבא לבחי' דעת אמיתי והנה כשהוא בבחי' דעת כתקונו נקרא שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד יחודא עילאה שמרמז שהוא אחד ואותו צריך לאהוב בכלות הנפש ואין זולתו לאהוב אותו וכשהוא בבחי' הסתלקות הדעת הוא בחי' בשכמל"ו יחודא תתאה ומזהיר אותנו הבוב"ה ואהבת את ה' וגו' הן כשהוא בבחי' יחודא עילאה בשמע ישראל הן בבחי' יחודא תתאה דבשכמל"ו והנה כשהוא בבחי' דעת הוא בחי' בנין בהמ"ק כמו דאיתא בגמרא מי שיש בו דעה כאלו נבנה בהמ"ק בימיו וכשהוא בבחי' הסתלקות הדעת הוא בחי' חורבן בהמ"ק ואיתא בגמרא מיום שחרב בהמ"ק די לעולם שישתמש בשתי אותיות משם העצם ב"ה כמ"ש כל הנשמה תהלל י"ה וזהו סולו לרוכב בערבות בי"ה שמו היינו הללו ושבו לרוכב בערבות אפי' בעת הסתלקות הדעת שהוא בחי' חשכות וערבית אעפ"כ הללו אותו בי"ה שמו בשתי אותיות משם העצם ב"ה מבחי' חורבן בהמ"ק ועוד נוכל לרמז עד"ז דהנה כשהוא בבחי' הסתלקות הדעת בחי' חשכות אז הוא בחי' יחודא תתאה בשכמל"ו מרמז שצריך להלל ולפאר תמיד לבו"ע ב"ה ע"ש כבוד מלכותו אפילו בעת התגברות היצה"ר וזהו סולו לרוכב בערבות בבחי' בי"ה שמו בגימ' הר"ת של בשכמל"ו שיו"ד פעמים ה"א הוא כ"ל והנה כשירד יעקב למצרים התחיל בחי' גלות בחי' הסתלקות הדעת ונסתמועיינות החכמה והיה בבחי'

יחודא תתאה בשכמל"ו כמו דאיתא ביקש יעקב את הקץ מיד אמר בשכמל"ו והאמין באמו"ש שזהו ירידה צורך עליה ובודאי יבא מזה לתוספת תענוג ולא יהיו בני ישראל משוקעים ח"ו תמיד בחשכות הוה ומזה היה בא לו אהבת ה' בכל נפשו ובכל מאודו אפילו בעת הסתלקות הדעת כאזהרת הבוב"ה במצות ואהבת וזהו שם מ"ב ירד עם יעקב למצרים היינו שם של מ"ב מרמז ע"פ ואהבת שיש בו מ"ב תיבות וזאת הבחינה ירד עם יעקב למצרים בחי' גלות הדעת וזהו ואלה שמות ב"י הבאים מצרימה ר"ת ב"י"ה שמ"ו שהוא ר"ת של בשכמל"ו היינו שבחי' יחודא תתאה של בשכמל"ו בא עם יעקב למצרים והנה לפעמים יש כשבא לבחי' הסתלקות הדעת וקם עליו היצה"ר בהתגברות תאוות הגשמים ולא ידע כלל בעת הזאת בחי' בשכמל"ו שבתורה אינו כתיב רק שמע ישראל ואהבת וזהו ויקם מלך חדש על מצרים שזהו בחי' גלות הדעת אשר לא ידע את יוסף היינו ההוספה הנ"ל ע"י ההתגברות והבן: ותתצב אחותו מרחוק לדעה וגו' ונ"ל ע"ד האמת דהנה איתא בספרים קדושים שבגלות מצרים היה בחי' הדעת בגלות ונוכל להבין בחי' דעת עד"ז היינו שבחי' דעת הוא בחי' ההתחברות חו"ג היינו להתבונן ולהאמין שאפילו בחי' גבורות יש חסדים נסתרים ועיקר החסיון בבחי' גבורות הוא בחי' החסדים שעיקר בריה"ע היתה בשביל זה בגין דיתקרי רחום ובגין דיתקרי חנון ובבחי' אמונה זו נתמתקו הגבורות וזהו שם של מ"ב ירד עם יעקב שם מ"ב מרמז על שם של מעשה בראשית שהוא אהו"ה ר"ת של את השמים ואת הארץ כמ"ש בכתבים ששם זה הוא בחי' דעת פי' בבחי' דעת התחברות חו"ג ירד עם יעקב למצרים ולכך כשיעקב היה חי לא היה גלות שהוא היה בבחי' דעת ונמתקו הדינים אבל כשמת יעקב אבינו ע"ה נסתמו עיניהם של ישראל ופסקה בחי' דעת מלהבין שהבל נכלל בימין לכך לא היו יכולים להמתיק הדינים והיו בבחי' גלות ובחי' דעת הג"ל הוא בחי' ישראל כמאה"כ עם זו יצרתי לי זו מרמז על שם מ"ב כי ז' פעמים ו' גימט' מ"ב ועוד שאות ז' מרמז על בחי' גבורות לשון כלי זיין ואות וא"ו מרמז על בחי' חסדים בחי' השפעות טובות ולכך זרע יעקב בשם ישראל יכונה גימט' אור חושך לרמז שצריך להפך חשוכא לנהורא שהוא התחברות חו"ג כדי להמתיק הדינים ונחזור לעניננו שצריך להאמין ולהבין שהכל היא מדת החסד אפילו במדת הגבורה עיקר המכוון היא מדת החסד וצריך להבין זה הן ברוחניות היינו בתורה ותפלה ומעשה המצות והן בגשמיות היינו אפילו ברוחניות יש לפעמים הסתלקות המוחין וצריך לדעת שבחי' ירידה זו היא לצורך עליה כמאה"כ ה' הוא האלהים ב' פעמים וזהו וידעת היום והשבות אל לבבך וידעת הוא לשון דעת היינו לעבוד את הבוב"ה בבחי' דעת ומהו הבחי' דעת לדעת כי ה' הוא האלהים היינו לחבר חו"ג בשמים ממעל פי' הן ברוחניות והן בגשמיות וזהו על הארץ מתחת כנ"ל ברוחניות ובגשמיות ובחי' התחברות חו"ג מכונה בשם דרך שדרך מחבר האי גיסא והאי גיסא גם דרך גימטי' ב' פעמים הוי"ה אלהי"ם מרמז שצריך לחבר חו"ג בשתי בחי' ברוחניות ובגשמיות גם בחי' דעת מכונה בשם שלום שמחבר שני דברים שהיו ובחי' דעת ג"כ מחבר שני דברים הפכיים ואפשר לומר שבפרשת שובבי"ם ת"ת צריך לתקן בחי' דעת ויוכל לבא לזה הבחי' בפרשיות אלו והרמז לזה שהתוה"ק בספר בראשית סיים בארון במצרים תיבת במצרים גימט' שם מ"ב ואלה ג"כ גימט' מ"ב מרמז ששם מ"ב הוא שמות בני ישראל שזהו בחי' שם של ב"י שהוא גימ' אור חושך בחי' דעת להפך חשוכא לנהורא

הבאים מצרימה את יעקב פי' ששם מ"ב ירד עם יעקב למצרים וכשמת יעקב נסתמו כו' וצריך לתקן זה ולכך כתוב בכתבי האר"י זלה"ה לומר בשובבי"ם בק"ש שעל המטה פסוק נעברה נא בארצך בדרך המלך נלך לא נטה ימין ושמאל מרמז שבשובבי"ם צריכין לתקן בחי' דעת לילך בדרך המלך שהיא בחי' דעת המכונה בשם דרך ושלא נטה ימין ושמאל לאכללא שמאלא הוא בחי' גבורה בימינא הוא בחי' חסד ונוכל לומר שזהו כוונת האר"י ז"ל שבשובבי"ם היא תקון פגם הברית שהוא בחי' שלום כמאה"כ את בריתי שלום שהוא בחי' דעת המכונה בשלום כנ"ל התחברות חו"ג ועי"כ נמתקו הגבורות ונעשה הצירוףמשם אלהים שגיימטר' פ"ו שהוא בחי' דין נעשה שם הוי"ה במילואו גיימט' מ"ה במילואו ומ"ם ה"א במילואו עולה ג"כ פ"ו שהוא רחמים וזהו ותתצב אחותו מרחוק וגו' אחותו הוא בחי' אהדות ומורה לנו תוה"ק לדעת כשיש בחי' התרחקות בבחי' אהדות צריך לדעת שעיקר הכוונה הוא לדעת מה יעשה פי' בשביל בחי' דעת ומה הוא בחי' דעת לעשות משם אלהים המורה על בחי' דין הצירוף מ"ה היינו שם הוי"ה במילואו מ"ה שהוא מורה על רחמים גמורים וזהו מה יעשה לו פי' היינו לעשות הצירוף מ"ה וכו' יה"ר שנזכה לזה ובזכות זה ובל"ג ב"ב אמן: ויהי כימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה.

וי"ל שהיה להם להרבות בשמחה כשמת מלך מצרים שהיה מלך חדש שנתחדשו גדרותיו ולמה ויאנחו ונראה לתרץ מחמת שהיו במצרים בבחי' עבדות כמאה"כ אשר הוצאתיך מבית עבדים לא היו יכולים להראות השמחה לכל והוצרכו להטמין השמחה בלב ולהראות פנים זועפות וזהו ויאנחו ב"י שהיו מראים א"ע כך מפני מה מפני העבודה מחמת שהיו מבחי' עבדות וזהו ויזעקו ע"י שהיו בבחי' עבדות כזה שהוצרכו להיות אחד בפה ואחד בלב וזהו ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה מחמת שהיו בבחי' עבדות כזה ובכל צרתם וכו' לכך ותעל שועתם וגו': ויאמר משה אל ה' למה הרעותה לעם הזה וגו': והצל לא הצלת את עמך וצ"ל איך יתכן שמשה רבינו רבן של כל הנביאים ע"ה יאמר נ"ל ע"ד מוסר שהכלל הוא שעיקר עבדות ה' הא בחי' רוח נשברה כמאה"כ זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה וגו' וזהו והאיש משה ענו מאוד מכל האדם נבזה בעיניו נמאס ואת יראי ה' יכבד ולא האמין בעצמו שיהיה גאולה כוללת על ידו והיה חושב בדעתו כי איך יתכן להיות שע"י השפל באמת כמותו יצמח גאולה לכללות ישראל לכך אמר מי אנכי כי אלך אל פרעה ויאמר כי אהיה עמך פי' שאדרבה מחמת שיש לך שפלות כזה אני משרה שכינתי עליך כמאה"כ אני אשכון את דכא וכמד"א כמה גדולים נמוכי רוח לפני המקום וזה לך האות שאני בוחר רק בנמוכי רוח בהוציאך את העם תעבדון את האלהים על ההר הזה דייקא קטן שבכולם וזה הכלל כשיש לאדם הזדככות החומריות מכל וכל במדו"מ ויש לו דיבורים טהורים ומחשבות טהורות ושפלות באמת אשרי לו שמכריע א"ע וכל העולם לכף זכות אבל כשאדם עובר עבירה ח"ו הוא להיפוך וזהו והאיש משה ענו מאוד לכך כשראה שלא היה הצלה והיה להיפוך ונתחזק השיעבוד יותר היה תולה שבוודאי הוא הגורם לזה ולכך וישב משה אל ה' פי' שעשה תשובה ויאמר אל ה' למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני לאיש כמוני ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הנכבד והנורא היינו כה אמר ה' ומהראוי היה שיפול עליו אימה ופחד בשומעו את שמך הנכבד והנורא ובוודאי מחמת שלא דיברתי כהוגן הרע לעם הזה מחמת

שהכרעתי את כל העולם וכו' לא די והצל לא הצלת שלא הכרעתי לכף זכות אלא שהכרעתי לכף חוב והרע לעם הזה ומחמת שעשה תשובה הכניס בת' תשובה לכללות ישראל ובח' תשובה מכונה בשם בינה שמחמת שמבין רוממות האל ית"ש ושפלות עצמו לכך עושה תשובה ויש לו לב נשבר ונדכה כמאמר אליהו ז"ל בינה ליבא וזהו ויאמר ה' אל משה עתה תראה פי' ע"י בח' עתה שהוא בח' תשובה כמו דאיתא בגמרא אין ועתה אלא תשובה וכו' תראה את אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה גימ' ב"פ בינה הוא בח' תשובה שעשה משה וגרם להכניס בח' תשובה לכנ"י ועי"ז ישלחם ויגרשם מארצו אמן כן יהי רצון: פרשת וארא וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה' וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שד"י ושמי ה' לא נודעתי לחם הנה עיקר השראת השכינה והתגלות האור מאתו ית"ש על האדם הוא ע"י ענוה וע"י לב נשבר כמאה"כ מרום וקדוש אשכון את דכא ושפל רוח וזה היה בחיי אברהם ובח' משה ובח' דוד כמאחז"ל נתתי גדולה לאברהם אמר ואנכי עפר ואפר נתתי גדולה למשה אמר ונחננו מה נתתי גדולה לדוד אמר ואנכי תולעתח א' ולא איש ועיקר החשק והרצון של הבוב"ה הוא רק במי שיש לו בח' ענוה כמאה"כ לא מרובכם חשק ה' בכם כי אתם המעט ודרז"ל על שממעטין א"ע לפני הכלל כי מי שזוכה למדת ענוה באמת בוודאי שורה עליו השכינה והתגלות האור מאתו ית"ש ועדיו נוכל לפרש הפסוק ועל דמות הכסא דמות כתראה אדם עליו מלמעלה כי אד"ם ר"ת א"ברהם ד"וד מ"שה מרמז על בח' ענוה וזה פי' הפסוק ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה כי מי שמקיים מ"ע ומל"ת היינו יראה ואהבה כי מ"ע הוא בח' אהבה כי מחמת האהבה הוא מקיים מצותיו ומצות ל"ת הוא בח' יראה שמתיירא לעשות עבירה לעשות נגד רצונו ית' ועי"ז נעשה מרכבה לשכינה כי עושה בזה נייחא להקב"ה ונקרא כסא כבודו אבל מי שזוכה למדת ענוה באמת הוא יותר במעלה ממי שמקיים מ"ע ול"ת ולא זכה עדיין למדת ענוה באמת וכ"ז הוא בבח' קדושה צריך שיהיה לו מדת ענוה והשתוקקות היינו שכל העבדות וכל קיום התורה והמצות יהיה קטן בעיניו כאילו לא עשה שום מעשה הטוב נגד מה שצריך לעשות ותמיד יתאוה וישתוקק לעבודת הבוב"ה יותר ויותר אבל בבח' גשמיות צריך שיהיה לו מדת צמצום והסתפקות למעט תאוותו בכל מה דאפשר ויסתפק במה שיש לו ולא יתאוה למותרות וזה פירוש שנים מקרא ואחד תרגום כי מקרא נגד התרגום הוא כמו קדושה נגד חיצוניות ולכן מקרא הוא שנים כי בבח' קדושה צריך שיהיה עבודתו כפולה וישתוקק תמיד לעבודתו ית"ש יותר ויותר ותרגום הוא אחת כי בבח' גשמיות צריך שיהיה לו מדת צמצום והסתפקות שלא יתאוה למותרות וכמו שדיברנו מזה במקום אחר בענין מזוזה שם שד"י מלבר והיה מלגאו כי שם שדי מורה על בח' צמצום שדי לו במה שיש לו ומלת והיה מורה על בח' השתוקקות כי והיה הוא לשון עתיד שיהיה לו עוד יותר ויותר ולכן שם שד"י מלבר היינו דברים גשמיים צריך שיהיה לו מדת צמצום כנ"ל ובדברים שהם מלגאו היינו בדברים פנימיים בח' קדושה צריך שיהיה לו מדת השתוקקות כאמור וזה פי' הפסוק וידבר אלהים שהוא מדת הצמצום דיבר אל משה שיתנהג כן בדברים חיצוניים ובדברים שהם פנימיים אמר לו אני הוי"ה כי שם זה מורה על מדת השתוקקות יותר ויותר לעבודתו ית' כאמור וזה פי' הפסוק וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב כי מלת וארא הוא אור א' כלומר מנין זכו האבות שיהיה

להם השראת השכינה והתגלות האור מאלופו של עולם ית' הוא ע"י באל שדי ושמי הוי"ה היינו שהיה להם ב' בחי' הנ"ל היינו בדברים שהם מלגאו תפסו במדת השתוקקות ע"ז מורה שם הוי"ה ובדברים שהם מלבר היה להם מדת צמצום אשר ע"ז מורה שם שד"י ואף בזה גופא אף שהיה להם ב' בחי' הנ"ל עכ"ז לא נודעתי להם היינו לא נודע להם כי יש מי שזוכה לב' בחי' הנ"ל אך כמדומה בעיניו שכבר זכה לשלימות הכנעה באמת אבל האבות לא נודע להם מזה כלומר שידעו בעצמם שלא זכו עדיין למדת הכנעה וענוה באמת יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: וידבר אלהים אל משה וגו' ויאמר אליו אני ה' וגו' וי"ל שלכאורה תיבת ויאמר אליו הוא מיותר גם להבין שינוי הלשון בתחילה בחי' דיבור ואח"כ תיכף בחי' אמירה רכה הנה כתיב אשר נשיא יחטא ודרשו חז"ל אשרי הדור שהנשיא שלו מחזיק עצמו חוטא וכו' פי' שעיקר השראת השכינה הוא על בחי' נשברי לב כמאה"כ את מי אשכון ואת דכא וגו' היינו על בחי' בעלי תשובה כי כשאדם חוטא ועי"ז נשבר לבו בקרבו ושב בתשובה שלימה הוא ממשיך על עצמו אור התשובה ע"כ ובחי' זו גדולה מאוד בעיני ה' וה' חפץ להיות לו דירה בתחתונים לכן נופל הצדיק לפעמים ממדריגתו בבחי' נמוכה כדאיתא בספרי הצדיקים על פסוק שבע יפול צדיק וקם שמן השמים נעשה זאת שיפול הצדיק ממדריגתו כנ"ל כדי שישבור לבו בקרבו וישוב לה' וימשיך בחי' אור תשובה על ישראל וישרה שכינתו עליו להיות לו דירה בתחתונים וזהו מרומז בלשון הפ' קרוב ה' לנשברי לב וגו' ולא כתיב לשבורי לב כמו שכתוב הרופא לשבורי לב וגו' לרמז שקרוב ה' להצדיקים שנשבר לבם בקרבם מן השמים כנ"ל ואעפ"י שבוודאי יותר קשה להידבק בה' אחר שחטא שכבר נתגשם לבו ונתלכלך בחטא ולכן הבטיח לו ה' אני ה' קודם שיחטא אני ה' לאחר שיחטא ועושה תשובה שאעפ"י שיחטא ויתלכלך בחטא מכל מקום מחמת שבירות לבוושפלות רוחו ממשיך עליו אור התשובה שהוא גדול מבחי' הראשונה שהיה לו קודם שחטא ולזה אחר שאמר משה למה הרעותה לעם הזה דבר אתו ה' משפט ומיד נשבר לבו בקרבו ושב בתשובה תיכף והמשיך בחי' אור תשובה לכן נאמר תיכף ויאמר אליו וגו' בחי' אמירה רכה ומרומז בתיבת אלי"ו אותיות אל י"ו היינו שאותיות י"ו מרמז לבחי' לב נשבר ונדכה כידוע לרמז שבחי' אמירה היה בעבור בחי' י"ו בחי' לב נשבר שהיה למשה כנ"ל: או יאמר עז"ה דהנה עיקר עבודת האדם להשיג יראה שלימה היינו שלא להסיח דעתו כלל מפחד ה' ויפלוס דרכיו וכל דיבוריו שלא לדבר שום דיבור בלתי לה' היינו לפני כל דיבור שירצה לדבר יתבונן תחלה אם יש בדיבור זה שרוצה לדבר איזה צורך עבודת ה' או תורה או דבר יראה או הכרחיות לצורך פרנסתו שע"י הפרנסה יוכל לעבוד ה' בכח הזה ודיבור כזה יפתח פיו וידבר וזה מ"ם פתוחה היינו מאמר פתוח לדבר הדיבור של מצוה ואם אין בדיבור שום צורך גבוה יסתום פיו שלא לדבר ויהיה מאמר סתום בחי' מ"ם סתומה וזהו בחי' אמ"ת שיש בו אותיות ראש תוך סוף כי מסתכל תמיד בבחי' רת"ס של כל דבר מי הוא המחיה אותם הוא הבוב"ה היה והיה בחי' רת"ס בחי' אמ"ת ובחי' זו מרומז בבחי' שם מ"ב פי' ב"מ ב' בחי' מ"ם היינו מ"ם פתוחה מ"ם סתומה כנ"ל ובחי' זו ירדה עם יעקב למצרים פי' שבחי' זו של שם מ"ב הנ"ל ובצירוף בחי' יעק"ב שעולה גימ' דר"ך שהוא דר"ך אמ"ת כנ"ל בחי' זו היה לישראל במצרים ובזה נגאלו שהיה שומרים את פיהם בקדושה כמאחז"ל שישראל לא שינו את שמם וכו' ולא

היה בהם דלטורא וע"ז התפלל דה"מ ע"ה הורני ה' דרכך אהלך באמתך פ"י הורני בחי' דר"ך הנ"ל בחי' מ"ב ויעק"ב הנ"ל ואהלך באמתך בבחי' אמ"ת כנ"ל וכ"ן אי אפשר להשיג כ"א ע"י התורה שיקבע עתים לתורה ויאיר בו אור תורה וישיג בחי' יראה שלימה וגם תפלתו תעלה השמימה ויוכל להמשיך כל טוב וקדושה וטהרה כי בחי' תפלה מקבלת שפע מבחי' התורה כי תורה נקראת בחי' שמים אש ומים שתורה נקראת אש כמאה"כ מימינו אש דת למו וגם נקרא מים שנמשלה למים מה מים יורד ממקום גבוה למקום נמוך אף תורה יורדת למקום נמוך שאין התורה מתקיימת אלא במי שדעתו שפלה ולכן נקראת התורה בחי' שמים והתפלה נקראת בחי' ארץ שמקבלת מבחי' שמים בחי' תורה והם בחי' י"ה התורה בחי' י' והתפלה בחי' ה' שמקבלת מבחי' יו"ד ואם אין תורה אין תפלה רק שהתורה אורה סתום וגנוז לעתיד לבא והתפלה נגלית כמאה"כ זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר שהתורה נקראת שמ"י בחי' שם הוי"ה בחי' י' כנ"ל שהוא נעלם בחי' לעל"ם בלא וא"ו שהוא לשון העלם ובחי' תפלה נקראת זכרי שהוא עלה (בחי' שם אלהים שנקרא) בחי' ה"א כנ"ל אבל התפלה אינה מקבלת רק מבחי' תורה ובלא תורה אין התפלה פועלת ח"ו וזהו ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה פ"י שהיו יודעים בעצמן שאין להם בחי' תפלה שנקראת עבודה היינו שבחי' עבודה זו תפלה היה קשה להם מאוד מחמת שלא היה להם בחי' תורה ולכן ידעו בעצמם שאי אפשר להם להמשיך בחי' גאולה ולכן לא שמעו אל משה שבשר להם הגאולה כ"א כשהתפלה הוא בשלימות שמקבלת כח ושפע מבחי' תורה יכול האדם להמשיך על ידה בחי' אבות היינו ע"י תפלת שחרית ממשיך בחי' חסד לאברהם כי אברהם תקן תפלת שחרית ודבק א"ע בבחי' אהבה לה' וע"י תפלת מנחה שתקן יצחק נדבק א"ע בבחי' פחד ויראה לה' וע"י תפלת ערבית שתקן יעקב נדבק א"ע בבחי' אמת ליעקב אבל כ"ז אינו כ"א ע"י התורה דוקא כנ"ל וזה אחר שאמר משה להקב"ה למה הרעותה לעם הזה וגו' והצל לא הצלת את עמך השיב לו הקב"ה ואמר וידבר אלהים פ"י שדבר עמו על ענין בחי' אלהים בחי' תפלה שנקראת אלהים היינו שאמר לו הקב"ה שזהו מחמת שישראל אין להם בחי' תפלה בשלימות ואמר לו הטעם למה אין התפלה בשלימות ויאמר אליו אני ה' פ"י שאין להם בחי' הוי"ה בחי' תורה ומפרש הכתוב ואמר וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב וגו' פ"י שבאמת הייתי מתראה להם ע"י הג' תפלות ולהמשיך להם בחי' שלשת אבות כנ"ל אבל ושמי ה' לא נודעתי להם פ"י שכיון שלא נודע להם בחי' שם הוי"ה בחי' תורה לכן א"א להתראות להם ע"י התפלה ולהמשיך להם בחי' שלשת אבות כנ"ל לכן עיקר העבודה הוא שתחלת הכל יקבע עתים לתורה ועי"ז ה' יהיה בעזרו שיוכל להשיג בחי' יראה ותהיה תפלתו נשמעת ויומשך בחי' אבות כנ"ל כן יהי רצון: וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכור את בריתי וגו' ונוכל לרמז בזה עבדות השי"ת ונקדים לפרש הפסוק וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר ולפי פשוטו הל"ל וידבר דבר ונראה לתרץ עד"ז דהנה עיקר העבדות שיהיה לו קודם התפלה בחי' הכנעה ואח"כ יתפלל ומחמת ההכנעה שיש לו קודם התפלה יוכל לדבר דבורים בקדושה ובטהרה ובהתלהבות ונותן בהאותיות שמדבר חיות רוחניות ממש כמו שהיה חיות בהאותיות בעת בריה"ע ע"י ק"ב אתוון שנבראו בהם כל העולמות וכשמדבר דיבורים בקדושה וטהרה אזי ממשיך שפע ברכה ע"י דיבורים שלו

וזהו דאיתא בזוה"ק אינון ברכאן ואינון מילין דב"נ היינו ע"י המילין דב"נ נמשכו ברכאן עילא ותתא כי כשמדבר בהכנעה אזי התפלה מקובלת כנ"ל וזהו וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה היינו כשיש לאדם הכנעה באמת ונחשב בעיניו כעפר אז ויהי האדם לנפש חיה ות"א לרוח ממלא היינו אז יוכל לדבר דיבורים שיפעלו ע"י ברכה ושפע רב וזהו מחסד הטי"ת שיהיה לאדם הכנעה קודם התפנה ובכדי שיוכל לדבר דיבורים אח"כ בקדושה וטהרה להמשיך חיות רוחניות בהאותיות בכדי שיהא תפלתו נשמעת אבל כשאין לאדם הכנעה קודם התפלה אזי אינו יכול להמשיך חיות רוחניות בהאותיות מהתפלה ואינה מקובלת וזה מרומז בפסוק אותותינו לא ראינו און עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה היינו מה שלא היה חיות בהאותיות מחמת אין עוד נביא כי אלו היה חיות באותיות היו הדיבורים בבחי' נבואה וכ"ז הוא מחמת ולא אתנו יודע עד מה היינו שאין לנו הכנעה קודם שאנו מדברים וזהו דאיתא בגמ' חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת קודם התפלה כדי שיכוונו את לבם לאביהם שבשמים היינו שהיו שוהים בכדי שיכניעו את לבם ולהמשיך ע"י ההכנעה חיות רוחניות בהאותיות כמו שהם במקורם וזהו לאביהם שבשמים שהאותיות נקראים אב והנה בש"ק השער בעצמו פתוח שכל מי ששומר שבת כהלכתו הוא בבחי' תשובה והכנעה ויכול לדבר דיבורים בקדושה וטהרה להמשיך בהם חיות רוחני כמאה"כ יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח היינו שבחול סגור הבחי' הזאת ובשבת יכול לבא לזה הבחי' וזהו וכבדתו מעשות דרכיך היינו כשתשמור שבת כהלכתו מלעשות דרכיך וחפצך אזי ודבר דבר תוכל לדבר דיבורים בקדושה וטהרה להמשיך בהם בחי' נבואה אך בימי החול העיקר תלוי כשיש לאדם הכנעה קודם התפלה אז הוא נותן חיות בהאותיות ודיבורו הם בבחי' נבואה ונמתקו הדינים וממשיכין שפע וברכה וזהו וגם אני שמעתי את נאקת ב"י אשר וגו' ר"ת נביא היינו ששמעתי הדיבורים שהם בבחי' נביא ולכך פעלו בהדיבורים שאזכור את בריתי יה"ר שנזכה לזה אכ"ר: כי עתה שלחתי את ידי וגו' בעבור הראותך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ וגו' ולהבין זה ע"ד עבדות ה' נקדים לפרש תחילה מאחז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם כו' אלא להפרע מן הרשעים וכו' וליתן שכר טוב וכו' ויש לדקדק למה הקדימו חז"ל בלשונם הצח לומר בתחילה להפרע מן הרשעים שמשמע שזהו עיקר הכוונה ואח"כ אופן השני ליתן שכר טוב לצדיקים וזהו פלא הלא טבע הטוב להטיב וכמאה"כ טוב ה' לכל וגו' וידוע שעיקר בריה"ע היתה בגין דיתקרי רחום וכו' ובוודאי עיקר המכוון של העשרה מאמרות היתה כדי ליתן שכר טוב לצדיקים ופריעת רשעים ממילא נמשך וא"כ הוה ליה להקדים כדי ליתן שכר טוב לצדיקים ואח"כ להפרע מן הרשעים גם יש לדקדק למה בעשרה דווקא ולהבין כ"ז הנה ידוע שהעולם נברא בבחי' שתי ידיים יד ימין ויד שמאל ובכל יד חמשה אצבעות היינו ה' חסדים בחי' יד ימין ה' גבורות בחי' יד שמאל ועד זה יש באדם ה' מדות היינו אהבה ויראה התפארות וניצוח והודיה נגד ה' מדות קדושות עליונות גדולה גבורה תפארת נצח הוד וכאשר משמש האדם בחמשה מדות הנ"ל בבחי' גשמיות בעניני עוה"ז הם נקראים ה' גבורות וכאשר משמש בהם לעבודת הבוב"ה לאהוב את השי"ת בכל לבבו וליראה ממנו ולפארו ולנצח ולקלס ולהודות לה' בכל נפשו ואז נקראים ה' חסדים ולעבודה זו היתה עיקר כוונת בריה"ע להפך חשוכא לנהורא היינו מדת הגבורה למדת החסד להפך כל חמשה מדותיו

ששימש בהם לצורכו בעניינים ותאוות עולם הזה להפכם לבחי' קדושה לעבוד בהם את הבוב"ה ולזה נתן לנו' הבוב"ה את תורתו הקדושה בשני בחי' אלו מ"ע ומל"ת היינו נגד שני בחי' הנ"ל חסד וגבורה ימין ושמאל ליזהר ממצות ל"ת ולעשות עם חמשה מדותיו בחי' מ"ע שהם רצונו של מקום ית' בחי' חסד בחי' קדושה וזהו עיקר העבודה כשיש בתחילה בחי' גבורות להפכם לבחי' חסד ולזה היתה כוונת בריה"ע ולזה כיוונו חז"ל באמרם בעשרה מאמרות נברא העולם ר"ל בעשר אצבעות של ב' ידים ימין ושמאל כנ"ל והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים פי' להפרע היא מלשון התגלות מלשון כי פרעה אהרן ר"ל לגלות ולהוציא בחי' חסד וקדושה מן הרשעים היינו מן ה' גבורות מן ה' מדות ששימש בהן לצורכי גשמיים ולהפכם למדת חסד וליתן שכר טוב לצדיקים עי"ז שהפכו אותם לבחי' קדושה בחי' חסד כנ"ל כמאה"כ זרח בחושך אור לשרים ר"ל שלישרים זורח אור בתוך בחי' חושך ומהפכים חושך לאור ולזה עשה הבוב"ה שיהיה בתחילה בחי' רשעים בחי' גבורות דייקא כדי להפכם לנהורא וכמאמר המגיד זל"ה על טף למה באים כדי ליתן שכר טוב למביאייהם ר"ל בחי' קטנות היינו בחי' גבורות למה באים כדי ליתן שכר למביאייהם ר"ל לפי שמביאים איתם לשורשם בחי' קדושה בחי' חסד כנ"ל וזשאה"כ כי עתה שלחתי את ידי וגו' פי' כי עיקר הכאת פרעה היתה להכות בחי' פרעה בחי' עורף שיתגלה בחי' פנים היינו בחי' קדושה ולזה היה די בהכאת חמשה מכות נגד ה' גבורות הנ"ל וזשאה"כ כי עתה שלחתי את ידי ר"ל ששלחתי יד אחד היינו חמשה אצבעות נגד חמשה מדות הנ"ל והיה די בזה אך שרצון השי"ת היה להכותו עוד עד עשר מכות בעבור הראותך את כחי כ"ח י' ר"ל כח כל עשר אצבעות עשר מדות ולמען ספר שמי בכל הארץ פי' ספר מלשון ספיר לשון הזדככות ר"ל שיזדכך שמי כ"כ עד שיהיה אור החמה לעתיד שבעתים כאור שבעת הימים ואיתא בזוה"ק שבעתים ז' פעמים זיין פעמים זיין תלת מאה וארבעים ותלת וזהו מרומז בתיבת בכ"ל האר"ץ גימט' תלת מאה וארבעין ותלת היינו שיהיה הגאולה בב"א: פרשת בא ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה וגו'.

וי"ל לשון בא ולא נאמר ל"ך אל פרעה. גם לפרש למה לא נאמר כאן הנבואה שיאמר משה אל פרעה.

גם להבין ענין מה שסירב משה מתחלה בשליחותו של מקום ואמר מי אנכי כי אלך אל פרעה ולפרש כ"ז ע"ד המוסר הנה אין השראת הנבואה אלא על בחי' ענוה בשלימות כמו שאמר אברהם אבינו ע"ה ואנכי עפר ואפר ומשה אמר ונחנו מ"ה: דוד המלך אמר ואנכי תולעת וגו' שהיו להם בתי' עטה בשלימות ושרתה עליהם הנבואה וזהו מרומז בפסוק תתן א"מ"ת ליעק"ב נוטריקון אפ"ר מ"ה תולע"ת לרמז שבני יעקב יש להם בחי' ענוה שהיה לאבות.

כנ"ל וע"י בחי' זו שהוא התפשטות הגשמיות היינו שאינו נחשב בעצמו לכלום משרה הקב"ה שכינתו עליה בבחי' נבואה וכדאמרו ז"ל על פסוק כי אתם המעט מכל העמים שאתם ממעטין עצמכם לפני היינו שיש בחי' התפשטות הגשמיות שאתם נחשבים מעט ופחותי ערך בעצמכם כנ"ל ועל ידי בחי' זו בחר ה' בימי מתן תורה בענוים המאמינים ולא באותם שהיו להם בחי' גסות הרוח מקור הקליפות כדאיתא בספרים הק' אמנם ידוע

שאינן להקליפה כח וחיות כ"א ע"י יניקה מבחי' קדושה דווקא ובתי' הקליפה של גסות הרוח יונק מבחי' הקדושה (של בחי' הנ"ל) מבחי' מ"י דאלהים ששם זה הוא בחי' צימצום ודין כידוע ובחי' מ"י הוא (בחי' קדושה) בחי' ענוה כמו שאמר משה מי אנכי כי אלך אל פרעה גם מ"י מרמז לבחי' נו"ן שערי בינה שהיה למשה בשלימות רק שלמשה היה נדמה לו אלא השיג עדיין בשלימות וחסר לו אחד כנ"ל בפרשיות הקדומות וקליפת מצרים היתה יונקת מבחי' מ"י הג"ל בהיפך היינו חמשים שפרי טומאה זה לעומת זה וזהו מצרי"ם מצ"ר י"ם היינו שאותיות מ"י היה במיצר הקליפה לינק ממנה כנ"ל ולכן כשאמר הקב"ה למשה לכה ואשלחך אל פרעהמשמע לך אתה בעצמך למצרים ואני לא אלך היינו שהקב"ה לא רצה לילך עם משה למצרים כי לא היתה יכולה הקדושה לשרות על משה במצרים מחמת גודל הקליפה ושהיתה מלאה גילולים כידוע ולכן נתירא משה ואמר מ"י אנכי כי אלך אל פרעה היינו שאין לי השראת השכינה כ"א ע"י בחי' מ"י ומתירא אני כשאני בעצמי אלך למצרים (שבחי' מ"י הוא שם במצר כנ"ל) לא תוכל הנבואה לשרות עלי שם ולא אוכל לפעול כלום ח"ו ולכן סרב ולכן אמר לו הקב"ה הנבואה כשהיה עדיין חוץ למצרים אבל במצרים לא נאמרה לו שום נבואה עד שהכה ה' את מצרים בששה מכות ויצא כח הקדושה ממצרים כמאה"כ כי אבדה מצרי"ם היינו שנאבד בחי' מ"י מן הקליפה של מצרי"ם והיה יכולה הנבואה שתשרה על משה גם במצרים לכן אמר הקב"ה למשה ב"א אל פרעה כאדם האומר לחבירו בא עמי ביחד כי גם הקדושה הלכה עם משה למצרים ולכן לא הוצרך לאמר לו הנבואה חוץ למצרים כ"א אחר שעמד משה לפני פרעה שרתה עליו הנבואה ודברה מתוך גרונו של משה מאמר זה צריך תיקון ולא יכולתי כעת כך כתב בכתיבת יד מהרב זללה"ה: למען שתי אתתי אלה בקרבו.

הנה דוד המלך ע"ה צווח ואמר מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע וגו' כי זה מעלת האדם על שאר הברואים שבעולם במה שהוא בחי' מדבר משא"כ בשאר הג' בחי' דצ"ח וידוע שעיקר כונת הבריאה היתה כ"א בשביל הצדיקים שנקראים אדם כמאחז"ל אתם קרוין אדם ואין הרשעים הכופרים בו קרוים אדם וכו' והטעם כי עיקר מעלת האדם היא בחי' הדיבור הוא שיזכר דיבורים קדושים וע"י בחי' דיבור הקדוש והזך יכולים להמשיך שפע הטוב וחיים וברכה לעולם ואין זה כ"א ע"י צדיקים שמקדשים ומזככים את בחי' הדיבור ושומרים אותם לבלתי ישמש בהם כ"א לעבודת ה' ולדברים נקיים ובזה נתעלה האדם במעלה יתירה על כל שאר הברואים אבל לא כן במכחישי ה' הדוברים עתק בפיהם שאין לדיבור שלהם שום מעלה ויתרון על כל שאר הברואים ולכן אין קרוין אדם אמנם בתחילת בריאת האדם היה הדיבור בשלימות כראוי כמאה"כ ויטע ה' אלהים גן בעדן מקדם וגו' כי בחי' מחשבה נקרא עד"ן עשה"כ עדן לא היה כי בחי' מחשבה עדיין לא נתגלה וכשהמחשבה היא בשלימות בהזדככות ובקדושה אזי הדיבור היוצא ממנו נקרא גן ע"ש שהוא מגין וממשיך רוב שפע וקדושה כמו שבגן גדלים בו כל מיני פירות להחיות בהם נפש כל קי ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ר"ל הנהר הוא בחי' הקול שמחבר בחי' המחשבה להמשיכה לבחי' דיבור ונעשה בחי' ענ"ג עד"ן נה"ר ג"ן שהוא מחשבה קול דיבור אמנם ע"י חטא אדם הראשון נתקלקל בחי' הדיבור ונפגם וזשאה"כ ויגרש את האדם ר"ל שאדם גרש בחי' א"ת היינו הכ"ב אותיות

שמא' ועד תיו שהוא בחי' דיבור וישכן מקדם לג"ע את הכרובים וגו' פי' כמאחז"ל כרובים פי' כרביא אפי' זוטרא ר"ל כתינוק שאין לו עדיין בחי' הדיבור בשלימות שהוא בחי' קטנות וזהו וישכן שהשכין בחי' זאת בחי' קטנות שהיא בלתי שלימות הדיבור מקדם לגן עדן ונתרחק מג"ע שהוא בחי' גדלות דיבור בשלימות ואת להט החרב המתהפכת וגו' פי' שמחמת זה נתקלקל בחי' אדם ונעשה לה"ט גימטר' ד"ם חרב מלאה ד"ם עד שבא אברהם וביקש לתקן אותו ושאל.

מאת הבוב"ה במה אדע וגו' שבזה גרם גלות מצרים שהיה תקון לחטא אדם הראשון ואף שציוה לו הש"י על המילה כי מילה גימטר' פ"ה ר"ל שע"י המילה יתקן בחי' פה ודיבור עדיין לא היה בשלימו' עד שגלו למצרים וכדאיתא בספרים ששם היה בחי' הדיבור בגלות עד שעלה עליהם הקב"ה בעצמו כמאמר אני ולא מלאך שמחמת בחי' חיבת הדיבור בא הקב"ה בעצמו להוציאה מאפילה לאור גדול ומשיעבוד לגאולה וגו' גאולה גימטר' אד"ם ר"ל שיתמלא בחי' אדם כמו שהיה בתחלת הבריאה ולבחי' גדלות זה שיבוא הקב"ה בעצמו היו צריכים הכנה גדולה עד שאפילו הר סיני בעצמו שהיה שם התגלות כבודו ית' היה צריך הכנה גדולה לזה כמאה"כ הגבל את ההר וקדשתו ע"כ חזק ה' את לב פרעה והכביד את לבו לבלתי שלחם וזה היה הכנה גדולה בכדי שיבא הקב"ה בעצמו ויגאלם ויהיה תקון הדיבור בשלימות וזשאה"כ בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו' ר"ל בשביל אנ"י כלומר בשביל שיהיה בחי' אנ"י ולא מלאך שאני בעצמי אוציאם ממצרים ולא מלאך ע"כ הכבדתי את לבו למען שתי אתתי ר"ל למען לתקן בחי' אותיות שלי שהם נעשה בחי' דיבור את אשר התעללתי וגו' והיה צריך לכתוב עוללתי אלא ר"ל התעללתי שנישלם וניתקן כל מעשה בראשית שהיה רק בשביל הדיבור כנ"ל ועתה נתקן בחי' זו ונשלם כוונת הבריאה ע"י שנתחבר בחי' הדיבור עם קול ומחשבה וזשאה"כ ולקחתם אגודת אזור ר"ל בחי' מחשבה נקרא א"ב קול נקרא וא"ו בחי' המשכה דיבור נקרא ז' בחי' שבת וכשנתחברו כולם יחד.

נקרא אגודת אזור"ב היינו שתקחו ותחברו כל הג' בחי' אלו בכדי שיהא הדיבור בשלימות וטבלתם בד"ם ר"ל אותיות ובטלתם בד"ם פי' שתבטלו בחי' ד"ם בחי' לה"ט כנ"ל אשר בסף לשון שפתיים בחי' הדיבור פי' אחרי אשר זהו פגם הדיבור לכך תראו לבטל זה והגעתם אל המשקוף פי' שתגיעו בחי' דיבור אל המשקוף פי' השקפה והבטה בעין המחשב' פי' שלא ידבר שום דיבור עד שישקיף בעין שכלו תחילה לקבל עליו עומ"ש שלימה ואח"כ ידבר באימה וביראה וזהו ושמרתם את הדבר הזה ר"ל בחי' הדיבור ואמרתם זבח פסח הוא לה' פי' שניתקן בחי' פ"ה ס"ח כדאיתא בספרים גם נקרא פסח שהוא פתח של מחשבה ויש לו מזוזות ומשקוף והם השפתיים ועל ידם נתגלה בחי' המחשבה ונתחברו שלשתן יחד ונעשה ענ"ג ע"י הדבור בחי' ז' בחי' שבת ואז נאמר וקראת לשבת ענ"ג וע"ז אנו אומרים בשבת זכר ליצ"מ כי ביצ"מ נשלם בחי' שבת כנ"ל ונצטוינו למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים וגו' כדי שנזכור תמיד לקדש הדיבור אכ"ר: ויושב את משה ואת אהרן וגו' מי ומי ק וגו' בנערינו ובזקנינו נלך וגו' יהי כן ה' עמכם כאשר אשלח אתכם וגו' ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה וגו' לפרש כל הפסוקים האלו ע"ד המוסר הנה עיקר עבודת האדם שידע תמיד ערכו ואיך שהוא משוקע בגשמיות הבלי עוה"ז ורחוק מבחי' קדושה ואם

שבעבור זאת בוודאי יפול לבו בקרבו ולא יוכל לגשת לקודש בעבודה זו תפלה ליחוד יחודים בעולמות העליונים אמנם ע"ז נתנו חז"ל עצה כדאיתא בזה"ק שימלך באבהן תחילה היינו שיתפלל לה' בזכות שלשת אבות ויבטח ויאמין בה' שהוא קרוב לנשברי לב לכן אעפ"י שהוא אינו כדאי ואינו קרוב לבחי' קדושה אעפ"כ תעלה תפלתו למעלה ותמשיך למטה חסד ורחמים בזכות ג' אבות ברוב חסדי ה' שהוא קרוב לנשברי לב כמאמר דוד המלך ע"ה דלות"י ולי יהושיע אעפ"י שאני דל ואעפ"י כן לי יהושיע ובחי' אלו נקראים ג' ד' היינו זכות אבות נקרא בשם ג' ובחי' שבירת לב ונמוכת הרוח שלו נקרא בחי' ד' בחי' דלות"י ולי יהושיע ובחי' אלו מרומז בפסוק שלשים שנה וארבע מאות שנה פי' שישאל יצאו ממצרים בבחי' זו שהתפללו בזכות שלשת אבות וכל אחד נכלל מעשרה ונעשה בחי' שלשים שנה וגם היה להם בחי' שבורת לב בחי' דלות"י בחי' דל"ת והד' כלול מעשרה ועשרה ממאה ונעשה ארבע מאות שנה ובעבור שהתפללו בשני בחי' אלו נתקבלה תפלתם ונגאלו ועוד בחי' א' שהיה לישראל במצרים שהיה בחי' אהבה ואחזה ביניהם ולא פסקה ישיבה מאבותינו במצרים היינו שלא פסקה בחי' אחדות מביניהם כמאה"כ ויהי כל נפש יוצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף הי' במצרים וגו' ונאמר לשון יחיד נפ"ש לרמז שכל השבעים נפשות היו באחדות ואהבה כנפש אחד וכ"ז היה להם ע"י ויוסף היה במצרים שיוסף המשיך להם בחי' זו ואהבת לרעך כמוך והוא סגולה נפלאה לבחי' תפלה שתהי' מקובלת למעלה לכן צריך כל האדם לקבל ע"ע קודם התפלה מ"ע של ואהבת לרעך כמוך ויהיה משתתף בצערו של חברו ויתפלל בעד חברו ובעד כל העולם ותהיה תפלתו תפלת רבים ומקובלת יותר כמאה"כ פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי וע"ז אמרו חז"ל כל המתפלל בעד חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה פי' מחמת שמתפלל בעד חברו ובעד כל העולם נעשה תפלתו תפלת רבים ונענה מבחי' תחל"ה בחי' מקור חיים בחי' שלשת אבות כנ"ל לכן צריך האדם לדבק עצמו בבחי' אלו קודם התפלה היינו שיהיה לו בחי' שבירת לב ונמוכת רוח ע"י שיכיר פחיתת ערכו כנ"ל ויקבל ע"ע עומ"ש בשלימות ושישוב לה' בכל לבו לקבל ע"ע לעבוד ה' בכל כוחו ויתפלל לה' שימשיך בחי' חסד ורחמים על כל העולם בבחי' שלשת אבות והם ד' בח' היינו בחי' א' בחי' ד' בחי' דלותי ולי יהושוע כנ"ל ובחי' ב' בחינה שלשת אבות כנ"ל ובחי' ואהבת לרעך כמוך שישתתף בצערו של חברו ובחי' תשובה וקבלת עומ"ש ע"ע והנה כל הד' בחינות הנ"ל היו לישראל במצרים היינו שהיה להם בחי' אחדות כנ"ל שהיה משתתף כ"א בצערו של חברו לכן היה קשה השעבוד של כאו"א בכפליים כי שעבוד של חברו היה קשה לו כמו שעבוד שלו ממש לכן מנין רד"ו שנים שהיו במצרים היה נחשב להם לכפל למנין ת"ך שנה ועוד נחשב להם התשעה שנים שהיה יוסף משועבד לפוטיפר ושר בית הסוהר ונעשה תכ"ט שנים ומחמת שיוסף המשיך להם הבחי' אחדות כנ"ל וידוע שכל דבר המצרף החשבון נחשב ג"כ אחד ונחשב יוסף הכולל החשבון עם התשעה שנים שלו של השעבוד כנ"ל לעשרה ועם ת"ך של ישראל עולה שלשים שנה וארבע מאות שנה שנאמרו בפסוק לרמז על בחי' אחדות הנ"ל והיו נפש אחת שהוא בגימ' ת"ל כמנין נפ"ש ועוד מרומז בפסוק מי ומי ההולכים וגו' פי' שפרעה שאל את משה ואהרן מי הוא שיש יכולת בידו להמשיך בחי' גאולה באיזה בחי' ובאיזה זכות ימשיכו בחי' רחמים וגאולה וע"ז השיב משה אעפ"י שאין

בידינו עכשיו מעש"ט אעפ"י כן בנערנו ובזקנינו נלך פי' בנערנו מרמז לבחי' ריעות ואהבה שיש בינינו וגם מקנינו היינו בזכות אבותינו הזקנים בכח זה נלך וגם בכח מה שאנחנו מקבלים עלינו עימ"ש ולשוב לה' ובוודאי יצמח מזה תולדות של הצדיקים הם מעשים טובים הנקראים בנינו ובנותינו ובעבור כ"ז תהיה תפלתנו נשמעת ונמשיך בחי' חסד ורחמים ובחי' גאולה וע"ז השיב פרעה יהי כן ה' עמכם כאשר וגו' פי' אמת שכן הוא אם אשלח אתכם ובוודאי יהי כן בחי' ה' בחי' ד' אותיות של שם הוי"ה ב"ה בשלימות היינו הד' בחינות הנ"ל שמרומזים בד' אותיות הוי"ה ב"ה יהיה לכם בשלימות אמן כן יהי רצון: לכו עבדו את ה' רק צאנכם ובקרבים יוצג וגו' ואמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לה' אלהינו וגם מקננו ילך עמנו וגו'.

בספר פנים יפות הקשה שמה אמר גם אתה תתן בידינו וכו' ולא מצינו בתורה בפירוש שהיה כן ולהבין זה הנה יש ב' בחי' עבודה לה' כמאה"כ בן יכבד אב ועבד אדוניו בחי' א' הקטנה הוא בחי' עבד אל אדוניו בחי' יראת העונש ובחי' זו היתה בתחילה במצרים שע"י שראו ישראל את כח השי"ת וגבורותיו הנפלאים בעשר מכות שהביא על המצרים ושידד את המערכות בכח גדול וכו' מזה נמשך לישראל יראה גדולה לפני השי"ת כעבד לפני אדוניו וקבלו עליהם עומ"ש בבחי' יראה ועי"ז נתבטל השיעבוד תכף כמאמר חז"ל כל המקבל עליו עול תורה וכו' כי כאשר מתיירא האדם ביראה אמיתית לפני ה' מסתלק ממנו יראת זולתו ובחי' זו של יציאת מצרים נקרא שירה חדשה בחי' נוקבא כאשר יולדת ומפלת כי אין לבחי' זו קיום נצחי ואין זו עיקר העבודה שעיקר העבודה היא הבחי' השנית בחי' בן יכבד אב ר"ל שמתבונן בגדולת הבוב"ה ע"י מעשה בראשית אשר ברא השמים ושמי השמים וכל צבאם והוא רב, ושליט בכל עלמין והוא מקור כל החיים ועי"ז הוא מתיירא מאוד מגדולתו ית' ומשתוקק לדבק בו במקור חי החיים ונמשך מזה אהבה עזה וחפיצה ותשוקה בכל לב ונפש ומאוד כבן אצל אב והגם שיש לו אימה גדולה לפניו ית' מ"מ מתגבר בו אהבה עזה לדבק בו ית' במקור חי החיים ולכן נקראת בחי' זו ע"ש העיקר בשם א"ב מלשון תאב לשון חמדה ואהבה ובחי' אב היא בחי' דוכרא ויש לו קיום נצחי והוא עיקר העבודה אבל בחי' הראשונה בחי' יראת עונש לבד בחי' יצ"מ בלבד ואעפ"י שיש לו גם בחי' אהבה מ"מ העיקר הוא בחי' יראה ולכן נקראת בחי' אימא מלשון אימה והיא בחי' נוקבא יולדת ומפלת ואינה בחי' קיום וזה שאמר הכתוב וישאלו איש מאת רעהו כלי כסף וכלי וגו' פי' כסף הוא מרמז לבחי' אהבה וזהב מרמז לבחי' יראה ושניהם בבחי' הראשונה בחי' יציאת מצרים כנ"ל ואמר הקב"ה שישאלו בחי' זו ר"ל שיקחו מתחילה בחי' זו אעפ"י שחין זו בחי' הגדולה העיקרית הקיימת שתהיה בבחי' קנין גמור מ"מ יקחו בחי' זו בבחי' שאלה בחי' וישאלו מתחילה ואח"כ יגיעו לבחי' השנית בחי' יראתהרוממות ובחי' אהבה הנ"ל בחי' א"ב בחי' דעת שהוא קניין גמור כמאמר דעת קנית מה חסרת ע"י מתן תורה שהוא יראת הרוממות וזשאה"כ החודש הזה לכם ראש חדשים וגו' ר"ל בחי' זו של יצ"מ הוא בחי' התחדשות הלבנה בחי' נוקבא ועיקר הבחינה תהיה כשתהיה אור הלבנה כאור החמה ר"ל בחי' דיכרא בחי' א"ב כנ"ל שתהיה יראת הרוממות בגין דאיהו רב ושליט בעולמות עליונים ולית מחשבה תפיסא ביה כלל ובחינה זו נקרא הוא לשון נסתר שלא למראה עיניו ישפוט האדם להתבונן ממה שרואה בעיניו הגשמיים גבורות ה' בעוה"ז כי בחי' זו כאשר למראה

עיניו ישפוט הוא בחי' יצ"מ הנ"ל נקרא בחי' אתה לנוכח שרואה בעיניו גבורות ה' אבל יראת הרוממות שמתבונן בגבורות הנסתרים רב ושליט בכל העולמות העליונים ולכן נקרא הוא לשון נסתר כנ"ל וגם בחי' אהבה ויראת הרוממות נקרא בשם אדם שמתבונן בשכלו גדולת הבוב"ה ורוממות בעולמות העליונים אעפ"י שאינו רואה בעיניו הגשמיים רק שמשגיג בשכלו איך שהוא היה הוה ויהיה שע"ו נקרא בשם העצם ב"ה אבל בחי' יראה תתאה נקרא בשם בהמה שמתירא רק במה שרואה בעיניו הגשמיים גבורות הבוב"ה בעוה"ז בחי' אלהים וזהו מרומז בפסוק ולכל בני ישראל היה אור במושבותם ר"ל שהשיגו בחי' אור החכמה חכמת אדם בחי' שם העצם ב"ה היה הוה והיה ולכן ויקרא פרעה למשה ויאמר לכו עבדו את ה' ר"ל שעיקר העבודה שלכם הוא בחי' עבודת האדם לעבוד את ה' ב"ה וא"כ למה לכם בחי' יצ"מ בחי' יראה תתאה הג"ל בחי' בהמה וזה שכתוב רק צאנכם ובקרבים יוצג ר"ל בחי' בהמה שלכם היינו בחינת יציאת מצרים יהיה מוצג ואינכם צריכים לה לבחי' יצ"מ בחי' בהמה ופ"ז השיב משה רבינו עליו השלום גם אתה תתן בידינו וגו' ר"ל גם בחי' אתה היינו בחי' בהמה הנ"ל בחי' יצ"מ גם לזה צריכין אנחנו כי אי אפשר להיות תמיד בבחי' גדולה בחי' הוי"ה ב"ה ע"כ צריכים אנחנו ליקח גם בחי' לשון קנין גמור בחי' דעת בחי' גדולה הנ"ל וב' בחי' אלו מרומזים בפסוק נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וגו' פי' כדמותנו מרמז על בחי' א' לשון דמות שהוא רק כמו דמיון ודמות היינו שאינו עיקר מכוון העבודה בצלמנו מרמז לבחי' הגדולה העיקרית הנ"ל בחי' מתן תורה רק שבתחילה צריך להיות בחי' דמות וממנה יוכל לבא לבחי' הגדולה וזשאה"כ והיה הדם לכם לאות על הבתים וגו' פי' הדם הוא לשון התדמות' מרמז לבחי' דמות הנ"ל ובחי' זו הנקרא דמות תהיה לכם על פתח הבית ר"ל שתהיה כמו פתח לכנוס ע"י לבחי' הגדולה בחי' קנין גמור שנזכר לזה אמן: וגם טפכם ילך עמכם וגו'.

ר"ל טפכם מרמז על בחי' ניצוצות של אדם הראשון שיצאו ג"כ ממצרים כידוע כדי שלא ישאר שום בחי' קדושה במצרים (והמה יהיו הכל בבחי' קדושה קטנים וגדולים) אכ"ר: כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו: מקודם שנבאר זה הפסוק נקדים לבאר הפ' ומושב ב"י אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה שלכאורה אינו מובן שלא ישבו במצרים דק רד"ו שנה הגם שמן ברית בין הבתרים היה ת"ל שנה הלא כתיב במצרים וא"ל בד"ו דהנה יעקב היה שלימו דאבהן כמאה"כ יעקב אשר בחרתיו ישראל אשר בך אתפאר וצריך להבין ענין בחי' יעקב אשר הבוב"ה מתפאר בו ונוכל לומר עד"ז כי בחי' הוא בחי' ענוה ומבחי' ענוה בא לבחי' יראת השם וכמאה"כ עקב ענוה יראת ה' וזה מרומז בתיבת יעקב י', עקב יוד היא בחי' ענוה נקודה קטנה וגם יוד היא בחי' חכמה כ"ח מ"ה שהוא בחי' ענוה עקב ענוה יראת ה' ועוד נוכל לומר שבחי' יעקב מרמז על בחי' זו דהנה צריך האדם לשעבד ולהכניע כל הו' מדות רק להבוב"ה כמאה"כ לך ה' הגדולה והגבורה וגו' וזהו מרומז בתיבת יעק"ב גימטר' ז"פ שם העצם ב"ה מרמז שצריך האדם לשעבד כל השבע מדות למקורם והכלל שהעיקר הוא בחי' הכנע' וכשהאדם הוא בבחי' הכנעה באמת בוודאי יבא לאהבה עילאה שהוא בחי' חסד ובזה נתעורר חסד עליון ומזה בא לבחי' גאולה כמאה"כ וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור אברהם מהאי גיסא יעקב מהאי

גיסאונמתקו הדינים וזהו עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות ולבאר זה נקדים מה דאיתא בספרים ע"פ וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שד"י דס"ת של אברהם יצחק יעקב בחילופי אתו"ן בא"ת ב"ש הוא שם שדי ויעקב הוא שין ואברהם הוא יוד וזהו שרמז התנא ש"י עולמות רמו על שני הבחי' הנ"ל והנה אברהם ויעקב גימטרי' ת"ל וזה שכתב ומושב ב"י באמ"צ ר"ל באיזה זכות נתקיימו במצרים ואה"כ ע"י שלשים וארבע מאות שנה היינו ע"י בחי' אברהם ויעקב זו הגין עליהם במצרים ולזה מרמז הכתוב כ"א צלי אש בגימטר' תל"א ת"ל מרמז על אברהם ויעקב א' מרמז על בחי' אחדות פ"ל במה נתייחדו שני הבחי' הנ"ל שיומתקו הדינים ויתעורר חסד עליון הוא ע"י ראשו על כרעיו היינו שתהיה מחשבתו תמיד על בחי' הכנעה ועל קרבו הוא בחי' אהבה לשון התקרבות כי מחמת הכנעה בא לבחי' אהבה ונתעורר חסד עליון שמזה בא לבחי' גאולה ולזה מרמז הכ' בא אל פרעה ששני בחי' הנ"ל אברה"ם יעק"ב מתחילין באות א' ומסיימין באות ב' וזהו בא אל פרעה שע"י בחי' ב"א תוכל לבא אל פרעה שעל ידם נמתקו הדינים ונתעורר חסד עליון אכ"ר: והיה הדם לכם לאות על הבתים דהנה צריך: האדם להיות בבחי' דממה דקה קודם כל דבר ודבר היינו כשיפול במחשבתו לדבר איזה דיבור אזי צריך להתבונן בשכלו האיך ומה ידבר, ויהיה מקודם בבחי' שתיקה היינו דממה דקה להמתיק עצה איך יפול הדיבור מפיו ולא ידבר בלתי כוונה ולקבל עליו עול אדנותו ית' ואח"כ ידבר וזהו אדנ"י שפתי תפתח פ"ל שצריך לקבל עליו תחיל' עול אדנותו כרמוז בשם אדני ואח"כ שפתי תפתח וזהו והיה הדם בחי' דממה לכם לאות על הבתים פ"ל קודם שישתלשל ממחשבותיכם בחי' אותיות שיבנה מהם בתים בחי' תבות אזי מקודם יהיה לכם בחי' דממה וכאמור שנזכה לזה אכ"ר: פרשת בשלח ויהי בשלח פרעה את העם וגו' הנה בספר אוה"ח דקדק על אות וא"ו של ו"לא נחם שהוא לכאורה מיותר וי"ל ע"ד המוסר הנה יש להאדם ב' בחי' קטנות היינו קטנות א' כשהוא פחות מכן י"ג שנה ויום אחד וקטנות ב' אחר שהגיע ל"ג שנה ויום אחד אבל לא הגיע עדיין לבחי' כ' שנה פירו' קטנות הוא שאין לו בחי' אור ה' והוא בבחי' חשכות שאין מאיר עליו אור ה' ובתחלת עבודתו לה' שאין לו עדיין אפי' בחי' י"ג היינו שאין לו בחי' אח"ד גימ' י"ג שעדיין אינו מבין אחדות ה' איך שהוא ממלא כל עלמין ולית אתר פנוי מני' וכשאדם אינו מבין כל זה עדיין הוא בבחי' חשכות גמור עד שיוצא מחשכות זה ומאיר עליו אור ה' שיכול להבין בחי' אחדותו ית' כנ"ל אז נתדמה לו שהשיג כל בחי' קדושה ויש לו קצת גסות הרוח היינו שלא הגיע עדיין לבחי' כ' בחי' הכנעה שיבין פחיתת ערכו ועבודתו לה' והוא בבחי' חשכות בחי' גסות הרוח בחי' עמל"ק גימ' א"ל אחר ואין זה בחי' שלימות הקדושה עד שמגיע לבחי' עשרים שנה בחי' כ' כפופה בחי' הכנעה שמבין פחיתת ערכו ועבודתו לה' וזהו בחי' אור בשלימות והוא בחי' גאולה שיצא מחושך לאור וזהו פקו"ד יפקו"ד אלהים אתכם שני פקידות פקודא, קדמאה היינו בחי' יציאה מחשכות א' להיות לו בחי' י"ג בחי' אחד להבין אחדות ה' כנ"ל ופקידה שני' בחי' יציאה מחושך קטנות ב' להיות לו בחי' עשרים בחי' כ' בחי' הכנעה הנ"ל וב' בחי' אלו נקראים בחי' עיינין שיש לו עינים לראות בחי' אור הנ"ל וזהו מרומז בפסוק גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך וגו' פ"ל שדוד המלך עליו השלום התפלל שישגי בשלימות ב' בחי' הנ"ל י"ג וכ' כנ"ל עול' גימ' ג"ל וע"י ב' בחי' אלו יכול לראות בעיני השכל שלו אור ה' שבתורה וזה

שדרוז"ל שר לא נאמר אלא ישיר כנ"ל היינו כשיצאו ממצרים יצאו מתחלה מבחי' חשכות הא' להשיג בחי' אחד בלבד אבל לבחי' הב' בחי' כ' עדיין לא השיגו ולכן נאמר ישיר לעתיד היינו שעדיין לא הי' שלימו' עד שאח"כ יהי' בשלימות ולזה השתוקקו ישראל להשיג גם בחי' הב' כנ"ל וזה שאה"כ ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הי"ם היינו כי בחי' הא' נקרא ה"א ובחי' השנה נקרא בחי' ואו בחי' דבקות בה' וכשהוא עדיין בבחי' הנ"ל כשהוא בשלימות הקדושהואין דבר שבקדושה פחות מעשרה לכן נעשה מן ה' חמשים בחי' י"ם וזהו ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הי"ם לרמז שנעשה מן ה' י"ם שהיו בשלימות הקדושה של בחי' א' כנ"ל רק לבחי' הב' בחי' כ' הנ"ל עדיין לא השיגו והי' בהם עדיין בחי' גסות הרוח בחי' עמלק בחי' אל אחר וזהו ויהי בשלח פרעה את העם היינו שנשלח מן מספר פרע"ה ונחסר ממנו מספר הע"ם ונשאר מספר עמלק בחי' גסות הרוח שהי' סבורים שכבר השיגו כל שלימות הקדושה וקרובים המה לה' לכן ולא נחם אלהים וגו' כי קרוב הוא וגו' פ"י כיון שהמה קרובים בעיניהם לבחי' קדושה כנ"ל והי' להם גסות הרוח לכן הוכרחו ללכת דרך המדבר ולקבל התורה על הר סיני שתפסוק זוהמתן בחי' עמלק ויגיעו לבחי' כ' בחי' הכנעה וענוה באמת וע"י זה נתנה להם התורה עשרת הדברות תר"ך אותיות בחי' מספר עשרים שהוא כף כת"ר שע"י בחי' כף שהי' להם זכו לבחי' כ' כת"ר תורה ומרומז בפסוק ויהי בשלח פרעה את ה"עם ו"לא ר"ת ה"ו לרמז על הנ"ל שלבחי' ה"א השיגו אבל לבחי' וא"ו לא השיגו עד קבלת התורה כנ"ל אז השיגו בחי' הקדושה בשלימות אך כבר הי' בכוחם ללכת דרגא בתר דרגא ולהזדכך לקבל התורה וכמאה"כ בהוציאך את העם וגו' תעבדון את וגו' לזה נרמז בשלח פרעה את העם ולא נחם וגו' כי לא היו עדיין בשלימות בפועל אמן כן יהי רצון: עוד י"ל שלכאורה אין לפסוק הזה ביאור כי בודאי אם יהיה רחוק יותר יש לחוש שמאימת הדרך שהוא רב ינחם כו' ועוד שחששה זו רחוקה מאוד כי היתכן שכמה ניסים ראו ישראל במצרים שהוכו מצרים בעשר מכות והקב"ה הוציאם ביד חזקה ועכשיו יפחדו מאימת שום מלחמה עד שיכרחו לשוב מצרימה חלילה ושלא יבטחו בה' וגם אפילו אם ירצו לשוב הלא ביד ה' הם שלא ינחם לשוב אלא הענין הוא כרחם אב על בנים כו' וכמשל אב שיש לו בן חביב עד שיש לו געגועים עליו בוודאי האב משמרו מכל נזק ופגם שלא יבא עליו אפילו שום חשש נזק אפילו חששה רחוקה וכ"ז מאהבתו אותו וקרבת לבו לבנו כן ה' אלהינו ית' מאהבתו ית' את בני ישראל ורצונו לשמור אותנו מכל חטא ועון ומחשבה זרה ע"כ חשש פן ינחם העם אפילו רק במחשבה לבד ויהיה חטא אפילו שלא ישובו כי לא יתן לאל ידם אעפ"י"כ יפגמו במחשבה ע"כ לא נחם אלהים כו' כי קרוב הוא פירוש כי קרוב ה' לנו ע"כ חשש אפילו חששה רחוקה כזו פן ינחם.

כולי ויפגמו במחשבה. ויסעו מסוכות ויחנו באיתם בקצה המדבר וה' הולך לפניהם יומם בעמוד ענן ולנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה.

ולכאורה הוא פלא הלא עיקר העננים היו בהליכתן ולא בחנייתן וכך הל"ל ויסעו מסוכות וה' הולך לפניהם וגו' ואח"כ ויחנו באיתם אך יש לומר דהנה עיקר עבדות ה' לעבוד אותו ית' בבחי' אהבה ויראה עילאה בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין ויכסוף וישתוקק לדבק א"ע במקור החיים מחי החיים ב"ה כענין שנאמר ובו תדבק וכענין שנאמר שימני כחותם על לבך והוא דביקות ה' האמיתי שידבק ויקשר א"ע

להשי"ת בהתקשרות עוז ותעצומות לבל יפסוק ח"ו מדביקות הבוב"ה כענין שויתי ה' לנגדי תמיד בכל דרכיך דעהו ויכסוף וישתוקק מתי יבא לאהבה את ה' בכל לבבו ובכל נפשו בכלות הנפש ממש ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה יבקש תמיד מהש"י שיטהר לבבו לבא למדריגה זו כבקשתנו וטהר לבנו לעבדך באמת והנה בחי' עבדות זה נקרא בשם בית בחיי קביעות ולא דרך ארעי ובי"ת הוא בחי' חכמה כ"ח מ"ה בחי' ענוה כמ"ש בזוהר גם צפור מצאה בית דא בי"ת דבראשית וכדאיתא בזוהר ע"פ ושמרו בני ישראל את השבת לדורותם ברית עולם לדרתם כתיב חסר זכאה איהו מאן דעביד ליה דירה נאה בליביה בחי' בית שהוא בחי' חכמה כ"ח מ"ה וצריך האדם להכניע כל הז' מדות רעות ולהכניס אותם לבחי' קדושה עליונה כמאמר הכתוב לך ה' הגדולה והגבורה וכו' וצריך להכניס ג"כ כל הארבע יסודות א' ר' מ' ע' לבחי' קדושה עליונה מים הוא בחי' אהבת ה' כענין שנאמר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה יסוד האש הוא בהי' יראת השם הוא בחי' גבורה ויסוד הרוח הוא בחי' דיבור ואמירה כמו שת"א לרוח מללא כ"ש וברוח אפיך ות"א ובמימר סמך ואמירה הוא לשון רוממות אל כמ"ש את ה' האמרת שצריך לראות לשבח לפאר לרומם לה' ב"ה ועיקר קיומו הוא יסוד העפר בחי' ענוה ע"ד ונפשי כעפר לכל תהיה וזהו ג"כ מדות האבות אברהם הוא מדת האהבה יצחק הוא מדת היראה יעקב הוא מדת התפארת מלשון אמירה ורוממות וקיומן הוא העפר הוא בחי' ענוה ואז יהיה בארבעה דפנות ויהיה בחי' בית והנה ידוע שסוכה בג' דפנות ע"כ הוא בחי' דירת ארעי וזשאה"כ ויסעו מסוכות היינו מבחי' עבדות שאינו קבוע ובאו לבחינת עבדות קבוע המכונה בשם בית וזהו ויחנו באיתם אותיות בי"ת אמ"ת הוא עבדות הקבוע אמת הוא ראש תוך סוף בחי' אבות וזהו בקצה המדבר מדבר הוא מקום שאינו קבוע לישוב והם לא היו בבחי' עבודה שאינו קבוע ולזה אמר בקצה המדבר שהיו בסוף עבודה שאינה קבוע והתחילו לעבוד את ה' בבחי' עבודה בית קבוע כנ"ל ולזה וה' הולך לפניהם יומם שבאו לבחי' דביקות ה' האמיתי ה' יזכנו לבא לבחי' זו אכיל"ר: דרוש לט"ו בשבט נבוכים הם בארץ.

ונראה לבאר ע"ד המוסר ותחלה נקדים הנה כתיב מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה ויש לדקדק מלת גם שהוא אך למותר שמלת גם מורה שיש עוד איזה דבר וגם תפלתו תועבה והנה להבין כ"ז הנה עיקר התורה הוא שתהיה בבחי' פא"פ כמו שנתנה שהיתה פא"פ דבר ה' עמכם ופירש"י ז"ל דיבור אנכי ולא יהיה לך מלא את כל העולם דלא הוה אתר דלא מלל עמהון אנכי ופי' לפירושם שהיו ישראל בהזדככות כ"כ עד שלא היה מקום שלא נראה שם אלקות ובכל מקום שהסתכלו בכל נברא בעין שכלם בשורשו מאין חיותו ומקורו והבינו שכל חיותם הוא הבוב"ה והוא מחיה ומהוה אותם בכל עת ורגע ונשמותינו מופקדים ביזו בכל רגע ורגע והבינו באמת שתמיד עומדים אנחנו פנים בפנים עם חיותינו ומקורינו שהוא הבוב"ה ממהקב"ה ובחי' זו היתה באמת בשעת מתן תורה עד שלא היה אתר שלא נראה שם בחי' חיות ומזה היה להם בחי' בושת אמיתי ויראה עילאה ואם נזכה לזה שיהיה האדם תמיד בבחי' זו אוי גם תפילתו נשמעת בוודאי וזשה"כ ויסב חזקיהו פניו אל הקיר פי' אל התורה שנקראת הקי"ר אותיות יקר"ה בבחי' גדולה הנ"ל כמאה"כ יקרה היא מפנינים אחז"ל יקרה היא מכהן גדול שכה"ג לא נכנס כ"א בין הבדים והחכם שלומד בבחי' פא"פ הוא נכנס לארון ממש ולכן

הסיב חזקיהו פניו אל הקיר ר"ל שהסיב תפילתו לבחי' הקיר בחי' יקרה היא התורה בבחי' פא"פ כמו שהיה בשעה שנתנה כנ"ל היינו שהיו רואים בחי' חיות אלקות שמלא כל העולם עד שהם לא תפסו מקום כלל והיו בבחי' מה אנחנו והאמינו באמונה שלימה שה' הוא מחי' את כולם וזשאה"כ ויקראו את שמו מן מלשון אמונה כי כשירד המן ירד הארת אלקות גדולה כ"כ עד שנקבע אמונה גדולה בלבם עד שבכ"מ שהסתכלו לא ראו כ"א חיות אלקות בלבד והבינו שאין עוד מלבדו כי בחי' אמונה כזו עד שיהיה בבחי' פא"פ אי אפשר להיות אלא כמאחז"ל שהתורה נקנית במיעוט אכילה במיעוט שיחה וכו' ע"כ נתן להם ה' לחם מן השמים כדי שלא יתגשמו ע"י האכילה רק אדרבה שיבא להם הארה גדולה יותר ע"י המאכל ההוא אמנם את"כ כשנכנסו לא"י ולא היה להם מן תקנו לברך על, המאכל לכל מאכל ברכה הראוי לו בכוונה כדי שלא יתגשם ע"י המאכל ההוא ולא יסתר ממנו הבחי' יראה כנ"ל כי כשמברכין הברכה בכוונה עצומה אזי מעלה אותו המאכל לשורשו הרוחני ואינו מגשם אותו, אדרבה כי תוסיף לו הארה אלקות על ידו וזה שאחז"ל לא נתנה תורה אלא לאוכלי מן ר"ל לאלו שאוכלין אכילותיהם בבחי' מן בחי' אמונה ר"ל שיש להם בחי' אמונה בשעת אכילה להאמין שחיות אלקות שבתוך המאכל הוא העיקר ומכוין להחזירו לשורשו ולקבל תוספת קדושה ממקור העליון ואז יכול ללמוד תורה בבחי' פא"פ וגם תפלתו נשמעת ואם ח"ו אינו אוכל בכוונה זו אזי הוא בבחי' עורף ולא בבחי' פנים כי אין שם בחי' חיות אלוקות נגד פניו להיות בטל נגדו להיות בבחי' מה כי מחמת שאינורואה נגדו בחי' ה' אחד בכל נברא הוא אינו יכול להיות בבחי' מ"ה בחי' הכנעה אזי אפי' אם לומד תורה הרבה אינה רצויה וגם תפלתו אינה נשמעת וזהו מסיר אזנו ר"ל אזן גימ' מה אחד כי הא בהא תלי' אם הוא רואה בחי' ה' אחד בכ"מ והוא מחי' את כולם ולית אתר פנוי מיניה ממילא הוא בעיניו בחי' מה ושניהם יחד הם בחי' אזן אבל מי שמסיר בחי' אזן הנ"ל גם תפלתו תועבה ואינה נשמעת כי אינו כדאי שתפלתו תהיה נשמעת ויש מקטריגים ואינם מניחים להיות מהתפלה ההיא בחי' כתר רק כשהוא מתפלל בצבור ואכל בי עשרה שכינתא שריא והקב"ה מקבל תפלתן של בי עשרה וזשאה"כ ויהי לשון צער אימתי יש צער בעולם בשל"ח ר"ל התפלה שנקראת שילוח כמו שאמר מו"ח ז"ל היא פרעה ר"ל שהתפלה היא בבחי' פרעה עורף ולא בבחי' פנים כנ"ל את העם מרמז ג"כ לתפלה כי עולה מספר תפלה א' גם א"ת מרמז לתפלה כי ת' היא תפלה לשון התחברות שרוצה לחבר א"ע לבחי' א' אלופו עולם וכאשר התפלה היא בבחי' עורף בחי' פרעה אזי ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים ר"ל אינו מחשב תפלת יחיד נגד תפלת פלשתים אז ח"ו ויהי' בחי' צער רק כשלומד אדם התורה בבחי' פנים בחי' יראה ומתפלל ג"כ באותה בחי' אזי נתחבר בחי' דל"ת בחי' תפלה לעני לבחי' יוד שהוא תורה כזה ה' ד' עם יוד נעשה ה' ונשלם ה"א אחרונה של שם העצם שנקראת אדני ונמתק בחי' שהיתה בתחילה דין ונמתק עם א' שנעשה אדני ותקון זה נמשך בט"ו בשבט שהוא בחודש החמישי בשנה שהוא מרמז לבחי' ה' שהיא תפלה בשלימות כנ"ל ונתחבר עם יו"ד בחי' תורה ונעשה ט"ו וזהו נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר וגו' ר"ל נבוכים"ם גימטריא ב' פעמים דין פי' שאמר פרעה עליהם שהם בבחי' ב"פ דין וסגר עליהם המדבר ושנסגר ונסתר מהם בחי' יראת המדבר יראת הלחם כידוע אבל הקב"ה נתן להם המן וניתן להם בחי' יראת הלחם ונמתק הדין וזהו שנתחלף

המעשרות בט"ו בשבט ממעשר שני ומעשר עני שמרמז ג"כ לבחי' זו מעשר שני מרמז לבחי' תורה מלשון שינה ומעשר עני מרמז לבחי' תפלה לעני: ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה וגו' וב"י הלכו ביבשה בתוך הים וגו': ויש לדקדק למה שינה הכתוב שבתחילה הקדים בתוך הים ואח"כ ביבשה ובפ' הב' הקדים ביבשה ואח"כ בתוך הים ולהבין זה הנה ידוע מאחז"ל שעיקר בריה"ע היתה בשביל היראה שנקראת ראשית ובשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל הנקראים ראשית ולבחי' יראה א"א לבא כ"א ע"י בחי' מ"ה בחי' ענוה תחלה כי כאשר מתבונן האדם ומאמין באמו"ש אשר בידו נפש כל חי ואנחנו מה חיינו ומה גבורתנו רק בלתי לה' עינינו שהוא יתן לנו חיים וכח וכל הצריך לנו מחוט ועד וכו' וכאשר מתבונן האדם כן בכל פרט ופרט להבין שפלותו באמת אזי ממילא נופלת עליו אימה ויראה ופחד מגדולתו ית' ונכנע לפניו בהכנעה גדולה ובזה מהפך מדה"ד שהוא בחי' אלהים שהוא גימטר' מ"ם ה"א במילואו ונעשה בחי' הוי"ה במילואו אלפין גימטר' מ"ה ע"י בחי' א"ה בחי' ענוה שיש לו גם מלת ענוה גימטר' מ"ם ה"א מ"ה וצריך האדם ללמוד עצמו זאת הבחי' מן המים שיורדים מן הגבוה לנמוך כמאחז"ל התורה נמשלה למים מה מים יורדים מגבוה לנמוך אף התורה כו' ר"ל שגם להתורה צריכים להיות בבחי' ענוה וללמוד מן המים כנ"ל ושאחז"ל מה מקוה מטהר את הטמאים וכו' ר"ל שאפילו הטמאים היינו החוטאים מי שחטא ע"י בחי' שכחה ששכח בשעת העבודה את חסדי ה' כמאמר הכתוב שכחנו את רוב חסדיך וגו' ובעבור זה חטאו כי לא זכר חסדי ה' עליו ולא היה לו בחי' ענוה בחי' יראה ואעפ"כ כאשר זוכר אח"כ בחי' מים שיורד מגבוה לנמוך וגם הוא משפיל א"ע מבחי' גדלות שהיה לו ולבו נכנע בקרבו בבחי' מ"ה אז אותה הבחי' מים שיש לו מטהרת אותו ומחזרת אותו לתשובה שלימה ביראה גדולה לפני הבוב"ה ונמחלו עוונותיו וזהו מקוה שהוא מים מטהר את הטמאים וזהו מרומז בכתוב נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וגו' פי' מים נקרא דמות לבחי' ענוה כנ"ל מה מים יורדים וכו' וזהו פי' הכתוב נעשה אדם גימטר' מ"ה בחי' עטה שיהיה כדמותנו ר"ל כמו המים שנקראים דמות כנ"ל ובחי' זו קדמה לבריאת העולם כמאה"כ ורוח אלהים מרחפת על פני המים וגו' שבחי' מים היה קודם שנברא העולם ר"ל שלכן נברא העולם בשביל בחי' זו של מים שהיה במחשבה הקדומה וזשאה"כ ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי וגו' ואי' בזוה"ק בעתיקא תליא מלתא פי' עתיקא הוא בחי' מחשבה הקדומה הוא בחי' מ"ה בחי' ענוה ויראה בחי' מים שקדמה במחשבה הקדומה ר"ל מלתא זו תליא כאשר יהיה לישראל בחי' מ"ה בחי' מים ועי"ז יתהפך מדה"ד למדה"ר ומיד האיר ה' והשפיע לישראל בחי' ים שהוא בחי' מים בחי' מה הנ"ל וזשאה"כ ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה פי' שהיה להם בחי' ים כאשר היו עדיין ביבשה ועי"ז וב"י הלכו ביבשה בתוך הים פי' (שהיה להם בחי' ים כאשר היו עדיין ביבשה) ע"י בחי' זו נתהפך מדה"ד למדה"ר ונעשה להם נס שהלכו ביבשה בתוך הים וזשאה"כ ל תנאי היה להקב"ה עם הים וכן תנאי מרמז לבחי' זו שירד מגבוה לנמוך הוא בחי' מ"ה בחי' ענוה ונקרא תנאי כי שורש המלה של תיבת תנאי הוא ת"ן גימטר' עשר פעמים מ"ה כי אין דבר שבקדושה פחות מעשרה וזשאה"כ וישב הים לפנות בוקר לאיתנו ואחז"ל חזר לתנאי הראשון וקשה וכי אימת בטלה התנאי פי' כאשר נתבקע הים היו המים העליונים עומדים ולא ירדו מגבוה לנמוך כאחז"ל המים התחתונים ירדו והמים

העליונים עמדו וא"כ המים העליונים בטלו בחי' תנאי לירד ממקום גבוה למקום נמוך וזה וישב הים לפנות בוקר לאיתנו היינו לבחי' תנאי הראשון להיות יורד ממקום גבוה לנמוך כמאה"כ כמים לים מכסים היינו כמו שהמים יורדים ממקום גבוה לנמוך כדי לכסות הוא מרמז לבחי' י"ם בחי' מ"ה הנ"ל שהוא לתנאי הראשון ובבחי' זו יצאו ישראל ממצרים כמאה"כ וה' הכה כל בכור בארץ מצרים וגו' ר"ל שהכה בחי' בכור בחי' גסות הרוח והיה לישראל בחי' ענוה ובזה יצאו ממצרים רק שאח"כ נפלו מעט מבחי' זו ויחנו לפני פי החירות בין מגדול ובין הים פי' מגדל הוא גדלות וגסות הרוח הים בחי' מה כנ"ל והיו ישראל ממוצעים בין בחי' מגדול בקי' גסות ובין בחי' הים בחי' מ"ה ולא היה להם בחי' מה בשלימות ולכן לא יכלו ליכנס בתוך הים עד שהאיר ה' עליהם בחי' מ"ה כנ"ל ואז ויבקעו המים וגו' כמאה"כ אז יבקע כשחר אורך ר"ל שהאיר ה' עניהם בחי' חסד ורחמים ולזה היתה עיקר בריה"ע כמאה"כ בראשית ברא אלהי"ם אותיות א"ל הי"ם ר"ל שהבריאה היתה בשביל בחי' י"ם בחי' מ"ה כנ"ל ומרומז בתיבת ויושע ה' ביום ההוא וגו' תי' ההוא ר"ת של א"ת ה"שמים ו"את ה"ארץ הנאמר בבריה"ע מרמז ג"כ שהבריאה היתה בשביל בחי' י"ם בחי' מ"ה הנ"ל אמנם שעדיין מ"מ לא היה להם בחי' זו בשלימות ולזה שר לא נאמר אלא ישיר לע"ל שאן יהיה בחי' מ"ה בשלימות ויהיה השיר בשלימות ואז יהיה ואוהביו כצאת השמש בגבורתו גימט' כת"ר שבחי' זו תהיה בחי' כת"ר למלך המשיח כדאיתא בזוה"ק מאן דאמר שירתא דא זמין לעטרא למלכא משיחא וכו' שיהיה אז בחי' כמים לים מכסים כנ"ל שנזכה לזה אכ"ר: והיה כאשר ירים משה וגו' נ"ל עד"ה רבות רעות צדיק ומכולם יצילנו ה' רבה רעה צדיק לא נאמר אלא רבות רעות לשון רבים כלל הדבר כל מי שרוצה לילך בדרכי ה' ולהתקרב לעבודתו ית"ש העיקר הוא שיהיה לו בחי' ענוה ושפלות רוח.

וסימן זה יהא מסור בידו שאם יזכה אותו השי"ת שיסתכל בכל עת ורגע על חסרונות ושפלות שלו אזי בוודאי חפץ ה' לקחת אותו לעבודתו ית"ש כי השפלות הוא בחי' גדולה כמ"ש אשכון את דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים וזהו פי' הפסוק קרוב ה' לנשברי לב וכו' רבות רעות צדיק שמסתכל על רעות הרבה שיש לו שלא קיים דבר א' בשלימות שאין לו בחי' יראה בשלימות ובחי' אהבה בשלימות וכן בשאר המדות רק ברמיה ומסתכל על שפלות שלו אזי ומכולם יצילנו ה' שבוודאי יהיה לו סייעתא דשמיא כמאמר הבא לטהר מסייעין לו כענין זה היה בדעתי לפרש מאחז"ל קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף.

שלכאורה הוא תמוה מפני מה הם קשים כ"כ מזונות של אדם: אך נ"ל עפ"י הפ' הנני ממטיר לכם לחם מן השמים דא משה שהמן היה בזכות משה כדאיתא ועיקר בחי' משה היה ענוה כמו שהעידה התורה עליו והאיש משה עניו מאוד וכו' ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פא"פ כי בוודאי כל מי שיש לו בחי' ענוה בשלימות זוכה להשראת השכינה וע"י באים השפעות וטובות בעולם כמאמר חז"ל ראוי היה הלל שתשרה עליו שכינה כמשה רבינו אך שלא היה הדור זכאי וראוי לכך וכמו שאיתא בספרי הצדיקים שאם הדור זכאי גדול הדור זוכה להיות בשלימות יותר ויותר והנה כמו כן אם הדור זכאי אע"פ שאינם זוכים כ"כ שעל ידם יהיה השפעות טובות בעולם אך בזכות גדול הדור וע"י בא שפע חיים ברכה והצלחה בעולם וכמ"ש אדם ובהמה תושיע

ה' פי' כל מי שיש לו דעת כאדם הראשון ומשים א"ע כבהמה תושיע ה' שע"י באו השפעות טובות וישועות בעולם ועפ"ז נ"ל המאמר הנ"ל קשים מזונותיו של אדם ר"ל שיש לו דעת כאדם אבל אינו משים עצמו כבהמה להסתכל על שפלות שלו אז בוודאי קשים מזונותיו כקריעת ים סוף ובזה נוכל לפרש הפ' דבר אל ב"י ויסעו והקושיא מפורסמת בזוהר להיכן יסעו שהים קמייהו אך נוכל לומר שהוא"ו והיו"ד של מלת ויסעו הוא הפעולה לתיבה ויסוד התיבה הוא סע"ו בגימ' עני"ו.

כלומר שהקב"ה אמר למשה שיאמר לישראל שיכניסו א"ע לבחי' יותר גדולה לבחי' ענוה ובזה יהיו זוכים לקריעת י"ס. גם ידוע שהיו"ד מורה על ענוה כמו שאיתא במדרש מהיכן זכה משה לקרני הוד שבשעה שכ' את התורה נשתייר טיפת דיו בקולמוס והעבירו על ראשו ומשם זכה משה לקרני הוד ואיתא באה"ח מהיכן נשתייר הטיפת דיו כשכתב את הפסוק והאיש משה עניו מאד לא רצה לכתוב על עצמו עניו מחמת שהיה מסתכל שלא הגיע לבחי' ענוה בשלימות וכ' ענ"ו חסר יו"ד ומזה נשתייר הטיפת דיו נמצא היוד מורה על בחי' ענוה ועפ"ז נוכל לפרש הפ' והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל ואיתא בגמ' וכי ידיו של משה נוצחות מלחמה כו' אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים היו נוצחים ונ"ל כי מלת יד"ו אותיות יו"ד.

ר"ל כאשר ירים בחי' יו"ד בחי' ענוה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים היו נוצחים ונשלח מן השמים חלישת כח בעמלק שנזכה לזה אמן כי"ר: איתא במדרש כתוב אחד אומר מזה אמחה את זכר עמלק וכתוב אחד אומר מזה תמח' את זכר עמלק ותירץ הא קודם שנעשה מרכבה לשכינה הא אחר שנעשה מרכבה לשכינה עכ"ל להבין זה גם להבין כפל הלשון מזה אמחה או מזה תמחה גם להבין הפסוק ולא נחם וגו' כי קרוב הוא שלכאורה אין לו ביאור הנה ידוע ענין בחי' עמלק שהוא בחי' גסות הרוח שורש ומקור לכל המדות הרעות שבזה הוא מסלק מעיניו השראת השכינה כמאחז"ל ואין אני והוא יכולין לדור כאחת וענין יציאת מצרים הוא שהוציאנו הקב"ה ממצרים שהיא מלא כשפים מלא קליפות שהיו ישראל בבחי' קטנות הדעת מחמת שהיו בין המצרים שהיו מלא קליפות וכשפים ולא הבינו בחי' גדלות הבורא איך שמלא כה"כ ולית אתר פנוי מיני' שהוא מחיה כל הנמצאים בכל עת ורגע וממילא היה בלבם בחי' גסות והוציאנו הקב"ה משם מבחי' זו לבחי' גדלות הדעת בכדי להבין גדולתו ית"ש שהוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכולא קמיה כלא חשוב ועי"ז היה כל איש ישראל שפל בעיניו נגד גדולתו ית' אבל מכל זה יכול ג"כ לבא לבחי' גסות במה שיסבור בדעתו שהשיג השגה נפלאה וקרוב הוא לבחי' קדושה ויתגאה בזה בעצמו ואם כה יאמר יקלקל ח"ו הכל ויסתלק מאתו ח"ו השראת השכינה כי שקר הוא מדבר ואמר הרב מסדילקאב זללה"ה שקר נקרא קרוב כי אותיות שקר הם קרובים בא"ב וסמוכות זה לזה ואותיות אמת נקרא רחוק כי הם רחוקים זה מזה בא"ב כי א' הוא ראשונה בא"ב והמ' היא אמצעית והתי"ו היא אחרונה בא"ב עכ"ד ז"ל ולזה נקרא אמת רחוק לכן כשיאמר האדם שהוא קרוב לבחי' הקדושה כראוי אז בוודאי היא שקר ויש בו גסות וגאוה שהוא שורש ומקור לכל המדות רעות והוא בבחי' דין כי גם מלת קרוב מרמז על בחי' דין שעולה מספר חמשה פעמים דין ויסלק ח"ו מעצמו השראת השכינה כנ"ל לכן יזהר האדם מזה מאוד ויבין באמת שהוא רחוק מאוד מבחי' קדושה ועדיין לא השיג אפילו כטיפה מן הים

נגד רוממותו ית' וידבר אמת בלבו לאמר שהוא רחוק מה' וישתוקק תמיד לקרב א"ע לה' ואז מרחוק ה' נראה לו וישרה שכינתו בתוכו כמאמר את מי אשכון וגו' לכן כשהוציאנו ה' ממצרים מבחי' קטנות הדעת שהיו כסוס כפרד אין הבין בגדולת הבוב"ה ואח"כ נפתחו עיני שכלם ולבם והשיגו השגה נפלאה מאוד והיו סבורים בדעתם שהם קרובים מאוד לקדושה קרוב גדול לה' ובאו לבחי' גסות כנ"ל וזהו מרומז בפ' ויהי בשלח פרעה את העם וגו' פרעה גימט' עמלק העם וכשיצאו ישראל ממצרים לא יצאו מכל וכל רק שנשלח מאתם העם מתיבת פרעה ונשאר בחי' עמלק היינו גסות וזהו בשלח פרעה"ר"ל שנשלחו מבחי' פרעה מלת העם ונשאר עמלק בחי' גסות כנ"ל כסבורים היו כי קרובים המה להקדושה ועי"ז ולא נחם אלהים בדרך זה היינו בבחי' זו שיצאו כי קרוב הוא ממצרים ר"ל שבחי' זו שיצאו ממצרים היא בחי' קרוב שהיא בחי' שקר בחי' גסות כנ"ל והיו צריכים ב"י מקודם ביאת הארץ לתקן אותה בחי' לזכך אותה במדבר ע"כ צריך האדם להתרחק מאוד מאותה בחי' שקר וגסות שהוא מרומז באות ר' רבתי מן אל אחר שורש הקליפות ולדבק א"ע בבחי' שפלות להיות בעיניו נמאס ונבזה ושפל על שלא השיג כלום מעבודתו ית' וישתוקק מאוד לדבק בה' אחד ובחי' זו מרומז באות ד' רבתי מן אחד שיש לו בחי' דלות ושפלות ומצפה לה' אחד כמאמר דוד המלך ע"ה דלותי ולי יהושיע פי' שאני בעצמי דל ושפל ולי יהושיע ר"ל שאני מצפה ומבקש מה' אחד שהוא יושיעני ובאמת צריכים מאוד לזהר בזה כי זהו עיקר עצת היצה"ר כשרואה איש הישראלי בשום בחי' עבודה הוא אומר לו אתה השגת השנה נפלאה ואתה קרוב לה' מאוד ובזה מכניס בו בחי' גסות הרוח ומקלקל הכל וזשאה"כ ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר פי' פרעה הוא היצה"ר ומסית לבני ישראל נבוכים הם בארץ פי' שהם נבוכים ורחוקים מבחי' ארציות סגר ס"ג ר' היינו סג הוא מלשון נסוג אחור וסג אחור התגא של דלית ונעשה ר' רבתא בחי' גסות הנ"ל (או פי' שסג ונסוג אחור מהם בחי' ר' שמרמז לבחי' אל אחר והם קרובים לבחי' קדושה ומכניס בהם בחי' גסות הנ"ל) ע"כ עליהם המדבר היו צריכים להזדככות המדבר וזהו עיקר עבודה לה' לרומם קרן ישראל הוא התג מדלי"ת שנקרא קרן ישראל היינו לעשות תג לר' שיהיה ד' היינו מן אחר אחד וזהו שאמר הכתוב מלחמה לה' בעמלק מד"ר ד"ר לעשות מלחמה עם היצה"ר ולעשות מן רי"ש דלי"ת וידבק עצמו בבחי' דל"ת ואז דלותי ולי יהושיע כנ"ל וזהו בחי' חכמה כ"ח מ"ה להיות בעיניו בבחי' מ"ה באמת ומחמת שגם בזה יתייעץ היצה"ר בערמה ויבא לאדם ויאמר לו עכשיו השגת מדת מ"ה ואז בזה יגיס רוחו ע"כ אמר הכתוב אל יתהלל חכם בחכמתו פי' כשיש לאדם בחי' חכמה כח מה ע"י שהשיג כלום מגדולת הבוב"ה אל יתהלל באותה בחי' ולא ישמע לעצת היצה"ר שאומר לו כבר השגת שום השגה כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי ר"ל שאם תשכיל היטיב לידע אותי גדולת הבוב"ה אז תבין אם תוכל להתפלל בהשגה כי אז ידע באמת שהוא עדיין רחוק מה' והוא בבחי' דל ושפל ואז יהיה נקרא תרומה לה' תרי ממאה פי' שעשה מן אות ר' שהוא מאתים עושה ממנה ד' שהוא ארבע תרי למאה מן שני מאות נעשה ארבעה שהוא ד' רבתי מן אחד וזהו מחזה תמחה בלשון נוסח ר"ל שתעשה מלחמה זו בעצמך למחות זכר עמלק בחי' גסות וגאווה ולעשות מן ד"ר ד"ר מן ר' תעשה ד' כנ"ל וכפול הלשון ע"ד שאחז"ל מאוד מאוד הוי שפל רוח עד קצה האחרון ואז יהיה מרכבה

לשכינה ע"י שיעשה תמיד מלחמה זו בעצמו כיון שידע האמת שהוא עדיין רחוק מה' וכשיהיה בבחי' זו אז הבטיחו ה' ואמר מחה אמחה בלשון מדבר בעדו פי' שה' בעצמו יהיה בעזרו למחות בחי' הגסות והגאווה ממנו ואז יתגדל ויתקדש שמה רבא ויתמלא שמו הגדול ויהיה מן י"ה הוי"ה במילואו ויהיה השם שלם ומבורך לעלם ולעלמי עלמיא ב"ב אמן כן יהי רצון: פרשת יתרו וישמע יתרו כו' אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים פירש"י שמע קריעת ים סוף ומלחמת עמלק וקשה ממה דאיתא בגמ' מ"ד אשר קרך בדרך שהקיר את בני"י כאדם שנכנס לאמבטי וכו'.

וקשה לפ"ז על פיר' רש"י שפירש שיתרו בא על שמועת מלחמת עמלק אדרבה לפי הגמ' לא היה לו לבא לפי שהקיר אותם ונפלו ממדריגתם ולהבין כ"ז הנה כתיב ויעמד העם על משה מבוקר עד ערב אמרו חז"ל מכאן שהדן דין אמת לאמתו כאלו נעשה שותף להקב"ה במע"ב נאמר כאן מבוקר עד ערב ונאמר במע"ב ויהי ערב ויהי בוקר יום א' ע"כ.

והענין הוודאיתא כל הדן דין אמת להציל עשוק מיד עושקו כו' וזאת הוא עבודת כל אדם לדין דין אמת לעצמו להציל כו' הן הם המחשבות זרות והתאוות רעות אשר לא לה' המה בידוע שיש בהם נצוצות קדושות וצריך הדיין להוציאם משם ולהצילם מיד עושקו הוא הס"א ולהעלותם לקדושה לקיים מאה"כ והשיב את הגזלה אשר גזל ואת העושק אשר עשק ואת הפקדון אשר הפקד אתו דווקא ולהחזירם לבעליו ממש למקורם מקור הקדושה ולהפך הערב שהוא דין לבוקר שהוא רחמים וזש"חז"ל כאילו נעשה שותף להקב"ה במע"ב כי זהו עיקר מעשה בראשית להפך חשוכא לנהורא ערב לבוקר כמאחז"ל במע"ב ברישא חשוכא והדר נהורא וזש"חז"ל כו' ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד שצריך להיות ערב ובוקר בתמימות פי' מספר ערב חסר ממספר בוקר ל"ו וצריך הדיין אמת להשלים ל"ו לערב ולעשות בוקר אור שהוא רחמים היינו שכשנפלים לו המחשבות זרות ותאוות רעות צריך לשום לב ולהבין שיש אור בזה החשכות כמה"כ זרח בחושך אור לישרים פי' הישרים רואים האור שבחושך ומבינים הענין שכל מה שברא הקב"ה לא ברא אלא לכבודו כמאה"כ ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ואחז"ל בשני יצריך יצה"ט ויצה"ר והענין הוא כמו שכתוב בספרי הצדיקים משאחז"ל הבא לטהר מסייעין אותו זהו מה שנופל לאדם מחשבה רעה.

בכדי להפכה לקדושה חשוכא לנהורא להשיב את הגזילה לבעליו כנ"ל וזהו העבודה בשני יצריך גם ביצה"ר להפכו וזהו מדת הישרים שרואים האור שבחושך זה היצה"ר ומעלים אותו לו ית' ומשלימים במלת ל"ו את מלת ערב שהוא חושך ונעשה בוקר שהוא אור וזש"חז"ל כ שרפים עומדים ממעל ל"ו שש כנפים לאחד פי' זהו עבודת השרפים ממעל ל"ו להעלות ל"ו ומחברים שש כנפים לאחד פי' מלת כנפים בגימ' ר' שש ואחד הוא שבעה סך הכל גימ' או"ר וזהו עבודת השרפים שמעלים ל"ו (עם ערב) ונעשה או"ר (בוקר) ומהפכים חשוכא לנהורא וזה שאמחז"ל כל הדן דין אמ"ת לאמיתו כאלו נעשה כו' פי' זה קאי על כל האדם שצריך שיהיה דיין לדון א"ע להציל את העושק מיד עושקו הוא האור הנצוצות הקדושים מהעושקו הוא הס"א המחשבה או תאוה רעה שבאה לו שיראה ויבין את האור שיש בחושך ויעלה אותו ל"ו ית' בכדי להשלים עם ל"ו מלת

ער"ב להמתיק הדין ויעשה בוק"ר רחמים להפך חשוכא לנהורא ובוזה כאלו נעשה שותף במע"ב כי גם הוא הפך חשוכא לנהורא וכ"ז אינו כ"א בזמן שישראל הם בבחי' אלהים בחי' קטנות המוחין אז נופלים המחשבות הרעים והתאוות רעות לאדם ומתדבק בהם אותיות ק"ר.

כמאה"כ אשר קרך בדרך ואז"ל שהקיר אותם היינו שנתדבק בהם בחי' ק"ר שהוא בחי' צפון שמשם בא הק"ר בחי' דין או צריכים בנ"י להפ"ך הק' לג' (כי הם מתחלפים בחילוף אותיות) ויעשה מן ק"ר ג"ר וזה יהיה כשנזכה ב"ב לימה"מ בזכות ג' אבותינו אברהם יצחק ויעקב שהן הם הב"ד צדק שע"י לגמר הדין להפך הק' שהיא הקליפה כמאמר הזוהר ק' זה כקוף בפני אדם ובזכותם יתהפך הק' לאות ג' להיות ג' פעמים קדוש ואז לא יצטרכו לעבודה הנ"ל להפוך עוד הק"ר לג"ר כי או יהיה האור והקדושה גדולה כ"כ עד שלא יכולה הקליפה הנ"ל להתקרב להם מרוב אורם וזהו שאין מקבלים גרים לימה"מ כנ"ל כי לא יוכלו להתקרב להם כנ"ל וגם לא יצטרכו להעבודה זו כנ"ל וגם בשעת יציאת מצרים כתיב כי הוציא ה' את בני ישראל כו' פי' שהיה השם במילואו בחי' גדלות המוחין ואז לא יכלה הקליפה להתקרב אל בני ישראל כנ"ל וע"כ לא בא יתרו אז להתגייר כי הבין שלא יוכל להתקרב מרוב אורה של השראת הקדוש' על ישראל עד ששמע מלחמת עמלק אשר קר"ך בדרך שהקיר אותם פי' כנ"ל שהטיל בהם אותיות ק"ר אז הבין שיוכל להתקרב וישראל יקבלו אותו כדי להפך הק"ר לג"ר חשוכא לנהורא.

ע"כ כשראה את משה רע"ה עוסק בהעבודה הנ"ל היינו ויעמוד העם על משה פי' שעמד בחי' העם על משה ומה דן דין אמת כנ"ל להציל העושק מיד עושקו להפך חשוכא לנהורא כו' ע"כ אמר יתרו למרע"ה היה אתה לעם מול האלהים פי' עכשיו שהוא בחי' אלהים כמאה"כ את אשר עשה אלהים למשה כו' היה אתה לעם פי' תוכל למצוא בחי' עם גם כן פי' שום בחי' קטנה ותהפכנה לנהורא ותעלה ל"ו ית' ותתמלא כוונתך כנ"ל ואין אתה צריך לכל העם.

וזשה"כ ומשה עש אל הערפל אשר שמהאלהים פי' במקום שהיה שם בחי' אלהים ומצא שם בחי' שהוא סוף המדריגה והגיש אותה לבחי' אי"ן סו"ף גימ' או"ר ונעשה מן הכל, סו"ף ואו"ר גימ' נג"ש ע"כ לא בא יתרו להתגייר אלא כששמע שהקיר עמלק את בנ"י כנ"ל שהטיל בהם אותיות ק"ר אבל קודם לכן לא היה יכול להתקרב כי היו ישראל בבחי' ג' פעמים קדוש וזשה"כ ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו ולכאורה היה צריך לכתוב לבל תחטאו ואותיות ת"י הוא למותר אלא ת"י בגימטריא קדוש ע"כ אמר מרע"ה לבל ת"י תחטאו פי' תחטאו מלשון תחסרו מלשון אני ובני שלמה חטאים פי' לבל תחסרו בחי' ת"י בחי' קדוש שהוא פסוקת זוהמתן וכן יהיה לעתיד לימה"מ שנזכה ב"ב בזכות שלשת האבות ולא יקבלו גרים אמכי"ר וד"ל גם ת"י גימט' ג"ר או"ר שנזכה בזכות ג' אבות לג"פ קדוש גימט' ג"ר או"ר ואז יהיה ה' אחד ושמו אחד אכי"ר: או י"ל וישמע יתרו וגו' פירש"י מה שמועה שמע ובא קריעת ים סוף ומלחמת עמלק וכו' הנה ידוע מאחז"ל על פסוק אשר קרך בדרך וגו' שהקיר את ישראל היינו שע"י מלחמת עמלק נשמע שנצלו ממדריגתן ולפי"ז קשה מה שפירש"י שיתרו שמע מלחמת

עמלק ועי"ז בא יתרו להתגייר ולהתדבק בישראל אדרבא שע"י מלחמת עמלק נשמע שישראל נפלו ממדריגתן ולמה בא.

ולתרץ זה הנה אמרו רז"ל אין מקבלים גרים לימות המשיח והטעם כי ענין קבלת גרים הוא בחי' בירור ניצוצות פי' לברר הניצוצות שיש בתאוות הגשמיות ולהפכם לבחי' קדושה היינו שבכל התאוות והנאות שיש לאדם יעבוד בהם לה' ובוזה הוא מברר הניצוצות מהגשמיות לבחי' קדושה אמנם הצדיק שהוא בבחי' גדלות המוחין במדריגה העליונה ואין לו שום תאוה להבלי עוה"ז ואין לו מה לברר ולהפך כי הוא כלו בקדושה ואין בחי' קבלת גרים בחי' בירור ניצוצות ולזה אמרו רז"ל אין מקבלים גרים לימות המשיח שלא יהיה להם שום בחי' תאוה זרה כנ"ל ולא יקבלו גרים אז והנה בחי' עמלק הוא בחי' יצה"ר בחי' גסות הרוח ועי" בחי' זו מסתלקת השכינה כמאחז"ל כל המתגאה אם חכם חכמתו מסתלקת ממנו פי' שבחי' חכמה בחי' קדושה מסתלקת ממנו ומרומז בפסוק כי יד על כס י"ה כי מה שהיה בחי' שם אדני במילואו נחסר א"נ ונשאר רק אותיות י"ד ומה שהיה בתחל' בבחי' כסא נחסר אות אלף ונשאר כ"ס ומן שם הגדול ב"ה נשאר רק שני אותיות י"ה והחסרון הנ"ל עולה גימ' ס"ג בחי' ג"ס לרמז שע"י בחי' עמלק בחי' גס הרוח נסתלק ממנו בחי' הקדושה שעולה ג"ס כי יען שבחי' הקדושה הוא בחי' שמיני שבשמינית לת"ח בחי' ס"ד בחי' אוז"ן שמספרו ס"ד שהוא בחי' שמועה היינו ששומע ומבין ומקבל בחי' קדושה ואינו משכחו שלא נסתלקה ממנו כי הבחי' שכחה הוא רק מצד הס"א מבחי' עמלק אבל כשזוכה אדם למחות בחי' עמלק בחי' יצה"ר בחי' ג"ס הנ"ל אזי אין לו בחי' שכחה וזשאה"כ מחה תמחה את זכר עמלק לא תשכח היינו אם תמחה בחי' עמלק בחי' ג"ס הנ"ל אזי לא תשכח שלא יהיה לך בחי' שכחה כי בחי' הקדוש' תשרה עליך ולא תסתלק ממך וזהו שאמרו ישראל נעשה ונשמע פי' שיהיה לנו בחי' שמיעה בחי' אוזן כנ"ל על ידי מחיית בחי' עמלק והנה זהו בחי' מלחמת עמלק שצריך האדם להלחם תמיד עם היצה"ר למחותו רק מי שהוא צדיק גמור וכבר גורש היצה"ר מלבו לגמרי שאין לו שום תאוה זרה בלתי לה' לבדו כנ"ל זה אין לו בחי' מלחמת עמלק שאין לו בחי' קבלת גרים כנ"ל לכן כשיצאו ישראל ממצרים והיו במדריגה עליונה בחי' גדלות המוחין ולא היה להם בחי' מלחמת עמלק הנ"ל שלא קבלו גרים אחר קריעת ים סוף כנ"ל לכן לא בא יתרו אז תיכף אחר קריעת ים סוף להתגייר כי אז לא היו ישראל מקבלים אותו כמו שאין מקבלים גרים לימות המשיח רק אחר ששמע מלחמת עמלק אשר קרך בדרך שהקיר את ישראל היינו שנפלו ממדריגתם הראשונה מחמת חילול שבת הגדולה והוצרכו למלחמת עמלק אז תיכף בא יתרו להתגייר כי אז קבלו אותו כנ"ל: ואת שני בניה אשר שם האחר גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם האחר אליעזר כי אלהי אבי בעזרי וגו' הרב הקדוש מסדילקאב זלה"ה דקדק בכאן דקדוק גדול שאצל גרשם נאמר לשון כי אמר גר וגו' ואצל אליעזר נאמר סתם כי אלהי אבי בעזרי ולא כתיב תיבת אמר והנה הרב הקדוש הנ"ל תירץ מה שתירץ ואינו מובן כ"כ וגם אני אפרש מה שנראה לפי ענ"ד בעז"ה הנה כתיב בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ וגו' וכתוב והאלהים עשה שייראו מלפניו וגו' פי' מה שעשה אלהים היינו בחי' בריאת שמים וארץ עשה רק בכדי שייראו מלפניו שיהיה בחי' יראה אמיתיות ליירא מפני ה' בב' בחינות יראה היינו בחי' יראה פנימיות ויראה

חיצוניות דאית יראה ואית יראה היינו יראה הנוגע למעשה בלבד להיות סו"מ וע"ט ויראה פנימיות הוא שיהיה דבוק ביראה ופחד לפני ה' תמיד אפילו שלא בשעת עשיית המצוה רק שתמיד לא יסיח דעתו מלהסתכל בעין שכלו בבחי' רוממותו ית' איך אשר בידו נפש כל חי והוא עליון על הכל ומשגיח בעינא פקיחא תדיר על כל פרט ופרט ובחי' אלו נקראים הנסתרות לה' אלהינו והנגלות לנו ולבנינו היינו שבחי' א' הוא לנו ולבנינו היינו מה שנוגע למעשה בלבד בפועל ממש בנגלה ובחי' הב' הוא בחי' נסתר שהוא דבוק במחשבתו ולבו לה' אלהינו שהוא עליון על הכל ומשגיח בעינא פקיחא על הכל וע"י בחי' זו ממשיך האדם ע"ע בחי' השגחה עילאה לטובה ושתהיה תפלתו בכל אשר יתפלל לה' מקובלת לפניו יתברך וזה רמזו רז"ל במתק לשונם דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים פי' דע היינו כשתבין ותדע בחי' מה למעלה ממך היינו שתהיה דבוק במוח ולב בבחי' התבוננות איך שהוא יתברך עליון על הכל ולמעלה ממך ועי"ז תמשיך בחי' עין רואה היינו פקיחא דעיינין עילאין ואוזן שומעת היינו שישמע תפלתך שתתפלל וכל מעשיך בספר נכתבים היינו שכל מעשיך יהיה בחי' ספ"ר לשון ספיר וזך ויהיה נכתבים ונחקקים בבחי' ספר עליון גימ' ש"ם בחי' מלכות ובחי' זו נקרא משה ומרומז בר"ת של הפסוק "ממכון" שבתו "השגיח ר"ת משה שע"י בחי' משה בחי' יראה פנימיות הנ"ל ממשיך השגחה עליונה כנ"ל ובחי' יראה החיצוניות נקרא בחי' ישראל עמו וזהו וישמע יתרו את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו היינו כששמע יתרו את כל הנפלאות הבין שכל אשר עשה אלהים בחי' שמים וארץ כנ"ל היה בשביל בחי' משה בחי' יראה פנימיות ובשביל ישראל עמו בחי' יראה חיצוניות הנ"ל ושני בחי' הנ"ל מרומזים בפסוק בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ היינו אלהים מרמז לבחי' יראה חיצוניות יראה בהתגלות איברים שנוגע למעשה בחי' עלמא דאיתגליא ור"ת של "את" השמים ואת "הארץ שעולה גימ' טו"ב מרמז לבחי' יראה פנימיות בחי' הנסתרות לה' אלהינו כנ"ל בחי' מה רב טובך אשר צפנ"ת ליראיך בחי' נסתרות שהוא רק אצל הצדיקים גמורים שיש להם בחי' אלו בשלימות והם ממשיכים ג"כ על הכלל בחי' יראה חיצוניות עכ"פ אבל יראה עלאה הנ"ל אינו יכול להמשיך על אחרים וזהו שאמחז"ל תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים היינו התולדות של צדיקים הוא שמולידים וממשיכים לאחרים הוא רק בחי' מעשים טובים היינו בחי' יראה הנוגע למעשה הנ"ל בחי' נר מצוה בהתגלות איברים וזשאה"כ אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה רמז משה לבחי' יראה בהתגלות שהיה לו שפעל והמשיך בחי' זו גם לאחרים וזהו אמ"ר לשון אמירה לאחרים וגר היי"תי לשון מהו"ה ומוליד לאחרים שיתגייירו ויהיה להם בחי' יראה במע"ט אבל אליעזר שמרמז לבחי' יראה פנימיות ונסתרות שהיה לו לא המשיך לאחרים כנ"ל לכן לא כתיב בי' לשון אמ"ר ולשון היי"תי שיהיה נשמע שהמשיך לאחרים רק כתיב סתם כי אלהי אבי בעזרי שנשאר בחי' זו רק לו לבדו רק בכח אותה הבחי' הגדולה המשיך לאחרים בחי' הקטנה כנ"ל: ויהי ממחרת וגו' פירש"י ממחרת יום הכפורים ויש להבין למה סתמה התורה וכתבה סתם ממחרת שאינו ידוע איזה הוא ויש לפרש עד"ז דהנה יש שלשה בחי' יראה בעבודת השי"ת מדריגה על מדריגה האחת מי שהוא עדיין אדוק ודבוק בגשמיות ומתאוה לתענוגי עוה"ז הגשמיים רק בעבור שמאמין בה' באמו"ש שכל הנהגת עוה"ז אינו

במקרה ח"ו כ"א הכל בהשגחה פרטיות מה' ואית דין ודיין ויש עונש להעוברים על רצונו ית' וקיבול שכר טוב להמקיימים מצותיו ועושים רצונו ית' ועי"ז הוא עכ"פ סור מרע ועשה טוב ע"י שמתירא מעונש ורוצה בקיבול שכר טוב בעוה"ז הגשמי ובחינה זו אם שעכ"פ הוא נשמר מעבירות וגם עושה חצות ומע"ט אעפ"כ מדריגה פחותה היא מאוד אמנם יש עוד בחי' שנית הטובה ממנה והוא מי שהוא יודע ומבין שכל מעשה ידי אדם ותענוגי עוה"ז הבל המה מעשה תעתועים ואין להם קיום ותכלית ועיקר בריאת עוה"ז ותכליתו אינו אלא בשביל לתקן עצמו בפרוודור לכנס לטרקלין ושם הוא עיקר התענוג וקיבול שכר כמאחז"ל יפה שעה אחת בקורת רוח לעולם הבא וכו' ועי"ז הוא מואם באמת בכל תענוגי עולם הזה והבליו ומעשיו ומשתוקק תמיד לעבוד את ה' באמת כדי שיזכה לחיי עוה"ב ובחי' זו גדולה הרבה מבחי' הא' אבל עכ"פ גם בחי' זו נקרא עובד ע"מ לקבל פרס בעוה"ב ואין זה שלימות העבודה ועיקר העבודה היא בבחי' השלישית והוא מי שאינו מצפה לשום תשלום שכר לא בעוה"ז ולא בעולם הבא רק כל תשוקתו ומגמתו וחמדתו לדבק במקור החיים ולעשות רצונו ית' לייחד קוב"ה ושכינתו באהבה בתענוגים בכלות הנפש והשתוקקת לדבק בו ית' וליבטל אליו לעשות רצונו בלבד ואפילו בעסקו בעניני עוה"ז ההכרחיים כגון אכילה ושתייה וכדומה אין כוונתו למלאות תאוותו כ"א להציל העשוק מיד עושה להוציא הנצוצות הקדושים שבמאכל ההוא המחיה ומהווה אותו מאין ליש כמאה"כ כי כל בשמים ובארץ ות"א דאחיד בשמיא ובארעא ר"ל כל הוא בחי' חיות הקודש הרוחני שנשתלשל משמים להחיות לארץ וכל אשר בה, כל בחי' הגשמיים וכוונת העובד בבחי' זו הג' הוא רק להעלותו אותו חיות הרוחני בחי' כל המחיה אותו המאכל והמשתה שאוכל להעלות אותו לשרשו ולמקורו הקדוש ויציל החיות ע"י ברכתו שבירך בכוונה וע"י כוונת אכילתו שהוא כדי לעבוד את ה' בכח האכילה ההוא שהוא עשוק בין הקליפות להצילו מהם ולהחזירו לבעליו ולמקור הקדוש וזשאה"כ ואל אצילי ב"י לא שלח ידו וגו' פי' ב"י שהם בבחי' אצילי לשון הצלה פי' שכוונתם תמיד להציל עשוק מיד עושק לא שלח ידו ר"ל שהם בבחי' לא שלח ידו שאינם רוצים לקבל בחי' קיבול שכר הנקרא יד כמאה"כ פותח את ידך ומשביע וגו' ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו וגו' פי' שב"י שהיו בבחי' הצלה כנ"ל ולא בבחי' קיבול שכר ופתיחת יד הם ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו ר"ל שהיה להם בחי' אלהים בחי' יראה אפילו בשעת אכילה ושתייה ועי"ז שהוציאו ישראל הנצוצות הק' מהקליפות נכרתו האלילים וכל עובדיהם נפלו לפניהם כמאה"כ והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' פי' כאשר הרים משה והפריש מלשון תרומה והפרשה שהפריש את יד"ו בחי' פתיחת יד וקיבול פרס ועבד את ה' רק באהבה בתענוגים רק להציל עשוק מיד עושקו עי"ז ממילא וגבר ישראל ונפל, עמלק וגם עי"ז נתהוו שבאו העמים לישראל וזהו וישמע יתרו את כל אשר עשה וגו' פי' שיתרו שמע את בחי' אלקות שנתבררו יצא מהקליפות ודבק עצמו למקור הקדושה ומפרש הכתוב ע"י מה שמע בחי' אלקות כ"כ עד שנתגייר ועבד את ה' ואמר את כל אשר עשה וגו' פי' ע"י שזכה לתקן בחי' כל על ידו ויתרו ג"כ נתגייר ובא וזהו ויהי ממחרת אותיות תרחם גימ' ג' פעמים יראה מרמז על ג' בחי' יראה הנ"ל פי' שע"י בחי' תרחם ג' בחי' יראה הנ"ל וישב משה לשפוט את העם ר"ל מה הוא ענין המשפט להציל עשוק מיד עושקו הוא להוציא הנצוצות הקדושים

כנ"ל ואותה בחי' ומדריגה המעולה ביראה השיגו ישראל בשעת מתן תורה ואחז"ל שהתורה ניתנה בשבת כי מדריגת יראה כזו א"א להשיג כ"א בשבת אמנם כשראו והשיגו ישראל בחי' מדריגה הגדולה הזאת נתייראו מאוד שלא יפלו ממנה לגמרי כי גדולה היא מאוד וע"ז אמרו למשה דבר אתה עמנו ולא נמות פי' דבר אתה עמנו בכדי שיהי' מדריגה קטנה ממנה וכדי שנוכל לעמוד בה כ"א ידבר אלהים עמנו ונהיה במדריגה גדולה מתייראים אנחנו שלא נמות ר"ל שלא ניפול ממנה לגמרי וע"ז השיב משה ואמר אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים וגו' פי' נסו"ת גימט' ששה פעמים אלהים שמרמז על ששה פעמים בחי' יראה היינו שביום השבת כלול ששה בחי' יראה להאיר בחי' א' לכל יום ויום מששת ימי המעשה ולזה נתנה התורה בשבת כדי שתנתן בבחי' גדולה הכולל כל ימי החול להאיר לכל יום ויום בחי' א' כי בימי החול בחי' זו סגורה ונסתרת מלהשיגה כמאה"כ יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וגו' וע"כ נתנה התורה בשבת ולבלתי תחטאו מלשון חטא וחסרון ר"ל שלא תחסרו מאותה בחי' כי אין מחסור ליראיו ויהיו שלמים במעשה דיבור ומחשבה בנפש רוח ונשמה שלא יפגמו בהאותיות שבהם כי בכלם יש בחי' אותיות כידוע אותיות זעירין בבחי' נפ"ש אותיות בינונים ברו"ח אותיות רברכן בנשמ"ה ובכל או"א יש ז"ך אותיות פשוטים וכפולים ומרומז בתבת אנכי ה' אלהיך אנכי גימט' ג' פעמים ז"ך עד ג' בחי' ז"ך אותיות הנ"ל שיהיה זך ונקי לבלתי תחטאו ולבלתי יחסרו לנצח אכי"ר: עתה שמע בקולי איעצך ויהי אלהים עמך ונראה לבאר ע"ד פשוט שתכף שאמר יתרו למשה רבינו ע"ה איעצך היה קשה בעיניו על שהוא אמר למשה שהוא היה בוודאי חכם גדול יותר מיתרו ואיך שייך שיתן הקטן עבה לגדול ויתרו הבין ואת שמשה יותר חכם ממנו ע"ז אמר תכף ויהי אלהים עמך פי' תקח ראייה מאלהים גם הוא נטל עצה מהמלאכים בשעה שאמר נעשה אדם ואחז"ל למדך תורה דרך ארץ שיהא הגדול נמלך בקטן אף ע"פ שאינו צריך ע"כ גם אני נותן לך עצה אעפ"י שאתה גדול ממני בחכמה ואינך צריך לעצתי וזהו ויהי אלהים עמך כלומר ראייה לדברי אלה: אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי נקדים הנה כתיב בראשית ברא אלהים וגו' ראשית פי' בשביל ב' בחי' יראה ואהבה שהיו בראשית המחשבה בעבורם ברא אלהים וגו' כמאחז"ל בשביל היראה שנקראת ראשית ר"ל שיש ב' בחי' היינו יראה ואהבה בחי' א' בחי' ירא' בושת שהוא עיקר היראה שיהיה יראת הרוממות שמתבונן תמיד בגדולתו ית' האיך שמחיה את כולם ולית אתר פנוי מני' וחוקר לב ובוהן כליות וכו' והעיקר שמבין ומאמין באמו"ש שהבוב"ה קיים לעד והוא עיקר חיות וקיום של כל דבר בכל רגע בלי הפסק ועי"ז תפול עליו בוודאי אימה ופחד ובושה לפניו ית' מפני גודל רוממותו עד אין תכלית וחקר כמאה"כ ובעבור תהיה יראתו על פניכם וגו' ר"ל שתהיה לכם בחי' יראה על הפנים היינו בחי' בושת בבושת פנים וזהו שפרש"י ע"פ לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וגו' ופרש"י כא שאני קיים פי' שהבוב"ה נותן עצה על בחי' יראה היינו כשתסתכל על פני ר"ל כ"ז שתסתכל על בחי' פנימיות וחיות של כל דבר ושאיני קיים ומחייה את כולם אז' בוודאי לא יהיה לך אלהים אחרים היינו בחי' יראה מפני אחרים יראת זולתו בלתי לה' לבדו וכשזוכה האדם לבא לבחי' זו של ירא' בושת באמת אזי יכול להגיע אח"כ לבחי' הב' שהוא בחי' אהבה שהוא עיקר שלימות העבודה לה'

כמאה"כ ועושה חסד לאלפים לאוהבי ולשומרי מצותי לאלף דור שלהעובדים ביראה רק, לאלף דור ולעובדים מאהבה עושה חסד לאלפים כי בחי' אהבה הוא עיקר שלימות העבודה היינו כשיש לו שני הבחי' בחי' א' היראה לה' בחי' ב' האהבה לה' ובשביל ב' בחי' אלו נברא העולם ובחי' אלו נקראים בשם ידות בחי' יראה יד שמאל בקי' גבורה ובחי' אהבה בחי' יד ימין בחי' חסד ובהם נברא העולם כמאה"כ אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים וגו' ר"ל שהעולם נברא בשתי ידיים ביד שמאל נברא הארץ שהיא בחי' גבורה וביד ימין נברא שמים שהיא בחי' חסד ונגד זה צריך להיות לאדם בחי' יראה ואהבה והם מקיימים העולם ובשבילם נברא וזשאחז"ל כל העונה איש"ר בכל כוחו וכו' פירש"י בכל כוונתו פי' מה שאחז"ל בכל כוחו פירש"י בכל כוונתו זהו בעצמו כל כוונתו ר"ל יש"ר פירושו שיהא שם י"ה רבא ר"ל שהוא מלשון רב ומוקדם ומחשבה קדומה כי י"ה מרמז לשתי הבחי' הנ"ל יראה ואהבה ומתפללים אנחנו שיהא בחי' אלו רבא היינו שיתעלו ויתרוממו שיהיו בלתי לה' לבדו ולא זולתו ח"ו ושני הבחי' אלו שמרמזים לשני ידות הנ"ל נקראים כ"ח גימטר' ב"פ יד נגד יד ימין ויד שמאל וזהו בעצמה הכוונה של איש"ר שתהיה בכל כחו היינו בשני הבחי' יד ימין ויד שמאל הם יראה ואהבה אמיתית וזשאה"כ ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור מרמז לשני מיני אור הנ"ל יראה ואהבה וגם רמז בפסוק לעושה אורים גדולים וגו' מרמז ג"כ לשני מיני אור הנ"ל וזהו שמכריזין בשמים בשעה שישראל עונים אמן יש"ר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתוכך ר"ל בב' בחי' הנ"ל גם בבית"ו גימטר' ב"פ אור ר"ל אשרי המלך שמתפללים לפניו ביראה ואהבה על יראה ואהבה אמנם לכ"ז א"א להגיע רק ע"י בחי' אמת היינו שיהיו פיו ולבו שוין לדבר אמת ויתרחק מבחי' שקר שהוא בחי' עמלק כמאה"כ אשר קרך בדרך וגו' שהיה מכניס בישראל בחי' ק"ר אותיות שקר כידוע ולדבק א"ע רק במדת אמת בחי' וא"ו שהוא קו השווה שאינו נוטה לשום צד מהצדדין כמו האמת שאינו נוטה לשום צד רק פיו ולבו שוין וזהו מרומו בתורה במלת בראשית בר"א שי"ת מרמז לאות וא"ו שהוא מספר שית ומרומו בנביאים שש כנפים שש כנפים לאחד שש הוא בחי' וא"ו כנפים הוא בחי' לבוש מרמז ג"כ שהיה להם בחי' התלבשות של בחי' שש בחי' וא"ו בחי' אמת ועי"ז לאחד ר"ל שע"י בחי' התלבשות של בחי' אמת נתדבקו לאחד גימט' אהבה גם ר"ל לה' אחד וע"ז צעק הנביא אוי לי כי נדמיתי כי איש טמא שפתים אנכי וגו' פי' על שראה שאי אפשר להגיע לבחי' התדבקות בה' אחד באהבה אמיתית רק ע"י בחי' אמת אמר אוי לי כי נדמיתי ר"ל שאני בבחי' דמיון ודמות שאין בו אמת רק משל כי איש טמא שפתים אנכי ר"ל שפי מדבר בבחי' דמות ומשל שאינו אמת לאמיתו בבחי' הזדככות הפה וזשאה"כ וידבר שלשת אלפים משל ר"ל שלשת אלפים מרמז על שני הבחי' הנ"ל בחי' יראה שיש להם חסד לאלף דור ובחי' אהבה שיש להם חסד לאלפים דור ושניהם יחד הוא שלשת אלפים וזהו שאמר וידבר על ב' בחי' של שלשת אלפים שהם בבחי' משל ודמות אצלו ואינם בבחי' אמת לאמתו ועיקר ההשגה לב' בחי' אלו א"א להיות כ"א ע"י בחי' אמת ובזה תלויה ג"כ הגאולה כמאמר אמת ממצרים גאלתנו ר"ל ע"י בחי' אמת היה הגאולה ממצרים היינו שע"י בחי' אמת שהתרחקו א"ע מבחי' שקר נתרחקו מבחי' יראה ואהבה שהיה להם מבחי' גשמיות לירא מפני דברים גשמיים ולא הוב דברים גשמיים ונתרחקו מבחי' זו ודבקו א"ע לירא ולא הוב

את ה' באמת כמאמר את בכוריהם הרגת ובכורך ישראל גאלת פי' ע"ד בכור נוטל פי שנים היינו כמו שאומרים העולם שאותיות של בכור הם נוטלים כל אחד פי שנים מאותיות הקודמים הינו ב' נוטל ב' אלפין כ' ב' יודין ר' ב' קופין ולענינו מרמז מלת בכר נוטל פי שנים לשני הבחי' ר"ל שהיו לישראל מתחילה יראה ואהבה בבחי' גשמיות והרג ה' אות' הבחי' וגאל אותם שיהיה בבחי' בכור ישראל אהוי"ר בלתי לה' לבדו וזהו את בכוריהם היינו ב' בחי' אהבה ויראה גשמיות הרגת ואת בחי' בכורך ישראל גאלת ר"ל ע"י ב' בחי' בכור ישראל בחי' קדושה מפני ה' לבדו באמת שהיה להם אח"כ עי"ז גאל"ת ר"ל היה בחי' גאולה ובחי' שבת בחי' נייחא לקוב"ה הוא ג"כ עי"ז היינו כשיש לאדם ב' בחי' הנ"ל באמת אז הוא בחי' שבת שנשלם רצון הבוב"ה במע"ב שבשבילם נברא העולם שמים וארץ שמרמז על שני הבחי' הנ"ל ומרומז במלת שבת גימטר' שמי"ם אר"ץ י"ה ר"ל אהוי"ר נקראו שמים וארץ וצריכים להיות רק לה' לבחי' י"ה בחי' קדושה ואז הוא בחי' שבת בחי' נייחא לה' וזשאה"כ אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים וגו' פי' קרי ביה יראתם כי יראה הוא בחי' ראייה רצה לומר שהיה להם בחי' יראה לפני מצרים בחי' גשמיות ואני הרגתי אות' בחי' בכור כנ"ל ואשא אתכם על כנפי נשרים מרמז לבחי' אמת בחי' וא"ו כי נשרים גימטר' שש מאות בחי' וא"ו כי כל דבר שבקדושה לא פחות מעשרה והוא"ו עולה עד מספר שש מאות ר"ל שנשאתי אתכם לבחי' שמת ועי"ז ואביא אתכם אלי אל"י בחי' קדושה בחי' שבת בחי' נייחא לה' וזשאה"כ ויסעו מרפידים ויחן שם ישראל נגד ההר ר"ל שנסעו מרפידים נוטריקון רפיון ידים מרמז לבחי' יד ימין ויד שמאל שהוא אהבה ויראה ובאו לבחי' ויחן בחי' מתן תורה שנתנה בהר סיני ומרומז בתיבת ויח"ן ש"ם גימט' ב"פ בהר ר"ל שהגיעו לבחי' מתן תורה שנתנה בהר בשני הבחי' הנ"ל ועי"ז קבלו התורה בשלימות שנזכה לזה אמן כי"ר: (עוד דרושים מפרשה זו תמצא בדרושים לשבועות) וידבר אלהים וכו' לאמר אנכי ה' אלהיך וכו' לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ולכאורה תיבת לאמר אין לו הבנה ב' למה כתיב בלשון אנכי ולא בלשון אני כמ"ש כמה פעמים בתורה לשון אנו ה' אלהיך.

ג' ששני תיבות על פניהמה מיותרים ורש"י פי' כל זמן שאני קיים. ולכאורה אין לו פי' הלא הבוב"ה הוא קיים לעד ולעולמי עולמים שהוא היה הוה ויהיה ונוכל לבאר עד"ז דהנה כתיב ושמרתם את מצותי ועשיתם אותם ודרז"ל ועשיתם אתם כתיב פי' שע"י הזדככות החומריות שהיה קודם מ"ת ואח"כ קבלו התורה עי"ז זכו ישראל עם קדוש שכל העולמות עליונים ותחתונים מתנהגים ע"י ומשפיעים שפע בכל העולמות ע"י התעוררת תורה ומצות ומעש"ט היינו ע"י מצות צדקה שגומלים חסד מעוררים מדת החסד על כ"י היינו שפע וחיות בכל הנבראים וע"י שמשברים כל המדות רעות ותאוות רעות משברים ומכניעים הסט"א עד גמירא והכלל שבחי' מלוכה בהתנהגות העולם תלוי בהם מחמת התורה ומצות שקבלו ישראל עם קדוש וזהו רצה לזכות את ישראל להיות בידם להנהיג כל העולמות לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה כדי ויאדיר שהוא לשון מלוכה פי' יהיה בידם ואז הוא ה' צלך כמ"ש במדרש כמו שהצל הזה כשאתה שוחק הוא שוחק כנגדך וכשאתה בוכה הוא בוכה כנגדך כך הוא הבורא עולמים ב"ה וב"ש כמו שישראל עם קדוש רוצים הבורא ית"ש עושה והבורא ב"ה כביכול מדומה לכ' ישראל ועל בחי' זו מרמז תיבת אנכי נוטריקון א"ני כ'

אות כ' מרמז על הדמיון פי' אני כביכול מדומה לכ' ישראל וזהו וידבר אלהים וכו' לאמר להם אנכי שאני כביכול מדומה להם היינו כל מה שהם רוצים אני עושה כשהם רוצים להשפיע חסד ע"י תורה ומע"ט אני משפיע להם חסד וכשהם רוצים להשפיע בחי' גבורה ולהשפיל ולהכניע הסט"א אני משפיל ומכניע אותם וזה לא יהיה לך אלהים אחרים על פני פי' אז כשאני כביכול מדמה לך לא יהיה לך הקליפות שנקרא אלהים אחרים היינו שמתבטלים לגמרי וזהו כל זמן שאני קיים פי' כל זמן שבחי' א"ני כ' קיים שאני כביכול מדומה לכנסת ישראל ועפ"י דברינו אלה אפשר להבין למה בפסח צריך לאכול דווקא מצה ובשבועות הוא דווקא חמץ ששתי הלחם באים דווקא מן החמץ וא"ל ע"ד רמז חמץ מרמז על מעשה בני אדם היינו מה שבא ע"י אתערותא דלתתא כמו שאיתא במדרש ששאל רשע אחד לאחד מן החכמים על מצות מילה האיך יתכן שמעשה בני אדם יהיו נאים יותר ממעשה הבורא ב"ה והביא לו החכם חיטים וגלוסקאות ואמר לו ראה איזה מהם נאה יותר וכו' מזה ראייה שגלוסקאות שהוא חמץ הוא מעשה בני אדם מרמז על אתערותא דלתתא ע"י תורה ומצות ומע"ט ובחי' מצה מרמז על אתערותא דלעילא ולכך בפסח שלא היה גאולת מצרים ע"י אתערותא דלתתא ע"י תורה ומצות ומע"ט לכך צריך לאכול מצה מרמז שלא היו אתערותא דלתתא ע"י מעשה בני אדם אבל בחג השבועות שהיו בבחי' הזדככות החומריות וקבלו אח"כ את התורה ועי"ז יש כח בידם לפעול בעליונים ובתחתונים לכך צריך דווקא חמץ שהוא מעשה בני אדם שמרמז שהכל תלוי במעשיה' הטובים הן להשפיע שפע בכל העולמו' ע"י קיום התור' ומצות ומע"ט והן להכניע הסט"א עד גמירא ע"י שמשבר כל המדות רעות ותאוות רעות או נאמר עד"ז כמו שאיתא בתוספות שלכך גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה שהתגברות היצה"ר יותר במצווה מבאינו מצווה לכך כשמקיים מצוה שמצווה ועומד עליה שהתגברות הסט"א והקליפה גובר בזה מאוד לכך הוא משפיל ומכניע הסט"א עד גמירא וזה הוא רק ע"י קבלת התורה לכך צריך דווקא חמץ: ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ.

ולכאורה מאי רבותא אם ישמעו ישראל בקולי יהיו לי סגולה. ונקדים קושיות דגל מח"א בפסוק ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם האחד אליעזר כי אלהי אבי בעזרי מדוע בשם גרשם נאמר כי אמר ובשם השני לא נאמר כי אמר ולהבין זה.

הנה איתא בזוה"ק ע"פ כל עמל אדם לפיהו בגין דלא נטר פומיה ולהבין דבריו הקדושים הנה נודע כי באורייתא ברא קב"ה עלמא ובאורייתא מתקיימא עלמא ואורייתא הוא כ"ב אותיות התורה כמו ששמעתי פי' הפסוק וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו כי מאותיות השם של כל דבר ודבר נמשך כח ושפעו וחיותו של הדבר ההוא וזהו שמו ממש והנה עיקר הגורם שיוכל האדם לבא לבחי' אהבה ותשוקה ודביקות האמיתי בהש"י הוא ע"י ששומר פיולשונו ומקדש את פיו לבל ידבר נגד רצונו ח"ו ואז יכולין האותיות משמו להאיר בנשמה והנשמה ברוח והרוח בנפש וממשיכין להאדם בחי' חיות דקדושה אמנם אם האדם אינו נזהר לשמור את פיו אז אין כח בהאותיות משמו להאיר את נשמתו והתיקון לזה הוא לשמור שבת כהלכתו ואז הוא ממשיך בחי' חיות האותיות משמו משם העצם הוי"ה ב"ה שהוא ממלא כל שמהן מקור החיות כי שבת גימ' ק"ז

פעמים שם העצם ב"ה ומזה נמשך בחי' חיות לך"ז אותיות התורה עם אותיות מנצ"פך ואז יכולין האותיות משמו להאיר נר"נ שלו ואפשר לומר שזהו ענין וביום השמיני ימול בשר ערלתו ואיתא בזה"ק הטעם שצריך דווקא שמונה ימים כדי שיעבור עליו שבת אחד כי מי"לה בגימ' פ"ה מרמז על ענין שאמרנו שצריך ליהרר מאוד בשמירת פיו ולשונו וזהו שקורין השם בשעת מילה להמשיך בחי' אור וחיות מאותיות של השם ולכך צריך שיעבור עליו אות של שבת קודש להמשיך בחי' חיות לבחי'ך"ז אותיות כדי שנוכל להאיר את נשמתו בקריאת השם אח"כ בעת המילה המרמז על הפה ולכך אצל גרשם שמל אותו מרע"ה בעצמו והמשיך בחי' חיות וקדושה עליו ע"י בחי' מילה המרמז על הפה ולזה כתיב כי אמר לשון המשכה ואצל אליעזר שנתעצל מרע"ה במילתו לא נאמר כי אמר והנה ענין קבלת התורה היה שימשכו ישראל בחי' חיות וקדושה מכ"ב אותיות התורה אמנם לא היה באפשרי לקבל אור וחיות מאותיות התורה עד שעמדו על הר סיני ופסקה זוהמתן ואז היו ממשיכים שפע אור וחיות מאותיות התורה וזהו פי' הפסוק ועתה היינו במעמד הר סיני אם שמוע ותפסוק זוהמתכן אז תשמעו בקולי ושמרת' את בריתי פי' שתמיד תכלו לעסוק בתור' להמשיך בחי' אור וחיות מאותיות התורה והייתם לו סגולה מכל העמים כי מי שלא היה במעמד הר סיני ולא פסקה זוהמתן והם בעיני ולפני לכולם שאינם יכולים להמשיך בחי' אור וחיות מאותיות התורה יה"ר שנזכה להמשיך בהי' אור וחיות מהתורה הקדושה: פרשת משפטים ואלה המשפטים וגו' כי תקנה עבר עברי שש שנים יעבוד ובשביעית וגו' ונוכל לרמז בזה דרך והילוך לעבודת ה' בדרך זה דהנה עיקר עבודה הוא בבחי' אמת היינו שכאו"א ידע בעצמו מיעוט ערכו השפל ואפילו מי שבא ונתעלה לבחי' דרגא ידע בעצמו באיזה דרגא עומד ולא יתעלה במעלות אשר לא לו והמה למעלה מבחינתו היינו מי שעדיין לא מאס בתאוות עוה"ז בתכלית המיאוס ואין לו תשוקה לבו"ע ב"ה בכלות הנפש ממש ומחמת זה עדיין לא השיג כפי שורש מדריגת נשמתו ע"כ אין לו לתפוס במדריגה שהוא למעלה ממנו כמ"ש ולא תעלה במעלות על מזבחי היינו שלא תעלה במעלה ומדריגה שהוא גבוה ממעשיו אשר תופס בהם כי יכול לבא עי"ז לבחי' נפילה וזהו אשר לא תגלה ערותך וגו' היינו אשר לא יבא מזה לבחי' נפילה ובזיון כי שקר אין לו רגלים ובא לבחי' נפילה ע"כ העיקר שיהיה העבודת שלו בבחי' אמת שהוא דבר הקיים היינו שכל אחד ואחד ידע המעמד שלו בעבודת ה' ובאיזה דרגא הוא עומד וזהו בחי' אמת וזהו פי' הפסוק כי תקנה עב"ד עבר"י גימטרי' נח"ש היינו כי תרצה לתקן בחי' חטא הנחש העצה היעוצה לזה שש שנים יעבוד ובשביעית מרמז ע"ו שיעבוד את הבו"ע ב"ה בבחי' אמת שאות וא"ו מרמז על בחי' אמת כמו שאיתא וזהו שש שנים יעבוד היינו בבחי' שש שהוא אות וא"ו שמרמז על בחי' אמת בזה יעבוד לבו"ע ב"ה ובשביעית ג"כ מרמז על בחי' אמת שהוא מדה שביעית מי"ג מכילין דרחמי היינו שיעבוד את הבו"ע ב"ה בבחי' אמת שמרמז באות וא"ו שהיא שש והוא מדה שביעית ובזה יכול לבנות ולתקן הכל כי הוא דבר הקיים יה"ר שנזכה לזה אכ"ר ואם אמר העבד אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני לא אצא וכו' ועבדו לעולם וצ"ל למה כתב את אשתי בלא וא"ו הנוספת ונ"ל עד"ז דהנה עיקר בחי' העבודה היא בחי' אהבת השם במסירת נפש ואפילו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה אם יתן איש את כל הון ביתו וכו' והכלל שלא יחשב בעיניו שום דבר

מתאוות עוה"ז עד אהבת הוא רק ט"י בחי' הכנעה וענוה באמת היינו אפילו כשיש לאדם בחי' אהבת ה' כתיקונו אעפ"כ יהיהנחשב בעיניו תמיד שהוא עדיין בבחי' תחילה וראשית ומחמת זה הוא משתוקק תמיד יותר לבא לבחי' אהבת ה' במס"נ ממש ומזה בא בחי' גאולה וז"ש הן גאלתי אתכם אחרית כראשית פ"א אפילו כשיהיה בבחי' אחרית היינו בחי' שלימות בכל המדות אעפ"כ יהיה נחשב בעיניו תמיד שהוא עדיין בבחי' תחילה מחמת בחי' הכנעה ומחמת זה יהיה נכספה וגם כלתה נפשו לבא למדריגה יותר גדולה מזה ואז יהיה בבחי' גאולה והנה כשהוא בבחי' זו אז העבדות שלו הוא תמיד בלי הפסק ובזריזות בלי עצלות שאפילו בוא יבא לבחי' אהבת ה' בבחי' אחרית ושלימות ידמה בעיניו שהוא עדיין בהתחלה וזה מורה לנו התורה הקדושה ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי היינו ששוא אצלו אהבת אדון העולם ואהבת עוה"ז ע"כ עצה היעוצה לזה והגישו אל האלהים היינו כשרוצה לקרב א"ע רק אל האלהים והגישו אל הדלת היינו שיקרב א"ע בבחי' הכנעה דל"ת הוא לשון דלות ושפלות ועבדו לעולם היינו מחמת זה יהי' בחי' העבדות שלו לעולם בלי הפסק ובזריזות ועוד לשון לעולם הוא עלמות ובחרות שהוא בחי' זריזות ועי"ז יבא בחי' גאולה לעולם יהי רצון שנזכה לזה ב"ב אמן כן יהי רצון: וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים וא"ל ע"פ דאיתא בזוהר הק' על פסוק בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו כשישתלים הזאת גימ' הת"ח תשובו איש אל אחוזתו ע"כ: והלא כבר עבר הת"ח ולא שב איש אל אחוזתו אלא הענין הוא כמאה"כ לזאת יקרא אשה כי מאיש לוקחה זא"ת כי ירושלים שהיא כללות א"י נקראת זא"ת ולוקחה מאיש העליון ודבוק בהקדושה וכשישים כ"א (מיושבי א"י) אל לבו גודל קדושתה ולא יסיח דעתו מזה כלל אז בוודאי יפול עליו אימה ופקד מהבורא ב"ה ויעבוד אותו בכל לבבו באמת ובתמים ואז בוודאי בשימו ללבו בחי' זאת הנ"ל ויעבוד כנ"ל יקוים בשנת היובל הזאת פ"א בזכות הזאת תשובו איש כו' ואם ח"ו לאו ע"ז אה"כ וכי ימכור איש את בת"ו גימט' זא"ת הוא א"י ימכור לאמ"ה שהוא ישמעאל בן האמה פ"א כשלא ישים נגד פניו ולבו בחי' זאת כנ"ל אז יתמסר לישמעאל בן האמה לא תצא כצאת העבדים פ"א אינו מוציאה אפ"י כמו שמוציאים העבדים פ"א שאר הארצות שנקראים עבדים לא"י או יאמר עז"ה וכי ימכור איש את בת"ו היא א"י למה ימכור מחמת לאמ"ה פ"א ל"א מ"ה שאין לו בחי' מ"ה שפלות לא תצא כצאת כו' פ"א שאין לו בחי' ענוה אפילו כמו שהיה לעבד אברהם שאמר עבד אברהם אנכי ולא אמר רחימ' דאברהם אנכי מחמת שלא היה לו גסות: או יאמר עז"ה הנה אמרו חז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה אפ"י שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה פ"א שלא לשמה הוא כשעובד ע"מ לקבל פרס הן בעוה"ז והן בעולם הבא נקרא שלא לשמה כי אין זה שלימות הכוונה אמנם עכ"פ יעסוק בבחי' זו כדי שע"י זה יגיע לבחי' לשמה והבא לטהר מסייעין אותו רק באופן שהאדם יבין זה היטב שעדיין לא הגיע לשלימות העבודה ויתפלל לה' שיעזור לו שיגיע לבחי' לשמה לשלימות העבודה וזשאה"כ על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו פי מצוא מרמז לבחי' שלא לשמה כי אותיות מ"צ הם חילופי אותיות ראשונות של השם בא"ת ב"ש כידוע היינו שמגיע החסד לבחי' מ"ץ גם כי בחי' מו"ץ הוא קליפא דחיטו היינו בחי' שלא לשמה מתפלל שלא יגיע לשטף מים רבים היינו שלא ישתקע ח"ו בבחי' זו שהוא בחי' לילה בחי' לבנה

בח'י ספ'י"ר בח'י מספר בח'י גבול כיון שעובד ע"מ לקבל פרס בעוה"ז ובעוה"ב שהוא ג"כ בח'י עובד ע"מ לקבל פרס בבחי' גבול ומספר כידוע וזהו ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר מרמז לבחי' שלא לשמה שנקרא לבנת הספיר כנ"ל שבחי' זו הוא תחת רגליו היינו מדריגה פחותה ונמוכה אבל בח'י לשמה נקרא כעצם השמים לטוהר בח'י טהירי עילאה היינו שהעם היה בבחי' קטנה עדיין שהוא בח'י שלא לשמה בח'י לבנת הספיר רק שהיו יודעים מדריגתם הקטנה והיו מצפים שיסייע אותם ה' שיגיעו לבתי' שלימות לשמה בח'י עצם השמים לטוהר כנ"ל והיה להם בח'י אמ"ת גימט' אהי"ה פעמים אהי"ה שהיו מצפים שיהיו אח"כ במדריגה הגדולה כנ"ל אבל ידעו האמת שעדיין לא השיגו אמ' הנ"ל וזהו שאמרו ת"ל כל דיין שדן דין אמת לאמיתו כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשיתנאמר כאן ויעמוד העם על משה חן בוקר עד ערב ונאמר להלן ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד פי' שהעם דנו דין אמת כנ"ל שנאמר ויעמוד העם על משה מן בוקר עד ערב פי' שרצו לקבל מן משה בח'י בוקר בח'י לשמה ע"י בח'י ערב שלהם שהיה להם בח'י ערב בח'י שלא לשמה כנ"ל וליחד שני הבחי' שיהיו כמו שהיתה כוונת הבריאה בתחלה שיהיה ויהי ערב ויהי בוקר יום אח"ד בח'י אחדות שיהיה ב' הבחי' אחד בבחי' אהי"ה פעמים אהי"ה בח'י אמת כנ"ל ונקרא דיין שדן דין אמת לאמיתו כי בח'י שלא לשמה נקרא בח'י דין עד שמגיע לבחי' לשמה בח'י אמ"ת אזי נתוסף אות א' לאותיות דין ונעשה דינ"א באלף בח'י אדנ"י שהאלף ממתיק לבחי' דין כידוע וגם מעיקרא נקרא בח'י אלהם בלא אות יו"ד בח'י אותיות לאמ"ה עד שמכניס בו אות יו"ד וממתיק הבחי' דין וזהו מרומז בפסוק ואלה המשפטי' אשר תשים לפניהם ות"א ואלין דינ"י"א די תסדר קדמיהון פי' שתשים ותסדר להם שיעשו מן די"ן בלא אות א' יהיה דינ"י"א באות אלף ויגיע לבחי' לפניהם (בחי' קדמיהון) היינו לבחי' גדולה שהוא למעלה מעלה היינו בח'י לשמה כנ"ל גם מרומז בפסוק וכי ימכור איש את בתו לאמ"ה היינו לאמ"ה ר"ת אותיות אלהם חסר יו"ד כנ"ל היינו כשיהיה לאיש בח'י לאמ"ה בלא יו"ד כנ"ל אזי ל"א ת"צא כ"צאת ה"עבדים ר"ת גימ' תנ"ה מלואים של שם הק' הנכבד והנורא אהי' כידוע היינו שע"י בח'י לאמ"ה ר"ת של ה"בא ל"טהר מ"סייעין א"ותו היינו שע"י שמצפה ומתפלל לה' בעת מצ"א כנ"ל אזי ה' עוזר לו ומגיע לבחי' שם אהי"ה במילואו בכל הג' מילואים גימ' תנ"ה כנ"ל: ונגש משה לבדו אל ה' והם לא יגשו וגו'.

: להבין זה הנה כתיב שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה דהנה עיקר עבודת האדם הוא שיסתכל תמיד במקורו של כל דבר וידע מי הוא המח'י הכל וזהו ענין תרי"ג מצות הנקרא פקודא דמלכא להמשיך על ידיהם אור קדוש לחיות העולמות וזהו אשר קדשנו במצותיו וכו' כידוע. ותמיד יסתכל האדם בכל דבר ודבר לידע שורשו ומקור חיותם שאין עוד מלבדו כי הוא ית' ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ומח'י את כולם בכל עת ורגע ונשמותינו מופקדים בידו.

וכן בכל דבה, שיראה מדברים גשמיים בטוב טעם או חן שבכל דבר יבין שאין זה כ"א בח'י אלהות אשר בו המחיה ומהוה אותו וזהו הטעם רוחני שבו וכאשר יסתכל האדם כן בכל דבר ודבר לדבקו בשרשו בה' אלהים חיים אזי יסור ממנו מסו' המסך המבדיל ממנו ויתאוה (תאוה) להבוב"ה כי כשידע ויבין באמונה שלימה לבלי יסור ממנה שה'

הוא המח' את כלם ולא ישכח כל זה אזי יסור ממנו תאוות גשמיות ויתאוה להדבק בקונו ית' בשורש וחיות של הכל וזשאה"כ וראו מי ברא אל"ה פי' שידוע מאחז"ל אל"ה קש"ה פי' שאל"ה מרמז על דברים גשמיים ובתוכם גניז חיות אלהות כדאיתא בע"ח שהעולם נברא בצירופי אותיות של אלפא ביתא ואות א' הוא התחלת כל האותיות ואות למ"ד הוא אמצע האותיות והן הם הבחי' קדושה המח' כל העולם וכל אשר בה ואות ה"א מרמז על הגשמיות וחומר של כולם כמחז"ל בה"א נברא העולם וזהו מי ברא אל"ה ר"ל אלה קשה וכשמסתכל האדם ומתבונן כנ"ל לדבקם בשרשם ויודע שהעיקר שבכל דבר הוא בחי' אלהות המח' ומהווה אותם נעשה מן אות ה"א אות א' ונעש' מן מלת אל"ה אל"ה בשני אלפין גימט' ל"ב וזהו ל"ב טהור ברא לי וגו' ר"ל שיברא לו מן אלה להיות ל"ב כנ"ל וזהו ואם שלש אלה לא יעשה לה וגו' פי' ואם שלש אלה היינו השלש אותיות אל"ה יתקן ומפרש הפסוק במה יתקן בבחי' ל"א יעשה ל"ה היינו מן אותיות ל"ה של אל"ה יעשה ל"א באות אלף ויהיה אל"ה גימט' ל"ב כנ"ל אזי ויצאה חנם אי"ן כס"ף גימ' ארך פי' כשיהיה בחי' ויצאה חנ"ם לשון ח"ן היינו שיצא ממנו בחי' חנם שהוא בחי' מצות שלא לשמה אזי אין כס"ף גימ' אר"ך היינו שלא יהיה בכסופא לעלמא שכולו אריך שהוא העיקר וזשאה"כ ואלה המשפטים וגו' ות"א ואלין דיני"א וגו' פי' וא"לה הוא בחי' דין וצוה הקב"ה למשה שיסדר לפניהם בחי' דינים והמתקתם שידעו להמתיק אותם באות א' ר"ל שיעשו מן אל"ה ל"ב ויחזרו מן בחי' ה' בחי' גשמיים ויעשו בחי' א' לדבק א"ע באלופו של עולם ועוד נעשה מן ה' ד"ו בחי' ד"ו פרצופים בבחי' התחברות לקדושה וזהו ונגש משה לבד"ו ר"ל שהגיש משה בחי' ל"ב לאותיות ד"ו כי מן ה' אחרונה של אלה עשה א' ונעשה ל"ב וגם ד"ו וזהו לבד"ו ואיש לא יעלה עמך ר"ל בחי' איש לא יהיה וזהו משנכנס אדר מרבין בשמחה ונ"ל עפ"י מה שכתב מלחמה לה' בעמלק מד"ר ד"ר ונכתב אחד עם ד' רבתא וגבי מלת אל אח"ר נכתב ר' רבתא וזהו המלחמה לה'.

בעמלק מדר דר פי' לעשות מן ר' רבתא ד' רבתא המרמזת על בחי' אח"ד בחי' קדושה וכל זה נעשה ע"י בחי' א' כשעשה מן ה' א' כנ"ל כשמחבר הכל לבחי' א' אלופו של עולם וזהו משנכנס אד"ר ר"ל שנכנס בלב בחי' אל"ף אלופו של עולם כנ"ל ונתגבר הד' על הר' רבתא ואז מרבין בשמחה שזהו עיקר השמחה: ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו וגו' להבין הפסוק נקדים מה שאמרנו על מאחז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם והלא במאמר א' יכול להבראות אלא להפרע כו' וליתן שכר טוב בו' וקשה הלא זה כמו עלילה ח"ו להפרע מן הרשעים ואם היה עיקר הכוונה ברבוי מאמרות בכדי ליתן שכר כו' הלא היה יכול להרבות מאמרות עד אלף לעשות מאמר על כל מין ומין בפ"ע כגון שמים ארץ בהמות חיות לכאו"א מאמר לבדו עד אל אן יותר בכדי ליתן שכר כו' אלא הענין הוא כמאה"כ אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים שהעולם נברא בבחי' שתי ידות ימין ושמאל בכל יד ה' אצבעות ב"פ ה' עשר והן הם עשרה מאמרות בכלל ימין ושמאל וזה שמאחז"ל כשעושים רצונו של מקום מהפכים מדת הדין לרחמים שהצדיקים בכל עשייתם אפי' בעניני גשמיות הם מכוונים לש"ש ובזה הם מהפכים מדת הדין לרחמים החושך לאור אבל הרשעים שאין ערש"מ שבכל עשייתם הם מכוונים רק לצרכם ומוטבעים בהגשמיות בחשכות ע"כ אפי' כשעושים שום מצה כגון צדקה או

תורה יש להם פניות ומחשבות רעים לצורך עצמם ובזה הם מהפכים האור לחושך הרחמים לדין ועושים מימין שמאל וזשאה"כ שומר פיו ולשונו שומר מצרת נפשו שישמור כל אדם את פיו ולשונו מדבר דברים בטלים וליצנות ולה"ר ולקיים מ"ע ואהבת לרעך כמוך לאהוב כל אדם והו' בחי' אחדות כמאמר אתה אחד ושםך אחד וכו' ובזה מדבק א"ע בכללות בה' אחד אלופו של עולם בבחי' אות א' במלואו שפירושו אלופו של עולם ועוד אות א' הוא בחי' אחד ל"ף ר"ת "פיו לשון פי' שכשמשמר את פיו ולשונו מלדבר לה"ד וליצנות כ"א לה' שמייחד פיו ולשונו רק לה' לבדו לספר תהלות ה' כמאה"כ תהלת ה' ידבר פי לקיים כל פה לך יודה וכל לשון לך תשבע ואז מתדבק באלף אלופו של עולם וזשאה"כ אדנ"י שפתי תפתח ו"פי י"גיד ת"הלתך פי' א"דני אות א' ממתיק אותיות די"ן ור"ת של ו"פי י"גיד תהלת"ך הם אותיות תי"ו במילואו כשמקיים ופי יגיד תהלתך יתדבק גם באות תי"ו וזשאה"כ ורצע אדוניו את אזנו במרצ"ע וכתב בספר אור החיים מרצ"ע בגימ' ת' ע"כ פי' כשמדבק א"ע באות ת' להיות ו"פי י"גיד ת"הלתך ולשמור את פיו ולשונו מלדבר לה"ר וליצנות כ"א מקיים ואהבת לרעך כמוך בחי' אחדות ומדבק לה' אחד לאות א' אלופו של עולם אז ועבדו לעולם פי' עבודתו מתקיימת לעולם וזשאה"כ ואלה המשפטי"ם אשר תשי"ם לפניה"ם ס"ת גימ' ה' פעמים די"ן עם האלפין הממתיקין את הדינים כי כל הפרשה נאמרה בעניני דינים שבין איש לרעהו ומזהיר שיהיה כל אדם זהיר שלא לבקש שום דבר מחבירו שלא כדין רק להאמין שאין העוה"ז עולם קיים כ"א עולם עובר הכנה לעוה"ב ואין העיקר הטבע של עולם כ"א העיקר לידע שיש שורש בהטבע למעלה הוא הבורא ב"ה שברא הטבע והכל הוא בהשגחה פרטית מה' ית"ש ואז בוודאי לא יבקש שום דבר מחברו שלא כדין ובזה יקיים מצות ואהבת לרעך כמוך וידבק א"ע במדת אחדות וזש"ה ו"אלה המשפטים בוא"ו כי אל"ה קשה דין ובאות ו' שהוא בחי' אחדות נעשה רחמים וזה מאחז"ל כשיש דין למטה אין דין למעלה כנ"ל שכשאין מבקש שום אדם דבר מחבירו שלא כדין מחמת גודל אמונתו בהבורא ב"ה ומחמת אחדותו בכל או"א בחי' וא"ו אז אין דין למעלה כי נעשה מן דין רחמים וזה שתרגם אונקלוס ואילין דיני"א די תסדר קדמיהון פי' שיהי' דין קדמיהון היינו למטה ולא יהי' דין למעלה כנ"ל וזש"ה כ"א ואל אצילי בני ישראל לא ש"לחי"דו ויחזו א"ת האלהים ויאכלו וישתו פי' אצילי מלשון אצל בחי' אחדות שהיה להם אחדות לא שלח ידו פי' לא נשלח בחי' י"ד להיות ח"ו פירוד כ"א עשו מן דין רחמים או יאמר של"ח יד"ו בגימ' נחש כי נחש בחי' פירוד לה"ר לא היה ביניהם ועי"ז ויחזו א"ת שחיברו א' בת' בחי' אחדות כנ"ל האלהי"ם בגימ' צ"א בחי' יחוד קב"ה ושכינתיה ויאכלו וישתו אפי' באכילה ושתיה היה כוונתם ליחד קודשא בריך הוא ושכינתיה וד"ל: דרוש לפרשת שקלים ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וגו' ותרגם אונקלוס ואילין דיני"א די תסדר קדמיהון נראה לפרש על דרך המוסר הנה עיקר בריאת העולם היתה בראשית בשביל הצדיקים שנקראים ראשית היינו שהצדיקים עלו במחשבה תחילה במחשבה הקדומה שיברא העולם שירחם ויחון את הצדיקים בגין דיתקרי רחום וכו' וזה שאחז"ל על פסוק ועשיתם אותם את"ם כתיב שעושים רצונו של מקום פירוש במה שמשמרים משפטי התורה ומצוותן מתקנים בחי' רצון העליון ברוך הוא בחי' מחשבה הקדומה וממשיכים לעולם רחמים וחנינה ושפע קודש מבחי' מחשבה

הקדומה בחי' אלף אלופו של עצם בחי' אותיות רוחנים בחי' פנימיות וזה שאמר הכתוב ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם פי' בהמשפטים האלה אשר תשמרו תשים ותתקן בחי' לפניהם בחי' פנימיות הקדושה מחשבה הקדומה כנ"ל ובשם המגיד זללה"ה פי' שיתקן בחי' פנימיות בחי' אותיות רוחנים בחי' צרופים כמו שהיו מקודם שנשתלשלו אמנם זהו היינו בחי' משפטים ומצוות מעשיות הוא התחלת התקון ועיקר התקון נעשה ע"י בחי' מחשבה כאשר יש לו מחשבות קדושות ודביקות בה' בהכנעה ושפלות לפני גדולתו יתברך אזי נכנע ונשבר הקליפה והיצר הרע ונתגדל שמו יתברך וניתקן בחי' רצון העליון ב"ה וכן דרך העבודה לה' בתחילה צריך האדם לקדש את עצמו בבחי' משפטי ה' ומצותיו יתברך במעשה בפועל ממש לשם ה' ולשבר כל התאוות זרות לבל יכשל ח"ו בעבירה בפועל ממש ע"י בחי' אמונה ב"ה שיעניש למי שיעבור על מצותיו ובחי' בטחון בה' שישלם שכר טוב למקיימי מצותיו ועי"ז נכנע בחי' יצה"ר בחי' אל אחר שבגופו של אדם כמאחז"ל איזה אל אחר שבגופו של אדם הוי אומר זה יצה"ר ואח"כ יכול להגיע לבחי' מחשבה קדושה להיות דבוק במחשבתו ית' בגודל הכנעה ושפלות וענוה מפני גדולתו יתברך ובזה נכנע ונשבר בחי' אל אחר שבו מכל וכל ונתקן בחי' מחשבה הקדומה בחי' רצון העליון בחי' פנימיות וזשאה"כ לא תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם ולא תעשה כמעשיהם פירוש שתהיה נזהר בבחי' מעשה שלא תכשל ח"ו בעבירה בפועל ממש ובתאוות רעות ובזה כי הרס תהרסם פי' שבזה יהי' נשבר ונהרס בחי' אל אחר שבגופו בבחי' מעשה ואח"כ תוכל להגיע לבחי' מחשבה קדושה בהכנעה ויהי' שבר תשבר מצבותיהם פירוש שיהי' נשבר בחי' אל אחר בבחי' מחשבה הנקרא מצבותיהם וזהו מרומז ג"כ בפ' ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם ותרגם אונקלוס אלין דינייא די תסדר קדמיהון פירש שתסדר תחילה המשפטי ר"ל העבודה של ישראל יזהרו וישמרו תחילה בחי' משפטים ומצוות מעשיות כנ"ל ועי"ז יזדככו הגופין ואיברים של ישראל.

ויוכלו להשיג ולהגיע לבחי' לפנייהם בחי' מחשבת הקדומה ואח"כ יוכל להגיע העשה לבחי' מעשה בשלמות כנ"ל וכן הבורא ית"ש קודם קריבת הר סיני לקבל התורה הזהיר להם היו נכונים ליום השלישי היינו שיכינו א"ע בבחי' מעשה לשבר ולהכניע היצה"ר בחי' אל אחר בבחי' מעשה תחילה כדי שיוכלו להגיע אח"כ לבחינת קבלת התורה בחי' מחשבה קדושה כנ"ל ויקבלו אח"כ לעשרת הדברות בשלימות וכן השיבו ישראל נע"שה ונשמ"ע פירוש שכן נתנהג תמיד לתקן תחילה בחי' מעשה ואח"כ בחי' נשמ"ע לשון הבנה בחי' מחשבה כנ"ל וזהו שאמר יתרו עתה ידעתי כי גדול וגו' כי בדבר אשר זדו עליהם ותרגם אונקלוס ארי בפתגמיא דחשיבו מצראי למידן ית ישראל בי' דנינון פירוש כי גדול ה' היינו הוי"ה ב"ה הוא בחי' פנימיות מכל אלהים הוא בחי' בריאת העולמות בהשתלשלות כמאמר בראשית ברא אלהים כי בדבר אשר זדועליהם ות"א בפתגמיא דחשיבו מצראי למידן ית ישראל בי' דנינון פירוש שמצרים נענשו אפילו במחשבה בעבור שישראל תקנו בחי' מחשבה הקדומה בחי' ה' ובזה נכנע ונשבר בחי' מצרים במחשבה שלהם וכן נזהרו ישראל לעשות בכל שנה ושנה באחד באדר שמשמיעין על השקלים שיתנו ישראל מחצית השקל והוא בחי' מעשה הצדקה ואין דבר שבקדושה פחות מעשרה ואחר המעשה יגיעו לבחי' קרבן בחי' מחשבה ונעשה עוד

עשרה ונעשה עשרים גרה השקל שלם ובכל שנה ושנה צריכים לעשות כמו שנעשה בהר סיני בקבלת התורה וזה מרמז באמרם באחד משמיעים ר"ל אדר גימט' הר פירוש ע"י בחי' הר אנו למדים לעשות כן בכל שנה וכן בפרטיות בכל מצוה ומצוה ולימוד התורה צריכין לזכור בחי' הר סיני לזכך א"ע בבחי' מעשה תחילה ואח"כ בבחי' מחשבה כנ"ל ואח"כ לעשות המצוה בשלימות ומרומז ג"כ בואלה המשפטים אשר תשים לפניך פירוש תסדר להם שיזכרו לפני כל מצוה ולימוד התורה יזכירו בחי' לפניך מספר חציו של שקל שהוא רט"ו בחי' הכנה וקדושה בבחי' מעשה תחילה כמו שהיה בהר סיני לזכור תמיד בחי' הר סיני הנ"ל וזה רמזו רז"ל במתק לשונם באמרם הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אד"ר שנאמר אדיר במרום ה' פירוש שהרוצה שיתקיימו מעשיו שבקדושה יטע ויכניס בהם בחי' אד"ר בחי' הר סיני לקדש א"ע בבחי' מעשה תחילה בחי' חצי שקל ואח"כ יגיע לבחי' אד"ר ביווד בחי' שקל שלם בחי' מעשה ובחי' מחשבה שנאמר אדיר במרום כנ"ל שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: או י"ל עד"ז דהנה כתיב והאלהים עשה שייראו מלפניו פי' שעיקר בריה"ע היתה בשביל היראה וזה עיקר עבודת האדם לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד שיהיה בעיניו הוא עומד נגד ה' תמיד בחי' אתה שמדבר לה' בבחי' אתה בחי' נוכח ואם יש לאדם בחי' זו בחי' נוכח בחי' אתה בוודאי ירא מאד מפניו ית' ומקבל ע"ע עומ"ש בשלימות ועי"ז תהיה תפלתו מקובלת לרצון לפניו ית' ויוכל להמשיך על העולם טובה וברכה וחיים לכל הנבראים והיצורים והנעשים והכל ע"י בחי' את"ה הנ"ל וזהו ואת"ה מחי' את כולם פי' בחי' אתה הנ"ל הוא מחי' את כולם כל הנבראים והיצורים והנעשים כנ"ל ולכן נקראת הבחי' יראה בשם אימ"ה שהוא א"ם כל ח"י היינו שע"ז נמשך חיות לכל העולמות כנ"ל וזהו באחד באדר משמיעים על השקלים פי' אין אדר אלא מלכות היינו בחי' קבלת עומ"ש ביראה שמייחד עליו עומ"ש באמת וזהו באחד באדר פי' בבחינה זו שהוא בבחי' אח"ד באדר שמייחד ע"ע בחי' אד"ר בחי' מלכות עי"ז משמיעין על השקלים פי' שקלים מרמז לבחי' תפלה כי שקל הוא לשון קבלה והתפלה הוא בחינת בית קיבול המשכת אלהות מלמעלה למטה כידוע וזהו שע"י בחי' אח"ד באד"ר ר"ל משמיעין וממשיכין כל המשכות טובות לכל העולמות על השקלים היינו ע"י התפלות כנ"ל ועי"ז יש שמחה לפניו ית' במה שממשיכין כל טוב להעולמות וזהו משנכנס אדר מרבין בשמחה פי' על ידי שנכנס בחי' אדר בחי' יראה בחי' קבלת עול מלכות שמים כנ"ל נתרבה שמחה לפניו יתברך כנ"ל ונמתקים כל הדינין ע"י בחי' אות א' ונשלם השם אדנ"י שאות אלף ממתיק בחי' דין כידוע וזה מרמז בתרגם אונקלוס ואלין דיניא די תסדר קדמהון פי' בתיבת דיניא שנכתב אות א' אחר אותיות די"ן וע"ז מזהיר הכתוב שתסדר אות אלף קדמהון היינו לפני אותיות די"ן ויהיה השם שלם כסידורו בהמתקת הדין כנ"ל אמנם העיקר לכל דבר שירחיק האדם א"ע מבחי' שקר ולקרב א"ע לבחי' אמת כמאה"כ מדבר שקר תרחק וזהו מרומז בפסוק אשר תשים לפניך תשים נוטריקין למפרע מדבר שקר תרחק וע"י בחי' זו נתקרב לבחי' אמת בחי' קדושה בחי' אות יו"ד ונעשה תשים שאות יוד הוא בתוך התיבה לרמז על בחי' הקדושה כנ"ל וזהו ואלה אלה הוא בחי' די"ן קשה ואות וא"ו הוא המשכת הרחמים אמן כן יהי רצון: וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה יהיה וגו' ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש ונו' הנה נוכל לפרש בכאן סדר עבודה לה'

המרומז בפסוקים אלו דהנה יש ב' בחי' יראה יראה חצוניות ויראה פנימיות היינו יראה באתגליא ויראה באתכסיא היינו במחשבה שהואמתירא מפני גדולת הבוב"ה תמיד במחשבתו בלי הפסק והוא באתכסיא סתום במוחא ואינו ניכר לחוץ אמנם א"א לבא לבחי' יראה פנימיות רק כאשר הקדים תחילה בחי' יראה חצוניות היינו באתגליא בבחי' מעשה שכל מעשיו המה לה' ומקדש ומטהר את כל איבריו מלעסוק בשום מעשה זרה רק בלתי לה' לבדו ושומר את פיו מכל מאכל שיש בו שום ספק איסור ואפילו דברים המותרים לגמרי אינו אוכל למלאות תאוות נפשו רק לעבוד באותו כח האכילה את הבוב"ה וכן שומר את פיו מלדבר שום דיבור של אסור ח"ו ואפילו דברים בטלים ואפילו דברים ההכרחיים לדבר לצורך חיי גופו מדבר באימה ויראה לפני ה' ית' ובזה מזכך את גופו ופיו מדברים גשמיים ועי"ז גם המחשבה נעשית זכה וטהורה ונקיה ויכולה להיות דבוקה בה' תמיד ולהיות בבחי' יראה פנימיות הנ"ל וממילא יהיה כל מעשיו ודבורו לה' לבדו שיהיה מחשבתו ודבורו ומעשיו ביחד ובזה עושה שלום בין קול ודבור ומחשבה ומעשה שיהיו דבוקים ומחוברים יחד בלתי לה' וזהו נקרא בחי' שלו"ם באמת כי עשה שלו"ם בין קול ודיבור ומחשבה כנ"ל וגם נקרא שלו"ם מחמת שהוא שלימות העבודה כי זה בלא זה אינו כלום ואינו בחי' העבודה שלימה אבל שניהם יחד הוא שלימות העבודה שלזו היה עיקר בריה"ע להכניס בחי' קדושה במעשה גשמיות וכשיש לו ב' בחי' יראה הנ"ל ועושה כל מעשיו הגשמיים במחשבה טהורה רק בלתי לה' לבדו בזה הוא מחבר רישא דכל דרגין שהוא בחי' קדושה שבמחשבתו הטהורה עם סופא דכל דרגין היינו מעשה הגשמיות ואו נקרא בחי' א"ת שמחבר בחי' א' שמרמז לאלופו של עולם שהוא רישא דכל אותיות רישא דכל דרגין לת' שהוא סופא דכל אותיות שמרמז לבחי' מעשה הגשמיות סופא דכל דרגין ומכניס בהן בחי' אור קדושה כמאה"כ זרח בחושך אור לישרים כנזכר אצלנו בכמה מקומות אבל כשאינו מזכך ומטהר את גופו ופיו במעשה ודיבור שיהיה לש"ש אז נעשה מחלוקת בין א' שמרמז לאלופו של עולם ובין ת' שהוא בחי' מעשה גשמיות ועי"ז גם המחשבה ממילא אינה יכולה להיות זכה וטהורה.

וזה מרומז בפסוק וכי ינצו אנשי"ם ונגפו אשה הרה וגו' פי' אנשי"ם אותיות א' נשים כי בחי' יראה פנימיות נקרא בחי' א' ובחי' חיצונית נקרא נשים גם אנשי"ם גימ' א"ת היינו כי ינצו אנשים פי' שיהיה מחלוקת בין אנשים בין א' ובין נשים בין א' לת' ונגפו אשה הר"ה מרמז לבחי' מחשבה שנקרא עובר במעי אמו כי כמו שעובר במעי אמו הוא סתום כן מחשבה איהו מוחא סתום ואינו נראה פי' שע"י שעשה מחלוקת בין א' לת"ו נגף ודחק את אשה הרה הוא בחי' מחשבה שאינה יכולה להיות זכה וברורה ועי"ז ויצאו ילדיה היינו המעשים שהם הוולדות של המחשבה יוצאים בבחי' חוץ כמאמר הזוהר הק' ויצאו ילדיה בגלותא ר"ל לבחי' חיצונית ולא יהיה אס"ן גימטריא אל"ף במילואו והוא מרמז לבחי' התחברות לקדושה ר"ל שלא יהיה דבוק בבחי' קדושה בחי' אלופו של עולם ועי"ז ענש יענש גם אפשר לפרש כפשוטו ולא יהיה אסון ותרגומו ולא יהא מותא פי' שלא יהיה במדו"מ שלו בחי' מס"נ לה' כראוי להיות כי אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה כידוע מאחז"ל על פסוק זאת התורה וגו' עי"ז ענש יענש ואם אסון יהיה ונתתה נפש תחת נפש וגו' ר"ל כשיש לו מס"נ במדו"מ שלו האמת בהתלהבות

ותשווקה גדולה לה' אעפ"י שכמדומה לו שבזה הוא מתייש כוחו אבל האמת הוא ונתתה נפש תחת נפש ר"ל שמחשיך בזה נפש חדשה וכח יותר כמאה"כ וקווי ה' יחליפו כח וגו' הן ברוחניות הן בגשמיות וזשאה"כ לא תהיה.

משכלה ועקרה כו' ר"ל שלא יהיה בחי' שכול ולדות בחי' הולדה שאינה כראוי קודם זמנה מבחי' מחשבה היינו כנ"ל שלא יצאו הולדות בגלותא כנ"ל אבל כשהמחשבה הוא בבחי' יראה פנימיות בבחי' שלם כנ"ל אז נקראת שק"ל בקוף כי שקול דא כנגד כלם והוא בחי' שקל הקודש השלם וכשיש לו בחי' יראה חיצוניות לבד נקרא מחצית השקל (וזשאה"כ זה יתנו וגו' מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל ר"ל בתחילה יהיה רק מחצית השקל היינו יראה חיצוניות ואח"כ יוכל להגיע לבחי' שקל הקדש השלם בחי' יראה פנימיות כנ"ל) וזשאה"כ ויאמר ה' אל משה עלה אלי ההרה והיה שם וגו' פי' עלה אלי ההר"ה לבחי' מחשבה שנקרא הר"ה כנ"ל והיה שם ר"ל שיהיה שם בחי' והי"ה אותיות הוי"ה ב"ה ואתנה לך וגו' כתבתי להורות"ם ר"ל שצריך שיהיה בבחי' הורת"ם בחי' מחשבה קדושה בחי' יראה פנימיות כנ"ל ובחי' זו נקראת בשם מ"י (בחי' בינה) ובחי' יראה חיצוניות היינו הנוגעת למעשה לבד כנ"ל נקראת אל"ה והוא מרמז לבחי' התחברות לבחי' דעת מחמת שהוא בבחי' מעשה גשמיות ושניהם יחד נקראים בתי' דע"ת ירד בחי' התחברות לבחי' יו"ד בחי' קדושת (עשר ספירות) וזהו מרומז בפסוק ואל"ה המשפטי"ם אשר תשים לפניהם וגר ר"ל שהזהיר ה' שיהיה בחי' אל"ה בחי' מעשה גשמיות (בבחי' יראה חיצוניות) מחובר לבחי' המשפטיים גימ' דע"ת י' כנ"ל שיהיה בחי' התחברות בחי' מחשבה ומעשה בלתי לה' בבחי' יראה פנימיות כנ"ל ובחי' זו השיג מרע"ה בשלימות כמאה"כ ונגש משה לבד"ו וגו' ר"ל לבדו הוא תרמו לבחי' יראה פנימיות יראה באתכסיא שאינה נראית לחוץ רק לו לבד"ו ומשה נגש לבחי' זו של לבד"ו בחי' יראה פנימיות כנ"ל והם לא יגשו ר"ל מהאיברים הגשמיים לא יגשו כדי שלא יכנס ח"ו בחי' גשמיים במחשבה ה' יזכנו להגיע לשני בחי' יראה באמת כיר"א: כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם.

וגו' איתא במדרש רבי יודא בר נחמן אמר כשכתב משה את התורה נשתייר בקולמוס קמעה והעבירו על דאשו ומשם נעשו קרני הוד ע"כ ופירש בספר אוה"ח זה המדרש ע"פ מאחז"ל מה שעשתה חכמה עטרה לראשה עשתה ענוה עקב לסנדלה דכתיב ראשית חכמה וגו' ומצינו שהתורה העידה על משה שהיה עניו מאוד מכל האדם וכשאמר לו הש"י לכתוב הדברים מצינו שלא כתב עניו בשלימות כ"א ענ"ו חסר יוד ואף זה מן הענוה ובשכר זה זכה לקרני הוד וזהו כתבה ע"כ דבריו ונלע"ד ג"כ ע"ד זה דהנה כתיב נאר חסד לאלפים ומצינו שהתורה נקראת חסד כמאה"כ ותורת חסד על לשונה עוד כתיב ותורה חדשה מאתי תצא פי' שעיקר פנימות אור חכמת התורה יתגלה לעתיד ובזמה"ז כל יגיעתנו ועמלנו בתורה ומצות הוא רק הכנה שנוכל לקבל לעתיד האור הגדול שהוא עיקר פנימיות התורה וזשאה"כ נוצר חסד לאלפים פי' שהקב"ה נוצר ומשמר התורה הקמעה שנשתיר בקולמוס היינו היו"ד מן עניו שלא שנקראת חסד כנ"ל לאלפים ר"ל לאלפים ימות המשיח שאז יתגלה פנימיות התורה והחכמה וכבודו ית' וצריך כל אדם מישראל להבין זה וליגע א"ע בכל מיני יגיעות בתורה ומצות ועיקר כוונתו כדי שיהיה כלי מוכן לעתיד לקבל אור החכמה פנימיות התורה ולהתפלל ע"ז

להקב"ה שיהיה לו בעזרו וגם דוד המלך ע"ה התפלל ע"ז ואמר נפשנו חכתה לה' וגו' ר"ת נחל כמו ר"ת של נוצר חסד לאלפים פי' שהתפלל שיזכה לתורת חסד הנצורה לעתיד וגם משה רע"ה ביקש זאת מה' ית' אעפ"י שהשיג את התורה בשלימות אמיתית כי פא"פ דיבר עמו אעפ"י כן כשראה שנשתייר קמעה בקולמוס היינו היו"ד כפירושו של בעל אוה"ח ויוד הוא בחי' חכמה פי' עיקר פנימיות של תורה נשאר נצורה לאלפים לביאת המשיח ב"ב ועל זה היה משתוקק מאוד להשיגה וזהו והעבירו על ראשו ר"ל שהשיג זאת הבחי' לראשו להיות מסתכל בה תמיד להשתוקק אליו להשיגה וביקש מהבוב"ה ואמר הראני נא את כבודך שהוא פנימיות התודה והחכמה והשיב לו הקב"ה וראית את אחורי לפני לא יראו היינו בחי' פנימיות לא יראו פי' שעדין אין העולם יכול לקבל אור פנימיות התורה עד לעתיד לימות המשיח במהרה בימינו וכמאחז"ל עתיד הקב"ה להוציא חמה מנרתיקה צדיקים מתרפאים בה כמש"ה וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא וגו' פי' מי שעסק בזמה"ז בתורה ומצות לשמה ונעשה כלי מוכן לקבל האור הגדול הזה הוא בחי' צדיק ומקבל האור החמה הגדול כי האור התורה הפנימיות שהיה בזמה"ז בבחי' לבוש נרתק אז יוציא מן הנרתק הגשמי וצדיק יתרפא ר"ל שישנה לפי הכנתו עכשיו ולפי תשוקתו והרשע שלא הסתכל בתורה להשתוקק להשיג פנימיות התורה נידון בה וזהו דאיתא בזוה"ק משכו יומין עילאין דאינון שס"ו כמנין משכו ליומין תתאין דאינון שס"ה פי' שיומין דלעתיד נקראו יומין עילאין ויומין של זמן הזה נקראו יומין תתאין וזהו משכו יומין עילאין שישתוקק בבחי' המשכה מתי יגיע ליומין עילאין כדי להשיג בחי' פנימיות התורה ויכין א"ע תמיד לזה ביומין תתאין ויתגדל ויתקדש אמיה רבא ר"ל שם י"ה רבא ויתמלא שס"ה יומי החמה מרמז על הוצאות חמה מנרתיקה כי שמי עם י"ה שס"ה הוכשימשכו ליומין תתאין שהוא זכרי עם ו"ה רמ"ח יתמלא תרי"ג מרמז לזה שצריך האדם להכין א"ע להיות כלי מוכן ע"י רמ"ח מ"ע בזמה"ז כדי שיוכל לקבל אור הגדול מיומין עילאין וזהו פי' משכו בחושבן שס"ה עם אחד כי ביומין עילאין יהיה ה' אחד ושמו אחד שם שלם וכמו כן ענין המשכן שעשה משה ומקדש שעשה שלמה גם כן לא היו בשלימות עד לעתיד בימיה"מ ב"ב ויבנה את הבית בשלימות והשראת השכינה יהיה בשלימות כמ"ש גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון שאז יהיה בחי' שבת בשלימות כי המשכן נקרא שבת ונייחא כידוע ועכשיו אינו נייחא בשלימות וזשאז"ל על פסוק אך את שבתותי תשמרו אך למעט שבת ממלאכת המשכן ע"כ פי' תדעו כי עדיין עכשיו אינו רק מעט שבת ונייחא יש במלאכת המשכן והמקדש הוה כ"א לעתיד שיבנה המקדש ויבא משיח צדקנו שנזכה לזה במהרה לראותו ואז יהיה בחי' שבת במקדש בשלימות ובצלאל וכל חכם לב שעשו את המשכן בוודאי ידעו כ"ז וגם שלמה שעשה המקדש ראשון ידע את כל זה ותקן או שיר השירים אשר לשלמה אותיות שלמה ר"ת למעט שבת ממלאכת המשכן וזשאה"כ כי תש"א ר"ת את שבתותי תשמרו פי' שאמר הקב"ה למשה שבחה את שבתותי תשמרו הודיעם את בני ישראל בשעת עשיית המשכן שבעשיית המשכן לא היה רק מעט שבת ונייחא היינו שזה אינו רק הכנה לבית האחרון ופעתתי אז יתגלה עיקר בחי' פנימיות המשכן וחכמת פנימיות התורה בשלימות תרי"ג מצות וזהו ר"ת של תשא את ראש בני ישראל גימט' תרי"ג וזשאה"כ אח"כ ונתנו איש כופר נפשו לה' וגו' זה יתנו וגו' מחצית השקל בשקל

הקודש עשרים גרה השקל פי שזהו הוא כופר נפש שיעסקו ויעמלו בכל כחם בתורה ומצות וגם ליתן נדבה למלאכת המשכן שיהיה בחי' ישראל ומשכן אחד ולהיות מוכן לקבל גדולת האור לעתיד כנ"ל וזהו שיתנו רק מחצית מרמז שמחצית נשאר כי עשרים גרה השקל ע"כ אם יתנו מחצית השקל שהוא יו"ד נשאר מחציתו השני שהוא ג"כ יוד שמרמז לבחי' פנימיות חכמות התורה והמקדש שהוא בחי' יו"ד שנשאר בקולמוס שיתגלה לע"ל שיבא משיח צדקנו ב"ב ואז יהיה בחי' שבת בחי' נייחא בשלימות והנה ידוע מאחז"ל וכולם נתנו למשה חסר אחד שנחמר ותחסרהו מעט מאלהים ואיתא בספרי הקודש שלא השיג רק קי"ט צרופי אלהים כמנין מעט וזהו ותחסרהו שלא השיג רק כמנין מעט וא"ל שזהו פי' הכתוב כל אמרת אלוה צרופה פי' כשיהיו כל הצרופים משם אלהים בשלימות אז יהיה המנין בשלימות וכמאה"כ כי שמש ומגן ה' אלהים ואז יהיה אור הלבנה כאור החמה וזהו ענין הוצאות החמה מנרתקה שהנרתק מאיר כאור החמה וזהו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד שעד עתה הוא גנוז בנרתק בכינוי גימ' אלהים ולע"ל נכתב בשם ה' ונקרא בשם ה' ויהיה ה' אחד והנה כשיהיו הק"ך צירופים משם אלהים בשלימות נקרא א"ך שהמאה הוא א' וכמספר שם הקודש אהי"ה ית"ש וזהו אך את שבתותי תשמרו לשון ואביו שמר את הדבר שפי' מצפה פי' שתצפה לבחי' ה' במילואו בלא נרתק והנה השם הקדוש במילואו יודין גימטר' חסד ועכשיו הוא רק בבחי' אחוריים גימט' פק"ד כמבואר בספרים שהוא מלשון חסרון לכך כתיב תשא לשון הגבהה מרמז שפד עכשיו הוא בחסרון והוא בבחי' פקד וזהו לפקודיהם מלשון פקד וע"ז תצפה לישא בבחי' הגבהה בחי' חסד שעשה לזה: זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל וגו' עשרים גרה השקל וגו'.

איתא במדרש כמין מטבע של אש הראה לו ואמר לו כזה יתנו וכו' ולכאורה אינו מוכן למה הוצרך להראות לו כמין מטבע של אש הלא אמר לו השיעור עשרים גרה השקל אך נוכל להבין ע"ד העבודה דהנה יש ב' בחי' צדיקים כמאחז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות הרי יש ב' בחי' צדיק א' בחי' צדיק שעובד את הבוב"ה בבחי' אהבה הוא בחי' חסד וגורם להמשיך בעבודת שלו השפעות טובות על כללות העולם ויש צדיק שעובד את הבוב"ה באימה ויראה ופחד וזה בחי' גבורה וגורם בעבודה שלו להמשיך בחי' דינים וגבורות על מכחישי ד' אך האדם השלם צריך לעבוד את הבוב"ה בשני הבחי' ואז הוא בבחי' שלימות האמתי והוא בחי' צדיק יסוד עולם ועי"ז מרמז שקל שלם שק"ל בגימטר' צדיק יסוד עולם ומחצית השקל מרמז על מי שעובד את הבוב"ה בבחי' א' לבד וזהו כוונת חז"ל באמרם עתיד הקב"ה הוכו' לכל צדיק וצדיק הן לצדיק בבחי' יראה הן לצדיק בבחי' אהבה ש"י עולמות אבל כשהוא צדיק בשלימות כב' בחי' הג"ל יש לו שני פעמים ש"י עולמות רק כשאדם נצרך לבחי' תשובה על חטאיו צריך להיות בהתגברות אימה ויראה ופחד והכנעה לפני מלך גדול ונורא ומבחי' יראה יכול לבא לעבוד את הבוב"ה גם בבחי' אהבה וזהו הן גאלתי אתכם אחרית כראשית פי' אפילו כשהוא בסוף כל דרגין אגאל אותו בשביל מדת היראה ובושה והכנעה וזהו בראשית ירא בושתי ואמר כראשית בכף הדמיון שאפילו לא בא לשלימות היראה ובושה והכנעה רק בדרך דמיון אעפי"כ אגאל אתכם וזה הדרך מורה לנו התוה"ק זה יתנו כל העובר על הפקודים פיקודי אורייתא וניצרך לבחי' תשובה זו יהיה דרך התנהגות שלו

ע"ז האופן בתחילה יהיה בבחי' מחצית תשקל בחי' א' מהשני בחי' הנ"ל ואינו ידוע באיזה בחי' מהב' בחי' הנ"ל ואמר המדרש כמין מטבע של אש הראה לו כמאן דדחיל מאש מלמד על בחי' יראה פי' מתחילה צריך להיות בהתגברות אימה ויראה ופחד ואח"כ יוכל לבא לבחי' שלימות שהוא בחי' צדיק יסוד עולם וזהו עשרים גרה השקל עשרים בגימטר' ב"פ ש"י השקל בגימטר' צדיק יסוד עולם כנ"ל מרמז על האדם השלם שעובד בשני הבחי' הנ"ל וזה מרמז התנא באחד באדר משמיעין על השקלים שחודש אדר מרמז על בחי' תשובה שי"ב חדשי השנה הם נגד י"ב מדות הרחמים ששם א"ל הוא מדה ראשונה והוא המקור כוללת לכל הי"ב מדות נמצא חודש אדר שהוא חודש י"ב הוא נגד מדה י"ב שהוא ונקה לשבים וזהו באחד באדר שהוא מרמז על מי שנצרך לתשובה עצה היעוצה לזה שבתחילה צריך לעבוד את הבוב"ה בהתגברות אימה ויראה וזהו משמיעין על השקלים שיתן כאו"א מחצית השקל שהוא מטבע של אש הוא בחי' התגברות היראה ומזה יוכל לעבוד את הבוב"ה גם במדת אהבה שהוא בחי' קסד ולהמשיך השפעות טובות שפע ברכה וחיים על כללות אכ"ר: בשבת הסמוכה לאדר אמר בסעודת שחרית שבעת שאמר קדושת כתר בפ' הן גאלתי אתכם אחרית כראשית אנהירינהו לעיינין משמא זה הפי' עפ"י מה ששמע מהרב החסיד הצדיק המפורסם בוצינא קדישא איש אלקים קדוש יאמר לו אב"ד דק"ק בארדיטשב נבג"מ זי"ע שאמר הפי' בגמרא בניסן נגאלו ובניסן עתידין לגאול שלא דווקא בניסן כי יכול להיות הגאולה בחודש אדר רק שהגאולה תהיה בבחי' ניסן וע"פ הקדמתו נ"ל הפי' הן גאלתי אתכם אחרית כבראשית כי חודש אדר הוא אחריה לחדשי השנה וחודש ניסן הוא ראשון לחדשי השנה וזה פי' הפ' הן גאלתי אתכם אחרית ר"ל שאוכל לגאול אתכם בחודש אדר שהוא אחרית לחדשים כבראשית ר"ל בבחי' ניסן שהוא ראשון לחדשים אמן כי"ר: פרשת תרומה וידבר ה' כו' דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש וגו' להבין מאמר חז"ל שאמר בצלאל למשה כלים שאני עושה להיכן אכניסם כו' ויש לדקדק מה זו קושיא שלהיכן יכניס הכלים יהיו במקום שיתקנו אותם בבית האומנים עד שיבנה המשכן ואח"ז יכניסם למשכן הנה התחלת עבודה להשי"ת הוא בחי' אמונה להאמין שיש אלוה ממעל שכרא כל העולמות עליונים ותחתונים מאין ליש מבחי' אין בחי' אלף אלופו של עולם עד בחי' יש עולם הזה הגשמי ואין קץ ואין סוף לגדולתו ית"ש ואין ערוך אליו ובהתבוננו בכל זה בגדולתו ית"ש אזי תפול עליו אימתה ופחד מפני פחד ה' ומהדר גאונו ומשתוקק להדבק בו ית' באהבה עזה ועצומה יה"ר שנזכה לזה אף לאפס קצהו ומקדש ומייחד א"ע להבורא ברוך הוא ככלה המתקדשת ומתייחדת לחתן אזי משדר לה החתן קשוטין והוא בחי' יראה ואהבה פירוש ע"י שמאמין בה' באמונה שלימה שהוא הבורא ית"ש כו' ומייחד א"ע לה' ונעשה כלה אזי עי"ז משדד לו הבורא ב"ה בחי' קשוטין היינו בחי' יראה ואהבה אמתית אמנם להגיע לבחי' אמונה בשלימות הוא ע"י הצדיקים שבדור שמכניסין בדור בחי' אמונה שרצון יראיו יעשה וכל אשר גוזר ואומר הצדיק ה' מקיים ובראות האדם כל זה נצמד ונתקע בלבו בחי' אמונה שלימה להאמין בה' ובעבדיו.

והנה זהו בחי' ראייה שמגיעים לבחי' אמונה מצד הראות בחי' מופת ע"י הצדיקים אמנם יש עוד בחי' אחרת שמכניסים הצדיקים בכלל ישראל בחי' אמונה ע"י בחי' שמיעה שמשמיעים לעם ה' דיבורים קדושים שיוצאין מלבן של הצדיקים ונכנסין בלבן של

ישראל ובאזניהם עד שיקבע בלבם האמונה כיתד התקוע בחוזק שלא תמוט לעולם ויהיו מיוחדים ומקודשים לה' ככלה לחתן ואזי משדר החתן קשוטים להכלה וכמאה"כ ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים פי' ותרבי ותגדלי בבחי' אמונה ועי"ז ותבואי בעדי עדיים בחי' קשוטין לכלה וכן היה ביציאת מצרים בתחילה היה להם בחי' ראיית המופתים כדי שיוקבע בלבם בחי' אמונה כיתד תקוע שלא תמוט ומחמת שאין לבחינה זו קיום חזק לכן אמר ה' למשה דבר אל בני ישראל פירוש שידבר להם דיבורים קדושים היוצאים מהלב כדי שיכנסו בלבן של ישראל תוקף בחי' אמונה שיוכלו להגיע לבחי' קשוטין בחי' יראה ואהבה שיוכלו לקבל התורה בקדושה וטהרה וזהו זה השער לה' צדיקים יבואו בו ונוכל לומר קרי ביה יביאו ביו"ד פי' זה השער הינו בחי' אמונה שהוא התחלה ושער לכנס ע"י לבחי' יראה ואהבה עבודת ה'.

זה השער צדיקים יבואו ויכניסו בכנסת ישראל כנ"ל ע"י ב' בחי' הנ"ל וזהו דאיתא בגמרא ריש לקיש כד הוה משתעי בהדי אינש בשוקא הוי יהבי ליה עסקא בלא סהדי פירוש כשהיה מדבר עם איש דיבורים קדושים היה מכניס בלבו ויהיב ליה בחי' עסקא בחי' עסק של אמת בחי' אמונה בשלימות שהוא נקרא עסקא של אמת כי עסקא גשמי אין זה עסק גמור כי מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו' אבל בחי' אמונה בה' זהו עסק אמיתי אמנם שריש לקיש לא היה מכניס בו רק בחי' עסקא בלא סהדי היינו בחי' אמונה בשלימות בלא עדים כי סהדי בלשון קודש עדים לשון עדיי"ם בחי' ותבואי בעדי עדיים כנ"ל בחי' קשוטין לכלה כנ"ל כי הקשוטין המה בעצמם העדים על אהבת החתן לכלה וכן כשמגיע לבחי' יראה ואהבה אמיתית הוא סימן ועדות שהכנה שלו בבחי' אמונה אל אמיתית וריש לקיש היה מכניס בו בחי' עסקא אבל עדין לא הכניס בו בחי' עדות הנ"ל שהקשוטין בחי' רכ משמים להחתן כנ"ל וזהו מרומז בפסוק דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה וגו' פירוש דבר היינו שתכניס דיבורים קדושים בלב ישראל שיגיעו לבחי' אמונה שע"י ויקחו לי פירש שיתייחדו ויתקדשו לי ככלה כמאמר הכתוב והייתם לי סגולה וגו' ויהיו בבחי' תרומה בחי' סור מרע ומפרש הכתוב שכל זה אי אפשר להיות כי אם ע"י מא"ת כ"ל אי"ש אשר היינו בחי' אמונה שזהו כל איש ע"ד מאמר הכתוב כי זה כל האדם כי עיקר בריאת העולם היתה בשביל בחי' אמונה כדאיתא ברמב"ן ומסיים הכתוב מאת כל איש אש"ר ידבנו לבו תקחו את תרומתי פירוש ע"י בחי' כל איש בחי' אמונה ידבנו לבו להתקרב ולהתקדש ולהתאחד בלתי לה' לבדו ככלה ועי"ז תקחו את תרומתי ישיגו לבחי' תרומתי תרומה עליונה בחי' קשוטין הנ"ל אמן כן יהי רצון: או יאמר על דרך זה גם להבין מה שפי' רש"י לי לשמי וצ"ל כפל הלשון ויקחו לי וגו' תקחו את וגו' ונקדים לבאר מאחז"ל ע"פ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם מלמד שהקב"ה שוכן בתוך כל אחד ואחד מישראל כי הגה ידוע כי עקר בריאת שמים וארץ היה בשביל בחי' אמת כמרומז בס"ת של בראשית ברא אלהים ס"ת אמת וכן ס"ת של ברא אלהים לעשות כי זאת היא עיקר עבודת השי"ת שיהיה בבחי' אמת כמו שאמר הרב הצדיק מסדילקאב זצ"ל ביאור על מה שאמרו חז"ל אין אליהו בא אלא לרחק את המקורבים בזרוע ולקרב את המרוחקים בזרוע כי עיקר בחי' ביאת אליהו יהיה לקרב בחי' אמת אשר אותיותיו מרוחקים זה מזה ראש תוך סוף ולרחק את בחי' שקר אשר אותיותיו מקורבים זה לזה קר"ש וזהו מרחוק ה' נראה לי היינו ע"י בחי'

אמת שהוא מרחוק שאותיותיו מרוחקים זה מזה ה' נראה לי היינו מזה אוכל לבא לבחי' שיהיה התגלות שכינתו נראה אלי וזהו מדבר שקר תרחק שצריך לראות שלא יהיה בבחי' התקרבות האותיות רק להיות בבחי' תרחק היינו התרחקות האותיות שהיא אמת שהיה לו אהבת ה' ויראתו ית' וכו' באמת שלא ע"מ לקבל פרס הן בעוה"ז הן בעוה"ב כי אם עבודתו ע"מ לקבל פרס אינו בבחי' אמת כי עבודתו הוא מחמת אהבת עצמו לקבל שכר אבל אם אינו ע"מ לקבל פרס אז הוא בבחי' אמת שהוא חותמו של הקב"ה האמת והנה כבר אמרתי ע"פ וירא והנה איל אחר וט' דהנה עבדות הבוב"ה הוא להאמין שמלא כל הארץ כבודו וכל מה שברא הקב"ה הוא רק לכבודו וכולם בחכמה עשה ולקשר אפילו מדת הגשמיות בקדושה ואז מן אח"ר נעשה אחד שרואה בכל דבר אחדות הבוב"ה והוא המתקת הגבורות המכונים בשם אל אחר ונאחז ומסתבך בקרן לעשות מהריש אות ד' והנה אחר נקרא שקר ואחד נקרא אמת שהוא הבוב"ה הוא קיים ושמו קיים לעד ולעולמי עולמים וכל שהוא חוץ תא אין לו קיום והוא שקר אין לו רגלים רק קושטא קאי ואחר שמקשר הגשמיות רק להבורא ית"ש אז הריש נתהפך לדלת ונעשה משקר קודש והו"ו שבקודש הוא המשכת הקדושה והקיום ונעשה קודש והנה זה הוא עיקר תרומה תרי ממאה שמריש נעשה דלת והוא מנשא ומרומם הגשמיים לבחי' קדושה ומקבל על עצמו עומ"ש שהוא בחי' שם הקודש א"ד וכל בחי' שבקדוש' הוא בחי' עשר ועשר פעמים שם הקדוש הנ"ל הוא מספר תרומה וא' יותר מרמז על אלופו של עולם ית' וזהו ועשו לי מקדש שיעשה בחי' קדש ושכנתי בתוכם הוא בגי' א' אמת כו' שחותמו של הקב"ה אמת וזהו ויקחו לי תרומה מא"ת אותיות אמת שיקחו תרומה ויהיו רחוקים משקר רק דבוקן לבחי' אחד אמת וכל איש אשר ידבנו לבו יכול לבא לבחי' זו וזהו תקחו את תרומתי יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: או יאמר עד"ז דהנה איתא בגמ' שמעון העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא פירש עד שבא ר"ע ודרש לרבות ת"ח ולהבין מפני מה לא דרש שמעון העמסוני בעצמו לרבות ת"ח ואפשר לומר עד"ז דהנה עיקר בחי' ת"ח הוא כשהוא דבוק למקור הקדושה ומאס בתאוות עוה"ז ומופשט מכל מיני חומריות ובורח מן הכבוד ומשתוקק תמיד רק לדביקות הקדושה וכשהוא בבחי' זו א הבוב"ה משרה שכינתו עליו ובתוכו ומפני ת"ח מה צריכים לירא שזהו ממש יראת קב"ה ושכינתיה והנה ר"ע היה אצלו בחי' זו בבחי' התגלות כמ"ש מתי יבא לידי ואקיימנה שהיה משתוקק תמיד לבחי' מס"נ בפועל ממש כמו שהיה לבסוף ור"ע ידע שבוודאי יקיימה למס"נ בפועל ממש ומחמת שהיה אצלו בחי' זו בבחי' התגלות לכך דרש לרבות ת"ח אבל שמעון העמסוני היה אצלו בחי' זו בבחי' הסתר שתמיד היה מסתיר בחי' זו לכך לא רצה לגלות ולדרוש זו והנה תיבת תרומה אותיות תורה מ' וזהו ויקחו לי תרומה מאת היינו שתקחו הדרש רק מאתין שבתורה ולא כל אתין היינו שלא לדרוש את ה' אלהיך תירא אך כל איש אשר ידבנו לבו להשתוקק תמיד לדביקות למקור הקדושה תקחו את תרומתי היינו זה יכול לדרוש גם את ה' אלהיך תירא לרבות ת"ח.

או יאמר עד"ז דהנה יש מצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ואין צריך למסור נפשו עליהם שלא יעבור כמו שאיתא החלוקים בגמרא והנה תבת א"ת מרמז על התחברות למקור הקדושה ע"י השתוקקות בכלות נפש ממש כמאה"כ ואהבת את וגו' בכל לבבך

ובכל נפשך וזהו ויקחו לי תרומה מאת ולא כל א"ת מרמזו שצריך ליקח בחי' א"ת בחי' התחברות לקדושה אך לא כל א"ת היינו שלא במס"נ רק כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי היינו במס"נ ממש: ועשו לי מקרש ושכנתי בתוכם וגו' וכן תעשו ופירש"י לדורות ולכאורה תמוה הלא א"א לומר כן שבבית עולמים לא היה כן אך נ"ל שהתורה"ק מורה לנו דרך עבודה דהנה עיקר העבודה הוא בו תדבק ואחז"ל וכי אפשר וכו' אלא הדבק במדותיו מה הוא רחום וכו' והכלל שזה תלוי בזה כשהוא דבוק לבוב"ה אזי יכול להדבק במדותיו והדבר המביאו לידי דביקות הבוב"ה הוא רק ע"י בחי' הכנעה וענוה ושפלות באמת כמאה"כ גבה ענים ורחב לבב אותו לא אוכל ואחז"ל אין אני והוא יכולין לדור וכו' אבל מי שהוא בבחי' שפלות באמת אזי הוא דבוק להבוב"ה כמאה"כ אשכון את דכא וגורם ע"י ההכנעה שהקב"ה משרה שכינתו עליו מדה כנגד מדה שהבוב"ה כביכול מצמצם שכינתו בזה עולם הגשמי וכמה גדלה מדת הכנעה זו לפני הבוב"ה שהן השמים ושמי השמים לא יכלכלוהו אעפ"י"כ מצמצם א"ע ע"י כמה צמצומים להשרות שכינתו על האדם הגשמי וזהו רק ע"י בחי'ענוה ושפלות באמת מדה כנגד מדה והנה כשהבוב"ה צוה למשרע"ה לבנות המשכן כדי להשרות שכינתו על דברים גשמיים בעולם הגשמי כמה היתה גדולה מדת הענוה לפני הקב"ה וזהו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וזהו הכנעה גדולה לפני וכן תעשו ג"כ אתם לדורות להיות לכם תמיד ענוה ושפלות באמת כדי שתהיה דבוקים בי ותכלו להדבק במדותי והנה עבודה זו ובו תדבק ע"י בחי' הכנעה כנ"ל הוא בחי' וא"ו שאות וא"ו מורה על התחברות וצריך האדם לעבוד את הבוב"ה בבחי' ואו הן במעשה הן בדיבור הן במחשבה היינו שצריך להיות תמיד דבוק בהבורא ית' אפילו במחשבתו וכ"ש בדיבור ומעשה ובחי' מחשבה נקרא מאו"ת ובחי' דיבור נקרא עשירית ובחי' מעשה נקרא יחידית וכשאדם מקדש ומטהר ג' לבושין אלו להיות תמיד דבוק בג' לבושין אלו להבורא ב"ה וב"ש וע"י מה ע"י מדת הכנעה באמת כנ"ל אזי יכול להדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום וכשציוה הבוב"ה למשרע"ה לעשות המשכן כדי להשרות שכינתו בתוך בני ישראל בעוה"ז הגשמי כמה היתה גדולה מדת הכנעה זו לפני בכ"ע ב"ה ולא הוה אפשר להמשיך בחי' הכנעה זו רק ע"י אתערותא דלתתא היינו שב"י שהתנדבו למלאכת המשכן והעושים את המשכן היו צריכים להיות דבוקים בהבוב"ה בבחי' מדו"מ ע"י בחי' הכנעה ושפלות באמת יה"ר שנזכר לזה ואז מדה כנגד מדה השרה שכינתו וצמצם אותו כביכול בין שני בדי הארון וזהו כוונת הזוה"ק תביאמו תביאם וא"ו היינו שתביאם לאינן דאחודין בוא"ו היינו ע"י דאחודין בואו מרמז על התחברות בהבוב"ה ע"י בחי' שפלות באמת ע"י תוכל להביאם אח"כ בהר נחלתך להשרות שכינתך עליהם כנ"ל ואפשר לומר שזהו ג"כ כוונת מה שכתוב בסידור תביאמו י"א מ"ו פסוק בין כל ב' אותיות שי"א פעמים מ"ו עולה תול"ע וזהו בחי' הכנעה ואנכי תולעת וזה מורה ג"כ שקודם שתביאמו ותטעמו בהר נחלתך להשרות שכינתו עליהם היו צריכים לי"א פעמים מ"ו שהוא בחי' תול"ע שהוא בבחי' הכנעה כנ"ל ונוכל לרמז זה בפ' עולת תמיד העשויה בהר סיני עול"ת הוא אותיות תול"ע פי' שצריך להיות תמיד בבחי' תול"ע הוא הכנעה העשויה בהר סיני היינו כמו הכנעה שעשה הקב"ה בזה שהשרה שכינתו על הר סיני דווקא נמוך שבהרים ולזה מורה הכתוב ויקחו לי תרומה יבת תרומה מורה להתחבר אל הבוב"ה אפילו במחשבה ע"י בחי' הכנעה

וכ"ש בדיבור ומעשה על דרך זה תרומ"ה פ"א ת"ר ו' מ"ה שצריך להיות בבחי' וא"ו אפ"י במאות שהוא בחי' מחשבה זהו ת"ר ו' בחי' מ"ה בחי' הכנעה היינו דבר הגורם לבחי' התחברות אפילו במאות שהיא בחי' מחשבה הוא בחי' מ"ה בחי' הכנעה ועי"ז יוכל לדבוק בי"ג מדות וזהו מרומז בתיבת תרומה שדין התרומה תרי ממאה ותרי ממאה ממנין תיבת תרומה עולה י"ג וכשיהיה לכם זה הבחי' להיות דבוק בהבורא י"ת אפילו במחשבה וכ"ש בדיבור ומעשה ע"י בחי' שפלות באמת מחמת זה תוכלו להדבק במדותי וזהו ויקחו לי תרומה היינו כשיקחו לי בחי' תרומה כנ"ל אזי ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם והנה בחי' זו וכו' תדבק ע"י בחי' המעה היא בחי' חכמה כ"ח מ"ה ובחי' חכמה מכונה בשם דרו"ם כמאמר הרוצה להחכים ידרים ולוה הבחי' מרמז המנורה שהמנורה בדרום ובהמנורה ששה קנים מרמז על בחי' וא"ו התחברות אל הבוב"ה וזהו וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר פ"י שתעשה המנורה בבחי' הכנעה כמו שאתה רואה בהר בחי' הכנעה ממני שהשריתי שכנתי על נמוך שבהרים וזהו כוונת המדרש בשעה שראה משה המנורה נתקשה בה מאוד מה עשה הקב"ה חקקה בכף ידו של משה ואמר לו ראה ועשה בתבניתה אשר חקקתי בכף ידך עכ"ל ולפי פשוטו אינו מובן כנ"ל אך נ"ל שהמדרש מורה לנו דרך בעבודת הש"י כמו שכתבתי שהמנורה מורה על הכנעה וזהו שאמר שמשה נתקשה בה מאוד פ"י איך יוכל לבא לבחי' הכנעה כזו ובפרט איך יכול להיות מנהיג הדור בהכנעה כזו מה עשה הקב"ה וכו' פ"י שאמר לו הקב"ה צא ולמד ממני ששני לוחות אבנים נתתי בידך שכתוב בהם והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות וכמה צמצומים היו צריכים לזה שאתן על ידך הלוחות הגם שמשרע"ה היה קדוש וטהור אעפ"כ נגד השי"ת כמה אתה מוצא הכנעה של הבוב"ה בדבר זה וזהו וחקקה בכף ידו של משה פ"י מה שחקק נתן בכף ידו של משה והראה לו מדת הכנעתו וכן תעשה ג"כ אתה להיות לך מדת הכנעה ושפלות באמת כדי שתבא לבחי' וכו' תדבק ומזה תוכל להדבק בי"ג מדות ותתעורר י"ג מכילין דרחמי על כל ישראל אכ"ר: לעמת המסגרת תהיין הטבעות הנה כתיב הן יראת ה' הוא אוצרו ארז"ל מלמד שאין להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יראת שמים.

פ"י כי לזאת היתה עיקר כוונת הבריאה בשביל היראה ועיקר היראה (הוא בחי' נקודה הנעלמה נקודה פנימיות שבלב ישראל בבחי' יראת בוש שמתבייש מגדולתו ית' ורוממותו ואם שאין לו בחי' יראה הנ"ל אזי הוא בוש בעצמו בלבו ודואג בקרבו על שאין לו בחי' זאת הראוי להיות בלב כל איש (וזהו בחי' אוצר שנקודה זו הוא טמון כאוצר בלב איש) וזהו בחי' אוצר אצל הקב"ה כאוצר זה שחביב על בעליו כן בחי' היראה היא חביבה מאוד אצל הקב"ה והנה אמרנו שג' בחי' יראה יש בין אנשים א' בחי' יראה תתאה מעונש גשמי ב' בחי' יראה מעונש רוחני לחיי עוה"ב ג' בחי' יראת בוש ולזה מרמז ג"פ תרומה הנאמר בפרשה זו ומדבר בהם מלמעלה למטה ויקחו ל"י תרומה ר"ל ליו"ד (הוא בחי' יראת בוש שמרמז באות יו"ד בחי' חכמה) תקחו את תרומתי הוא בחי' ב' בחי' יראה מעונש עוה"ב בחי' ג' וזאת התרומה אשר תקחו מאתם פ"י שתקחו מהם אותה בחי' יראה שהיא אודות זהב וכסף ונחושת כי היא בחי' יראה התחתונה אם שהיא ג"כ בחי' טובה כי עכ"פ נראה שהוא מאמין בהשגחת הבורא אבל מדריגה קטנה

היא מאוד לגבי האחרים הנ"ל וע"י יראות אלו נבנה המקדש כמאה"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ואמחז"ל מלמד שהשכינה שורה בתוך כאו"א.

ר"ל ע"י היראה (והנה כל אלו הבחי' שאמרנו כאן הם אצל אנשים כערכינו שצריכים להשתדל להגיע להם) אבל מרע"ה השיג למדה גדולה מכל אלו היינו שהגיע לבחי' יראה עד שנתבטל במציאות ולא ידע שהוא ירא והוא בחי' ביטול לגמרי וזשאה"כ ויקבור אותו בגי' ג"י גימט' אח"ד ר"ל שנתבטל במציאות לבחי' אחד ולא ידע איש את קבורתו ר"ל שלא ידע מבחי' היראה שלו מגודל הביטול כל בחי' היראה שמשיגין בששת ימי המעשה ע"י התבוננות בגדולתו ית' וממשיכים מהמדות עליונות בחי' אור אלהי בכל יום מן המדה השייך לאותו יום) ובשבת מאיר עליו אור מקיף השומר אותו מכל צד שלא יגע בו זר המה הקליפות וזשאה"כ לעומ"ת המסגרת וגו' פי' עומ"ת גימטריא ששה פעמים אלהים שמרמז על בחי' יראה.

עומ"ת מרמז על ששה פעמים יראה של כל ששת ימי המעשה המסגר"ת הוא בחי' אוצר שהוא סגור ומסוגר לבעלי' ר"ל מרמז ג"כ לבחי' יראה תהיין הטבעו"ת ר"ל טבע"ת הוא בחי' מקיף כדאיתא על טבעת הקדושין שהוא בחי' מקיף: פרשת תצוה ואתה תצוה את בני ישראל וגו' ולהבין למה לא כתיב ואתה צ"ו שהוא לשון אזהרה למשה שיצוה אבל תצוה משמע שממילא יצוה ולא לשון אזהרה.

דהנה כתיב בראשי"ת ברא כו' ואחז"ל בשביל יראה שנקראת ראשית כמ"ש ראשית חכמה יראת ה' כו' בשביל יראת ה' ברא אלהים את כו' פי' שעיקר בריאת שמים וארץ בכדי שיהיה לאדם יראת ה' יראה עילאה יראת בושת שיתבונן תמיד איך שהבורא ית' מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מני' והוא מושל בכל ומחי' את כלם בכל עת ובכל רגע וכשיתבונן תמיד בכל עת בזה אזי בוודאי יפול עליו אימתה ופחד ויראה ובושה מפניו ית' ואח"כ יאהוב אותו ית' (בהתבוננו בחסדו הגדול) כו' וישתוקק לדבק בו ית' ע"י תורה ומצוות וכן תמיד ירגיל אדם א"ע להתבונן בגדולתו ית' עד שיגיע למדת היראה יראת בושת ומזה יגיע אח"כ למדת אהבה אמיתית להשתוקק בו ית' עד כלות הנפש כי זהו עיקר העבודה וזה תכלית ועיקר בריאת שמים וארץ בראשי"ת בשביל יראה שנקראת ראשית כמאה"כ זה השער לה' צדיקים יבואו בו ומיראה יגיע לבחי' אהבה וזהו דאיתא בתיקוני זוהר בראשי"ת אהב"ה בחושבן זעיר פי' במ"ק בראשי"ת בגימ' אהב"ה כי מבחי' יראה יגיע גם לבחי' אהבה.

וכ"ז יכולין להשיג ע"י קדושת שבת ע"כ בראשית אותיות יר"א שב"ת ואיתא בגמרא על פסוק ותחסרהו מעט כו' אחז"ל חמשים שערי בינה נבראו וכולם נתנו למשה חסר אחד ולכאורה קשה לישנא וכול"ם אם חסר אחד אינו כולם והיה ראוי לומר ולא נתנו למשה כ"א מ"ט אלא הענין הוא (כי א"ם לבינה תקרא) א"ם הוא בחי' יראה לשון אימה ופחד א"ב הוא בחי' אהבה כידוע: שצריך להיות לכל אדם א"ב וא"ם רוחניים היינו בחי' יראה ואהבה לה' כנ"ל ושניהם ביחד א"ב וא"ם גימ' חמשים והן המה החמשים שערי בינה שנמסרו למשה בחי' יראה ואהבה אמיתים יראה ואהבה עילאה מצד שהשיג בגדולת הבורא ית' ועי"ז היה ירא מפניו ותמיד נשתוקק לדבק בו ית' באהבה רבה וחפיצה ותשוקה נפלאה עד כלות הנפש ממש וכל מה שנתדבק יותר במעלה ומדריגה

נשתוקק עוד יותר ויותר ותמיד היה בעיניו חסר שרצה עוד אהב"ה והתדבקות יותר וזה שאחז"ל כול"ם נתנו למשה פ"א א"ב וא"ם היינו ירא"ה ואהב"ה אמיתי וע"ז חסר אח"ד גימ' אהב"ה פ"א בעיניו היה חסר מגודל תשוקתו לו ית' כנ"ל וזה היה ענין המקדש והמשכן שאמר ה' ועשו לי מקדש ושכנתי כו' כי מקדש הוא בחי' יראה שע"י המקדש יגיעו בני ישראל לבחי' ליראה כמאה"כ ואת שבתותי תשמרו ומקדשי תיראו שהוא בחי' יראה בחי' היכ"ל (וכשיגיעו למדת היראה אמיתיות אז יגיעו ג"כ לבחי' אהבה כנ"ל) ואז יהיה וה' בהיכ"ל קדשו בחי' אהב"ה וירא"ה בחי' יחודא דתרין שמהן כידוע ענין יחוד קוב"ה ושכינתיה וזה ג"כ נרמז במלת בראשית אותיות ב"י"ת רא"ש פ"א ב"י"ת בחי' מקדש בחי' יראה כנ"ל רא"ש הוא בחי' אהב"ה כנ"ל וזשאה"כ ואת"ה תצו"ה את בני ישראל ויקחו אליך שמן.

פ"א אחר שהזהיר השי"ת על עשיית המשכן אמר שבזה את"ה תצו"ה פ"א תהיה נמשך לבני ישראל בחי' ב"י"ת רא"ש כי את"ה גימ' ב"י"ת תצו"ה גימ' רא"ש בחי' יראה ואהבה ואז ויקחו אליך שמן פ"א שיקחו אליך שם נ' היינו חמשים שערי בינה בחי' א"ב וא"ם כנ"ל בשלימות וזשאה"כ (ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד"ד אפוד"ד גימ' ע"א סוד וה' בהיכ"ל קדשו יחודא דתרין שמהן יחוד קב"ה ושכינתיה כנ"ל) וזשאה"כ וחשב אפודת"ו אשר עליו כמעשהו ממנו יהי זהב תכלת כו' פ"א וחש"ב לשון מחשבה שיחשוב באפודתו בבחי' אפוד"ד בחי' יחוד קב"ה ושכינתיה אשר עליו כמעשהו פ"א במעשיו אשר יעשה מצו"ת ה' שיהיה לשם יחוד קב"ה כו' כנ"ל ואז ממנו יהי"ה נמשך לו כל טוב זה"ב ת"כלת כו' אמן כ"ר: או יאמר עד"ז ואתה תצוה את בני ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד וי"ל למה לא התחיל הסדרה וידבר ה' אליו נהי ששם של משה אי אפשר להזכיר בזה הסדרה כמ"ש עכ"פ היה צריך להתחיל וידבר בלשון התחלה כי לשון ואתה תצוה מורה כאילו הוא באמצע ענין מחובר למה שלמעלה ונוכל לומר ע"ד מוסר ועבודה שבאמת הוא מחובר למה שלמעלה דהנה יש שני בחי' בעבודת הש"י בחי' א' שאוכל ועושה שאר תאוות ונהנה מעוה"ז בשעת עשיית התאוה וממלא תאוותו רק שעיקר כוונתו במה שנהנה שיהיה לו כח לעבוד את ה' בתורה ותפלה ושאר מצות ואעפ"י שיש לזה הבחי' ג"כ התחברות לבחי' אלהות אעפ"י"כ אינו בשלימות והוא מבחי' נחש שהטיל בה זוהמא ובחי' ב' שאפילו בשעה שאוכל ושותה אינו נהנה כלל מעוה"ז רק מה שנהנה מעט מהעוה"ז הוא לפי קיום הגוף להחיות את נפשו במיעוט שינה במיעוט תענוג ואפילו במיעוט זה ההכרח יש לו אימה ויראה והכנעה ובושה בשעת עשיית הדבר הגשמי הזה והכלל שאינו נפרד ח"ו רגע אחד מהתחברות לבו"ע ב"ה וזה הבחי' ב' הוא בחי' המשכן השראת השכינה כמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוך כאו"א וכשהוא בבחי' הב' הוא ממשיך עליו אור וחיות בחי' השראת השכינה.

שהוא בחי' משכן והבחי' הא' נקרא חצר המשכן שמזה הבחי' יכול לבא לפני ולפנים וזהו ולכל יתדות החצר נחושת ואתה תצוה יתד הוא התחברות וזהו ולכל יתדות החצר אעפ"י שבבחי' חצר יש לו ג"כ התחברות לבוב"ה אעפ"י"כ הוא בחי' נחושת היינו מבחי' נחש שהטיל בה זוהמא וצריך האדם השלם לילך דרגא בתר דרגא ע"כ אמר הכ' ואתה תצוה את בני ויקחו אליך שמן זית זך שיהיה בחי' עבודת שלהם בבחי' כסף זהב ר"ת ז"ך לא בבחי' נחושת בחי' נחש כנ"ל כתית למאור להמשיך אור וחיות בכ' הבחי' הנ"ל

שתיבת כתי"ת הוא ת"ך ת"י הוא בית ראשון ובית שני מרמז על ב' הבחי' הנ"ל להעלות נר תמיד להמשיך אור וחיות תמיד בלי הפסק אפילו רגע אחת היינו אפילו בשעת צרכי גשמיים ההכרחיים שא"א זולתם ומחמת זה יזכה להשראת השכינה אכי"ר: או יאמר על דרך עבודה אחר שהזהירם השי"ת על מעשה המשכן.

לעשות מקדש ומשכן לשכינה כמאמר הכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ע"כ הזהיר אותם לקדש עצמם להיות ראויים שתשכון בתוכם השכינה וצריכים להיות תמים עם ה' ופועל צדק לעשות מעשים טובים.

וכל מעשיו ודיבוריו יהיו בלתי לה' לבדו כמאה"כ מי ישכון בהר קדשך הולך תמים ופועל צדק וגומר. וזה הוא מרומז בפסוק ואתה תצו"ה.

ר"ת של ה' וולך ת"מים ו"פועל צ"דק ואח"כ ויקחו אליך שמן זית זך פ"א באור השמן זך תלכו תמיד ולא תלכו בחושך בלי הסתכלות בבחי' אלקות. אדרבה תסתכלו תמיד בכל דבר במקורו מקור החיים שמחיה ומהווה אותם ועי"ז יאיר עליכם שמן זית היינו שאז יהיה בחינת נון שערי בינה בשלימות להעלות נר תמיד לפני ה' אמן כי"ר: ויקחו אליך וגו' ויל"ד למה כתיב ויקחו אליך והו"ל למכתב סתם ויקחו שמן וגו' ולפרש כ"ו עדה"מ.

הנה עיקר בריאת העולם היתה בשביל היראה כידוע אמנם השער הזה יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח וגו' לכן מזכירים בכל יום את השבת לקיים מ"ע זכור את יום השבת לקדשו ואומרים היום יום א' בשבת יום ב' בשבת כדי להמשיך בכל יום בחי' יראה מקדושת שבת וזהו בראשי"ת אותיות יר"א שב"ת מרמז שברה"ע היתה בשביל להמשיך יראה מקדושת שבת כנ"ל אמנם כל זה הוא אחר החורבן אבל בזמן שהיה בהמ"ק קיים היה המשכות היראה בקדושה בעולם גם בימי החול ע"י שנתעלו כל הארבע יסודות העולם א"מ"ר"ע לבחי' קדושתה ע"י ט"ל מלאכות המשכן גימט' הוי"ה אח"ד ונתיחדו כולם לה' אח"ד בבחי' קדושה ונעשה מזה בחי' מקיף קדושה להקיף ולהגן על ישראל מבחי' אחרים וזשאה"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכ"ם בתוך מ"ם סתומה שהוא בחי' מקיף הנ"ל פ"א כי כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו וברא ד' יסודות א"מ"ר"ע כדי שיעלה האדם אותם לה' היינו יסוד מים שהוא חסד מרמז לבחי' (ענוה) חסד שיוורד מחסד עליון (שיורד ממקום גבוה למקום נמוך) ויסוד אש בחי' גבורה שצריך האדם להתגבר על היצה"ר בחי' התגברות ימינא על שמאלא ויסוד רוח בחי' ממוצע (ת"ת) בחי' רוח ממללא (שיהיו כל דיבוריו לה' בתורה ותפלה) בלתי לה' ויסוד עפר שהוא מאני דכולהו כדאיתא בזוה"ק בחי' ענוה בשלימות שהוא עיקר השראת השכינה הקדושה וכדאית' בספר של המגיד זללה"ה על מדרש מצא קן בראשו של אדם מהו אמר ואדמה על ראשו ופ"א הוא ז"ל כאן מרמז לבחי' השראת הקדושה בחי' קונה שמים וארץ שאלו מהו היינו במה זכה לזה השיבו בבחי' ואדמה על ראשו היינו בחי' עפר מאני דכולהו בחי' ענוה כנ"ל כי עיקר השראת הקדושה אינה כ"א ע"י בחי' ענוה כנ"ל ובזה יכולים להעלות כל היסודות לבחי' קדושה ונעשה מן בחי' ד' יסודות בחי' מ"ם בחי' מקיף כנ"ל כי אין דבר שבקדושה פחות מעשר' וזהו שאחז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם היינו שכל בחי' מאמר ששורש התבה הוא אותיות א"מ"ר לרמז לג' יסודות א"מ"ר ויסוד עפר הוא מאני דכולהו כנ"ל יהיו נעשה

מן כל אחד עשרה היינו שתעלה לקדושה ויהיה בחי' עשרה כנ"ל ויהיה ארבעה יסודות ארבעה פעמים עשר בחי' מ"ם סתומה בחי' מקיף כנ"ל ונעשה בחי' ק"ן על ראשו ומרומז בפסוק ויקחו לי תרומה וגו' לרמז להנ"ל היינו לי גימטרי' מ' לרמז לבחי' מקיף בחי' מ"ם סתומה הנ"ל ויהיה בחי' תרומ"ה גי' ק"ן רא"ש מאת כל איש וגו' איש בגמטרי' ר"ת של א"ש ר"וח מי"ם ע"פר היינו שבחי' ק"ן רא"ש הנ"ל יהיה נעשה מאת כל בחי' ארבעה יסודות הנ"ל שהם נגד ארבעה אותיות של שם הגדול ב"ה ונגד בחי' א"מ"ר יש בישראל ג' בחי' כהן לוי ישראל וצריך להיות ג"כ התחברות ואחדות בהם ומשה עשה המשכן בכל הל"ט מלאכות מדברים של הארבע יסודות והעלם לבחי' ה' אחד לבחי' קדושה חיבור ויחוד גם בחי' ישראל באחדות גמור לה' אחד וזהו ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך וגו' פי' שע"י בנין המקדש כנ"ל ממילא תצוה לשון התחברות הבחי' הנ"ל ותייחד כל הבחי' של, כהן לוי ישראל לבחי' א' אלופו של עולם וזהו ויקחו א"ל"י"ך ר"ת לוי ישראל כהן יתייחדו לבחי' א' שבראש התיבה לבחי' אחד אכ"ר: להעלות נר תמיד וגו'.

ונוכל לומר ע"ד המוסר דהנה עיקר העבודות הוא בפנימיות הלב ומאוד מאוד צריך ליזהר שלא יהיה עבודת האדם בהתגלות האברים יותר מן העבודה הפנימית שהיא בלב ונוכל לומר שזה מרומז בפסוק לא יהיה לך בביתך אבן ואבן גדולה וקטנה פי' חז"ל גדולה מבחוץ וקטנה מבפנים היינו שלא יהיה העבודה שמבחוץ שהוא בהתגלות האברים יותר מהעבודה הפנימית (ונוכל לומר שזהו כוונת חז"ל שאמרו שעונשן של מדות שאינן שוין מבחוץ כמבפנים קשה מאוד) ע"כ צריך ליזהר מאוד מאוד שתמיד יהיה דבוק עבודה חיצונית שהיא בהתגלות האברים לעבודה פנימית שהיא בלב שהוא העיקר ונוכל לומר שזה כוונת תיקוני זוהר בראשית רא"ש בי"ת פי' שזה הבחי' מכונה בשם רא"ש בי"ת שהעבודה שהיא כמוח ובלב נקרא ראש שהוא עיקר וראשית והעבודה שהיא בהתגלות האברים נקרא בית שהיא כמו לבוש ובית להעבודה הפנימית וצריך לראות שתמיד יהיה דבוק בחי' בי"ת לבחי' רא"ש וזהו ואת"ה גימט' בי"ת תצו"ה גימט' רא"ש פי' שתצוה את ב"י שתמיד יהיה דבוק בחי' בי"ת לבחי' רא"ש ויקחו אליך שמן זית זך להעלות נר תמיד תיבת תמיד גימטרי' חות"ם פי' לראות תמיד להעלות העבודה הפנימית שהוא חותם לילך מדרגא לדרגא אבל עבודה חיצונית שהוא בהתגלות האברים אדרבה צריך להסתיר מאוד מאוד רק מה שא"א בשום אופן בלא זה אכ"ר: דרוש לפרשת זכור ואתה תצוה את בני ישראל וגו'.

להבין למה לא כתב ואתה צו שהוא לשון אזהרה למשה שיצוה אבל תצוה משמע שממילא יצוה ולא לשון אזהרה דהנה אמרו חז"ל יודע היה בצלאל לצרף האותיות שבהם נברא העולם ויש לפרש כי העולם כולו נברא בצרופי אותיות רוחניים כידוע שבכל נברא ונעשה ובכל פרט ופרט יש בו צרופי אותיות שבהם נברא כידוע וכאשר מאמין האדם השלם באמו"ש שהשם אחד ית"ש הוא מקור וראש לכולם ומחייב את כל פרט ופרט בכל נאצלים ונבראים יצורים ונעשים בכל עת ורגע בלי הפסק כלל ומתבונן בזה שכל צרופי אותיות שבכל העולמות ופרטיהן המה עולים לשורשן ולמקורם המחייב אותם שהוא ה' אחד ית"ש כמאה"כ החכם עיניו בראשו וגו' ר"ל מסתכל תמיד בראש ומקור המחייב את כולם ועי"ז נופל עליו אימה ויראת בושת מגדולתו ית' ומשתוקק

באהבה עזה לדבק בשורש ומקור החיים המחיה את כולם ה' אחד ית"ש באמת ועי"ז פועל העלאת נצוצות קדושים מכל פרט ופרט למקורם ולשורשם לאחד יחיד ומיוחד וזהו בחי' צרוף אותיות שמצרף כל הצרופים ומעלה אותם הצרופים היינו הנצוצות הקדושים שבכל פרט ופרט לשורשם ה' אחד ית"ש וזהו עיקר בחי' המשכן שעל ידו שרתה השכינה בתוך כל או"א מישראל כמאה"כ ושכנתי בתוכם ואחז"ל מלמד שהשכינה שורה בתוך כל או"א כי המשכן נעשה מהתרומה שנתנו ב"י כל אחד ואחד נדבת לבו ואח"כ נאסף ונצטרף הכל ביחד ונעשה המשכן אחד והוא בחי' צירוף אותיות שנצטרפו הפרטים ונתעלו לבחי' קדושה לשורשם ומקורם ה' אחד יחיד ומיוחד ית"ש ע"י בצלאל שהיה יודע לצרף אותיות כדי להעלותם למקורם ועי"ז פעל להמשיך לכל או"א אור ושפע קדושה משכינה ממקור החיים והקדוש' שתהיה השכינה שורה בתוך כאו"א וזהו עיקר גדול בעבודת ה' ומרומז בתבת בראשית בי"ת רא"ש ר"ל בי"ת הוא שנים מרמז לבחי' התחלקות שיהיה נצטרף ונתעלה הנצוצות הקדושים לראש ומקור הכל כנ"ל גם בראשית מספר י"ג לחושבן זעיר דחנוך מרמז ג"כ לבחי' זו שיהיה בחי' צירוף אותיות לבחי' אחד גימטר' י"ג וזשאה"כ ויקבור אותו בגי' וגו' ופי' המגיד זללה"ה שבחי' משה בחי' דעת שורה בגי' מקום נמוך ובחי' ענוה ולפי דברינו נוכל לפרש שבחי' משה בחי' דעת בחי' אמת בחי' התחברות המדות הוא בג"י גי' אח"ד היינו במקום שיש צירוףאותיות לבחי' אח"ד כנ"ל גימט' ג"י כשמאמין באמונה שלימה שהכל עולה לשורש אחד ה' אחד יחיד ומיוחד ושהוא מחייה את כולם בכל עת ורגע בלי הפסק כלל ועי"ז ממילא יש לו בחי' גי' בחי' מקום נמוך בחי' ענוה שנעשה נמוך ושפל ואז שורה עליו בחי' משה בחי' דעת התחברות המדות בחי' ג' אבות חג"ת היינו אהוי"ר באמת בלתי לה' לבדו ועי"ז ממשיך עליו אור ה' מחמשים שערי קדושה ואור תורה וזהו מרומז בפ' לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם כי אתם המעט מכל העמים וגו' ואחז"ל שאתם ממעטים עצמכם לפני פי' שע"י שיש לכם בחי' מעט בחי' ענוה אתם ממשיכים עליכם בחי' חש"ק ר"ת של חמשים שערי קדושה גם ר"ת של ח"ולם ש"בא ק"מץ מרמז לבחי' ג' אבות חול"ם תפארת שב"א גבורה קמ"ץ חסד היינו אהבה ויראה ואמת היינו שע"י בחי' ענוה ובחי' ג' אבות כנ"ל על עצמו אור של חמשים שערי קדושה כנ"ל ואור תורה וזה היה בחי' המשכן שהיה בחי' צרוף אותיות כנ"ל שנעלו כל הפרטים לבחי' אחד ולכן השרה בתוכו בחי' ארון בחי' אור נ' ר"ל אור נ' שערי קדושה ובתוכו היה מונח אור תורה שנמשך ע"י בחי' חשק ח"ולם ש"בא ק"מץ גימט' תורה וז"ש בזוה"ק לא אדכר שמא דמשה בפרשתא דא וכו' לפי שאמר ואם אין מחני נא וכו' ולכאורה אינו מובן שיהיה נענש ח"ו על שמסר נפשו על ישראל שהיא בחי' יקרה וגדולה מאוד ולפי דבריו יפורש בעז"ה עזה"ד שמשה מרמז על בחי' דעת שכולל כל נשמות ישראל ותמיד היה מצרף האותיות שבישראל אמנם עדיין היה בבחי' שם משה ר"ל אעפ"י שהיה בחי' כללות וצירוף האותיות בבחי' אחדות אבל מ"מ היה עדיין בבחי' שם מחמת שלא היה עדיין בבחי' ביטול לכן נקרא בבחי' שם בחי' אותיות אבל כאשר מסר נפשו על ישראל והעלה את צירוף האותיות של כל ישראל עד בחי' פה עליון לבחי' נ' שערי קדושה עד שנכללו ונתבטלו במקורם במציאותם בבחי' נשיקה בחי' נש"ק עד שלא ניכר שום בחי' אותיות מחמת ביטול במציאות במקורם כנ"ל לכן לא אדכר שמא

דמשה בפרשתא דא כי לא ניכר שום בחי' אותיות אפילו בבחי' התכללות בחי' משה רק בחי' ביטול וזהו וימת שם משה וגו' כתוב שם בשין ימנית כי שין ימנית מרמזת על בחי' ג' אבות דקדושה בחי' אהבה ויראה ואמת בלתי לה' בחי' חשק ח"ולם ש"בא ק"מץ בחי' ח"משים ש"ערי ק"דושה שעלה משה לשם בבחי' מס"נ על ישראל כנ"ל אבל אצל עמלק כתב אשר שם לו בדרך בעלותו בשין שמאלית שמרמזת על בחי' ג' המדות בבחי' שמאל בחי' סט"א וזשאה"כ ומזהיר ואמר ולא יזח החושן מעל האפוד וגו' פי' מעל הוא לשון מעלה מרמז על בחי' אותיות הקדושים שהקדושה הוא בחי' מעלה על בחי' הס"א הנקראים עמ"ל בחי' עמלק וזשה"כ כל עמל אדם לפיהו ר"ל שיעלה האדם בחי' עמל בחי' אותיות שאינם בבחי' קדושה יעלה לבחי' קדושה בחי' פיהו פה העליון והנה בחושן היו נחקקים האותיות היינו כל אות בפני עצמו בחי' התחלקות וזהו מרומז בפ' ולא יזח החושן מעל האפוד ר"ל שחושן היה בו אותיות נחלקים ומזהיר הכתוב שיהיו בבחי' מעל בחי' קדושה ולא יזח מעל האפוד גימ' פה עלין שיוכללו במקורם כנ"ל וזה מרומז בפסוק ואתה תצוה וגו' פי' ואת"ה גימט' בי"ת תצו"ה גימט' ראש ר"ל שיתעלה בחי' אותיות שנקראים בחי' בי"ת בחי' בתים בצרופה כדאיתא בס"י והם בבחי' התחלקות בחי' בי"ת בחי' שנים שיתעלו לבחי' תצו"ה בחי' רא"ש למקורם מקור החיים כנ"ל לבחי' א"ת "בני ישראל ר"ת אב"י גימטר' אח"ד שיתעלו לה' אחד בבחי' ביטול במציאות במקורם כנ"ל שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: זכור את אשר עשה לך עמלק.

לכאורה הוא שינוי בין הכתובים שבזכירה זו כתיב מקודם הנעשה בו היינו עשה לך ואח"כ העושה ובזכירות מרים כתב מקודם העושה היינו זכור את אשר עשה ה' אלהיך ואח"כ הנעשה בו היינו למרים. ונוכל לומר עד"ז דהנה איתא בגמרא שבחי' עמלק בא ע"י חילול שבת כמו שדרשו שסמך הכתוב יצאו מן העם ללקוט לפרשת ויבא עמלק מרמז שהיה ע"י חילול שבת ועיקר חילול שבת שהיה בכאן היה בבחי' מחשבה שחשבו על פרנסת חול שלצורך שבת היה נגמר מאתמול ועל שבת דרז"ל ויכל אלהים ביום השביעי כאלו כל מלאכתך עשוי ולא חסר כלל וזה הוא בחי' עשירות שיש לו כל ולא חסר ממנו מאומה אבל כשהוא מחשב מעשה חול מחמת שחסר לו הוא בבחי' עני ורש שתמיד מחוסר משאלות לבו ומכונה באות ריש לשון ר"ש וזהו זכור א"ה אש"ר גימ' שב"ת ר' פי' שתזכור תמיד שבחי' א"ת אש"ר היינו שע"י שהיו בשבת בבחי' ר"ש שהוא חילול שבת זה עשה לך עמלק פי' זה היה הגורם למלחמת עמלק כנ"ל ובזה מתורץ שבזכירה זו כתוב ג"כ מקודם העושה את אשר עשה ואח"כ הנעשה בו היינו לך: זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך וגו'.

ונוכל לומר עד"ז. דהנה יש בחי' שבת הגדול ובחי' שבת הקטן בחי' לוחות הראשונות ובחי' לוחות האחרונות בלוחות הראשונים כתיב זכור את יום השבת מטעם כי ששת ימים עשה ה' וגומר היינו מחמת שבורא עולמים ב"ה היה שובת ביום השבת.

ע"כ צוה את ב"י לשבות בו. ובלוחות האחרונות כתיב שמור את יום השבת וגו' והטעם הוא וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים.

היינו מחמת שבמצרים היו ב"י שובתים ממלאכה יום אחד בשבוע. ומשה היה בוחר להם יום השבת ע"כ צוה לעשות את יום השבת זכר ליציאת מצרים והחילוק בין ב'

טעמים הנ"ל לטעם א' צריך לשבות גם מדיבור בעלמא ששבות בורא עולמים היה רק מבחי' דיבור כמו שכתוב בדבר ה' שמים נעשו וכמו שכתוב ויאמר אלהים וגו' בכל פרטי מעשה בראשית ובשבת קודש ששבת מכל מלאכתו היינו מבחינת אמירה ודיבור ע"כ גם אנחנו צריכים ג"כ לשבות אפילו מדיבור בעלמא: שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול.

כמו שכתוב ממצוא חפצך ודבר דבר ולטעם ב' אינו צריך לשבות רק ממלאכה שמה ששבתו במצרים לא היה רק ממלאכה מקושי השיעבוד ומטעם זה גם אנחנו שאנו עושין זליצ"מ אין אנו צריכים לשבות רק ממלאכה והנה שבת מכונה בשם דירה נאה כמ"ש ושמרו בני"י את השבת לדרתם ואיתא בזוהר לדרתם חסר כתיב זכאה מאן דעביד דירה נאה בליביה והנה בחי' עמלק בא מחמת חילול שבת כמ"ש יצאו מן העם וגו' היינו שמחמת שהיו מחשבין בשבת הרהורי חול זה היה גורם לבחי' עמלק אבל אם היו שומרים שבת כהלכתו מחמת זה היו גורמים ביטול הסט"א מכל וכל כמ"ש בגמרא אלמלא שמרו שבת אחד כהלכתו וכו' ולא היה בחי' עמלק כלל וכלל וזהו זכור את אשר עשה לך עמלק היינו שתזכור תמיד מה שכל אשר עשה לך עמלק הוא רק מחמת בדרך הוא לשון דירה היינו שהדירה שלך שהוא בחי' שבת היה בבחי' בצאתכם ממצרים היינו ששמרו בני"י את השבת רק מחמת זכר ליצ"מ ולא שמרו את השבת כהלכתו להיות נזהר אפילו מבחי' דיבור ומחשבה ממעשה חול וזה היה גורם שיבא עמלק וזהו אשר קרך בדרך היינו זה שקרה אותך היה מחמת בדרך היינו מחמת שבת דירה שלך לא היה כהוגן אבל אם היו בני ישראל שומרים השבת כהלכתו היה בחי' ביטול הסט"א לגמרי מכל וכל ולא היה בא בחי' עמלק: להבין ענין פ' וכו' לזכור עמלק בשבת דווקא.

וגם להבין ענין דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי הנה ענין עמלק הוא בחי' כפירה בהשם בחי' חסרון אמונה ולזו נסמכה פרשה יצאו מן העם ללקוט ולא מצאו וגו' לפסוק ויבא עמלק כו' כי ע"י שלא האמינו בה' ובמשה עבדו אשר אמר להם שבת לא יהיה בו וגו' נתגבר בחי' עמלק ובא עליהם למלחמה לכן תקנו חז"ל לזכור פ' עמלק בשבת דווקא שע"י, שיזכרו בחי' עמלק יבואו להאמין בבחי' שבת כראוי וע"י שיאמינו כשבת ומחה שמו של עמלק מכל וכל.

אמנם כתיב יצאו מן העם ללקוט וגו' שלא יצאו כל העדה רק קצת מן העם שלא היה להם בחי' אמונה בשלימות והיו בבחי' עמלק בחי' המן אלו יצאו ללקוט ושאר העם שהאמינו בה' והיה בבחי' מרדכי לא יצאו כלל ונמצא בעם ב' בחי' בחי' ארור המן היינו הכת שיצאו ללקוט והכת השני שלא יצאו היה בבחי' ברוך מרדכי אמנם בשני הכתות יש מעלה לכל אחד היינו שלכת של ברוך מרדכי יש מעלה גדולה שהיה להם בחי' אמונה חזקה בה' שלא רצו לבחון כלל אם אמת הוא כדברי משה שאמר שבשבת לא יהיה מן רק שהאמינו באמונה פשוטה בלב שלם שהאמת הוא כן רק שאם בא יבא אחד מחוץ למחנה ויאמר שיש מן חוץ למחנה היה נופלים מבחי' אמונה שלהם ונסתפקו בדבר באשר שלא ראו בעיניהם אם כן הוא אם לאו אבל כת הב' של ארור המן שהי' מבחי' עמלק ולא האמינו באמונה פשוטה בדברי משה רבינו ע"ה ויצאו בעצמם לראות היאמנו דברי משה וראו בעיניהם שאין בנמצא מן בשום מקום אפילו מחוץ למחנה ניתוסף אמונה

ונתחזקה בלבם שיום שבת קודש הוא וראיה גדולה מירידת המן ואם אח"כ יבואו כל העולם לומר שהיה מן חוץ למחנה בוודאי היו נותנין נואש לדבריו כי עיניהם ראו ולא זר ולא האמינו לדבריהם שאמרו מזו ראיה גדולה לבחי' שבת.

נמצא שע"י שהכניסו עצמם לבחי' ארור המן ניתוסף להם בחי' קדושה ואמונה רק שלכתחלה אין להכניס א"ע בדברים כאילו כי הוא סכנה כידוע אבל עכ"פ לאחר המעשה יש מעלה בזה כנ"ל ולזה אחז"ל עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי רצה לומר שלא יהא חילוק בין שני הבחי' ר"ל שבחי' ברוך מרדכי יגיע לתוקף האמונה כמו כת של ארור המן שהגיעו לאחר המעשה וכת של ארור המן יגיעו לבחי' אמונה פשוטה כמו הכת של ברוך מרדכי שהיו מתחילתם באמונה שלימה בלתי ספק: דרוש לפורים ואתה תצוה וגו' ויקחו אליך שמן זית זך וגו' להבין ענין מרדכי ואסתר שנהגו לדורות בכל שנה ושנה הנה כבר אמרנו שעיקר העבודה הוא שבכל ענינים גשמיים צריך האדם להסתכל ברוחני שבו הוא הניצוץ הקדוש המחיה ומהוה אותו תמיד הנמשך מבחי' יו"ד בחי' חכמה הנסתר בכל נברא בכלל ופרט ולית אתר פנוי מניה וכ"ז נמשך ונשתלשל ע"י בחי' מלכות שם אדנ"י ית"ש וזהו עיקר עבודת האדם להעלות אותו הניצוץ הקדוש ולחברו למקורו ושרשו באלהים חיים מקור חיותו.

ע"י שיתבונן בכל מעשיו וכל עניניו שיש בהם חיות וכח אלהי ויפחד ויבוש מפני חיות אלהי שבכל דבר ויהיה בעיניו ממש כאלו עומד לפני ממהקב"ה. וידוע שבחי' מלכות היא מכוונה בשם אסת"ר מלשון הסתרה שהיא מוסתרת בכל נברא להחיותו אמנם יש ב' בחי' אסת"ר א' אסת"ר בלא יוד והב' אסת"ר ביו"ד כמאה"כ הסת"ר אסת"ר פני וגו'.

פ"י כשהאלהות הוא בהתגלות קצת והאדם מבין מיד ורואה בחי' קדושה שבכל דבר ועובד ה' ביראה ואהבה בכל מעשיו אפ"י בשעת עסקו במילי דעלמא ואכילה ושתייה אזי נקראת בחי' זו אסת"ר ביו"ד אבל כשהאלהות מוסתרת ממנו (והוא בבחי' הסתר פנים) אזי נקרא אסת"ר בלא יו"ד כי אפילו היו"ד מוסתרת ממנו ובחי' זו נוהג לדורות בכל שנה ובכל אדם היינו כשמתגברת עליו בחי' הסתרה היינו שאינו מאיר עליו הארת אלהות ואז נקרא התגברות עמלק עצה היעוצה הוא שימשיך בחי' יו"ד לבחי' הסתרה הנקרא אסת"ר היינו שימשיך בחי' חכמה שיתבונן איך שבכל דבר יש בחי' יו"ד חכמ"ת אלהות המחיה ומהוה כו' כנ"ל ויהי אסת"ר עם יו"ד ועי"ז יתמלא שם אדנ"י במילואו שהוא ג"כ בגימט' אסת"ר וידוע שאותו חיות אלהי בחי' יו"ד הנ"ל שבכל נברא הוא משם אל שהוא היה התחלת ההשתלשלות כידוע וכשימשוך כנ"ל מחבר אותו יו"ד לשורשו לשם א"ל ויהי בחי' נייחא עלאה בחל שב"ת שהוא גימט' אסת"ר א"ל וז"ש דוד המע"ה שנבא על הגלות ואמר אל"י אל"י למה עזבתני פי' שנסתלק שם א"ל עם בחי' יו"ד מן בחי' שבת ונשאר אסת"ר בלא יו"ד ונתגבר עמלק כמו שהיה בימי מרדכי ואסתר.

והתיקון לזה להמתיק בחי' עמלק שהוא שורש הקליפות גסות הרוח שנקרא ר"ם הוא בחי' מ"ר דכ"י ואמחז"ל מ"ר דכ"י פ"י והתיקון הוא בחי' יו"ד המרמז על בחי' ענוה והכנעה שהיא הקטנה שבאותיות כשמתבונן האדם בבחי' חכמה שבו על בחי' יו"ד שבכל

דבר שהוא חיות אלהי המחי' ומהוה אותו כנ"ל אזי יכנע לבבו בלב נשבר ונדכה ויהיה בבחי' ד"ך וישכון עליו אור ה' כמאה"כ אני אשכון את דכא פי' שבבחי' יו"ד יעשה א"ע ד"ך ויכה עם היו"ד הד"ך כזה יוד פעמים ד"ך עולה גימ' עמלק להמתיק בחי' עמלק גימט' בחי' מ"ר ונעשה מן מ"ר דכ"י פי' שהמתיק בחי' מ"ר בחי' דינים גזירות קשות הנמשך מן עמלק גימ' מ"ר המתיקם ע"י אותיות דכ"י ר"ל י' פעמים ד"ך ונתמלא שבת ע"י שנעשה אסתי"רביו"ד עם שם אל.

וזהו בראות' יחד תכל"ת מרדכ"י ר"ל כשהיהודים ראו יחד תכלית המרדכ"י ר"ל כי בחי' מרדכי הוא תכלית הבריאה שזהו היתה ג"כ ראשית הבריאה שהוא היראה כמאמר בראשית' אותיות (ירא שב"ת) רא"ש בי"ת שצריך להיות בחי' רא"ש בבי"ת (ר"ל כנ"ל בחי' יראה) ועי"ז נעשה ליהודים אורה וזהו ואת"ה תצו"ה גימ' ראש בי"ת ועי"ז נעשה שמ"ן ז"ך בחי' חכמ"ה בחי' אור בחי' נייחא עלאה בחי' שבת ומרומז במלת ז"ך כי כ"ו פעמים יהו"ה עולה מספר שבת יה"ר שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: או י"ל עז"ה ואתה תצוה את בני ישראל וכו'.

הנה אמחז"ל בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין ראה כו'. ולכאורה אין זה מובן דאיתא שעיקר בריה"ע היתה בגין דיתקרי רחום בגין דיתקרי חנון ולפי"ז למה עלה במחשבה לברוא במדה"ד והאיך יתקרי רחום וחנון.

אמנם הענין הוא דעיקר העבודה הוא להפכא חשוכא לנהורא ולהגביר מדת הרחמים על מדת הדין וכמאחז"ל חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה וכיצד יהיה זה היינו כשיסתכל ויתבונן היטב במדת הדין בשרשו יראה שיש בו מדת החסד והרחמים בהעלם כמו היצה"ר שעיקר בריאתו היה בשביל מדה"ר שאלמלא היצה"ר לא היה שכר ותענוג תמידי אינו תענוג רק שהקב"ה חפץ חסד הוא וברא את היצה"ר כדי שיהיה שכר טוב לצדיקים ע"י שיתגברו עליו ויהפכו החושך לאור ויוציאו האור מתוך החושך וכמאחז"ל מה טעם עיזי מסגי ברישא כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא שנבראו בחי' תאות גשמיות בעולם כדי שהצדיקים יהפכו אותם לבחי' קדושה ויהי' אור מתוך החושך וזשאה"כ וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים פי' שתדע ותבין בחי' היום בחי' בריה"ע שהוא ברישא חשוכא והדר נהורא ובזה והשבות אל לבבך לבחי' שני לבבות היצה"ר והיצ"ט כי ה' הוא האלהים פי' שבבחי' ב' לבבות יש בהם בחי' ה' הוא האלהים שיש בבחי' יצה"ר שהוא בחי' דין בחי' אלהים יש בו בחי' ה' בחי' חסד ורחמים כנ"ל.

וזה ענין מרדכי והמן בחי' יצ"ט ויצה"ר שיש בכל אדם וצריך האדם להגביר בחי' מרדכי על בחי' המן וזה מרומז בפסוק כורעים ומשתחווים להמן כי כן צוה לו המלך כאשר מבואר בשם הרב הק' מבארדיטשב ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה כי המלך הוא מלשון נמלך לשון עצה היינו שזהו העצה שמרדכי לא יכרע ולא ישתחוה היינו שבחי' יצה"ט לא יהיה נכנע ח"ו לפני המן בחי' יצה"ר ושמעתי מהרב הק' ר' הירש ליב זללה"ה בחי' שמן וית הוא בחי' גולל אור מפני חושך וחושך מפני אור כי זית הוא בחי' מרירות בחי' שכחה וממנו יוצא שמן בחי' אור עכ"ד זללה"ה וזהו בח' הדבק במדותיו היינו שידבק האדם כל דבר לשרשו ומקורו שהוא בחי' מדת חסד ורחמים כנ"ל ומרומז במלת

בראשי"ת אותיות רא"ש בי"ת פי' שעיקר הבריאה היתה בשביל להסתכל בכל דבר בבחינת ראש ומקור שלו שהוא בחי' בי"ת בחי' רשות היחיד בחי' קדושה שאפי' היצה"ר ג"כ בחי' שרשו ומקורו וראשו הוא בחי' בית בחי' קדושה שנקרא רשות היחיד כידוע וזהו מרומז בפסוק ואת"ה תצו"ה היינו ואת"ה גימ' בי"ת תצו"ה גימ' רא"ש לרמז שיחברו ישראל בחי' רא"ש בי"ת כנ"ל ועי"ז ויקחו אליך שמ"ן זי"ת היינו שבזה יוציאו שמן בחי' אור מן החושך בחי' זי"ת כנ"ל ועיקר הסגולה לבא לבחי' זו הוא ע"י ענוה בחי' מ"ה ורמזו רז"ל באמרם חייב אדם לברך בכל יום מאה ברכות שנאמר מה ה' שואל מעמך וגו' א"ת מה אלא מאה פי' שחייב אדם לברך על בחי' מא"ה ר"ת של מ"רדכי א"סתר ה"מן היינו שאפי' על בחי' המן בחינת יצה"ר יברך ג"כ כנ"ל ויגיע לבחי' זו ע"י בחי' מ"ה בחי' ענוה כנ"ל (ויהי' נעשה מ"ה מדת ה"רחמים).

גם מרומז בתיבת ואת"ה בחי' זכור את יום השבת וגו' ודרז"ל זכור את יום השבת מאחד בשבת היינו שבכל וא"ו ימי החול יזכור לחברם לבחי' שבת וזהו ו"אתה וא"ו אתה לחבר בחי' וא"ו ימי החול לבחי' את"ה בחי' שבת כנ"ל בחי' אתה הוא כ"ז אותיות את הוא כ"ב אותיות מא' עד תי"ו וה"א הוא כנגד ה"א אותיות מנצפ"ך וכלם] נכללים בקדושת שבת כי תיבת שבת גימ' כ"ז פעמים שם העצם ית"ש מרמז על הכ"ז אותיות שמקבלים קדושה עליונה משם העצם ית' וזה פי' ודבר דבר ולזה אפי' ע"הירא לשקר בשבת כי הכל רק באמת שהוא ראש תוך סוף של כ"ז אותיות והוא מדה שביעית בחי' שבת יה"ר שנזכה לזה: בלילה ההוא נדרה שנת המלך ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים וגו'.

ואיתא בגמרא שנת המלך מלכו של עולם וא"ל בזה האופן עדה"מ והילוך לעבודת השי"ת דהנה עיקר השגחת הבוב"ה הוא רק לנמוכי הרוח כמה"כ קרוב ה' לנשברי לב ועיקר בחי' ענוה בשלימות היא כשאינו יודע כלל שהוא בבחי' ענוה ושפלות אבל כשיודע בעצמו שהוא בבחי' שפלות זהו אינו ענוה בשלימות ובחי' ענוה מכונה באות יו"ד שהוא קטנה שבאותיות ומכונה באות כ' ע"ש צדיקים מטין וכפוף ראשיהם גם בחי' ענוה מכונה בשם מאה והוא כענין מודי"ם גימ' מאה וצריך לכרוע כדאיתא בספרים הקדושים גם כ"ף במילואו הוא גימ' מאה ע"ד ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך אל תקרי מה אלא מאה וזהו אדם כי יקריב מכ"ם גימ' מאה וזהו קרבן לה' כמה"כ זבחי אלהים רוח נשברה ואז הוא מכונה בשם אדם כשהוא בבחי' ונחנו מ"ה בגמטריא אד"ם והכלל הוא שעיקר בחי' העבודה הוא בבחי' שפלות וענוה באמת ואז הבוב"ה משרה שכינתו עליו כמאה"כ אשכון את דכא רק אעפ"י שיש לו ענוה בשלימות אעפ"כ צריך להיות בהתחזקות ביותר להתפלל לפני הבוב"ה ולא לחשוב כי מי אנכי לגשת אל הקודש רק אדרבה להתחזק יותר ויותר מחמת האמונה שאתה שומע תפלת כל פה רק ההתחזקות צריך להיות בגודל אימה ויראה ופחד וזהו ויקרא אל משה עי' שמשה הי' בבחי' יראה והכנעה וזהו מרומז בתיבת ויקרא אותיות רי"ו מתיבת ויקרא גימטריא ירא"ה אות ק' מרמז על הכנעה כנ"ל וא' זעירא מרמז ג"כ על הכנעה וזהו הפעולה שדיבר ה' אליו שנתייחד הדיבור אליו ובוזה מתורץ מה שכתוב ויקרא וידבר ובחי' ענוה באמת הוא בחי' חשק כדאיתא בגמ' חושקני בכם כי אתם המעט שאתם ממעיטין עצמיכם לפני ולהבין מהו ענין חשק נוכל לומר עד"ז ששם הוי"ה ב"ה בניקוד צבאות הוא ח"לם

ש"בא ק"מץ ר"ת חש"ק וזהו חשקתי בכם פי' שאני משרה קדושת שמי עליכם כשאתם ממעיטין עצמיכם לפני גם חשק מרמז על ג' הוי"ות בניקוד ג' נקודות אלו וזהו ענין מגילה שאות יוד מתיבת מגילה מרמז על ענוה ואותיות מגל"ה גימ' ג"פ הוי"ה ב"ה.

והכלל שצריך האדם לזכך החומר מכל, וכל ולפי ההזדככות כך הוא בחי' שפלות ולפי השפלות כך הוא התגלות אלהות עליו וזהו ג"כ מרומז בתיבת מגילה שאות יוד מרמז על ענוה פי' כפי ההכנעה כך הוא מגלה אלקותו עליו וזהו זאת התורה אדם פי' שהתורה אינה מתקיימת אלא כשהוא בבחי' מ"ה גימ' אד"ם כדאיתא בגמ' שהתורה נמשלה למים מה מים יורדת למקום הנמוך אל התורה אינה יורדת אלא לנמוכי רוח וכשהוא לומד תורה בענוה שלימה הבוב"ה משרה שכינתו עליו קדושת שם הוי"ה ב"ה בניקוד חשק ומשתעשע עמו וחשק בו ולזה מרמז תיבת תור"ה גימ' חל"ם שב"א קמ"ץ ועתה נחזור לענינינו שעיקר השגחת הבוב"ה הוא רק לנמוכי רוח ומשגיח עליהם בעינא פקיחא אבל כשהוא ח"ו בבחי' גסות הרוח הבוב"ה אינו ומשגיח עליו בעינא פקיחא ונעשה ח"ו בחי' שינה וזהו בלילה ההוא נדד"ה גימ' ג"ס מחמת שהוא בחי' גסות הרוח לכך נעשה שנת המלך מלכו של עולם בחי' שינה ומזה בא בחי' גבורה הנ"ל ויאמר להביא ספר הזכרונות דברי הימי"ם גימטריא מאה היינו לבוא לבחי' ענוה בשלימות ואזי ויהיו נקראים לפני המלך להשפיע מדת חסד על כללות מחמת שבוודאי ישגיח עליהם בעינא פקיחא כמאה"כ קרוב ה' לנשברי לב ומשפיע השפעות טובות וברכות לכלליות אמן כן יהי רצון: פרשת כי תשא עוד דרושים מפ' זו תמצא בפ' שקלים כי שם מקומם ועשית כיוור נחושת וגו'.

ויש לדקדק למה נאמר פרשה זו בפרשה כי תשא ולא נאמרה אצל מלאכת המשכן וכליו ונ"ל ע"פ דאיתא אמר ר"ע לתלמידים כשתגיעו לאבני שיש טהור אלתאמרו מים מים ואיתא בספרי קודש הפירוש ע"ז כי קודם שהגיעו למדריגה זו של אבני שיש היו צריכים למים מי מקוה לטהר את גופם אבל כשיגיעו למדריגה זו של אבני שיש לא יצטרכו עוד למים מי טהרה וזהו שאמר להם אל תאמרו מים מים פי' שאינכם צריכים לזה ע"כ וזהו פירוש ולעניננו בשעת מלאכת המשכן לא היה צריכים למים כי היו אז במדריגה גדולה כידוע אבל פרשת תשא נאמרה אחר מעשה העגל שנפלו ממדריגתם ואו היו צריכים למים ע"כ נאמרה פרש' הכיור: או יאמר עד"מ ועבודה הנה הענין של שמירת שבת הוא להיות לו בחי' שב"ת אותיות תש"ב היינו שישוב הכל לשרשו ע"י בחי' שבת תש"ב בחי' ישוב הדעת שיתבונן היטב בבחי' ישוב הדעת איך שכל נברא לא נברא אלא לכבודו ב"ה ולבחי' מי היתה כוונת בריה"ע כמרומז במלת בראשית שיש בה האותיות שב"ת בחי' תש"ב כנ"ל שע"י בחי' ישוב הדעת שלו ישוב הכל לשרשו ולמקורו היינו לברר מכל דבר הניצוץ הקדוש שיש בו ולהשיבו למקומו הראשון שמשם נחצב שגם היצה"ר גופא נברא בשביל זה בכדי לאכפיא ולהכניעו ולהחזירו לבחי' קדושה וע"ז רמזו רז"ל במתק לשונם אל סדין את חבירך עד שתגיע למקומו היינו שלא תוכל לו לבחי' לדין היינו להמתיק הדינים עד שיהיה לך בחי' זו שתגיע למקומו היינו שתסתכל במקומו ושרשו למעלה והנה באמת זו היא עבודה קשה מאד לכן נתן לנו הקב"ה תורתו הקדושה שע"י עסק התורה שיעסוק האדם בו ביגיעת נפש ובעמקות בכל כוחו ולא רק משפה ולחץ כ"א ללמוד באימה ויראה ויגיעה גדולה ואז יאיר בו המאור שבה ויחזירו למוטב

ויפסק ממנו הזוהמא בחי' תאות הגשמיות כמו שהיה במעמד הר סיני בשעת מתן תורה שפסקה זוהמתן מבחי' גשמיות ונזדככו מאוד שראו בכל נברא עקרו ושרשו של כל דבר והיה להם בחי' יראה אמיתיות עד שעשו ערב רב אותו מעשה ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חור"ב גימ' יראה פי' שנסתלק מהם אותה בח' יראה האמיתית שהיה להם כנ"ל וכאשר פרשנו על הקושיא למה לא נכתב פרשת הכיור בין שאר מלאכת המשכן עז"ה כי עיקר בחי' העבודה הוא בחי' אמת היינו שלפי פשוטו שיתרחק מדבר שקר וידבר אמת ועוד זאת תהי' עבודתו שיסתכל בכלי דבר באמתיתו של דבר וקיומו כי שקר אין לו רגלים ואין לו קיום והעמדה והן הם כל בחי' תאות עוה"ז שאין להם קיום בהעמדה לעולם רק לפי שעה וחלף ועבר כמעט רגע אבל בחי' קדושה הוא דבר אמת וקיים לעד וכל מי אשר ירצה לדבק א"ע לקדושה ולהתפלל שתהיה תפלתו עושה יחודים למעלה צריך בתחלה לדבק א"ע בבחי' ה' אלהיכם אמת הנ"ל ואח"כ ה' שפתי תפתח לתפלה לכן בשעת עשיית המשכן וכליו היינו תיכף אחר מעמד הר סיני שהיתה פסוקת זוהמתן לא היו צריכים לבחי' כיור מים עוד לרחיצה מטומאה כיון שפסקה זוהמתן והיו דבקים בבחי' אמת בחי' יש אמת וקיים לעד אבל אח"כ שע"י אותה מעשה נסתלק מהם בחי' הנ"ל ע"כ נצרכו לבחי' כיור שירחצו ואמר הכתוב ורחצו וגו' לרמז לבחי' יש גימ' ורחצו היינו שידבקו א"ע לבחי' י"ש אמ"ת וקיים לעד וזהו מרומז בפסוק אך את שבתותי תשמרו היינו תיבת אך מרמז לבחי' אמת כי א"ך פעמים א"ך גימ' אמ"ת והיינו שע"י בחי' אמ"ת תשמרו בחי' שבת שהוא בחי' תש"ב כנ"ל ולזה רמז ר"ע לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים פי' כשתגיעו לבחי' י"ש שמרומז באבני שיש שהוא בחי' אמ"ת אזי לא תצטרכו עוד לבחי' מים לרחיצה כיון שתהיו בבחי' פסוקי זוהמתן כיון שאין שם דובר שקרים יהי רצון שנזכה לזה אמן: ואתה דבר אל בני ישראל וגו' וי"ל במלת ואתה שאין לו פירוש ואם שכמה פעמים כתיב בתורה כן כגון ואתה תצוה או ואתה תדבר וגו' אבל על כולם איתא בזוה"ק פירוש עליהם וע"ז אין בו פירוש שהיה צריך לכתוב גם כאן אחר מלת ואת"ה תדבר באות ת' וכתוב רק דבר בלא ת' מקודם והנה להבין כ"ז נפרש תחילה ענין המיעוט של שפרש"י למעט שבת ממלאכת המשכן ולכאורה אין זה מיעוט אלא רבוי שנתרבה לאסור בשבת גם מלאכת המשכן שנאסר בו בשבת המלאכה כמו שאר מלאכות הדיוט גם קשה שנכתב אצל המיעוט של אך גם רבוי במלת א"ת כי כל אתין וגמין רבויין הן כידוע והנהיתפרש זה ע"ד הפשט בתחילה דהנה יש ב' בחי' שמירת שבת היינו במעשה ובמחשבה אמנם החילוק בין שמירת שבת במעשה ובין שמירת שבת במחשבה הוא כך שבבחי' מעשה אסור בשבת המלאכה אפילו כשיש בהמעשה איזה מצוה ג"כ אסור אבל המחשבה מותרת במקום שיש איזה מצוה כמו מחשיכין על התחום וכנ"ל ולזה נאמר כאן אצל מלאכת המשכן מיעוט וריבוי היינו מיעוט אצל המעשה למעט מלאכת המשכן שלא לעשותו בשבת ונאמר רבוי של א"ת לרבות המחשבה של צרכי מלאכת המשכן שמותרת בשבת כיון שיש בו מצוה כנ"ל זהו ע"ד הפשט ולפרש עדה"מ הנה גדולים נמוכי רוח לפני הקב"ה כמאה"כ את מי אשכון ואת דכא וגו' ולכן צריך האדם להתבונן תמיד איך שהוא רחוק מה' ומשוקע בתאוות גשמיות בחשכות גדול ופגם בעולמות עליונים ע"י מדו"מ שלו אשר לא לה' המה ויעיין בזה היטב הדק עד שיראה באמת גודל החשכות שלו ויפול לבו

בקרב שיהיה לו לב נשבר ונדכה באמת לפני ה' ויתחרט ע"ז מאד ויקבל ע"ע לשוב בתשובה לה' באמת ולקשר לב ומחשבה בלתי לה' לבדו אמנם בהאיך אנפין יקום קדם מלכא אחר שנתוודע לו באמת גודל ריחוקו מאור פני ה' וא"כ כיצד יתחיל לקרב לעבודתו ית' לכן עצתו הוא שימשוך ע"ע י"ג מדות הרחמים ע"י שיזכור איך שהוא רחום וחנון הוא וברא עולמו בגין דיתקרי רחום וחנון וכנ"ל וימינו פשוטה לקבל שבים לכן יעשה א"ע כקטן שנולד ויעזוב כל אשר עשה מקודם וידבק כל דבור ומחשבה ומעשה שלו בלתי לה' לבדו בגודל תחנונים ותפלה לפני ה' וה' ברוב רחמיו יקבל תפלתו ותשובתו וימשיך עליו י"ג מדות הרחמים וזשאה"כ ויעבור ה' על פניו ויקרא וגו' פי ע"י בחי' ויעבור ה' היינו ע"י שהאדם מעביר על פניו בחי' ה' מדת הרחמים (ומעביר על מדותיו הראשונים) כנ"ל עי"ז ויקרא ה' ה' אל רחום וגו' שממשיך עליו ה' י"ג מדות הרחמים כנ"ל וממשיך עליו בחי' קדושה ובחי' יראה לה' בחי' קדושת שבת וזה מרומז במיעוט ורבו אצל שבת היינו שבתחילה צריך האדם להיות בבחי' מיעוט בחי' א"ך בחי' שפלות כנ"ל ואח"כ יהיה בחי' רבוי בחי' א"ת היינו בחי' ה' ברחמי ה' כנ"ל ויהיה בבחי' רבוי לקרב א"ע לבחי' קדושה ואע"פ שאינו כדאי כנ"ל וע"י ב' בחי' אלו של מיעוט ורבוי בחי' א"ך א"ת כנ"ל יהיו בחי' שבתותי תשמרו"ו שימשוך ע"ל בחי' קדושת שבת כנ"ל וכ"ו מרומז בפסוק כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם וגו' היינו תש"א ראשי תיבות של א"ת שבתותי תשמרו היינו שיהיה בחי' רבוי כנ"ל אחר בחי' לפקודיהם שמרמז לבחי' מיעוט (לשון לא נפקד ממנו איש) כנ"ל שהיו בתחלה כנ"ל ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם וגו' פי שיהיה בבחי' מסירת נפש לה' וכמאחז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה וזהו עיקר של כל תרי"ג מצות ומרומז בר"ת של ת"ש א"ת ר"אש ב"ני י"שראל גימט' תרי"ג ומרומז כל הנ"ל בפסוק זבח"י אלהי"ם רו"ח נשבר"ה ס"ת גימ' ס"ג שהוא מלשון נסוג אחר מחמת בוש שמרמז לבחי' ענוה בחי' מיעוט הנ"ל וס"ת של ל"ב נשב"ר ונדכ"ה גימ' או"ר מרמז לבחי' ריבוי שאח"כ כנ"ל שמאיר עליו קדושת ה' וכמאה"כ זרח בחוש"ך או"ר לישרים שע"י בחי' החוש"ך שבתחלה יהי לו אח"כ בחי' אור הנ"ל (ועדיין קושיא של ואתה דבר אינו מתורץ לי) והוא בחי' אור מלמעלה למטה והוא בחי' וא"ו התקשרות ואות ה"א הוא בחי' מיעוט וזהו ואת"ה וא"ו את ה' דבר אל וגו': ויאמר ה' וגו' אך את שבתותי תשמרו וגו'.

פירש"י אכין ורקין מיעוטין למעט שבת ממלאכת המשכן להבין מהו לשון למעט שלכאורה הוא רבוי ולא מיעוט הנה כתיב ושמרו בני ישראל את השבת לדורותם וגו' ואיתא לדרתם כתיב חסר לעשות לו דירה נאה בליבי' פירוש לעשות לשבת דירה נאה בליבי' בבחי' ל"ב שמרמז לתורה שמסיימת בלמ"ד ומתחלת באות בי"ת וכשלומד תורה בימות החול בקדושה כראוי בזה עושה דירה נאה לבחי' שבת וכמאמר חז"ל עשה שבתך חול פי' חול מכין לשבת שבחול הוא עושה הכנה ודירה לבחי' שבת וע"ז אנו מתפללים וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו כו' שבת קדשך פי' שיהי' למוד התורה הוא בחי' ל"ב בטהרה ובאמת ונוכל להנחיל בחי' שבת קודש בדירה נאה וטהרה ונזכה לבחי' מש"השבת הוא חלקו כמאמר ישמח משה במתנת חלקו ולכל זה רמזו חז"ל במתק לשונם הנהב אכין ורקין מיעוטין למעט שבת כו' פירוש אך מרמז לעשרת הדברות

שמתחלת באות א' ומסיימת באות כ' והם כללות התורה ומצוותיו ותיבת מעט מרמז לבחי' משה שנאמר בו ותחסרהו מעט מאלהים כמאמר חז"ל חמשים שערי בינה נבראו בעולם וכולם נתנו למשה חסר אחד שנאמר ותחסרהו וגו' עוד רמזו מע"ט לקי"ט צרופי אלהים שנתנו למשה כידוע וזה שאחז"ל אך וגו' למעט שבת כו' פירוש ע"י אך היינו ע"י עשרת הדברות שהיא כללות התורה ומצוותיה זוכין לבחי' מע"ט מבחי' משה ובחי' שבת פירוש שע"י למוד התורה בטהרה זוכין לבחי' דירה נאה לשבת שהוא חלקו של משה בחי' מעט יהי רצון שנזכה לזה אמן: לא תוכל לראות את פני כי לא יראני האדם וחי.

וקשה הא כתיב ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו וגו' ונ"ל כי אין ה' אחד שורה אלא על אחד בתי' אחדות כשיש בחי' אחדות בישראל וזשאה"כ ודבר ה' אל משה פא"פ אימתי ידבר ה' פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו פי' כאשר יש אחדות בין אנשים ומדבר איש אל רעהו באמת ובחיבה ובאחדות בפה ובלב כאחד אז הקב"ה משרה שכינתו עלינו וגם עם משה רבינו ע"ה דבר פנים אל פנים אבל כאשר גרם החטא כי הפסוק לא תוכל לראות את פני נאמר אחר מעשה העגל או נאמר לא תוכל וגו' כי לא יראני וגו' פי' שאין שאר שום אדם רואה אותי ע"י שאין להם בחי' אחדות וע"כ גם אתה לא תוכל לראות את פני כי אם וראית את אחורי: דרוש לפרשת פרה ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי כן חור וגו' ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה וגו' לעשות בזהב ובכסף ובנחשת וגו' ויש לדקדק למה לא כתב ואמלא אותו בחכמה ובתבונה ובדעת בכל מלאכה ואם תאמר שזה שני ענינים היינו בחכמה שאר חכמות וגם לעשות בכל מלאכה ה"ל למכתב ולעשות בכל מלאכה בוא"ו כדי לפרש בלשון וגם ולהבין זאת נקדים תחילה להבין בכתובים והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות ואחז"ל א"ת חרות אלא חירות ולכאורה קשה והא כתיב אדם כי ימות באוהל ואמרו ז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ולא חירות א"כ משמע איפכא אלא הענין הוא מיתה פירושו ביטול ר"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית ר"ל שיבטל עצמי בכל תאוותיו ותענוגיו שיהיה רק לה' ולתורתו ולא לשום תאוה זרה אשר לא לה' המה וכשמרגיל עצמו בענין זה וה' בעוזרו אז באמת הוא בן חורין מן היצה"ר והוא בחי' חירות שאין ליצה"ר שום שליטה עליו להכניס בו שום תאוה זרה גשמיות וכן היה באמת אחר מעמד הר סיני ונתנו הלוחות באותה ביטול שהוא בחי' חירות ולא היה להיצה"ר שום שליטה עליהם והיו נהנים מזיו השכינה כבגן עדן שאין שם אכילה ושתייה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה וכן בעוה"ז מי שזוכה להיות לו אותה בחי' ביטול וחירות כנ"ל עולה לבחי' כת"ר ועטרה בראשו להיות בבחי' נזיר כמאמר האבן עזרא בפירושו מלת נזיר מלשון נזר ועטרה כי הנזיר האמיתי הוא מי שאין לו באמת לתענוג גשמי שום תאוה וחמדה כגון לבשר ויין וכדומה מצד שהוא מבחי' ביטול הנ"ל ואז הבוב"ה ממשיך עליו בחי' נזר בחי' עטרה שמקיף הראש בבחי' מקיף להגן עליו לבל ישלוט עליו שום יצה"ר וכן היו תיכף אחר מעמד הר סיני בבחי' נזר ועטרותיהן בראשיהן ולא שלטה בהם יצה"ר והיו בני חורין בבחי' חירות הנ"ל אבל אחר שעשו עגל ומסכה נעשה, בחי' מסך ומבדיל בין ישראל לאביהם שבשמים ושלטה בהם היצה"ר להתאוות לתאוות זרות והיו צריכים

לעבודה גדולה ויגיעה רבה לעבוד את ה' והיו צריכים לבחי' לב נשבר ותשובה באמת כפי שהיו בתחילה בבחי' חירות ולא היה שום שליטה ליצה"ר עליהם ולא היו ראויים לאותה מעשה כי איך שלט בהם היצה"ר להחטיאם כ"כ כמאחז"ל לא היו ישראל ראויים לאותה מעשהאלא להראותם כת תשובה שקדמה לבריה"ע שגם לחטא ועון כזה הועילה התשובה אמנם יש ב' מיני תשובה תשובה תתאה הוא תשובה סתם להיות סור מרע ועשה טוב בפועל ממש ובחי' ב' הוא תשובה עילאה להיות בבחי' מיתה וביטול ואין לה ממש לבטל כל תאוותיו ומחשבותיו לה' כנ"ל ולזה רמז משרע"ה באומרו ועתה אם תשא וגו' ואין ועתה אלא תשובה כמאה"כ ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך ר"ל שכך אמר משרע"ה להבוב"ה ועתה אם תשא היינו אם תמחול להם ע"י תשובה סתם מוטב שהם יחזרו בתשובה ואם אין ר"ל אם היו צריכים לתשובה עילאה דווקא בחי' תשובה של אין וביטול כנ"ל מחני נא וגו' כי עבודה גדולה היתה ואת להגיע לבחי' תשובה כזו כי הבחי' נזיר בחי' מקיף בחי' כתרותיהם בראשיהם כבר היה ניטל מהם וזהו אשר צוה ה' על מעשה הפרה שהיא מטהר את הטמאים ומטמא הטהורים שמרמז לבחי' תשובה שתמיד הוא מטהר את הטמאים הם הרשעים רק לפעמים נזדמן גם למי שהוא עובד ה' תמיד באמת בתמים אעפ"כ יזדמן לו שום עבירה בכדי שיגיע לו עגמת נפש ע"ז בבחי' לב נשבר ונדכה ויחזור בתשובה שלימה עי"ז יעלה למדריגה יותר עליונה ממה שהיה מקודם כמאחז"ל לא היו ישראל ראויים וכו' אלא שאסור לעשות כן לכתחילה כי זהו בכלל אחטא ואשוב שאין מספיקים וכו' ובחי' זו נקרא מטמא הטהורים שהוא מתחילה טהור רק בשביל שיזכה לבחי' תשובה נזדמן לו שום עבירה כנ"ל ולכן צריך כל אדם ליזהר בזה ולהבין בעצמו כשרואה שאינו מאיר עליו אור ה' שיתלהב לבו לה' בתשוקה כראוי ידע שאין זה כי אם מצד שאין לו בחי' חירות הנ"ל בחי' ביטול כ"א מתאוה לתאות גופנים ואם שיהיה בהיתר אינו בבחי' הסתפקות כגון באכילה ושתייה וכדומה שמזה נעשה לו מסך מבדיל לכן עצה היעוצה לו לחזור בבחי' תשובה להיות דואג לבו בקרבו ע"ז בבחי' לב נשבר ונדכה על החשכות שבא לו ע"י מסך המבדיל הנ"ל ויהיה עי"ז בבחי' ביטול ומיתה להשתוקק לה' להדבק בו ואז יתמלא בחי' דין בחי' אלהים שהיה עליו מקודם בחי' אלהים פשוט ועתה, נמשך לו המילוי שהוא גימטר' רוח ונעשה רוח אלהים וזה שאה"כ ראה קראתי בשם בצלאל ואחז"ל בצל אל היית פי' שהי' בבחי' זו כשבא עליו בחי' אלהים בחי' דין בחי' הסתר כמו הצל שנעשה על ידי הדבר המפסיק בינו ובין השמש בחי' מסך רק שהי' מסתכל ומתבונן מאוד וראה בבחי' אל שצריך לתשובה וכן עשה תשובה ונתמלאו בחי' אלהים ונעשה רוק אלהים וזה שאה"כ ואמלא אותו רוח אלהים כנ"ל היינו שנתמלא כנ"ל בחכמה ובתבונה ובדעת ר"ל שהיה בבחי' דעת בחי' התחברות לעשות בזה ובכסף ובנחושת ר"ל אפילו כשעסק בג' קווין הללו בחי' גשמיות היה בבחינת דעת בחי' התחברות לחבר כל הבחינות לקדושה ונתמלא רוח אלהים וזהו וביום פקדי ר"ל ביום הוא בחי' אור אלהי פקדי לשון חסרון פירוש כשיהי' בחינת יו"ד בחינת אור אלקית אז יראה בעצמו בחינת חסרון ויהיה לבו נשבר ונדכה ע"ז ויעשה תשובה ואו ופקדתי לשון אחסר מהם חטאתם ואמחול להם בבחי' חסד לאברהם הנקרא מגן אברהם ואמר הרב הקדוש מבארדיטשוב שלזה נקרא מגן אברהם מלשון מגן וחנם רק מצד חסדו ית' יה"ר שנזכה לתשובה שלימה אכי"ר: זאת חוקת

התורה אשר צוה וגו' ויקחו אליך פרה וגו' ונוכל לומר בדרך מוסר ע"ד שאמר המגיד זללה"ה שפרה אדומה מרמזת על בחי' תשובה כי בחי' תשובה מכונה בשם אם.

שהיא קודמת לולד כך התשובה היא קודמת לעולם וכמו שאיתא עד לא בראת עלמא בראת תשובה ועל פרה אדומה אמרו תבוא אמו וכו' ע"כ מרמזת פרה אדומה על בחינות תשובה עכ"ד. וגם יש לומר כי אם הוא מלשון עיקר כמו שאיתא יש אם למקרא כי עיקר בריאת העולם היה בשביל בחי' תשובה כי התחלת התורה בראשית ברא אלהים וגו' כי עיקר בריאת שמים וארץ היה בשביל בחינת ראשית בחי' תשובה כי כשאדם עושה תשובה הוא בבחינת ראשית והתחלה כקטן שנולד דמי כמו שכתוב אני היום ילדתיך והנה עיקר בחי' תשובה הוא להיות בבחי' לב נשבר להיות חטאיו נגדו תמיד ולזכור כל מה שפגם בעונותיו ולהתחרט עליהם אמנם אף עפ"כ צריך להיות בבחינת התחזקות ולבטוח בבוראעולמים ב"ש שהוא רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ונושא עון.

שבדאי ימחול לו כי לא למגנא איתקרי רחום וחנון וצריך להתחזק א"ע בעבודתו ית'. ולא להיות בזה בבחינות שפלות ואפשר לרמז שזה הוא ענין שאמרו חז"ל השח בין תפלה לתפלה עבירה הוא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה כי תפלה מלשון התחברות כמו שאיתא בקב ותפלות ותפלה של יד מרמז על בחי' ענוה ושפלות שהוא כעד הלב מרמז על בחי' לב נשבר ושל ראש מרמז על בחינת התחזקות בעבודת השי"ת כמו שכתוב שכל אדם האריך אפו.

שמחמת שכלו הוא מחזק א"ע שהוא ארך אפים ועי"ז יעורר מדת ארך אפים למעלה: וא יבטח בה' שהוא ארך אפים וזה הוא השח בין תפלה לתפלה היינו המפסיק בין התחברות תפלה של יד הרומזת לבחי' שפלות לתפלה של ראש הרומזת לבחי' התחזקות. עבירה היא בידו היינו שאין לו שום התחזקות באמת מחמת העבירות שבידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה כי גם במערכי המלחמ' נאמר איש הירא וגו' ואמרו חז"ל הירא מעבירות שבידו כי אעפ"י שבאמת הוא בבחי' שפלות מעבירות שבידו.

צריך לבטוח בה' שהוא ארך אפים. ולהיות בבחי' התחזקות.

אבל מי שלא חטא כלל אינו רשאי להיות בבחינות התחזקות לבטוח בה' שהוא ארך אפים כ"א יהיה בבחי' התחזקות שהוא רחום וחנון ובקל ח"ו יוכל לכשל באיזה עוון וזה צריך להיות רק בבחי' שפלות ויראת ה' וזה הוא ענין פרה אדומה לטהר טמאים היינו מי שהוא טמא ח"ו אז צריך לטהר א"ע להיות בבחי' התחזקות לבטוח בה' שהוא רחום וחנון ובוודאי ימחול לו.

אמנם בטהורים אם יהיה בבחי' התחזקות הזאת אזי ח"ו יוכל להכשל באיזה עון וזה הוא לטמא טהורים והנה בספר תוי"י איתא בשם עוללות אפרי' כי מחטא העגל נשאר רשומה לדורות. עריות.

גזל: לה"ר ר"ת עגל ואפשר לומר שהתקון לזה הוא לימוד תורה עבודה ג"ח ר"ת עג"ל והנה עתה בעונותינו הרבים אשר חרב בהמ"ק ואין לנו בחי' עבודה ע"כ בחינת תענית הוא במקום עבודה שהוא ענוי נפש שלא לאכול רק הצריך לקיום נפשו בלבד. ולהרחיק א"ע ממותרות ולכוף כאגמון ראשו ואז הוא בחי' צום והנה ע' של עבודה הוא נגד פ'

של עריות וענוי נפש שהוא קדש עצמך במותר לך הוא עיין תחת עיין של עבודה ובבחי' זו יבוא לבחינת כי עין בעין נראה בשוב ה' את שיבת ציון ונגד ג' של גזל התקון הוא ג"ח בממון.

ונגד הלמ"ד של לה"ר התקון הוא לימוד הלכה המכונה בשם קול: ואז נשלם צום קול ממון: גימט' זאת. ופרה אדומה מכפרת על חטא העגל כמאמרם תבוא אמו ותקנה את בנה וזה הוא זאת חוקת התורה אשר צוה ה' לאמר כי תיקון חטא בעגל הוא בחינת זאת כנ"ל ופרה אדומה ג"כ מרמזת על בחי' תשובה.

וזה הוא זאת חקת גימטר' ראשית ה'. ראשית היא בחינת תשובה.

שבשביל זה הי' עיקר בריאת שמים וארץ ה' מרמזת ג"כ על בחינת תשובה כמאמר חז"ל ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם וזה רמזה התורה כי פרה אדומה מורה על בחי' תשובה יהי רצון שנזכה לזה אכ"ר: או יאמר זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר וגו' ויקחו אליך פרה אדומה תמימה וגו'.

הנה הקשה המגיד זללה"ה למה נקראת זאת המצוה חקה הלא יש לה טעם כמאחז"ל תבא אמו ותקנה מעשה בנה והשיב הוא זללה"ה שהתשובה על העון בעצמה הוא בחי' חקה בלא טעם כי שורש הדין נותן מי שחטא ימות רק שהוא יתברך מלא רחמים וחפץ חסד הוא והקדים התשובה וזה הי' עיקר בריה"ע בגין דיתקרי רחום בגין דיתקרי חנון וזה הוא בחי' חוקה ועבור זה נקראת תשובה אימא עלאה בכתבי האר"י זללה"ה כי כמו שהאם היא סבה להולדת הולד וקודמת במציאות כך בחי' התשובה היא סבה לקיום העולם והיא בחי' קודמת להעולם כידוע ואפשר להסביר ענין זה דפרה אדומה עפ"י מה שראיתי בספר של הצדיק הרב מפולנאה ז"ל שהענין חטא העגל שאמרו חז"ל שאין לך פקודה ופקודה שלא יהיה בה מחטא העגל כמהה"כ וביום פקדי ופקדתי וכתוב שם שעג"ל ר"ת ע"ריות ג"ז ל"שון הרע כמאמרם ז"ל רובם בגזל ומיעוטן בעריות וכולם בלה"ר וזהו מרומז בחטא העגל כאמור למעלה והתיקון לחטא עגל היינו לשלשה עבירות הם שלשה בחי' אחרים כנגדן אשר בהם יתוקן חטא העגל הנ"ל שהוא ע"בודה ג"מילות חסדים ל"ימוד תורה ר"ת ג"כ ע"גל היינו שבתורה ועבודה וג"ח יכולים לתקן בחי' חטא ע"גל שמרמזים על שלשה חטאים הנ"ל כמאמרם ז"ל על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבוד ועל גמילו' חסדים ועוד אמרו מפני מה הלמ"ד גבוה מכל האותיות לרמז כי גדול הלימוד שמביאה לידי מעשה נמצינו למדין שבשלשה בחי' הללו היינו בעבודה ג"ח לימוד יכולים לתקן בחי' חטא עגל היינו עריות גזל לשה"ר וכ"ז הי' יכול להיות בזמן שבהמ"ק היה קיים היה יכול להיות בשלימות תיקון העגל כי בחי' עבודה הוא בקרבנות והי' יכול להיות כסדר עבודה ג"ח לימוד תורה ועכשיו בעו"ה שאין לנו מקדש עיקר העבודה הוא הלימוד כמאחז"ל כל העוסק בתורת עולה כאלו הקריב עולה וכו' רק שא"א להיות התיקון בשלימות עד שיקדים העבודה קודם הג"ח והלימוד אך יכול להיות כסדר הזה ג"ח לימוד תורה ואח"כ יכול להיות הבחי' עבודה שיהי' חשוב כאלו הקריב קרבנות ועיקר ג"ח הוא להשתתף בצערו של חבירו כמו בצערו ממש וזהו בחי' אחד א"ח דל"ת היינו להיות אחיו של דל וכמו ששמעתי מהרב הק' אב"ד דק"ק בארדיטשוב שאמר בשם המגיד ממעזריטש ז"ל שאחד משלשה עשר

דברים שהתורה נדרשת בהם הוא גזירה שוה היינו בחי' השתוות שירגיש בצערו של חבירו כמו בצערו ממש בשוה וזאת הוא בחי' אחדות ממש וגומר וזהו עיקר ג"ח אשר בזה יוכל לתקן בחי' עגל כאמור למעלה וזה כונת הפסוק זאת חקת התורה היינו שחק"ת בגמטרי' אח"ד כי כמו שאות א' הוא אחד ביחידות כך אות ק' הוא אחד במאות והתי"ו הוא ד' במאות לרמז על האמור למעלה שעיקר התיקון הוא בחי' אחדות גמור עם בני אדם וזה עיקר ג"ח ואח"כ התורה היינו לימוד התורה ואח"כ אשר צוה ה' לאמר זהו מעשה הקרבנות בחי' עבודה ובזה יתוקן חטא העגל כאמור למעלה: דבר אל בני ישראל ויקחו אליך וגו' ויש לדקדק הלא הדיבור היה אל משה ואל אהרן והיה ליה למכתב דברו בלשון רבים גם לכתוב אליכם לשון רבים לא לשון יחיד גם להבין תיבת לאמר.

ולפרש זה ע"ד המוסר הנה ידוע מאמר חז"ל כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו וארז"ל אסור להנות מהעולם הזה בלא ברכה כי בכל דבר נברא יש חיות רוחני קדושה בחי' אותיות רוחניות צרופי אותיות אשר בו נברא והוא המקיימם ומהוה אותם תמיד לכבודו לצורך גבוה לכן כאשר בא להנות מאיזה דבר נברא יברך תחילה כדי שיזכור בהחיות הרוחני אשר בו ושלא נברא אלא לכבודו שיהיה נעשה בו צורך קדושה כגון אם הוא דבר מאכל יאכל אותו לצורך גבוה היינו שע"י אכילה זו יתחזק גופו ושכלו לעבודת הבוב"ה לתורה ותפלה וכן בכל דבר הנאה מאיזה דבר נברא בוודאי יש בו צורך גבוה וצריכים לכוון בהנייתו להעלותו לקדושה וכ"ז ישים אל לבו בשעת הברכה עובר להנייתו ולא יסיח דעתו מכל זה כל משך זמן אכילתו והנייתו לכוון בלתי לה' ולא למלאות תאוותו ולמלא כריסו כדי שלא יבא ח"ו לבחי' פן תאכל ושבעת ורם לבבך ושכחת וגו' ויען שרצה הקב"ה לזכות אותם ושיהיה להם כח לקדש עצמם באכילה ושתייה ושאר הנאות כנ"ל לפיכך הזהיר לנו לקדש כל דבר ולהכניס בו בחי' קדושה כגון בתבואה לעשות בהם תחילה מצות תרומות ומעשרות וחלה לכהנים וללויים ולעניים וכן בשאר כל דברים לעשות בהם איזה מצוה בכדי שיתפוס בהם בחי' קדושה וגם בזמן הזה שבעו"ה בטלו תרומות ומעשרות ינתן מהמאכל בתחילה צדקה לעניים בכדי שיעשה בו מצוה ויכנס בו בחי' קדושה וגם קודם האכילה לברך עליו ובזה יוכל אח"כ לאכול בקדושה שלא יטמטם את לבו ח"ו לבא לבחי' ורם לבבך ושכחת וגו' ויהיה התורה והמצות חקוקים על לוח לבו לבלתי ישכחם אפילו רגע וזהו סמיכות פ' חקת אחר ענין תרומות ומעשרות כי אחר שהזהיר ה' לקדש התבואה בתרומה ומעשרות לכהנים ולויים כדי להכניס בהתבואה בחי' קדושה כנ"ל אמר הכתוב וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר פ' כל ענין התרומות ומעשרות אשר דבר ה' ליתן למשה ולאהרן היינו לכהנים ולויים הוא בשביל לאמ"ר אותיות ל"א ר"ם פ'י שלא יבא לבחי' ר"ם לבבך ושכחת וגו' כנ"ל גם שלא יבא לבחי' מ"ר בחי' תמורה מלשון המר ימיר לשון חילוף שלא יחליף ולא ימיר בחי' קדושה לבחי' גשמיות ח"ו וזהו מרומז במלת לאמ"ר אותיות ל"א מ"ר כנ"ל כי ע"י שאוכל המאכל בתאוה גשמיות ובא לבחי' ר"ם לבבך וממיר ומחליף תענוג רוחני ונצחי בתענוג גשמי עובר כנ"ל ומסיים הכתוב ויקחו פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה ע"ל וגו' פ'י פרה אדומה שמעשיה בחוץ מרמז לבחי' אכילה שמעשיה רשות בבחי' חוץ כי מצות מעשיות נקראים בחי' קרבן פנימי שמעשיה בפנים בבחי' פנימי ובחי' מאכל ומשתה שהוא רשות נקראים בחי' פרה אדומה שמעשיה בחוץ

בבחי' רשות וע"ז אמר הכתוב כאשר תקח אותה בחי' לאכילה תדקדק שלא יהיה בו מום היינו שלא יהיה בהמאכל שום חשש איסור ח"ו אשר לא עלה עליה ע"ל פי' מלת ע"ל הוא ר"ת של עי"ן ל"ב עפ"י מאמר חז"ל עינא ולבא תרי סרסורי עבירה ננהו פי' שע"י שיקדש א"ע באכילה ושתייה כנ"ל לא יתקלקל בחי' עי"ן ל"ב ויהיה בקדושה ובטהרה כנ"ל שנזכה לזה כן יהי רצון אמן: או יאמר דבר אל בני ישראל וגו' ויקחו אליך פרה אדומה וגו' הנה איתא בגמרא על פסוק אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני שפסוק זה אמר שלמה על פרה אדומה שמטהרת את הטמאים להבין זה (גם לשון אמר"תי אחכמה) הנה נודע שעיקר השראת הקדושה היא על בחי' ענוה ונשברי לב כמאה"כ אשכון את דכא ושפל רוח היינו שתמיד יבין האדם בדעתו מיעוט עבודתו לה' ואדרבה שהוא משוקע בתאות חומריות עוה"ז ואעפ"י"כ ה' נותן לו חיי ומזונ' בבחי' חסד חנם וקא כאשר שמעתי בשם המגיד הגדול ז"ל שפירש מג"ן אבר"ם לשון מג"ן בחי' חנם היינו שהקב"ה הוא נותן לעולם בחי' חסד חנם וזהו בחי' מגן היינו חנם ובחי' אברהם היינו בחי' חסד וזהו היתה בחי' אברהם שהיה מבין בדעתו תמיד איך שהקב"ה עושה עמו חסד חנם בחי' מגן אברהם וזה שאה"כ אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד פי' שהקב"ה אמר לו אל תירא אברם בעבור שאנכי בחי' מגן לך בחי' חנם כנ"ל לכן שכרך הרבה ע"י בחי' זו של מא"ד בחי' מ"ה בחי' מאד מאד הוי שפל רוח כי בעבור זה תשרה עליך תמיד בחי' הקדושה ולא תירא וגם בחי' זו נולד מבחי' ענוה שמחמת גודל שפלתו בעיניו נמאס לכן כשהוא מסתכל ומעיין בחבירו תמיד הוא א רואה בחבירו מעלות יתירות שאין רואה בעצמו וכמו שאמר המגיד הגדול זללה"ה על פסוק והאיש משה ענו מאד מכל האדם וגו' פי' שמשה היה רואה בכל האדם מעלות יתירות טובות יותר מבעצמו וזהו בחי' פרה אדומה שמטהרת הטמאים וכו' היינו שתיבת פר"ה מרמז לבחי' בה"מה ותיבת אד"מה מרמז לבחי' אד"ם עד"ה אדם ובהמה תושיע ה' היינו שהאדם יהיה חשוב אבולו כבהמה עוד מרמז מלת פר"ה לבחי' ב"דה שהפה נחלפת לבי"ת לפעמים כידוע ונעשה בר"ה ס"ת של ל"ב נשכ"ר ונדכ"ה לרמז לבחי' ענוה ונשברי לב הנ"ל (ותיבת אדמ"ה מרמז לבחי' אד"ם בחי' מאד הוי שפל רוח) גם פר"ה אדומ"ה גימטריא מג"ן אבר"ם לרמז לבחי' חסד חנם כנ"ל ואמר הכתוב ויקחו אליך בחי' זו המרומז בפרה אדומה כנ"ל ובחי' זו היא מטהרת הטמאים היינו שדן אחרים תמיד לכף זכות שתמיד רואה בהם מעלות טובות יותר מבעצמו כנ"ל אעפ"י שבאמת המה טמאים ורשעים רק הוא מגודל ענותנותו הוא מטהר אותם הטמאים ואת עצמו שהוא טהור תמיד הוא מטמא ומפשפש במעשיו ורואה שעדיין לא הגיע לבחי' קדושה בשלימות וזשאה"כ זאת חקת התורה פי' ע"י בחי' זו תהיה התורה אצלך בבחי' חק"ה חקוק"ה בלב ומתקיימת רק ע"י בחי' אש"ר צו"ה ה' לא"מר ר"א גימ' ענ"וה שהוא בחי' פר"ה אדומ"ה כנ"ל שמטהרת הטמאים כו' כנ"ל כי אין התורה ובחי' קדושה מתקיימת על בחי' גסו"ת הרוח בחי' ג"ס כמרומז בפסוק כי לא יראני האד"ם וח"י פי' כי מי שהוא בבחי' אד"ם ח"י גימטר' ג"ס זה אינו יכול לראות בחי' קדושה שלי ואין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו היינו שמסלק מעצמו בחי' אד"ם ח"י בחי' ג"ס וזהו שאמר שלמה המלך ע"ה אמרתי אחכמה לקנות בחי' חכמה והבנתי שעיקר החכמה הוא להבין בחי' והיא רחוקה ממני שעדיין לא השגתי בחי' הקדושה בשלימות כנ"ל ובבחי' זו יכול האדם

להשיג בחי' קדושה וחקת התורה כנ"ל וכן שמעתי מאדמו"ר המגיד ז"ל אמרתי אחכמה וגו' רק באו"א יה"ר שנזכה לקצת מן הקצת כן יהי רצון אמן:ויקהל משה וגו' אלה הדברים וגו' וקושית אוה"ח בזה הלא אלה הדברים מרמזים לט"ל מלאכות שאסור לעשות אותם בשבת ואיך יתכן בזה הלשון לעשו"ת אות"ם אדרבא הלא אסור לעשותן בשבת ואפשר לפרש עד"ז כי מאמר הגמרא ע"פ ויבא גוי צדיק שומר אמונים א"ת אמונים אלא אמונים מאי אמ"ן אל מלך נאמן וזהו אמונה בביאת משיח ואעפ"י שיתמהמה וכו' ובחי' חסד שבבריאת עולמות כמאה"כ כי אמרתי עולם חסד יבנה ובחי' יראה שבבריאת העולם כמאה"כ בראשית ברא אלהים א"ת וגו' בבחי' א"ת כי א' מרמז לבחי' חסד שברא עולמו בגין דיתקרי רחום וחנון ואות ת' מרמז לבחי' יראה כשמקבל עליו עומ"ש ראוי לעשות לו חסד ועד"ז יבואר פלוגתא דר"א ור"י חזד אמר בניסן נברא העולם וחדד אמר בתשרי נברא העולם בניסן נגאלו בניסן עתידים ליגאל שאלו ואלו דברי אלהים חיים כי ניסן הוא בחי' חסד אביב אותיות כסדרן ותשרי בחי' יראה אותיות למפרע וכשהוא בבחי' יראה שמקבל עליו עומ"ש אז הוא בחי' חסד כנ"ל וג' בחי' הנ"ל מרומזים באמ"ן היינו אל מלך נאמן כי אל בחי' חסד ומלך בחי' יראה שיקבל עליו עול מלכות שמים ונאמן בחי' אמונת משיח וצריך האדם להתאמץ לבא לג' בחי' הנ"ל ע"י אחר היינו המברך שהעונה אמן גדול יותר מן המברך והטעם בזה דבברכה הוא רק שם ומלכות והוא א"מ אבל הבחי' ג' היינו אות נו"ן אין בברכה אבל העונה אמן יכול לבוא לג' בחי' הנ"ל שיש בו וג' בחי' הנ"ל מרומזין בבחי' שבת שי"ן בחי' אמונה הרמוז ליום שכולו שבת ב"ת הס בבחי' חסד ויראה שמחמת ב' טעמים היה הצווי של שמירת שבת בחי' יציאת מצרים ובחי' בריה"ע שמרמזין לב' בחי' הנ"ל וג' סעודות שבת ג"כ מרמזין לג' בחי' הנ"ל וג' בחי' הנ"ל מרומזין בתיבת ט"ל כי ט"ל גימ' ג"פ אח"ד נגד ג' בחי' הנ"ל כי בריאת שמים וארץ הוא בחי' אחד כי בראם אחד יחיד קדמון בחסד וקבלת עומ"ש היא בחי' אח"ד כי הוא ית' יחיד במלוכה וביאת משיח הוא בחי' אחד כמאה"כ ונשגב ה' לבדו ביום ההוא וזהו כוונת הכתוב אלה הדברים כי אל"ה הדברי"ם גימ' אמ"ן במילואו היינו בחי' ט"ל שלשה פעמים אח"ד שהם כנגד ג' בחי' הנ"ל אשר צוה ה' לעשות אותם כי ג' בחי' הנ"ל דייקא צוה ה' כנ"ל וזהו לעשו"ת את"ם הוא א"ת מ"ם היינו ג' בחי' הנ"ל א' בחי' כנ"ל שהוא בחי' חס"ד ות' הוא בחי' תשרי יראה שהוא קבלת עומ"ש מ' הוא בחי' משיח בחי' אמונה הנ"ל וזה דייקא צוה ה' לעשות וזהו ג"כ ששת ימים תעשה מלאכה מחמת שבימי החול צריך לבוא לבחי' אמן ע"י אחר כי אחד מברך ואחר עונה אמ"ן ג' בחי' הנ"ל והנה מלאכה יש בו צירוף א"ל מכ"ה הוא שם אדנ"י במספר מורה על מלכותו ית"ש וזהו ששת ימים תעשה מלאכתך אבל בשבת קודש יהיה לכם שבת שבתון כי בשבת נעשים ג' בחי' הנ"ל ע"י כאו"א כי בשבת כ"א מדובק בג' בחי' הנ"ל ונעשים ממילא כנ"ל וזהו והמלאכה היתה די"ם והותר שיהיה בחי' יתר"ו מבחי' מלאכה שאין בה כ"א ב' בחי' הנ"ל ונחסר ממנו הבחי' ג' היינו שמורה על בחי' אמונה כנ"ל אלא והותר שבאו גם לבחי' ג' גם המשכן הנעשה בט"ל מלאכות שהוא גימ' ג"פ אח"ד מורה על ג' בחי' הנ"ל יהי רצון שנשיג ג' בחי' הנ"ל באמת אמן כן יהי רצון: או יאמר עזה"ד דהנה עיקר בריה"ע היתה בשביל היראה הנקראת ראשי"ת כמאה"כ והאלהים עשה שייראו מלפניו וגו' כי זה סוף כל דבר ותכלית הבריאה שיזדכך

האדם ויהיה לו בחי' יראה אמיתיות ורצה הקב"ה לזכות את בני האדם שיודככו לבחי' יראה לפיכך הרבה להם תורה ומצות כדי שע"י תורה ומצות יזדככו מזוהמתם מבחי' גשמיותן כמו שהיה בסיני וזהו ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכל"ת לרמז לבחי' תכלית לשון הסתכלו"ת ולשון תכלי"ת וסוף היינו שיסתכל בתכלית עיקר הבריאה שהיתה בשביל היראה כנ"ל ויתבונן בגודל רוממותו ית"ש ובשפלות מעשי האדם ופחיתת ערכו ופחיתת עבודת האדם לה' ועיני ה' משוטטות בכל הארץ בבחי' עין רואה ומסתכל תמיד בלי הפסק בכל מעשי האדם ובז' יכנע מאוד בראותו דלות מעשיו במיעוט עבודתו לה' לפני גודל רוממותו ית' שמסתכל תמיד בעי"ן רואה כנ"ל וזהו ענין ע' רבתי של שמע וד' רבתי של אח"ד שזהו עיקר יחודא דשמע ישראל שיהיה לו בחי' ד' רבתי ובחי' עי"ן רבתי היינו שיסתכל תמיד בדלות מעשים ובבחי' עי"ן רואה ועי"ז תפול עליו אימתה ופחד יראה אמיתיות לפניו ית' וזהו בחי' דעת בחי' ד"ע את אלהי אביך ועבדהו שיהיה לו בחי' דעת בחי' ד"ע רבתי המרומזים בל"ט אתוון דיחודא דשמע ישראל ולזה רמזו רז"ל במתק לשונם כל הקורא ק"ש שחרית וערבית כאילו קיים מצות לא ימיש כנ"ל היינו כשיש לאדם בחי' יחודא דשמע ישראל בשני בחי' הנ"ל היינו בחי' ערבית בחי' חשכות שמרמז לבחי' ד' רבתי בחי' דל"ת מעשיו בחי' הכנעה כנ"ל וגם יש לו בחי' יחודא בבחי' עי"ן רבתי שמבין בחי' עין רואה כנ"ל ואיש כזה בוודאי מקיים לא ימיש ע"י בחי' הכנעה ויראה שיש לו בחי' דעת הנ"ל וזה מרומז ג"כ בבחי' תפילין שמניחין בימי החול תפילין של יד על יד כהה היינו שנכנע בעיניו וכהה ע"י התבוננו בבחי' דל"ת רבתא הנ"ל ומניח תפילין על ראשו מרמז לבחי' עין רואה מלמעלה על ראשו של אדם כנ"ל ועי"ז נמשך עליו בשבת קדושה עליונה בחי' דע"ת ואין צריך אז לבחי' תפילין וכשיש לאדם בחי' דע"ת הנ"ל נעשה לאדם בחי' מקיף בחי' מ"ם סתומה בחי' רשות היחיד לשמרו מהחיצונים וזה מרומז בפסוק ויקהל משה את כל בני ישראל היינו עד"ת אותיות דע"ת לרמז לבחי' דע"ת הנ"ל בחי' ד' רבתא ובחי' עי"ן רבתי כי כשעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן וכשחטאו ונסתלקו מהם בחי' דעת כמאה"כ ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב בחי' ע"ד ונצטרכו אח"כ שנית להזדכך מזוהמתן להגיע לבחי' יראה והיו צריכים לבחי' דעת הנ"ל והמשיך משה רבינו ע"ה בחי' דעת הנ"ל על כל בני ישראל וזשאה"כ אח"כ אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם מרמז שע"י בחי' ל"ט מספר ה' אחד בחי' אתוון דיחודא דשמע ישראל בבחי' ד"ע רבתי הנ"ל יעשה בחי' אותם או"ת מ' סתומה בחי' היקף כנ"ל יה"ר שנזכה לזה אכיה"ר: ששת ימים תעשה מלאכה וגו' לא חבערו אש בכל מושבותיכם וגו'.

לפרש ע"ד המוסר כתיב סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור וגו' שעיקר כונת בריה"ע ותכלית כל הנבראים הוא בשביל היראה ולבחי' זו חוקר ה' תמיד אם הוא בשלימות כמאה"כ אני ה' חוקר לב ובוחן כליות פי' שבחי' היראה יען שבשבילה נתקיימו כל הנבראים והוא חיות של כל הנבראים שאלמלא היראה לא נבראו כל הנבראים ולא נתקיימו כידוע לכן נקראת בחי' יראה בבחי' לב וזהו אני ה' חוקר ל"ב היינו שחוקר אם יש בחי' לב בשלימות ובוחן כליות מלשון כלתה נפשי לה' היינו אם יש בחי' אהבה וכליון הנפש לה' ועל בחי' זה הוא עיקר בחי' השראת השכינה בחי' בנין ביהמ"ק כשיש בחי' יראה בלב ישראל אז שורה בתוכם השכינה והוא בחי' בנין המקדש

כמאה"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם מלמד שהשכינה היתה שורה בתוך כל אחד מישראל היינו שזהו גופא בחי' בנין המקדש שיהיה בחי' יראה בלב מישראל ותשרה בהם השכינה וכשנסתלק מהם ח"ו בחי' יראה מישראל נסתלק ח"ו השכינה ובנין המקדש וזהו בחי' האפו"ד שהיה על לב אהרן תמיד לרמז שע"י גודל היראה ובחי' השראת הקדושה שהיה בלב אהרן היה בחי' אפו"ד בחי' פדו"ת וזהו עיקר עבודתנו לטהר לבנו שיהיה בחי' לב בחי' יראה בטהרה שיהיה זך בלתי לה' לבדו ולוה אנו מתפללים וטהר לבנו לעבדך באמת שיהיה הלב דבוק בבחי' אמ"ת אות מ"ם כי מ"ם הוא בחי' יראה שהיא מקפת את האדם כנזכר בפ' הקודמת וזהו מרומז בפסוק ויקהל משה גימ' מלכו"ת בחי' יראה אשר צוה ה' לעשות אות"ם או"ת מ"ם היינו שצוה ה' לעשות בחי' אות מ"ם בחי' יראה בשלימות ומרומז בפסוק ל"א ת' בערו א"ש ב"כ כל מ"ושבותיכם ר"ת אותיות ל"ב אמ"ת שיהיה הלב דבוק בבחי' אמת כנ"ל יה"ר שנזכה לזה אכיה"ר: ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת לחשב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחושת.

ולכאורה שני התיבות אלו רוח אלהים המה מיותרים ואינם שייכות לכאן ונ"ל ע"ד העבודה דהנה עיקר עבודת השם הוא בבחי' הכנעה וענוה וקדושה כמ"ש כי לא יראני האדם וחי האד"ם ק"י בגימטר' ג"ס הוא גסות הרוח כי כשיש לאדם ח"ו גסות הרוח ח"ו לא תוכל לראות את פני כי אין אני והוא יכולין וכו' וזהו כי לא יראני האדם אימתי וחי כשהוא מדביק עם מספר ח"י הוא גסות כנ"ל לובחי' ענוה נקרא צרי בחי' צורה בחי' רפואה לשון הצרי אין בגלעד כי העיקר הוא בחי' ענוה כמ"ש כי אתם המעט שאתם ממעטים עצמכם לפני ולכך חשקתי בכם בימי מתן תורה וזהו וייצר ה' אלקים עפר מן האדמה פי' וייצר הוא בחי' צורה ורפואה אימתי עפר מן האדמה פי' כשנדמה בעיניו שהוא רק עפר ואפר ואח"כ ויהי האדם לנפש חיה וזהו הרופא לשבורי ל"ב ר"ת גימטר' ס"ה שהוא ה"מעט מע' והוא בחי' ענוה ואז הוא בחי' רפואה וזהו הרופא וכו' והכלל העבודה הוא בחי' ענוה ושפלות היינו אפילו הוא חכם ואדם גדול בחכמה ובתבונה ובדעת אעפ"כ יהיה נראה בעיניו כאלו הוא בבחי' ראשית והתחלה לכסוף ולהשתוקק מתי יגיע לבחי' חכמה ביתר שאת מתי ישיג אותה ובוודאי יעזור לו הש"י לבא למדרגה יותר גדולה אבל אם הוא גדול בחכמה ואינו בבחי' ענוה ושפלות גורם שחכמתו מסתלקת ממנו כמאחז"ל אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו וזהו ואמלא אותו רוח אלקים בגימט' צר"י הוא בחי' צורה ורפואה ואימתי כשיהיה בבחי' שפלות וענוה באמת וזהו ואמלא אותו בבחי' צרי בחכמה בתבונה ובדעת פי' ע"י בחי' רוח אלקים גימט' צרי שהוא בחי' ענוה כנ"ל ואמלא אותו בכדי שבחי' חכמה בינה דעת יהיה קיים אצלו שאם אין לו בחי' ענוה ושפלות באמת אין קיום לחב"ד אדרבה ח"ו מסתלקת ממנו וכו' וזהו ולחשוב מחשבות שתמיד יחשוב וכסוף וישתוקק מתי יגיע לבחי' הנ"ל כאילו עדיין לא הגיע כלל לשום מדרגה כנ"ל ויהיה סיפוק בידו לעשות בזהב ובכסף פי' בחי' יראה ואהבה ובנחושת אפי' בשעה שעוסק בצרכי גשמיים שהוא בחי' נחש יהיה כוונתו ומחשבתו דבוקה לה' וכ"ז הוא ע"י בחי' ענוה באמת שנזכה לוה אכיה"ר: דרוש לפרשת שקלים מפרשת ויקהל (מה שאמר הרב ז"ל בפ' שקלים כשחל להיות בשבוע זו) אלה הדברים וגו' לעשות אתם: ויש לדקדק הלא כאן הזהיר הש"י את ב"י על שמירת השבת שלא

לעשות שום מלאכה וכמאחז"ל אלה הדברים מכאן אזהרה על ט"ל מלאכות שלא יעשה אותם בשבת וא"כ איך שייך כאן לומר לשון לעשות אותם לשון עשיה אדרבה הוה ליה למימר שלא לעשות אותם ויש לתרץ ע"ד המוסר דהנה כתיב סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם ואמחז"ל שלא נברא העולם אלא בשביל לצות לוה כי עיקר בריאת השמים והארץ לא היתה רק בשביל היראה כמאמר בראשית בשביל היראה שנקראת ראשית ע"כ צריך כל האדם להשתדל תמיד להשיג מדת היראה יראה עילאה יראת בושת להתבונן תמיד איך שמלא כה"כ ומחיה את כולם בכל עת ורגע כמ"ש אם יסתר איש וגו' ולקיים שויתי ה' לנגדי תמיד וגו' ויתבונן תמיד בגדולתו ית' ולירא מפניו ומזה יזכה למדת אהבה מאת הבורא ית' שכשיהיה לו מדת יראה אזי יתן לו הקב"ה מדת אהבה לאהוב אותו ית' מתנת חנם ויהיה נקרא תמיד בשני המדות אהוי"ר כמאה"כ תמים תהיה עם ה' אלקיך שהשני השמות האלו מרמזים לשני המדות היינו שם הוי' מרמז לבחי' האהבה ושם אלקיך מרמז לבחי' היראה פי' אימתי תהיה תמים כשתהיה מדת האהבה שהוא בחי' שם הוי"ה עם מדת יראה שהיא בחי' שם אלקים וזהו שאחז"ל אדם הראשון דו פרצופין נברא פי' שאדם הראשון נברא בשביל שני בחי' בשביל בחי' אות ד' המרמז לבחי' יראה שמתירא מפני גדולת הבוב"ה שהוא בעצמו דל ועני שאין לו מגרמי' כלום ומתבושש ומתיירא ממנו כמאמר דהמע"ה דלותי ולי יהושיע ר"ל ע"י בחי' יראה שאני בעיני בחי' ד"ל ע"כ ולי יהושיע יהושיעני הש"י ליתן לי מתנת חנם בחי' אהבה ואות ואו של דו פרצופים מרמז לבחי' אהבה והתחברות פי' שאדם הראשון נברא באותן שני בחי' ר"ל שזכה להם לבחי' יראה ואהבה בשלימות ומשרע"ה זכה לאותן בחי' בשלימות עוד יותר ונעשה מן ד"ו י"פ ד"ו כי כל דבר שבקדושה לא פחות מעשרה ונעשה מן ד' מ"ם ומן וא"ו נעשה סמ"ך וזשאה"כ ויתן על פניו מסוה היינו ע"י בחי' מ"ם סמ"ך שהוא בחי' ד"ו כי ד' פעמים יו"ד הוא מ"ם וא"ו פעמים יו"ד הוא סמ"ך שמרומז בהם יראה ואהבה שהם אותיות י"ה משם העצם ב"ה כידוע וזהו ג"כ ענין מקדש ומשכן בחי' ירא"ה כי מקדש מרמז לבחי' יראה כמאה"כ ומקדשי תיראו ומשכן מרמז לבחי' אהבה וזשאה"כ ועשו לי מקדש פי' בחי' יראה יעשו בעצמם ע"י התבוננות בגדולת הבורא ב"ה כנ"ל וא ושכנתי בתוכם ממילא ר"ל שאתן להם בחי' אהבה במתנת חנם וזשאה"כ זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש עשרים גרה וגו' כי השקל הקודש היא עשרים שהוא שני יודין המרמזים לשני הבחי' יראה ואהבה כי כל מדות שבקדושה לא פחות מעשרה ע"כ מן אחד נעשה יוד וע"כ בחי' קדושה צריך להיות בשלימות בשני יודין כלומר יראה ואהבה אלא שבתחילה צריך האדם להשתדל ביגיעה רבה עד שישגי בחי' היראה וזהו מחצית השקל שהוא בחי' יוד אחד הוא בחי' היראה ובחי' יוד השניה היא בחי' אהבה יתן ה' במתנת חנם ויהיה בשלימות ולוה נקרא בחי' זו בשם שקל שהוא שקול כנגד כל העולם כולו ובאלו הבחי' נבנו האדנים והמקדש בחי' מלכות בחי' יראה ר"ל שהמלכות נקרא בחי' יראה וע"י בחי' מלכות ר"ל שבאדם משים על לבו תמיד עומ"ש כמאן דקאים קדם מלכא אי יפול עליו בחי' יראה ע"כ כ"ז שביהמ"ק היה קיים היה בחי' יראה בשלימות יראת בושת כמ"ש וידבר ה' אליו מאהל מועד ר"ל בבחי' יראה ועתה בעוה"ר שאין לנו לא בנין בהמ"ק ולבקש מהשי"ת על בבהמ"ק ולדאוג לבנו בקרבנו על החורבן שגרמנו בעווננו מפני דלות מעשינו ובזה

יומשך לנו בחי' יראה בעזרת השי"ת וע"י היראה יבנה המקדש וזהו כשרצה הקב"ה לבנות את המשכן הזהיר את ב"י על בחי' היראה כמאה"כ ויקהל משה גימט' מלכו"ת לעשות אות"ם נוטריקין אות מ"ם פירוש מ"ם מרמז למלכות ר"ל בחי' יראה כנ"ל וזהו שהזהיר להם מרע"ה לעשות פ' להשלים בחי' אות מ במדת היראה ובנין בית המקדש ושמירת שבת שמרמזת ג"כ על בחי' יראה כמו שנתבאר בכמה מקומות וכדאיתא בתיקוני זוהר בראשית ירא שבת: פרשת ויקהל ופקודי ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' אלה פקודי המשכן משכן העדות וגו'.

ופרש"י המשכן משכן. שנתמשכן שני פעמים וכו' ולהבין זה הנה ידוע מאחז"ל שעיקר בריה"ע היתה בשביל היראה שנקרא' ראשית אמנם א"א לבא ליראה אמיתית יראה עילאה עד שיהיה הזדככות האברים ולכן נתנה התודה לישראל לצרף ולזכך בהן את הבריות פי' שע"י התרי"ג מצות שבה יזדככו האברים ויגיעו לבחי' יראה אמיתית שבשבילם היתה עיקר כוונת הבריאה כמאמר הכתוב מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה ואיתא בגמרא אטו יראה מלתא זוטרתא היא אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא ותירוץ הגמרא אינו מובן כדאיתא בספרים שעכ"פ לגבי ישראל לאו מלתא זוטרתא היא ושמעתי בשם המגיד הגדול זל"ה אין לגבי משה וכו' פי' שהיה למשה בחי' אין בחי' ענוה ומחמת בחי' ענוה זו היתה יראה לגביה מלתא זוטרתא מ"מ הקושיא הנ"ל במקומה עומדת וכי מה מועיל זה לישראל שלא היה להם בחי' ענוה כ"כ כמו למשה ובספר של הרב ז"ל מפולנאה כתיב שנמשך לישראל בחי' יראה ע"י משה כמאה"כ וייראו מגשת אליו ולכן היתה לישראל ג"כ בקל להגיע לבחי' יראה אמיתית יראה עילאה ולבחי' זו היו צריכים דווקא בשעת בנין המשכן שיהיה בחי' יראה בשלימות ועי"ז יתגדל ויתקדש ותבנה ותכונן בחי' מלכות שם אדנ"י ב"ה בחי' היכל ה' בחי' משכן ולא היו יכולים להגיע לבחי' יראה הנ"ל עד שקיבלו בתחילה התורה ע"י משה דווקא כמאה"כ תורה צוה לנו משה וגו' כדאיתא תורה היינו תרי"א מצות נתנו לנו ע"י משה ואנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו שהם עיקר ומקור לכל המצות פי' שהתרי"א מצות שהם לזכך ולצרף הבריות יוכלו להגיע לבחי' יראה כנ"ל נתנו ע"י משה דווקא כיון שהיה לו בחי' אין בחי' ענוה והוה לגביה יראה מלתא זוטרתא והיה יכול להמשיך בחי' יראה לכל ישראל ולזה נתנה התורה שגם היא צורך היראה לישראל ע"י משה כנ"ל שיהיו שניהם כאחד טובים תורה ומשה וזשאחז"ל כל העוסק בתורה טל תורה מחייהו פי' שע"י לימוד התורה לשמה נמשך לו מן השמים בחי' ט"ל ונתחבר ט"ל עם שם הוי"ה ב"ה שהיא בחי' תורה ונעשה גימטרי' אדני בחי' היכל ה' בחי' יראה בשלימות ונשלם רצון הבוב"ה שהיה בראש ותחילת המחשבה של בריאת העולם שהוא בחי' יראה הנקראת ראשית כנ"ל וזהו מרומז בפסוק פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל וט' ופירוש שאמר הקב"ה לכן"י פתחי לי ותכנסו לבחי' היכל ה' שהוא היראה ע"י אחותי רעיתי יונתי תמתי שר"ת אותיות תרי"א מרמז לתרי"א מצות שבתורה שעל ידיהם תכנסו לבחי' שראשי נמלא טל ר"ל שתכנסו לבחי' ראשית המחשבה שהיתה כדי שיתמלא שם הוי"ה ב"ה עם ט"ל ותבנה ותכונן בחי' שם אדני בחי' היכל ה' כנ"ל בחי' משכן בחי' מלכות ולזה היתה בבנין המשכן ט"ל מלאכות לרמז על בחי' ט"ל הנ"ל שעל ידו נתמלא ונבנה בחי' מלכות בחי' משכן ה' כנ"ל וזה מרומז בפ' ויקהל משה וגו' אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם

ופי' כדרז"ל אלה הדברים כאן הזהיר על ט"ל מלאכות שבת ר"ל שנבנה בחי' מלכות שמרמז בתבת ויקהל משה גימ' מלכות וע"י אלה הדברים בחי' ט"ל השמים אשר צוה ר"ל אשר נתחבר פי' ציוה הוא מלשון צותא חדא היינו התחברות לשם הוי"ה ונתמלא ונבנה שם אדני בחי' מלכות בחי' היכל גימט' אדני ובחי' זו נתכונן ונתקיים ע"י משה דווקא כמאה"כ ויקם משה את המשכן כי משה היה ממשיך להם בחי' יראה אמיתית כנ"ל וזשאחז"ל לעולם ילמוד אדם שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה לשמ"ה אותיות למשה כי בחי' יראה אמיתית יראה עילאה נקראת משה כי משה היה לו בחי' יראה הנ"ל בשלימות אמנם יש עוד שני בחי' יראה קטנים מזה והם נקראים שלא לשמה שהם ע"מ לקבל פרס בחי' א' הוא ע"מ לקבל פרס בעוה"ז היינו שהוא מתאוה לתענוג העוה"ז הגשמיים ורוצה להשיגם ולכן מתירא מפני ה' ב"ה שלא יענשו וימניעו מתענוגי העוה"ז ובחי' ב' הירא ע"מ לקבל פרס בעוה"ב שהוא אינו מתאוה לתענוגי העוה"ז הגשמיים מחמת שהוא עולם שאינו קיים ולכן מתאוה לקבל פרס בעוה"ב שהוא קיים יותר ואם שבוודאי אין זה שלימות העבודה לה' לעבוד אותו ית' ע"מ לקבל שום פרס אפילו לעוה"ב מ"מ הוא עכ"פ מאמין בה' שיש לו כח ומשלה ולו המלוכה לשלם שכר ועונש ומתוך זה הוא בא אח"כ לעבוד את השי"ת בבחי' לשמה בבחי' יראה משה יראת הרוממות ושני בחי' אלו מרומזים באותיות י"ה היינו בחי' יראה ע"מ לקבל פרס בעוה"ב מרומז באות יוד שבו נברא עוה"ב ובחי' יראה ע"מ לקבל פרס בעוה"ז מרומז באות ה"א שבה"א נברא העולם הזה ובחי' הגדולה בחי' יראה אמיתית היא יראת משה שנקראת ראשית מרומז באות א' שהוא ראשית לאותיות מרמז לבחי' שראשי הנ"ל בחי' יראה אמיתית וזהו משרתיו שואלים וגו' איה מקום כבודו מרמז לג' בחי' יראה הנ"ל המרומזים באותיות איה כנ"ל שהם מקום כבודו וכאשר הבחי' יראה מתלבשת באותיות י"ה שהם בחי' שלא לשמה אזי נקרא ונהר יחרב ויבש ודרשו רז"ל יחרב בבית ראשון ויבש בבית שני שבחי' יראה בחי' מלכות אינה בשלימות וזהו פקודי המשכן משכן ופירש"י רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין פי' רמז של שני בחי' יראה שלא לשמה הנ"ל שנקראים ונהר יחרב ויבש בבית ראשון ויבש בבית שני שאינם בחי' היראה בשלימות וזשאה"כ השב תשיב לו את העבוט כבא השמש ושכב בשלמתו פי' כבא השמש היינו כבא השמש משיח צדקנו ב"ב בכלל ובכלל או"א בפרט בכל עת אזי השב תשיב לו ר"ל שישב שני בחי' יראה לשורשם אז ושכב בשלמתו אותיות בשלמות רצה לומר שתהיה בחי' יראה בשלימות יראה לשמה כנ"ל אמנם יש עוד בחי' א' היינו מי שיש לו בחי' יראה אמיתית יראת משה הנ"ל ואינו מתאוה כלל לשום קיבול פרס הן בעוה"ז והן בעוה"ב כי אינם חשובים כלום אצלו נגד גדולתו ית' ומתיירא מפני הדר גאונו ית' רק יראת בושת בלבד רק שמתאוה שיהיה לו קצת תענוגי העוה"ז היינו שיהיה לו הרווחה לעבודת ה' כדי שיוכל לעבוד את ה' בדיעה מיושבת ויש עוד כוונה פנימיות מזה היינו שמכוין לכבודו ית' בלבד כגון שלא יהיו ת"ח מבוזים בין ע"ה וכדומה ובחי' זו היא באמת בחי' גדולה לה' כאשר היא באמת לאמיתו אבל באמת מ"מ היא נקראת בחי' פסולת לגבי יראה האמיתית הנ"ל וזשאה"כ פסל לך שני לוחות אבנים הראשונים וגו' ר"ל הפסולת היינו בחי' הנ"ל הנקרא פסולת תהיה לך שני לוחות אבנים תהיה כראשונים ר"ל שני לוחות מרמז לשני בחי' יראה שלא לשמה הנ"ל תהיה

כראשונים רק בחי' יראה ראשית בחי' שראשי הנ"ל בחי' יראה אמיתית כנ"ל הזהיר הקב"ה למשה שיעלה כל הבחינה לשורשה ולמקורה לבחי' קדושה עילאה אמן כן יהי רצון או יאמר על זה הדרך אלה פקודי המשכן וגו' עבודת הלויים וגו' שלכאורה לשון משכון הוא לשון תרגום והתורה נתנה כולה בלה"ק חוץ מאותן המקומות שנזכרו בספרים כגון יגר שהדותא ויש לכל אחד מהם טעם כי עיקרה של תורה הוא לשון הקודש כי בל' הק' נברא העולם ומשכון הוא לשון תרגום ובלה"ק נקרא בשאר שמות כגון עבוט או ערבון: דהנה כתיב יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו ואמר המגיד הגדול זללה"ה פי' לעל"ם הוא לשון העלם ר"ל שבחי' כבוד ה' המחיה כל העולם הוא בהעלם בכל נברא להחיותו וזהו עיקר עבודת האדם לראות ולהסתכל תמיד אותה בחי' הנעלמה שבכל נברא להחיותו מאין ליש ולהעלותו למקורו ושרשו ולהפך חשוכא לנהורא וכאשר מקיים האדם כל זאת ותמיד הוא עובד בבחי' זו או נשלם כוונת הבורא ב"ה בבריה"ע ואז ישמח ה' במעשיו שברא עלמא בגין דיתקרי רחום בגין דיתקרי חנון וזהו בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין וכו' ר"ל שעיקר בחי' אלהות הוא במחשבה בבחי' העלם וראה שאין בחי' העלם מתקיים כי לא כל אדם זוכה לראות תמיד בחי' העלם שיתף עמו מדת החסד וברא תשובה והקדים תשובה לעולם וזהו ה' ה' אל רחום וחנון וגו' ודרז"ל ה' קודם שיחטא האדם ה' אחר שיחטא האדם וע"ז נקראו בני"ם אתם לה' בני"ם בכורי וגו' כי ב"פ שם עצם הוי"ה ב"ה עולה גימ' ב"ן וכשמשלימים ישראל בבחי' תשובה אזי נשלם שני השמות קודם שיחטא ואחר שיחטא כנ"ל ונ"ל ג"כ עד"ז על מה דאיתא בכוונות גדול אדונינו ור"ב כ"ח גימ' רל"ו שיעור קומה ע"כ ונ"ל עד"ז רמז עפ"י כח מעשיו הגיד לעמו ואיתא שמרמז לבחי' כ"ח אותיות דעובדא דבראשית ולזה מרמז ור"ב כ"ח גימ' רל"ו שיעור קומ"ה אותיות, מקו"ה שענין המקוה שמתהר את הטמאים כלומר ע"י מה מטהר בוודאי אינו העיקר הטהרה ע"י מים הגשמים כ"א עיקר הטהרה תלוי בלב כמאה"כ רחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם וכו' כדאיתא ברמב"ם שענין המקוה הוא דרך משל לבחי' תשובה לטהר את לבו ולזה צריכים לטהר א"ע במקוה בע"ש ובערב הרגל פי' משל לרוחנית שצריך לטהר מחשבות לבו הטרוד כל ימי המעשה בגשמיות ובערב שבת צריך לפנות מחשבתו מכל המחשבות ולכבס ולטהר א"ע ליכנס לבחי' שבת בבחי' תשובה וזהו בחי' מקו"ה בחי' תשובה והוא שיעור קומה בחי' רב כ"ח אותיות דעובד' דבראשית שנברא העולם בשביל דיתקרי רחום וחנון וימחול לכל השבים ויהיה ה' קודם שיחטא ה' אחר שיחטא וזה א"א רק ע"י צדיקים שנקראו בחי' ב"ן כנ"ל ובחי' זו מסוגלת ג"כ בחודש ניסן שבו נברא העולם עפ"י חז מ"ד ונקרא חודש האבי"ב נוטרקין א"ב י"ב שהוא התגלות המדה ראשונה של הי"ג מדות שנקרא א"ב של י"ב מדות והוא מדת א"ל המרומז לבחי' חסד שבו נברא העולם ופ"ז נקרא ראשון לחדשי השנה שהוא בבחי' א"ב בחי' א"ל ראשן לי"ג מדות ונקרא חודש לשון התחדשות כמו אדם ששב בתשובה ונעשה כקטן שנולד בבחי' התחדשות וזהו ויקה"ל משה ר"ל שמשה הכניסם בבחי' ויקה"ל בבחי' מקו"ה בחי' קומ"ה בחי' תשוב"ה ונשלם בחי' מלכו"ת ומרומז בויקה"ל מש"ה גימ' מלכו"ת ע"י בחי' מקו"ה ויאמר אליהם אלה הדברים וגו' פי' בחי' אלה הדברים ר"ל בחי' גשמיים שנתגשם בהם האדם כל ששת ימי המעשה ע"ז הזהיר הכתוב ואמר ששת ימים תעשה מלאכה וביום

השביעי יהיה לכם קודש שיזהר מאותן המחשבות הגשמיות בבחי' מקו"ה כנ"ל ועי"ז נעשה בחי' משכ"ן וזשאה"כ אלה פקודי המשכ"ן משכ"ן העדות ופירש"י שנתמשכן שני פעמים ע"י עונותיהן.

ר"ל שבתחלה בשעת מתן תורה היו בהזדככות רב מאוד עד שראו הקולות אנכי ולא יהיה וגו' בכל מקום ר"ל שראו בחי' אלהות בכלנברא ממש ואז הי' בחי' משכן בשלימות ואח"כ כשחטאו נסתלקה השכינה מהם ונחרב הבחי' משכן ואח"כ כשעשו תשובה חזרה בחי' משכן וזהו המשכ"ן משכ"ן שני פעמים משכ"ן העדו"ת כי בחי' השני' היא יקרה מאוד כי במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד ע"כ יקרא בחי' השנית בחי' עדו"ת מלשון תכשיט אשר פקד על פי משה ר"ל שנעשה ע"י בחי' ענוה שהוא בחי' משה כמאה"כ והאיש משה ענו מאוד כי במה היה מדת ענוותנותו של משה שהיה ענ"ו חסר יו"ד אותיות עו"ן ר"ל שהי' נושא עו"ן לכל מי שחטא נגדו ובזכותו גם הקב"ה היה נושא עו"ן לישראל ומחל להם על אותו עו"ן והחזיר להם בחי' משכן שנית שהוא גדול מהראשון כמאה"כ גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון כנ"ל וזש"א עבודת הלויים וגו' כי בחי' תשוב"ה נקרא' בחי' לו"י כדאיתא בזוהר על ועבד הלוי"י הו"א לוי אשלי' לשמאלא ע"כ: פ"י לו"י הו' בחי' גבורה והוא אשלים לשמאלא ר"ל שתקן בחי' שמאל בחי' חשוכא והפך לנהורא ועשה תשובה וזכה לבחי' הו"א גימ' י"ב ר"ל שבע"ת זוכה שימחול לו ה' עוונותיו ע"י בחי' א' של שם אל וממילא נמשך כל שאר הי"ב מדות וזה היה בר"ח ניסן שהוקם המשכן ע"י בחי' תשובה ונעשה מן שהיה תחלה החרש היה לבם ר"ל שלבם נעשה כחרש שאינו שומע ואינו מבין בחי' אלהות מחמת התגשמות בהבלי עוה"ז ואח"כ ע"י שעשו תשובה והוקם בחי' משכן נעשה החודש הזה לכם ונתמלא האותיות דז"כ שהיו מתחלפים להם בראשונה ונתתקנו אח"כ האותיות דז"כ גימ' א"ל כנ"ל: אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פקד ע"פ משה עבודת חלויים ביד איתמר וגו': ופרש"י המשכן משכן ב' פעמים רמו ב' פעמים על עונותיהם של ישראל ולכאורה תמוה שהרי המשכן לא נתמשכן רק המקדש בית ראשון ובית שני ועוד קשה למה לא נמנה גם מה שנמסר ביד אלעזר וא"ל ע"ד העבודה וקודם נבאר מה שלכאורה קשה מה שאמרו ע"פ ובצלאל עשה את כל אשר צוה ה' אשר צוה לא כתיב אלא כל אשר צוה אפילו מה שלא אמר לו רבו הסכימה דעתו למה שנאמר למשה בסיני כמה שצוה לעשות תחילה כלים ואח"כ משכן אמר לו בצלאל מנהג העולם לעשות.

תחילה בית ואח"כ לשום כלים בתוכו אמר לו משה בצל אל היית בוודאי כך צוה לי הקב"ה וכן עשה המשכן תחילה ואח"כ כלים במשכן פנימי וקשה למה באוהל המשכן עשה קודם מזבח החיצון ואח"כ האוהל ונוכל להבין זה ע"ד העבודה היינו בנין המשכן היה בכדי להשרות שכינתו בעוה"ז וע"י שהתנדבו כל או"א ליתן על המשכן להשראת שכינתו לכך השרה שכינתו בתוך כאו"א ובתוך המשכן היה היכל וקדשי קדשים ובתוכם כלים וזה היה פנימיות וגם היה אוהל על המשכן ומזבח החיצון בתוכו וזה היה חיצוניות והאדם הוא ג"כ משכן ויש בו ג"כ שני בחי' אלו שיש צדיק שעובד את ה' ביראה ואהבה בלי הפסק רגע וכוננתו רק לעשות נחת רוח ליוצרו ואינו נחשב בעיניו כלל שום שכר ועונש הן בעוה"ז והן בעולם הבא וזה הכוונה הוא בתשובות יותר מהמצוה עצמה

שהמצוה עצמה היא פרט והכוונה הוא כלל והיא כמו מקיף וראשית ובחי' זו הוא עבודה פנימיות מרמז על משכן הפנימי והמצוה עצמה מרמז על הכלים ויש צדיק שעובד ה' בבחינת סור מרב ועשה טוב בשביל שכר ועונש וגם זה הוא בחי' עבודת מצד האמונה שיש לו בהבוב"ה שיש שכר ועונש ואף על פי כן היא עבודה חיצונית מחמת שעובד את ה' על מנת לקבל פרס ובזה המצוה עצמה היא יותר חשובה מהכוונה והמצוה היא כמו ראשית להכוונה וזהו הבחי' מרומז נגד אוהל המשכן וכליו לכך בהמשכן הפנימי עשה קודם המשכן ואח"כ כליו לרמז שכוונת המצוה שהיא בחי' משכן היא בחשיבות וראשית להמצוה עצמה שהיא מרמז להכלים ובאוהל המשכן עשה מקודם הכלים ואח"כ האוהל לרמז על הצדיק שאינו גמור שבו המצוה שמרמז על הכלים היא בתשובות ותר וראשית להכוונה שהיא מרמז על אוהל המשכן: ועתה נחזור לענינו שהבחי' א' מכונה בשם אדם ונחנו מ"ה גימטר' אדם פי' שאינו עושה רק בשביל רצון הבורא ית"ש ובחי' ב' מכונה בשם אלהים מרמז על הטבע שרוצה בטבעו בטובה כטבע העולם כנ"ל ועתה מפני חטאינו גלינו מארצנו שהוא בחי' ב' ונתרחקנו מעל אדמתנו לשון אדם שהיא בחי' א' כנ"ל פי' שב' הבחי' הן בגלות אפילו בחי' ה' אינה בשלימו' להיות סו"מ וע"ט במדו"מ כראוי עכ"פ מחמת בחי' ה' וכ"ז הוא מחמת הצרות כאשר כתב בסידור האר"י ז"ל ע"פ זכור ה' מה היה לנו מבחי' א' שהוא מכונה בשם מ"ה כנ"ל היה לנו פי' נתהפך לצרוף לנו שהוא בחי' ב' גימט' אלהים כנ"ל וזהו הביטה וראה את חרפתנו לשון רבים שב' הבחי' הנ"ל הם שלא כהוגן וב' בחי' אלו מרומז בר"ת אלה פקודי המשכן גימ' אלהים משכן העדות ר"ת מה וזהו פירש"י המשכן משכן שני פעמים רמז שב' הבחי' הנ"ל נתמשכן בשביל עונותיהם של ישראל רק ע"י בחי' ענוה יכול לבא לב' בחי' הנ"ל שהוא בחי' בנין המשכן שתבת ענוה גימט' מה אלקים וזה היה עבודת הלויים שנושאים המשכן כדי להקים אותו שהוא בנין המשכן לרמז לבא לב' בחי' הנ"ל וזהו אשר פקד מלשון פקוד פקדתי עפ"י משה הוא בחי' ענוה כמאה"כ והאיש משה עניו מאוד היינו ב' הבחי' שמרומזים בתבת אלה פקודי המשכן משכן העדות נפקדו באדם ע"י בקי' משה וגו' עבודת הלויים שביד איתמר מרמז על ב' בחי' הנ"ל פי' ע"י בחי' ענוה נפקדו ונגאלו הב' בחי' הנ"ל שמרומזים רק בעבודת איתמר מבחי' גלות כנ"ל שביד אלעזר לא היה רק הכלים וביד איתמר היו קרשי המשכן הפנימי ויריעות האוהל שהוא מרמז על ב' בחי' הנ"ל וכאשר נזכה להקים את ב' בחי' הנ"ל שהוא בחי' המשכן אז ובא לציון גואל אמן כי"ר: או יש לפרש זה עדה"מ.

הנה ידוע מאחז"ל רצה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים ר"ל שתשרה שכינתו בהם וכמאה"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ודרז"ל בתוך כל או"א ועיקר משכן השכינה הוא רק על מי שיש לו בחי' ענוה כמאה"כ את מי אשכון את דכא וגו' ואמר הכתוב דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת רמז שלמה הממע"ה שבחי' הארץ היינו מי שמשים עצמו כארץ ועפר בגודל הכנעה וענוה בחי' זו לעולם עומדת כך פירש רש"י ז"ל היינו שהוא קיום העולם שבשבילה נברא העולם שעל ידה תהיה משכן לה' בתחתונים וזהו עיקר הקרבן לה' מן הבהמה שיהיה האדם חשוב אצל עצמו כבהמה בגודל הכנעה ושפלות ויגביר א"ע על בחי' גסות הרוח ויזבח יצרו הרע של בחי' גסות הרוח ע"י בחי' בהמה שיש לו ובזה מקרב עצמו לה' ע"י שזובח בחי' מדת הדין כדאיתא בזוה"ק על פ'

זבחי אלהים וגו' שזוכה בחי' אלהים בחי' מדת הדין היינו כי כשיש להאדם גסות הרוח מגביר על עצמו בחי' מדת הדין שמדקדקין עמו מאוד אבל כשמתבונן האדם בפחיתת ערכו ולבו נשבר בקרבו בגודל הכנעה בזה מגביר מדה"ר על מדה"ד וממשיך בחי' רב חסד ע"י שמתבונן שכל ההשפעה טובה וחיים שיש לו היא רק מה' שמשפיע לו ברוב חסדו אעפ"י שאינו כדאי ובחי' זו הוא קיום העולם כי לכך נברא העולם ולזה רמזו רז"ל באמרם בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים שתף עמו מדת הרחמים כו' היינו שעיקר קיום העול' כשמשתתפין מדת הרחמים להגביר על מדת הדין בבחי' זבחי אלהים וגו' כנ"ל בחי' קרבן לה' בבחי' משכן השכינה כנ"ל היינו שע"י בחי' קרבן הנ"ל נעשה משכן לשכינה בתוך ישראל ולכן היה במשכן מעשה חש"ב לרמז לבחי' תשובה הנ"ל שמגיע לבחי' בינה בחי' חש"ב ר"ת ח"משים ש"ערי ב"ינה וכמאה"כ וכל יתדות החצר נחש"ת היינו שכל תוקף המשכן היה מבחי' נחש"ת היינו אות נ' מרמז לבחי' נ' שערי בינה כנ"ל בחי' תשובה עלאה ואותיות ח"ש"ת מרמז לבחי' ח"משים ש"ערי ת"בונה כנ"ל: וזהו מרומז בפסוק א"ל"ה פ"קוד"י ה"משכ"ן ר"ת גימ' אלה"ים ס"ת גימ' אדנ"י היינו שמה שהיו בתחלה בחי' אלה"ים ובחי' אדנ"י בחי' דינא דמלכותא בחי' מדת הדין נעשה ע"י בחי' תשובה בחי' הכנעה הנ"ל ונעשה בחי' מ"שכ"ן ה"עזו"ת ר"ת גימט' מ"ה ס"ת גימ' ת"ן שהוא עשר פעמים מ"ה לרמז לבחי' מ"ה מדת הרחמים כנ"ל גם ר"ת וס"ת של א"ל"ה פ"קוד"י ה"משכ"ן גימ' מקו"ה שמטהר את הטמאים היינו שבחי' מ"י"ם בחי' ענוה שיורד מגבוה לנמוך בחי' זו מטהר את הטמאים כנ"ל וממשיך בחי' רבחסד כנ"ל: או י"ל עד"ז הנה אחז"ל אבות מלאכות ארבעים חסר אחת ויש לדקדק למה לא אמר ט"ל מלאכות גם יש לדקדק דהנה ידוע שהמוציא מרה"י לרה"י דרך רה"ר חייב ולמה לא מנו חז"ל גם זו בכלל המלאכות ויהיה ארבעים מלאכות ונ"ל מחמת שיש חילוק באותה המלאכה היינו שהמושיט חייב והזורק פטור שכן הלויים היו מושיטין הקרשים מעגלה לעגלה ולא זורקין ולכן לא נמנה אותה המלאכה בכלל אותן אבות מלאכות וזהו שדקדקו חז"ל בלשונם אבות מלאכות ארבעים חסר אחת פי' שלפי האמת הן ארבעים רק שחסר א' ר"ל שמלאכה אחת היא חסרה ואינה שלימה כי יש חילוק שהמושיט חייב והזורק פטור וזה שאה"כ אשר פקד עפ"י משה פי' פקד הוא מלשון ולא נפקד ממנו איש לשון חסרון והכי פירושו אשר פקד עפ"י משה עבודת הלויים ר"ל שנחסרו עבודת הלויים ממנין ארבעים עפ"י משה שציוה להושיט הקרשים ולא לזרוק ובעבור זה לא נמנו ארבעים מלאכות בשלימות: ובצלאל בן אורי וגו' ודרז"ל בצל אל שאפילו מה שלא אמר לו רבו הסכימה דעתו וכו' שמשה ציוה לעשות תחילה כלים ואח"כ משכן אמר לו בצלאל כלים שאעשה היכן אכניסם אלא כן מנהג העולם לעשות תחילה בית ואח"כ משים כלים בתוכו אמר לו משה וודאי בצל אל היית שבוודאי כך צוה לי הקב"ה וכן עשה המשכן תחילה ואח"כ כלים ע"כ וכן נאמר בהבאת המשכן וכליו למשה נאמר חתחילה את האוהל ואת כל כליו קרסיו וכו' בריחיו ועמודיו ואדניו ואת מכסה האוהל ואח"כ את ארון העדות את השלחן וגו' את המנורה וגו' ואת מזבח הזהב וגו' ע"כ כלים הפנימים ואת האוהל ואח"כ הביאו לו את מזבח הנחושת ואת כל כליו את הכיור ואת כנו ואח"כ את קלעי החצר וקשה לפי זה שיפה הסכימה דעתו של בצלאל לעשות תחילה היקוף סביב ואח"כ להכניס כלים בתוכו

וא"כ גם אצל כלים החיצונים היה לעשות כן לעשות תחילה קלעי החצר שהוא היקוף מבחוץ ואח"כ להכניס בתוכו הכלים את מזבח הנחושת ואת הכיור וגו' כמו במשכן והוא עשה להיפוך הכניס תחילה מזבח הנחושת ואח"כ את קלעי החצר ולתרוץ זה נקדים תחילה הנה רז"ל רמו קראי אהדדי כתיב בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ הקדים שמים לארץ וכתוב אחד אומר ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים וגו' הקדים ארץ לשמים ולהבין כ"ז הנה עיקר עבודת האדם הוא להיות מרכבה לשכינה שיהיה גופו מוכן לקבל שכינתו ית' ולמד אותנו דהע"ה ואמר מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע סור מרע וגו' עיני ה' אל צדיקים וגו' שתחילת הכל צריך האדם לתקן את גופו וכל אבריו שלא יהיה בהם שום פגם ותחילת הכל צריך לשמור את פיו ולשונו שלא יפגום אותם ולשמור א"ע מלדבר בהם שום דיבור אשר לא לה' המה כגון דברים בטלים וכדומה הגם שאין בהם צד איסור מכל מקום אין בהם צד עבודה לה' ולסור מכל רע היינו מכל דבר שיש בו צד אסור ואח"כ יעשה טוב לקדש עצמו ואבריו במצות הש"י ובזה יהיה גופו וכל אבריו מוכנים כלי קודש שיכלו לקבל בתוכם.

שכינתו ית' להיות עיני ה' אל צדיקים אבל אם לא יתקן א"ע תחילה האיך יכניס בהם אור ה' הקדוש וזהו שהקשה בצלאל כלים שאעשה ר"ל בחי' מצות ואור ה' ושכינתיה ית' בחי' אורות קדושים עליונים בחי' ארון ומנורה כידוע היכן אכניסם אם לא יהיה בתחילה הגוף והאברים מתוקנים בקדושה ובטהרה ובזה הסכימה דעתו אלא שלפי זה קשה מה דאיתא בזוהר לדוד מזמור שבא אליו רוחא קדישא קודם שפתח המזמור מזמור לדוד שבא אליו רוחא קדישא אחר שפתח המזמור ע"כ ומזה נראה שאפשר שיבא האור הקדוש עד שלא הכין את עצמו בבחי' כלי ולמה תמה בצלאל ואמר כלים שאעשה היכן אכניסם אך הענין הוא כי מי שיש לו בחי' הכנעה ושפלות באמת ומבין בדעתו האיך אפילו מה שיש בו קצת טובה דעה וחכמה או שאר טובה וגדולה הכל הוא מאת הבורא ית' רק במתנת חנם וחסד השי"ת כמו שאמר יעקב אבינו ע"ה כשראה בעצמו קצת טובה וגדולה אמר קטונתי מכל החסדים שהבין שהכל הוא רק מצד חסדי השי"ת שהוא בעצמו היה מאוד שפל בעיניו ע"כ בודאי הכל הוא רק מצד חסדי ה' עליו וגם דהמע"ה היה בזה הבחי' בחי' הכנעה ושפלות לכן מזאת הבחי' עצמה נעשה כלי מוכנעל עושי המלאכה שהיו בחי' דעת את ה' והסתכלם באותה בחי' לכל אחד לפי ערכו ולא יותר בבחינת די"ם די לכל אחד לפי ערכו: ובעבור שהיה בחי' דעת שלהם בשלימות כנ"ל מסיים הכתוב ואומר והותר ר"ל שהיה אותה בחי' נשאר ונתותר להם חקוק על לוח לבם כחותם הנ"ל יה"ר שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: החודש הזה לכם ראש חדשים וגו' ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וגו' ודרשו רז"ל ביום שהוקם המשכן היו ישראל ככלה הנכנסת לחופה ויש לדקדק היכן כתב בקרא ישראל או חופה ולהבין כ"ז נקדים תחילה הנה איתא בזוה"ק בשלשה דברים נתקשה משה במנורה שקלים החודש ורשומים בשמו מ"ש"ה" שר"ת של מ"נורה ש"קלים ה"חודש הוא משה ולהבין זה הענין למה נתקשה משה בשלשה דברים הללו דווקא הנה איתא בזוה"ק כל עמל האדם לפיהו בגין דלא נטר פיהו פ"י דהנה זה וודאי שצריך לשמור את פיו ממאכלים שיש בהם צד איסור ח"ו או מדיבורים שיש בהם שום איסור כגון לשה"ר ורכילות וליצנות ודברים בטלים ח"ו שמדברים כאלו בוודאי אין צריך זירוז ואזהרה אלא מזהיר הכתוב לשמור את פיו

ולקדשו בתורה ותפלה כראוי שלא יהיה תורתו בהרגל לשונו בלבד ולבו בל עמו אלא מתחילה קודם שיתחיל בתורה ותפלה יתבונן תחלה היטיב בגדולת הבורא שמלא כה"כ ולית אתר פנוי מיניה ותמיד רואה במעשיו במחשבתו ודיבורו ויחשוב במדו"מ שלו אשר חלפו ועברו אשר לא לה' המה בהאיך אנפין יקום קדם מלכא לדבר בתורתו הק' וישבר לבו בקרבו ויכנע לפני הבוב"ה מאד וישיב בתשובה שלימה לפניו ית' ואח"כ יאיר לו הש"י בחי' התחזקות שיתחזק א"ע ברחמי השי"ת על הבריות שרוצה בתשובה ובזה יתחיל לשקול בדעתו מה ידבר לפני ה' באימה וביראה גם ישקול בדעתו אם אמת הוא הבחי' תשובה שהוא בדעתו ויתחיל לדבר בתורה ותפלה ובחי' דיבור זה יהיה בחי' התחדשות בחי' הולדה שנתילד בחי' חדשה ודיבור זה פועל בכל העולמות שיאיר אור ה' בהם ונכנסין ללב כל השומע לפתוח לו פתח לתשובה וזהו בחי' שיר חדש שנעשה ע"י ל"ב נשבר וכדאיתא בספר רב ייב"י על פסוק שרו לה' שיר חדש היטיבו נגן בתרועה וגו' תרועה הוא מלשון תרועם בשבט ברזל לשון שבירה יעו"ש פי' שע"י לב נשבר נעשה אח"כ הדיבור בבחי' שיר חדש ובחי' דיבור זה יש בו כל הג' בחי' מ"ש"ה הנ"ל היינו בתחילה מאיר לו השי"ת בחי' התחזקות כנ"ל ונקרא בחי' מנורה ואח"כ כששוקל בדעתו אם אמת הוא הבחי' תשובה ושוקל מה לדבר לפניו ית' ונקרא בחי' שקלים ואח"כ כשנעשה הדיבור בבחי' שיר חדש נקרא בחי' החודש ובבחי' זו נתקשה משה לשון היקש ודמיון שנתדמה משה לבחי' הקדושה כביכול להוליד שיר חדש ע"י בחי' דיבור הנ"ל בבחי' משה כנ"ל שיהיו דברים היוצאים מן הלב פי' שיוצאים מן בחי' ה"א ל"ב שבתחילה היה בבחי' ה"א שמרמז לבחי' תשובה לפתוח לו פתח לתשובה ואח"כ היה בחי' לב נשבר ונדכה והדיבורים היוצאים מן בחי' אלו הם נכנסים ללב כל כנסת ישראל ומעורר לבם לתשובה וזהו שלפעמים נתעורר לב ישראל פתאום לתשובה זה נעשה ונתעורר ע"י הצדיק שיוצאים דיבורים קדושים מפיו באימה ויראה ודיבורים אלו מתדבקים בניצוץ הקדוש שיש בכלל ישראל שדבוק בבוועב"ה כמאה"כ ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו' ועי"ז נתעורר הניצוץ הקדוש ונתעורר לבם לתשובה פתאום ונכספה גם כלתה נפשם של ישראל לה' כמאה"כ נכספה וגם כלתה נפשי וגו' היינו ש העובדים ה' בבחי' כלות הנפש בחי' מ"ץ לה' ונקראים בחי' כלה מלשון כלות הנפש ומה שהיה בתחילה בחי' נקודה בלבד היינו שהיה בחי' ניצוץ הקדוש הנ"ל נכנס לבחי' חופה גימ' צ"ט ונעשה מאה שהוא בחי' קדושה שהוא בחי' כלה לחופה וזהו מה ה' אלהיך שואל מעמך וגו' אל תקרי מה אלא מאה ר"ל שע"י בחי' מ"ה בחי' ענוה הנ"ל שהיה בתחילה בחי' לב נשבר ועי"ז יצאו אח"כ דברים מן הלב הנ"ל בבחי' כלות הנפש יכנסו לחופה שיהיה נעשה מבחי' נקודה לבד יעלה מדרגא לדרגא עד מאה בחי' קדושה ומה שהיה בתחילה בחי' גסות הרוח בחי' ג"ס בחי' כולו ס"ג יתמלא עם בחי' הלב ויהיה גימט' מאה בחי' קדושה וזהו שאיתא בגמרא ר"א בן ערך איקלע להתם אימשיך בתרייהו איעקר תלמודים ובעי למקרי החדשהזה לכם ואמר החר"ש הי"ה לב"ם פי שקודם קריאתו בתורה היה לו בחי' התבוננות כנ"ל על כל המעשים והמחשבות שחלפו ועברו מקודם כנ"ל ונעשה בחי' חר"ש שאינו מדבר מחמת אימה ופחד לפני ה' ואח"כ היה הדיבור בבחי' החדש הזה לכם שנעשה הדיבור בבחי' התחדשות כנ"ל בחי' דברים היוצאים מן הלב כנ"ל ובחי' זו נעשה בר"ח ניסן גימט' ה"פ ל"ב שמרמז לבחי' ה' ל"ב הנ"ל וגרם

זה מחמת שבו הוקם המשכן ושכן עליו הענן ולא יכול משה לבא וגו' וידע משה שלא יוכל לכנס מחמת קטנות שלו שסירב בשליחתו של הקב"ה ולכן נכתב בתורה ויקרא בא' זעירא ובעבור זאת נכנע משה מאוד והיה לו לב נשבר ועי"ז היה הדיבור יוצא מפיו בבחי' משה כנ"ל בבחי' כלות הנפש ונכנסו דיבורים אלו שלו היוצאים מן הלב ללב כנסת ישראל ונתעורר לבם לתשובה ונעשו בחי' כלה בכלות הנפש לה' ומה שהיה והוקם בתחילה בחי' נקודה בלבד נכנס לחופה ונתעלה עד מאה לבחי' קדושה והוקם המשכן וזהו שאמר הכתוב ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן וגו' ודרשו רז"ל ביום שהוקם המשכן נעשו ישראל ככלה הנכנסת לחופה שדרשו את הפסוק שביום הזה נעשה בישראל בחי' כלות בחי' כלות הנפש ע"י בחי' דיבור של משה שהיה בג' בחי' הנ"ל מ"נורה ש"קלים ה"חדש ר"ת מש"ה כנ"ל ועי"ז נתעורר לבם של ישראל לתשובה ונכנסו לחופה ונעשו בחי' מאה בחי' כלה לחופה כנ"ל והיו באים לבחי' קדושה ועי"ז הוקם.

המשכן וע"י משה שהמשיך את האור מלמעלה בבחי' וא"ו בחי' שופר שמעורר לבם לתשובה ונעשה משה. שפיר קאמרת ע"כ כתיב וא"ו בתבת כלות שהוא מרמז לבחי' המשכה מלמעלה לכל ישראל ע"י משה כנ"ל ובחי' זו מרמז בפ' אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה וגו' פי' אדם כי יקריב מכ"ם גימט' מאה היינו כאשר ירצה האדם להתקרב לבחי' מאה בחי' קדושה הנ"ל יקריב מן הבהמה כלומר שיהיה בתחילה כבהמה שאינו יכול לדבר מחמת גודל בושא והכנעה מפני גדולתו ית"ש כמאה"כ אדם ובהמה תושיע ה' פי' שעיקר דעת האדם הוא להיות בתחילה בבחי' בהמה שאין לה כח הדיבור מחמת פחד הי' כנ"ל ואח"כ ע"י התשובה יהיה בחי' קרבו לה' לבחי' קדושה כנ"ל ואז תושיע ה' יה"ר שנזכה לזה אמ' כן יהי רצון: סליק ספר שמות פרשת ויקרא ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר ויש לדקדק דהל"ל ויקרא ה' אל משה וידבר אליו וגו' שיכתב השם אחר ויקרא ולא אחר וידבר ועי"ל במה שסיים ספר שמות בפסוק כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו לעיני ב"י בכל מסעיהם ויש לדקדק בזה באומרו בכל מסעיהם דמשמע שבכל מסעיהם היינו בשעת נסיעה היה ג"כ ענן ה' על המשכן וגו' וקשה הלא כתב ובהעלות הענן מעל המשכן יסעו בני וגו' שלא חנה הענן על המשכן רק בשעת חנייה בלבד ולא בשעת נסיעה ויש לפרש כ"ז ע"ד המוסר הנה כתיב ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה וגו' כי הנה שני מיני אורות יש בבחי' עבודה בהתבוננות בגדולת הבוב"ה א' להתבונן בבריה"ע שנברא מאין ליש ושמחיה ומהוה אותו בכל רגע ורגע בלתי הפסק כלל ובחי' אור השני הוא להתבונן ביצ"מ האיך שהבוב"ה שידד מערכות עליונות ומושל בכל וכו' והנה בחי' א' שהוא מבריאת העולם הוא מאור גדול ונקראת שבת אבל הוא בבחי' סתומה שהוא סתום מעינים ולא נראה כ"כ לעיני הכל אשר ע"כ יש אפיקורסים שאינם מאמינים מצד שטח עיניהם מראות אותו האור הקדוש ובחי' זו נקראת ס' ע"ש שהוא בבחי' סתום ובחי' אור השני יצי"מ הוא המאור הקטן לממשלת הלילה שנראה לכל כמאה"כ שמעו עמים ירגזון תפול עליהם אימתה ופחד וגו' שהכל ראואפילו אפיקורסים ראו איך שבידו לשדד המערכות ובעבור שהוא מאור קטן לכן יש כח לכל אחד להסתכל בו ונק' בחי' העי"ן שנראה לעין כל כמשל הירח עם

שהוא מאור קטן עיני הכל מסתכלים בו היטיב אבל השמש בעבור שמאורה גדול לכן אין עין יכול להסתכל בו היטיב כי אפשר שתסמא את העינים המסתכלין בה היטיב וכן בבחי' א' אין הכל יכולים להסתכל בו היטיב רק כל חד וחד לפום דרגא דילי' מסתכל בו כי הוא סתום מעין כל אבל האור הקטן בחי' פסח בחי' יצ"מ בעבור שהוא המאור הקטן ע"כ גם המצרים הסתכלו בו ונפל עליהם אימתה ופחד ובחי' שבת נקרא מי כמאה"כ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כי הוא בבחי' סתומה רק כנקודה שהיא יוד וסתום אבל בחי' הב' נקרא מה בה"א כי הוא בהתפשטות יותר כנ"ל וזהו דאיתא בזה"ק מי קצה השמים לעילא ומה קצה השמים לתתא מרמז לב' בחי' הנ"ל ובמשכן היה ב' בחי' הנ"ל ומי שראה את המשכן נמשך עליו אור גדול אפילו בהיותו נתפרק בשעת נסיעה וזשאה"כ כי ענן ה' על המשכן יומם מרמז על המאור הגדול שמאיר ביום אבל לאו כל אדם יכול להסתכל בו וזהו בחי' שבת כנ"ל והוא נקרא ענן שהוא בחי' כיסוי וסתום ואש תהיה לילה בו מרמז לבחי' פסח שהוא המאור הקטן ועיני הכל יכולים להסתכל בו הוא בגלוי כאש שהוא בהתגלו' בחי' עי"ן כנ"ל וב' בחי' אור האלו היה לעיני כל בית ישראל ר"ל שהכל הסתכלו תמיד בשני הבחי' הנ"ל ובכח ההוא הלכו בכל מסעיהם במקום נחש שרף ועקרב במדבר ולא הזיק להם שום דבר כיון שהיה בהם קדושה גדולה ודביקות בה' ע"י בחי' הנ"ל וזהו מרומז בתבת מסעיהם כי בחי' שבת נקרא מ"י כנ"ל וגם נקרא ס' ובחי' ב' בחי' פסח נקרא מ"ה וגם נקרא עי"ן כנ"ל ובשני הבחי' יש אותיות מסעיהם וזהו ויקרא אל משה א' זעירא פי' קריאה הוא ענין המשכה ודביקות שנמשך ונדבק אל משה בחי' אלף זעירא שמרמז על בחי' שבת שבאות א' היה התחלת הבריאה ובעבור שע"י בחי' זו נמשך בחי' הכנעה כמאחז"ל יתוש קדמך במע"ב לכן אות א' היא קטנה ואח"כ וידבר ה' אל משה מרמז לבחי' הב' שהוא בהתגלות בבחי' דיבור הנשמע לכל ונתגלה לעין כל כמו שהיה בחי' פסח בקול גדול ולא בבחי' הכנעה כמע"ב רק בבחי' גדלות והתגלות יה"ר שיתגלה אור ה' לעיני כל אכי"ר: אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה וגו' ואם מן העוף עלה קרבנו וגו' וי"ל דהוה לי' למיכתב מן הבהמה או מן העוף דלא לשתמע מן הבהמה דווקא ולא מן העוף ואם תפרש הפסוק כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה אז תקריב מן הבקר וגו' כדי דלא לישתמע חיה בכלל בהמה רק שפיסוק הטעמים אינו מורה כן כי האתנחתא נכתב תחת תיבת לה' ותיבת מן הבהמה נתפרש למטה ומשמע כי ירצה אדם להקריב קרבן יקריב דווקא מן הבהמה וא"כ ה"ל ליכתב גם או מן העוף וד"ל.

ולהבין כ"ז נקדים תחלה מאמר רבי יוחנן הלואי שיתפלל אדם כל היום כולו ולכאור' אין זה מובן וכי אפשר להתפלל כל היום הא אדם בשר ודם הוא וגם צריך לעשות גופניות שלו ולהבין זה הנה תכלית בריאת האדם להיות דבוק בה' אלהים חיים כמאה"כ ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו' אמנם מדריגות מדריגות יש יש אשר כל היום עוסק בצרכיו ועסקיו ואם שעכ"פ הוא סור מרע לעשות ח"ו עבירה בפ"מ רק שאינו נזהר בדיבוריו ובמחשבותיו להיות נזהר מדברים בטלים ושלא יסיח דעתו כלל מדביקות ה' בשפלות ומורא והכנעה מפני ה' לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד בלי הפסק רק כשנכנס לבהכ"נ שהוא מקום מיוחד לתפלה לה' אז משים לבו ומחשבתו לה' להיות נזהר

בדיבוריו שלא לדבר דברים בטלים כלל ומכוין מחשבתו ולבו להתפלל וללמוד בכוונה שלימה לה' במורא ופחד מפני הדר גאונו ית'.

וזהו מדריגה הקטנה בעבודת ה' ומדריגה הב' גדולה מזו שכאשר מתחיל לילך לביהכ"נ תיכף משים ללבו מורא ופחד לפני ה' לכוין לבו ומחשבתו טרם בואו לביהכ"נ וזהו מדריג' גדולה מהראשונה ועל בחי' זו רמזו רז"ל על פסוק אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב שערים המצויינים בהלכה כי בחי' הכנה לבחי' קדושה נקרא בשם שער שיוצא בו מן החושך בחי' גשמיות לבחי' אור בחי' קדושה ומדריגה זו הב' נקרא שערהמצוין בהלכ"ה היינו בהלי"כה בשעת הליכתו לביהכ"נ כנ"ל ואוהב ה' שער זה מבחי' משכנות יעקב היינו מבחי' מדריגה הא' שהוא במשכנות יעקב היינו בבהכ"נ דווקא ולא קודם לכן כי מדריגה זו הוא שמקדים א"ע לכוין לבו ומחשבתו בשעת הליכה כנ"ל ומדריגה הג' הוא מי שנזהר כל היום בדיבוריו ומחשבתו לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד אפילו בישובו בביתו ועוסק בעסקיו הגופניים דומה כאילו עומד לפני ממ"ה הקב"ה ונזכר תמיד בבחי' תפלה שהוא צריך להתפלל לפני ה' ועי"ז הוא נזהר בכל מחשבתו ודיבוריו שלא יסיח דעתו מה' ח"ו כי בהאיך אנפין יתפלל קדם מלכא ומסתכל בשפלותו והוא בבחי' מתפלל כל היום היינו שנזכר כל היום בתפלה שצריך להתפלל לפני ה' כנ"ל וגם הוא בבחי' תפל"ה היינו בחי' דביקות מלשון רוצה אשה בקב ותפלו"ת היינו דביקות והתחברות האיש שבמדריגה הג' הוא נזכר תמיד בפחיתת ערכו ובהאיך אנפין יקום להתפלל קדם מלכא ועל בחי' זו אמר רבי יוחנן הלואי שיהיה אדם בבחי' זו שיהיה בבחי' תפלה ודביקות הנ"ל כל היום שכל היום בשעת עסקיו בבחי' גשמיות בחי' בהמיות שהוא בבחי' ט"ן כפופה בחי' נפילה ובזה הוא דבוק ונכנע ונשפל לפני ה' ובזה הוא בא ומתקרב לה' בעת התפלה בגודל הכנעה ושפלות וה' מרחם עליו וסומך לכל הנופלים ומקרבו לבחי' קדושה בחי' נון פשוטה ונשלם בחי' מאה שני הנונין ביחד עולה מאה ואז נשלם האדם כי האדם נקרא עולם קטן והעולם נברא בעשרה מאמרות וכל אחד כלול מעשר נעשה מאה וזה מרומז בפסוק אדם כי יקריב מכם גימ' מאה היינו כשירצה האדם להתקרב לה' להיות בשלימות בבחי' מאה הנ"ל בחי' קרבן קר"ב נו"ן שתקרב נו"ן פשוטה לנו"ן כפופה א"ק מן הבהמה יקריב פי' שבשעת עסקיו בבחי' בהמיות יקיים שויתי ה' לנגדי תמיד כאלו עומד לפני המלך שהמלך עומד בבית ורואה כל עסקיו ודיבוריו ועי"ז יתקרב לה' בבחי' קרבן כנ"ל ואח"כ כשבא לביהכ"נ ומדבק א"ע ברוחניות המחשבה בתורה ותפלה זהו בחי' ואם מן העוף עלה קרבנו בחי' עוף בחי' ועוף יעופף על הארץ ר"ל בחי' רוחניות ובתחלה מדבר הכתוב בבחי' ומדריגות הקטנות כנ"ל ובאמת קודם חטא לאחר מתן תורה היו כל ישראל במדריגה הגדולה שהיה המלך בבית כ"א ושכינה מדברת עמהם בכל מקום ואחר החטא אמר הקב"ה למשה לך רד וגו' וירדו לבחי' ומדריגה הקטנה ולא היתה השכינה מדברת כ"א מתוך האהל מועד כמו שהאנשים היו במדריגה הב' דווקא בעת היותם בבהכ"נ כנ"ל לכן נאמר ויקרא אל משה שהיתה מדברת רק מתוך אוהל מועד דווקא ולכן נאמר ויקרא באלף זעירא שנתמעט בחי' אלף אלופו של עולם בחי' קדושה אצל כאו"א ודבר הקב"ה עם משה מתוך האוהל מועד שיבנה במהרה בימינו אמן: צריך להבין למה בפ' שער נשיא וחטאת יחיד כתיב בתורה בפירוש שחיתתן בצפון ובפר העלם דבר של ציבור ובפר כהן משיח לא כתיב

צפון רק כתיב ושחט אותו לפני ה' אף שכל החטאות טעונים צפון אך נראה דעיקר בחי' קרבן לה' האמור בתורה אדם כי יקריב מכם קרבן לה' הוא בעבור שהחוטא גורם בחטאו לפסוק חיותו מהבורא ית"ש ממקור החיים וממקור הרחמים כי אם לא חטא היה השי"ת חי החיים ומקור הרחמים משפיע לו שפעת רחמים בלי הפסק שיהיה דבוק חיותו בחי' החיים ומקור הרחמים כאשר שמעתי בשם המגיד זללה"ה פירוש ויעש אדנים למשכן שראה תמיד שישכון בתוכו אדנ"י וכשחטאו נעדר מחי החיים והנה יש בחי' שונים בחטאים יש בחי' חטא שהוא חטא קל ולא פגם רק באות ה"א אחרונה משמו ית"ש שהוא דרגא תתאה ממקור הרחמים ותכף כשיעשה תשובה ויתבייש לא זו משם עד שמוחלין לו ויש חטא יותר חמור שפוגם באות וא"ו משמו ית' שהוא דרגא דלעילא מיניה וצריכה תשובה ובושה יתירה שיאיר לו השי"ת החיים והרחמים.

וחטא יותר חמור שהוא פוגם בה"א עילאה וצריך תשובה חמורה ויש חטא יותר חמור שהוא פוגם ביו"ד וצריכה תשובה יותר חמורה והנה הארבעה חלוקי כפרה שהם זו למעלה מזו הוא ע"ז האופן כדאיתא ברמב"ם הלכות תשובה היינו מ"ע ומל"ת כריתות ומיתות ב"ד חילול השם ח"ו הוא ג"כ ענין זה כי כשעבר על מ"ע הוא פוגם בה"א תתאה הלכך כשמתבייש לא זו משם עד שמוחלין לו וכשעבר על מל"ת הוא פוגם בוא"ו תשובה תולה ויוה"כ מכפר עבר אדם על כריתות ומיתות ב"ד תשובה ויוה"כ תולין ויסורים ממרקין עבר אדם על חילול השם ח"ו תשובה ויוה"כ ויסורים תולים ומיתה ממרקת וצריכה תשובה ומס"נ יתרה כדכתיב אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון פי' מס"נ יתרה וזהו אדם כי יקריב מכם קרבן לה' היינו כשאדם רוצה להתקרב עצמו לחי החיים קרבן לה' היינו יראה לקרב את עצמו ולתקן אותיות השם בכדי להשפיע על עצמו עוד רחמים ממקור הרחמים אך התחלת התעוררות התשובה הוא הכנעה ולכן כתיב ויקרא בא' זעירא ופרש"י ז"ל ברוח קדשו על תיבת ויקרא לכל דברות ואמירות לכל צויים קדמה קריאה לשון חיבה לשון שמלאכי השרת משתמשיין בו וכו' פירוש שבלתי אפשרי ומושג לאדם להתעורר בתשובה כי אם בזעירות והכנה רבה כי פירוש תיבת ויקרא הוא לשון הכנה והנה איתא פלוגתא בגמרא ר' יהודה סבר מצוה לפרט החטא כמשה שאמר אנא חטא העם הזה עשו להם עגל מסכה ור' עקיבא סבר אין צריך לפרט החטא כדוד שאמר אשרי נשוי פשע כסוי חטאה והנה אלו דברי אלהים חיים כי הנה יש אדם שבלתי אפשר לו להשיג זעירות והכנעה רק בפרוט החטא בפרטיות היינו אם הוא ת"ח וריבוי זכיות ומע"ט רק גאווה עצמה בו אדם זה מצוה לפרט החטא בכדי להכניע עצמו בבושה יתירה כי בלא זה לא.

יהי' לו כ"כ בושה אמנם אדם שאין לו מעלות טובות זה האדם אין צריך לפרט החטא כי בלאו הכי הוא מוכנע ומושפל בלבבו וזהו פי' חטאת טעונה צפון היינו להצפין את חטאיו שלא יוכלו המשטינים והמקטריגים לעורר עליו דין ולזה יבואר על נכון קושיא דלעיל דהנשיא ומכ"ש היחיד שהם אינם במעלות ובמדות טובות כ"כ ובעצמם וטבעם אינם בגדלות כ"כ טוב להם לטעון צפון להיות מכסים ומצפינים חטאתם אבל אדם גדול כמו הכהן המשיח אשר יוצק על ראשו שמן המשחה זו חכמה או ציבור שבכללם מלאים מצות כרימון שרב מעלתם מאוד בלתי אפשר להם להכניע א"ע בהכנעה יתירה אם לא בהפרט החטא ואזי אפשר להשיג א"ע בבושה יתירה והכנעה רבה ואזי הטוב להם לפרט

החטא ומכח זה יגיע להם הבושה והכנעה רבה והכל הוא בצפון כי יפעלו מכח זה המקום לבד שהמקטריגים יהיו נכסים וצפונים מלעורר דין עליהם הלכך באמת גם המה טעונים צפון אך מה שהכתוב לא כתב בפירוש הוא מטעם זה מחמת שצריכים לפרט את החטא כדי להשיג הכנעה וימשיכו חיים ורחמים ממקור הרחמים יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: דרוש לפרשת זכור מפרשת ויקרא (מה שאמר הרב זצ"ל בפ' זכור שחל להיות בשבוע זו) ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם.

ונ"ל ע"ד מוסר דהנה כתיב בתורה בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך והמכוון הוא עד"ז שבכל מקום שאדם קובע א"ע שם לעבודתו ית' הן בתורה הן בתפלה נקרא משכן היינו ששם הוא השראת שכינתו ת' מקור השפע והברכות והנה איתא שבחי' השראת השכינה הוא רק על נמוכי הרוח היינו, מי שיש לו לב נשבר ונדכא כמאה"כ אני אשכון את דכא וכו' דאיתא שלכך השרה הקב"ה שכינתו על הר סיני לפי שהוא נמוך שבהרים אבל מי שיש בו גסות הרוח ח"ו אין אני והוא יכולין וכו' והנה מי שמכין עצמו לעבודת הבוב"ה בתורה או בתפלה א"א לבא לבחי' השראת השכינה בזה המקום רק ע"י שפלות ושבירת לב האמיתי קודם עסקו בעבודתו ית' ע"י התבוננותו במעשיו הקודמים איך שפגם בדיבורו פה ודברים בטלים ובלשה"ר וליצנות איך שפגם בבחי' אמונה ופגם בבחי' גסות הרוח ר"ל ואיך שפגם בבחי' בטחון ובהתבוננו בכל זה יעלה ויבא לבחי' שפלות באמת בגודל מרירות הלב ובושה והכנעה בהאיך אנפין יקום קדם מלכא ואז הוא ממשיך בחי' השראת השכינה ונתקרב אל הקדושה בעבודה שבתורה או בתפלה שאחר התבוננות הנ"ל כמודאיתא חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת אודם התפלה והמכוון היה בשביל התבוננות הנ"ל לבא להמשכת קדושה העליונה אור א"ס ב"ה משם העצם ב"ה והנה בחי' לב נשבר הוא י"ו כמה דאיתא ובחי' עבודה עד"ז מרומז בפסוקים אלו וזהו ויקרא אל משה היינו בחי' י"ו קרא אל משה ע"י שפלות שהיה במשה שהוא בחי' י"ו שבירת תיבת ל"ב מחמת זה זכה וגרם להמשיך קדושה בחי' הקריאה וזהו ויקרא א' זעירא מרמז על בחי' הכנעה שהיה במשה שזה גרם לכ"ז לבחי' המשכת הקדושה של השכינה בחי' אורות עילאין מאלופו של עולם ב"ה וזהו ויקרא אל משה ע"י שמשה היו בחי' א' זעירא בבחי' הכנעה לכך זכה וגרם בחי' ויקרא היינו המשכת אורות עילאין מאלופו של עולם שמרומז בתיבת ויקרא גימטר' אור אל"ף שאות א' מן תיבת ויקרא הוא לכאן ולכאן וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר יש בהן כ"ה אותיות שעיקר שנתחיד הדיבור אליו הוא ע"י בחי' כ"ה גימטר' דכא וגמר אומר הכתוב אדם כי יקריב מכם קרבן לה' היינו כשאדם רוצה לקרב א"ע לקדושת השם ע"י המשכת השראת השכינה בתורה או בתפלה מן הבהמה וכו' תקריבו את קרבנכם היינו מקודם צריך להתחיל ולקרב לקדושת ה' את כל הבחי' הבהמיות אשר עשה עד עתה ע"י בחי' תשוב' בהתבוננות בשכלו גודל הפגמים שנעשה בעולמות העליונים על ידו וע"י מעשיו ועי"ז ישבור לבו בקרבו בגודל אימה ופחד ויראה ובושה והכנעה לפני הבוב"ה ואז יעבוד את הבוב"ה באהבה ויראה אמיתית ועי"ז יתקרב כל בחי' הבהמיות שעשה מקודם לבחי' הקדושה העליונה וגורם להמשכת אור ה' ממקור החיים חי החיים ב"ה ע"י העבודה בתורה ותפלה באהוי"ר אמיתית ונוכל לומר שע"ז מרמזים פ' שקלים ופ' זכור

היינו שבח' שקלים רמז אל בחי' שיקול הדעת בהתבוננות כנ"ל ומזה בא לבחי' זכור גימט' או"ר כ"ו היינו ע"י שיקול הדעת בהתבוננות הנזכר יבאו לבחי' המשכת אורות עליונים משם העצם ב"ה גימט' כ"ו וזהו זכור את אשר עשה לך עמלק היינו שתזכו' תמיד מה שעשה לך עמלק הוא היצר הרע בהתגברותו עליך להכשילך בעוונות ולבא מחמת זה לגודל מרירות הלב ועי"ז יעלה ויבא לבחי' בדרך גימט' ב"פ הוי"ה אלהי"ם מרמז על המשכת אורות העליונים משם העצם ב"ה הן למעשים הקודמים שנעשה מעשה בהמיות הן להעבוד' הזאת אשר הוא עוסק בה כמו שדרז"ל ע"פ ה' ה' אני ה' קודם שיחטא אדם אני ה' אחר שיחטא ויעשה תשוב' לזה אכי"ר: אדם כי יקריב מכם קרבן לה' וגו' ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה' וגו' הנה עיקר בריה"ע היתה בכדי להיות לו דירה בתחתונים בחי' השראת השכינה שהוא על נמוכי רוח בחי' ענוה ושפלות וכמאה"כ לא מרבכם חשק ה' בכם כי אתם המעט מכל העמים ודרז"ל שאתם ממעיטים עצמיכם לפני היינו בחי' ענוה ולזה היה עיקר חשק ה' באבותינו כמאה"כ רק באבותיך חשק ה' כי האבות היה להם בחי' ענוה באמת שהבינו האמת האיך שכל הגדולה שנתן להם ה' היתה מתנת חנם בלבד וכמאחז"ל אמר הקב"ה נתתי גדולה לאברהם אמר ואנכי עפר ואפר נתתי גדולה למשה אמר ונחננו מה נתתי גדולה לדוד אמר ואנכי תולעת ולא איש ולזה רמזו רז"ל באמר כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו פי' שבכל מקום שאתה מוצא שהשרה הקב"ה שכינתו וגדולתו אין זה אלא מקום שיש שם בחי' ענוה באמת כנ"ל כמו האבות הנ"ל שהיה להם בחי' א"מ"ת ר"ת א"פ ר"ת מ"ה ת"ולעת ועי"ז השיגו בחי' ח"ש"ק ר"ת של ח"משים ש"ערי ק"דושה וזהו עיקר בחי' קרבן נוטריקון קרב נון שמקרב עצמו לבחי' נון שערי קדושה שזהו עיקר החשק של ה' ולכוונה זו היתה עיקר בריה"ע ומרומז בפסוק בר"א אלהי"ם א"ת ס"ת אמת מרמז שעיקר בריאת העולם היתה בשביל בחי' אמ"ת א"פ ר"ת מ"ה תולעת כנגד אברהם משה דוד בחי' חש"ק בחי' ענוה לקרב עצמו לבחי' בינה בחי' נ' שערי קדושה כנ"ל ובבחי' אלו נתקברו משה ואהרן למשכן היינו אצל אהרן נאמר בזאת יבא אהרן וגו' בפר וגו' היינו בזאת מרמז לבחי' חשק כי זאת גימ' ח"שק בפר מרמז לבחי' אפר שאמר א"א פי' שבבחי' אלו בחי' ענוה באמת בזאת יבא אהרן אל הקדש דווקא וגם אצל משה נאמר ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד וגו' היינו שע"י גודל הכנעה ושפלות שהיה למשה ירא לגשת אל אהל מועד לבחי' קדושה כזו שהיה שם השראת השכונה ובעבור זאת נאמר תיכף ויקרא אל משה באלף זעירא מרמז שבשביל, בחי' א' זעירא בחי' קטנות בחי' הכנעה שהיה למשה עי"ז וידבר ה' אליו שנתיחד אליו הדיבור וע"י שמירת שבת כראוי יכולים להשיג בחי' אמת הנ"ל וזהו שאמרז"ל אלמלא שמרו ישראל שני שבתות מיד היו נגאלין כי ע"י שמירת שבת כראוי הגיעו לבחי' אמ"ת בחי' חש"ק הנ"ל בחי' בינה בחי' חירות בחי' גאולה וישועה ולכן אחר קבלת התורה כל זמן ששמרו ישראל את השבת כראוי לא היתה יכולה שום אומה ולשון לשלוט בהם עד שקלקלו בבחי' שבת ויצאו מן העם ללקוט מיד ויבא עמלק שבא להן בחי' גסות הרוח בחי' עמלק בחי' אל אחר וילחם בישראל וגו' כיון שקלקלו בבחי' שבת כנ"ל לכן מאד מאד צריך לזהר שיהיה כל עבודתו לה' בסתר בלתי לה' לבדו בלי שום פניה של התפארות ח"ו והודאת בני אדם רק בלתי לה' וכן היתה עבודת משה רבינו ע"ה שהיתה כל עבודתו

בסתר ומרומז בפסוק ויקרא אל משה פי' שמשה חיבר בחי' ויקרא אל בחי' משה ושני התיבות ויקרא משה ביחד עולה גימ' בסת"ר גם ויקרא אל משה אלף זעירא שהיא בחי' יוד קטנה שבאותיות וכשנחלף יוד במקום א' זעירא עולה כל הג' תיבות ויקר"א א"ל מש"ה גימ' שב"ת לרמז שהיה למשה בחי' הסתר בחי' שבת בשלימות ואמר הכתוב אדם כי יקריב מכם קרבן לה' פי' שע"י בחי' מכ"ם במ"ם סתומה שעולה ת"ר כידוע גימ' סת"ר שיהיה כל עבודת האדם בסתר בבחי' ענוה בלי התפארות כלל וכלל עי"ז יגיע לבחי' קרבן בחי' קרב נון להתקרב לבחי' בינה בחי' חש"ק הנ"ל ושחט אותו על ירך המזבח צפונה לפני ה' פי' צפונה מרמז לבחי' יריכא שמאלא בחי' הוד היינו שע"י שיבטל מעצמו בחי' הודאת בני אדם בזה יתקן בחי' הוד כנ"ל יה"ר שנזכה לזה אמן: פרשת צו צו את אהרן וגו' זאת תורת העולה וגו' ויש לדקדק בזה למה לא כתב בלשון דבר אל אהרן ויש לפרש עד"ז כי עיקר בריאת שמים וארץ היתה בשביל היראה שהוא בחי' דין וזהו שעלה במחשבה לברוא העולם במדה"ד אלא שראה שלא יתקיים שיתף עמה מדה"ר מדת חסד שהוא בחי' אהבה ע"כ צריך להתאמץ שיהי' לאדם בטחון במדת חסד ג"כ כי בחי' א' מדה"ד היא בחי' יראה והכנעה לממה"מ הקב"ה היינו מתחילה יחשוב אדם כמה הוא מלוכלך בעוונות וחטאים ופשעים ובילה כמה עתים ורגעים להבל ולריק וכמה התגברות הדינים עליו ומחמת זה יהיה לו בוש ולב נשבר ונדכה לפניו ית"ש ואח"כ יגיע לבחי' ב' בחי' בטחון ואמונה שלימה בחסד אל הרוצה בתשובה וכוודאי יקבל תשובתו ומזה יהיה לו אהבה ותשוקה לעבודתו ולתורתו ית"ש ויהיה לו זריזות לעבודתו ושני הבחי' הנ"ל הן שני המפתחות מפתח החיצון בחי' יראה הנ"ל ומפתח הפנימי בחי' חסד הנ"ל שצריך שיהיה לאדם ב' בחי' הנ"ל וזהו המתפלל יכנס שני פתחים הן ב' מפתחות הנ"ל בחי' יראה ובחי' חסד בחי' אהבה וכמו שאמרתי על מה דאיתא בגמרא השח בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה מפני מה חוזר עליה ולא על עבירות אחרות אלא ב' תפילין מרומזים לב' בחי' הנ"ל היינו תפלה של יד מרמז לבחי' א' שהוא נגד הלב שיהיה לו לב נשבר ונדכה כנ"ל ותפלה של ראש שהוא בחי' ב' בחי' חסד ורב חסד והשח בין תפלה לתפלה פי' שאין לו בת' ב' הנ"ל בחי' חסד רק עבירה היא בידו היינו שאין לו רק בחי' א' שיש לו רק הכנעה ובושה ולב נשבר ממדה"ד הנ"ל ומחמת זה לא יהיה לו אהבה ותשוקה וזהו הירא מעבירות שבידו היינו שירא רק מעבירות שבידו ואין לו בחי' חסד בחי' אהבה ע"כ חוזר עליו מעורכי המלחמה וזהו וסמך ידו על ראש מרמז שצריך לסמוך תפילין של יד לתפילין של ראש אז היא העולה מרמז שהחוזר בתשובה פותחין לו פתח מלמעלה וכ"ג וכהן הדיוט מרמזים ג"כ על ב' בחי' הנ"ל שכ"ג משמש בשמונה בגדים מרמז על בחי' חסד שאות ח' הוא חסד וכהן הדיוט משמש בארבעה בגדים מרמז על בחי' דין שאות ד' מרמז על בחי' דין וזהו צו את אהרן ואת בניו תיבת צו גימטרי' א"ל אד"ני שהם ב' בחי' הנ"ל לשהמה באהרן כ"ג ובניו כהנים הדיוטים וזהו מרמז לנו רש"י בלשונו הקדוש אין צו אלא זירוז מיד ולדורות בחי' יד מרמז על תפילין של יד שהוא בחי' א' ולדורות היא לשון דירה מפתח הפנימי שהוא מרמז על בחי' ב' כל זה מרמז שצריך לבא לב' הבחי' שיהיה לו לב נשבר מעבירות שבידו ואח"כ לבטוח בחסד השי"ת בכדי לבא מזה לאהבה

עליונה ותשוקה לעבודתו ית' יה"ר שנזכה לזה אכ"ר: צו את אהרן וגו' פירש"י אין צו אלא זירוז ביותר צריך לזרוז במקום שיש חסרון כ"ס.

הנה לפרש כ"ו עדה"מ ועבודה לה' נקדים תחלה ואמר אבי זללה"ה על מאחז"ל אדם אתם קרואים וכו' מי שעוסק רק בבחי' גשמיות אכילה ושתיה ושאר תאוות גשמיות שאינו עיקר רק בחי' דמיון כקוף בפני אדם נקרא בחי' ד"ם לשון דמינן אבל מי שקרוין אדם שמדבקים כל הבחי' גשמיות לה' בחי' אל"ף בחי' אלופו של עולם ונתחבר אות א' לבחי' ד"ם נעשה אד"ם בחי' ואתם הדבקים בה'.

והנה כתיב לא תאכלו על הדם ודרז"ל לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם הענין הוא פ"י כשיאכל קודם התפלה ויעסוק בבחי' תאות גשמיות יתטמטם לבו מאוד ולא יוכל לדבק א"ע לבחי' קדושה ויהיה בחי' ד"ם כנ"ל לכן עצתי הוא שיתפלל תחלה וידבק עצמו לה' לבחי' אלף אלופו של עולם תחלה ואח"כ יאכל אכילה הגשמיות בכוונה לה' לחזק גופו לעבודתו ית' ובזה יהיה נעשה מבחי' אכילה בחי' ד"ם כסא ומכון לבחי' קדושה בחי' אלף ויהיה אדם בשלימות וזשאה"כ ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה היינו שבקי' אדם בשלימות הוא כאשר הקדושה הוא בחי' אלף הוא למעלה ובתחלה על בחי' כס"א בחי' ד"ם הוא אכילה גשמיות שנקרא כסא להקדושה כנ"ל והנה בחי' תפלה בחי' אלף הנ"ל נקרא בחי' כהן גדול ובחי' אכילה בחי' כסא הנ"ל נקרא בחי' כהן הדיוט צריך להיות דבוק תמיד בחי' כהן גדול בחי' אלף לבחי' כהן הדיוט בחי' כסא הנ"ל בחי' ד"ם, הנ"ל ואם לאו נקרא כס בלא אלף בחי' אין הכסא שלם ח"ו גם כשהאכילה היא בכוונה לה' כנ"ל נקרא כ"ס מלא ביו"ד שהוא נרתק וכסוי לבחי' קדושה אבל כשאינה בשלימות נקרא כס חסר בלא יוד ונקרא חסרון כ"ס ולוה רמו רש"י זללה"ה באומרו ביותר צריך זירוז במקום שיש חסרון כ"ס לרמז שיהיה בחי' כסא בשלימות היינו שתהיה האכילה בכוונה לה' ובהתחברות לבחי' תפלה מקודם כנ"ל ואז יתמלא בחי' כ"ס כנ"ל וזהו מרומז בפסוק צו את אהרן ואת בניו פ"י צ"ו לשון התחברות שיחבר בחי' אהרן בחי' כהן גדול בחי' אלף הנ"ל לבחי' כהן הדיוט בחי' בניו של אהרן בחי' אכילה גשמיות כנ"ל לאמר זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה וגו' פירוש עולה מרמז לבחי' תפלה שהוא כולה לה' כי בחי' אכילה בכוונה לה' נקרא בחי' שלמים שיש בה אכילה לכהנים ולבעלים אבל התפלה שהיא כולה לה' נקרא בחי' עולה ומזהיר הכתוב שתהיה בחי' עולה על מוקדה היינו, בבחי' הכנעה לשון קיד"ה והשתחויה בחי' תפלה בהכנעה ואח"כ תהיה בחי' שלמים שהיא אכילה בכוונה לה' כנ"ל וזהו ראשית עריסותכם חלה תרימו לה' פ"י שקודם עריסותכם בחי' אכילה תהיה תחלה בחי' חל"ה ותפלה לה' לשון ויח"ל משה גם חלה לשון יראה מלשון חל"ו מפניו כל הארץ שתהיה תפלה באימה ויראה לה' תחלה ואח"כ יאכל עריסתו ופתו בכוונה לה' ויהיה כסמו לה' יה"ר שנזכה לזה אמן כיה"ר: דבר אל בני ישראל לאמר המקריב את זבחו שלמיו לה' יביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו.

ונ"ל עד"ז דהנה יש שני בחי' עבדות ה' אחד שעובד את הבוב"ה בהזדככות החומריות מכל וכל וכלא ממש חשוב אצלו בחי' שכר ועונש אפילו שכר עוה"ב ומכ"ש שכר עוה"ז רק שכלתה נפשו באהבה עזה ותשוקה גדולה לה' עד מאוד וכמאה"כ כלה שארי ולבבי

צור לבבי וחלקי אלהים לעולם וזה הוא בחי' כהן גדול יחודא עילאה ויש שעובד את הבוב"ה בבחי' סו"מ וע"ט שלא בהזדככות החומריות מכל וכל אדרבא יש לו כל התאוות שהן בהיתר ונחשב אצלו בחי' שכר ועונש רק שמאמין באמו"ש שהבוב"ה גומל טוב למי שישמור מצותיו ויעניש למי שיעבור על מצותיו וזהו בחי' כהן הדיוט יחודא תתאה ובחי' עבודת הבוב"ה מכונה באות אלף מרמז על אחד יחיד ומיוחד על אלופו של עולם שתמיד כוונתו בשעת עבודתו להבוב"ה הן מי שעובד אותו ית'בבחי' א' לכן הוא סו"מ וע"ט בכל רגע מחמת שתמיד נחקק בלבו אהבתו ית' והן מי שעובד להבוב"ה בבחי' ב' לבך הוא סו"מ וע"ט בכל רגע מחמת שתמיד אמונת ה' בלבו והכלל שתמיד צריך להיות מתחילה בבחי' כהן הדיוט שהוא מרמז על אחד לתתא ומזה יוכל לבא לבחי' כ"ג שהוא מרמז על אחד לעילא וזהו קוב"ה אחד לעילא לא יתיב על כורסיא דיקרי' עד דאתעבידת ברזא דאחד כגוונא דיליה למהוי אחד באחד פ"י לבא מבחי' אחד לתתא לבחי' אחד לעילא והבן ולכך בחי' עבודה שהיא מכונה באות א' מכונה ג"כ בשם כהן שאותיות ה"נ"ך אין להם בן זוג היינו ה' ביחידות נ' בעשירות כ' במאות והמה רק בחי' אחדות גם בחי' עבודת ה"נ"ל מכונה בשם עולה שתיבת עולה בגימט' אלף במילואו וזהו צו את אהרן ואת בניו בחי' כ"ג וכהן הדיוט לאמר זאת תורת פ"י כך הוא התורה והחוקה בדרך עבודה להשי"ת העולה היא העולה פ"י לבא מבחי' אחד לתתא לבחי' אחד לעילא כמאמר זוה"ק למהוי אחד באחד ואפשר לומר שזהו כוונת הזוהר על פסוק או מי יחזיק במעוזי שלום יעשה לי יעשה שלום לי ואיתא בזוה"ק תרין שלמין איכא הכא שלמא לעילא שלמא לתתא עכ"ל דהנה בחי' עבודת מכונה בשם השלום בחי' שלימות ויש בחי' עבודת לעילא ובחי' עבודת לתתא וזהו שלום לעילא שלום לתתא ע"י ב' בחי' עבודת ה"נ"ל מהו שלום שלום לרחוק לקרוב חד לצדיק גמור וחד לבעל תשובה מרמז לב' בחי' ה"נ"ל הינו צדיק גמור הוא בחי' ב' ובע"ת הוא בחי' א' (כאן חסר): דרוש לשבת הגדול וידבר ה' וגו' צו את אהרן וגו' זאת תורת העולה היא העולה על מוקדה וגו'.

ומסיים בסוף הענין דקרבנות ביום צוותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם לה' במדבר סיני ויש לדקדק לכאורה הוה ליה למכתב במדבר סיני קודם להקריב ולכתוב את בני ישראל במדבר סיני להקריב וגו' גם להבין ענין פסח מצרים שהיה מקחו מבעשור. הנה עיקר ענין יציאת מצרים שיצאו מהקליפות נון שערי טומאה ונכנסו לנון שערי קדושה ומקור הקליפות הוא בחי' גסות ובמצרים היו בבחי' גסות הרוח לכן ממה שהיו בתחלה בבחי' אדם בשלימות ומחמת גסות הרוח נסתלקה בחי' הקדושה כמאמר אין אני והוא יכולין לדור בעולם אחת ונסתלקה בחי' א' מן אד"ם שנסתלקה בחי' אלופ' בחי' אלופו של עולם בחי' קדושה מן אדם ונשאר אותיות ד"ם וזהו למכה מצרים בכוריה"ם כל"ח היינו שהכה ה' בחי' בכוריהם בחי' גסות כי בכור הוא בחי' גסות ושמעתי בשם אחד שפירש מאמר חז"ל בעשרה מאמרות נברא העולם כו' כדי כו' ופירש ע"ד מאחז"ל יתוש קדמך במעשה בראשית היינו שע"י שיזכור האדם שיתוש הוא קדום לפניו במעשה בראשית עי"ז לא יתגאה האדם ואם היה נברא העולם במאמר אחד היו כל הנבראים בפעם אחת בהשוואה ולא היה קדימת היתוש וכשנברא בעשרה מאמרות היה קדימת היתוש ועי"ז יגיע שפלות לאדם ולא יתגאה ויהיה שכר טוב לצדיקים ולבחי' זו מרמז שפסח של מצרים היה מקחו מבעשור לרמז לבחי' בעשרה מאמרות ה"נ"ל בחי'

שפלות ולזאת אם שבאמת במחשבה היה יעקב אבינו ע"ה הבכור ליצירה ונולד עשו תחילה כדי שלא יהיה ליעקב אע"ה בחי' התנשאות וגסות ח' אמנם גם בחי' שפלות ביותר ג"כ אינו שלימות בעבודה כ"א יושפל בעיניו ביותר לא יוכל להתקרב ולגשת אל הקודש לתורה ולתפלה מחמת רוב שפלותו באומרו מי אני אשר אקום קדם מלכא להתפלל ולייחד בעולמות העליונים ובעבור שפלותו יפול לבו בקרבו ח"ו ביותר לכן צריכין ג"כ למעט התנשאות לשם ה' ולכן קנה יעקב הבכורה מעשו כדי שיהיה לו מעט התנשאות וחיזוק הלב לעבודת ה' ית"ש וברוב שפלותו אמר קטונתי מכל החסדים ומכל האמת ותיבת האמת נקוד בזקף קטן פירוש שבחי' קטן זקוף למעלה כי מאן דזעיר איהו רב וזהו בחי' שבת הגדול שיזדקף למעלה כדאיתא בזוה"ק כי עיקר התקרבות וכניסה לעבודתו לבחי' קדושה הוא ע"י בחי' ענוה ולא יתהלל האדם א"ע בשום טובה שיש לו כמאה"כ אל יתהלל חכם בחכמתו וגבור בגבורתו ועשיר בעשרו כי באמת הקב"ה לא נתן לו הפאה והחכמה כדי שיתגאהבה אדרבה אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו אמנם העצה היעוצה לזה הוא כאשר נתן לו ה' כל הטובה יסתכל בלבו חיות של הדבר מי הוא המחיה ומהווה את הטובה וכאשר מתבונן בלב על כל דבר וחיותו ורואה ומבין כי השי"ת הוא המחיה את כולם ונותן לב וחיות בתוך כל נברא וטובה אזי נכנע ונשפל לפני ה' וע"ז אנו מתפללים לה' וטהר לבנו לעבדך באמת היינו באמת מרמז לג' בחינות טובה הנ"ל היינו אות א' שהיא ראשונה לאותיות מרמזת לבחי' רוחניות היינו לבחי' חכמה ואות מ"ם שהיא אמצעית האותיות מרמזת לבחי' האמצעיות בחי' גבורה שאינה כ"כ רוחניות כמו חכמה ואות תיו שהיא אחרונה לאותיות מרמז לבחי' גשמיות בחי' עשירות וזהו וטהר לב"נו רבה לומר שיהא בחי' ל"ב של כל דבר טהור וזך ונראה לעינינו ונבין היטיב בחי' חיות ול"ב של בחי' אמת ג' בחי' טובה הנ"ל ועי"ז יהיה לנו בחי' ענוה כנ"ל ועל ג' בחינות ל"ב הנ"ל של ג' בחי' טובה הנ"ל מרמז הכתוב צו את אהרן וגו' צו גימטריא ג' פעמים ל"ב שאמר הקב"ה למשה שיכניס באהרן ג' בקי' ל"ב הנ"ל ואם שאהרן היה בשלימות השפלות וענוה אמנם הקב"ה ציוה למשה שיכניס בו עוד יותר כדי שיוכל אהרן להמשך גם על כל ישראל בחי' ל"ב הנ"ל ועי"ז יהיה להם בחי' ענוה ויקרבו א"ע לבחי' קדושה בחי' א' אלופו של עולם ותתקרב האות א' לאותיות ד"ם ויהיה אד"ם בשלימות וזה שאמר הכתוב אדם כי יקריב וגו' ר"ל שעיקר הקרבן הוא שיקריב האותיות אדם זה לזה כנ"ל וזשאה"כ ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם ומפרש הכתוב במה יקריבו ואמר במדבר סיני היינו סי"ני ע"ה גימטריא ענוה פירוש בבחי' ענוה יקריב הקרבן של אותיות אד"ם כנ"ל ואמר הכתוב היא העולה על מוקדה ר"ל מוקדה מלשון קידה והשתחויה והכנעה וענוה פירוש שעיקר.

העולה והקרבן הוא בחי' מוקדה בחי' ענוה וזהו ענין פסח מצרים שהיה מקחו מבעשור לחודש ואיתא במדרש שלקחו טלה בעשור לחודש וקשרו אותו בכרעי המטה פירוש בעשור מרמז לבחי' יוד הקטנה שבאותיות שמרמז לבחי' ענוה וקדושה ובבחי' עשור בחי' יוד בחי' ענוה לקחו הטל"ה גימטריא ד"ם פירוש מה שהיה במצרים בחי' ד"ם כנ"ל קשרו אותו בחי' ד"ם לכרעי המטה היינו לבחי' כריעה בחי' ענוה בחי' אלף הנ"ל ונעשה אדם כנ"ל בחי' יוד והיה כך קשור עד ליל חמישי בשבת כי בעשור לחודש היה בשבת וכל יום קבלו מבחי' יוד ונעשה חמשה פעמים יוד עולה חמשים ונכנסו לחמשים שערי

קדושה ועיקר התחלת כניסה לקדושה היתה בחי' ענוה כי ע"י בחי' ענוה יכולים להגיע לבחי' קדושה ודביקות בה במחשבה דיבור ומעשה בקדושה ולהיות בבחי' שבת הגדול בחי' מחשבה שלפני בחי' פ"ה ס"ח כאשר שמעתי מאבי זללה"ה שאמר בשם ר' ליבר זללה"ה כל ל ולזה רמזו רז"ל אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כראוי מיד עאלין פירוש' בחי' שבת במחשבה ובחי' שבת בדיבור שיהא בקדושה וטהרה כראוי מיד יהיו נגאלין ונכנסין לבחי' קדושה כן יהי רצון אמן: הכהן המחטא אותה יאכלנה במקום קדש תאכל וגו'.

הנה עיקר תכלית המצות היא כדי לצרף ולזכך את הבריות פי' כי הגוף הוא דבר גשמי בחי' חושך בלתי אור והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו רוצה לזכות ולזכך את צדיקים שיכנס ויאיר אור השי"ת לגוף הגשמי ושיהיה להם אור רוחני באהבה ויראה לה' ומחשבות קדושות לפיכך הרבה להם תורה ומצות כדי שע"י תורה ומצות יאיר בהם אור ה' ויבאו לבחי' עלמא דאתכסיא לבחי' מחשבה קדושה באהוי"ר בלתי לה' לבדו כמאה"כ הנסתרות לה' אלהינו וגו' פי' שהעיקר הוא שיהיה הנסתרות שהוא המחשבות קדושות בלתי לה' לבדו ובחי' מחשבה כזו נקרא בחי' שבת בחי' ניחא לה' שנעשה רצונו וכמו ששמעתי מאבי זללה"ה שאמר בשם ר' ליבר זללה"ה על שבת שלפני הפסח שקורין אותו שבת הגדול פי' שבת הוא המחשבה פסח הוא הדיבור שנקרא פ"ה ס"ח ובחי' שבת בחי' מחשבה שלפני הפסח הוא הדיבור כשהוא בבחי' קדושה קורין אותו שבת הגדול כי הוא העיקר כנ"ל גם יש לפרש על זה הדרך דהנה יש ב' בחי' צדיקים באהבה לה' בחי' א' שאוהבים את ה' מחמת רוב שפלותם שרואים פחיתות עבודתם לה' ואעפ"כ הקב"ה מרחם עליו ועושה לו חסד ורחמים אעפ"י שאינו כדאי כמו שאנו משבחים אותו ברוך מרחם על הבריות אעפ"י שאינו כדאי אמנם כנ"ז הוא אהבתו לה' כאשר רואה חסדי השי"ת שעליו אמנם יש בחי' צדיקים שאוהבים את ה' מתוך יסורים היינו כאשר אין להם צרכם ההכרחיים אעפ"י כן הם אוהבים אותו ית' באהבה אמיתית אעפ"י שעדיין אין להם בחי' גאולה וישועה מיסורים שלהם ובחי' זו נקרא שבת שלפני הפסח פי' שבת מרמז לבחי' אהבה עילאה פסח מרמז לבחי' גאולה וזהו שבת שלפני הפסח פי' בחי' אהבה לה' שהוא מתוך יסורים שלפני הפסח בחי' גאולה קורין לבחי' זו שבת הגדול בחי' אהבה עילאה הגדולה במעלה מבחי' הראשונה ובחי' זו היה במצרים שהיה שבת שלפני הפסח לפני הגאולה והיה גדול משאר שבתות ששבת אחר אינו מאיר לימי השבוע רק עד יום ג' בשבת כדאיתא בגמרא ושבת שבמצרים שלפני הפסח היה בעשור לחודש והאיר בימי השבוע עד יום ד' שהוא ערב פסח והיה לישראל אהבה לה' ושחטו את הפסח באהבה גדולה לה' כל עדת ישראל ע"י הארת שבת הגדול בחי' אהבה עילאה כנ"ל וזהו עיקר תכלית המכוון של כל המצות שיאירו אור ה' בהגוף בבחי' אהוי"ר במחשבתו כנ"ל אמנם זהו דווקא אחר שנתן לנו השי"ת את תורתו הקדושה בתרי"ג מצות ומעוררים את לבבינו ומחשבותינו לבחי' אהבה כנ"ל אבל אבותינו אברהם יצחק ויעקב שעדיין לא קבלו את התורה והמצוות זככו את גופם בשאר עבודות כדאיתא בספרים שאברהם אבינו ע"ה עבד לה' בחפירת באר מים חיים עבודת תפילין ומה שנתקן על ידינו בעולמות עליונים ע"י תפילין שלנו בחי' זו בעצמו תקן א"א ע"ה בחפירת הבאר ובאמת חפירת הבאר הוא זרה ממצות ה' שאינה מהם רק הוא בחי' תאוות עוה"ז ולכן

נקרא עבודה זרה פ"י שהיא עבודה שאינה ממצות ה' ולכן נקראת זרה וזהו שיסד בעל אגדה מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו פ"י שמתחלה קודם מתן תורה היו אבותינו מזככים גופם ע"י עבודות אחרים לה' שנקראו זרים ממצות ה' כנ"ל ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו פ"י שקירב אותנו בקירוב גדול שיהיה הזיכוך ע"י מצות הקדושים ולא ע"י עבודות אחרים וזרים וזהו שרמזו רז"ל אין, צו אלא ע"ז ואיתא בזה"ק ע"ז ברשותיהו קיימין בתאוון אחרנין וכו' פ"י עבודות שהם בבחי' רשות בבחי' תאוות אחרים תאוות עוה"ז ואינם בבחי' מצות ה' זהו שנקרא עבודה זרה ומזהיר הכתוב על בחי' עבודות אלו שגם הם יהיו בבחי' קדושה וזהו שאה"כ אנכי ה' אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי לא תדע פ"י שיהיה לך בחי' אור ה' אהוי"ר אפילו בעסקך בבחי' ארץ מצרים בחי' גשמיות גם שם תראה בחי' אלהות ותתבונן ממנה גדולת הבוב"ה ואימת יהיה זה כאשר אלהים זולתי לא תדע פ"י שתדע שאין שום בחי' חיות אחר בלתי לה' לבדו שמכה"כ ית' וזשאה"כ הכהן המחטא אותה יאכלנה וגו' ר"ל המחטא הוא לשון חסרון פ"י כשיחסר לכהן בחי' אותה אכילה גשמיות רק במקום קדוש תאכל שיאכל אותה בבחי' קדושה שיתבונן בבחי' קדושה שיש בו חיות אלהות כנ"ל וזהו שאחז"ל הכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין שע"י אכילת כהנים שאכלו במקום קדוש היינו בבחי' קדושה כנ"ל האיר אור ה' בבעלים בבחי' אהבה לה' בבחי' תשובה ועי"ז מתכפרים שנזכה לזה אכי"ר: פרשת שמיני ויהי ביום השמיני קרא משה וגו': פ"י רש"י יום שבו הוקם המשכן וכו' ויל"ד שלכאורה נראה כהתחלה באמצע הענין והו"ל לכתוב פרשה זו בפרשה של בנין המשכן ולהבין זה נקדים תחלה להבין מה דאיתא בגמרא באותו יום היה שמחה להקב"ה כיום שנברא בו העולם נאמר כאן ויהי ביום וגו' ונאמר לעיל ויהי ערב ויהי בוקר וכו' ולכאורה ק' ל"ל ללמוד ג"ש זו מן ויהי דמע"ב דווקא וכי בשני המקומות הללו דווקא נאמר מלת ויהי הלא בכמה מקומות נאמר ויהי והיה יכול ללמוד גם ממקום אחר ולהבין כ"ז הנה אחז"ל כל מי שיש בו דעה כאילו נבנה בהמ"ק בימיו כו' והענין הוא כי עיקר ענין המקדש היה להפך מדת הדין לרחמים היינו שכאשר חטא האדם ע"י רוח שטות רוח הבהמיות שנכנס בו (כמאחז"ל אין אדם חוטא עד שנכנס בו רוח שטות היינו רוח הבהמה) ואח"כ חזר בו ונכנע לבבו מאוד ונשבר ונדכה ונכנס מיד למקדש הביא קרבנו מן הבהמה מן הבקר מן הצאן גשמי לרמז לבחי' רוח הבהמיות רוח שטות שהיה נכנס בו והתודה על חטאו ועשה תשוב' ומודה ועוזב וע"י שנכנס למקדש שנאמר בו ושכנתי בתוכם ודחז"ל מלמד שהקב"ה השרה שכינתו בתוך כל או"א ובכח הזה נכנס תיכף בבע"ת ההוא רוח קדושה ונתהפך מדת הדין בחינת הבהמה הגשמי לבחי' אשה ריח ניחוח לה' בחי' מדת הרחמים כ"ז היה כשהיה בהמ"ק בנוי אבל אחר שגרמו עוונותינו ואין לנו לא מקדש ולא קרבן צדיקים מהפכים מדת הדין למדת הרחמים ע"י בחי' דע"ה שיש בהם היינו שהצדיק שיש בו דעה מתבונן תמיד בשכלו ודעתו בגדולת הבוב"ה איך שהוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ומחיה ומהוה אותם מאין ליש בכל רגע ורגע בלי הפסק ועי"ז נתמלא אימה ובושה ופחד מפני גדולתו ית' וממילא מתחרט על כל מעשיו אשר עשה אשר לא לה' היו ומכ"ש אם עשה איזה חטא גדול מאד נשבר לבו בקרבו ומודה ועוזב דרכיו המקולקלים והולך בדרכי ה' בכל עניניו ומדקדק במעשיו בכל פרטי עניניו שיהיו בלתי לה' לבדו הן באכילתו שיאכל רק די סיפוקו

להחיות נפשו ולחזק גופו לעבודת הבו"ה וכן בכל אשר הוא עושה כגון מו"מ או שאר דברים בכולם הוא מכוון בלתי לה' ובזה הוא מהפך בחי' הגשמיים בחי' חושך לבחי' אור בחי' קדושה מדה"ד למדת הרחמים ובחי' זו נקרא דע"ת בחי' התחברות חו"ג התחברות בחי' דין בחי' גשמיים לבחי' רחמים בחי' קדושה כנ"ל והוא ממש כמו ענין הקרבן בבהמ"ק הנ"ל שהפך בחי' גשמי לבחי' קדושה כנ"ל ובחי' זו נקרא בכו"ר שנוטל פי שניים היינו שמחבר שני הבחי' הנ"ל ביחד בחי' חו"ג כנ"ל ולבחי' זו היתה עיקר כוונת בריה"ע כמאה"כ בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ וגו' פי' שעיקר הבריאה היתה בשביל ראשית דעת שיחבר בחי' שמי"ם ואר"ץ בחי' גשמי לבחי' רוחני בחי' קדושה כנ"ל ובחי' דע"ת זו הנקרא בכו"ר כנ"ל הוא בחי' שבת ניחא עילאה ומרומז בתיבת בכו"ר דע"ת עולה גימט' שב"ת גם שמי"ם ואר"ץ עם השורש שלהם שבהם נבראו היינו אותיות י"ה של שם העצם ב"ה גימ' שב"ת כי בחי' קדושה נברא באות יוד של השם ב"ה ובחי' גשמיות דברים המותרים נבראו באות ה' של השם ב"ה וזהו סמכוני באשישות וארז"ל חרי אישות איש ואשה ר"ל איש באות יוד ואשה באות ה' שצריך האדם לחבר אותם יחד בחי' יוד שהיא בחי' קדושה לבחי' ה' שהיא בחי' גשמיות ובחבורם יחדה היינו שמי"ם ואר"ץ י"ה עולה בחי' שב"ת שנכלל בו בחי' דע"ת בכו"ר ראשית כנ"ל ולזה המקדש אינו דוחה שבת כי מי שיש לו בחי' שבת בשלימות בהתכללות כל הבחי' הנ"ל אינו צריך לבחי' המקדש כנ"ל וכן מי שיש לו בחי' דע"ת בשלימות כנ"ל כאלו נבנה המקדש בימיו היינו שיש בו בחי' מקדש כנ"ל ע"י שמהפך חשוכא לנהורא כמו בקרבנות שבמקדש ממש כנ"ל וזהו שדרז"ל הג"ש מן בריה"ע היינו כי ויהי ביום השמ"ני מרמז לבחי' דעת שהוא שמינית במדות העליונות ממטה למעלה שהוא למעלה מבחי' שבעת ימי בראשית אחר שעלו בבחי' אח"ד בחי' אחדות וזהו ממש ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד (היינו שכל השבעת ימי בראשית עלו לבחי' אחד בחי' דעת) בחי' הפיכת חשוכא לנהורא מדת הדין למדת הרחמים בחי' גשמיות לבחי' קדושה ולכן או קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל וגו' אעפ"י שזקני ישראל לא היו רשאים להקריב קרבנות על המזבח ממש אבל מחמת הבחי' דע"ת שהיה להם בשלימות כנ"ל והי' ממש כמו הקרבת הקרבן על המזבח לכן גם הם היו כמו הכהנים.

וזהו מאחז"ל באותו היום היתה השמחה לפני המקום כיום שנברא בו העולם היינו שהשמחה היתה שנשלם בו עיקר כוונת ורצון הבו"ה בבריה"ע שהיו אז כל הבחי' הנ"ל בשלימות שבשבילם נבראו שמים וארץ כנ"ל וע"י בחי' שב"ת הנ"ל בהתכללות כל הבחי' הנ"ל שנתקברו ישראל לבחי' קדושה ונעשו חלק ה' ממש נעשו חביבים לפני ה' כצאן החביבה על בעליה ומונה אותה תמיד כדאיתא בגמרא וזשאה"כ וספרתם לכם ממחרת השבת היינו שהכתוב מזהיר לישראל שיהיו נזהרים שיהיה להם בחי' מספר היינו שיהיו מנוין בבל פעם כצאן החביבה על בעליה וע"י מה יהיו חביבים ע"ז אמר הכתוב ממחרת השבת היינו ע"י שיהיה להם בחי' שב"ת בשלימות בהתכללות בחי' דע"ת וכל הבחי' הנ"ל בתשובה שלימה כנ"ל לכן אנו מתפללים תיכף אחר ספירת העומר ואומרי' לטהרנו מקליפו"תינו ומטומא"תינו היינו שיש ב' בחי' חטאים: בחי' א' כשחוטא האדם ואח"כ תיכף משים ללבו מה שפעל ועשה ומבין גודל הפגם ומתחרט מאוד ולבו נשבר בקרבו ע"ז ומודה ועוזב ומתפלל לה' בלב שלם ומעורר בחי' חסד

ורחמים רבים מלמעלה ונתכפר לו ועל בחי' זו אמר דהמע"ה כי אפפו עלי רעות עד אין מספר וגו' עצמו משערות ראשי ולבי עזבני פ"י כך אמר דהמע"ה אעפ"י שאפפו עלי רעות היינו העבירות עד שאין לי בחי' מספ"ר היינו להיות בבחי' צאן החביבה על בעלה שמונה אותם כנ"ל מ"מ בחי' לב"י עזבני היינו לב"י מרמז לבחי' צור לבב"י וחלקי אלהים לעולם היינו בחי' חלק ה' שיש בקרבי זהו עזבנ"י (מלשון עזוב תעזוב עמו לשון עז"ר וסעד) והיה לי לעזר ולסעד להתחרט מיד ולהבין מה שפגמתי ולשוב בתשובה שלימה לכן רצה ה' להצילני וגו'.

ובחי' הב' הוא כשהחוטא אינו רואה את נגעו כלל וזהו טומאה ממש ולבחי' זו רמז דהמע"ה בפסוק השיגוני עונותי ולא יכלתי לראות היינו שהחוטא אינו יכול לראות עוונותיו והוא טומאה ממש וע"ז צריכים עזר משמים לצאת מטומאה זו וע"ז אנו מתפללים שיטהר אותנו ה' משני הבחי' הנ"ל כדי שנשיג בחי' ספיר"ת העמ"ר היינו ע"י בחי' עמ"ר גימט' י"פ א"ל בחי' חסד אל שימשיך עלינו חסדו שנזכה לבחי' תשובה בשלימות ועי"ז ממילא יהיה לנו בחי' ספיר"ה הנ"ל כצאן החביבה על בעלה ומרומז בפסוק אחלי יכוננו דרכי לשמור חקיך.

היינו אחל"י גימ' מ"ט מרמז לבחי' ספירת העומר מ"ט יום וע"י בחי' הספירה נזכה שיכוננו דרכי לשמור חקי"ך גימ' חל"ק היינו להיות נקרא חל"ק ה' ממש גם חקיך מרמז לבחי' חסד גבורה ביחד בחי' דעת הנ"ל היינו חקי"ך שורש המלה הוא ח"ק וכשנתחלף הק' לג' (שהם ממוצא א) נעשה ח"ג ר"ת של ח"סד ג"בורה מרמז לבחי' דע"ת הנ"ל שנזכה לזה כיר"א: או יאמר עד"ז הנה בס' אוה"ח איתא שהודיעם בזה שגם היות שהיה הדבר קשה מאוד בעיני משה ליתן הכהונה לאהרן מה שהיה מקודם שלו כמאמר הכתוב הלא אהרן אחיך הלוי ואעפ"כ טהור לב לא איחר הדבר רק תיכף בהיות הבוקר ובצרוף ההדרגות שהוא לאהרן ולבניו ובמעמד כל זקני ישראל שהוא היפוך הטבעיות שבאדם יעו"ש בלשונו הזך והקדוש והנה כ"ז היה מחמת שבעת ההוא קיבל עונשו על שסירב בשליחותו של מקום ב"ה קיבל ה באהבה עצומה בשמחה רבה ודבר זה מבואר בדבריו ז"ל בעצמו בפרשת תצוה בפ' ואתה הקרב אליך וגו' ע"ש בדבריו וע"פ דבריו נראה לפרש עוד ונקדים לפרש מאמר הגמרא אותו היום היתה שמזה לפני המקום כיום שנבראו וכו' וקשה מפני מה דרשו ע"ז ויהי ביום הלא כמה פעמים כתוב בתורה ויהי ביום וי"ל דהנה כתוב בתורה אלה תולדות השמים והארץ בהבראם וגו' ודרז"ל בה"א בראם גם באברהם והנה שתי בחי' אלו אחת הם שהה"א מרמז על התשובה כמו שדרז"ל שלכך נברא בה"א שאם חזר בו אני פותח לו פתח ותשובה קדמה לעולם כמ"ש בזוהר הקדוש וכי למגנא אתקרינא אך אפים ורב חסד עד לא בראתי עלמא בראתי תשובה וכו' והמגיד זללה"ה אמר שלכך נקראת אימא שהוא האם שקודמת לולד ומחמת התשובה נתעורר בחי' חסד כי חפץ חסד הוא ולכך נברא העולם בגין דיתקרי רחום בגין דיתקרי חנון והכל הוא ע"י בחי' תשובה כמבואר בדברי הזוה"ק הנ"ל ולזה בה"א בראם ובאברהם הכל אחד הוא ונוכל לומר שבהתחבר הה"א אל החי"ת שהיה מקודם ועולה מספרו י"ג מרמז לי"ג מדה"ר שנתגלה על ידו כמאמר הזוה"ק הנ"ל וגם נוכל לפרש יותר שבהיות התשובה מאהבה היא חשובה יותר שזדונות נעשה לו כזכיות והה"א והחי"ת אח"ד הוא ומספרם י"ג מדה"ר וזה בה"א בראם ובאברהם ולזה ארץ קדמה

לשמים מקום שבעלי תשובה עומדים וכו' וכזה יש לפרש ויהי ערב ויהי בוקר וגו' שמקודם נאמר ויקרא אלקים לאור יום ולחושך קרא לילה ומבואר במדרש לאור יום אלו מעשיהם של צדיקים ולחושך קרא לילה אלו מעשיהם של רשעים אבל כשיתגל' בחי' תשובה והוא יום אחד כמבואר לעיל אז ערב קודם לבוקר והנה בחי' לות ה"א הזאת היתה בבריה"ע היא נקראת שמחה, שהיא אותיות חמשה מרמז לאות ה"א וגם מרמז בו ש"ם ח"ה וזה היתה השמחה בגין דיתקרי רחום וכו' והנה משרע"ה בעת קבלת עונשו בשמחה עצומה ובזריזות כדי לתקנאת אשר חטא זה נקרא יום השמיני שמשמיני שהוא חי"ת נעשה ה"א ע"כ נקרא השמיני וזהו היתה שמחה לפני המקום כיום שנברא בו שמים וארץ ואו קרא וזימן לאהרן ולבניו שהיא בחי' חסד דרגא דאברהם שנתעורר בחי' חסד וגם נתגלה הי"ג מדות שהם מכונים בשם תקוני דיקנא כזקן מלא רחמים וזהו ולזקני ישראל ומה שנאמר בלשון רבים היא שנולד מדת הרחמים בכלל ישראל ג"כ להדבק במדותיו ית' וזשאה"כ זה הדבר אשר צוה צוה הוא לשון התחברות היינו להדבק במדותיו שהם במספר זה כי המדה הא' שהיא אל הוא בחי' אלהותו ית"ש מקור לכל המדות כמ"ש כמה פעמים ונשאר מספר זה ואז וירא אליכם כבוד ה' היא בחי' כבודו ותפארתו ית' הדרת זקן והנה יש ב' בחי' בחי' א' תשובה תתאה חרטה על עונותיו ותשובה זו היא בחי' ה"א שהחוזר בתשובה פותחין לו פתח והב' היא בחי' תשובה עילאה עשר פעמים ה"א וזהו וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' תספרו חמשים יום והלא אין סופרים אלא מ"ט יום וי"ל דהנה שבת הוא בחי' תשובה תשוב ה"א וזהו אלו שמרו ישראל שתי שבתות כראוי וכו' שהם מרמזין לב' בחי' תשובה הנ"ל מיד נגאלים מחרת אותיות תרחם שע"י תשובה נתעורר מדת רחום וחנון וגו' והעומר מרמז לבחי' תשובה א' מחמת שהוא עשירית האיפה בחי' עשירית מבחי' תשובה כנ"ל ב' איפה היא מרמז לבחי' תשובה ב' שהיא לב נשבר ונדכה שאיפה הוא לשון תמיהה שמתמה על עצמו איך מלאו לבו לעבור על רצון הבורא ית"ש הלא אם יסתר איש וכו' וזהו תספרו לשון הוספה שיראה כל אחד בימי הספירה לבא לבחי' תשובה הב' בחי' עשירית שהוא בחי' חמשים יום כנ"ל שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: או יאמר עד"ז.

ונפרש מתחלה הפסוק עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום. והנה הדקדוקין בזה הפסוק ידוע.

ולהבין כ"ז הנה עיקר העבודה לה' הוא בחי' אמ"ת להדבק א"ע במדת אמת כי בחי' אמת הוא חותמו של הקב"ה שהוא אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון בחי' ראש תוך סוף כי כן הם אותיות אמ"ת א' הוא התחלת האותיות מ' הוא אמצע האותיות ת' הוא סוף האותיות של הא"ב בחי' היה הוה ויהיה וגם צריך האדם להדבק א"ע בבחי' חותמו של הקב"ה בחי' אמ"ת להיות דובר אמת בלבבו שידע ויבין היטב בעצמו שפלותו ומיעוט עבודתו לה' ויוכנע וישפל בעצמו בבחי' ענוה עי"ז וימשיך על עצמו בחי' קדושה עליונה ותתקבל תפלתו לרצון לפני ה' וזהו פי' הפסוק מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו שלכאורה אין לזה פירוש כלל מה הוא התמיה כ"כ על משה שהתפלל אדרבה כן הוא הנכון להתפלל בעת צרה וכי מה הי"ל למעבד כ"א להתפלל ולפי דברינו הנ"ל יתפרש על נכון שכך אמר לו הקב"ה למשה מה תצעק אלי רמז לו שבעבור שהתפלל אלי בבחי' מ"ה ובבחי' אמ"ת שגם ר"ת של מ"ה ת"צעק א"לי הוא אמ"ת פי' בעבור שהתפלל

אלי בבחי' מ"ה ובבחי' אמ"ת לכן דבר אל בני ישראל ויסעו כי נתקבל תפלתך כמו שת"א קבלית צלותך ובחי' אמ"ת כיון שהיא מדה שביעית סל הי"ג מדות לכן נקראת בחי' שב"ת וזשאחז"ל אפילו ע"ה מתיירא לשקר בשבת כנ"ל כי שב"ת הוא מדה שביעית הנקראת אמת כנ"ל וזהו שהזהיר הקב"ה לישראל ואמר תספרו חמשים שר"ת של תספרו חמשים עם תיבת יו"ם גימ' חותמי לרמז לבחי' אמת חותמו של הקב"ה ובדרך זה נפרש הפסוק את ה' אלהיך תירא ודרז"ל לרבות ת"ח פי' את מרמז לבחי' תחילה וסוף היינו אות אל"ף הוא תחילה להאותיות ואות ת' הוא בחי' סוף כנ"ל היינו בחי' מה לפנים מה לאחור בחי' היה ויהיה וע"ז נאמר ובמכוסה ממך אל תחקור היינו שלא לחקור מה לפנים ומה לאחור וזהו את ה' אלהיך תירא פי' שתתיירא מה' אלהיך לחקור בו בחי' א"ת בחי' מה לפנים ומה לאחור ודרז"ל את לרבות ת"ח היינו שת"ח הצדיקים הגדולים דאעלו ונפקו להם ליתן רשות לחקור קצת כהרף עין בשביל תוספת קדושה ויראה.

ולכל זה הוא העיקר שיהי' לו בתחלה בחי' עטה ובחי' אמת כנ"ל בחי' ענ"ו שהוא שמיני שבשמינית בשם ע"ב כמבואר בספר של הה"נ מליניץ ז"ל וזהו ביום השמיני קרא משה פי' שע"י בחי' ענ"ו שנקרא שמיני כנ"ל עי"ז הגיע משה לבחי' זו שיהי' לו כח זה נקראלאהרן ולבניו ובשבעת ימי המילואים תקן עד מד"ת אמ"ת וביום השמיני הוא מדת נוצ"ר חס"ד בגימ' חי"ת והוא יום השמיני וחותרם של הקב"ה אמת ושם העצם ית' ויתרומם עם תי' השמיני בגימ' אמת וזהו ביום השמיני כמבואר יה"ר שנזכה לזה אמן: קח לך עגל בן בקר וגו' והקרב לפני ה' וגו' ויל"ד שלכאורה הי' יותר נכון שיכתוב להקריב בלמד והי' הפירוש כך היינו קח בהמה להקריבה לפני ה' ולמה נאמר והקרב באות ואו ולהלן נאמר קחו שעיר עזים וגו' לזבוח לפני ה' וגו' קשה ג"כ למה לא אמר להקריב ולהבין כ"ז עדה"מ הנה כתיב זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' ודרז"ל כל העוסק בתורת חטאת כאלו הקריב חטאת וכנ"ל והענין הוא דהנה כתיב אדם ובהמה תושיע ה' שיש שני מיני בחי' קרבן כדאיתא בזוה"ק היינו שעיקר הקרבן הוא קרבן אדם שהאדם בעצמו יקריב א"ע לה' ע"י דביקות באור התורה בדחילו ורחימו ובקדושה גדולה בשלימות הדביקות וזהו עיקר הקרבן לה' אבל מי שא"א לו להזבוק א"ע לאור התורה בדביקות גדול מחמת המחשבות שמבלבלין אותו ודבק בדברים גשמיים עי"ז בא לידו חטא ממש וכאשר מתבונן בזה היטב איך שהוא נתרחק מאד מה' וירא לנפשו מאד לכן עצתו הוא להביא קרבן בהמה פדיון נפשו לה' ויתודה על מעשי הבהמיות שעשה ומתחרט וכוכה ואתפלל לה' וה' ברוב רחמיו וחסדיו מקבלו כי לא יחפץ במות המת כ"א בשובו מדרכיו וגו' ונתקבל קרבנו ומתכפר והנה בחי' קרבן בהמה זה הי' בזמן שביהמ"ק היה קיים אבל אחר שעונותינו גרמו לנו ואין לנו לא כהן ולא קרבן התודה והתשובה הוא במקום קרבן ועל כל חטא יש תעניתים וסיגופים מיוחדים לפי החטא והפגם שעשה והיא בחי' תשובה תתאה בחי' קרבן בהמה אבל מי שהוא בן תורה איתא בספרים שלא יתענה רק יכפול שיעורו בלימודו היינו אם רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שני דפים היינו שידבק א"ע באור תורה כנ"ל והוא בחי' תשובה עילאה בחי' קרבן אדם ושמעתי מהמגי' זללה"ה אמנם לא שמעתי היטב כל הענין על ענין דדי בהמה ודדי אדם פי' התשובה נקרא בחי' דד כמו הדד שמשפיע חלב להיונק כך הבחי' תשובה משפיע שפע וברכה

להשב בתשובה ובזה יש ב' מיני תשובה ב' מיני דדים היינו בחי' תשוב' תתאה הוא השב לה' תשובה גשמיות בסור מרע ועשה טוב ועושה מן מה שהי' בתחלה בחי' אל אח"ר באות רי"ש בחי' אל אח"ד באות ד' בחי' ד' רבתי של אחד ושיעורו כמו ד' דלתין קטנים כידוע ונעשה ד' פעמים ד' בחי' דד ובחי' זו נקרא בחי' דדי בהמה שיונק מבחי' עשיה בלבד אבל בחי' תשובה עלאה שהוא התשובה ע"י לימוד התורה בדביקות לה' בכפל שיעורים באהבה ויראה עלאה יראת בושת מפני גדולתו ית' בחי' זו מגיע למעלה מעלה לבחי' אימא עילאה בחי' בינה ויונק משם שפע רוחניות מבחי' דדי אימא עילאה בחי' דדי אדם וזה נקרא קרבן אדם ממש שיתקרב ברוחניות לבחי' בינה כנ"ל ואין צריך עוד לבחי' סיגופים ותעניות גשמיים וזה הי' ענין שבעת ימי המלוואים לאהרן ובניו שהקריבו קרבנות לה' ונאמר כאשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם ודרז"ל לעשות זה מעשה פרה לכפר זה מעשה יום הכיפורים פי' שבני אהרן הי' צריכים להמשיך על ב"י שתי הבחי' הנ"ל לעשות מעש' פרה מרמז לבחי' תשובה תתאה בחי' פרה בחי' דדי בהמה ועי"ז ימשיכו עליהם שפע גשמיות עושר וכבוד וחיים ופרנסה טובה וגם להמשיך בחי' לכפר זה מעשה יוה"כ בחי' בינה בחי' תשובה עילאה ע"י תורה כנ"ל בחי' דדי אדם כנ"ל ויהי' לפני ה' תטהרו מכל וכל בבחי' גדולה וע"ז הזהיר משה לאהרן ולבניו ואמר להם קח לך עגל בן בקר וגו' מרמז שימשיכו על בני ישראל בחי' קרבן בהמה בחי' תשובה תתאה בחי' דדי בהמה כנ"ל ועוד בחי' השנית להקריב לפני ה' היינו שאהרן יקרב א"ע לה' בשם כל ישראל ע"י תורה לשמה וימשיך עליהם תשובה עלאה בחי' יוה"כ בחי' לפני ה' תטהרו בחי' דדי אדם ולזה לא כתיב להקריב בלמ"ד כי אם הי' כתיב להקריב הי' משמע שזה הוא ענין אחד שיקח העגל לחטאת להקריבו לפני ה' אבל עכשיו דכתיב והקרב שפיר מרומז שהוא ענין אחר שאהרן יקרב א"ע לה' כנ"ל אבל אח"כ שנאמר אזהרה לכל ישראל נאמר ואל ב"י תדבר וגו' ואיל לשלמים לזבוח לפני ה' כתיב בלמד שיקחו איללשלמים לזבוח כי תיבת לזבוח עולה למעלה על האיל וגם לא נאמר בלשון הקרבה כי לא הי' שם בחי' קרבן אדם בחי' תשובה עלאה רק קרבן בהמה בחי' תשובה תתאה ולזה לא כתיב שם להקריב בכדי לרמז למעלה לתיבת והקרב שזה בחי' קרבן אדם שאהרן יקרב א"ע לה' כנ"ל ובכאן בכלל ישראל לא הי' רק קרבן בהמה כי לאו כל מוחא סביל לה והנה שני הבחי' הנ"ל המשיכו אהרן ובניו על עם קדושו נקראים בחי' ימינא שמאלא היינו שהמשכה הגשמיות שע"י בחי' קרבן בהמה נקרא בחי' שמאל כמאה"כ בשמאלה עושר וכבוד והמשכה הרוחניות שהמשיכו ע"י בחי' דדי אדם בחי' קרבן אדם בחי' תשובה עלאה שממשיכים על ידם שפע וקדושה וחיים רוחנים מלמעלה נקרא בחי' ימין כמאה"כ ארך ימים בימינה וזהו שאמר הכ' וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם ואיתא בזוה"ק ידו כתיב חסר יוד לבעי לארמא ימינא על שמאלא היינו לארמא בחי' תשובה עלאה בחי' ימין ויברכם שיהי' להם אותה בחי' ומרומז בכרכת כהנים היינו יברכך ה' וישמרך בחי' אברהם בחי' חסד להמשיך להם בחי' אהבה לה' יאר ה' פניו אליך וגו' בחי' יצחק להמשיך להם בחי' פחד ויראה מפני ה' יראה עלאה יראת בושת ישא ה' פניו אליך וגו' בחי' יעקב להמשיך להם בחי' שלום בכל מיני טובה ואח"כ וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים היינו שבתחלה הי' בעצמו בחי' תשובה עלאה בחי' תורה ואח"כ בשביל ישראל ירד מאותה הבחי' הגדולה רק לעשות חטאת

בחי' קרבן בהמה תשובה תתאה כנ"ל כן יהי רצון אמן: וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעולה והשלמים וגו' ואיתא בזוה"ק ידו כתיב דבעי לארמא ימינא על שמאלא ולהבין זה הנה איתא בכוונות ענין הספירה להמשיך מוחין עילאין ויש בחי' גדלות א' וגדלות ב' קטנות א' קטנות ב' ויש להבין זאת ע"ד העבודה דהנה כתיב אשכון את דכא ושפל רוח וגו' שאין השכינה שורה אלא על נמוכי הרוח אבל מי שאין לו בחי' שפלות והוא בבחי' קומה זקופה דוחק רגלי השכינה מעליו ח"ו שאין זה בחי' קומה שלימה שעיקר הבחי' קומה של האדם הוא להיות בבחי' שפלות לידע ולהבין פחיתות עבודתו לה' ופחיתות ערכו ומיעוט כחו ומצפה ומקווה לתשועת ה' רק ברוב חסדיו אעפ"י שאינו כדאי לשום תשלום גמול ובחי' זו שהוא מקווה למתנת חנם בחי' שפלות נעשה מן אותיות מקו"ה אותיות קומה אותיות דדין כאותיות דדין והוא בחי' קומה שלימה שיש בה השראת השכינה אמנם לבחי' קומה זו אי אפשר לבא בפעם אחת רק מדריגה אחר מדריגה היינו שבתחילה יהיה לו בחי' קטנות א' היינו קטנות הדעת שאינו מבין פחיתות עבודתו לה' וכסבור שיוצא בזה ידי שמים בעבודתו הוא בחי' קטנות א' ואח"כ יחונן אותו ה' בבחי' גדלות א' בחי' גדלות הדעת שמבין גדולת הבוב"ה ופחיתות עבודתו לה' ועי"ז בא לו אח"כ בחי' קטנות ב' בחי' שפלות שנשפל ונכנע לכו בקרבו על מיעוט עבודתו לה' ומתיירא לגשת אל הקודש לשום בחי' עבודה עד שמתחזק ברוב רחמי ה' ועושה רשימה דגדלות ב' היינו במה שעושה צדקה וג"ח ומרחם על הבריות וממשיך עי"ז ומעורר רחמים העליונים כמאחז"ל כל המרחם על הבריות וכו' וממשיך עליו בחי' מוחין דגדלות ב' בחי' גדלות הדעת בעבודת ה' כי עיקר בחי' עבודת ה' בשלימות הוא אחר בחי' קטנות ב' בחי' שפלות בחי' גבורה בחי' יין המרמז לגבורה וזשאה"כ כי טובים דודיך מיין וכו' שטוב הוא בחי' דודים בחי' עבודת ה' שהוא בא מיין מבחי' גבורה בחי' שפלות ומרומז בחי' קטנות ב' בפסוק כי טובים דודיך וגו' שהשם של בחי' קטנות הוא אכדט"ם היינו אותיות שלפני אותיות אלקים ונתחלפו רק אותיות אמצעיות כד"ט כדאיתא ומרומז בר"ת כ"י ט"ובים ד"ודיך כמבואר בספרים היינו מן בחי' יין בחי' קטנות בחי' גבורה בחי' שמאל בחי' יד כהה שאין לו כח מצד עצמו כנ"ל מבחי' זו בא לבחי' לריח שמניך טובים היינו לבחי' ריח של שמן המרמז לבחי' חסד ה' בחי' ימין ולזה היו צריכים אהרן ובניו הכהנים שבאו לכפר בעבודתם על כל ישראל לתקן א"ע תחילה בבחי' המוחין הנ"ל עד שיגיע לבחי' יין לבחי' קטנות ב' בחי' שמאל ואח"כ לבחי' גדלות ב' בחי' שמן המורה מרומז בפ' ויהי ביום השמיני וגו' שמיני אותיות שמן יין שאות נון משמש לכאן ולכאן וזשאה"כ וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת וגו' ואיתא בזוה"ק דבעי לארמא ימינא על שמאלא פי' וכן עשה אהרן ובניו שהרימו בחי' ימינא בחי' שמן בחי' גדלות ב' על בחי' שמאלא בחי' קטנות ב' בחי' יין ומרומז ג"כ בקריאה של ידו שקורין ידיו י"ו מרמז לבחי' לב נשבר וכדאיתא בסידור לב נשבר י"ו לעילא י"ו לתתא יד מרמז לבחי' יד שמאלא בחי' שפלות כנ"ל ועי"ז ויברכם שהמשיך להם ברכה מן השמים ע"י בחי' זו ולא היה צריך עוד להקרבת הקרבנות וזשאה"כ וירד מעשות החטאת היינו שלא היה צריך עוד לעבודה הנ"ל רק שהמשיך להם ע"י הברכה בחי' בשלו"ם גימטר' חשמ"ל כדאיתא בכוונות על המברך את עמו ישראל בשלו"ם גימטר' חשמ"ל ומרומז בר"ת ח"טאת ע"ולה ש"למים גימ'

חשמ"ל שפירושו ח"ש מ"ל שותק מלדבר היינו ע"י בחי' שפלות שלו דומה בעיניו שאין לו כח הדיבור לפני ה' וזשאה"כ ואת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וגו' היינו מי שרוצה להכניס בעצמו בחי' חיות רוחני ע"י שיהיה נזהר מלאכול דברים האסורים ושמירת הפה מכל דבר אסור יהיה ע"י מכל הבהמה ר"ל שיהיה לו בחי' שפלות בהתבוננותו בבחי' בהמה כמאמר יתוש קדמך במע"ב וכמאה"כ אדם ובהמה תושיע ה' היינו שיש לו בחי' דעת בחי' אדם ע"י התבוננותו בבחי' בהמה כנ"ל אז תושיע ה' וימשיך לו בחי' ושפע חיים אמיתי' ברוחניות ובגשמיו' יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: והוא גרה לא יגר ואיתא בספר אוה"ח תנאי הוא בדבר כל זמן שהוא לא יגר אבל לעתיד לבא יעלה גרה ויחזור להיות מותר כמאחז"ל למה נקרא שמו חזיר שעתיד לחזור להיות מותר ולהבין זה ע"ד העבודה לה' דהנה ענין החזיר שמראה טלפיו שהוא כשר פ"י שיש בני אדם שמראה א"ע לבני אדם בחלקקות לשונו איך שהוא אוהבם אבל לבו בל עמהם והוא באי' החזיר שמראה בחיצוניות שלו לפניו שהוא טוב וכשר ומפריס פרסה אבל גרה לא יגר היינו בחי' פנימיות שלו בלב ונפש אינו כן אלא הוא שונאו וזהו עיכוב הגאולה שאין בן דוד בא עד שיטהר החזיר היינו שיעלה גרה ויהיה פנימיות לבו כמו שמראה בטלפיו והוא בחי' אמת בחי' אות ואו כדאיתא בזוה"ק בכמה מקומות שאות ואו הוא אות אמת וזה ידוע שכל בחי' קדושה אין פחות מעשרה וכל פרט ופרט כלול מעשרה עד שעולה למאות ולא לפים כידוע וכן הוא אצל האדם שמדבק א"ע בבחי' אמת בבחי' חיצוניות שלו ונתדבק באות ואו נעשה מן ואו עשירית ועולה עד למאות ונעשה שש מאות ובחי' פנימיות שלו שנתדבק בבחי' אמת בחי' אות ואו עולה לאלפים ואפשר לזה רמז רשב"י ע"ה בזוה"ק עד שיגיע לבחי' שש מאות באלף הששי היינו שיתדבק בבחי' אות ואו אות אמת בחיצוניות ובפנימיות והוא בחי' שיטהר החזיר אז בודאי יהיה הגאולה בב"א: דרוש לפרשת פרה מפרשת שמיני (מה שאמר הרב זצ"ל בפ' פרה שחל לחיות בשבת זו) ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל.

ונוכל לומר שהתורה הקדושה מורה לנו דרך עבודה ומקודם נבאר ענין פרה אדומה שבאה לטהר טמאים ולטמא טהורים ולבאר הכתוב אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני ואיתא בגמרא שזהו נאמר על פרה אדומה דהנה עיקר בחי' קדושה הוא בחי' עניה ושפלות באמת וכשיש לאדם ענוה ושפלות באמת יוכל לבא לכל ז' מדות הקדושים חג"ת נהי"מ ומחמת זה שורה עליו אורות עליונים וקדושים מאור א"ס ב"ה היה הוה ויהיה כמאה"כ ויברך דוד מלשון נכרע' ונברכ' בחי' כריעה שהיה לו בחי' הכנעה ואח"כ ויאמר דוד לך ה' הגדולה שבא לכל זיין מדות הקדושים וכשעובר את הבוב"ה בז' מדות הקדושי' אז יכול לבא לבחי' ענוה באמת וענין בחי' ענוה באמת הוא שלא ידע כלל שהוא בבחי' ענוה רק שתמיד יחשוב שעדיין לא עשה שום טוב בעוה"ז ויהיה שפל באמת בחי' יוד קטנה דלית בה חיזור כלל זהו בחי' ענוה אמיתית ואעפ"כ צריך להיות בבחי' התחזקות ביותר שקרוב ה' לכל קוראיו באמת אפילו לשפל כמוני ולהאמין באמו"ש שהבוב"ה הוא אל רחום וחנון וברא את כל העולמות בגין דיתקרי רחום בגין דיקרי חנון כמאה"כ ויגבה לבו בדרכי ה' וכשיגיע האדם לבחי' ענוה נעשה חפשי מתאות עוה"ז ובחי' ענוה נקרא יום השמיני שהוא כוללת לכל הז' מדות שע"י מדת ענוה באמת יוכל לבא לכל הז' מדות ולהמשיך עליו אור א"ס ב"ה היה הוה ויהיה וזה מרומז בתיבת שמיני

גימט' קדוש וגימט' דרו"ר שע"י בחי' ענוה ממשיך עליו בחי' קדושה ונעשה דרור מתאוות עוה"ז וזהו ביום השמיני מחמת בחי' ענוה האמיתית שהיה במשה שלא ידע כלל שהוא בבחי' ענוה שזהו עיקר ענוה האמיתית לכך קרא לאהרן לזבוח זבחים לה' מחמת שהיה מוחלט בדעתו שהוא אינו ראוי לכך מחמת שאינו בבחי' ענוה וזבחי אלהים רוח נשברה רק אהרן שהוא בבחי' ענוה באמת הוא ראוי לכך ואפשר לומר שזהו כוונת רש"י ז"ל בצחות לשונו שראה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה לאהרן למה אתה בוש לכך נבחרת דהנה הסבה שנבחר אהרן לזבוח זבחים לה' הוא בחי' העבודה ומשה נדחה מזה זה היה מחמת כששלח הקב"ה אותו למצרים אמר לו משה שלח נא ביד תשלח ואמר לו הקדוש ברוך הוא הלא אהרן אחיך הלוי הוא יהיה לך לפה לכך נבחר אהרן ומשה נדחה ולמה סירב משה בשליחותו של מקום הוא מחמת שלא היה לו בחי' התחזקות דק שפלות באמת לבד ואהרן היה בבחי' התחזקות באמת לכך לא סירב וזהו שאמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת לעבודה מחמת שהיה לך בחי' התחזקות אז בשליחותו של מקום למצרים וא"כ כיון שיש לך בחי' התחזקות למה אתה בוש וע"ז הדרך ירמז ענין פרה אדומה שס"ת של לב נשבר ונדכה הוא בר"ה ואות ב' בחילוף אתוון באותיות בומ"ף תתחלף באות פ' וגם אותיות ברה בגימטרי' אור מרמז שע"י לב נשבר ממשיך עליו אור א"ס ב"ה היה הוה ויהיה ותבת אור עם תבת היה הוה ויהיה בגימטרי' פר"ה ונוכל לפרש שזהו כוונת תיקוני זוהר זה וזאת ידיעין אינון דהנה בחי' ענוה נקרא בשם ח"שק חושקני בכם שאתם ממעטין עצמיכם לפני וזה ביארנו במקום אחר באריכות מהו ענין חש"ק וכאן אקצר בחי' חש"ק מרמז על ג' פעמים שם העצם ב"ה בניקוד חולם שבא קמץ ר"ת חשק פי' כשיש לו בחי' ענוה באמת ממשיך עליו אור א"ס ב"ה מש' העצם ב"ה ע"י השתלשלו' ג' נקודות הנ"ל וזאת הבחי' מכונה בשם זאת גימט' חש"ק ומכונה ג"כ בשם ז"ה גימטר' י"ב נגד י"ב אותיות שבג' שמות הנ"ל ותבת זאת מרמז ג"כ על פרה אדומה כמאה"כ זאת חקת התורה ותיבת זה מרמז ג"כ על חודש ניסן כמאה"כ החודש הזה ועי"ל איך תיבת זה מרמז על חודש ניסן זה גימטר' י"ב נגד י"ב מדות הרחמים ששם א"ל הוא התחלת הי"ג מדות הוא המקור והכולל לכל י"ב מדות ועד י"ב מדות הרחמים הם הי"ב חדשי השנה וניסן הוא התחלת י"ב חדשי השנה והוא התחלת התנוצצות אורות עליונים מאור א"ס ב"ה מאורות י"ב מדות הרחמים היה הוה ויהיה ב"ה וזה כוונת התקוני זוהר זה וזאת היא פרה אדומה וחודש כאמור לעיל שסמוכין זה לזה ידיעין אינון ועכשיו נחזור לענין הראשון שבתחילה צריך להיות בבחי' ענוה אמיתי, להחזיק א"ע ח"ו בבחי' טמא אפילו הוא קדוש וטהור ואח"כ צריך להתחזק ביותר כמאה"כ ויגבה לבו וכו' וזהו ענין פרה בתחילה מטמא טהורים ואח"כ בבחי' התחזקות לטהר טמאים וזהו אמרתי אחכמה פי' בחי' ענוה נקרא חכמה כ"ח מ"ה וזהו אמרתי אחכמה היינו ע"י בחי' ענוה אבא לבחי' חכמה רק ע"י איזה ענוה אפשר לבא לבחי' חכמה כשהיא רחוקה ממני היינו שאין אני משיג אבלי שום בחי' ענוה.

מחמת שאני חושב בדעת שאין לי שום מצוה ומע"ט והרי אני שפל באמת או עז"ה אמרתי אחכמה היינו ע"י בחי' ענוה אפשר לבא לבחי' חכמה אמנם אעפ"י שהיא מדה טובה מאוד שמזה יוכל לבא לבחי' חכמה אך אע"פ כן צריך להתרח' ממנה ולהיות בבחי' התחזקו' כמאה"כ ויגבה לבו בדרכי ה' ולבטוח בה' שהוא רחום וחנון וקרוב לקוראיו

אפי לשפל שבשפלים שנזכה לזה אכי"ר: דרוש לפרשת החודש מפרשת שמיני (מה שדרש הרב זצ"ל כשחל בשבת זו) בפירש"י שמיני למלואים הוא ר"ח ניסן שהוקם המשכן בו ביום ונטל עשר עטרו' השנויות בסדר עולם לפרש זה עדה"מ גם לפרש הפסוק החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה וגו'.

נקדים תחלה מאחז"ל על פסוק ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם מלמד שהקב"ה השרה שכינתו בתוך כל או"א ע"כ הענין הוא שהאדם בעצמו צריך להיות בבחי' משכן לקבל בתוכו השראת השכינה והבור' ב"ה וב"ש ברא את האדם ג"כ בכל בחי' המשכן וצוה הבורא ב"ה על בנין המשכן בכלל ופרט על כל או"א ולהבין זה הנה צוה השי"ת לעשות המשכן בשלשה מדריגות קדושות זו למעלה מזו היינו חצר אהל מועד הוא העזר"ה.

אוהל מועד הוא ההי"כל וקודש הקדשי'. הן המה השלשה מדריגות קדושות זו למעלה מזו כמאה"כ כי גבוה מעל גבוה שומר וגו' וכן עשה הבורא ב"ה באדם ג"כ ג' מדריגות זו למעלה מזו היינו בחי' נפ"ש רו"ח נשמ"ה ומשכן הנפש בכבד (כמאה"כ כי הדם הוא הנפש) ומשכן הרוח הוא בלב ומשכן הנשמה הוא במוח.

ע"כ צריך האדם לתקן א"ע ולהכין את גופו להיות כלי קבול להשראת השכינה בכל השלשה בחי' הנ"ל ותחלה צריך לתקן בחי' הנפש בחי' עשיה היינו שיהיה כל עשייתו ודבורו אשר יעשה וידבר בעניני עוה"ז ההכרחים שיהיו בבחי' קדושה היינו שיהיה בכוונה בלתי לה' לבדו ומכ"ש שיזהר משום דבר עבירה ח"ו ושישמור פיו ולשונו מלדבר דברים בטילים ומכ"ש לה"ר ולצנות ורכילות ח"ו ומלאכול מאכלים שיהיה בהם שום ספק איסור ח"ו.

ויקיים שויתי ה' לנגדי תמיד היינו שתמיד לא יסיח דעתו מזה איך שכל כחו שיש בו לדבר ולעשות וכל החיות שיש לו נמשך תמיד בלי הפסק רק ממקור החיים משכינתו ית' ויבין זה מאד ולא יסיח דעתו מזה כלל בכל עסקיו וממילא תפול עליו אימתה ופחד מגדולתו ית' מקור החיים וישעבד כל כוחו וחיותו בלתי לה' לבדו ובזה יתקן בחי' הנפש שלו בחי' עשייה ודיבור שהוא מכוון לגד בחי' חצר אהל מועד שבמשכן ויקיים מאחז"ל התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין פי' התקן עצמך ממש בפרוזדור הוא בחי' עזרה בחי' נפש ואח"כ תוכל ליכנס לבחי' טרקלין הוא בחי' אהל מועד בחי' היכ"ל הקודש בחי' אדנ"י כמאה"כ אדני שפתי תפתח ופי' יגיד תהלתך (פי' אם שומר את פיו להגיד רק תהלת ה' אז תפתח בחי' אדנ"י בחי' היכ"ל גימ' אדנ"י) ואח"כ יתקן בחי' הרוח הוא בחי' הל"ב היינו שכל עסקו במצו' יהי' בלתי לה' לבדו בלי עירבוב שום מחשבה זרה ופני' לגרמי' ח"ו ולא לשום גסות ח"ו ויבקש ע"ז מה' ויאמר וט"הר לבנו לעבדך באמת היינו טה"ר גימ' רו"ח פי' שיטהר בחי' רוח שלנו שיהיה עבודתנו שאנחנו עובדים אותו במצותיו ית' שיהיה באמת בלי שום תערובות מחשבה פסולה ח"ו וגם דהמע"ה בקש ע"ז מה' ית' כמאה"כ לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש בקרבי וגו' לתקן בחי' ל"ב בחי' רוח שמכוון נגד בחי' אהל מועד היא ההיכ"ל ואח"כ יתקן בחי' נשמה שמשכנה במוח הוא המחשבה לטהר ולדבק מחשבותיו בהבוב"ה ולא יסיח דעתו כלל מזה ויקיים מאה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד וידבק מחשבותיו במקור החיים ובזה יתקן

בחי' נשמה שמכוון נגד בחי' קודש הקדשים שבמשכן וכשיהו כל הג' בחי' הנ"ל מתוקנים בקדושה ובטהרה אזי יהיה בחי' משכן ויוכל לשכון בתוכו שכינתו ית' אמנם לזה צריכים גם סייעתא דשמיא (כמאחז"ל אלמלא ה' עוזרו לא יכול לן) ע"כ אל הרחום שברא את העולם בגין דיתקרי רחום בגין דיתקרי חנון.

בכל שנה כשמגיע העת ויום שנברא בו העולם ויום שבו הוקם המשכן אז הקב"ה מחדש העולם להאיר אור אלהי על בריותיו והוא ר"ח ניסן וכשמגיע בכל שנה ושנה עת ויום שהוקם בו המשכן אז נעשה בפרט כל או"א בחי' משכן בכל הג' בחי' הנ"ל והארה זאת נעשה בכל שנה ושנה כשישראל עושים תשובה ומתחרטים על הרע שעשו מקודם ומקבלים ע"ע לטהר ולקדש א"ע בכל בחי' הנ"ל אזי ה' אל רחום בגין דיתקרי רחום מאיר עלינו ברוב חסדו את אור ה' אשר היה אז בעת ויום שהוקם המשכן וזהו שנקראים כל התחלת החדשים בשם ראש חודש כי בכל חודש בהתחלתו נתחדש עלינו אור מדה א' מן א"ל רחום וחנון וגו' ולכן נקרא ההתחלה בחי' רא"ש וראש חודש ניסן בכלל הוא ראש לכל החדשים של כל השנה שהוא מקבל כל השפע של כל החדשים כי בו הוקם המשכן והוא מחלק לכל החדשים.

וזשאה"כ החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכ"ם לחדשי השנה פ"י שהוא יום שהוקם בו המשכן ע"כ גם בכל שנה ושנה הוא החודש ניסן מתחדש ומקבל אור אלהי מרוב חסדו ית' ומחלק לכל שאר חדשים. רק כ"ז אינו כ"א ע"י תשובה מקודם לתקן א"ע בפרוזדור תחלה הוא בחי' עזרה בחי' נפ"ש שמשכנה בכבד כנ"ל ואח"כ ליכנס לטרקלין הוא היכ"ל הקודש בחי' רוח שמשכנה בל"ב ואח"כ לתקן בחי' נשמה שמשכנה במוח בחי' מחשבה כנ"ל ולזה מרמז הכתוב באמרו החודש הזה לכ"ם ר"ת של ל"ב כ"בד מ"וח פ"י אימתי יהיה החודש הז' גימ' י"ב שיתחדש השפע כנ"ל לכל י"ב חדשי השנה כשיהיה לכ"ם פ"י ג' בחי' הנ"ל ל"ב כב"ד מו"ח יהיה ג"כ חדש אמנם כל ענין ההתחדשות אינו נעשה כ"א ע"י בחי' ר"ב חס"ד כמאה"כ כי גדול מעל שמים חסדך שהוא בחי' ר"ב חס"ד בחי' כהן גדול כי כהן הדיוט מרמז לבחי' חס"ד וכהן גדול מרמז לבחי' רב חסד וכה"ג עבודתו היה בשמנ"ה בגדים בחי' שמ"ן בחי' רב חסד ועל ידו דווקא יוכל לבא ולהתחדש אור אלהי כנ"ל וזשאה"כ ויהי ביום השמ"יני פ"י שבו נמשך בחי' כה"ג שהיה שמינ"י בבגדים שמנ"ה ואחז"ל הוא ר"ח ניסן שבו הוקם המשכן פ"י שמחמת שהיה שמינ"י למלואים כנ"ל ע"כ בו הוקם המשכן ובכל שנה לדורות יהיה ראש לכל החדשים ויומשך בו שפע ואור ה' בחי' השכינה לשכון בתוכם וג"כ יחלק שפע לכל ראשי חדשים והוא יהיה ראשון לכל חדשי השנה.

ע"כ קודם אמירתנו בכל יום פרשת עולת התמיד אנחנו מתפללים יה"ר כו' ותמ"ח חול כו' ותכפר כו' ותס"לח כו' ושיבנה בהמ"ק ב"ב פ"י מחיל"ה כפר"ה סליח"ה נגד ג' בחי' הנ"ל שיתוקנו ג' בחי' הנ"ל ואז יבנה בהמ"ק בחי' המשכן בתוכם כנ"ל ולזה ג"כ נקרא חודש ניסן חודש האבי"ב כי בו רחם ה' עלינו כרחם א"ב על בנים ובכל דור ודור ובכל שנה ושנה אנו מצפים לישועתו שירחם עלינו בבחי' א"ב פ"י אות א' מרמז לבחי' נשמ"ה ואות ב' מרמז לשני בחי' נפ"ש רוח וירח' עלינו בבחי' א"ב להאיר לנו י"ב חדשי באור אלהי מן י"ב מדות אל רחום וחנון וגו' כנ"ל ולזה נקרא חודש האבי"ב כנ"ל כי בחודש

הזה נמשך השפע בכללות לכולם: אמנם הכל הוא ע"י התשובה תחלה ואח"כ אל רחום וגו' יתן לנו מחי"לה כפר"ה סליח"ה ויתוקנו כל הג' בחי' הנ"ל ואו יבנה בהמ"ק ב"ב כיר"א וגם ושאה"כ קרא משה לאהר"ן ולבני"ו ולזקני ישראל נגד ג' בחי' הנ"ל נר"ן פי' אהר"ן בחי' נשמ"ה בניו בחי' רו"ח זקנ"י ישראל בחי' נפ"ש שיהיו כל הג' בחי' נר"ן בשלימות ובזה נזכה לביהג"צ בב"ה כ"ר: דרוש לפסח ומושב ב"י אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי שלשים שנה וגו' הנה איתא בזוה"ק מצה הוא מיכלא דאסוותא משל וכו' ליכול ברא דמלכא אסוותא דא ולבתר ליכול כל מה דבעי ולהבין זה דהנה מצה נקראת לחם עוני הוא מצה פרוסה פי' שמצה פרוסה הוא דוגמת עני שאין לו שלימות בעצמו שרואה תמיד פחיתות עבודתו אל ה' ונכנע ונשבר לבו בקרבו בעבור זה ובוש מאוד לגשת לקודש לתורה ותפלה לעשות יחוד בעולמות עליונים מחמת שרואה בעצמו האיך שהוא משוקע בגשמיות ועדיין לא תיקן כלום את מדותיו רק שאח"כ מתחזק ברוב רחמי וחסדי השי"ת שחפץ חסד הוא ורוצה בתשובת רשעים ואינו חפץ במיתתם כ"א בשובם וכו' ובזה מתחזק מאוד ועומד להתפלל מתוך כובד ראש והכנעה ועי"ז תפלתו נשמעת ומקובלת וממשיך שפע וקדושה מלמעלה וזה בחי' מצה פרוסה בחי' לחם עוני שהיה לו בתחלה קודם התפלה בחי' הכנעה זה היה לו אסוותא ורפואה שיוכל אח"כ להמשיך שפע וברכה מלמעלה ע"י התפלה וזהו כוונת הזוה"ק בתחלה יאכל ברא דמלכא אסוותא דא פי' בחי' הכנעה הנ"ל ואח"כ יאכל כל מה דבעי ר"ל שיוכל להמשיך אח"כ ע"י תפלתו כל מה דבעי אבל כשאין לו בחי' זו של שפלות בחי' עני בחי' דל אז נקרא חולה שאינו יכול לפעול שום טובה ובחי' זו נקרא ד"ג שנכתב תחלה אות ד' ואח"כ אות ג' פי' שבחי' שפלות שיש לו בתחלה נקרא דל"ת לשון דל ועני ואח"כ נקרא גימ"ל בחי' גומל דלים שממשיך בחי' טוב בעולם וזשאחז"ל אין בן דוד בא עד שיבוקש דגלחולה ולא ימצא פי' הרע"מ שלא יהיה חולה מרמז לדברינו שע"י שיבוקש בחי' ד"ג שיהיה אות דל"ת קודם לאות גימ"ל ועי"ז לא יהיה חולה כיון שיוכל להמשיך על ידי בחי' זו כל טוב כנ"ל וזהו בחי' ספירה אותיות פרוסה לשון מצה פרוסה לחם עוני וזשאה"כ וספרתם לכם וגו' פי' שיהיה לכם בחי' פרוסה הנ"ל ועי"ז יהיה לכם בחי' ספירה שתהיו נמנים בכל שעה כצאן החביבה על בעלה ויאמר הכ' תספרו חמשים יום ויש לדקדק הלא אין סופרים רק מ"ט יום אלא מרמז לעניננו שיש שני בחי' נפילה ושפלות האחד בחי' נפילה ממש היינו שנשקע מאוד בתאוות גשמיים ממש ועם שהוא יודע כ"ז מ"מ היא נפילה ממש ונקרא חושך ובחי' ב' עד"ה כי נפילתי קמתי היינו שתמיד הוא רואה את נגעיו ופחיתות ערכו ומיעוט עבודתו לה' ובעבור זה הוא נכנע מאוד מלפני הבוב"ה ושב בתשובה שלימה לפניו ית' וזהו בחי' ד"ג הנ"ל היינו בחי' נפילה בתחלה בחי' נון ונון הוא חמשים בחי' נפילה של אור בחי' נפילתי קמתי הנ"ל ועי"ז מזהיר הכתוב ואמר תספרו חמשים יום ר"ל שיהיה לכם בחי' פרוסה היינו בחי' נפילה של יום היינו נפילה הנקראת בחי' נפילה של אור ועי"ז יוכל להיות אח"כ בחי' יציאת מצרים בחי' יציאה מהקליפות לגמרי בחי' גאולה אבל אם הוא אינו עושה כך אלא עומד להתפלל ולהמשיך שפע בקדושה בעולמות ולהיות גומל דלים בלא שיהיה לו בתחלה בחי' ד"ל כנ"ל אזי האותיות הם כסדר ג"ד בתחילה הג' ואח"כ הד' אזי אינו יכול להיות בחי' גאולה וזשאה"כ ומושב ב"י אשר ישבו במצרים פי' מה

שנתעכבו ישראל במצרים זמן מאות שנה פי' מחמת שהיה בחי' שלשים שנה וארבע מאות שנה פי' שלשים מרמז על בחי' ג' וארבע מאות מרמז על בחי' ד' ר"ל מחמת שהיה בתחילה בחי' ג' ואח"כ ד' לכן לא היה יכול להיות בחי' גאולה ומסיים הכ' ויהי מקץ שלשים וגו' פי' שהלכה לה אותה הבחי' שבא בחי' אות ד' קודם לאות ג' תכף יצאו ממצרים שהיה בחי' גאולה יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: צריך להבין למה בפסח צריך דווקא מצה ובחג השבועות דווקא חמץ כי שתי הלחם היה בא מחמץ דווקא ולהבין זה נקדים לבאר מה דכתיב תספרו חמשים יום והלא כתיב שבעה שבועות תספר לך ואינו צריך לספור רק מ"ט יום אך י"ל בדרך מוסר דהנה בבחי' קדושה יש ב' בחי' עבדות יש שעובד את ה' בבחי' עבדות בהתגלות ע"י תנועת האברים רק שבחי' זו אינה בשלימות ועיקר בחי' עבדות הוא באתכסיא היינו להיות דבוק בפנימיות מחשבתו בהבוב"ה באהבה עזה ובתשוקה גדולה ולא בהתגלות האברים אדרבה צריך להיות צרור וחתום בחי' עבדות שלו רק שכל בחי' מבחי' הנ"ל כלול משניהם היינו מי שעובד את ה' בהתגלות האברים מתחילה הוא טמון בלבו רק שהוא מוציא ההתלהבות שהוא טמון בלבו מכח אל הפועל בהתגלות האברים רק שיש בו ג"כ בחי' עבדות באתכסיא ומי שעובד את השי"ת באתכסיא נצרך ג"כ לבחי' התגלות האברים עכ"פ לדבר בפה שבלא זה א"א רק שעיקר ההתלהבות טמונה בלבו ואינו מתגלה באברים רק מה שא"א בלא זה וזהו גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום פי' גל הוא לשון התגלות מרמז על בחי' עבדות בהתגלות ונעול מרמז על בחי' עבדות באתכסיא שהוא נעול מכל אדם וזהו גל נעול ב' בחי' הנ"ל מעין חתום צריך להיות צרור וחתום היינו שעיקר ההתלהבות צריך להיות טמונה בלבו רק מה שא"א בלא זה רק שא"א לבא לבחי' זה רק בהזדככות החומריות מכל וכל תאוות גופניות ועתה נחזור לענינינו שמצה מרמז על בחי' עבדות בהתגלות שאותיות מ"צ הוא י"ה בחילוף א"ת ב"ש מורה על תורה ותפלה ואות ה"א מרמז על בחי' התגלות שיש לפתחה של ה' וזהו מצה פי' שתורה ותפלה שלו הוא א באתגליא ותיבת חמץ מרמז על בחי' עבדות באתכסיא שאות ח' הוא דבוק וא"ו לגוף האות זה מורה שתורה ותפלה שלו הוא נעול צרור וסתום לכך בפסח שיצאו ישראל ממצרים מקום הטומאה ולא היו בבחי' הזדככות החומריות לא היו יכולים לבא לבחי' עבדות באתכסיא ולזה אכלו מצה מרמז על בחי' התגלות ואח"כ כשספרו שבעה שבועות בשעת קבלת התורה פסקה זוהמתן ונזדככו מחומריות מכל וכל אז היו באים לבחי' עבדות באתכסיא וזהו תספרו חמשים יום גימטר' חתום פי' שצריך לספור שבעה שבועות לבא לבחי' הזדככות החומריות כדי שיוכל לבא לבחי' חמשים יום וזהו ברוח אפי"ך בגימט' אל"ף זה בחי' עבדות באתכסיא ומכונה באות אל"ף אותיות פל"א שהוא לשון מכוסה וטמיר רק שא"א שיהיה לגמרי באתכסיא לכך מפרש התרגום ובמירמ פומך שעכ"פ צריך להיות בהתגלות קצת היינו בדיבור פה ואז הוא חכימו מיא הוא בחי' חכמה יה"ר שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: חכם מה הוא אומר מה העדות, והחוקים וגו' ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן ולכאורה אינו מובן והלא בהתורה כתיב תירוץ אחר ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים ונ"ל ע"ד מוסר דזה הכלל שכל תרי"ג מצות המה הכנה לבחי' יראה אמיתית שע"י מעשה המצות יוכל לבא להזדככות החומריות מכל וכל ולמאוס בתאוות גשמיות רק להשתוקק ולכסוף לבחי' קדושה רק שיש לפעמים

שהבוב"ה משפיע עליו אורות עליונים מאור א"ס ב"ה בלי אתערותא דלתתא אבל זאת הבחי' אונה עיקר העבודה ועיקר העבודה היא מה שאדם עצמו מעורר א"ע להשתוקק ולכסוף ולהתקרב לאור א"ס ב"ה בכלות הנפש וזה שהבוב"ה משפיע עליו בחי' קדושה בלי אתערותא דילי' רק כדי לידע למה יהיה השתוקקותו אבל עיקר העבודה היא אח"כ מה שמעורר בעצמו ומזכך החומר להתקרב לאור א"ס ב"ה וזהו וראית את אחורי לפני לא יראו שזה שהבוב"ה משפיע עליו בחי' קדושה ואורות עליונים קודם שהוא מעורר א"ע לתורה ומצות ומע"ט הוא מכונה בשם פנים פי' שהוא קודם לאור שבא אח"כ והאור שבא אח"כ מכונה בשם אחרית וע"כ הוא מכונה בשם פנים שהבחי' קדושה הוא קודם לאתערותא דלתתא גם מזה בא לאתערותא דלתתא לעורר עצמו לעבודת ה' ומזה שמעורר עצמו נשפע עליו אורות עליונים מאור א"ס ב"ה ובחי' קדושה כי הבא לטהר מסייעין לו ע"כ זה האור שנשפע עליו קודם שמעורר א"ע לעבודת ה' מכונה בשם פנים פי' שהוא קודם לאור שבא אח"כ והאור שבא אח"כ מכונה בשם אחרית וזהו וראית את אחורי לראות תמיד לבא לבחי' אחורי היינו להתעורר מעצמו לפני לא יראו היינו לא יראו בקביעות לעמוד בבחי' זו שהוא בחי' פנים רק לילך דרגא בתר דרגא להתעורר מעצמו עד כלות הנפש וזהו ויאמר אני אעביר כל עובי על פניך וקראתי בשם ה' לפניך פי' שאשפיע לך האור הטוב משם העצם ב"ה מקודם בלי אתערותא דלתתא כדי לידע למה להשתוקק ולהתעורר מעצמו לעבודת השי"ת ע"י תורה מצות ומע"ט והבא לטהר מסייעין לו וזהו וחנותי את אשר אחון פי' לזה שהשפיעתי מקודם בחי' קדושה ומחמת זה היה מעורר עצמו ע"י תורה ומצות ונעשה בחי' כלי שיוכל לקבל אור א"ס ב"ה לזה אני אחון ואסייע אותו וזהו בחי' ספירת העומר שעומר הוא בחי' כלי כמאה"כ וימודו בעומר מרמז שצריך האדם לראות שיהיה בחי' כלי מוכן ע"י תורה ומצות ומע"ט כדי לקבל אור א"ס ב"ה והנה בפסח הוא העת והזמן שנתגלה אורות גדולים ויקרים בלי אתערותא דלתתא וזהו שאלת חכם מה העדות והחוקים פי' למה לי התורה ומצות כדי לבא להזדככות המדות ולהיות עי"ז כלי מוכן לקבל אורות עליונים מאור א"ס ב"ה מאחר שרואה שבפסח נתגלו אורות בלי אתערותא דלתתא והתירוץ לזה אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן פי' שכלי מכונה בשם מן לשון מנא ודווקא בפסח יכול לומר אפיקו מן פי' להוציא בחי' כלי שא"צ בפסח לאתערותא דלתתא ע"י תורה ומצות ומע"ט להעשות כלי מוכן לקבל אור א"ס ב"ה שבפסח נשפע בלא"ה אורות עליונים אבל אחר הפסח נוטלים אלו האורות ואין משפיעים אלו האורות עוד רק ע"י אתערותא דלתתא ע"י תורה ומצות ומע"ט להיות בלי מוכן לקבל אור וקדושה מאור א"ס ב"ה השי"ת יזכנו לזה ובזכות זה ובא לציון גואל ב"ב אמן: חד גדיא דזבין אבא בתרי זוזי.

נודע כי מה שזכו ישראל לקבל את הקורה היה ע"י גלות מצרים כדאיתא במדרש שבקשו מלאכי השרת לקבל את התורה והשיב להם הקב"ה כלום למצרים ירדתם או לפרעה נשתעבדתם אמנם ע"י שיעבוד מצרים זכו לקבל את התורה והנה גלות מצרים נמשך משתי סלעים מילת כתונת פסים שעשה יעקב ליוסף כמ"ש לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים שבשביל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף נתגלגל הדבר וירדו בניו למצרים והנה כללות כלהתורה היא אנכי ולא יהיה לך שבדיבור אחד נאמרו ולפ"ז נמשך קבלת התורה לישראל ע"י שתי סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף עי"ז נתגלגל.

הדבר וירדו בניו למצרים ועי"ז זכו לקבלת התורה וזהו חד גדיא היינו גדיא הוא מלשון הגדה ודיבור היינו הדיבור האחד אנכי ולא יהיה לך שהוא כללות כל התורה מאיזה בחי' זכו ישראל לזה הוא דזבין אבא הוא יעקב אבינו ע"ה בתרי זוזי ע"י שתי סלעים מילת שעשה ליוסף וגרם שנתגלגל הדבר שירדו בניו למצרים וע"י גלות מצרים נמשך קבלת התורה לישראל שבכללותיה הוא אנכי ולא יהיה לך שבדיבור אחד נאמרו והבן: דרוש לשכת חה"מ של פסח שיר השירים אשר לשלמה וגו' ואמרז"ל מלך שהשלוש שלו וצריך להבין מהו הענין השיר דווקא למלך שהשלוש שלו ובשעת הבנין בהמ"ק ומתחילה נקדים להבין מה היה דעת חירם מלך צור שעשה עצמו אלוה ובודעתו היה כן באמת וקשה על חכם כמותו שיטעה כך והלא אפילו טפש שבטפשים יכול להבין בעצמו איכות כחו בכל אבריו שאם יפתח אחד מהם או יסתם אי אפשר להתקיים אפילו שעה אחת וכדומה והאיך טעה בעצמו כ"כ לומר שהוא אלוה אלא צ"ל לא שהיה סבור בעצמו שהיא אלוה שיכול לברוא גם אחרים אלא שטעה בעצמו שראה שיש לו כ"כ גדולה ועושר וחכמה אמר שע"י החכמה פעל ועשה כל העושר ע"י כחי ועוצם ידי עשה לי כל החיל הזה וע"ז מעלה עליו הכתוב כאלו עשה עצמו אלוה וטעות זה נמצא בעו"ה בין האנשים אשר אינם משיגים האמת לידע האיך שהקב"ה זן ומפרנס לכל ומחיה את כולם רק ברוב חסדו בלבד כמאה"כ וחנותי את אשר אחון ואחז"ל אעפ"י שאינו כדאי אבל מי שאינו רוצה לידע האמת סובר הוא שכוחו ועוצם ידו עשה לו ריווח ופרנסה וגם הלומדים ועוסקים בתורה יש שטועים בזה הרבה כסבורים שבעבור טוב לימודם ועוסקם במצות ומעשים טובים מגיע לו כל טוב בדין וכל אשר ה' נותן לו בענין בני חיי ומזוני הכל בא לו מצד החיוב שחייב לו הבוב"ה עבור עבודתו השלימה ואינו מצד חסד ה' ב"ה וזהו נקרא כוחו ועוצם ידו כמו שטעה חירם מלך צור והעלה עליו הכתוב כאלו עשה עצמו אלוה וזהו.

נרמז בפ' ולא יראה לך חמץ ר"ת ח"ירם מ"לך צ"ור פי' שלא יראה לך אותו טעות שטעה חירם מלך צור רק שכל אדם ידע בעצמו פחיתות עבודתו לה' שכל מה שעבד בעבודת השם עדיין אינו מגיע אפילו לאחד מאלפים נגד טובת ה' וחסדיו המרובים שעושה עמו בכל עת ורגע כי מי לנו גדול מיעקב אע"ה בחיר האבות שהיה מרכבה לשכינה ועכ"ז כשראה חסדי השי"ת המרובים אמר קטונתי מכל החסדים והבין בעצמו האמת שכל אשר עשה ה' עמו הוא רק מצד חסדו ולא מצד החיוב וזה הוא רק מגודל הכנעה ושפלות שהיה ליעקב אע"ה וכן צריך כל אדם להבין זה בעצמו ולידע האמת אשר אתו העבודה הפחותה וכל טוב אשר ה' עושה עמו הוא רק מצד חסדו הגדול ולא מצד החיוב הן במילי דעלמא הן במילי דשמיא מה שיש לו שום שכל ומדע בתורת ה' הכל הוא ברוב חסדו ית' ומזה יהיה נכנע בלב נשבר ואגב נפרש מה דאיתא בכוונות ע"פ קרוב ה' לנשברי לב ואיתא שם לנשברי ל"ב י"ו לעילא י"ו לתתא פירוש אות י' הוא המשכת השפע קדושה מלמעלה למטה ברוחניות ואות ו' הוא המשכת השפע מלמעלה למטה בגשמיות היינו בענין פרנסה וחיים בריאות הגוף וכאשר בא לו השפע מלמעלה הן ברוחניות הן בגשמיות צריך אדם להסתכל ולהתבונן בזה ולידע האמת שהשפעה היא מרוב חסדו ית' וכן יבקש תמיד מהבוב"ה שיתן לו צרכיו רק ברוב חסדו ית' אע"פ שאינו כדאי כמו שהבטיחנו ית' וחנותי את אשר אחון וגו' וכתוב ויאמר אני

אעביר כל טובי על פניך פי' שיהיה כל טובי דווקא על פניך פי' שכל ההשפעות שלי יהיו על פניך שתדע שהוא מצד רוב טובי ולא מצד חיוב בעבור כוחך ועוצם ידך רק וחנותי אעפ"י שאינו כדאי וזה נקרא י"ו לעילא הוא ההמשכה מלעילא וכאשר הוא מצפה ומבקש מה' ומשתוקק לו שימשיך לו השי"ת המשכה מלעילא זו הוא נקרא י"ו לתתא ובזה מחבר י"ו לעילא עם י"ו לתתא ונעשה א וזה שאמר שלמה המלך ע"ה על בנין בהמ"ק שיר השירים ואחז"ל שיר על כלהשירים שיר שהוא קודש קדשים אשר לשלמה למלך שהשלום שלו וסי' פי' כי כל אחד היה בחי' מקדש ע"י בחי' ענוה כמו שנתבאר כמה פעמים והיה בהם בחי' הכנעה בחי' לב נשבר שהיה מספר ל"ב ונחלק לשנים ונעשה י"ו לעילא י"ו לתתא ודברו אמת בלבבם שכל הטוב שנשפע להם הכל מצד חסדו ית' וכל הנדבות שנדבו לבנין בהמ"ק ידעו שאינם נותנין משלהם כ"א משלו ית' כמאחז"ל תן לו משלו כי אתה ושלך שלו שזה עיקר הצדקה לידע שאין נותן משלו כ"א משל ה' שנתן לו בחנם ברוב חסדו וטובו ית' ודור של שלמה הע"ה היו באותו בחי' הכנעה וענוה ונדבו נדבה לבנין ביהמ"ק באותה בחי' וכוונה הטובה לה' ועי"ז זכו להשראת השכינה וע"ו שר שלמה שיר למלך שהשלום שלו ר"ל בעבור שידעו ויבינו שכל השלום וכל הטוב שלו ית' שנתן ברוב חסדו וטובו ית' שנזכה לזה אכי"ר: אל תראוני שאני שחרחורת ששזפתני השמש וגו' שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי איתא באור החיים על מדרש טיפת דיו נשאר בקולמוס וממנו זכה משה לקרני הוד פירוש שמשה כתב בתורה ענ"ו חסר יוד מחמת שלא היה בעיניו בתכלית השלימות של ענוה ולכן כתב ענ"ו חסר יוד וממנו זכה לקרני הוד עכ"ד ע"ש ואפשר לפרש עד"ז והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני וגו' פירוש שבעבור זה לא היה משה בעיני עצמו בתכלית שלימות הענוה מחמת שהיה מנהיג כל אדם אשר על כן היה צריך להתנהג בקצת התנשאות לכן לא היה בעיניו בשלימות הענוה וע"ו כתב ענ"ו חסר יוד.

ואיתא בזוה"ק על פסוק שחורה אני ונאווה וגו' זהו בחי' יוד שאין בו שום לבנונית ע"כ מרמז לבחי' ענוה שאין בו שום לבנונית ר"ל שאין רואה בעצמו שום מעלה וטובה ויש בחי' גדולה עוד יותר והיא בחי' יוד פעמים יוד היינו שאפילו בחי' ענוה שבו אינו רואה בעצמו וזהו בחי' יוד פעמים יוד היינו ענוה שבענוה וזהו מאמר חז"ל אל תקרי מה אלא מאה פי' שע"י בחי' מ"ה בחי' ענוה יהיה נעשה בחי' מאה היינו ענוה שבענוה יוד פעמים יוד עולה מאת וע"ז ישפיע מאה ברכות בכל יום: ובחי' זו של מאה היינו יוד שביוד היה למרע"ה שלא הכיר בעצמו הענוה כנ"ל וזהו ג"כ מאמר שלמה ע"ה אל תראוני שאני שחרחורת היינו שחור שבשחור שאין בו שום לבנונית היינו שאין בי בחי' ענוה ולא עוד אלא שאין אני רואה בי מה שאין לי בחי' ענוה.

ואמר שכל זה היא מחמת ששזפתני השמש ר"ל שהארת השמש הארת התורה לא היה פלי כראוי כי השמש זורחת על האדם בכמה גוונים כמאחז"ל עוף אחד יש בכרכי הים וכרום שמו כיון שהחמה זורחת עליו נשתנה לכמה גוונים היינו שעוף אחד יש בכרכי הים ששם מדור של בחי' כו' ולכן נשתנה מחמת הארת השמש וכיוון שעולה לאיזה מעלה ע"י הארת החמה נשתנה לבחי' התנשאות אבל עיקר העבודה היא שכאשר זורחת עליו החמה היינו הארת התורה שיקום בבחי' ענוה שלו כמקודם כדאיתא בס' פנים יפות על פסוק מי יעלה בהר ה' וגו' פירוש שיעלה באיזה מדריגה לטובה ויקום על בחי' ענוה

שלו וזה אמר שלמה המע"ה למה לא האירה בי השמש כראוי כי בני אמי נחרו בי שמוני נוטרה את הכרמים וגו' היינו להיות שומר ומנהיג ישראל לשמור בחי' כרמים שלהם שתזרח עליהם השמש היינו הארת התורה כראוי ולא כעוף זה ששמו כרו"ם שהחמה זורחת עליו כנ"ל.

לכן כרמי שלי היינו בחי' כרום שלי לא נטרתי ולא עמדתי על בחי' ענוה מחמת שהייתי צריך להתנהג בהתנשאות קצת כנ"ל וזהו בחי' יוד שביוד הנ"ל יהי רצון שנזכה למקצת מן המקצת אמן כן יהי רצון מי יחנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ אשקך וגו' ונ"ל עפ"י מאמר הגמרא שהקב"ה מלמד את האדם כל התורה בעוד שהוא במעי אמו וכיון שיצא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכח כל התורה שלמד כו'.

וזה פי' הפ' מי יתנך כא"ח לי שהקב"ה אומר לאדם הלוואי מי יתנך שתהיה לי כאח א"ח בגימט' ט' כלומר כמו שהיית לפני במדרגה בתשעה ירחי לידה הלוואי אמצאך שתהיה במדרגה זו בחוץ כלומר ביציאתך לאויר העולם תשיג ותגיע אל מדרגה זו אז אשקך כלומר אשפיע לך כל טוב: שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך יראה המכוון בזה עפ"י מאמרם ז"ל לחותמו של הקב"ה אמת ויבואר עפ"י הפסוק גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום כי חותם נקרא דבר המגין לפני דברים המפסידים אותה שלא יכנס בה שום טמא ובכדי להרחיק הדברים המאוסים ומחשבות זרות ופניות צריך האדם להכיר ערכו ובחי' קטנותו ושפלותו איך יערב לבו שהוא עובד ה' באמת כי לבא למדת אמת לאו כל מוחא ולא כל אפין שוין רק כל אחד לפי בחי' ערכו כי מדת אמת לית ביה תפיסה ולא השגה כמה דלית השגה בעצמותו ית' כי הוא ושמיה חד ואיתא בזוהר וא"ו דשם הויה מרמז על מדת אמת רק אנו מתפללים וטהר לבנו לעבדך באמת שהשי"ת יטהר לבנו לעבדו באמת עכ"פ בדברים החיצונים בכדי שע"י אחיזתו בהאמת שבדברים החיצונים יעייל קצת בעבודת הקודש עבודה פנימית וכדי שיהיה הכנה להשרות עליו מדת האמת בעבודת הקודש כפי אחיזתו במדת האמת בדברים החיצונים רק כדי שלא יפול האדם בתרדימת העצלות בעבודת הקודש ע"י שיכיר את מיעוט ערכו ושפלותו בהאיך אנפין יקום קדם מלכא שהוא מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מניה ויודע במעשיו הרעים אוי העצה להתחזק א"ע בעבודת הקודש לקבל עליו עומ"ש מכאן ולהבא שלא לשוב לדרכיו הרעים ויהיה מוכן לשרתו ית' בסו"מ וע"ט אזי אפשר להאדם להתחזק א"ע בעבודתו האהבה לעבודתו ית' ש ועל בחי' זו נקרא שמו ית' אהי"ה בחי' לעתיד ואיתא בתיקונים אהי"ה פעמים אהי"ה גימטר' אמת וגם איתא שהשם אהי"ה בג' מילואים בההין ביודין באלפין עם הכוללים הוא גימטר' חותם ובהיות שבלתי אפשרי לבא לזו המדרגה של אמת כלל ולזה אמרה כנ"י עכ"פ שימני כחותם כדמיון חותם היינו בדברים חיצונים ובמדרגות הקטנים עכ"פ נהיה נאחזים במדת אמת ובזה יש לרמז הפ' נפשי בכפי תמיד נפשי הוא לשון השתוקקות היינו שאני משתוקק עכ"פ בכף הדמיון של מלת כחותם שחות"ם גימטר' תמיד כי דבר המגין ושומר צריך להיות בתמידות אך אפי' לבא לבחי' זו בדמיון החותם בלתי יתכן אם לא בדעת כמאחז"ל גדולה דעה שנתנה בין שתי אותיות כי הדעת היא כף המכריע לעבודתו ית' ולזה הוא מלת כחותם בגימטר' דעת ואזי אם יקנה בעצמו עם הדעת קצת מדת אמת יזכה עי"ז שיקובל תפלתו ודבריו לא ישובו ריקם מאתו ית' ויראה לרמז בזה הפ' האזינו השמים ואדברה היינו לומר אם

יזכה עם הדעת למדת האמת כי הב' תיבות האזינו השמים גימטר' דעת אז ואדברה יהיו דברי נשמעים והבן: פרשת תזריע אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא.

וי"ל שלכאורה תיבת תטמא הוא מיותר ולהבין זה עדה"מ נוכל לומר ע"פ דאיתא בזוה"ק עמא דחשוכא מהפכין לנהורא כו' דהנה עיקר שעשוע דקוב"ה בישראל ע"ק שמהפכים מדה"ד למדה"ר היינו שבכל בחי' דינים רואין ומסתכלין בחי' חסדי הש"י שמאמינים בה' כי חפץ חסד הוא ומה ששולח על אדם איזה צרה ר"ל הוא בחי' חסד כדי שיפשפש במעשיו בין כשיש לאדם איזה יסורים בגשמיות או ברוחניות שרואה שאין עבודתו שלימה הכל הוא לטובתו כדי להעלותו לתשובה עלאה יותר כי גם בחי' דינין בחי' גבורה בחי' שמאל נכלל בו בחי' חסד כדאיתא יהי אור דא ימינא ויהי אור דא שמאלא שגם בחי' שמאל בחי' גבורה נקרא בחי' אור בחי' חסד אלא שבחי' חסד שבו הוא מכוסה ולכן בתיבת שמאל נכלל שם אל בחי' חסד וזהו רצון הבורא ב"ה שיבין כ"ז ושיאמין באמונה שלימה שהוא בחי' חסד ובזה מעלה בחי' הדין ונתהפך לבחי' חסד כדאיתא בזוה"ק ע"פ וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם ידו כתיב דבעיא לארמא ימינא על שמאלא פי' שצריך האדם להרים ולהגביר בחי' חסד בחי' ימין על בחי' שמאלא בחי' דין לומר שכל עיקר היסורים הוא בחי' חסד כנ"ל ובזה נתהפך מצרה לחסד כמאה"כ ויהי בעלות המנחה ויגש אליהו הנביא וגו' ענינו וגו' דהנה מנחה הוא בחי' דינין בחי' שמאלא ואליהו הנביא הוא בחי' אתחלתא דגאולה כמאה"כ הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא וגו' פי' ויהי בעלות המנחה היינו כשמעלין את המנחה באי' דין למעלה לבחי' חסד כנ"ל נתהפך בחי' דין מה שהיה בתחילה בחי' צרה בחי' אב"ל נתהפך ונעשה ל"ב"א בחי' חס"ד הוא בחי' גאולה שנגאל מהצרה וזה רמזו רז"ל באמרם רחמנא לבא בעי פי' רחמנא היינו ה' המרחם וחפץ חסד הוא רוצה בחי' לבא היינו שיהפכו ישראל מן אותיות אב"ל לאותיות לב"א כנ"ל וזהו ענין הנגע כמאה"כ וראה הכהן את הנגע וגו' ושער בנגע הפך לבן וגו' וטימא אותו וגו' פי' שער הוא בחי' דינין שע"י בחי' דין בא נגע ע"י שהפך לבן היינו שהיפך אותיות לבן ממה שהיו בתחלה בחי' חסד בחי' לב"ן הפך אותם ונעשה אותיות נב"ל לשון נבלה שאין לו חיות רוחני בחי' קדושה וסיוע מלמעלה לכן וטימא אותו עד שמתקן כל זאת ומעלה בחי' דין לבחי' חסד כנ"ל ויטהר וזהו מאחז"ל ע"פ ויעבור ה' על פניו ויקרא וגו' מלמד שנתעטף הקב"ה כש"צ וכולי פי' ויעבור"ר גימט' חס"ד גבור"ה ומכאן למדו שהקב"ה נתעטף היינו שנתעטף ונתלבש בחי' חסד בבחי' גבורה וע"י שהאדם מבין ומאמין בזה ומעלה בחי' גבורה כנ"ל ממשיך ע"ע י"ג מדות הרחמים ונגאל מבחי' גבורה כנ"ל וכ"ז הוא הן בבחי' גשמיות הן בבחי' רוחניות כשנופל ממדריגתו מעבודתו בקודש ועלה ג"כ אותה בחי' גבורה כנ"ל וזהו מרומז בפסוק אשה כי תזריע וילדה זכר וגו' ר"ל אש"ה מרמז לבחי' דין כידוע היינו כשבא על האדם בחי' דין (בחי' נפילה מעבודתו בתורה ותפלה) ועי"ז מפשפש במעשיו ומעלה אותה בחי' דין לבחי' חסד ועי"ז נמשך עליו קדושה עליונה בחי' זכ"ר גימ' ברכ"ה.

בחי' חסד ואח"כ וטמאה שבעת ימים וגו' היינו שאחר כל הנ"ל נופל ממדריגתו במדותיו בבחי' שבע מדות שלו שנקראים שבעת ימים כידוע וע"ז אמר הכתוב כימי נדת דותה

תטמא פי' ע"ד מאחז"ל טומאת נדה היה כדי לחבבה על בעלה פי' שגם בחי' נפילה זו השניה בבחי' שבעת ימים בחי' שבע מדות הוא ג"כ כבחי' טומאת נדה כדי לחבבה על בעלה וגם זהו הוא להעלותו למדריגה יותר גדולה כמאה"כ כי שבע יפול צדיק וקם שבחי' נפילה הוא בשביל קימה ועליה למדריגה יותר גדולה אכי"ר: ואם נקבה תלד וגו'.

ויש לדקדק בשינוי לשון הכתוב אצל זכר כתב הלידה קודם ואצל נקבה הלידה לבסוף והל"ל ואם תלד נקבה ולהבין זה גם להבין פי' הכתוב כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזתה וגו' הנה עיקר בחי' העבודה הוא בחי' דעת התחברות חו"ג לחבר בחי' גשמיות לבחי' קדושה ולתקן מדותיו הגשמיים ולהעלותם לבחי' קדושה וכמאה"כ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ ויש לדקדק לכאורה מה חידוש משמיענו הכתוב בזה שהבוב"ה עשה בשמים ובארץ כיון שהוא ברא אותם בוודאי יכול לעשות עמהם מה שהוא חפץ אלא כל אשר חפץ ה' קאי על האדם אשר חפץ ומבקש לדבק עצמו בה' הוא עושה בשמים ובארץ ר"ל מחבר בחי' ארץ היינו בחי' גשמיות לבחי' שמים היינו בחי' רוחניות בחי' קדושה וזהו בחי' גר שמכניס בחי' גשמיות תחת כנפי השכינה ומרומז באותיות ג"ר ר"ת גשמיות רוחניות אמנם כאשר זוכה האדם שה' יהיה בעוזרו להיות בבחי' זו בחי' דעת בחי' ג"ר הנ"ל צריך האדם לידע באמת שאין זה כחו ועוצם ידו רק עזר ה' בלבד וז"ש דהמע"ה כאשר הגיע לבחי' זו אמר לפני ה' גר אנכי בארץ אל תסתר ממני מצותיך פי' אנכי עכשיו בחי' גר הנ"ל אבל אני יודע שהוא רק מצד דביקות שלך פי' מצד רחמיך הרבים שאתה מדבק בחי' הקדושה לבחי' שלי לכן אבקש אל תסתר ממני מצותיך מלשון צוותא בחי' התחברות אבל כאשר סובר האדם ח"ו שכחו ועוצם ידו עשה לו בחי' זו והוא גסות הרוח אזי מסתלק ממנו חכמתו ובחי' אהוי"ר שיש לו כמאחז"ל אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו שהוא בחי' בית כי בי"ת מרמז לשני בחי' יראה ואהבה הנ"ל אמנם יש ג' בחי' אהוי"ר א' הוא ע"מ לקבל פרס בעה"ז אעפ"י שהיא בחי' גרועה מאוד מ"מ מדה טובה היא שהוא מאמין במכר ועונש ב' הוא בחי' אהבה ויראה ע"מ לקבל פרס בעוה"ב דווקא ג' היא אהוי"ר אמיתית שלא ע"מ לקבל פרס רק מגודל השתוקקות להבורא ב"ה בגודל בוש והכנעה אמיתית וצריכים ליזהר מאוד כשיש לו אחת מן הג' בחי' הנ"ל שידע ויאמין שהוא בעצמו לא עשה שום פעולה ואין לו שם אחיזה בהם רק מחסד ה' שהופיע עליו הבוב"ה וזהו מרומז בפ' אשה כי תזריע וילדה זכר פי' תזריע גימט' ג' פעמים אהב"ה ירא"ה מרמז לג' בחי' הנ"ל וע"ז אמר הכתוב אשה כי תזריע פי' אשה היינו כנ"י כיתהיה לה ג' בחי' הנ"ל וילדה זכר ר"ל זכר גימט' ברכה היינו שימשיך בחי' ברכה היינו בחי' ברכה וחסד ה' שהופיע עליו אהבה ויראה ואעפ"כ וטמאה שבעת ימים היינו שיכול להיות שיסתלק קצת בחי' הקדושה בחי' אהוי"ר שלו מחמת איזה פניה שיסבור שכחו ועוצם ידו וכו' אבל אם נקבה תלד שקדמה בחי' נקבה קודם הולדה שיש לו בחי' גסות הרוח זה אינו מוליד בחי' זכר בחי' ברכה והטומאה היא גדולה ביותר וטמאה שבועיים וגו' וזשאה"כ כי תבואו אל ארץ כנען וגו' ר"ל כי תגיעו לבחי' ארץ כנען שכולל ארץ שבעה עממין מרמז לבחי' דעת שכולל כל השבעה מדות של אדם גם ארץ כנען גימטר' דעת עם שבעה המדות ור"ל שתשיג בחי' דעת הנ"ל אשר אני נותן לכם ר"ל שלפי האמת אני נתתי אותה לכם לאחוזתה ר"ל שיהיה לכם בו אחיזה היינו שתסברו בדעתכם שיש לכם שום כח ואחיזה בזה אז ונתתי

נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם ר"ל שיהיה בחי' נגע בבחי' בי"ת בחי' אהו"י שיסתלק בחי' הקדושה כנ"ל ע"י בחי' אחוזתכם בחי' אחיזה שיש לכם בזה לפי דעתכם כנ"ל כי צריך אדם להאמין באמונה שלימה שמה' היתה זאת ואז יהיה מנגע ענג וקדושה יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: או יאמר עד"ז דהנה יש ג' בחי' אהבה וג' בחי' יראה יש אדם שיש לו בקי' אהוי"ר ע"מ לקבל פרס בעוה"ז שמאמין באמו"ש שהבוב"ה גומל טוב למי שישמור מצותיו ויעניש למי שיעבור על מצותיו ויש אדם שנמאס בעיניו תאוות עוה"ז רק שיש לו אהוי"ר ע"מ לקבל פרס בעוה"ב תענוג רוחני ויש אדם שאינו מצפה לשום תשלום שכר לא בעוה"ז ולא בעוה"ב רק שיש לו אהוי"ר בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין וג' בחי' אלו נקרא ענ"ג ר"ת ע"דן נ"הר ג"ן ובחי' עליונה מכולם שהיא בחי' ג' מכונה בשם עזן שהוא לשון ראשית כמאה"כ אשר עזן לא היה ובחי' זו היא ראשית וחשיבות לב' בחי' ראשונות ובחי' ב' מכונה בשם נהר שהוא לשון נהורא עילאה תענוג רוחני ובחי' ג' מכונה בשם גן שהוא בחי' גנות ושבת מרמז על ג' בחי' אלו ע"ד וקראת לשבת ענ"ג וכל השומר שבת כהלכתו יכול לבא לג' באי' אלו דרגא בתר דרגא וזה כוונת הגמרא יכולה היא שתרחם פי' ע"י בחי' שבת יכול לבא לבחי' תרחם גימטר' ג"פ יראה וכשאדם מתחיל לעורר עצמו בג' בחי' אלו הבא לטהר מסייעין אותו כמ"ש בספרים באתערותא דלתתא נתעורר אתערותא דלעילא וזהו כי תזריע גימטר' ג"פ יראה אהבה פי' כשהתחיל רק לזרוע ולהתעורר ג' בחי' אלו מיד וילדה זכר ר"ל מסייעין אותו מן השמים לבא לבחי' הולדת זכר מכח אל הפועל המרמז לג' בחי' הנ"ל כי תבת זכר במילואו כזה זיין כף ריש גימטר' ג"פ יראה אהבה גם תיבת זכר גימטר' ברכה מקור ההשפעה באתערותא דלעילא וחודש ניסן מרמז על בחי' א' שאינו רוצה כלל בקבלת פרס כי נסן חסר יוד בגימטר' כסף והיו"ד מרמז על בחי' אהבה עליונה פי' שנכספה וגם כלתה נפשו רק לאהבה עליונה לכך נקרא ניסן החודש הזה שבחי' ניסן זה הוא שכרו כדאיתא שכר מצוה מצוה המצוה שעשה זה הוא שכרו אצלו שכל התענוגים כלא חשובים אצלו נגד התענוג הגדול והנפלא שיש לו בעת עשיית המצוה אבל העובד ע"מ לקבל פרס הן בעוה"ז הן בעוה"ב אפילו ביראה ואהבה אין השכר תיכף רק מצפה לתשלום גמול לעתיד אבל בזה השכר הוא תיכף יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: או יאמר עד"ז גם להבין טעם כפל של ימי טהרה אצל נקבה ונ"ל בד"ז דהנה איתא לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בה לשמה והקשה בתוספות מהא דאיתא כל מי שלומד תורה שלא לשמה מוטב היה לו שתתהפך לו שלייתו על פניו ותירצו כאן לקנתר כאן ע"מ להקרא רבי ומזה יכול לבא להזדככות החומריות ללמוד תורה לשמה וביאור לימוד תורה לשמה הוא עד"ז כמו שאיתא בגמרא למה נקרא שמה תורה שמורה דרך היינו שעיקר הלימוד יהיה על בחי' זו שלא לצפות לשום תשלום גמול לא בעוה"ז ולא בעוה"ב עבור לימודו רק מחמת שהתורה מורה לו דרך לעבודת ה' להיות סו"מ וע"ט שלא ע"מ לקבל פרס וכשהוא לומד בזה הכוונה התורה מביאו לידי כך להמתיק בחי' מדה"ד שע"ז מרמז שם אלקים גימטר' הטבע ויהיה נכלל במדה"ר שע"ז מרמז שם הוי"ה ב"ה היינו שימאס בעיניו כל הדברים הטבעיים וכלהדברים הגשמיים כל שהוא רק להנאתו ואפילו גמול עוה"ב שהיא הנא' רוחניות כמ"ש צדיקים יושבים וכו' ונהנין מזיו השכינה גם זה לא נחשב בעיניו כלל וכל כוונתו יהיה רק לעשות נחת רוח לבו"ע

ב"ה אפילו בשעה שהוא מוכרח לעשות צרכיו ההכרחיים ג"כ יהיה כוונתו רק למלאות רצונו ית' ולא למלאות תאוותו ח"ו ובחי' זו היא בחי' אבות אברהם מרמי על בחי' חסד להיות סו"מ וע"ט בתורה ומצות בגין דאיהו רב ושליט יצחק מרמז, על בחי' גבורה ויעקב מרמז על בחי' תפארת התחברות חו"ג היינו שאפילו בשעה שהוא עוסק בצורכי גשמיים שהוא בחי' גבורה גם שם אינו מבקש רק שמו הקדוש הוי"ה ב"ה ואינו דורש טובתו ותאוותו והנאתו כלל וכלל ולבחי' זו א"א לבא רק ע"י לימוד התורה לשמה וזה מרומז בפ' דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום דהנה בחי' הנ"ל מכונה בשם דרך גימטר' ב"פ הוי"ה אלקים כמ"ש בספרים מרמז על התכללות בחי' אלקים בבחי' הוי"ה ב"ה גם בחי' הנ"ל מכונה בשם שלום שבחי' שלום הוא התחברות ב' דרכים הפכיים שהוא כמו התחברות חו"ג וזהו דרכיה דרכי נועם היינו הדרך שהתורה מורה לנו הוא דרך נועם שע"י נמתקו כל הגבורות כנ"ל וכל נתיבותיה הוא בחי' שלום כנ"ל וזהו סו"מ וע"ט בקש שלום ורדפהו היינו שצריך להיות כ"כ סו"מ וע"ט עד שתבקש בחי' שלום היינו בחי' התחברות חו"ג שאפילו כשיעסוק בגשמיות הוא בחי' גבורות יהיה מעלה אותם וממתיק אותם וזהו רק באבותיך חשק ה' לאהבה אותם ובחר בזרעם אחריהם בכם מכל העמים דהנה בחי' הללו מרומזים בנקודת חולם שבא קמץ ר"ת ח"שק שקמץ מרמז על בחי' חסד כמ"ש וקמץ הכהן שבא מרמז על בחי' גבורה) בחי' אש חולם מרמז על בחי' תפארת חיבור חו"ג ולבחי' זאת א"א לבא רק ע"י לימוד התורה לשמה וזה מרומז בנקודות אלו חולם שבא קמץ גימטר' תורה מרמז שא"א לבא לבחי' חש"ק רק ע"י בחי' תורה ואעפ"כ מי שמכוין לתשלום גמול בעוה"ז ובעוה"ב יש הבדיל בינו ובין זולתו שעכ"פ הוא מאמין באמונה שלימה שיש שכר ועונש והכל הוא בהשגחתו ית' אבל אלה שכל מעשיהם הם רק להנאת עצמם ואינם מאמינים בשכר ועונש ובהשגחתו ית' וזהו רק באבותיך חשק ה' שחשק ה' הוא רק בבחי' אבות שהיא בחי' חשק ואעפ"כ מבחר בזרעם אחריהם היינו שהם בבחי' אחורים שבחי' חש"ק בחי' אבות הוא בחי' פנים ובחי' ב' שע"מ לקבל פרס הוא בחי' אחוריים ואעפ"כ בחר ה' בכם יותר מכל זולתם שעכ"פ מאמינים בהשגחתו ית' שכם והנה מי שעוסק בתורה ומצות ומעשים טובים ומכוין להנאת עצמו לתשלום גמול בעוה"ז הוא בחי' נוקבא יולדת ומפלת היינו שאינו דבר הקיים כך מי שמכוון לתשלום גמול בעוה"ז עדיין אינו בוודאי שיבא להשיג משאלות לבו שיכול להיות בזה בחי' ניסיון אבל מי שעוסק בתורה ומצות ע"מ לקבל פרס בעוה"ב אעפ"י שאינו דרך הנכון אעפ"כ הוא דבר הקיים שבוודאי ישיג שהבוב"ה בוודאי יתן לו חלקו בג"ע שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה ע"כ מכונה זה הבחי' בבחי' זכר וזהו אשה כי תזריע וילדה זכר היינו שההולדה שלו יהיה בבחי' זכר ע"מ לקבל פרס בעוה"ב וטמאה שבעת ימים שגם זה אעפ"י שכוונתו בשביל תענוג רוחני אעפ"כ אינה עיקר העבודה והעיקר הוא שלשים יום ושלושת ימים תשב היינו שעיקר לבא מבחי' זו שלא לשמה לבחי' ג"ל היינו גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך שהיא בחי' תורה לשמה ואם נקבה תלד היינו שההולדה תהיה בבחי' נוקבא ע"מ לקבל פרס בעוה"ז וטמאה שבועיים שזה מדריגה הפחותה יותר ע"כ וששים יום וששת ימים וכו' היינו לראות לבא מקודם מבחי' זו לבחי' גל עיני וגו' ע"מ לקבל פרס בעוה"ב ואח"כ יבא מזה לבחי' גל אמיתי כמאמרם ז"ל מתוך שלא לשמה וכו' לכך כתיב ואם נקבה תלד ולא כתיב ואם

תלד נקבה דכשהוא בבחי' נוקבא אינו בוודאי שיהיה הולדה היינו שישגי משאלות לבו רק מזה יוכל לבא לבחי' גדולה מזו עד שיזכה לבא לבחי' אמיתית שהוא לימוד התורה לשמה שנזכה לזה אכי"ר: אדם כי יהיה בעור בשרו וכו' לנגע צרעת והובא אל הכהן הנה איתא בזוה"ק לערב רב אתהפך להם ענג לנגע ושמעתי בשמו של הרב הקדוש מוהר"א הכהן ז"ל מ"ק קארעןדזהו הפי' בכתוב והנה לא הפך הנגע את עינו שלא נתהפך העין להיות הצרוף ענ"ג והנה לבאר זה דאיתא במשנה דאבות ג' מדות מתלמידיו של אברהם אבינו עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה ותלמידיו של בלעם הרשע הוא בהיפך עין רעה ונפש רחבה ורוח גבוהה ונוכל לומר שזהו הפי' בכתוב ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו ומבואר בזוה"ק מלאכא דרחמי הוה לשטן לו דייקא והיינו שהיה מצה להפך מדותיו מרעה לטובה שיהיה לו נפש שפלה ועין טובה ורוח נמוכה וזהו שט"ן ש"פנה ט"ובה נ"מוכה וא"ל שלוה עמד בשלשה מקומות ואפשר שרמזו זה בדבריהם ז"ל שאמרו סימני אבות הראהו זהו סימני אבות ג' מדות הנ"ל ובזה השפיל דעתו באותה שעה שאפילו דעת בהמתו לא הוה ידע וזהו המקור למדות טובות הללו רוח נמוכה וכאשר היה בו מדות הללו לא יחפוץ בקללה ויהיה ראוי לברך אותם כמ"ש לאברהם אבינו ע"ה והיה ברכה וכן הוא אומר טוב עין הוא יבורך קרי וביה יברך כמבואר בזוה"ק והנה עין טובה מרומז ומכונה בשם עין ימין ועין רעה בשם עין שמאל והנה בענ"ג העין הוא מימין והוא עין טובה ובנגע העין הוא בשמאל והוא עין רעה והנון עם הג' המה נגררים ונסמכים אל העין מימין הנון היא נפש שפלה והג' נתחלף בר' באית ב"ש והוא רוח נמוכה ועין מצד שמאל מרומז על עין רעה והנון עם הגימל ג"כ בהיפוך מתלמידיו של בלעם הרשע ונוכל לרמוז זה בפ' אשה כי תזריע וגו' כי ר"ת של ר"ח נמו"כה ונפש שפלה ועין טובה היא גי' תרע"ט והנה אות טי"ת הוא בעצמה טוב ולכן נכלל בו מספר טוב ולזה מספרם תזריע ובזה וילדה זכר היא ברכה שע"י מדות הללו בבחי' אדם בתו של א"א אשה יראת ה' נולד בחי' ברכה כמאה"כ והיה ברכה ואז היא פתיחא דברכאן וההיפך מזה היא הנגע סגירא דטובא סגירא דנהורא כמבואר בזוה"ק וזהו זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והנה זאת היא מיעוט היינו שישפיל דעתו ברוח נמוכה ונפש שפלה ומרומז ביום טהרתו שהוא מספר תרע"ח ועם הכולל הוא מספר תרע"ט שהוא רוח נמוכה ונפש שפלה ועין טובה: דרוש לשבת הגדול מפרשת מצורע (מה שאמר הרב זצ"ל כשחל להיות בשבת זו) וידבר ה' אל משה לאמר זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע.

להבין סדר אלה הפסוקים וגם להבין ענין המאמר בהגדה מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו וגו' ויש לדקדק מהו לשון ועכשיו הול"ל ואח"כ קרבנו וגו' כי ענין אבותינו ויצ"מ היה כבר לא עכשיו ולהבין כ"ז נקדים מה ששמעתי מאדוני אבי ז"ל שאמר בשם הרב ר' ליפא ז"ל על מה שכתבו הפוסקים שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול מפני הנס שהיה בו ואמר ז"ל ע"פ משאחז"ל דיבור של חול אסור בשבת דכתיב ממצוא חפצך ודבר דבר וכו' ע"כ צריך האדם לשמור את פיו ולשונו מלדבר דברי חול בשבת ומכ"ש שלא לדבר דברים בטלים או שאר דיבורים אשר לא לה' המה וצריך לזהר מאוד יותר מבחול וזה הוא נקרא בחי' פסח נוטריקון

פ"ה ס"ח פי' ששומר את פיו מלהסיח בדברי חול בבחי' הדיבור אבל יש עוד בחי' יותר גדולה והוא בחי' המחשבה לשמור את המחשבה שתהיה תמיד דבוקה בה' ובחי' זאת נקראת שבת שלפני הפסח פי' בחי' המחשבה שלפני בחי' הדיבור פ"ה ס"ח וקורין אותו בחי' שבת הגדול שהוא גדולה במעלה יותר מבחי' פסח בחי' הדיבור כנ"ל ע"כ דבריו ז"ל וצריך להבין לפי זה מהו מפני הנס וכו' הנה עיקר הנס ויהרוג ה' כל בכור בארץ מצרים וגו' המחשבה נקראת בכור כי היא ראשונה לכל דיבור ומעשה ועיקר העבודה לתקן המחשבה כי אעפ"י שאדם מתפלל לפעמים בהתלהבות גדול או עוסק בשאר מצות אעפ"כ לבו בל עמו כ"א מחשבה זרה ובזה מפריד בין המחשבה ובין הדיבור לכן צריך כל אדם ל' להשתדל ולייגע א"ע בעבודה זו לחבר ולקשר לה המחשבה והדיבור לדבקם בה' כמאה"כ ואתם הדבקים בה' וגו' וזהו שאה"כ הן גאלתי אתכם אחרית כראשית פי' אחרית נקרא בחי' דיבור ומחשבה נקראת ראשית וזהו הן גאלתי אתכם רק אימתי לשיהיה אחרית כראשית היינו כשיהיה דבוקים מחשבה ודיבור כאחד בה' ולייחד תרין שמהן כחדא שהם הוי"ה ב"ה עם שם אדנ"י כי שם אדנ"י מרמז לבחי' דיבור כמאה"כ אדנ"י שפתי תפתח וגו' ושם הוי"ה ב"ה מרמז לבחי' מחשבה וייתייחדו כאחד וזהו שאה"כ ויקחו איש שה לבית אבות רצה לומר שין שמאלית מתחלפת לאות ס' כידוע כאילו כתב ס"ה גימט' אדנ"י וזהו ויקחו להם ס"ה שם אדנ"י בחי' דיבור לבית אבות ר"ל שיחבר הדיבור להמחשב' שנקרא בית אב ולייחד תחילת המחשבה בסוף הדיבור ומעשה לדבקם לה' ולקיימת השה הנ"ל יהיה מבעשור ר"ל בחי' יוד וכתוב בספר חסידים שאות יוד מרמז לבחי' הודאה מל' יודו לה' חסדו פי' שאות יוד מרמז לבחי' הכנעה שהיא קטנה שבאותיות ועוד שאות יוד במילואה גימט' כ' שמרמזת ג"כ על הכנעה כידוע וע"י שהוא בעיניו בעצמו בבחי' שפל ונכנע ע"י שמכיר מקומו באשר הוא שם בעונות ופשעים ואף עפ"כ ה' ברוב חסדו עושה עמו כל טוב וע"ז ממילא מודה לה' באמת על כל חיינו המסורים בידו ומחיה אותו ברוב חסדו הגדול בחנם וזהו מבעשור היינו ע"י בחי' יוד בחי' הכנעה ועונה והודאה לה' ועי"ז תקחו ש"ה בחי' דיבור לבית אבות לבחי' מחשבה לדבקם וחד לה' ובזה תהיה הגאולה מארץ מצרים בתיקון המחשבה וזשאה"כ אז ישיר שר לא נאמר אלא ישיר כי אז היה תיקון היוד בחי' המחשבה כנ"ל שבמצרים היה בחי' חמץ ר"ל אותיות מ"ץ הם בחי' אותיות המחשבה כי הם אותיות י"ה בחילוף אית ב"ש ובארץ מצרים היה הפגם באלו אותיות מ"ץ פגם המחשבה וזה מרמז אות ח' שאצל אותיות מ"ץ כי ח' אין לה שום פתח למעלה וגם להם לא היה פתח לתשובה עד שהקב"ה בעצמו פתח להם פתח לתשובה ועשה מן אות ח' אות ה' שיש לו פתח מלמעלה ונעשה מן אותיות חמץ מצה בה"א בפתח לתשובה ונתקן בחי' המחשבה והפתוחה היה ע"י שם אדנ"י כמאה"כ אדנ"י שפתי תפתח וזשאה"כ ויהרוג ה' כל בכור שהרג בכור בחי' מחשבה רעה בארץ מצרים היינו ע"י שם אדנ"י במילואו שעולה ג"כ מספר בארץ מצרים שבשם אדנ"י פתח להם פתח לתשובה והרג עי"ז בחי' מחשבה רעה כנ"ל מבכור אדם עד בכור בהמה וגו' פי' שיש ב' בחי' מחשבות רעות א' יש מי שעובד ה' בבחי' אדם אדמה לעליון ובזה בא לו בחי' גסות שסבר בדעתו שהגיע למדרגה גדולה וקרוב לקדושה מאוד וזה נקרא בכור אדם ובחי' ב' שיש לו סתם מחשבה רעה למלאות תאוותיו הגשמיים כבהמה וכ"ז שהיה במצרים נמצא גם עכשיו וע"ז הזהירנו הכ' זאת תהיה

תורת המצורע נוטריקון מ"צ רע פי' שאותיות מ"ץ שהם אותיות המחשבה כנ"ל והם רע אצלו צריך לתקן אותם ע"י בחי' ביום טהר"תו גימט' עשרי"ם בחי' כ' שמרמז על בחי' ענוה והכנעה ויכיר את מקומו ומדריגתו ויהיה חטאתו נגדו תמיד ועי"ז יראה ויבוש מאת הבורא ית' וישוב בלב שלם וזהו והוב"א א"ל הכה"ן גימ' ענוה ויכנע לבבו בלב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה ויפתח לו פתח לתשובה ויתרפאו וזשאה"כ והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע פי' כמה נרפא נגע הצרעת ע"י הצרוע ר"ל ע"י שראה בעצמו את הצרעת שלו וחסרונו ונשבר לבו וביקש מה' שימחול לו ויפתח לו פתח לתשובה וזהו שסידר בעל אגדה בלשון זה מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו וגו' ועכשיו קרבנו וכו' פי' שע"י שאנו יודעים עכשיו את הפגם שלנו שהיינו עובדי ע"ז ומתבוששי' מאד מפני רוע מעללינו ומבקשי' מה' בגודל הכנעה ובושה עי"ז הוא מרחם עליו ומקרב אותנו ופותח לנו פתח לתשובה ועושה מאות ח' אות ה"א ונעשה מן חמץ מצה יהי רצון שנזכה לזה אכי"ר: דרוש לפסח מפרשת מצורע זאת תהיה תורת המצורע והובא אל הכהן וגו' ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וגו' והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע ע"כ ודקדקו מתחילה כתיב והובא אל הכהן ואח"כ כתיב ויצא הכהן ועוד איך אפשר שיבא המצורע אל הכהן הלא המצורע משתלח חוץ לג' מחנות ועי"ל דהל"ל והנה נרפא הצרוע מן נגע הצרעת וקודם שנבא לביאור הפסוקים נקדים מה דכתיב אך ביום הראשון תשביתושאור מבתיכם ודרחז"ל ביום הראשון היינו ערב פסח ואך חלק היינו משש שעות ולמעלה אז מתחיל זמן הביעור שאז הוא זמן שחיטת הפסח ואז אסור באכילה ובהנאה ויש לדקדק שבכל התורה לא נמצא שום מצוה שתהיה נוהגת מחצי היום כי כל המצות הן שבת הן יוה"כ הוא מבערב אך בדרך רמז נוכל לומר שחמץ מרמז על מדות הרעות וכן מצינו בלשון הגמר' החמין וכתב האריז"ל כי ענין איסור חמץ שאיסורו זיין ימים ואכילת מצה שנוהגת כל שבעה היא סגולה לשבר ולהכניע ז' מדות הרעות ולבא לז' מדות הקדושות וההפרש שבין חמץ ומצה הוא רק וא"ו שבחמץ הוא"ו מדובק לגוף הדל"ת ובמצה יש הפסק בינה ובין הדל"ת ואפשר לרמז כי כשאדם רוצה לשוב מחטאיו ולקבל עליו עול תורה ומצות צריך מקודם כל דבר לתקן את מעשיו הרעים אשר עשה מקודם הן מה שעבר על ל"ת והן מה שביטל מ"ע ובלתי זה אי אפשר לו לעסוק בעבודת השם כי העון עצמו מקטרג ומבלבל אותו מעבודת השי"ת ואפשר לומר שזה ענין ערב פסח בשעה ששית שאז מתחיל זמן הביעור ו' מדות הרעות וזמן ביעור לכל הוא וכשאדם חוזר בתשובה שלמה לפניו ית' מבער ומבטל בלבו כל מעשיו הרעים אז הוא העת רצון לפני הבוב"ה יותר מכל השנה והבא לטהר מסייעין אותו ולזה בשעה ששית שאז נפסק ענין חמץ הרמוז ליצה"ר מתחיל ענין מצה שתלוי כרעיה דה"א לרמז כי הרוצה ליעול בתשובה יעול ואז הוא עת רצון כמ"ש ולזה מתחיל האיסור אחר שש שהוא ואז שאז נפסק כרעיה דה"א ונעשה מבחי' חמץ בחי' מצה שהיא ביטול ז' מדות הרעות מכל וכל ויש ב' ענינים בחמץ הרמוז ליצה"ר חמץ שלו מה שפגם וחטא בעצמו וחמץ של אחרים שקיבל עליו אחריות היינו שראה אדם עובר עבירה והיה בידו למחות ולא מיחה הוא נתפס על ידו וכל זה צריכים לבער בשעה ששית ועל שניהם עוברים בבל יראה ובל ימצא וחמץ שלו שפגם בעצמו אפשר לבער ע"י תשובה באמת בכל לבבו ובכל נפשו אך חמץ של אחרים שקיבל עליו אחריות אף שאם יעשה עליהם תשובה באמת מ"מ

האדם שעבר העבירה עדיין לא עשה תשובה ובמה יכופר עונו אמנם אין הקב"ה בא בטרונייא עם בריותיו וכשהוא עושה תשובה לפני הבור"ה בהכנעה גדולה מעומקא דליבא אז השי"ת מעורר מדת תשובה בעולם וברוב רחמיו וחסדיו שולח במחשבתו של אותו האיש שעבר העבירה לשוב בתשובה שלימה לפניו ית' כדי שלא יוכשל בחטאו של אותו האיש ויש שני מיני חמץ שאין עוברים עליהם בב"י וב"י חמץ של אחרים ושל גבוה ויש לרמוז כי חמץ של אחרים הוא מי שהוא ח"ו בבחי' אל אחר שיצא מבחי' אחד ואינו מאמין ח"ו בהשגחה שהבורא ית' הוא אחד יחיד ומיוחד וחמץ של גבוה מרמז לחמץ ועבירות של גסי הרוח כרמוז בתבת גבוה שאם ראה אדם מישראל אותם עוברים על מצות ה' והוא לא מיחה בידו אינו נתפס עליו כי לא היה שומע לדבריו נמצא חמץ של אחרים הוא מחמת שיצא מגדר מאמין בהשגחה ר"ל וחמץ של גבוה מחמת שהוא חכם בעיניו ולא יקבל תוכחה ובמה שאמרנו יתורץ קושיית התוספות שלגבי חלה צריכין אנו תרי מיעוטא על אחרים ושל גבוה וכאן אנו ממעטים של אחרים ושל גבוה מחז מיעוטא שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה ולפי דברינו ע"ד מוסר יתורץ שפיר כיון דחד טעמא הוא מחמת שלא יקבלו תוכחה שפיר נתמעטו מחז מיעוטא ועם כל האמור נחזור לעניננו השי"ת נקרא כהן ובני אהרן הן כ"ג הן כהן הדיוט נקראים ג"כ כהן היינו שבחי' קדושה מכהן העליון ית' שוכן בתוכם והוא ית' נקרא כהן כדאיתא בגמרא אלהיכם כהן הוא וזהו זאת תהיה תורת המצורע היינו בעל עבירות כמאמרם ז"ל על שבעה דברים נגעים באים ביום טהרתו כשעשה תשובה בהכנעה גדולה והובא אל הכהן היינו שנתקרב לבחי' קדושה עליונה ית' ע"י תשובתו כאמור שהקב"ה נקרא כהן ויצא הכהן אל מחוץ למחנה היינו כשנכשל בעון של אחרים שלא מיחה בהם ועשה תשובה בהכנעה גדולה אז ויצא הכהן היינו שהשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו יוצא ומעורר בחי' תשובה אל מחוץ למחנה אל הצרוע היינו בעל עבירה שיתעורר הוא בבחי' תשובה שלימה לפניו ית' וזהו והנה נרפא נגע הצרעת היינו של בעל עבירה מן הצרוע היינו ע"י גרמות תשובת המצורע שלא מיחה כי ע"י שעשה תשובה בהכנעה גדולה שלח השי"ת במחשבתו של בעל העבירה לחזור בתשובה ונרפא מצרעתו ולזה נרמזו שתי.

צפרים חיות כמ"ש ולקח שתי צפרים חיות היינו לשתי בחי' עבירות אחת מה שפגם בעצמו ואחת מה שלא מיחה בחבירו ולזה ושילח על פני השדה מרמז על עבירות של אחרים שלא מיחה בהם והיינו על פני השדה שלא מיחה על עבירות של אחרים ולא מחמת עצמו השי"ת יזכנו לתשובה שלימה בהכנעה גדולת ולעורר מדת התשובה גם על כל ישראל אכי"ר: דרוש לימי הספירה מפרשת אחרי מות וידבר ח' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנות לפני ה' וימותו וגו' להבין ענין מיתת בני אהרן הנה ידוע מאחז"ל שלא היה בכל ישראל צדיקים כמותם הנה בשעת מתן תורה פסקה זוהמתן וירדה משמים קדושה גדולה ויראה ופחד על כל והדיבור אנכי מילא את כל העולם עד דלא הוה אתר פנוי מניה וע"כ היו אז ישראל בתכלית השלימות ביראת ה' אבל אח"כ כשחטאו קלקלו כל זאת בשלימות היראה ורצה הקב"ה להשפיע לישראל בחי' היראה בחי' הדין ע"כ אמר הקב"ה למשה בקרובי אקדש אמנם לא היה יכול מדה"ד לשלוט בבני אהרן מחמת דביקותם לה' שהיה להם בחי' הכנעה ושפלות בלב נשבר ונדכה וע"ז השרה הקב"ה שכינתו עליהם ככתוב את מי אשכון את דכא וגו' וע"כ לא יכולה שום

בח'י דין לשלוט בהם לכן הוכרח שיבא להם שום מ"ז דקה מן הדקה כדי שתוכל לשלוט בהם שום בח'י קטרוג ואעפ"כ תיכף ומיד פשפשו ומצאו זאת הבחי' ומחשבה ועשו תשובה גדולה ומסרו נפשם לה' והעלו במ"נ והתקרבו לה' במס"נ עד שיצאה נשמתם וזשאה"כ בקרבנתם לפני ה' וימותו פי' שנתקרבו לה' עד שמתו עוד נוכל לפרש שמרומז בפ' זה יותר עפ"י מה שאמרנו לעיל על פסוק לב נשבר וגו' שהל"ב נשבר לשנים ונעשה י"ו לעילא י"ו לתתא כנ"ל וזהו בח'י יובל י"ו ל"ב מרמז לבחי' ל"ב שנשבר ונעשה י"ו לעילא י"ו לתתא והבחי' זאת של יובל העלו בני אהרן במ"נ לפני ה' עד שמתו וזהו מרומז בר"ת של בקרבנתם לפני ה' וימותו שהוא ר"ת יוב"ל וזשאה"כ ונקדש בכבודי פי' בכבוד שלי כבוד גימטר' ל"ב ור"ל בבחי' לב נשבר שלו כמאה"כ צור לבבי וחלקי שנקרא לב של הקב"ה ואיזה זה לב נשבר שנאמר עליו אלקים לא תבזה וע"י בח'י לב זה שהיה לבני אהרן נתקדש שם שמים וירדה בח'י יראה לבני ישראל וזשאה"כ שימני כחותם על לבך פי' שמבקשת כנ"י מהבורא ית' שישים אותנו כחותם שרשימו שלו נשאר לעולם כך יהיה בנו תמיד בח'י לב נשבר שהוא בח'י ל"ב של הקב"ה כנ"ל ועוד נ"ל שימני כחותם פי' כחותם של הקב"ה שהוא אמת פי' שיהיה לנו בח'י אמת שלא נדבר שום שקר ח"ו ונהיה דוברי אמת בלבבינו ועי"ז יושפע שפע רב וברכה לעולם ומרמז בפ' ג"שם נ"דבות ת"ניף א"לקים ר"ת גנת"א גימטר' חו"תם פי' ע"י בח'י חותם שהוא אמת יהיה גשם בח'י השפעה בעולם וגאולה קרובה וימשך בח'י ט"נתא כידוע שהקדושה נשתלשלת ע"י ד' בח'י טעמים נקודות תגין אותיות וזהו מרומז ג"כ בר"ת של הפסוק הנ"ל שהוא גנת"א היינו אות ג' של גשם מרמזת על אות ט' כי ג' פ' ג' עולה ט' ונעשה מן ג"נתא טנת"א ר"ת ט"עמים נ"קודות ת"גין א"ותיות וזה ביקש דהמע"ה גשם נדבות וגו' שיניף ה' בח'י ט"נתא ע"י בח'י חותם הנ"ל ויהיה גאולה קרובה ב"ב ויהיה אור החמה שבעתים כאור שבעת ימי בראשית ואחז"ל ז' פעמים ז' עולה ת"ט וזשאה"כ וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' שבע שבתות וגו' תספרו חמשים יום וגו' פי' ספירה הוא מלשון ספיר פי' זך וטהור ויפה ופי' הכתוב כך הוא אימתי יהיה שבע שבתות תמימות שיהיה אור החמה שבעתיים ז' פעמים ז' כשתספרו חמשים יום גימטר' חותם פי' כשתטהרו ותזככו בח'י חותם שעולה גימ' חמשים בח'י אמת הנ"ל ובחי' ל"ב כמאה"כ שימני כחותם על לבך ושזהו היה ענין מ"נ של נדב ואביהוא כנ"ל והמשיכו בח'י יראה וכל טוב לישראל וזשאה"כ בזאת יבא אהרן פי' בבחי' זאת של בניו יבא אל הקודש וימשך בזאת בח'י יראה ורב טוב אמן כן יהי רצון: או יאמר עד"ז ולהבין כי בתחלה נאמר וידבר ה' אל משה ולא כתיב מה היה הדיבור ואח"כ כתיב ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן וכו' בזאת יבא אהרן איתא במשנה הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד וכו' ונ"ל שהמכוון של הג' דברים אלו הוא על ימים שבין פסח לעצרת עד"ז דהנה בפסח היה יצ"מ ממקום הטומאה ע"כ צריך האדם לזכך גופו בימים אלו וכמעשה ארץ מצרים לא יעשו רק לקדש עצמו ולטהר מכל תאוות גשמיות בימים הללו ולכסוף ולהשתוקק בכל לבבו ובכל נפשו במס"נ ממש ולהכין א"ע לקבלת התורה אנכי ולא יהיה לך כמו בשעת מתן תורה שפסקה זוהמתן והיו בהזדככות החומריות והיו משתוקקים לקבלת התורה במס"נ ממש כמ"ש שפרחה נשמתן ולכך היה ייחד שמו ית' עליהן אעפ"י שהן חיים

ואמר אנכי ה' אלקיך וזה היה מחמת מס"נ כך צריך כל אדם להכין א"ע במס"נ בימי הספירה לקבלת התורה אנכי ה' אלקיך שהבו"ע ב"ה יהיה נקרא אלקיך ולצאת מבחי' גלות מצרים בחי' גלות הדעת ולבא לבחי' שלמות הדעת וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים וזהו דע מאין באת פו' שהמכוון שבאת מארמ"צ מקום הטומאה בחי' גלות הדעת ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה פי' שאתה הולך לקבל את התורה שמקומה רק אצל מי שנחשב בעיניו עפר ותולעת כמ"ש ואנכי עפר ואפר ואנכי תולעת ולקבל את התורה א"א רק ע"י בחי' דעת אמיתית לדעת כי ה' הוא האלקים ולא יעשה מעשה ארץ מצרים רק לזכך גופו מכל דברים גשמיים וא"ל שזה כוונת הכ' עד"ז דהנה בחי' דיבור האמור בפ' וידבר ה' אל משה הוא בחי' השראת השכינה ובחי' השראת השכינה היא רק אצל מי שיש לו בחי' הכנעה ולב נשבר וע"י מיתת שני בני אהרן בא משה רבינו עליו השלום לבחינת הכנעה ולב נשבר כמו שפירש"י על פסוק בקרובי אקדש אמר לו משה לאהרן יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום והייתי סבור או בי או בכך עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך וזהו וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן פי' בחי' דיבור הוא בחי' השראת השכינה היה אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' פי' שהיה רואה שמיתתם היה מחמת התקרבותו וההשתקקות לה' ומחמת זה היה בא לבחי' הכנעה לכך היה דיבור אל משה בהשראת השכינה אליו וזהו ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך בזאת בבחי' הכנעה שנכתב לפני זה יבא אהרן אל הקודש וזה הכלל והעיקר שצריך האדם לצאת מבחי' גלות מצרים שהוא מקום טומאה ולבא לבחי' גאולת מצרים היינו לזכך גופו שלא יעשה כמעשה ארץ מצרים כדי שיוכל לבא לבחי' קבלת התורה במס"נ שהבוב"ה ייחד שמו עליו להיות נקרא ה' אלקיך ונוכל לרמז זה בפ' איש אמו ואביו תיראו פי' לראות תמיד לבא לבחי' אלו הנ"ל כי גאולת מצרים נקרא א"ם שהיא שירה חדשה לשון נקבה וקבלת התורה מכונה בשם זכר וזהו איש אמו ואביו תיראו פי' לראות תמיד לבא לב' הבחי' אלו היינו לבחי' גאולת מצרים שהיא בחי' א"ם כדי שיוכל לבא לקבלת התורה שהיא בחי' א"ב גם בחי' קבלת התורה מכונה בשם זקן ושיבה כמ"ש בגמרא שהקב"ה נדמה להם כזקן מלא רחמים וזה י"ל פי' הפסוק מפני שיבה תקום והדרת פני זקן פי' שצריך לקום בזריזות יותר ויותר עד כלות הנפש לבא לבחי' שיבה והדרת פני זקן פי' לחזור ולהדר עד מאד לבא לבחי' זקן שהוא קבלת התורה במס"נ ויראת מאלקיך פי' שיהיה לך בוש והכנעה מלפני ממהקב"ה עד כלות הנפש עד שייחד שמו עליך להיות נקרא אלקיך ואז ויראת הבחי' יראה שיהיה לך יהיה מאלקיך השי"ת יזכנו לבא לבחי' זו בשלימות אמן כן יהי רצון: דרוש לימי הספירה מפרשה אחרי וקדושים וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו' וידבר ה' אל משה קדושים תהיו וגו' הנה אחז"ל הסתכל בשלשה דברים וכו' דע מאין באת וכו' הנה כ"ז מרמז על ימים שבין פסק לעצרת שהולכים ממדריגה למדריגה עד קבלת התורה היינו שבשעת יציאת מצרים היה התחלת התגלות הדעת כמאמר אני שהבחנתי בין טיפה שלבכור לטיפה שאינה של בכור ר"ל שאז היתה התגלות הדעת שהוא שיבינו בני אדם שהשי"ת הוא הבוחן כליות ומשגיח תמיד על מעשה בני אדם ומחשבותם ומושל בכל ועי"ז ירא ויפחד ויבוש ממנו ית' ויטהר מחשבותיו ומדותיו לעבודת הבוב"ה כן ישתדל כל ימי הספירה עד שיגיע למדריגה

גדולה שהוא בחי' שפלות והכנעה שהוא בקבלת התורה שהתורה נמשלה למים מה מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך וכו' ר"ל שאין התורה שורה אלא על מי שיש בו שפלות ונמוכת רוח וזהו דע מאין באת מטיפה סרוחה שהוא קליפת מצרים שיצא ממנו הדעת שיוכלו לידע את ה' איך שהוא בוחן כליות כנ"ל ובאותו בחי' ג"כ תלך למקום עפר רמה ותולעה רצה לומר למעלה הגדולה ממנה היינו לבחי' שפלות שתוכל לקבל בחי' התורה כנ"ל ודע לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון ר"ל שתזהר מאוד באותן הימים שהן לפני מי ר"ל לפני יום החמשים שהוא יום קבלת התורה כי אתה עתיד ליתן דין וחשבון עליהם כי.

או הוא העת וזמן להתקדש וליכנס לבחי' גדולה שהוא שפלות וענוה וזהו קדושים תהיו מרמז לאותן הימים ר"ל ה"י מן תהיו מרמז לבחי' יציאת מצרים יציאת הדעת שהיה בחמשה עשר בניסן ואות ו' מן תהיו מרמז לבחי' קבלת התורה בחי' ענוה שהיה בששה בסיון וכשתזהרו באותן שני בחי' אז תהיו קדושים לה' גם מרומז בפ' כי קדוש אני ה' אלהיכם וגו' ר"ל הוי"ה מרמז לבחי' קבלת התורה בחי' חסד אלהיכם בחי' יראה וגבורה מרמז לבחי' יצי"מ מרמז לב' בחי' הנ"ל וזהו בחי' קטורת שהכניסו בני אהרן למקדש ואמר רבי ישמעאל שתויי יין נכנסו למקדש פי' יין מרמז לב' בחי' הנ"ל היינו ב' יודין מרמזים א' על בחי' יצ"מ והשנייה מרמזת לבחי' קבלת התורה והנון מרמזת על חמשים ימי הספירה ובני אהרן השיגו אותן הבחי' יי"ן בשלימות ונכנסו למקדש באותן הבחי' כמאמר לא אישתכחו כוונתייהו בישראל והכניסו בחי' קטורת בשלימות הבחי' הנ"ל רק שה' ית' רצה להמשיך בחי' יראה לעוה"ז על ידם כמאה"כ ונקדש בכבודי וגו' בקרובי אקדש לכן נכנס בהם שום בחי' שאינה שלימות ותיכף ראו בעצמם עון הקלקול ומסרו נפשם על השם ית' בגודל תשובה מיראה עילאה עד שיצתה נשמתם בנשיקה כדאיתא באוה"ח ובזה המשיכו בחי' היראה בעולם וזהו אחרי מות שני בני אהרן מרמז לשני בחי' הנ"ל ר"ל שני בחי' הנ"ל נקראים בני אהרן היינו שנתגלו אותן שני הבחי' בשלימות בקרבתם לפני ה' וימותו מרמז גם כן כנ"ל היינו י"מ של וימותו מרמז לבחי' יציאת מצרים ת' מרמז לבחי' תורה וא"ו מרמז לבחי' דעת והתחברות לשני הבחי' הנ"ל פי' אחר שהמשיכו נדב ואביהוא בחי' היראה ע"י שני הבחי' הנ"ל שהקריבו לה' אמר ה' למשה שיאמר לאהרן ג"כ בזאת יבא אהרן וגו' ר"ל בזאת הבחי' יראה שהמשיכו בניו יבא אל הקודש להקטיר קטורת שהוא גימ' תרי"ג בחילוף ק' לדלת באותיות א"ת ב"ש כדאיתא ברש"י ומרמז לתורה היינו לבא לבחי' תורה בשני הבחי' הנ"ל גם מרמז לבחי' קשר שני הבחי' הנ"ל שנזכה לזה אכי"ר: כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה וגו' וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה וגו' ופי' רש"י מגיד שמעשיהם של מצרים ושל כנען מקולקלים מכל העכומ"ז ויש לדקדק הלא מי שבא להזהיר על הקלים הוא מזהיר או על החמורים הוא מזהיר הלא בוודאי הוא מזהיר על הקלים והחמורים ממילא הוא מזהיר והאיך מוכיח רש"י מאזהרת הכתוב על מעשה ארץ מצרים וכנען שהם מקולקלים מכל העכומ"ז ולתרץ זאת הנה שמעתי בשם המגיד זללה"ה כתיב אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה או תבין יראת ה' וגו' ופירש הוא זללה"ה כמט"מונים נוטריקון כמ"ט מוני"ם ר"ל אם תבקש יראת ה' כמו שמבקשים אותה בעת שמונין מ"ט ימי הספירה עכ"ד ונראה לי גם אם תבקשנה ככסף מרמז על חודש נסן

גימט' כסף גם מרמז על פסח כמאה"כ חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו דקאי על הפסח היינו שבחודש נסן שהיה יצי"מ שיצאו ישראל מהקליפות ונכנסו בבחי' קדושה ובכל שנה נתגלה מאתו אור ומאיר על העם בחי' קדושה ואור ה' ולזה ציוה ה' לספור ספירת העומר בעת ההוא כמאה"כ וספרתם לכם וגו' תספרו חמשים יום היינו וספרתםהוא לשון ספי"ר היינו לזכך ולתקן כל הז' מדות בשבעה שבועות ההם שהוא עת רצון בעת ההיא התגלות אורו ית' כדאיתא בספרי הצדיקים שבשעת יציאת מצרים היה בחי' תיקון הנפש ומרומז בפסוק מקץ שלשים וארבע מאות שנה וגו' מספר נפ"ש מרמז שבבחי' נפש יצאו ממצרים מהקליפות וכן בכל שנה בפסח ניתקן בחינת הנפש לכן צריך לתקן עוד כל הז' מדות ולקדש אותם שיוכלו להגיע לבחי' קבלת התורה בחי' שער החמשים של חמשים שערי קדושה וזשאה"כ תספרו חמשים יום ר"ל תספרו ותזככו עצמיכם כדי שתגיעו לבחי' חמשים ר"ל לשער החמשים היינו שבכל יום יצפה לבחי' חמשים ואז יהיה בבחי' קדושה בשלימות בבחי' הכנעה וענוה לפני ה' שיבין גדולת הבוב"ה ורוממותו ית' והרבה יגיעות ורוב קדושה וזיכוך המדות צריכין לזה הבחי' וזה עיקר יציאת מצרים בשלימות שעיקר קליפת מצרים וקליפת פרעה היה בחי' גסות הרוח שהיה לו כמ"ש מי ה' אשר אשמע בקולו שבטח בחרטומים מאוד וגם הכנענים היו להם בחי' זו וזה שאחז"ל שהיו אמוריים מטמינים אוצרות של זהב בקירות בתיהם וכו' ולכאורה אינו מובן למה הטמינו בקירות בתיהם הלא איפכא הוה להו למעבד כאשר ראו ישראל באים לא"י היה להם ליקח המטמוניות עמהם ולא שישארו המטמוניות לישראל בקירות בתיהם אל הפירוש כדאיתא בזוה"ק שהיו בונים בגלוליהם וכו' ר"ל שהיו מטמינים פי' שהיו בטוחים באותו הבנין שכנו להם ולא האמינו שיש בחי' קדושה למעלה ולא פחדו מה' והיו סבורים שא"א לישראל ליכנס לא"י מחמת כשפיהם וזה שפירש"י שהיו מקולקלים במעשיה' מכל העכומ"ז ר"ל בבחי' של גסות הרוח היו מקולקלים יותר ועתה מזהיר הכתוב שלא יעשו ישראל כמעשיהם לבטוח במעשיהם רק שיבין שפלותו ומיעוט ערכו וכחו הן ברוחניות והן בגשמיות ויצפה רק לתשועת ה' שה' יהיה בעזרו להנצל מיצה"ר ומכל שום בחי' שאינה טובה וכמאחז"ל אלמלא ה' עזרו לא יכול לו וזה עיקר שער החמשים היא בחי' ענוה ויראת ה' וגדולתו ית' וזה בחי' מקיף שמאמין ומבין בגדולתו ית' מה שאין השכל יכול להשיגו ונשאר תמיד בבחי' מקיף למעלה מהשכל ודעת חשאה דילא תנחשו ולא תעוננו ולא תקיפו פאת ראשכם פי' לא תעוננו מלשון מעון ולשון בית וחזק שלא תעשו לעצמיכם בחי' בנין ומעון לבטוח במעשיכם הטובים או במעשה הכישוף ח"ו כי לא תקיפו את פאת וגו' ר"ל כי עי"ז לא תוכלו להמשיך בחי' הקדושה שהוא בחי' מקיף בחי' ראשיכם בחי' קדושה שנקרא ראש בחי' שער החמשים הנ"ל גם פי' לא תקיפו פאת היינו שלא תשוו את הראש כי הפאת הראש מרמז לבחי' המשכה מהמוח והזהרו שלא תמנעו ח"ו את בחי' המשכה הנ"ל וכל ואת הוא מסוגל בעת הזאת מפסח עד עצרת בימי הספירה שבכל שנה מתגלה אור ה' בימים ההם והגם שאינה כמו שהיה בשעת יציאת מצרים ממש שאין האור מאיר כ"כ כמו אז והוא בבחי' מנחה כמו אור השמש שבין שעת מנחה שנוטה לשקוע ואינה מאיר כ"כ כמו שמאיר בצהרים מ"מ מאיר הוא גם נקרא מנחה שהוא בחי' גבורה כדאיתא בסידור מנחה משמאל כו' וזה מרומז בפ' והקרבתם מנחה חדשה לה' וגו' פי' שאור של יציאת מצרים

נקרא חדשה כידוע בחי' שירה חדשה ואמר הכ' שיקריבו בחי' חדשה היינו בחי' יצי"מ לה' היינו לבחי' הקדושה בחי' שער החמשים בעת מנחה ר"ל בימי הספירה שאז מאיר אור ה' בחי' מנחה כנ"ל וא' יתקנו את הו' מדות בשבעה שבועות כנ"ל וזה אלא היה בחי' בני אהרן שתקנו כל הז' מדות בקדושה גדולה רק שהיו לפני ה' ר"ל שלא הגיעו עדי לבחי' ה' בחי' שער החמשים בשלימות כי כך היה מדה"ד להתקדש וכו' וזשאה"כ אחרי מות שני בני אהרן בקרבנם לפני ה' וימותו ר"ת של ש"ני ב"ני א"הרן היא שב"א מרמז לבחי' יראה שהגיעו לבחי' יראה אמיתית רק שהיה בקרבנם לפני ה' רצה לומר שלא הגיעו לבחי' ה' כנ"ל שורש התיב' ימות גימט' אברהם יצחק לרמז לבחי' אהוי"ר שהיה להם רק לפני ה' וזהו שפירש"י שתויי יין נכנסו למקדש פי' שקידשו את הז' מדות שלהם ואין דבר שבקדושה פחות מעשרה נעשה מן שבעה שבעים גימ' יי"ן וזהו שתויי יין היינו שהיו ממלאים בחי' שבעים כנ"ל אלא שמה' היתה זאת להתקדש בקרוביו לכן לא הגיעו לבחי' שער הנון בשלימות לכן נשרפו ולכן הזהיר השי"ת לאהרן ואל יבא בכל עת אל הקודש מבית לפרכתגומ' פרכת עם בי"ת גימט' שבת היינו תבת פרכת עם אות ב'.

רק שהב' נכתבה כאן במילואה לרמז לבחי' שהיה בבני אהרן שקידשו כל הז' מדות בשלימות שנקרא בחי' שבת בחי' נייחא לה' רק שלא הגיעו עדיין בשלימות לבחי' שער הנון שבת עילאה ומזהיר הכ' כאן לאהרן שלא יבא בבחי' שבת אחת שבת תתאה לבדה עד שיגיע לבחי' שער החמשים בחי' שבת עילאה בשלימות בחי' יראה ובחי' הכנעה שיוכנע מאוד ויצפה רק לתשועת ה' ברוב חסדו ולא מצד מעשיו וזשאה"כ בזאת יבא אהרן אל הקדש ר"ל בבחי' אהוי"ר הנזכר בפרשה ורחץ בשרו במים וגו' מים מרמז לבחי' חסד ה' ר"ל שיבטח רק בחסד ה' וזהו שרמזו חז"ל בפירוש הכתוב קדושים תהיו יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם פי' כשתהיו קדושים בהזדככות המדות תדעו שאין כמוני ר"ל שלא תבטחו שיש קדושה למעלה במעשיכם בבחי' מקיף ועדיין לא הגעתם אליו ותצפו תמיד אליו וזשאה"כ איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו פי' אמו ואביו מרמז לבחי' אהוי"ר היינו כשיהיה לכם בחי' אהוי"ר בשלימות תשמרו את שבתותי ב' שבתות היינו שתצפו להגיע לבחי' שבת עילאה נייחא עילאה בחי' שער הנון בחי' מקיף כנ"ל יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: או יאמר על פסוק קדושים תהיו כי קדוש אני וגו' הנה אחז"ל יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם ונ"ל לפרש זה עדה"מ הנה עיקר בריה"ע היתה בשביל היראה שנקראת ראשית וכמאה"כ והאלהים עשה שייראו מלפניו ולכן נקראת היראה בשם א"ם כי על ידה נבראת העולם ויראה הוא בחי' צדיקים בחי' אותיות למפרע כמאמר ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים היינו שהעולם נברא בכ"ב אותיות התורה כידוע ולכן כשהאותיות נשפעים מלמעלה למטה נשפעים האותיות כסדרן והוא בחי' חסד בחי' אהבה ואח"כ ע"י התורה ומצות ביראה ואהבה חוזרים האותיות למפרע למעלה בתיקון גדול ומשתעשע בהם הקב"ה במעשה הצדיקים והוא כביכול בחי' פרנסה למעלה וזהו עיקר כוונת בריה"ע והאותיות בביאתם למטה וחזרתם למעלה נעשה מ"ד אותיות בחי' ד"ם ולזה מרמז הכתוב ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם פי' ג"ר הוא בחי' ירא"ה מלשון לא תגורו מפני איש היינו מי שיהיה לו בקי' יראה בשלימות ובזה יאכל

כל ד"ם פי' שיעשה בחי' פרנסה ואכילה למעלה ע"י בחי' ד"ם היינו המ"ד אותיות בביאה וחזרה כנ"ל ונתתי פני בנפש ההוא פי' שאתן בחי' פנים בחי' חסד בחי' רצון העליון בנפש ההוא והכרתי אותה מקרב עמה פי' והכר"תי מלשון הכרה היינו שאהיה מכיר אותה להמשיך לה בחי' אותיות כתר בחי' רצון העליון וזהו ג"כ בחי' את אימתי אשלח לפניך היינו אימת"י מרמז לבחי' יראה ובחי' קדושה היינו אותיות א"מ מרמז לבחי' יראה הנקראת א"ם ואותיות ת"י מרמז לבחי' קדוש גימ' ת"י כי בחי' א"ם בקדושה נעשה עשר פעמים א"ם גימ' ת"י כי ב' מיני יראה הם א' בחי' יראה חיצונית במעשה המצות בפועל ממש ונקראת א"ם ובחי' ב' בחי' יראה פנימיות במחשבות קדושות ונקראת ת"י בחי' קדוש כנ"ל וע"ז הבטיחם הבוב"ה לשלוח לפני צדיקים ב' בחי' היראה הנ"ל שמרומז בתיבת אימת"י וזהו ג"כ מרומז בפסוק קדושי"ם תהיו פי' שהקב"ה הזהירם שיהיה להם בחי' קדושים היינו ב' בחי' קדושה ומפרש הפסוק ברמז מה הם השני בחי' קדושה ואומר תהיו היינו שאותיות ת"י של תהי"ו מרמז לבחי' יראה וקדושה פנימיות בחי' קדוש כנ"ל ואותיות ה"ו של תהי"ו מרמז לבחי' יראה במעשה המצות בפ"מ כנ"ל כי כן אותיות ו' ה' ב' אותיות אחרונות של הוי"ה ב"ה מרמז לבחי' יראה תתאה וע"ז דרז"ל יכול כמוני היינו כיון שהזהרתי לך על בחי' קדושה הנ"ל תרצה להדבק רק בבחי' יראה עלאה יראה פנימיות בחי' קדוש הנ"ל בחי' מחשבות ודביקות לה' בבחי' יראה ואהבה בלב בלבד ולא במעשה המצות בפ"מ ת"ל כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם היינו שצריכים אתם להתלבש בבחי' קדושה במעשה המצות בפ"מ בתורה ומצות מעשיות ובה תמשיכו בחי' קדושה פנימיות כנ"ל וזהו שאחז"ל פרועי ראש נכנסו למקדש פי' שהיה בחי' יראה ובחי' קדושה שלהם בבחי' פרועי ראש בחי' התגלות בלי לבוש מעשה המצות בפועל ממש ואינו נכון כן רק צריך האדם שיתקדש א"ע ע"י עסק התורה ומצות מעשיות דייקא וגם במחשבות קדושות יה"ר שנזכה לזה אמן: או יאמר ע"ד עבודה ונקדים לבאר מה דאיתא בזוה"ק ע"פ קדושים תהיו דייקא ולכאורה אינו מובן כפשוטו ונ"ל בד"ו דהנה עיקר העבודה היא שצריך אות תמיד להגביר כח הנשמה על הגוף הן בתורה ומצות ומע"ט שלא לכוין להנאת עצמו כלל בעת עוסקו בהם רק לעשות נחת רוח לבו"ע ב"ה והן בצרכי גשמיות ההכרחיים גם שם צריך להגביר כח הנשמה שלא לכוין ח"ו למלאות תאוותו רק שיוכל בכח האכילה ההוא וכדומה מהנאת גופו לעבוד את ה' והנה ב' אותיות משם העצם ב"ה מורה על בחי' קדושה בשעת תורה ותפילה וב' אותיות אחרונות משם העצם ב"ה מורות על בחי' קדושה וטהרה בעת עוסקו בצרכי גשמיים ההכרחיים שא"א זולתם והנה תיבת תהי"ו גימטר' נשמ"ה הוי"ה מרמז שצריך להגביר כח הנשמה שיהיה בבחי' קדושה וטהרה הן בשעת עוסקו בתורה ותפילה שמרומז בב' אותיות הראשונות משם העצם ב"ה והן בשעת עוסקו בצרכי גשמיים ההכרחיים שמרומז בב' אותיות אחרונות מהשם וזהו שכתוב בזוה"ק קדושים תהיו דייקא היינו להיות דייקא בבחי' קדושה וטהרה בב' בחי' הנ"ל ולא להיות מבחי' עובדי ה' רק בשעת לימוד התורה אבל בשעת עוסקו בצרכי עוה"ז.

ההכרחיים נשכח יראת ה' מלבם וממלאים תאוותם רק בשביל הנאת עצמם וזהו ג"כ כוונת המדרש יכול כמוני היינו יכול שלא תהיה עבודתכם אותי רק בבחי' שאינו שייך רק בי כמ"ש בגמרא מנין שהקב"ה מתפלל ולא תראו להגביר הנשמה רק בעת עוסקכם

בתורה ותפלה אבל לא בעת עסקיכם בצורכי גשמיות ההכרחיים לזה גמר אומר המדרש ת"ל כי קדוש אני ה' היינו שבחי' קדוש שמרמז על בחי' קדושה רק בתורה ותפלה ומע"ט כי תבת קדו"ש גימטר' נשמ"ה י"ה זהו רק אני ה' היינו שאני ה' איני צריך קדושה רק בתורה ותפלה שדברים גשמיים אינם שייכים בי קדושותי למעלה מקדושתכם היינו כשתרצו שתתעלה ותנשא קדושותי היא מקדושתכם היינו שתראו לקדש עצמכם באלו הדברים השייכים בכם היינו דברים גשמיים ההכרחיים גם הם צריך לעשותם רק בלתי לה' לבדו ולא להנאת עצמו ח"ו ואז יהיה בגודל קדושה וטהרה ע"י התגברות כח הנשמה על הגוף שנזכה לזה אכ"ר: קדשים תהיו כי קרוש אני ה' אלהיכם וגו' ונ"ל ע"ד עבודה לה' דהנה עיקר עבדות ה' הוא בבחי' המחשבה היינו לקדש ולטהר ולהמליך מלכות כל עולמים ית"ש במחשבה בלי הפסק אפילו רגע אחת זהו עיקר עבדות ה' אך באמת קשה מאוד לבא להזדככות החומריות כ"כ שתמיד תהיה מחשבתו דבוקה בבו"ע ב"ה אפילו בשעה שעוסק בצרכי הגשמיים לכך נתן לנו התורה ומצות מעשיות שע"י שעוסק בתורה ומצות מעשיות בהתגלות האברים נזדככו האברים מחומריותם ואח"כ יוכל לבא מזה לבחי' עבדות ה' בבחי' מחשבה כמאמר הגמרא רצה לזכות היינו לזכך אותם שיוכלו לבא לבחי' עבדות ה' בבחי' מחשבה לפיכך הרבה להם תורה ומצות להזדכך ע"י תומ"צ מהחומריות כנ"ל ונ"ל שזהו כוונת המשנה שנים שעוסקים בתורה שכינה שרויה ביניהם שנאמר אז נדברו וכו' מנין שאפילו אחד וכו' שנאמר ישב בדד וידום כי נטל עליו שלכאורה אינו מובן ההוכחה מהפסוק מהיכי מוכח שדווקא כשעוסק בתור' אך נוכל לומר שהמשנה מרמזת ב' בחי' עבדות ה' היינו שנים שעוסקים בתורה מרמז כשאדם עוסק בתורה ומצות מעשיות שהוא בקי' התגלות ונזדכך החומריות שלו עי"ז ואח"כ עובד את הבוב"ה בבחי' מחשבה שהיא בחי' סתום יה"ר שנזכה לבחי' זה אך לפעמים מחמת שאין הפנאי גורם א"א לקיים המצות מעשיות ולעסוק בתורה בהתגלות האברים ע"כ מוכרח לעבוד את הבוב"ה עכ"פ במחשבה לבד היינו הגם שעוסק בעניני עוה"ז תהיה מחשבתו קשורה ודבוקה בבוב"ה בכלות הנפש ממש וזהו ומנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה פ"י שעובד את הבוב"ה בבחי' אחד במחשבה לבד אעפ"כ מקבל שכר ע"ז שנאמר ישב בדד וידום וכו' וזהו קדושים תהיו לשון רבים היינו שתקדשו עצמיכם בשתי קדושות הנ"ל בחי' סתום וגליא כי קדוש אני ה' אלהיכם היינו כמו ששמי הקדוש סתום וגליא ששם הקדוש הוי"ה הוא סתום ושם אלהים הוא בהתגלות וזהו איש אמו ואביו תיראו היינו שיהיה לכם בחי' יראה הן בבחי' אב שהוא מרמז על המוחבחי' מחשבה כמאמר אליהו ז"ל חכמה מוחא איהו מחשבה בחי' סתום והן בבחי' גליא בחי' א"ם שהוא מרמז על בחי' התגלות בשניהם יהיה בחי' יראה ואח"כ יהיה גם בחי' אהבה אכ"ר: קדושים תהיו וגו'.

פירש"י היו פרושים מעריות ובמדרש קדושים תהיו יכול כמוני וכו' וכבר פירשו בספרי הצדיקים זללה"ה המדרש הזה לפי דרכם ואפשר לומר עז"ה דאיתא בגמרא מה דכתיב ראש דברך אמת ראש דברך ולא סוף דברך אלא מסוף דברך ניכר שראש דברך אמת שבתחלה אמרו לכבוד עצמו הוא דורש ובשעה שאמר הקב"ה כבד את אביך וכו' ונראה הפירוש בזה דהנה יש בתורה כלל ופרט והכלל הוא ובו תדבק ויראת מאלקיך שיקיים שויתי ה' לנגדי תמיד כמו שיושב לפני המלך כמבואר בש"ע שיאמין שמכה"כ ואם יסתר

איש במסתרים וכו' והוא מקבל שפע החיים והרצון מהבוב"ה כמאה"כ חיים ברצונו וכמו שדרז"ל על כל נשימה ונשימה תהלל יה ומבחי' יראה זו יבא לאהבה שישבחה את הבוב"ה שנתן לו דעת אדם ואינו נמשל כבהמה בשעה זו וישתוקק שיהיה כן בתמידות והנה בחי' יראה ואהבה נקראו בחי' ידים שבהם נבראו שמים וארץ כמאה"כ בראשית ודרז"ל בשביל הצדיקי' שנקראו ראשית ובשביל היראה שנקראת ראשית ובראשית הוא אהבה לחושבן זעיר דחנוך כמבואר בתקוני זוהר שבהם נבראו שמים וארץ וזהו מאמר הראשון והוא כולל כל מע"ב כמבואר בספרים וזה כלל גדול שכאשר יגיע לבחי' זו הוא מקיים ואהבת לרעך כמוך שכולם אחדות אחד וכלל זה נקרא א"ם שהיא העיקר שבשבילה נברא העולם ומלואה ואם היא לשון עיקר כמו יש אם למקרא וגם נקראת אם על שהיא קודם לעולם כמו ששמעתי מהמגיד זללה"ה שלטעם זה נקראת תשובה בשם אימא אך אי אפשר לבא לבחי' קדושה עד שיזכך גופו ואבריו על מצות התורה בסו"מ וע"ט וזהו נקרא פרט וכלל הפרט קודם לכלל ויש בחי' כלל קודם לפרט והוא כלל קטן קודם לכל בחי' אמונה במציאות השי"ת ובאמונת אמיתית התורה ובאמונת שכר מצוה והפסד עבירה והנה כלל גדול נקרא אנכי שהוא אני כ' שהוא שני פעמים עשר היינו שהוא כולל שני המלכים אהבה ויראה משתמשים בכתר אחד ועשרי"ם גימט' כת"ר שהוא בחי' אהבה ויראה כי בחי' אח"ד הוא בחי' עשר שכל דבר שבקדושה הוא בחי' יוד והוא בחי' עשרה עשרה הכף בשקל הקודש שהוא בחי' קודש לה' שהוא מאמר ראשון ומכוון כנגד אנכי ולוה היא מצוה באנפי נפשה ותכלית כל המצות: כי איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמו.

ונוכל לומר עד"מ ועבודה דהנה אמחז"ל רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות כנ"ל וידוע קושיא זו שאדרבה אם היו מועטין. היו יכולים ליהרר יותר במצות ולהבין זה הנה ידוע ענין קדוש, פירוש מובדל היינו מובדל ומופרש מגשמיות ותאות עוה"ז הגופניות כמאחז"ל כל היושב בתענית נקרא קדוש בעבור שהוא מובדל מתענוגי הגופניות וזהו מזהיר הכתוב קדושים תהיו פי' שתהיו מובדלים מתאות גופניות להיות דבוק בקדושה עליונה בקבלת עול מלכות שמים בלי הפסק בדביקות בבחי' צדק מלכותא קדישא אמנם לבחי' זו בחי' הזדככות מתאוות גופניות א"א להגיע כ"א ע"י סיוע מן השמים שמן השמים יסייעוהו וזהו מאמרם ז"ל רצה הקב"ה לזכות את ישראל ר"ל שהשם רצה לסייעם לבחי' הזדככות וקדושה לפיכך הרבה להם תורה ומצות פי' שע"י מעשה המצות ולימוד תורה הרבה יזדכך גופם וימשוך עליהם בחי' קדושה שנאמר ה' חפץ למען צדקו פי' הקב"ה חפץ למען שיהיו דבקים בבחי' צדק"ו בבחי' מלכותא קדישא בחי' קדושה עליונה כנ"ל לכן יגדיל תורה ויאדיר פי' שהגדיל להם התורה ברבוי מצות כדי ויאדיר ואין אדיר אלא מלכות פי' שיהיו דבוקים בבחי' מלכות כנ"ל כי המצוה הוא כלי לבחי' קדושה וכשעושה המצוה הוא ממשיך ע"ע עם הכלי בחי' אור הקדושה וזהו נוסח ברכות המצות אשר קדשנו במצותיו פי' כי עיקר כוונת המצוה שצריך לכוין בעשיית המצוה כדי להמשיך ע"ע ע"י המצוה בחי' אור הקדושה לכן מעשה המצוה בלי כוונה אינה כלום כי מה מועיל הכלי אם אין בו אור וגם הכוונה בלי מעשה ג"כ א"א שתחול אור בלתי הכלי וכדאיתא ברמב"ן הקדוש שצריך לעשות כלי לאור וזהו מרומז בפסוק כי איש איש אשר יקלל את אביו ואת אמוגו' פי' בחי' כלי הוא בחי' מצות נקרא

אם ובח'י אור הקדושה השוכן במעשי המצוה נקרא בח'י אב בח'י משפיע ומזהיר הכתוב שכל איש אשר יקלל היינו שיקלקל בבח'י א"ב לבד היינו שיעשה המצוה בלתי כוונה הנ"ל ויפגום בבח'י אור הקדושה בח'י אב או איש אשר יקלקל בבח'י המעשה לבד שהוא בח'י א"ם היינו שמכוין במוחו לבדו ענין המצות להמשיך ע"ע בח'י קדושה אבל לא יעשה שום מעשה ולא יהיה בח'י כלי הוא אשר מקלקל בבח'י א"ם בח'י כלי ע"ז נאמר אביו ואמו קלל דמיו בו וגו' שהוא מקלקל בשניהם כי אין זה בלא זה כנ"ל וזה ג"כ מזהיר הכתוב כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וגו' כי ידוע שגם במצרים היו להם מצות אלא שלא היו באותה כונה להמשיך ע"ע בזה קבלת הקדושה ועול מלכות שמים בשלימות כי אם היו בכוונה זו של קבלת עומ"ש מיד היו מעבירין מהם עול דרך ארץ והיו בבח'י קדושה בח'י גאולה אלא שהיו מעשה המצוה בח'י כלי בלתי אור הכוונה ולזה מזהיר הכתוב שלא יעשו כן רק תמיד לחבר בח'י מעשה עם בח'י אור הכונה להמשיך ע"ע בח'י קדושה ויהיו בח'י שלם והתחברות לשני הבח'י ובה יזדככו גופם ויהיו קדושים לה' וזהו סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו פ"י שבשעת עסקך בסור מרע ועשה טוב תבקש שלום בח'י התחברות (כי שלום הוא בח'י התחברות שני דברים) לחבר בח'י.

כלי בח'י מעשה המצוה בח'י א"ם לבח'י הכוונה בכדי להמשיך ע"ע בח'י קדושה בח'י צדק מלכותא קדישא בח'י אב שיהיו שניהם ביחד והתחברות שלום ועי"ז יזדככו הגופים להיותם קדושים ומובדלים מתאוות הגופניות להיות דבוק בבח'י קדושה עליונה כיה"ר אמן: פרשת אמור וידבר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן וגו'.

הנה הרב הקדוש מבאר דיטשוב זללה"ה פ"י הכתוב ע"ד שפ"י בעל אוה"ח שפיר' מלת אמור מלשון מעלה יעו"ש ר"ל שהקב"ה חשש שכשיאמר להם כי קדוש הוא לאלקיו שלא יהיה להם בח'י גסות ח"ו עי"ז לכן צוה השי"ת למשה אמור אל הכהנים ב"א ר"ל בח'י מעלה בח'י קדושה שבהם אינה מצד עצמם כ"א מצד אהרן אביהם שזיכה להם בח'י קדושה ולא מכחם ע"כ וגם אני אפרש בעז"ה עזה"ד בפשיטות יותר היינו מחמת חשש הנ"ל צוה הבוב"ה למשרע"ה שיזכרו בח'י בני אהרן תמיד היינו בח'י נדב ואביהוא שהיו באמת קדושים כמאמה"כ בקרובי אקדש כי היו בשלימות התקרבות לה' רק שמה' היתה זאת להתקיים בקרובי אקדש כידוע לכן תיכף כשבא להם שום בח'י קטנה אשר אינה בשלימות לכן נשרפו ע"כ כשיזכרו זאת שאר בני אהרן ויהיה נגד פניהם תמיד כ"ז אוי יזהרו וישמרו א"ע משום בח'י גסות ויהיו בבח'י ענוה באמת שהוא ראש לכל הבח'י הקדושות ונק' א' שהוא ראש לכל הבח'י עד שהתורה נתנה עי"ז למשה רבינו ע"ה בעבור שהיה בשלימות הענוה.

שהתורה מעידה עליו והאיש משה ענו מאוד וגו', ואין השכינה שורה כ"א על נמוכי הרוח כמאמה"כ את מי אשכון את דכא וגו' ולא נתנה התורה לישראל רק בעבור בח'י ענוה כמאמה"כ לא מרובכם חשק ה' בכם ודרז"ל שאתם ממעיטין עצמכם לפני וזהו עיקר חשק ה' בח'י ענוה ומרומז בפ' בזאת יבא אהרן וגו' זאת גימט' חשק פ"י בבח'י ענוה שהיא עיקר חשק ה' באותה בח'י יבוא אהרן אל הקודש אמנם ביותר צריכים זירוז לבח'י זו הגדולים שבישראל כי מי שהוא עדיין אינו בשלימות המדות זה בוודאי רואה

את נגעיו ומדותיו המקולקלים ובמה יתגאה לכן זה א"צ זירוז כ"כ רק מי שהוא באמת סור מרע מחמת גודל יראה מה' ועושה טוב מגודל אהבתו לה' באמת כמו הכהנים שהיו בשלימות המדות עד שהקריבו קרבנות לה' לייחד עולמות עליונים ולהמשיך במעשיהם רב שפע וקדושה בעולמות התחתונים וא"כ במה ישפיל ויכניע לבבו כשהשיג גודל שלימות העבודה לה' וע"ז הזהיר הכתוב שאעפ"כ יהיה לו בחי' ענוה ולא יחזיק טובה לעצמו ח"ו כלל באשר שידע שהכל בא לו מה' במתנת חנם אעפ"י שאינו כדאי וזה מרומז בכ"ה אתוון דשמע ישראל ר"ל ה' אלקינו מרמז לבחי' יראה ואהבה שיש לאדם המה מן ה' אחד ר"ל שהשם אחד נתן לו מתנת חנם למי שיש לו ולא בא לו מכחו ועוצם ידוואפילו משה רבינו עליו השלום שהיה נאמן בכל בית ה' היה ג"כ תופס בעצה זו שיהיה לו עי"ז בחי' ענוה באמת שידע והבין שהכל בא לו מאת ה' במתנת חנם ע"י כ"ה אתוון דיחודא דשמע ישראל וגו' וזהו כל הנביאים לא נתבאו אלא בכ"ה ר"ל מחמת שהיו בשלימות המדות ולא יכלו להשיג בחי' ענוה רק ע"י כ"ה אתוון דק"ש לכן בעונותינו כאשר גרם החטא ונחרב הבית אין לנו עוד נביא ולא אתנו יודע עד מה ר"ל למה אין לנו עוד נביא לפי שאין אתנו בחי' מ"ה בחי' ענוה בשלימות כנ"ל גם נ"ל לפרש אין אתנו יודע ע"ד מ"ה אותיות דמע"ה פי' שמחמת שפלותו ופחיתות ערכו בעיניו דומה כמו שדואג ובוכה ע"ז הם נקרא בעל דמע"ה לפי שתמיד היה מתפלל לפני ה' בדמעה באמת וזהו כאשר גרם החטא אנו אומרים אין אתנו יודע ע"ד מ"ה ר"ל שאין לט בחי' דמעה הנ"ל בחי' ענוה כי אין השכינה שורה אלא על נמוכי הרוח ולכן בחי' עטה הוא ראש לכל הבחי' ונק' אל"ף ומרומז בכתוב בני אהרן גימט' או"ר אל"ף שהוא בחי' ענוה ר"ל שהבוב"ה הזהיר את הכהנים לשמור אותו או"ר אל"ף שהוא בחי' עטה ונתן להם עצה הנ"ל באומרו והכהן הגדול מאחיו ודרז"ל גדלוהו משל אחיו אחי"ו גימט' כ"ה פי' כהן הדיוט אשר יוכל למצוא בעצמו שום מדה שאינה בשלימות ממילא יהיה בבחי' ענוה אבל הכה"ג שהוא בתכלית השלימות בכל המדות איך יהיה לו בחי' עטה ע"ז אמר גדלוהו משל אחי"ו עולה כ"ה ר"ל ע"י בחי' כ"ה אתוון דיחודא דשמע ישראל כו' ר"ל שיתבונן שהכל הוא מה' אחד אמנם הכהנים ההדיוטים או שאר כל אדם שימצא בעצמו שום בחי' שאינה בשלימות ויפול לבו בקרבו ויאמר ח"ו בהסתת היצר איך אקרב אל הקדש לעשות שום מצוה שידוע שעיקר המצוה לייחד יחודים בעולמות העליונים ולהמשיך וכו' ומי אני איש כמני שאיני בשלימות המדות שאקרב לה' שאוכל לייחד יחודים בעולמות הנוראים העליונים ועי"ז יוכל ח"ו ליפול בעצמו מאוד ולהמנע ממצות ה' ח"ו ע"ז אמר הכתוב בדרך רמז לנפש לא יטמא בעמי"ו ר"ל עמי"ו גימט' ענ"ו פי' שלא יטמא ח"ו את הנפש ע"י גודל ענוה שיפול ביותר בהסתת היצה"ר וימנע ח"ו מעבודתו ית' רק שינחם א"ע במה שאמר ה' בנים אתם לה' אלהיכם וגו' וכרחם אב על בנים כן ירחם ה' עלינו לקבל עבודתנו כמו שהם ובלבד שיהיה בכל לב ובכל נפש וזהו מרומז בכתוב כי אם לשארו הקרוב אליו וגו' ר"ל שיזכור בחי' קרבות שהבטיחנו הבוב"ה וקראם בנים וגם בחי' אשה ובחי' בת וכדומה בחי' חבה ועי"ז ידבק א"ע לה' בגודל הכנעה וענוה ואהבה ויראה לה' שנזכה לזה אכי"ר: או יאמר בד"ז ע"ד שאמר הרב הקדוש מברדיטשוב זללה"ה על יתור לשון של תיבת בני אהרן דהנה הבוב"ה צוה

בכאן אל הכהנים תוספת קדושה על הכהנים יותר מבני ישראל ומחמת זה היו יכולים ח"ו לבא לבחי' גסות הרוח.

ע"כ הקדים השי"ת ואמר להם שבחי' קדושה זו הוא רק מחמת שאתם בני אהרן ולא מצד מעלתכם בעצמכם וזהו אמור אל הכהנים בני אהרן היינו אמור להם שבחי' זו היא להם רק מצד שהם בני אהרן ועל אופן זה נוכל לומר ג"כ שזהו כוונת הפסוק ביתור לשון שלא יבואו ח"ו לבחי' גסות הרוח אמר להם הקב"ה שיזכרו מה שאירע לנדב ואביהוא על שלא היה להם בחי' הכנעה כראוי כדאי' שהסיבה שלהם היתה מחמת שהורו הלכה בפני רבם ולא היו להם בחי' הכנעה כראוי וזה אמור אל הכהנים שזכרו מה שאירע לנדב ואביהוא בני אהרן ולא יבואו לבחי' גסות הרוח ונ"ל עוד דהנה בחי' כהן הוא בחי' חסד היינו שהכהן שהולך לעבוד עבודה בבהמ"ק ששם הוא השראת השכינה ממש צריך להיות בבחי' הכנעה ולב נשבר ולהבין שהכל הוא רק מצד חסדו ית' ולא מצד מעשיו הטובים שאו יכול להמשיך בחי' השראת השכינה עליו כמאה"כ אני אשכון את דכ"א אבל כשהוא ח"ו בבחי' גסות אין אני והוא יכולין לדור ולכך כהן גדול משמש בשמנה בגדים ששמונה פעמים בג"ד בגימט' חס"ד לרמז על האמור שכהן צריך להבין שהכל הוא מצד החסד ולהיות בבחי' לב נשבר וזה היה בחי' אהרן זהו ג"כ בחי' יובל כמ"ש במ"א באריכות וכאן אקצר היינו עד"ז כששובר בחי' לב נעשה ב"פ י"ו וזהו יובל י"ו ל"ב וי"ו פעמים י"ו גימט' אהר"ן וזה ג"כ מרמז שעיקר בחי' אהרן הוא לב נשבר וזהו כוונת הזוה"ק ציץ לכהנים ציצית לישראל שבקי' מצות ציצית הוא להתעטף ב"ציציתר"ת ל"ב ויש שמנה חוטי' באחת ובכולן ל"ב מרמז שעיקר בחי' עבודה הוא בחי' ל"ב נשבר ונדכ"ה שס"ת בר"ה גי' אור מרמז שע"י לב נשבר ונדכה נשפע עליו אור וחיות מחי החיים א"ס ב"ה אבל כשהוא ח"ו בבחי' גסות הרוח או גורם הסתלקות אור החיים אור הקדוש וכמו שמצות ציצית מרמז על לב נשבר כמ"כ מרמזים ח' בגדי כהונה נגד שמנה חוטים של ציצית בפרט ובכלל המה ל"ב חוטי' ונגד זה היא בחי' ציץ שמרמז ג"כ שצריך להיות בבחי' לב נשבר להתרחק מבחי' עזות מצח וכמשאחז"ל ציץ מכפר על עזות מצח וזהו מרמז ג"כ בבחי' אהרן ששמנה פעמים ל"ב גימ' אהרן והכלל הוא שהכהן שצריך לעבוד עבודת ה' ולזבוח זבחים לה' וא"א בשום אופן רק ע"י רוח נשברה כמ"ש זבחי אלקים רוח נשברה כמ"ש במ"א עפ"י פירש"י שהיה אהרן בוש לגשת לעבודה ואמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת וכתבנו שפיר לכך נבחרת מחמת שיש לך מדת הכנעה ושם הארכנו וכאן אקצר עכ"פ עיקר עבודת הכהן היא בחי' הכנעה ולב נשבר ואז נשפע עליו אור החיים מחי החיים אבל כשהוא בבחי' גסות או הוא הסתלקות הדעת אור החיים וגורם ח"ו בחי' מיתה וזהו אמור אל הכהנים בני אהרן פ"י שהם בני אהרן וצריכים להיות בבחי' אהרן שהוא בחי' חסד בת"י לב נשבר בחי' קיים אבל לנפש מת לא יטמא בעמיו פ"י שלא יקרב א"ע לבחי' מיתה שהוא גסות הרוח רק לקרב א"ע לבחי' חסד וזהו ל"נפש ל"א י"טמא ב"עמיו ר"ת גימט' חס"ד היינו להבין ולהשכיל שהכל הוא בחי' חסד האל שאז נשפע עליו אור וחיות מאור חי החיים אור א"ס ב"ה ואז הוא בבחי' ח"י יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: בפ"י רש"י להזהיר הגדולים על הקטנים להבין כ"ז עדהמו"ס הנה אחז"ל כהנים שלוחי דרחמנא ננהו.

והנה ענין השלוח הוא להיות כמו השולח כמאחז"ל שלוחו של אדם כמותו וכן הכהנים המה שלוחי דרחמנא להמשיך רב חסד ורחמים על העולם ויקריבו קרבנות להקריב את ב"י לאביהם שבשמים ע"י רב חסד לכן גם הכהנים צריכים להתלבש בשנים עשר בגדי כהונה היינו שמנה בגדים של כה"ג וד' בגדי כהן הדיוט שהבגדים מרמזים לבחי' י"ב מדות הרחמים כי שם אל הוא הכולל כולם שהכהנים צריכים להתלבש בבחי' אהבה להיות אוהב שלום ורודף שלום ובזה ימשיכו מלמעלה ג"כ בחי' חסד ואהבה לכן גם המתפלל צריך לקבל ע"ע מ"ע ואהבת לרעך כמוך יען שתפלות במקום תמידין תקנום כמו קרבן התמיד והמתפלל צריך להיות כמו הכהן להתלבש ג"כ בבחי' אהבה וחסד כמו הכהן הנ"ל אמנם א"א להשיג בחי' ואהבת לרעך כמוך כ"א ע"י בחי' שפלות תחלה ולהתרחק מבחי' גאווה מאוד כי גא"ו"ה היא גימט' ט"ו כמנין והמלוואים של שני אותיות ראשונות של השם ב"ה ולכן ע"י גאווה פוגם חס ושלום בשני אותיות של השם ב"ה ולכן צריך האדם ליזהר בזה מאוד שלא יפגום ח"ו למעלה במקום גבוה כזה וזשאה"כ אשרי הגבר אשר תיסרנו י"ה פי' אשרי הגבר אשר בחי' אותיות י"ה מייסרין אותו ומתפחד לפגום בהם כנ"ל ועי"ז הוא בא לבחי' ענוה והכנעה ולבחי' אהבה לכא"א ויוכל להמשיך בחי' גדולה בחי' חסד מלמעלה כנ"ל וזהו מרומז בפסוק גדלו לה' אתי פי' גדלו היינו המשיכו בחי' גדולה בקי' חסד ע"י בחי' את"י ר"ת של א"שר ת"יסרנו י"ה כנ"ל שע"י בחי' הכנעה בא לבחי' כה"ן כי במלת הכנעה יש מלת כהן ונשאר אותיות ה"ע ג"כ גימט' כה"ן ויען שהכהנים צריכים לעסוק תמיד ולדבק א"ע בבחי' חסד בחי' גדולה כנ"ל מהראוי הוא שיתעסקו בקבורת מתים שהוא חסד של אמת רק מגודל קדושתם צוה הקב"ה.

שלא יטמאו למתים ולא יהיה להם בבחי' זו בחי' גדולה בחי' גדלות של חסד ויהיה להם בבחי' זו בחי' קטנות כי בחי' חסד נק' בחי' גדלות ומה שאינו בחי' חסד נק' בחי' קטנות וזה שאה"כ אמור אל הכהנים ב"א פי' שיהיה להם בחי' אהרן אוהב שלום ורודף שלום ועכ"פ בבחי' זו יהיה להם בחי' קטנות היינו להזהיר הגדולים היינו בעלי החסד על הקטנים היינו שיהיה להם לפעמים בחי' קטנות ג"כ כנ"ל ולא יטמאו למתים ואה"כ ע"י מה יוכלו להגיע לבחי' חסד ואהבה כזה ע"י כ"א לשארו הקרוב אליו פי' ע"י בחי' לשארו שהוא בעיניו כשירים נבזה בעיניו נמאס ועי"ז יוכלו להגיע לבחי' גדולה הנ"ל בחי' חסד ואהבה לכא"א יה"ר שנזכה לזה אכ"ר: א"י עד"ז הנה כבר אמרתי לפרש דבר זה דהנהאהרן הכהן הוא בחינת חסד כמאמר הכתוב תומיך ואוריך לאיש חסידך ומדה טובה וחסד נקראת גדולה וכמאמר הכתוב לך ה' הגדולה וכמאמר חז"ל גדולה מדה טובה יותר וכו' והנה ג"ח שעושים עם המתים הוא חסד של אמת כמבואר ועשית עמדי חסד ואמת.

והנה כאשר אמר הקב"ה למשה להזהיר את הכהנים שלא יטמאו צווה שיאמר להם מתחלה שיהיה דבוקים בקדושתו של אהרן שהוא בחי' חסד ולא יתפרד ממנו אך מה שאינם גומלים חסד עם המתים הוא מחמת שכן צוה המקום ית' אבל רצונם מאוד לגמול חסד בזה וזהו המכוון אמור אל הכהנים שיהיה תמיד בבחי' ב"א איש החסד ולא יטמאו למת מחמת אזהרה לא מצדם וזהו להזהיר גדולים על הקטנים וכעת אבאר יותר דהנה עיקר וכו' תדבק הוא הדבק במדותיו כמו שדרז"ל מה הוא רחום וזה שאמר הזוה"ק קוב"ה אחד לעילא כו' לא יתיב על כורסייא דיקריה עד דאיתעבידת ברזא דאחד כגוונא

דיליה היינו בחי' ובו תדבק אחד באחד והנה עיקר חיבוק ודיבוק הזה הוא בש"ק זכור ושמור בדבור אחד נאמרו זכור הוא דכורא ושמור הוא נוקבא כי הקב"ה מקור החסד והוא הנותן רחמים לכל כמאהמ"כ ונתן לך רחמים והעיקר היא בשבת שאו היה בדבור אחד ונמשך הקדושה ההוא על כל ששת ימי המעשה ובשבת נתנה התורה שאז עמדו על הר סיני וקבלו הסימנים ההמה גומלי חסדים רחמנים וביישנים שעיקר הוא בחי' אבות כידוע והראשון הוא אברהם יומא דכולהו דאקרי יומם יצוה ה' חסדו כמבואר בספרים וזה בחי' שבת שי"ן הוא בחי' אבות כידוע וב"ת היא כנ"י דבוק בבחי' שי"ן מדת האבות כמבואר בזוהר והנה כשהזוהר הקב"ה לכהנים שיהיה דבוקים בקדושתו של אהרן וכמבואר רמז להם בשעת מעשה אשר לא יטמאו למת יהיו זהירין שלא יטמאו לנפש הוא בחי' שבת כי בו שבת וינפש רק יהיו דבוקים בקדושת שבת שהוא אור שי"ן וזהו שאר"ו אותיות או"ר ש' והקרוב אליו הוא שבת קרוב לא' אות ב' קרוב לר' ש' וקרוב לש' ת' והיא שב"ת והוא אותיות רא"ש היינו בחי' אבות שהם הראש כמבואר: או יאמר עד"ז הנה ידוע מאמחז"ל על הפ' ובו תדבק וכי אפשר להדבק בשכינה אלא הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום וכו' ולזה היה עיקר בריה"ע בשביל החסד שיעשה האדם תמיד חסד להדבק במדותיו כנ"ל וגם יסתכל תמיד במדת חסד של הקב"ה שהכל הוא מצד חסדו ית' ולא יסיח מדעתו כלל חסד הש"י כמאה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד ואעפ"י שכתב בראשי' ברא אלהים ואמחז"ל שבתחלה עלה במחשבה לברא העולם במה"ד והקדים מדת הרחמים ושתפה למדה"ד ומכאן נראה שעיקר בריה"ע היה במדה"ד אמנם גם מדה"ד היה בשביל החסד כמאחז"ל טף למה באים כדי ליתן שכר למביאייהם פי' טף בחי' קטנות בחי' הדין פי' שם אלהים הוא מדה"ד בחי' קטנות ובאדם שלמטה בחי' הקטנות הוא בחי' חשכות שאינו רואה חסד השי"ת ונופלים לו במחשבתו פניות ומחשבות זרות בשעת עבודתו להשי"ת לכך צריך האדם להפך אותו בחי' חושך לנהורא ויהי מזה לב נשבר כנ"ל ומסתכל בחסדו ית' ויבטח בו ויתאמץ ויוסף כח לעבוד ה' בהכנעה ושמחה שישמח בחסדו ית' וזאת היא עיקר העבודה לשתף חשוכא בנהורא וכמאחז"ל כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא דכתיב ויהי ערב ויהי בוקר פי' כי לזאת היתה עיקר בריה"ע לבחי' עבודה זו לשתף חשוכא בנהורא ולהפך חשוכא לנהורא ולזה כונו רז"ל באמרם ט"ף למה באים כדי וכו' ואמרו בתחלה עלה במחשבה לברא וכו' פי' שגם האדם צריך לשתף בחי' החסד למדה"ד שהוא בחי' קטנות בחי' חשכות כנ"ל בחי' הסתרת פנים שהיה לו מתחלה בעבודת הבוב"ה ית' לכן עכשיו יסתכל בחסדו ית' ולצפות לישועה ובזה ישתף מדת החסד למדת הדין וזשאה"כ כל אשר בו מום לא יקרב וגו' מום גימט' אלקים פי' כל כהן שיש בו מדת אלהים בחי' דין בחי' קטנות והסתר פנים כנ"ל לא יקרב פי' זה הכהן לא יוכל להקריב לה' כי אינו בשלימות העבודה עד שידבק א"ע במדת החסד כנ"ל וזהו ג"כ שאמה"כ אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה וגו' ולכאורה יש לדקדק למה לא כתב אל תטמאו באחת מכל אלה ולפי מ"ש ניהא כ"ל אל"ה גימט' אלקים פי' שהזהירם שלא יהי בהם בחי' אלהים בחי' דין בחי' קטנות והסתר פנים בחי' חשך כנ"ל רק לשתף חשוכא לנהורא להסתכל בחסדו ית' לקיים מאה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד ולהיות גומל חסד עם אחרים בכדי להדבק במדותיו ית' מה הוא רחום אף אתה רחום וכנ"ל ומה הוא ארך אפים וכו' וכן בכל י"ג מדות של

רחמים כדאיתא בזה"ק קוב"ה לא יתב על כורסאי דיקרי' עד דאיתעבידת ברזא דאחד כגוונא דילי' פי' שאין השכינה שורה על האדם אא"כ שיהיה האדם ג"כ דבוק ב"ג מדותיו ית' שנקרא תא דאח"ד גימט' י"ג כגוונא דיליה שהוא מוכתר ב"ג מכילין דרחמי ובשבת משפיע הקב"ה חסדו ית' בהארת פנים שיוכלו להדבק במדותיו ויהפכו חשיכא לנהורא וישתתפו מדת החסד למדה"ד כנ"ל וזשאחז"ל כל האומר ויכלו על הכוס בשבת כאלו נעשה שותף להקב"ה במע"ב פי' מלת ויכל"ו בגימ' חסד ומלת כו"ס גימט' אלהי"ם ר"ל האומר ויכלו שהוא מרמז לבחי' חסד על הכוס שמרמז על בחי' אלהים ומחבר ומשתף בחי' חסד בחי' גדלות המוחין עם בחי' דין בחי' קטנות המוחין בזה הוא מדבק א"ע במדותיו ית' שבזה ברא העולם ששיתף מדה"ר למדה"ד כנ"ל ולזה סדרו אכנה"ג בסדר תפלת מוסף של שבת וגם האוהבים דבריה גדולה בחרו אז וכו' פי' האוהבים דבריה של שבת המה מייחדים ומשתפים מדת חסד עם מדת הדין שבחי' חסד נקראת גדולה כמאה"כ לך ה' הגדולה וגו' ומלת בחרו גימט' יראה שמרמז לבחי' דין כנ"ל זהו פי' האוהבים דברים של שבת ופי' במה אוהבים שמייחדים השני בחי' חסד ודין שנקראים גדול"ה בחר"ו ועי"ז נעשה א"ו שמרמז ג"כ על בחי' יחוד העליון כמאה"כ המלך המרומם לבדו מא"ז כי עיקר של החסד והשפעה זו משפיע עלינו הקב"ה בשבת ובזכותה וזשאחז"ל הנכנס לבקר את החולה בשבת אומר יכולה היא שתרחם פי' יכול"ה עם הכולל גימ' חסד פי' בחי' חסד היא שתרחם ר"ל חסד הנמשך בשבת היא שתרחם על החולה וזשאה"כ וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' פי' וספרתם הוא לשון ספיר לשון זך ונקי פי' שתזכרו לכם בחי' מחר"ת אותיות תרחם שהוא בחי' חסד של שבת שמרחמת כנ"ל כידוע שזהו ענין ספירת העומר והניף בחי' עומר גימ' עשר פעמים אל שהוא שם החסד כידוע ולכן צריך האדם כשרואה בעצמו בחי' הקטנות והסתר פנים כנ"ל צריך להתפלל ולהשתוקק לחסדו ית' וגם במעשה לגמול חסד עם אחרים בכדי להדבק במדותיו ית' ובזה ימשיך גם ע"ע בחי' חסד והארת פנים בעבודתו ית' וזה שפירש"י אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים פי' כיון שהזהיר הכתוב את הכהנים שלא יטמאו למת וידוע שהתעסקות במת הוא גמ"ח של אמת וקשה לכאורה הלא הכהן צריך לדבק א"ע ביותר למדת החסד כנ"ל וכל אשר בו מום לא יקרב שפרשנו למעלה שתי שיש בו בחי' דין לא יוכל להקריב לה' כנ"ל רק שתמיד ידבק א"ע בבחי' חסד וא"כ איך הזהיר הכתוב שלא יגמול חסד למת וע"ז תיקן רש"י ז"ל להזהיר גדולים על הקטנים בחי' חסד שנק' גדולים על הקטנים בחי' דן וקטנות שישתף בחי' חסד לבחי' דין פי' אחר שיעשה זאת שהוא בחי' דין היינו שיניח מלעסוק במת שהוא גמ"ח וידבק קצת במדה"ד לכן תומ"י יזהר לדבק א"ע במדת החסד כנ"ל כדי לשתף מדת החסד עם מדה"ד שעיקר העבודה על אופן זה דווקא להשתתף למדת הקב"ה במע"ב שהי' ג"כ ברישא חשוכא והדר נהורא וזהו מרומז בפ' ל"נפש ל"א י"טמא בעמיו ר"ת גימט' חסד פי' גם זה הוא צורך החסד שיהי' בשלימות יה"ר שנזכה לזה: או יאמר ע"ד הדרך דהנה עיקר עבדות ה' הוא בחי' אהבה ויראה עליונה היינו לכסוף ולהשתוקק לה' בכלות הנפש ממש בלי שום כונה להנאת עצמו כלל הן בעוה"ז הן בעוה"ב ולא להיות כעבדים המשמשים את הרב ע"מ לקבל פרס לאהבה את ה' כדי לקבל שכר ולירא מפניו מחמת יראת עונש ובחי' אהוי"ר עליונה הוא בחי' אבות אברהם יצחק ויעקב וצריך לראות בכלות הנפש

ממש להיות תמיד דבוק בבחי' אבות יה"ר שנזכה לבחי' זו וזהו אמור אל הכהנים שיהיה עיקר בחי' עבדות שלהם מחמת שהם בני אהרן וצריך לדבק א"ע בבחינת אבות בקי' חסד אהבה עליונה ולנפש לא יטמא בעמיו היינו לטמא א"ע למת כדי שיהיה יראת עונש עליו כי עבודה זו אינה עיקרית ולזה תרמזו ל"ג בעומר היינו בחי' האבות מרומז באות למ"ד שהוא ג"פ.

עשרה ועשרה מרמז על דבר שבקדושה שאין דבר שבקדושה פחות מעשרה וג"פ עשרה הוא למ"ד וצריך להמשיך בחי' למ"ד עשירית שהוא דבר שבקדושה לבחי' אבות בזה העולם הגשמי שע"ז מרמז אות ג' שאינו בחי' עשיריות היינו להיות כלתה נפשו רק לדבר במקור החיים אור א"ס ב"ה בשבע מדות עליונות שע"ו מרמז בחי' ספירת העומר שצריך לספור שבעה שבועות ולא לכוון להנאת עצמו כלל לקבלת שכר או יראת עונש וזה כוונת רש"י ז"ל להזהיר גדולים על הקטנים היינו שצריך לראות להמשיך אור זהיר צח ומצוחצח מבחי' גדלות בחי' האבות בחי' מדות קדושות עליונות בזה העולם הגשמי שהוא בחי' קטנות שכל מעשיו בזה העולם יהיו רק בהשתוקקות לדבק במדות קדושות עליונות ועי"ז מעורר המשכת שבע מדות קדושות בזה העולם שנזכה לזה אכ"ר: והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו וגו'.

ודרז"ל אם אין לו גדלוהו משל אחיו ולכאורה אינו מובן מה ענין אזהרה זו לכאן גם להבין מאחז"ל בזמן שמצנפת בראש כהן גדול עטרה בראש כל אדם ויש לדקדק הלא כל הכהנים היה להם מצנפת בראשם ולמה הוזכר כהן גדול דווקא אך דהנה הכהן גדול שהיה מקריב קרבנות ומייחד יחודים בעולמות עליונים וממשיך שפע טובה ברוחניות ובגשמיות בוודאי היה כל המדות שלו בשלימות הקדושה עד שנעשו כלים מוכנים לקבל בהם אור ה' כמו נר שמקבל בתוכו שמן וכן היה מאיר בחי' שמן המשחה שהוא בחי' בינה בחי' יראה עילאה שהוא למעלה מהו' מדות עליונים ולכן נקרא שמן מלשון שמיני שהוא שמיני למדות והיה מאיר בהז' מדות שהי' בחי' נר לקבל השמן ולזה היה משקל הבשמים הנתנים בשמן המשחה אלף שבע מאות וחמשים כמנין ז"פ נר כדי שיאיר בכל ז' מדות שנקראים נ"ר וזה שהיה משמש בח' בגדים פי' שהיה משמש בבחי' הנ"ל שנקרא שמנה שהיא מקור המדות הנ"ל בבחי' מקיף על המדות ולזה מרמז המצנפת בחי' מקיף על הראש וכל גודל בחי' השראת השכינה היה לו דווקא ע"י בחי' ענוה כמאחז"ל על המצנפת יבא דבר שבגובה ויכפר על דבר שבגובה על גסות הרוח פי' ע"י שהיה לו בחי' ענוה המשיך ע"ע בחי' מצנפת בחי' מקיף בחי' השראת השכינה עילאה ובזה המשיך השראת הקדושה בחי' עטרה בראש כל אדם וזשאה"כ והכהן הגדול מאחיו ודרז"ל אם אין לו גדלוהו כלומר אם בחי' אין לו היינו בחי' ענוה יש לו אז גדלוהו משל אחיו ר"ל נעשה גדול מכל אחיו מכל ישראל והכהנים שהם בחי' אחים ורעים להקב"ה כמאחז"ל לא זו מחבבה עד שקראה בתי לא זו כו' עד שקראה אחותי לא זו כו' עד שקראה אמי כי יש ג' בחי' א' בחי' בת היינו בחי' יראה ב' בחי' אהבה בחי' התחברות לקדושה והוא בחי' אחות מלשון אחי ורעי ג' בחי' המשכה שפע וקדושה מלמעלה הוא בחי' אם וזהו ששאר הכהנים וישראלים שהיו בבחי' אחים והכהן הגדול ע"י בחי' ענוה שהי' לו היה בבחי' אם להמשיך להם כל טוב שפע וקדושה מלמעלה גם תיבת מאחי"ו גימט' אדני גי' היכל היינו שהיה ממשיך קדושה מלמעלה מבחי' שם אדני יה"ר שנזכה לזה אכ"ר: כל

איש אשר בו מום מזרע אהרן הכהן לא יגש להקריב וגו' ויל"ד שלכאורה תיבת מזרע אהרן הכהן מיותר כי בכאן הי' מדבר לנוכח אל אהרן בעצמו כהתחלת הענין דבר אל אהרן וגו' והל"ל איש מזרעך וגו' ולהבין דבר זה הנה משה אמר לאהרן למה אתה בוש לכך נבחרת פי' שלכן נבחר אהרן על שהיה לו גודל בושה והכנעה לפני ה' ולכן נבחר שיהא הוא המקריב קרבנות לישראל אמנם בשעת הקרבנות את הקרבנות היה כוונתו שהשם יקבל מאתו הקרבנות לרצון מחמת חבתן שהם בחי' בנים לה' ולא מחמת עצמו ולזה אמר ה' דבר אל אהרן ואל בניו וינזרו מקדשי בני' וגו' ור"ל וינזרו מלשון נזר ועטרה היינו שבחי' עטרה שלהם בחי' הקדושה ידעו שעיקר המשכת הקדושה הוא מקדשי בני' היינו מחמת קדושת בני' ולא יחללו את שם קדשו במה שיסברו אשר הם מקדישים היינו שהמשכת הקדושה היא מצדם זה כל איש אשר בו מום מזרע אהרן הכהן היינו שהיה חסרון שיחסר לו בחי' מזרע אהרן שצריך שיהיה לכאן"א בחי' אהרן בחי' בושה הנ"ל ומי שיחסר לו אותה בחי' מום בו ולא יגש להקריב עד שיהיה לו בחי' בושה של אהרן בשלימות או יקבל הקרבנות .

לרצון לפני ה' אמן: וידבר ה' אל משה לאמר שוד או כשב או עז בי יולד וגו'. הנה בספר תי"י כתב ענין ספירת העומר עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום כי כשהיו ישראל בגלות מצרים היו בבחי' גלות הדעת ולא היה יכולים לתקן בחי' חמשים שנה כי כל אדם צריך לתקן בחי' חמשים שנה שמבן עשרים שנה ואילך לראות שיעבוד את ה' בכל החמשים שנה שלא יחסר יום אחד לכך נתעכבו ישראל אחר יצ"מ חמשים יום קודם קבלת התורה ע"כ תוכן דבריו והנה בחמשים שנה הללו צריכים לתקן שני בחי' קטנות היינו עד י"ג שנה קטנות ראשון ועד בן עשרים שהיה בקטנות שני ומה שפגם איש בשנים שבשני בחי' קטנות הנ"ל צריך לתקן בחמשים שנה הללו ואף שאין עונשין בפחות מבן עשרים מ"מ אין בהירות לנפש להיות זך בלי תקון מה שפגם בשנים הללו בשני קטנות הנ"ל וצריך לראות בנ' שנים אלו להעלות בחי' קטנות הנ"ל לבחי' גדלות שהם חמשים שנה כמ"ש המגיד זללה"ה טף למה באים כדי ליתן שכר למביאייהם פי' כי לפעמים בא לאדם בחי' קטנות והוא לכוונה כדי שיקבל שכר אח"כ על אותן שיביאם לבחי' גדלות וזהו טף הוא בחי' קטנות ע"כ: ובחי' זו נקראה כה"ן שהוא כ"ה נ' היינו שבתחלת כ"ה שנה מהחמשים היא גדלות ראשון לתקן קטנות ראשון וכ"ה שנה השניים היינו עד תשלום החמשים שנה נק' גדלות שני לתקן קטנות שני וזהו פי' הכתוב אמור אל הכהנים ב"א לנפש לא יטמא בעמיו ופירש"י אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים וזהו ענין שאמרנו להזהיר גדולים היינו בשני גדלות על הקטנים לתקן השני בחי' קטנות וזשאמה"כ אמור אל הכהנים היינו שתאמר אל בחי' כה"ן היינו שני הגדלות שנק' כהן בני אהרן גימט' ב"פ קט"ן היינו לתקן השני בחי' קטנות וגמר אמר אעפ"י שאין עונשין על שני הקטנות מ"מ אין הזדככות ובהירות לנפש כשלא יתקן את שני הקטנות וזהו לנפש אפי' כשהוא בבחי' נפש היינו עד י"ג שנה שלא היה רק בבחי' נפש בלבד לא יטמא בעמיו לא ישרה רוח טומאת החומריות הנעשה ע"י מה שפגם בשני הקטנות וצריך לתקנם כדי שיהיה הזדככות ובהירות אפי' כשהוא בבחי' נפש בלבד וזהו שור או כשב או עז כי יולד כי מוחין דאבות נקראים בבחי' אלו כי אברהם נקרא שיר כמ"ש ואל הבקר רץ אברהם יעקב נקרא כשב ע"ש והכשבים

הפריד יעקב יצחק נק' עז ע"ש והנה איל אחר נאחז וזהו שור או כשב או עז כי יולד היינו כשתבא לבחי' אבות היינו מוחין דאבות בחי' חמשים שנה וזהו כי יול"ד גימט' חמשים והיה שבעת ימים תחת אמו היינו שצריך לתקן בחי' קטנות ואז ירצה לקרבן אשה כי כמו שיש באילן בחי' ערלה כך יש באדם בחי' ערלה היינו עד י"ג שנה אעפ"י דלא מיענש עליהו אעפ"י"כ הבהירות אינו כ"כ כשאינו מתקן הבחי' קטנות וכשמתקן הבחי' קטנות נעשה מבחי' ערלה בחי' ירצה כי ערלה גימט' ירצה השי"ת יזכינו לבא לבחי' זו אמן כן יהי רצון: פרשת בהר וידבר ה' וגו' דבר אל בני ישראל וגו' ושבתה הארץ שבה לה' שש שנים תזרע שדך וגו' ויש לדקדק למה הקדים הכתוב ושבתה הארץ קודם לשש שנים תזרע איפכא הו"ל לכתוב מתחילה שש שנים תזרע ואח"כ ושבתה הארץ וגו' שהיא השמיטה ועוד להבין מ"ש רש"י הפרשיות הללו על הסדר נאמרו בתחלה על השביעית ואם חמד ממון וכו' סופו למכור מטלטלין לא חזר סופו מוכר אחוזתו ויש להבין למה תלויים במצות שביעית דווקא ויש לתרץ עד"ז מה דאיתא בזה"ק ע"פ בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה ואיתא בזה"ק בטח בה' ועשה טוב כדי שיהיה לך משכן בארץ ע"כ פי' ע"י בטחון דווקא יהיה לך קיום ומשכן בארץ כי זה היה כוונת הבוב"ה שהכניסם לארץ ישראל בכדי שתחול עליהם קדושת הארץ ובמה יהיה להם קיום ושליכות עם ארץ ישראל רק במדת הבטחון כמאה"כ וישבתם על הארץ לבטח פי' אימתי וישבתם על הארץ רק כשיהיה לכם בחי' בטח וע"י בטחון ואמונה בה' שאנחנו מאמינים בה' שהכל בא רק ברצונו ית' וכמאה"כ פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון ר"ל שרק ברצונו ית' הוא משביע לכל חי ואין אנחנו עושים כלום ולכן אנחנו בטוחים בה' שתמיד יתן לנו שפע וקדושה ברצונו הטוב אף עפ"י שאין אנו כדאי ובזאת הבחי' היה להם קיום בא"י הקדושה ובחי' הבטחון נקרא א' כי ע"י אמונה שמאמינים שה' הוא אחד הפשוט ואין בלתו ממילא הוא מאמין שהכל בא מאתו ית' ואין לו לבטוח כ"א בה' אחד וזשאה"כ כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם פי' שכאשר תבאו אל הארץ ותאמינו אשר אני נותן לכם ולא בכחכם ובעוצם ידכם עשיתם כל זאת אזי ושבתה הארץ שבת לה' פי' שיהיה לכם עי"ז בטחון ואמונה שביתה וקיום בארץ והשביתה תהיה לה' ר"ל בקדושה כי קדושת הארץ תהיה בתוכם ויהיה הכל לה' ואח"כ מלמדנו הכתוב האיך להתנהג ואמר שש שנים תזרע שדך פי' שש שנים גימ' אלף שהוא אות אל"ף במילואו מרמז על בחי' בטחון שנקראת א' וגם א' מתחלף באות ו' כי לא באל"ף כמו לו בו' ע"כ גם אות ואו מרמז על בחי' בטחון ומרומז בבחי' שש פי' בשעת הזריעה יהיה בחי' אות א' בחי' אות וא"ו בחי' אמונה ובטחון לנגד עיניך ותזכור תמיד שה' נתן לכם כל הכח ותבטח בה' שהוא ישלח לך ברכה בהזריעה וכן שש שנים תזמור כרמך וגו' ואם תעשה כן אזי בוודאי ואספת את תבואתה וגו' ובשנה השביעית וגו' שבת לה' אזי יהיה שבת לה' בחי' נייחא לה' הכל בקדושה, כנ"ל אבל מי שאינו מאמין ובוטח בה' ואומר כחי ועוצם ידי וגו' ממילא הוא חשוד על השביעית וא"א להיות שבת לה' ואזי ממילא סופו למכור מטלטליו ואחוזתו וללוות ברבית ואח"כ מוכר א"ע כפירש"י שמחמת שאין לו מדת הבטחון וכסבור שעשה לו בעצמו בכחו ובעוצם ידו ע"כ יעזוב אותו השי"ת וממילא בא לכל אלו כנ"ל אבל כשהוא בטוח בה' אחד אזי ממשיך עליו בחי' קדושה וזה מרמז הכתוב בטח בה' וגו' בטח במלואו כזה בי"ת טי"ת חי"ת מכאן

ואילך העתק מגוף כתב יד ק' אדמו"ר זללה"ה) והנה המילואים של אותיות בטח הם ג"פ קדוש (היינו המילואים בלבד בלא אותיות השורש) היינו ת"י של בי"ת וכן אותיות י"ת של טי"ת ואותיות י"ת של חי"ת מה שאין כן בכל האותיות והשלשה קדושות הם בחי' אדם ומחשבה דיבור מעשה כי כאשר יש לו בטחון אז הוא נזהר ביותר שלא לעשות שום דבר נגד רצונו ית' ח"ו וכן בדיבור מחשבתו פנויה להדבק ביוצר הכל וירא מאתו תמיד והנה מחשבה הוא בחי' נשמה ומשכנה במוח ודיבור הוא בחי' רוח ממלא משכנה בלב ומצינו אמירה בלב לך אמר לבי ומעשה הוא בחי' נפש ומשכנה בכבד תכבד העבודה ונוכל לומר דעי"ז מרמז שלוש סעודות של שבת כלילה נגד חקל וכו' הוא השדה בגלוי כמו שדרשו חז"ל הוא נגד מעשה וסעודת שחרית תיקון המחשבה סתימא וסעודה שלישית הוא תיקון הדיבור כי בחינת כח הדיבור בא באדם מקודם כשהוא עדיין בקטנות ואין לו עדיין בחי' המחשבה וזהו וספרתם לכם היינו שתראו לזכך ולהאיר בחי' לכ"ם היינו ל"ב כ"בד מ"וח ממחרת השבת היינו שלשה פעמים יראה במעשה ודיבור ומחשבה שלשה פעמים יראה הוא עולה מספר מחרת ונקרא שבת וזהו אשר אני נותן לכ"ם ושבתה וגו' שהוא בחי' שבת שתקבל הארץ בחי' שבת נייחא דארעא: או יאמר לתרץ קושיא הנ"ל גם יל"ד הפסוק וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו' וצויתי את ברכתי וגו' ולכאורה אינו מובן מה שהוא בלשון קושיא שאינו מדרך הכתוב.

ולהבין כ"ז צריכין להבין מקודם ענין בריה"ע שאין לו קיום רק ע"י אכילה ושתייה שלכאורה אינו מובן למה ברא הקב"ה את האדם שיהיה מוכרח לדברים גשמיים דהיינו אכילה ושתייה ובפרט כמעט שע"ז עובר אדם כמה עבירות ואינו יכול לעבוד את הבו"ה בתמידות כ"כ בלי הפסק ע"י טרדת הפרנסה אך נוכל להבין כ"ז ע"ד העבודה דהנה עיקר כוונת הבורא ית' באשר ברא בחי' אכילה הוה רק בשביל בחי' א"י מחמת שפירות א"י יש להם קדושה כ"כ כשאדם אוכל מפירות א"י שהם ז' המינים שנשתבחה בהן א"י ואוכל אותם בקדושת הגוף מעורר ז' מדות העליונים ונקשר ונדבק לבחי' קדושה עילאה ובא לבחי' ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים ולבחי' אכילה זו, צריכים לכסוף ולהשתוקק מאוד שעיקר בריאת האכילה היה בשביל זה כדי שע"י אכילה יהיה קשור ודבוק בבחי' קדושה לעורר ז' מדות עליונים אבל בלא בחי' אכילה מקדושת ז' המינים מפירות א"י היה קשה מאוד לידבק בבחי' קדושה לעורר ז' מדות עליונים וזהו וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף היינו כשלא נזרע ולא יהיה לנו מפירות א"י לאכול באיזה בחי' נוכל לעורר בחי' ז' מדות הקדושים ע"ז אמרה התורה וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית כדי שיהיה לכם לאכול מפירות א"י לידבק על ידם לבחי' קדושה עליונה העולה מכל מה שכתבנו שבקי' אבילה הוא עבדות גדול לידבק ע"י לבחי' קדושה ע"י פירות א"י ובח"ל בחי' שבת הוא בחי' א"י שע"י אכילת שבת יכול לדבק א"ט לבחי' קדושה עליונה כמו ע"י אכילת פירות א"י ובחול יכול לדבק א"ע לבחי' קדושה ג"כ ע"י אכילה ע"י שיזכור תמיד בחי' א"י וזהו וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר היינו לומר להם שיש שני בחי' עבדות ה' אחד שצריך לעבוד את ה' בתורה ומצות ומעשים טובים ב שצריך לעבוד את ה' בבחי' גשמיית היינו ג"כ ע"י אכילה ושתייה ושני בחי' עבדות הנ"ל מרומזים בתיבת הר סיני שתיבת סיני גימט' ב"פ אדני שמורה על קבלת עומ"ש וזהו כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ואכלתם

מפירות הארץ אני מזהיר אתכם שיהיה לכם בחי' ושבתה הארץ שבת לה' היינו שיהיה אצלכם אכילת פירות א"י כמו אכילת שבת היינו לדבק א"ע ע"י אכילה לבחי' קדושה ולעורר ז' מדות העליונים הקדושות ע"י ו' מינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם וגו'.

בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו. ונ"ל דהנה עיקר בחי' קדושה הוא בחי' ענוה שאז הוא בחי' השראת השכינה שהבורא ברוך הוא משרה שכינתו עליו לכך הוא בחי' קדושה ובחי' ענוה מכונה בשם יובל שעיקר בחי' ענוה הוא לב נשבר וכששובר בחי' ל"ב לחצאין נעשה ב"פ י"ו ולזה מרמז תיבת יובל י"ו ל"ב שצריך לשבור בחי' לב לבא לבחי' י"ו לעילא י"ו לתתא ונעשה מזה א כי א ג"כ י"ו לעילא י"ו לתתא ואות א' מרמז על אלופו של עולם וזה הכלל שמי שיש לו בחי' ענוה בוודאי ממאס בדברי' המותרים ומסתפק במעוטו ונוכל לומר שזה פי' כוונת האריז"ל לב חכם לימין פי' לאותיות שקודם ל"ב הוא אך ולב כסיל לשמאל פי' לאותיות שאחר לב הוא אותיות ג"ם ע"כ דבריו ז"ל וא"ל בדרך זה דהנה בחי' ענוה מכונה בשם אך שהוא מיעוט כמאמר הגמרא אכין ורקין מעוטין הן ובחי' גסות מכונה בשם גם שגם הוא ריבוי וזה הכלל שע"י בחי' ענוה יוכל לבא לבחי' קדושה ומחמת בחי' קדושה אינו ירא מהחצונים ונעשה בחי' דרור בחי' עלמא דחירות וזהו וקראתם דרור בארץ לכל יושבי' יובל היא קודש תהיה לכם פי' וקראתם דרור שתראו לבא לבחי' עלמא דחירות שהוא בחי' קדושה שתיבת דרור גימט' קדוש ומאיזה בחי' יוכל לבא לבחי' זו ע"י יובל הוא כמ"ש למעלה יובל הוא י"ו ל"ב בחי' ל"ב נשבר ואז קודש תהיה לכם תהיה בבחי' קדושה הוא עלמא דחירות והנה בחי' ענוה מכונה בשם חשק כמאמר הגמ' חושקני בכם שאתם ממעיטים עצמיכם לפני נתתי גדולה לאברהם אמר ואנכי עפר ואפר נתתי גדולה לדוד אמר ואנכי תולעת ולא איש וזה עולת תמיד עול"ת אותיות תול"ע תמיד פי' שתמיד צריכים להיות בבחי' תולע היא בחי' הכנעה וצא ולמד מבחי' הכנעה שהיה בהר סיני וזה העשויה בהר סיני שבהר סיני היה בחי' ענוה שהבוב"ה השרה שכינתו על הנמוך שבהרים וזהו תביאמ"ו וכ' בסידורים ישנים ת"ב.

י"א.

מ"ו פסיק בין כל ב' אותיות ונ"ל שזהו הכוונה י"א פעמים מ"ו גימט' תול"ע הוא בחי' ענוה וגם תביאמו הוא אותיות בא"מת י"ו הוא מדת לב לשבר פי' כשיש לו בחי' י"ו בחי' שפלות באמת או תטעמו בהר נחלתך פי' מזה יוכל לבא לבחי' נחלה שהוא בחי' קדושה ובחי' ענוה מכונה בשם זאת גימט' חשק גם בחי' ענוה הוא בחי' אבות כמאה"כ רק באבותיך חשק ה' ובחי' חשק הוא בחי' ענוה כנ"ל וזהו בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחוזתו ואי' בזה"ק שזה מרמז על הגאולה שיהיה בשנת ת"ח ולכאורה אינו מובן שכבר עברשנת ת"ח ועדיין לא בא אך נ"ל שהמכוין הוא על בחי' ענוה שזאת מרמז על בחי' ענוה כנ"ל ויובל ג"כ מרמז על בחי' ענוה כנ"ל וזהו בשנת היובל הזאת פי' כשיהיה לכם בחי' ענוה אז תשובו איש אל אחוזתו לבחי' קדושה היינו כפי אחיזתו בקדושה ימשיך עליו קדושה מעלמא דחירות בחי' קדושה והנה בחי' א"י הוא בחי' קדושה ואינו יכול לבא לזה רק ע"י בחי' ענוה וזה מרמז הפסוק כי גימט' ל' תבאו אותיות

אבות פ'י שג' אבות כ"א כלול מעשר שאין דבר שבקדושה פחות מעשרה וג"פ עשר הוא למ"ד ותיבת נותן גימט' תול"ע וזה שאמר הכתוב כי תבואו אל הארץ פ'י שע"י מה יכולים לבא אל הארץ הוא בחי' קדושה ע"י בחי' כי תבואו בחי' אבות בחי' ענוה ועוד מרמז התורה אשר אני נותן לבם נותן גימט' תולע פ'י שאני נותן לכם מתנה טובה כזו היא בחי' קדושה רק בתנאי שיהיה לכם בחי' נותן בחי' תולע היה יהיה בעזרנו שנוכל לבא לבחי' זו עלמא דחירות: ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ וגו' בני ישראל עבדים עבדי הם וגו' להבין ענין כפל הלשון עבדים עבדי הם דהנה יש ב' בחי' עבד אחד מי שעובד את המלך מרחוק אבל אינו רואה את פני המלך ממש בחי' עבדים סתם ויש בחי' גדולה מזו שעובד את פני המלך ממש וזהו עבדי הם מלשון קורבות להמלך שהוא באה אחר בחי' עבדים סתם בחי' הראשונה הנ"ל היינו שבתחלה צריכים לזכך את כל האברים בבחי' עבדות לה' בחי' עבדים סתם בחי' א' הנ"ל ואח"כ יכולים להגיע לבחי' הב' בחי' עבדי הם בחי' ענוה שיהיה מרואי פני המלך ע"י בחי' ענוה ומרומז בתיבת עבדי הם גימט' ענוה וזהו בחי' יובל אותיות י"ו ל"ב שמרמז לבחי' לב נשבר והיינו כשנשבר בחי' לב נעשה י"ו מרמז לבחי' לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה וזהו שנאמר אצל אזהרת שמיטה ויובל וידבר ה' וגו' בהר סיני לאמר וגו' ב"הר הוא ר"ת של ל"ב נשב"ר ונדכ"ה מרמז לבחי' ענוה כנ"ל שע"י בחי' ענוה מגיעים לבחי' להיות מרואי פ' המלך בחי' השראת השכינה וזהו שאחז"ל כל הנביאים לא נתנבאו אלא בכ"ה ר"ל כ"ה הוא מלשון רוח נכאה שאין לו כח וזכות מצד עצמו ובזה יתורץ משאחז"ל הוסיף עליהם משה שנתנבא בכ"ה ובזה הדבר.

ולכאורה קשה ממ"נ אם זה הדבר היא בחי' גדולה מכ"ה יאמרו הוסיף עליהם משה שנתנבא בזה הדבר ולמה מזכיר שנתנבא בכ"ה ואם זה הדבר הוא בחי' קטנה מן כ"ה או בשוה מה הוא ההוספה ולפי דרכינו ניחא שעיקר הנבואה באה רק ע"י בחי' כ"ה בחי' ענוה רק שהוסיף עליהם משה שנתנבא בזה הדבר ר"ל שהבין שגם בחי' כ"ה בחי' ענוה ג"כ אינה באה מצד כחו וזכותו רק מצד חסד ה' ועוד שגם בחי' ענוה אינה בשלימות כדאיתא בספר אוה"ח על ענו חסר יוד אמנם לבחי' ענוה שהוא בחי' יובל הנ"ל בחי' גאולה תתנו לארץ אינה בנקל לבא ולהגיע אצלה וכל אדם צריך להיות מתחלה בחי' עבדים סתם ולא יסבור בדעתו שח"ו אינו נחשב לכלום לפני ה' מחמת שאינו בשלימות העבודה וע"ז אה"כ ובכל ארץ אחוזתכם גאולה תתנו לארץ פ'י ארץ מרמז על בחי' עבדות לה' שהוא רצון הבוב"ה כי ארץ הוא מלשון רצון היינו שבכל בחי' ארץ בחי' רצון ה' אחוזתכם היינו שיהיה לכם בחי' אחוזה בשום רצון ועבודת ה' גאולה תתנו לארץ היינו שבכל בחי' רצון ועבודת ה' יש בחי' גאולה בחי' שפע וקדושת ה' ויכולים להגיע אח"כ מדריגה אחר מדריגה עד שיזכו לבחי' קדושה עליונה אמן סלה ולע"ל שיהיה אור הלבנה שבעתיים כאור החמה ותרגום יהונתן שבע פעמים שבע פעמים שבע מספר תלת מאה וארבעין ותלת הוא בחי' יובל בשלימות ולבחי' זו רמו קהלת ואמר ויתרון ארץ בכל הוא פ'י ארץ הוא מלשון רצון כנ"ל ר"ל תכלית רצון ה' הוא שישתלם מספר ארץ עם מספר בכל שהוא עולה תלת מאה וארבעין ותלת בחי' יובל בשלימות כנ"ל וזשאה"כ ובכל ארץ ר"ל כשיהיה בחי' בכל ארץ מספר שמ"ג שהוא בחי' יובל, בשלימות שיהיה לעתיד לבא אזי יהיה בחי' גאולה תתנו לארץ בשלימות כנ"ל שנזכה

לזה ב"ב אכי"ר: דרוש לפרשת בחר ובחקותי וספרת לך שבע וגו' והיו לך ימי שבע וגו' אם בחקותי וגו' ויש לדקדק בפסוקים אלו א' מלת ימי מיותר הוא גם יש להבין בפסוק וזכרתי את בריתי יעקב וגו' והארץ תעזב וגו' ולכאורה אין לו פ' שמשמע שמחמת וזכרתי את בריתי לכן והארץ תעזב ולהבין זה נקדים דהנה כתיב כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם וזה קאי על ירושלים עיר הקודש שנקראת לבנון ע"ש שמלבין עונותיהם של ישראל ונקראת לבא דעלמא כמשל האדם שעיקר חיותו תלוי בדם הנפש שבלב ומשם יתחלק החיות לכל האברים כך ירושלים עיר הקודש הוא לבא דעלמא ושם הוא עיקר החיות ושפע טוב שכל החיות הן חיות רוחני הן חיות גשמי הוא בא תחלה לירושלים בבחי' לב ואח"כ מתחלק בפרט לכל העולם הן בחי' קדושה הן בחי' גשמיות וכן בעולמות העליונים וד"ל והוא נק' יובל עלמא דחירו בחי' י"ו ל"ב ר"ל בחי' לב ובתוכו י"ו שמרמז על שני הבחי' הנ"ל כי יוד מורה על בחי' קדושה ואו מורה על המשכת חיים תתאה כמאמר יו"ד לגבי ה"א ואו לגבי ה"א וכשיש בבחי' ירושלים ב' המשכות הנ"ל נק' בחי' יובל ל"ב י"ו ובחי' זו ממשיכין בכל יום ע"י שמע ישראל יחודא עילאה בשכמל"ו יחודא תתאה שהוא בחי' ירושלים שהם מ"ט אתוון דיחודא כידוע וזהו וספרת לך ר"ל שתספור ועי"ז והיו לך ימי שבע וגו' תשע וארבעים שנה מרמז למ"ט אתוון דיחודא עילאה ותתאה ר"ל שכל הימים בכל יום ויום צריך האדם להמשיך מ"ט אתוון דיחודא בבחי' ירושלים ונעשה בחי' יובל ל"ב י"ו כי זה עיקר עבודת האדם בכל יום ובכל שעה לבנות בחי' ירושלים כידוע שתהיה בחי' יובל וגם נקראת חקת כמאמה"כ הן על כפים חקותיך וגו' דקאי על ירושלים ופ' הכתוב הן על כפים ר"ל כפים הם יד ימין ויד שמאל בחי' חסד וגבורה בחי' אברהם ויצחק היינו אהוי"ר שעל ידם נחלקה ונבראת ירושלים ולכך נקראת חקת גם נק' "חקל" תפוחין קדישין ר"ת ח"ק"ת וזהו פ' הכתוב וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם וגו' והארץ תעזב מהם וגו' ר"ל ע"י ברית אברהם ויצחק בחי' חו"ג עי"ז והארץ תעזב מלשון ישועה כמו עזוב תעזוב היינו ע"י חו"ג נעשה הישועה לבחי' ירושלים בחי' ארץ שהיתה שמחה בתחלה וזהו ותרץ את שבתותיה וגו' וע"י בחי' חו"ג תהיה עזובה ישועה וזה אם בחוקותי תלכו ר"ל שתמיד תלכו באותה בחי' לעשות בחי' חוקת עם י"ו שתהיה בתוכה בחי' י"ו ונעשה בחוקותי ואף שתיבת בחקותי נכתב בלא ואו מ"מ החולם מורה על אות ואו גם מרמז ע"י מה תעשה זאת ע"ז אמר ע"י בחי' תלכו גימט' אברהם יצחק כנ"ל ואז ממילא ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם וגו' ונתתי גשמיכם בעתם וגו' ופירש"י בלילי רביעית ובלילי שבתות וגו' פ' גשם מרמז לבחי' אור שעל ידי הספירה הנ"ל כמאמה"כ שבע שנים שבע פעמים.

פ' שבע פעמים שבע פעמים שבע. ע"ד הכתוב והי' אור הלבנה כאור החמה ואור החמה וכו' שבעתים ואיתא בתרגום יונתן שבעתים פ' ז' פעמים ז' פעמים ז' מספר תלת מאה וארבעין ותלת עולה גימט' גש"ם וזהו בחי' אור החמה כאור שבעת וגו' שמרמז על בחי' אור הנ"ל שבא ע"י יחודא דמ"ט אתוון אל ויהיה אור חדש על ציון תאיר פ' שיומשך אור א מבחי' חו"ג כנ"ל ויהיה בחי' י"ו בבחי' ל"ב בבחי' ירושלים וזהו בלילי רביעית ובלילי שבתות כידוע שה"א אחרונה שבשם מרמז על ירושלים נק' לפעמים רביעית כי הוא אות רביעית שבשם העצה ב"ה ונקראת לילי שבתות ע"ש שהוא בחי'

שבת נייחא דעלמא ואז כשיתמלא בחי' ירושלים עם בחי' י"ו אזי ורדפתם וגו' כי ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו כי ע"י מעשה האדם הטובים נתהפך מאויב וילקח אות ואו ממנו שמורה על המשכת החיים לאויב ונעשה מן אויב איב גימטריא אהבה וגם שיהיה בידך הוא לבחי' חרב להרוג את המזיקין והמקטריגים שנזכה לזה אכ"ר: פרשת בחקותי אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם וגו' והשיג לכם וגו' ויל"ד בכאן א' אמרו ונתתי גשמיכם בעתם ולא אמר מטר כמ"ש ונתתי מטר ארצכם וכן יש כתובים רבים בלשון מטר וכאן שינה הכתוב לכתובלשון גשמיכם ב' מה זאת הברכה בגשם הלא עיקר הברכה הוא ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריה ולדקדק זה אפשר שכיון רש"י באמרו שהברכה היא שיהיה הגשם בעתו בשעה שאין דרך ב"א לצאת ולבא כגון בלילי רביעית ובלילי שבתות ע"כ וזהו הברכה שיהיה הגשם בעתו אבל קשה לפ"ז הל"ל גשמים למה כתיב גשמיכם.

ג' אומרו ונתנה הארץ יכולה ולפי מה שפירש"י לקמן מה שאתה מוביל לה: ע"כ וקשה מה ברכה הוא זו שתתן הארץ כמה שמוביל לה ד' והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג את זרע וגו' פירש"י שהדיש יהיה מרובה ואתם עסוקים בו עד הבציר ובבציר תעסקו עד שעת הזרע ומה ברכה הוא זו שלא יהיה שום פנאי ומנוחה לעבודת הכוב"ה.

ה' קשה קושיית הספרים שכל אלו הברכות הם יעודים גשמיים ולמה לא נאמר שום יעוד רוחני. ולתרץ כ"ז נקדים מאמר חז"ל על בראשית ברא בשביל היראה שנקראת ראשית שזה היה עיקר בריה"ע בכדי לירא מפניו יראת הרוממות יראת בושת וליבוש מפניו בהכנעה באמת בהתבוננותו גדולת הבורא ית' ובחסדו הגדול ויראה ויבין בעצמו את החשכות שלו איך שהוא מלא עונות ורחוק מהשי"ת ובהאיך אנפין יקום קדם מלכא וישכור לבו ויכנע מאוד ויהיה לו לב נשבר ונדכא וישוב אל ה' ויעורר רחמים רבים ויבטח בה' שימחול לו ומזה יגיע לו מדת אהבה ויאבה אותו ית' ולכן היראה נקראת ראשית כי בתחלה צריך להתבונן במדת היראה ואזי יוכל להגיע אח"כ למדת האהבה ובשביל שניהם יחד נברא העולם ומרומזים במלת בראשית כדאיתא בתיקוני זוהר בראשית גי' אהבה בחושבן זעיר דחנוך ובזה מעורר מלמעלה בחי' חו"ג הנקראים אבות כידוע וזהו שאחז"ל תמיד יצפה האדם אימתי יגיעו מעשי למעשה אבותי הם חו"ג הנקראים אבות בחי' אהוי"ר הנ"ל ואמר המגיד זללה"ה על בגלל אבות שעשו רצונך פי' האבות עשו רצון להבוב"ה שיברא העולם ע"כ דבריו ז"ל וצ"ל אבות הם בחי' אהוי"ר והם היו עושים רצון להבוב"ה על עיקר הבריאה כדי שיתגלה בעולם בחי' אהוי"ר כנ"ל אבל העיקר הוא להגיע תחלה לבחי' יראה באמת אבל אם היראה אינה באמת א"א להגיע לבחי' אהבה, אמיתית וזשאה"כ והלכתם עמי קרי אותיות ק"ר שהם אותיות שקר ולא נאמר גם אות שין כי אות ש' יש בו קצת קדושה ואם היראה היא רק בבחי' קו שהיא בבחי' שקר, לגמרי אזי לא יוכל להגיע לבחי' אהבה קדושה שיהיה בחי' משכן שישכון בתוכו אור ה' בבחי' אהבה אמנם במה יוכל האדם לזכות לבחי' זאת באמת ע"ז אמר ר' חנניא בן עקשיא רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות פי' לזכות מלשון זיכוך שיהיו ישראל זך ונקי לפיכך הרבה להם תורה ומצות וע"י תיכף ומיד יזככו כמאמה"כ כל אמרת אלוה צרופה שהקב"ה מזכך ומצרף את ישראל ע"י אמרותיו שהם תורה ומצות שע"ז יגיעו לבחי' יראה באמת ולבחי' אהבה

ויהיו בבחי' משכן וישכן בתוכם שכינתו ית' בחי' הקדושה וזשאה"כ אם בחוקותי תלכו ר"ת אבות גם תיבת תלכו גימט' אברהם יצחק פי' מרמז שתלכו ישראל בבחי' אבות שיהיה לכם בחי' חו"ג היינו אהוי"ר ותמיד יצפה לזה ויאמר מתי יגיעו מעשי למעשה אבות ר"ל שיהיה באימה ואהבה לה' ובכדי להגיע למדריגה זו מלמדנו הכ' ואמר ואת מצותי תשמרו וגו' פי' שע"י מעשה המצות יזדככו ויגיעו לבחי' קדושה כנ"ל וכשתגיעו למדריגה זו אזי ונתתי גשמיכם בעתם פי' גשמיכם מרמז לבחי' השפעה שלכם מה שאתם משפיע לאחרים כמאה"כ ובו תדבק וארז"ל הדבק במדותיו מה הוא רחום וכו' וזהו שאדם מרחם על אחרים ליתן צדקה לעניים נקרא גשמיכם פי' בחי' השפעה שלכם שרוצה להשפעה לאחרים ממה שחננו הש"י אבל הוא מבקש שיזמין לו השי"ת עניים מהוגנים ליתן להם צדקה ואם הוא בבחי' יראה ואהבה באמת אזי מבטיחנו השי"ת ונתתי גשמיכם בעתם ר"ל אזי אזמין לכם עניים מהוגנים שיהיה הצדקה שלכם בעתם במקום הראוי והגון ופרש"י בלילי רביעית ובלילי שבתות פי' רביעיות מרמז לבחי' דל"ת בחי' דלים ועניים ולילי שבתות מרמז שיהיה לומדי תורה שהם בחי' שבת ניחא של תורה והנה כתיב ארץ אשר עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה וגו' ולכן נראה שגדול קדושתה של א"י מאוד ופירותיהותבואתה ע"כ צריך לאכול פירותיה בכוונה שלימה לה' אזי על ידיהם יתקדשו גם אוכליהם אבל כשאינו אוכל אותם בכוונה שלימה לה' אזי ומתדבק בהם ח"ו בחי' גשמיות ולזה הבטיחנו השי"ת ואמר ונתנה הארץ יבולה ופירש"י מה שאתה מוביל לה היינו בחי' הקדושה ולא יתדבק בה ובפירותיה ובאוכליה שום סט"א ח"ו רק בחי' קדושה ועץ השדה יתן פריו פי' עץ השדה גימ' דעת היינו שיהיה אכילת פירותיה בדעת שלימה לה' ואמר הכתוב והשיג לכם דיש את בציר פי' עדה"כ ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ואמחז"ל בשני יצרך ביצ"ט וביצה"ר פי' שתעבוד את ה' ביצה"ר כיצד כשיסית אותך היצה"ר לשום עבירה או שום מ"ז אשר לא לה' הוא או שום פני' של גסות ח"ו אזי תיכף יתן האדם אל לבו ויתבונן בזה איך שהוא רחוק מה' ועי"ז באים לו אלו המ"ז והרהורים רעים ובשביל זה יושבר לבו ויכנע וישוב אל ה' וידבק מחשבותיו רק לה' ויהפך חשוכא לנהורא וזהו עיקר עבודה לה' שיהיה בשני יצריך ביצ"ט וביצר הרע שיהפך בחי' היצה"ר בחי' עסקים גשמיים להכניסם לקדושה להפך חשוכא לנהורא יהי רצון שנזכה לזה אכי"ר: או יאמר עזה"ד ונקדים תחלה מה ששמעתי על בעשרה מאמרות נברא העולם וכו' להפרע מן הרשעים וכו' וקשה שלכאורה הוא כמו עלילה ח"ו והלא יותר טוב היה לברוא העולם במאמר אחד בכדי להפרע עבור מאמר אחד וכו' ותירץ עפ"י מאמר חז"ל אם יתגאה לבך אמור יתוש קדמך במע"ב ואם היה נברא העולם במאמר אחד לא הי' קדימה ליחוש ועי"ז שנברא בעשרה מאמרות הקדים היתוש כדי שיהיה עי"ז בחי' ענוה ושפלות אמנם אם יהי' האדם תמיד רק בבחי' שפלות לא יוכל לעבוד את ה' בשמחה ובאמת וצריכים מעט הגבהת הלב בדרכי ה' לכן צריך האדם שיהיה לו תחלה בחי' שפלות ואח"כ יגבה לבו מעט בעבודת ה' וזה שהקדימו חז"ל במתק לשונם לומר בתחלה להפרע מן הרשעים ואח"כ אמר ליתן שכר טוב לצדיקים פי' שהאדם יראה בעיניו בעצמו תחלה בחי' רשעים בחי' שפלות ואח"כ יהי' בעצמו בחי' ליתן שכר טוב לצדיקים בחי' הגבהת הלב וזהו מרומז בפ' ונתתי גשמיכם בעתם ר"ל גשם מרמז לבחי' גשמיות בחי' שפלות כנ"ל היינו שבחי' גשם

שלכם יהיה בעתם היינו בהתחלת העבודה והיא בחי' גשם שיורד מגבוה לנמוך מאוד ומשקה לכל העולם כולו וזה שכתב רש"י ז"ל בלילי שבתות הוא כענין שחורה אני ונאווה ועי"ז ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו היינו שתהי' העבודה בשלימות ותעשה פירות בכל העולמות שנוכה לזה כיה"ר: עוד יש לדקדק בפ' זו למה יעדה התורה שכר מצוה בהאי עלמא הלא אמרו חז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא אך נ"ל עדה"מ דזה הכלל שא"א בשום אופן להשיג רוממות אל וגדולתו רק ע"י רוח נשברה היינו שיהיה לו לב נשבר באמת והכנעה לפני מלך גדול ונורא ומחמת בחי הכנעה יוכל לבא לבחי' תשובה באמת היינו לבחי' יראה ואהבת בחי' אבות וזהו כ"מ שאתה מוצא גדולתו וכו' שלכאור' קשה שבתחלה אמר כ"מ משמע שכלל הוא בכל התורה כולה ואח"כ אמר דבר זה כתוב בתורה וכו' משמע בדרך פרט רק בג' מקומות אלו אך נ"ל שזה הכוונה שהגמרא מפרש היכן הוא המקום שיכולים להשיג משם גדולת הבוב"ה ומפרש הגמרא שזה אי אתה מוצא רק ע"י בחי' ענוה וזהו כ"מ שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה פי' אם תראה אדם שמשגיג גדולת הבורא ית שם אתה מוציא ענותנותו פי' מסתמא היה בזה האדם בתחלה בחי' הכנעה ושפלות באמת וזהו אם בחקתי תלכו שתלכו תמיד בבחי' תשובה כדי לבא למדת אברה"ם יצח"ק בגימ' תלכ"ו וע"י מה ע"י בחי' ענוה וגם אם בחוקותי המכונה בשם חוקה כך שמעתי מהמגיד זללה"ה וגם ואת מצותי תשמרו פי' בשעה שתשמרו את מצותי אעפ"כ ועשיתם אותם החוקות בחי' תשובה מחמת שיש לו רוח נשברה אז ונתתי גשמיכם בעתם פי' בחי' השגת גדולת הבוב"ה מכונה בשם גש"ם והרמז לזה שכתוב בפ' והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה שבעתיים וגו' ומפרש הת"י תלת מאה וארבעין ותלת שהוא ז"פ ז"פ ז' גימט' גש"ם ואור החמה הגנוז הוא גדולת הבוב"ה וזהו ונתתי גשמיכם בעתם פי' שאתן להם השגה בגדולת הבורא ית' בעת שתלכו בבחי' חוקותו זהו בעתם היינו בעת האת שתלכו בבחי' תשובה השי"ת יזכנו להשיג רוממותו ית' אכי"ר עוד נ"ל מאחז"ל הנ"ל על אופן אחר דאי' בגמ' לעולם יעסוק אדם בתומ"צ אפילו שלא לשמה שמתוך וכו' ויל"ד הלא אחז"ל כל הלומד תורה שלא לשמה נוח לו שלא נברא ולהבין כ"ז דהנה ענין המצוה הוא לשון צוותא וחבור היינו שע"י המצוה מחבר א"ע לבחי' קדושה עליונה וזה עיקר כוונת ענין המצוה לחבר א"ע לקדושה וזה ענין ופירוש לעשות המצוה לשמה היינו לשמה של המצוה שפירושה של לשון מצוה הוא חבור כנ"ל וזשאמחז"ל שכר מצוה מצוה פי' שכר של המצוה שיהיה בבחי' מצוה וחבור לבחי' קדושה לכן צריך האדם לכוין זה בעת עסקו בתורה ומצות להיות מחובר לקדושה ולא לכוונה אחרת ואז יהיה בעת עשיית המצוה מופשט מתענוגי עוה"ז ויהיה מחובר לקדושה דווקא וזהו אמרז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא פי' מה שאמרו שכר מצוה היינו שיהיה בבחי' התחברות לקדושה אין זה כ"א כאשר יהיה בעת עשיית המצוה מופשט מהאי עלמא אבל כשהוא עדיין בשעת המצוה בהאי עלמא ליכא שכר מצוה הנ"ל: ואכלתם ישן נושן וישן מפני חדש תוציאו ושמעתי בשם הרב דק' קארץ זללה"ה ע"ז האופן אף שאין זה לשונו ממש רק בדמיון זה אמר דהנה העיקר שצריך האדם להדבק א"ע אל הבורא ית' שהוא קדמון לכל דבר אשר נברא ראשון ואין ראשית לראשיתו היה הוה ויהיה שהוא מכונה בשם ישן נושן שהוא עתיקא דעתיק ולהרחיק א"ע מסט"א שהוא היצה"ר המכונה בשם ישן זקן וכסיל גד היצ"ט המכונה

בשם חדש שהיצ"ט נטבע באדם אחר י"ג שנה והיצה"ר משעה שנולד הוא לפתח חטאת רובץ לכך הוא מכונה בשם ישן וזהו פ"ה הכתוב ואכלתם ישן נושן היינו אכילה הוא מלשון דביקות לראות לדבק א"ע לבחי' ישן נושן שהוא עתיקא דעתיק וישן הוא היצה"ר מפני חדש שהוא היצ"ט תוציאו אותו לגמרי לבטל אותו עד גמירא ונוכל לומר ע"ז האופן דהנה הבורא ית' הוא סתום וגלייא פ"ה מהותו ועצמותו הוא סתום ונעלם מעין כל חי שהוא סתומא דכל סתומין לית מחשבה תפיסא ביה כלל וכלל שאפי' מלאכים הקדושים שואלים זל"ז איה מקום כבודו והוא ית' נגלה ע"י פעולותיו שעושה ומחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטים וצריך האדם לקשר ולדבק א"ע בשני הבחי' הנ"ל היינו להאמין שהבורא ית' מהותו ועצמותו הוא סתום ונעלם מעין כל חי ולהאמין שהבורא ית' הוא מנהיג את העולם ומשגיח בפרטי פרטיים שהוא בחי' איתגלייא ונוכל לומר שזה כוונת הפ' וזרעתם את השנה השמינית שלכאורה אינו מובן למה קרא אותה הכתוב שנה השמינית הלא המנין הוא לשנת השמטה וכשכלה שמטה ראשונה מתחיל שמטה שנייה והיה צריך לקרות שנה ראשונה לשמטה שנייה אך נראה לי שלכך מכנה אותה התורה בשם שנה שמינית שאגב מורה לנו התורה דרך עבודה דהנה ב' בחי' הנ"ל נקראים אתה הוא היינו את"ה הוא לנוכח בחי' אתגלייא הו"א בחי' נסתר בחי' סתום את"ה הו"א גימ' חי"ת וצריך להיות תמיד דבוק בבחי' חי"ת.

וזהו וזרעתם את השנה השמינית פ"ה שתראו לזרוע תמיד בחי' שנה שמינית שהוא בחי' חי"ת שהוא גימט' אתה הוא שהוא ב' בחי' הנ"ל וזהו ואכלתם ישן נושן פ"ה להיות תמיד דבוק בבחי' ישן נושן שהוא סתומא דכל סתומין היינו להאמין באמו"ש שמהותו ועצמותו הוא סתום ונעלם מעין כל חי וישן מפני חדש תוציאו פ"ה וישן הקב"ה שהוא סתום מפני חדש תוציאו ר"ל מפני ההתחדשות שעושה בכל יום תוציאו אותה לבחי' אתגלייא היינו להאמין שנגלה הוא ע"י פעולותיו שעושה בכל יום ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיים בכל המאורעות ובכל הסיבות שיש לאדם הן בכללות והן בפרטות שאין שום דבר נעשה בלתי השגחתו ית'.

ע"כ אין לאדם למהר לרוץ להשיג תאוות עוה"ז שאין שום דבר נעשה בלתי השגחתו ית' יה"ר שנזכה לזה ובזכות זה ובא לציון גואל אכי"ר: ואף גם זאת בהיותם בארץ וגו' ולא געלתים לכלתם. ואיתא בזה"ק לכלתם חסר כתיב בגין כלה דיליה הנה שמעתי בשם המגיד הגדול זללה"ה פירש ארץ שבעה עממין מרמז על שבעה מדות הרעות והנה זה הכלל שאין להאדם להתיאש א"ע מפעולת התשובה אפילו ח"ו כשיפול לכל זמדות הרעות בנוקבא דתהומא רבא כי זה הוא מפתויי היצר להכניס בלב האדם יאוש גמור ולהחליט בדעתו שאין ח"ו עזר ותרופה למכתו אבל האמת הוא כשאדם יודע מזה שהוא בנוקבא דתה"ר היינו בזיין מדות הרעות ומחמת זה יש לו לב נשבר ונדכה ומחמת זה מתחזק את עצמו בלימוד התורה אז בוודאי אור התורה ושבירת לבו ימשיך אותו מתהומא רבא ויעלה אותו למקורו ושרשו למעלה מעלה וזה מרמז לנו התורה הק' ואף גם זאת וגו' בארץ וגו' היינו אפילו ח"ו כשאדם נפל לארץ ז' עממין שהם ז' מדות הרעות אעפ"כ לא מאסתים וגו' לכלתם היינו שלא יהיה להם תקומה ח"ו מפני מה בגין כלה דיליה תיבת כל"ה נוטריקון כ"פ פ"ת ל"ימוד ה"תורה שעי"ז יכול למשוך אותו מנוקבא דתה"ר ויעלה אותו למקורו אכי"ר: חסלת ספר ויקרא ספר במדבר וידבר ה' אל משה

במדבר סיני באוהל מועד, באחד לחודש השני וגו' והקשה בספר אור החיים בסדר הפסוק שבהודעת המקום כתב כלל תחלה ואח"כ הפרט ובהודעת הזמן כתב הפרט ואח"כ הכלל ותירץ שם יעו"ש וגם אני אענה חלקי בעז"ה מה שנלע"ד בסדר הפסוק הנה ידוע שעיקר ושורש העבודה היא האמונה כמאה"כ וצדיק באמונתו יחיה וגם בטחון כמאה"כ בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה הרי שזהו העיקר לבא תחלה למדת האמונה ובטחון אמנם מצודה פרוסה על כל חי הוא בקשת הפרנסה לחם לאכול וכו' וזהו המצודה שבו ניצוד האדם ומבקש לחמו בתחבולות וערמימיות וסובר שכוחו ועוצם ידו תעשה לו ואינו בוטח ומאמין בה' שבוודאי יזמין לו פרנסתו וחיי נפשו כי מאן דיהיב חיי יהיב מזוני וכש"א הבעש"ט זללה"ה שמה שאחז"ל ומצודה פרוסה על כל החיים פרוסה הוא מלשון ע"מ לקבל פרס ופי' פרס מלשון פרנסה וזהו מצודה של פרנסה הוא על כל חי שמבקש פרנסתו ונטרד מאוד ואין לבו פנוי לעבודת ה' עכ"ד אבל כשיסתכל האדם תמיד בהאמת ויאמין ויבטח בה' שהוא יזמין לו פרנסתו בחסדו הגדול וברצונו הטוב כמאה"כ פותח את ידך ומשביע וגו' ויאמין ויבטח בחסד ה' שיזמין לו פרנסתו וכל צרכיו בלתי התחכמות שלו וערמימיות אזי ממילא יפנה לבו מכל תחבולותיו ויהיה לבו נכון ובטוח בה' לעסוק רק בעבודתו ית' ובתורתו תורה אור שהתורה תאיר עליו אור הקדוש שילך ממדריגה למדריגה עד שיזכה להיות בבחי' משכן מישכון בתוכו שכנתו ית' כמו שנתבאר לעיל כמה פעמים וזהו שאמרז"ל לא נתנה תורה אלא לאוכלי מן פי' מן היה להם בחי' אמונה ובטחון כמאה"כ זכרתי לך חסד נעורייך וגו' לכתך אחרי במדבר וגו' וגם צידה לא עשו להם כי האמינו בה' ובטחו בו לכן ניתן להם המן ושמלתם לא בלתי מעליהם ולא היו טרודים בפרנסה והיה לבם פנוי רק לעבודת השי"ת ולכן ניתן להם התורה אבל אח"כ כשמגיעים לבחי' התורה והתורה אור מאיר במ תוספת קדושה אזי אין צריכים לבחי' זו של בטחון שהיא קטנה וזה שאמר הקב"ה למשרע"ה קודם דיבורו בסנה של נעלי"ך וגו' שבחי' בטחון נקרא מנעלים כמאה"כ מה יפו פעמיך בנעלים מפני שהוא מדריגה תחתונה ואי אפשר לבא למדריגה עליונה קודם לה לכן צריך האדם להתבונן תמיד בחסד ה' ר"ל להבין איך שהכל אינו בא רק ברצון ה' ובחסדו ולא מכוחו של אדם כמאה"כ וא"ד יעלה מן הארץ והשקה וגו' והענן אינו בוודאי כח אנושי רק חסד ה' ובענן שהוא בחי' חסד הוא משקה את כל פני האדמה אבל משרע"ה שעלה למדריגה גדולה לבחי' תורה אור וכבר עבר זאת המדריגה אמר לו הקב"ה של נעליך ר"ל אותו המדריגה קטנה בחי' נעליך וזהו שאמר הקב"ה למשרע"ה קודם קבלת התורה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך פי' הנה אנכי בא אליך ומזהיראותך על בחי' ע"ב מרמז על בחי' חסד גימט' ע"ב וענן מרמז ג"כ על חסד כנ"ל ר"ל שתסתכל תמיד במדת החסד היינו שהכל הוא רק בחסדו ית' ולא מכוחו של אדם ועי"ז תגיע למדת האמונה והבטחון אלא שמשמע"ה כבר הסיר מעצמו בחי' זו שהוא נקרא מנעלים כנ"ל כשאמר לו הקב"ה של נעליך ע"כ תירץ הכ' ואמר בעבור ישמע העם בדברי עמך וגו' ר"ל שמה שאני מזהיר אותך הוא רק בעבור ישמע העם שתלמוד את העם ע"ז כדי שיוכלו להגיע לבחי' תורה אור כנ"ל וכן עשו ישראל והתחזקו במדת האמונה והבטחון וההתחלה היתה בחג המצות היינו יצי"מ שיצאו באמונה ואכלו עוגות מצות וטעמו בהם טעם מן ואח"כ התחזקו עוד בבחי' הבטחון עד שהיה לבם פנוי מכל

וכל רק לעבודת הש"י וקבלו את התורה אור על הר סיני עד שפסקה זוהמתן שנזדככו מכל סיג ופגם כידוע ונעשו בחי' משכן ואוהל מועד והקב"ה השרה שכינתו בתוך כל או"א כמאה"כ ושכנתי בתוכם וגו' ועיקר ההכנה צריכה להיות תחלה בבחי' אמונה ובטחון ובו גנוז בחי' קדושה ומרומז במלת בט"ח שהוא במלואו כזה בי"ת טי"ת חי"ת מילואו של כל אות הוא י"ת גי' קדוש משא"כ בשאר כל האותיות מהא"ב וע"ז נקרא בטחון בחי' כיסוי מפני שהוא כסוי ונרתק לבחי' הקדושה ואי אפשר לבא לבחי' הקדושה עד שמגיע תחילה להכסוי שלה היא בחי' בטחון וזהו שהזהיר הכ' לעבודת בני קהת באוהל מועד קודש הקדשים ונתנו עליו כסוי עור תחש ושמו בדיו וכו' ולא יבואו לראות כבלע וגו' פי' שהזהיר הכ' להעוסקים בעבודת אוהל מועד קודש הקדשים פי' בהעוסקים ומשתדלים להיות בעצמם בחי' אוהל מועד שילכו ממדריגה למדריגה היינו שיגיע תחילה לבחי' כסוי העור היינו לבחי' בטחון ואח"כ ושמו בדיו ר"ל מדריגות שהמדריגות נקראים בשם בדים כמאה"כ בד בבד יהיה ר"ל שילך ממדריגה למדריגה תחלה בחי' בטחון ואח"כ ה' ללמוד תורה והתורה תאיר עליו אור הקדושה ויזדכך בתכלית הזיכוך ואח"כ יהיה בחי' אוהל מועד אבל לא יתפוס את המרובה תחילה לדלג לבחי' גדולה בלי הכנה מקודם וזשאה"כ ולא יבואו לראות כבלע את הקודש פירש"י בלא הכיסוי והנרתק ומתו רק לילך ממדריגה למדריגה בד בבד כנ"ל ועתה נבוא לביאור סדר הכ' וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו' פי' שהיו ישראל בבחי' מדבר סיני בחי' אמונה ובטחון כמאה"כ לכתך אחרי במדבר ועי"ז באו לבחי' אוהל מועד פי' שנעשו ישראל בעצמן בחי' אוהל מועד כנ"ל ומפרש הפ' עוד יותר ואמר באחד לחודש השני פי' מאין היה להם כח זה לבא לבחי' אוהל מועד ואמר הכ' באחד לחודש השני פי' מן המן שניתן להם בחודש השני ועי"ז נתחזק בהם בחי' אמונה ובטחון שהאמינו בה' אחד ובטחו בו וזה היה בחודש השני החיזוק הנ"ל בבחי' אחדות ועי"ז הוקם המשכן בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים ומרומז באמרו לצאתם מארמ"צ לפי שכל בחי' זו בא להם בהכנה מארמ"צ שיצאו באמונה כנ"ל והלכו בד בבד ממדריגה למדריגה עד שהגיעו להר סיני וקיבלו התורה ונעשו אז בחי' אוהל שהשרה הקב"ה שכינתו בתוך כל או"א שנזכה לזה אכ"ר: ונסע אהל מועד מחנה הלויים בתוך המחנות כאשר יחנו כן יסעו איש על ידו לדגליהם.

ולכאורה תיבת איש על ידו המה מיותרים אך נ"ל שהתורה הקדושה מורה לנו דרך עבודה בזה דהנה עיקר בחי' אוהל מועד הוא בשביל ושכנתי בתוכם לשכון בתוך כל אחד ואחד מישראל ועיקר הסיבה המביאה לזה להשרות שכינתו בתוכינו הוא בחי' ענוה כמאמר הכ' אני אשכון את דכא היינו להבין ולהשכיל שהכל הוא מצד חסדו ית' חסד חנם ולא מצד מעשיו רק הבוב"ה וב"ש זוכר חסדי אבות ועושה חסד חנם לבניו ובחי' ענוה זו הוא בחי' דעת כמ"ש בספר תוי"י מ"ש בכתבים שבחי' דעת כולל חו"ג פי' שצריך לדעת שמצד מעשיו הוא רק בחי' גבורה וכל מה שהקב"ה עושה עמו הוא רק מצד חסד הבורא ית"ש ועיקר הסיבה שמזה יבא לבחי' דעת הנ"ל הוא זה כשאדם מאמין שהבורא ית"ש הוא מכה"כ ולית אתר פנוי מיניה מתבונן תמיד בגדולת הבוב"ה ומחמת זה רואה תמיד שפלות ערכו ומבין ומשכיל שמצד מעשיו הוא רק בחי' גבורה והכל הוא מצד חסד הבוב"ה ועד"ז נוכל לומר שזה מרמז לנו התוה"ק במה שלפעמים כתיב בתורה נשיא לבני גד אליסף בן דעואל ולפעמים כתיב בן רעואל דהנהשבט גד מרמז לבחי' דעת

הנ"ל כי בחי' דעת כולל כל הז' מדות קדושות ותיבת ג"ד גי' ז וגם ר"ת ג"ומל ד"לים היינו לידע באמת שמצד מעשיו הוא רק בחי' דל והבורא ית"ש גומל עמו חסד חנם ועוד אכתוב מזה לקמן בעז"ה איך שמרומז בחי' דעת הנ"ל בתיבת גד וזה הוא עיקר רצון הבורא ית"ש לדעת כי הכל הוא חסד האל וזה מרמז לנו התורה אצל שבט גד שמרמז על בחי' דעת כנ"ל דע"ו א"ל פי' שידע שהכל הוא חסד אל ואז הוא רע"ו א"ל פי' אז הוא רצון ורעותא דיליה ונחזור לענייננו שהעיקר הוא בחי' דעת ודעת הוא לשון התחברות כידוע ולוי ג"כ הוא לשון התחברות כמאה"כ הפעם ילוה וגו' מרמז שזהו בחי' שבט לוי שהיו יודעים שפלות ערכם וכל הטובות שמשיגים הוא רק מצד חסד חנם מאת הבורא ית"ש ומחמת שהיו בבחי' זו היו בבחי' התקרבות להשראת השכינה והי' מקיפין את המשכן משלש רוחות ומחמת שהיו בבחי' התקרבות השכינה היו באים לתוספת רוח דעת ויראת ה' בכל יום ויום והם היו משפיעים בחי' דעת לכללות ישראל שהם ארבע דגלים וזהו מרומז בשבט גד פי' שהלויים שהיו מקיפים את המשכן מג' רוחות היו משפיעים בחי' דעת לכללות ישראל שהם ד' דגלים וזהו ונסע אוהל מועד וגו' בתוך המחנות פי' ששבט לוי שהם בחי' אוהל מועד היה נוסע בתוך המחנות שלא היו מתגאים ח"ו כלל וכלל על שום אחד מישראל להיות ח"ו דבר נפרד בפ"ע ויגדילו ח"ו ערכם נגד שום אחד מישראל מחמת שהם בבחי' המשפיעי' דעת לישראל אדרבה היו כוללים עצמם עם כללות ישראל עדה"כ בתוך עמי אנכי יושבת אעפ"י שהם היו משפיעים בחי' דעת שהוא בחי' ענוה לכ"י אעפ"כ לא היו מתגאים ח"ו בזה וזהו כוונת הכ' כאשר יחנו פי' כאשר שהם היו מחנים ומשפיעים בחי' דעת שהוא בחי' ענוה לכללות ישראל כן יסעו איש על ידו תבת יד"ו הוא אותיות יו"ד שמרמז על בקי' ענוה נקודה קטנה דלית בה חיוור כלל פי' שהלויים כשם שהיו משפיעים בחי' דעת שהוא בחי' ענוה לכ"י כך הם עצמם היו בבחי' דעת שהוא בחי' ענוה ולא היה דעתם גסה מזה יה"ר שנזכה לבחי' זו בחי' דעת בחי' ענוה באמת אכי"ר: דרוש לשבועות ועתה אם שמוע כו' והייתם לי סגולה מכל העמים וגו' להבין הפסוק גם להבין ענין שתי הלחם דעצרת שבאו חמץ הנה אחז"ל בשעה שעמדו ישראל על הר סיני וכו' ונתנה לישראל כי קודם שנתנה התורה לישראל היה אור קדוש חכמה נתפשט בין האומות ובשעת קבלת התורה קבץ ה' את כל האורות של חכמה ונתנם לישראל וזהו פי' הכתוב והייתם לי סגולה מכל העמים פי' שאקבץ כל האורות בחי' חכמה מכל העמים ואתנם לכם כי לי כל הארץ וממילא מחויב שיהיה בחי' קדושה בכל דבר בחי' חכמה ועתה אתנם לכם ותהיו לי סגולה ובזה מתורצת הקושיא של אוה"ח שהקשה על וידבר אלהים וגו' למה הזכיר בנתינת התורה מדת הדין ובזה מתורצת כי היתה בחי' דין ממי שניטל הבחי' חכמה והיתה להם סם ואפשר לומר עזה"ד מם וסמך שבלוחות בנס היו עומדין פי' ס"מ היו תלויין של ישראל היה מ"ס בחי' מסי"א בחי' רפואה כמאה"כ רפאות תהי לשריך ולזולתם היה בחי' ס"ם המות שניטל חכמתם כנ"ל ובחי' זו חכמתם שלהם היתה בחי' חמץ ובקריעת י"ס ג"כ נתעוררו כל העולם כמ"ש אז נבהלו אלופי אדום רק שזה היה התעוררות מישראל ונקרא בחי' מצה אבל זה שהגיע האור מאוה"ע לישראל נקרא בחי' חמץ ועוד נ"ל טעם למה נקרא חמץ עפ"י מאחז"ל גדול המצווה ועושה והטעם הוא כי למי שמצווה בוודאי בא היצה"ר ביותר להסיתו שלא לעשות ע"כ תיכף אחר נתינת התורה שהיו מצווים על התורה ומצות בא

היצה"ר להסית ע"כ נצטוו ישראל להעלות לה' בחי' חמץ בחי' היצה"ר (לקיים בכל לבבך בשני יצריך) וגם בוודאי קודם קבלת התורה היה בישראל בחי' קדושה גדולה וכל דבר שבקדושה אין פחות מעשרה ע"כ נקרא הקדושה בחי' יוד וגם נקרא לחם וזהו שאה"כ ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרונים פ"י שיהיה הלחם מונף למעלה הלחם שהיה להם בתחלה בחי' הקדושה יונף למעלה ועוד שיהיה שני עשרונים שיהיה להם עוד בחי' עשרון א' בחי' לחם בחי'קדושה שינטל מהם סלת תהיינה (סולת הוא בחי' מלכות בגימ') חמץ תאפנה ר"ל שתניפו בחי' חמץ שהוא נלקחה מהם או מיצה"ר כנ"ל וזהו פ"י הגמרא רב יוסף הוה עבדו ליה עגלא תלתא ביומא דמעצרתא אמר אי לאו האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא כי שתי הלחם הם בחי' יוסף כי שני פעמים לח"ם גימ' יוס"ף ועבדו ליה עג"ל משולש היינו שלשה פעמים עג"ל עולה מספר ש"ט ועם א' של אור עולה ש"י כמאמר להנחיל אוהבי י"ש ואחז"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות ואיתא בסידור או"ר מימין מנח"ה משמאל ובין שניהם גימ' י"ש ולכן נקרא עג"ל משולש כי מנ"חה גימ' ק"ג גימ' עג"ל שבשמאל ויש כנגדו בימין כפל היינו ר"ו ואות א' הכוללם גימ' ש"י וכל זה האי יומא דקא גרים בשתי הלחם גימ' יו"ס"ף שהן שני הקדושות הנ"ל עי"ז נתעבד עגלא תלתא בחי' ש"י עולמות ואז נתרוםם בחי' מלכות כמאה"כ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים כו' פ"י שיהי' לכם בחי' מלכות שמים שלימה באמת שכל או"א מישראל יקבל ע"ע עול מלכות שמים לבל ישכח אפילו רגע וישים תמיד ללבו איך שמלא כל הארץ כבודו ויטהר א"ע במדו"מ: וזשאה"כ וי"הי ביום כלת משה וגו' ונקרא כלות שני כלות ר"ל שהתורה נתנה אחר מ"ט יום לסה"ע ואו נתנה בחי' הקדושה גם מאוה"ע כנ"ל וזה מרומז בפסוק ויה"י ביום ב' התיבות חסר המם עולה מספר מ"ט ואות מם עם תיבת כלות מרמז לבחי' מלכות שמים שנתרוממה ביומא דעצרתא ע"י שתי הכלות שהן שתי הלחם כי כלה הוא בחי' חבה בחי' קדושה וכאן הי' שני בחי' קדושה כנ"ל והן השני כלות של משה להקים את המשכן ר"ל עי"ז הוקם המשכן פ"י ע"י שמקבלים עומ"ש בשלימות יבנה בהמ"ק בב"א ויקריבו נשיאי ישראל ראשי כו' כי ידוע שהשנים עשר שבטים המה נגד י"ב אותיות של אדני במילואו כי בשעת מ"ת נתמלא בחינות אדני בחי' מלכות שמים ונתייחדה לישראל ע"כ הקריבו הי"ב נשיאים אז קרבנות כי אז נתמלאו האותיות וזה הוא הטעם שאומרים רות בשבועות כי רו"ת כמנין מילואו של אדני ע"כ ממנה יצא דוד שהוא מלכות על ישראל ובימיו נתמלאה המלוכה בחי' מלכות שמים וזהו דאיתא במדרש בשעת קבלת התורה נזדעזעו כל העולם ונתקבצו כולם אל בלעם והשיב להם ה' עוז לעמו יתן וגו' פ"י שהרגישו שנסתלקה חכמתם כי נטלה מהם כל אור קדוש' שהיה להם ונתנה לישראל ובלעם הרגיש ג"כ בדבר ואמר שאין זה אלא לקבץ כולם לעם ה' שמקבלים התורה: עוד דרוש לשבועות ויוצא משה את העם וגו' ויתיצבו בתחתית ההר.

ואיתא בגמרא מלמד שכפה עליהם ההר כגיגית ואמר להם וכו' ואיתא עוד בגמרא בשעה שעמדו ישראל על הר סיני פסקה זוהמתן ולכאורה הדברים נראים כסותרין זא"ז שבתחילה משמע שישראל עמדו תחת ההר ואח"כ משמע שעמדו על ההר וגם קשה קושיית התוספות למה הוצרך הקב"ה לכפות עליהם הר כגיגית הלא אמרו מקודם נעשה ונשמע גם מ"ש חז"ל שקדמה עשייה לשמיעה אינו מובן איך אפשר להקדים עשייה

לשמיעה ולבאר כ"ז נקדים לפרש מה דאיתא בגמרא ע"פ מימינו אש דת למו שהתורה ניתנה אש שחורה ע"ג אש לבנה ואינו מוכן לכאורה עפ"י פשוטן של דברים ונוכל לומר בד"ז דהנה יש ב' בחי' במצות התורה היינו מ"ע ומל"ת והנה קיום מ"ע נמשך מבחי' אהבה מחמת שאוהב את הבוב"ה עושה רצונו ית' ומצות ל"ת נמשך מבחי' היראה שירא לעבור על רצונו ית' והנה בחי' אהבה הוא בחי' חסד ובחי' יראה הוא בחי' גבורה והנה איתא בזוה"ק אורייתא מגבורה נפקת וכתוב ותורת חסד על לשונה ונוכל לומר שזה קאי על מצות עשה שהוא בחי' חסד והזהר קאי על מל"ת שהוא בחי' גבורה והנה קיום מ"ע הוא בחי' המשכת קדושה היינו כשיקיים מצוה אחת ממצות ה' ממשיך עליו קדושה עליונה וכשעובר ח"ו על מל"ת פוגם ח"ו בקדושה עליונה וזה הכלל שאין באפשרי לקיים שום מצוה ממצות ה' כדי להמשיך קדושה עליונה על גופו אם לא שנזהר מתחילה שלא לעבור על רצונו ית' במדו"מ והסברה נותנת כן שהאיך אפשר להמשיך עליו הקדושה עליונה בעוד שנפגם ח"ו הקדושה ע"י מדו"מ והנה בחי' שחורה הוא בחי' גבורה ולבנה הוא בחי' חסד וזהו שהתורה ניתנה אש שחורה ע"ג אש לבנה היינו אש שתורה שמרמז על בחי' גבורה מרמז על בחי' ל"ת היה ע"ג אש לבנה שמרמז על בחי' חסד בחי' מ"ע היינו שמקודם צריך ליהרר מלעבור על מל"ת במדו"מ ואח"כ יוכל לקיים מ"ע להמשיך קדושה עליונה עליו והנה מ"ע נקרא עשייה ומל"ת נקרא שמיעה ששומע ומקיים מצות ה' אבל אינו עושה כלל והנה מי שמקיים מ"ע וממשיך ע"ע קדושה עליונה זה הבחי' קדושה שממשיך עליו הוא יותר במעלה מהשראת הקדושה שהיה שורה על ה"ס בעת קבלת התורה והסברה נותנת כן שהשראת הקדושה שעל הר סיני היה עיקר המכוון בשביל שיקיימו מ"ע וימשיכו עליהם קדושה עליונה ע"כ מסתמא זה יותר במעלה מקדושת הר סיני שהוא רק הכנה לקדושה זו ומי שאינו מקיים מ"ע ואינו עובר על ל"ת זה הבחי' הוא למטה מבחי' קדושת הר סיני שעל ה"ס היה עכ"פ בחי' קדושה וזה האדם אין עליו שום קדושה כלל רק שאינו פוגם בקדושה עליונה והנה כשישראל יצאו ממצרים מקום הטומאה נכספה וגם כלתה נפשם לבחי' המשכת הקדושה העליונה על גופם ונפשם ע"י קיום מ"ע להיות בבחי' גדולה למעלה יותר מקדושת הר סיני וזהו שקדמה עשייה שהוא מ"ע לשמיעה שהוא מל"ת ואינו באפשרי לקיים מצות ה' קודם שמטהר גופו ונפשו בשמורה כפולה ומכופלת מלעבור על מל"ת במדו"מ וצריך להיות לכתחילה למטה מבחי' הר סיני ואח"כ יוכל לבא לבחי' של מעלה בחי' הר סיני וזהו בשעה שישראל עמדו להיות בבחי' על הר סיני היינו יותר במעלה מהר סיני תיכף ומיד פסקה זוהמתן אעפ"י שא"א בתחילה לבא תיכף להמשכת הקדושה אעפ"כ פסקה זוהמתן אבל האמת היה ויתיצבו בתחתית ההר שכפה עליהם ההר כגיגית להיות בתחילה בבחי' למטה מהר סיני להיות זהירין תחילה בשס"ה ל"ת במדו"מ ואח"כ יכולין לקיים רמ"ח מ"ע כדי להמשיך קדושה עליונה ולפי זה ניחא מה שכפה עליהם הר כגיגית קלא אמרו נעשה ונשמע אדרבה מחמת שאמרו נעשה ונשמע ורצו להקדים עשייה לשמיעה בחי' מ"ע לבחי' מל"ת והיו רצונם להיות ביותר מעלה מהר סיני לכך כפה עליהם היינו להיות מתחילה בבחי' למטה מהר סיני ומזה יוכלו לבא לבחי' קיום מ"ע המשכת הקדושה עליונה יה"ר שנזכה לזה אכ"ר: ב' מקץ וישתו וישכרו עמו.

פירש"י מיום שמכרוהו לא שתו יין לא הוא ולא הם ועכשיו שתו ולכאורה אינו מובן למה שתי הם הלא עדיין לא ידעו שהוא יוסף אך נוכל לומר בד"ז דהנה איתא מיום שפירש יוסף מהם נסתלקה רוח"ק מיעקב אבינו ע"ה שהוא קדושה עליונה ומן הסתם גם על שבטי י"ה ג"כ לא היה השראת השכינה הקדושה העליונה כמו שהיה מקודם לכך היו נזירים מן היין ועכשיו כשבאו ליוסף השרה הבורא ית' עליהם הקדושה העליונה בשלימות כמו שהיה מקודם ולכן שתו יין אעפ"י שלא ידעו שהוא יוסף אעפ"כ הרגישו בעצמם שהם בשלימות כמקודם והנה השראת הקדושה שהיה במע"ב עד מתן תורה היה בבחי' אות ב' ואח"כ בשעת מתן תורה השרה הבוב"ה עליהם הקדושה העליונה בבחי' אות אלף שפתח באנכי ואיתא בגמרא שלכך נקרא יום טבוח שיש זיקא ששמיה טבוח אם יקבלו את התורה מוטב ואם לאו וכו' וזה מרומז בפסוק ויאמר לאשר על ביתו הבא האנשים הביתה וטבוח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים פי' הבא האנשים הביתה שהם לע"ע בבחי' אות ב' וייראו לע"ע מזיקא דשמיה טבוח ע"כ הבא אותם אלי וטבוח טבח פי' שמחמת שיהיה אצלי יהיה נטבח הזיקא ששמיה טבוח מה טעם כי אתי יאכלו האנשים בצהרים ויבואו להשראת הקדושה העליונה שהיה במתן תורה יהי רצון שנזכה לזה אכ"ר: איתא בגמרא רב יוסף ביומא דמעצרתא עבדי ליה עגלא תלתא אמר אי לאו האי יומא דקא גרם כמה יוסף איכא בשוקא ודקדקו בזה המפורשים מאי האי לישנא דקאמר אי לאו האי יומא דמשמע דיומא קא גרים הל"ל אי לאו מתן תורה דקא גרים עוד גם הקשו האיך אנו אומרים בשבוענו' זמן מתן תורתנו הלא קי"ל בז' בסיון ניתנה התורה אך נוכל לומר ע"ד מוסר ועבודה דהנה איתא בגמרא משה הוסיף יום אחד מדעתו וכו' ונ"ל עד"ז דזה כלל גדול בתורה שכל אדם שעושה מצוהאחת ממצות הי צריך לקבל עליו קודם עשייתה בחי' אהבה ויראת ה' ואחר אשר בא לבחי' אהוי"ר אי אפשר להמשיך בחי' קדושה שתשרה שכינה במעשה ידיו רק ע"י בחי' ענוה שיהיה שפל בעיני וידע שבחי' אהוי"ר שלו אינם בשלימות וישתוקק מאוד לבא לבחי' אהוי"ר אמיתיות שאין הקב"ה בוחר רק בנמוכי רוח כמ"ש אני אשכון את דכא וזה מרומז בפסוק לך אל העם וקדשתם היום ומחר הם שני בחי' אשר צריך האדם לעבודת השי"ת והם אהוי"ר וזו שאחז"ל משה הוסיף יום אחד מדעתו כי ע"י בחי' דעת שהיה בו הוסיף עוד יום אחד היינו בחי' ענוה שצריך האדם להבחין ולדעת שבחי' אהוי"ר שלו אינם בשלימות כמ"ש והאיש משה ענ"ו מאוד ועי"ז זוכה האדם להשרות שכינה במעשה ידיו כמו שאמר המגיד זללה"ה על מה דאיתא בגמרא שאלו מצא קן צפור בראשו של אדם מהו פי' אם מצא איזה אדם ששכינתו ית' חופפת על ראשו שהוא בחי' קן צפור מהו העיקר והסיבה שהביאו לאותה מדריגה אמר להם ואדמה על ראשו פי' שמחשבת אדמה שהוא עפר ואפר על ראשו שמחזיק עצמו לאדמה מצד חומרו וזהו עיקר הסיבה המביאו שיהיה קן לבחי' צפור ותמיד מוסיף להחזיק א"ע במדת ענוה עד שידמה בדעתו שאדמה הוא על ראשו פי' למעלה מראשו באופן שאדמה יותר במעלה מבחי' ראשו שהוא בחי' מה מדריגת משה כידוע ודפח"ח וזהו והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה פי' שהן בבחי' על פני האדמ' ומשה היה בבחי' אדמה על ראשו כנ"ל ונוכל לומר שזה מרומז בפ' אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך שכל אדם שרוצה להתקרב אל הקדושה תחילה צריך שידמה בעיניו שהוא בבחי' חשכות ומזה יוכל לבא לבחי' אור

כמאה"כ והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך וגו' ואח"כ נאמר ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור וזהו להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות ואיתא שהוא ק"ג מימין ר"ז משמאל פי' ק"ג מרמז על בחי' מנח"ה שהוא גימט' ק"ג ר"ז מרמז על בחי' או"ר שהוא גימט' ר"ו שמתחילה צריך שידמה בעיניו שהוא בבחי' חושך בחי' מנחה ומזה יוכל לבא לבחי' המשכת אור וקדושה ונוכל לרמז זה בפ' ודמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה פי' כשממשיך ע"ע בחי' קדושה אז הוא מכונה בשם כסא לבחי' קדושה רק שאינו יכול לבא להמשכת קדושה להיות מכונה בשם כסא רק ע"י בחי' ענוה כמאה"כ אני אשכון וגו' שהוא מכונה בשם ארץ כמאה"כ והארץ היתה תוהו ובוהו וחושך וגו' ודמות הכסא שהוא המשכת הקדושה כנ"ל דמות כמראה אדם מרא"ה אד"ם גימט' הוא בחי' ענוה עליו מלמעלה כמאמר ואדמה על ראשו למעלה מראשו כנ"ל ועתה נחזור לעניננו שצריך לקבל ע"ע קודם כל מצוה בחי' יראה ואהבה שהוא מ"ע ומל"ת וע"ז מרמז הכ' לך וקדשתם היום ומחר ומשה הוסיף יום אחד מרמז על בקי' ענוה שהיא העיקר כנ"ל שהוא הגורם שבחי' יראה ואהבה יהיה קיים אצלו שיוכל לפעול המשכת הקדושה כמאה"כ דור הולך ודור בא והארץ שהוא ענוה כנ"ל לעולם עומדת וגם אפילו מצות ומע"ט שעשה ע"מ לקבל פרס נתעלו ע"י בחי' ענוה היינו כשעושה תשובה ויש לו לב נשבר מזה שעשה המצוה ע"מ לקבל פרס ומי שעושה ע"מ לקבל פרס מכונה בשם עוה"ז ומי שעושה שלא ע"מ לקבל פרס מכונה בשם עוה"ב וזהו יפה שעה אחת כשהוא בתשובה ומע"ט שהם בחי' עוה"ז מכל חיי עוה"ב שבמקום שבע"ת עומדים וכו' וזהו בחי' רות שאמרה ואנכי לא אהיה כאחת שפחתך שהיתה בבחי' הכנעה ועל ידה נתעלה ונתקן הקרבנות שהקריב עגלון מלך מואב שע"ז זכה ויצאה ממנו רות כמאחז"ל שהיה ע"מ לקבל פרס וע"י ענוה שלה נתעלו הקרבנות שלו וזה שאה"כ וישם כסא לאם המלך ואיתא בגמרא לאם המלוכה לאם שהמלוכה יצאה ממנה זו רות פי' שבחי' כסא שהוא המשכת הקדושה כנ"ל הוא רק לאם המלך כשהוא בבחי' אם מל"ך גימטריא ענוה זהו בחי' רות ולזה קורים מגילת רות בעצרת שהוא ג"כ בחי' ענוה שהוא יום אחד שהוסיף מדעתו כנ"ל ולזה נקרא יום חמשים לספירה עצרת כמאחז"ל קשה עלי פרידתכם שבחי' ענוה הוא בחי' קיום לבל יהיה פירוד ח"ו וזהו רב יוסף ביומא דעצרתא פי' ביום שהוא מכונה בשם עצרת עבדו ליה עגלא תלתא מרמז שביום הזה צריך לבא לבחי' שתמידמה בעיניו שהוא רק בבחי' עג"ל גימט' מנח"ה שהיא בחי' ענוה כנ"ל ע"כ אמר אי לאו האי יומא דקא גרים שהוא יום אחד שהוסיף משה מדעתו שהוא בחי' ענוה כנ"ל השי"ת יזכנו לבא לבחי' זו באמת אכי"ר: או יאמר עד"ז ובתחלה נקדים לתרץ קושיית התוספות למה הוצרך הקב"ה לכפות עליהם הר כגיגית הלא ישראל אמרו מקודם נעשה ונשמע והנראה בזה דהנה אחז"ל יום אחד הוסיף משה מדעתו והקב"ה הסכים על ידו ולכאורה אינו מובן מפני מה הוסיף יום השלישי מדעתו מה שלא ציוה אותו השי"ת אמנם יש לומר ע"י גודל הענוה והשפלות האמיתית שהיה במשרע"ה מחמת בושה לא היה רוצה לקבל את התורה תיכף אחר ב' ימים פרישות והוסיף עוד יום אחד כענין מלאכי השרת שלא קבלו את התורה ואינם מזכירים את השם רק אחר ג' תיבות וישראל אחר שקבלו את התורה נזדככו ומזכירים את השם אחר ב' תיבות אמנם קודם קבלת התורה רצה משה דווקא שיעשו דווקא ג' ימים פרישות והשי"ת הסכים על ידו ולפ"ז

יש לומר שבאמת לא היה צריך השי"ת לכפות את ישראל לקבלת התורה כיון שאמרו נעשה ונשמע אמנם מחמת גודל הבושה שהיה אז בישראל האיך יקבלו את התורה הקדושה ורצו לעשות עוד יותר פרישות ולכן כפה אותם השי"ת שיקבלו את התורה הק' ביום השלישי דווקא והנה איתא במדרש ע"י בחי' ענוה שהיה במשה שאמר מי אנכי בן עמרם שאקבל התורה זכה ונתנה לו התורה במתנה וקראה הקב"ה על שמו תורת משה והנה ע"י שנתנה לו התורה במתנה לא היה שוכח את התורה כמבואר במדרש משה היה לימד ושוכח עד שנתנה לו התורה במתנה ולוה אפשר לומר שע"כ נקרא יום החמשים חג השבועות שהוא יום השלישי זמן מתן תורתנו דווקא ולא מתן תורתך כי יום החמשים שהוסיף משה מדעתו היה ע"י בחי' ענוה ושפלות באמת ובושה גדולה האיך יקבלו התורה בלא הרבה פרישות וע"י בחי' ענוה ובושה זו נתעכבה קבלת התורה עד יום השלישי ועי"ז נתנה התורה לנו במתנה ונקראת על שמינו זמן מתן תורתנו והנה רב יוסף שהיה בבחי' ענוה באמת כמו דאיתא לא תתני ענוה דאיכא אנא ולא היה מרגיש בעצמו שום מדה טובה ע"כ אמר אי לאו האי יומא דקא גרים פ'י שאי לאו האי יומא דקא גרים להראות לנו שבחי' ענוה היא מעלה גדולה שע"י נתנה לנו התורה במתנה ונקרא מתן תורתנו כמה יוסף איכא בשוקא כיון שלא היה מחזיק עצמו בשום מדה טובה כמ"ש לא תתני ענוה דאיכא אנא יה"ר שנזכה לבחי' ענוה ושפלות באמת אכ"ר או יאמר בדרך זה דהנה יש ב' בחי' צדיקים יש צדיק שבכל יום נחשב בעיניו כאילו עומד על הר סיני ושומע אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה ובכל יום מחמת חביבות התורה הם בעיניו כחדשים ויש צדיק שאעפ"י שאינו בכל יום ויום בבחי' זו עכ"פ בהגיע החג הקדוש זמן מתן תורתנו חב השבועות אז חוזר הדבר אצלו לענין ראשון ונחשב בעיניו כאלו היום קבל התורה מפי הגבורה בשמיעת אנכי ולא יהיה לך ואו ערבים עליו דברי דודים ונעשה אצלו כחדשים והנה רב יוסף היה עניו כמ"ש בגמרא לא תתני ענוה וכו' אעפ"י שהיה בכל יום בבחי' הנ"ל אעפ"כ אמר אי לאו האי יומא דקא גרים שמחמתו אני בא לבחי' הנ"ל כמה יוסף איכא בשוקא: או יאמר עד"ז דכלל הדבר שאי אפשר לבא לקבלת התורה רק ע"י הכנה ועיקר ההכנה הוא ע"י בחי' ספירה שסופר בכל יום ויום היום יום יו"ם ע"ה גימטר' א"ל הוי"ה כמ"ש בכתבים ועי"ז ממשיך עליו קדושה שיוכל לבא לקבלת התורה וזהו אי לאו האי יומא דקא גרים וכו' יומא גימט' א"ל הוי"ה שהוא בחי' ספירה לא היה אפשר לבא לקבלת התורה וכמה יוסף איכא בשוקא: איתא בגמרא כ"מ שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענותנותו דבר זה כתוב בתורה וכו' ולכאורה קשה שמתחילה אמר כ"מ הוא כלל בכל התורה ואח"כ פרט רק בשלשה מקומות אלו ונוכל לומר בד"ז דהנה הבוב"ה השרה שכינתו על הר סיני שהוא נמוך שבהרים שאין הבוב"ה משרה שכינתו שהוא גדולתו רק במקום שיש שם מקודם בחי' ענוה כמאה"כ אני אשכון אתדכא ועיקר הסיבה המביאו לידי בחי' ענוה הוא לימוד התורה נביאים כתובים שהוא חוט המשולש לא במהרה ינתק ואדרבה היא מחזק את האדם לבא לדביקות ה' היינו שבחי' ענוה קובע מקום אצלו ומזה יבא להשראת השכינה שהוא דביקות ה' וזהו כ"מ שאתה מוצא גדולתו פ'י כשאתה מוצא גדולתו הוא השראת שכינתו ית' שהוא גדולתו של הבוב"ה מסתמא היה שם בתחילה ענותנותו היינו בחי' ענוה ושפלות וזהו שם אתה מוצא ענותנותו ודבר זה אינו יכול לבא רק ע"י תורה

שבכתב ונביאים וכתובים ולכך צריך ללמוד בליל שבועות תנ"ך כדי שיקנה לעצמו בחי' עונה ומזה יבא לדביקות ה' שהוא בחי' השראת השכינה יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: אך טוב וחסר ירדפוני כל ימי חיי ולכאורה אינו מובן לשון רדיפה ונ"ל עד"ז דהנה יש שתי בחי' בלימוד התורה א' שלומד תורה לשמה לקיים מצות ה' שציונו ללמוד ולקיים בכדי לעשות נחת רוח ליוצר ובורא כל עולמים ב"ה.

ב' שלומד בשביל שכר ועונש היינו שאם יקיים מצות ה' יקבל שכר טוב ואם לא יקיים יהיה להיפך והנה עיקר בריאת העולם היה בשביל התורה היינו שילמוד בתורה בבחי' א' בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין ואעפי"כ צריך ג"כ לבחי' ב' היינו להאמין באמונה שלימה שיש שכר ועונש שאם אקיים יותן לי שכר טוב ואם לא להיפך ח"ו רק שכוונתו בעבודתו לא יהיה בשביל זה רק לעשות רצון אבינו שבשמים והנה בחי' א' מכונה באות אל"ף שכל כוונתו רק לעשות רצון אלופו של עולם ובחי' ב' מכונה באות ק' שהוא כפוף כך בחינה ב' הוא כפוף וטפל לבחי' א' שעיקר עבודתו צריך שיהיה בשביל בחי' א' ולהאמין ג"כ שיש שכר ועונש וזה מרומז בהלוחות שמתחיל באות א' א"נכי וסיים באות ק' לרע"ך אך בעת שהאדם הוא בבחי' מוחין עלאין אז יכול לעבוד את ה' בשני הבחי' הנ"ל היינו ע"י בחי' התחזקות מעצמו והבא ליטהר וכו' אבל לפעמים שהאדם הוא בבחי' נפילת המוחין אז אינו יכול להיות בב' בחי' הנ"ל ע"י אתערותא דיליה וזה שאמר דהע"ה א"ך טוב וחסד ירדפוני היינו שב' בחי' הנ"ל שמרומזים באותיות א"ך הם טוב וחסד אך אני מבקש מהש"י כשאהיה בבחי' לילה בחי' נפילת המוחין ולא יהיה באפשרי שאתחזק א"ע לעבוד את ה' בב' בחי' אלו או הם ירדפוני וזהו ירדפוני כל ימי חיי כדאיתא ימי חייך הימים כל ימי חייך להביא הלילות יה"ר שנזכה לזה אמן: איתא בגמרא עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות ויל"ד בזה כמה דקדוקים ואפשר לומר עד"ז דהנה עיקר העבדות הוא לכסות ולהסתיר הבחי' קדושה שיש לו ע"י איזה מצוה שעושה או ע"י תורה ותפלה שיהיה מכוסה מעין כל חי דכשאינו מסתיר ומכסה הבחי' קדושה שלו אז יכול להיות שיפול במחשבתו בשעת מעשה המצות בחי' גסות הרוח ק"ו כדי שבני אדם ישבחוהו או יכול ליפול במחשבתו בשעת עשיית המצוה מחשבה זרה ח"ו בשביל הנאת עצמו כדי שירחמו הבריות עליו ע"י שיראו מעשיו הטובים ואז הוא בבחי' נצרך לבריות היינו שנצרך לבריות או שישבחוהו או שירחמו עליו והנה בחי' קדושה מכונה בשם שבת וזהו עשה שבתך חול היינו הבחי' קדושה שלך תעשה בחי' חול היינו שתכסה ותסתיר אותה עד שתהיה בעיני הבריות בבחי' חול ואז ואל תצטרך לבריות כנ"ל יה"ר שנזכה לזה אמן: סגולה ועצה שיוכל אדם לקשר מחשבתו אל הדיבור בתפלות שבת הוא לראות לקרות הפרשה שמו"ת דווקא ביום ואו עש"ק והטעם כי תורה שבכתב מרמז על בחי' המחשבה ותורה שבוע"פ שהוא פירושי התורה מרמז על בחי' הדיבור ע"כ קריאת הפרשה עם התרגום שהוא פירושו שקורא ביום ואו עש"ק עושה פעולה שיהיה דבוק ומקושר אח"כ בש"ק בעת התפילה מחשבתו ודיבורו כאחד: פרשת נשא נשא את ראש בני גרשון גם הם וגו' למשפחתם הנה לכאורה יש לדקדק למה שינה הכ' בבני גרשון וכתב גם מה שלא כתב כן בבני מררי ועכ"פ הול"ל בזה הלשון נשא גם את ראש בני גרשון ומיותר תבת הם לכאורה אך נוכל לומר שהתורה מרמזת לנו בכאן דרך עבודה ונקדים לבאר מה שיש

עוד לדקדק במה שפירש"י ע"פ ויהי ביום כלות משה כלת כתיב חסר מפני שביום הקמת המשכן היו ישראל ככלה הנכנסת לחופה ע"כ ולכאורה תמוה שהכתיב היא ג"כ כלות בוא"ו ונוכל לומר בד"ז דהנה יש שני בחי' עבדות האחד מי שמשתוקק ונכספה וגם כלתה נפשו לאהוב את הש"י במס"נ ממש ובכל לבו ובכל מאודו היינו שאין חפץ כלל בהנאת עצמו רק לעשות רצונך אלקי חפצתי ואינו חפץ בשום דבר מהנאת גשמי רק לעשות רצון בוכ"ע ב"ה בכלות הנפש ממש ואינו חפץ כלל בקבלת פרס לא בשמים ולא בארץ כמאה"כ מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולבבי צור לבבי חלקי אלקים לעולם והכלל שאינו נחשב בעיניו כלל שום הנאת עצמו היינו בני חיי ומזוני וכדומה מהנאת גופניות ותשוקתו וחמדתו כל הימים הוא רק לאהוב את ה' לקשר ולייחד כל השבע מדות קדושות למקור הקדושה לחי החיים, א"ס ב"ה כמאה"כ לך ה' הגדולה וכו' וכמו שציונו הבורא ית' ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך ופי' באוה"ח שהוא כנגד בני חיי ומזוני וזה הבחי' מכונה בשם כלה שמויחד ומקושר רק למקור הקדושה אור א"ס ב"ה שמאיר לכל הנאצלים והנבראים ויצורים ונעשים ומחיה ומהווה אותם ומופרד לגמרי מכל וכל מבחי' חשכות שהוא כל דבר שהוא חוץ ממנו ית"ש וזאת הבחי' השיג א"א ע"ה וזהו מאה"כ בעצם היום הה נימול אברהם וגו' היינו בעצם היום הזה כשהסיר מעליו בחי' ערלה שהוא כנגד ערלת הלב שהוא כיסוי והסתרה מלקבל השפעת אור הקדושה או בא לבחי' נמול היינו לאהבה את ה' בכל ל"ב נ"פ מ"אוד ר"ת נמ"ל ויש עוד בחי' עבדות לפעמים כשנסתלק אור א"ס ב"ה אור הקדושה מעליו בבחי' והחיות רצוא ושוב ונשאר בחי' רשומה אצלו מאור הקדושה ומרשומה זו מעורר א"ע ונכספה וגם כלתה נפשו לבא לבחי' זו ולבו בוער בקרבו כלהבת אש מחמת הצמאון שצמאה נפשו לה' כמאה"כ צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים היינו שצמאה נפשו אל ה' כשהוא בארץ ציה ועיף היינו בחי' הסתלקות הקדושה ומחמת זה אוחז ברשומה זו בתוקף ועוז ומחזיק א"ע בגודל התחזקות בלי שום רפיון ועצלות כלל חלילה כמאה"כ אחזתיו ולא ארפנו לבא לבחי' כוסף אמיתי בחי' תשוקה וחמדה רק לאהבה את ה' הנכבד והנורא להיות מיוחד ומקושר למקור הקדושה ולהיות מובדל ומופרד מבחי' חשכות ומחמת התחזקותו ברשומה הזאת בעת שנסתלקה ממנו אור הקדוש מסייעים אותו שיוכל.

לבא להתשוקה והחמדה לאהבת השם כמאז ומקדם כמו שהיתה קודם הסתלקות האור הקדוש מעליו כמאה"כ ואף גם ואת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם היינו אפילו בעת נפילה לארץ ז' עממין שהוא ז' מדות הרעות אעפ"כ לא מאסתים ולא געלתים מלסייע אותם לכלותם היינו לבא לבחי' כלה להיות מיוחד ומקושר רק למדות הקדושה ע"י האחיזה שאוהז ברשימה הנשאר אצלו וגם זה העבדות שאוהז בהרשומה הנשאר אצלו ומחזיק א"ע לבא לתשוקה אמיתית ע"י קיום המצות כגון מצות ציצית ותפילין ושאר מצות גם זה הוא מכונה בשם כלה שעדיין הוא מיוחד ומקושר להרשומה ואינו נפרד מהרשומה הזאת אדרבה הוא מחזק א"ע בכל מיני התחזקות ע"י קיום המצות ומע"ט לבא מבחי' רשומה זאת לבחי' שלימות הקדושה והבוב"ה מקבל תענוג מההתחזקות הזה ג"כ וזה היה עיקר כוונת הבוב"ה בבחי' סילוק אורו אור הק' ממנו כדי שיחזק א"ע במס"נ ממש לבא לבחי' אור הקדוש ויתוסף לו מהבוב"ה אורו

אזר הק' בכפלי כפליים ע"י בחי' והחיות רצוא ושוב וזה בזמן שישראל עושין רצונו של מקום ב"ה אז נעשה משמאל ימין היינו שבחי' התשוקה שמשתוקק רק לה' לבדו בכלות הנפש ולא לדבר אחר הוא בחי' ימין וכשנסתלק ממנו בחי' תשוקה זו הוא בבחי' שמאל וכשישראל עושין רצונו של מקום היינו שמשתוקקים לבחי' מס"נ נגד התגברות היצה"ר לבא לבחי' אור הקדושה הוא תשוקתו ומגמתו או נכלל שמאלא בימינא ובזה נתישב מה שיש לדקדק על המשנה בעשרה מאמרות נברא העולם והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא כדי להיפרע מן הרשעים וליתן שכר טוב לצדיקים וכו' ולכאורה תמוה וכי ח"ו בעלילה בא לברוא העולם ביו"ד מאמרות כדי וכו' ועוד תמוה אם כיון לזה למה לא ברא כל דבר ודבר במאמר בפ"ע היינושמים במאמר לבד וארץ במאמר לבד וכן כולם עד אין שיעור אך יש לתרץ הנה נודע שיש בחי' יד ימין ובחי' יד שמאל ה' אצבעות שביד ימין מרמז על חמשה חסדים וחמשה אצבעות שביד שמאל מרמז על חמשה גבורות ועיקר בריה"ע היתה לאכללא ה' גבורות שביד שמאל בחמשה חסדים שביד ימין וע"ו מרמז בעשרה מאמרות ה' חסדים וה' גבורות ולכך ברא את העולם שיהיה ה' חסדים וה' גבורות כדי ליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות שהיו מיוחדין בתכלית היחוד שיומתקו הגבורות בהחסדים ועי"ז מקיימין העולם וע"י מה נמתק הגבורות ע"י התקשרות והתחזקות בהרשומה הנשאר כנ"ל ולהיפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות היינו שלא די שלא נמתקו הגבורות על ידם עוד גורם ח"ו שע"י יתהפכו החסדים לבחי' גבורות ח"ו היינו שהתורה ומצות ומע"ט שעושים שהוא בחי' חסדים מכוונים ג"כ להנאת עצמם להתגדל בהם ואפילו מי שיצא מבחי' גסות הרוח ר"ל עכ"פ הוא מצפה לקבל פרס ועי"ז גורם שיתהפכו לגבורות ר"ל שהוא בחי' ביטול העולם ונחזור לעניננו שבחי' ימין מרמז על בחי' התשוקה וזהו עבודת בני קהת בכתף ישאו למעלה מהגוף סמוך להראש מאוד שהם קרובין להראש וראשון אלופו של עולם ב"ה ובנו גרשון נושאים בחי' ב' לזה שבני קהת נושאים דברים הפנימיים ועבודת בני גרשון הוא בחי' שניה והם בבחי' טפל לבו עליונה וזה נקרא גם מלשון טפל שהם בחי' ג"ם ינשאו ג"כ לבחי' עליונה כי גם זה חשוב לפני המקום ב"ה וזהו כלות בוא"ו היינו שני כלות כלה עליונה וכו' כמבואר שנזכה לזה אכ"ר: או יאמר עד"ז ולכאורה יש לדקדק למה מנאה התורה עבודת בני קהת קודם עבודת בני גרשון ולא מנה כסדר תולדותיהן בני לוי גרשון קהת ומררי אך נוכל לומר שהתורה"ק מרמזת לנו ושכנתי בתוכם בתוך כל או"א להיות אוהל שכן באדם ולהמשיך בחי' השראת השכינה באדם א"א רק ע"י שלשה בחי' אלו בתחילה צריך לעבוד את הבוב"ה עכ"פ ע"מ לקבל פרס היינו להאמין באמו"ש שהבורא ית' גומל טוב למי שישמור מצותיו ויעניש למי שיעבור על מצותיו וזה הבחי' עדיין אינה שלימות הלב ועיקר הוא כמי שנכנס בפרוזדור כדי שיכנס לטרקלין ולא שישאר בפרוזדור כמו כן הוא בעבודת הבוב"ה העיקר הוא שיבא מבחי' זו לבחי' אהבת ה' בכל לב ונפש היינו שיהיה עבודה בשלימות הלב היינו שלא יהיה נחשב אצלו כלל תאוות והנאת עצמו הן בעוה"ז הן בעוה"ב ועיקר עבודתו יהיה רק לה' לבדו בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו בתשוקה וחמדה גדולה ויהיה נכספה וגם כלתה נפשו לעבודת השי"ת לבד מחמת שמאמין שהוא מקור כל הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים והוא עקרא ושרשא

דכל עלמין ולית אתר פנוי מניה וכל מה שהוא עוסק בהתבוננות גדולת הבורא ית' יהיה לו תשוקה וחמדה יותר ויותר עד כלות הנפש ומחמת שמתבונן תמיד בגדולת הבורא ית' יבא לבחי' ענוה ושפלות עצמו וערכו ואז ימשיך השראת השכינה כמאמר אני אשכון את דכא ונוכל לומר שזה יורה לנו הכ' בני לוי גרשון קהת ומררי עד"ז דהנה כשיש לו בחי' ענוה שהיא גורמת השראת השכינה אז הוא מקיים ובו תדבק התחברות להבוב"ה ובחי' זו היינו השראת השכינה מכונה בשם לוי שהוא לשון התחברות כמאה"כ הפעם ילוה וגו' רק שאינו יכול לבא לבחי' זו רק ע"י ג' בחי' הנ"ל וזה יורה לנו הכ' בני לוי פ"י לבא לבחי' התחברות א"א רק ע"י ג' בחי' הנ"ל המכונים בשם גרשון וקהת ומררי ר"ל באי' א' מכונה בשם גרשו"ן כי הוא עובד ע"מ לקבל פרס: וכל זמן שהוא בבחי' זו הוא בבחי' גר בארץ נכריה שצריך לילך ממדריגה זו למדריגה גדולה הימנה ובחי' ב' מכונה בשם קהת מחמת ג' טעמים א' שהוא, לשון אסיפה כמאה"כ ולו יקהת עמים מרמז על הבורא ית' שהוא מקור ושורש כל הנאצלים ויצורים נבראים ונעשים וכולם מקבלים חיות מאתו ית' והכל פונים אל השורש ושם הוא אסיפת כל הנבראים עליונים ותחתונים וזהו עיקר עבדות שלו.

טעם ב' קה"ת הוא גימ' או"ר רחמי"ם היינו שמשותק ונכספה וכלתה נפשו רק להשפעת אור הרוחני א"ס ב"ה מקור הרחמים ואינו נחשב בעיניו כלל הנאת עצמו הן בעוה"ז הן בעוה"ב טעם ג' מחמת שבניקהת יחנו על ירך המשכן תימנה ודרום הוא בחי' אהבה כידוע בחי' ג' מכונה בשם מרר"י על מרירות לבו תמיד ונשבר ונדכה ונכנע לבו בקרבו תמיד בחשבו גדולת הבורא ית' ושפלות ערכו ולכך מנאה התורה עבודת בני קהת קודם עבודת בני גרשון כי בחי' בני קהת קדומה במעלה על בחי' בני גרשון ונחזור לעניינו כשבא בעז"ה לבחי' עבודת פנימיות אלו אזי נתעלה ונתנשא ג"כ בחי' א' שעובד ע"מ לקפל פרס שהיה שלא לשמה וזהו נשא את ראש בני גרשון פ"י שצריך לראות שתבא לבחי' ב' שהוא דביקות הבורא ית' כדי שיתעלה ויתנשא גם בחי' א' שהיא מכונה בשם גרשון ונוכל לומר שזה מרומז בפסוק כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ פירוש כל מי שחפצו ורצונו רק בה' לבד ולא חפץ בהנאת עצמו כלל עשה בשמים פ"י וכל עשיות שלו הוא בבחי' שמים שמשותק לרם על כל רמים היושב בשמים אז ובארץ פ"י אח"כ בא לבחי' ארץ בחי' ענוה או יאמר עד"ז מי שהוא חפץ רק בה' כנ"ל עושה בשמים פ"י שעושה ומשפיע שפע לעולמות עליונים ובארץ פ"י שמשפיע ומוריד שפע לארץ לכללות אכי"ר: צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש וגו' בה תברכו את בני ישראל אמור להם וגו' להבין ע"ד המוסר ענין שילוח הטמאים משלשה מחנות בשלשה חלוקים היינו המצורע משולח חוץ לשלש מחנות מחנה שכינה מחנה לויה מחנה ישראל הזב משולח חוץ לשני מחנות ונשאר במחנה ישראל הטמא לנפש משולח חוץ למחנה שכינה לבד ונשאר בשני מחנות ולהבין כ"ז ע"ד המוסר: הנה ענין השלשה מחנות שייך בכל אחד ואחד בפרט היינו מחנה שכינה עניינו הוא תוך הקלעים ששם היו נתונים כל הכלים המקודשים קודש הקדשים ודוגמתו בכל או"א בחי' המחשבה כשהוא בקדושה וטהרה דבוקה באהבה ויראה לה' ואינו מסיח דעתו כלל מהתבוננותו בגדולת הבוב"ה וב"ש שמקיים מאה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד ופונה מחשבתו מכל עסקי הבלי עוה"ז כאלו כל מלאכתו עשויה מגודל בטחונו בה'

בחסדו ית' באמת בכל לבו ומחשבתו ומסתריו ורעיוניו המה דביקים בלתי לה' לבדו הנה זה הוא בבחי' מחנה שכינה בחי' קדשי קדשים וממילא ה' משגיח עליו תמיד להחיותו ברוחניות ובגשמיות כמאה"כ אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' פ' היסתר איש במסתרים שלו היינו שהמחשבות שלו שנקראו מסתרים שהוא מקדש אותם ומדבקם לה' ואני לא אראנו פ' וכי לא אשגיח עליו להחיותו הנה זה הוא בבחי' מחנה שכינה שהוא טהור לגמרי ועוד יש בחי' חיצוניות יותר היינו מחנה לוייה שהיא חניית הלויים סביב לקלעים מבחוץ היינו מי שהוא אינו בבחי' דביקות במחשבתו כ"כ כנ"ל והוא בחי' טמא לנפש (שאינן נפשו דבוקה בהשתוקקות גדול לה' כנ"ל) רק שעכ"פ הוא סור מרע ועשה טוב ונזהר במצות ל"ת ועוסק בתורה ומעשים טובים רק שאינו בדביקות כ"כ זה הוא בבחי' מחנה לוייה ומשתלח ממחנה שכינה לבד ועוד יש בחי' אחרת שהיא בחי' חצונית ומקיף לזה והוא בחי' מחנה ישראל שהוא סביב חניית הלויים עד סוף הדגלים היא בחי' חיצוניות יותר היינו אדם שאינו עוסק בתורה ומע"ט והוא בחי' זב שזב הוא היינו שזב ממנו אותו דבר שעל ידו נוטל מאור עיניו וכחו כידוע וכן הוא זה שבטל מדברי תורה שהוא מאור עיניו של אדם וכחו.

גם ז"ב הוא אותיות ב"ז כלומר שבחי' תורה ומע"ט אינו חשוב אצלו כ"כ להיות משתוקק אליהם וכמו בזוים המה אצלו ח"ו שאינו חשוב אצלו להיות משתוקק ועוסק בהם והוא בחי' טומאת ז"ב ומשולח משתי מחנות ממחנה שכינה ומחנה לוייה רק מחמת שהוא סור מרע ואינו עושה עבירה לשאר בכל מחנה ישראל אבל מי שהוא עושה עבירות ח"ו והוא בחי' מצורע שנגעים באין עליו בעון לה"ר וכדומה מי שהוא בעל עבירה נקרא טמא ומצורע שהוא משתלח אפילו ממחנה ישראל שבשעת העבירה ח"ו אינו בכלל ישראל עד שתוהא ומתחרט על העבירה שעשה ושב ורפא לו ונכנס למחנה ישראל והנה בחי' אלו היו בכלל ישראל היינו הכהנים נכנסו לכל השלשה מחנות בדביקות גדול לה' אחד וזהו מרומז באותיות כה"ן שהן אותיות יחידים שאין להם זוג לעשר היינו אות ה' אין לו זוג ביחידות אות נ' אין לו זוג בעשירות להיות מאה אות ה' פשוטה אין לו זוג במאות: וכ"ז מרמז לבחי' דביקות בה' אחד ושאר ישראל היו בכלל במחנה ישראל היינו שכולם היו באותה בחי' סור מרע אבל שני הבחי' הראשונים לא נמצאו בכולם וע"ז אמר הקב"ה למשה ולאחריו ובניו כה תברכו את בני ישראל פ' שתברכו ותמשיכו על כל העולם שני הבחי' הראשונים המרומזים באותיות כ"ה שהם בחי' הראשונים בחי' מחנה שכינה הנ"ל ובחי' מחנה לוייה הנ"ל ונאמר וישלחו מן המחנה וגו' פ' שבתחלה לא היה השלשה מחנות לכן אמר להם הקב"ה וישלחו מן המחנה היינו שהזהירם הקב"ה שיקדשו בעצמם שלשה מחנות קדושות היינו שלשה בחי' הנ"ל ומעיד הכתוב ואמר כן עשו בני ישראל היינו שקדשו עצמם כנ"ל ולעתיד לבא ינחיל הקב"ה לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות (שלשה מאות ועשר עולמות) כלומר שיהיה כל אחד ואחד המשתוקק עכשיו לאותם הבחי' הנ"ל ומשתדל להשיגם ינחילו הקב"ה לעתיד להיות בכל השלשה מחנות הנ"ל שלשה פעמים מחנ"ה גימ' ש"ט ועם ה' אחד השוכן בתוכם עולה שלשה מאות ועשר עולמות יהי רצון שנזכה לזה במהרה אמן סלה: כף אחת עשרה זהב מלאה קטורת.

ונ"ל ע"ד עבודה דהנה עיקר העבודות הוא לראות תמיד לאכללא שמאלא בימינא היינו שיומתקו הגבורות בהחסדים והסיבה לזה הוא בחי' יראה כשיש לו גודל אימה ויראה לפני בוכ"ע ב"ה אז נעשה מבחי' יראה יראה בחי' הסתכלות עינא פקיחא שהוא בחי' רחמים גמורים ועל כן מכונה בחי' יראה בשם עי"ן שמבחי' יראה נמשך בחי' עינא פקיחא והנה יש ב' בחי' יראה יראה תתאה ויראה עילאה ומקודם צריך להיות בבחי' יראה תתאה ומזה יכול לבא לבחי' יראה עילאה ועי"ז נכלל שמאלא בימינא ונעשה הכל בחי' ימין ונמתקו כל הטבעיות שהוא בחי' גבורות בשרשם כי שם קודם השתלשלות העולמות אין שם בחי' גבורות רק רחמים גמורים וזהו כף אחת כף הוא לשון יד היינו ע"י איזה בחי' נעשה יד אחת היינו ששמאל נעשה ג"כ ימין ואז הוא בחי' יד אחת גמר אומר עשרה זהב היינו ע"י עשרה פעמים זהב גימטר' ב"פ עי"ן מרמז על ב' בחי' יראה הנ"ל כי יראה מכונה בשם עין וע"י ב' בחי' יראה הנ"ל מלאה קטורת מליאה אותיות אלקים גימטר' הטב"ע כדאיתא מרמז על בחי' דינים קטורת הוא לשון התקשרות היינו ע"י ב' בחי' יראה הנ"ל יכול לקשר ולדבק כל הבחי' גבורות לשורשם ולמקורם ועי"ז נמתקו הגבורות בהחסדים וממשיך בחי' שפע וברכה על העולם אכי"ר: פרשת בהעלתך דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך וגו' ויש לדקדק מהו כפל הלשון דבר ואמרת כמו שדקדק האוה"ח גם לכאורה אינו מובן פירש"י ע"פ ויעש כן אהרן להגיד שבחו של אהרן שלא שינה שלכאורה אין זה שבח לאהרן מה שלא שינה מצווי הבורא ית' ויתבאר כ"ו בהקדם לבאר מה דאיתא במדרש למה נסמכה פ' מנורה לפ' נשיאים לפי שכשראה אהרן חנוכת המזבח חלשה דעתו שלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבטו א"ל הקב"ה חייך שלך גדול משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות ערב ובוקר וכו' ודבריהם צריכים ביאור מה זה נחמה לחלישות דעתו של אהרן כמ"ש באוה"ח גם למה לא הניח דעתו בכל הקרבנות שהוא מקריב וגם בהקטרת הקטורת גם בהקרבת קרבנות מחנוכת הנשיאים בעצמם למה לא הניח דעתו והלא הוא היה המקריב ולא זולתו ולמה לא ריצה אותו רק במנורה ונ"ל עז"ה דהנה בבחי' עבודת הבורא ית' בתורה ומצות ומע"ט צריך להיות מתחילה קודם כל דבר בחי' הכנה היינו שראשית דבר יתחיל לחשוב במחשבתו לקיים המצוה או לעסוק בתורה ותפלה ובאתערותא דלתתא איתער אתערותא דלעילא ויסייעו אותו מן השמים להוציא מחשבתו מכח אל הפועל לקיימה בבחי' מעשה וזאת ההכנה יקרה וחביבה היא מאוד לפני המקום ב"ה שע"י אמצעות ההכנה ממשיך אור הקדושה מאור א"ס ב"ה ע"י מעשה המצות ומע"ט ונתקרב למקור הקדושה והנה חנוכת הנשיאים היה בחי' ראשית והתחלת עבודה כדי להמשיך על ידה בחי' קדושה בחי' השראת השכינה במשכן ע"י הקרבנות שהקריבו וע"כ לא הניח דעתו של אהרן בכל הקרבנות שהיה מקריב וגורם להמשכת קדושה עליונה מחמת שזה הוא לא מחמת הכנתו רק ע"י הכנת אחרים שעשו המזבח ואמר לו הקב"ה שלך גדול משלהם שאתהמדליק ומטיב את הגרות ובוזה הניח דעתו כי מתחילת ההכנה עד גמר המעשה היה הכל מחמתו שלא היה כלל מעשה אחדים בהמנורה רק מאיליה והנה צריך להבין למה המנורה לבדה דייקא נעשית מאליה ולא שאר הכלים הוא עד"ז דהנה בחי' אהבה עליונה אינה בידי אדם רק בידי שמים היינו שמעצמו אינו יכול לבא לבחי' אהבה עילאה בהשתוקקות עד כלות הנפש רק שהבורא ית"ש משפיע לו אהבה עילאה ודבר הגורם להשפעת אהבה

עילאה הוא ע"י הכנת יראה היינו ע"י שמזכך החומריות מכל דבר גשמי מחמת היראה ופחד שיש לו מהבורא ית' שהוא מנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות כמאה"כ אם יסתר איש במסתרים וגו' ועוד כתיב שויתי ה' לנגדי תמיד ועי"ז נעשה כלי מוכן שיוכל לקבל השפעת אהבה עליונה וכמ"ש בחו"ה שבגוף הגשמי א"א בשום אופן לבוא לאהבה עילאה רק ע"י בתי' יראה שרואה תמיד לזכך החומריות מכל וכל שיהיה כמו בחי' רוחניות ע"י הכנת קיום מצות ומע"ט אז נשפע עליו בחי' אהבה עילאה והוא יכול לקבל את ההשפעה זו אך ורק להיות מיוחד ומקושר לבחי' אהבה כזה א"א רק ע"י אהבת ישראל היינו לאהוב כל או"א אפילו למי שהוא כלא חשוב מחמת שהוא דבוק תמיד בגשמיות אעפ"כ צריך לאהוב אותו אהבה גמורה לפי שכן הסתם בודאי יש בו ניצוצות קדושות ג"כ אז יוכל להתייחד ולהתקשר א"ע לאהבה עליונה והנה המנורה מרמז על אהבה עילאה שהוא בחי' חסד קו ימין שהמטרה בדרום שהוא בחי' ימין לכך המנורה נעשית מאליה מרמז על אהבה עילאה שהיא באה רק מאליה בידי שמים והנה אהרן הכהן היה מיוחד ומקושר לאהבה עילאה שמרמז לבחי' מנורה מחמת שהיה אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה לכך היה צריך הוא להדליק את הנרות שבמנורה וזהו דבר אל אהרן ואמרת אליו היינו שדבר זה שתדבר אל אהרן שהוא ידליק את הגרות ואמרת אליו היינו שהבחי' מנורה שמרמז על אהבה עילאה שייך רק אליו ולא לזולתו מחמת שהוא אוהב את הבריות וגמר אומר הכתוב ויעש כן אהרן היינו שאהרן עשה כן תמיד לאחוז בבחי' אהבת מאמיני ה' אפילו למי שהוא כלא חשוב כדי שיוכל להיות מיוחד ומקושר לבחי' אהבה עילאה בתמידות בלי הפסק וזהו שפירש"י להגיד שבחו של אהרן שלא שינה ושמעתי בשם גדול אחד היינו ששינה ועשה מתבת ל"א צירוף א"ל היינו אפילו למי שהוא בבחי' לא שהוא כלא מחמת תאוות החומריות שלו אעפ"כ גם אותו אהב אהבה אמיתית מחמת שבוודאי יש בו בחי' א"ל בחי' ניצוצות קדושות שהוא חסד א"ל וזהו שסיים הכתוב אל מול פני המנורה העלה נרותיה היינו אפילו לאותם שמעשיהם הם מול פני המנורה היינו היפוך מעשה המנורה שמרמז על בחי' חסד אעפ"כ גם שם היה מחפש והעלה נרותיה שהם ניצוצות קדושות אור א"ס ב"ה שמאיר בהם וזהו מעשה המנורה היינו שהפסוק מפרש לנו מהו בחי' המנורה מקשה זהב היינו שכל דבר הוא היקש ושוה אצלו עד ירכה עד פרחה מקשה הוא היינו ששוה אצלו בבחי' אהבה אמיתית כל אדם בעולם מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין שנזכה לזה אכ"ר: או יאמר לתרץ קושיות הנ"ל עזה"ד ובהקדם לבאר תחלה ענין המנורה בדרום בחי' ימין ושולחן בצפון בחי' שמאל הנה ידוע שכל השפעות נשפע ע"י התורה הקדושה ובתורה יש בחי' ימין ובחי' שמאל שני מאות וארבעים ושמנה מצות עשה ושלוש מאות וששים וחמשה מצות לא תעשה כידוע וכן הוא ענין השפעתה בחי' ימין ובחי' שמאל כמאה"כ אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד היינו ההשפעה מבחי' ימין של התורה היא אורך ימים רוחנים ושפע קדושה והשפעה מבחי' שמאל של התורה עושר וכבוד וחיים ופרנסה גופני.

אמנם עיקר ההשפעה הוא ביום השבת דביה ברכתא דכלא ובו נתנה התורה וכל ההשפעות וכמאה"כ ימים יצרו ולא אחד בהם כתיב ל"א באלף וקרי ל"ו בוא"ו פי' שמרמז לבחי' שבת שדבוק לבחי' אל"ף אלופו של עולם ועי"ז נעשה ל"ו בוא"ו שנמשך

שפע קדושה רוחני ומזון הגופני בוא"ו ימי החול היינו בשלשה ימים שלפני השבת ושלשה ימים שלאחר השבת כדאייתא בספרי הקודש וזהו ויסעו מהר ה' דרך שלשת ימים וארון ברית ה' נוסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה וגו' פי' הר ה' היינו התורה שנתנה בשבת ונשפע לישראל שפע קדושה מבחי' התורה ע"יבחי' שבת לשלשה ימים שלאחר השבת ועוד המשיכו עליהם שפע חיים רוחנים לשלשה ימים מבחי' שבת הנוסע לפניהם היינו משבת הבא היינו שארון ברית ה' הוא התורה ושבת נוסע לפניהם לתור להם מנוחה ולהמשיך עליהם שפע ועיקר גלוי הרצון רעוא דרעוין היא במנחה של שבת וע"ז מרמז הכתוב בנסעם מן המחנ"ה אותיות מנחה וזהו מרומז ג"כ באות נון הפוכה שלפני ויהי בנסוע הארון ואחר ויהי בנסוע וגו' כי הארון הוא מרמז לבחי' תורה ושבת כנ"ל והמשכת השפע של שבת אינו שוה היינו שקודם השבת נמשך בזה הסדר נפש רוח נשמה וזה מרמז תיבת נו"ן במילואה היינו אות נ' מרמז לבחי' נפ"ש אות וא"ו מרמז לבחי' האמצעית היינו בחי' רו"ח והנון פשוטה מרמז לבחי' נשמה והמשכת השפע שלאחר השבת הוא בזה הסדר נשמה רוח נפש הפוכה מסדר הראשון שקודם השבת ולזה הנונין הפוכין והנה כ"ו בהיות המשכן על מכונו ובהיכל קודש הקדשים היה הארון שבו התורה והלוחות ומשם יצא שפע וחיים רוחניים וגופניים נמשך ע"י המנורה והשלחן והיה המנורה בימין כי מנורה מרמז לבחי' חכמה בחי' חיים רוחניים להבין ולהשכיל בתורה ובגדולת הבורא ב"ה והוא חכמ"ה כ"ח מ"ה שמבין גדולת הבורא ב"ה ומבין שפלותו של עצמו איך שהוא כלא חשיב ונעשה בחי' מ"ה אנו מ"ה היינו ונכנע ונשפל לפני גדולת הבורא ב"ה וממשיך עליו בחי' קדושה עליונה והעלאת הנרות היה מנר המערבי שסמוך, לקודש הקדשים מרמז לבחי' שבת ומשם בא אור לכל שאר ששה נרות לששת ימי החול כנ"ל וע"י השלחן עם לחם הפנים שבצפון נמשך שפע ומזון גופני מבחי' שמאל שבתורה ג"כ ע"י שבת שהיו סודרין הלחם הפנים בשבת דביה ברכתא דכלא וכ"ז נעשה ע"י אהרן וממילא כאשר העלה את הנרות של המנורה והמשיך שפע רוחני וחיים רוחניים על הכלל ממילא נתוסף לו קדושה על קדושתו וחיים טובים וארוכים רוחנים וזה היה פיוסו כשחלשה דעתו של אהרן אחר שראה שלא היה בחנוכה עם הנשיאים אמר לו הקב"ה חייך שלך גדול משלהם פי' חייך היינו חיים רוחניים שאתה ממשיך על עצמך בהעלות הנרות גדול משלהם ע"י הקרבת הקרבנות של הנשיאים וזהו שאמר הקב"ה למשה דבר אל אהרן ואמרת אליו פי' תפייסו ואמרת שהעלאת הנרות יהיה פעולה גדולה אלי"ו היינו לעצמו כנ"ל ואחר כ"ז מעיד עליו הכתוב ואמר ויעש כן אהרן להגיד שבחו של אהרן של"א שינה מרמז שהמשיך השפע קדושה מבחי' תורה ושבת בבחי' ל"א באלף בדביקות באלופו של עולם כנ"ל ובזה שנה הל"א באלף ונעשה ל"ז בוא"ו שהמשיך כל שפע וחיים רוחנים לכל ששת ימי החול ע"י המנורה ומזון גופני ע"י לחם הפנים על השלחן כנ"ל וזהו מרומז במלת ויעש כ"ן גימ' שבעים שהמשיך בחי' קדושה לכל יום מימי השבוע ואין דבר שבקדושה פחות מעשרה ונעשה מן שבעה ימי שבתא שבעים גימ' כ"ן שנזכה לזה במהרה בימינו כ"ר אמן: אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות וכו' ויעש כן אהרן וכו' ולכאורה הקושיא מפורסמת דהול"ל את ששת הנרות ולא שבעת הגרות ויתבאר זאת בהקדם לנו פי' הפסוק בפרשה הקודמת ובבוא משה אל אוהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר וגו' מבין שני

הכרובים וידבר אליו ולשום לב חל תוכן הכוונה מפני מה היה הדיבור יוצא מבין שני הכרובים דווקא והענין הוא ע"פ שידוע שעיקר בחי' השראת השכינה הוא על נשברי לב ונמוכי רוח כמאה"כ קרוב ה' לנשברי לב ואת דכאי רוח יושיע וכתוב מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח וזה היה מדריגת משרע"ה שכה לקבל את התורה ונקראת על שמו כמאה"כ זכרו תורת משה עבדי מפני שהיה בתכלית הענוה כמאה"כ והאיש משה ענו מאוד מכל האדם אשר ע"פ האדמה ומבואר באוה"ח טל מה שתיבת ענו חסר יוד מרמז לנו הכ' שהיה מדריגת משה בענוה שבענוה כ"כ עד שהיה בדעתו שלא השיג למעלתו בשלימות והיה לו לב נשבר ונדכה מאוד עבור זה שלא היה לו ענוה בשלימות לפי ערכו ומדת ענוה היא בחי חכמה שהוא יוד קטנה כהאי נקודה דלית ביה חיות שחורה אני ונאווה ובחי' משה רבינו עליו השלום שהיה לו ענוה שבענוה כנ"ל והוא שני יודין נקראת מעשר מן המעשר וכלדברינו הנאמרים ומבוארים רמז לנו הכתוב וישמע את הקול מבין שני הכרובים כרובים היא בחי' אנפי זוטרא כתר גוים של כרובים כרביא וזהו שני כרובים דייקא בחי' ענו וענוה שבענוה מעשר מן המעשר כנ"ל אמנם אף שיזכה האדם למעלת ענוה ויהיה לו לב נשבר ונדכה מ"מ צריך האיש הלז להתחזק מאוד בעבודת הבוב"ה אף שמכיר פחיתת ערכו מ"מ יהיה לבו נכון ובטוח בחסדו ית"ש כי חפץ חסד הוא וחפץ בטובתן של רשעים וכשיהיה לאדם שני בחי' ענוה הנ"ל שהם שני יודין יש לו כח להתעורר שפע ברכות בכל העולמות וזהו פותח את ידיך אל חקרי ידיך אלא יודין שני יודין מעשר מן המעשר ועי"ז הוא משביע לכל ח"י רצון כנ"ל וזה כולם בחכמה עשית שע"י ענוה שבענוה שהוא בחי' חכמה יש קיום ועשייה לכל הנבראים וזהו ג"כ בחי' המנורה ששבעת הנרות הם שבעת ימי הבנין ז' מדות קדושות וכשאדם מקשר אותם למדת ענוה בחי' חכמה אז יש אור וחיות לכל המדות ובזה נבא לביאור הפסוקים שזכרנו שהתחלנו בביאורם בהעלותך את הנרות הם שבעה מדות הקדושות תראה לקשר אותם אל בחי' ענוה שהוא פנימיות וחיות שלהם וזה אל מול פני המנורה בחי' פנימיות של המנורה גם ר"ת של א"ל מ"ול פ"ני ה"מנורה י"אירו גימטר' ענ"ו מרמז לקשר אותם לבחי' ענוה ונבאר עוד שעיקר בחי' המנורה שהיה בבהמ"ק שע"י שבעת הנרות נמשך קדושה לכנ"י ולשבעה מדות קדושות שלהן ולוה גמר אומר הכ' ויעש כן אהרן כן הוא לשון דוגמא שע"י קדושתו של אהרן שהיה מקשר שבעה מדות קדושות לבחי' ענוה כן המשיך אור וקדושה לכנ"י ולשבעה מדות הקדושות ולזה העיר רש"י ז"ל בפירושו להגיד שבחו של אהרן שלא שינה להגיד הוא לשון המשכה כמו ששמעתי מהרב הגאון דק"ק אפטא זצוק"ל נבג"מ וזהו להגיד שבחו של אהרן שלא שינה מחמת שלא שינה במעשה המנורה והיה מקשר ז' מדות קדושות לבחי' ענוה ע"כ המשיך אור וקדושה לכללות ולמדותיהן והענין הזה יש לרמוז בפ' וזה מעשה המנורה מקשה זהב והוא עפ"י הדברים הנאמרים באמת לעיל שבחי' המנורה הוא לקשר השבעה מדות קדושות בבחי' ענוה בחי' חכמה בחי' יוד דלית בה שום התחברות אותיות רק נקודה אחת וזהו מקשה זהב חתיכה אחת מרומז על בחי' יוד כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה שכפי גודל מעלת משרע"ה כן היה מדת הענוה שלו וזהו כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה ודוק היטיב: ויען יהושע וגו' אדוני משה כלאם.

פירש"י תנם לבית הכלא לפי שהיו מתנבאים משה מת ויהושע מכניס הענין הוא כי צריך כל אדם לתקן קומתו להיות מרכבה לשכינה להיות שם הוי"ה שורה בכל בחי' שבעה מידותיו שהם כנגד ז' ימי הבנין ואו הוא למעלה ממדריגת המלאכים ומרומז זה כי זיין פעמים שם העצם ב"ה גימ' ב"פ מלאך וכשאדם בא למדריגת אדם השלם ואעפ"כ הוא שפל בעיניו נבזה בעיניו נמאס ומחזיק עצמו שעדיין לא הגיע למדריגה הזאת בשלימות להיות גבוה ממדריגת המלאכים אז הוא בבחי' מלאך ואינו בא לבחי' מיתה כלל כמו מלאך כמ"ש בגמרא אין אדם מת וחצי תאוותו בידו פ"א אדם השלם אינו בא לבחי' מיתה רק כשחצי תאוותו בידו היינו כשמוחזק בדעתו שעדיין לא בא לבחי' שלימות תאוותו ותשוקתו להשלים כל אבריו שיהיה מרכבה לו ית' להיות גבוה ממדריגת המלאכים וזה היה מדריגת משרע"ה שאמר ונחנו מה שלא הגיע לבחי' שלימות ויהושע בהיות שהיה יודע בבחי' משרע"ה שתקן כל ז' מדותיו בשלימות אמיתית להיות מרכבה לשכינה והיה, למעלה ממדריגת המלאכים ואעפ"כ היה מוחלט בדעתו שלא בא לשלימות תאוותו ותשוקתו והוא רק בבחי' מלאך שאין זה עדיין בחי' שלימות ע"כ לא יתכן לכנות לו בחי' מיתה לזה אמר אדוני משה כלא"ם אותיות מלאך היינו שאתה חשוב בעיניך רק בבחי' מלאך בחי' חצי תאוותו לא בבחי' שלימות וא"כ האיך אמרו עליך משה מת כנ"ל לזה אמר תנם לבית הכלא כפירש"י ז"ל לפי שהיו מתנבאים עליו בחי' מיתה שזה בלתי אפשרי: פרשת שלח שלח לך אנשים וגו' פירש"י לך לדעתך וכו' וצריך להבין מה הוא לדעתך וגם להבין הפסוק החזק הוא הרפה המעט הוא אם רב וגו' וי"ל מה הוא השינוי שכתב החזק הוא הרפה ולא אמר אם רפה כמו שנאמר המעט הוא אם רב וגו' שאם רעה וגו' אם במבצרים אצל כולם נאמר לשון אם וכאן נאמר רק באות ה"א ולהבין כ"ז נקדים תחלה להבין בפסוק ועתה יגדל נא כח אדנ"י וגו' ולכאורה מהראוי היה לומר כח הוי"ה כיון שצריך לעורר מדה"ר ולא מדה"ד אך הענין הוא עפ"י מאחז"ל על בהבראם בה"א בראם שהעולם נברא באות ה' פ"א שיעקר בריה"ע היתה בשביל לתקן החמשה מדות גדולה גבורה תפארת וכו' ולא רמא ימינא על שמאלא כדאיתא בזוה"ק היינו להפך החמשה מדות גשמיים לבחי' ה' מדות דקדושה היינו שחמשה מדות גשמיים נקראים יד עם חמשה אצבעות של שמאלא וצריך לארמא ימינא בחי' יד ימין בחי' ה' מדות דקדושה שיתגברו על בחי' גשמיים כידוע וזשאחז"ל למה נברא העולם באות ה"א לומר שאם חטא האדם אני אפתח לו פתח וכו' פ"א שאם ישוב האדם בתשובה יהיה נעשה מן אות חית שהוא מרמז על חטא אות ה"א בחי' ד"ו כזה ה' בחי' עשר בחי' יוד שנעשה מן ה' מדות גשמיים ה' מדות דקדושה ונעשה עשר בחי' יו"ד ונעשה מן שני ידות יד שמאל יד ימין שני פעמים י"ד גימ' כ"ח וזהו מרומז בפסוק בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ פ"א ה' שמים מרמז לבחי' ה' מדות רוחניים ה' ארץ מרמז לבחי' ה' מדות גשמיים ארציים לארמא ימינא על שמאלא כנ"ל בחי' ב' ידות וזהו בחי' כ"ח דעובדא דבראשית היינו שע"י מעשה ב"א שמרימים ימינא על שמאלא בחי' ב' ידות כנ"ל כביכול מוסיפין כח לפמליא של מעלה שמהפכים דינא לרחמי וזהו ועתה יגדל נא כח אדנ"י דייקא פ"א שיתגדל כ"ח בפמליא של מעלה ע"י בחי' אדנ"י בחי' דינ"א שנתהפך לרחמים כנ"ל וזהו מרומז בפסוק ת"נו עו"ז ל"א אלהים ר"ת ת"ל"ע גימ' ת"ק כי ע"י שנעשה מן ה' מדות גשמיים ה' מדות דקדושה וכל דבר שבקדושה אין

פחות מעשרה נעשה מן ה' חמשים ומן חמשים נעשה ת"ק בחי' תל"ע הנ"ל בחי' ת"נו ע"וז ל"אלהים בחי' הוספת כח לפמליא של מעלה בחי' ע"ל"ת תמיד העשויה בהר סיני וכ"ו מרומז בפרשה שלח לך אנשים פירש"י לך לדעתך פי' שתשלח אנשים שיהיה לך לדעתך היינו שיהיה בהם בחי' דעת להכניס החמשה מדות גשמיים לבחי' קדושה ויהיה נעשה מהם בחי' ל"ך גימ' חמשים כי הקדושה אין פחות מעשרה ומן ה' נעשה ל"ך וכן הזהיר להם משה ואמר עלו זה בנגב פי' שתעלו החמשה מדות גשמיים לבחי' דרום בחי' ימינא בחי' נגב שיהיה נעשה מן אותיות ג"ב היינו ה' אות נו"ן וזהו נ"ג"ב ומה יהיה בכם כח ועליתם את ההר זה א"י ע"י בחי' החזק הוא הרפה פי' שיהיה נעשה מבחי' ה' מדות גשמיים שהוא בחי' רפה יהיה נעשה החזק בחי' ה' מדות דקדושה שהוא בחי' חזק אמנם לכל זה צריכים להשיג תחלה בחי' ענוה לזה אמר יהושע בן נון טובה הארץ מאד מאד לרמז שטובה הוא להשיג לכל הבחי' דקדושה ע"י בחי' מאד מאד הוי שפל רוח בחי' ענוה יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: ועתה יגדל נא כח אדני וגו' להבין ענין הזכירו בכאן שם אדנ"י דווקא ולכאורה ה"ל להזכיר בתפלתו שם הויה ב"ה כדי להמשיך רחמים על ישראל בתפלתו ולמה הזכיר שם אדני בחי' דין אמנם הענין הוא ישראל עם קדושו המה מתקנים ומעלים בחי' מלכותו ית' ע"י מעשיהם ושמירת המצות שמקדשי' א"ע במעשה דיבור ומחשב' בקבלת עומ"ש בשלימות באהבה ויראה ועי"ז נתגדל ונתעלה בחי' מלכותו ית' ע"י מעשיהם של ישראל ובפרט ע"י שמירת שבת כראוי נתגדל מלכותו ית' כמאמר ישמחו במלכותך שומרי שבת וכו' שכשבת נתמלאה בחי' מלכות שם אדני במילואה גימטריא תרע"א ועם שם א"ל עולה גימ' שב"ת וזה היה ענין השנים עשר נשיאים נגד שנים עשר אותיות של שם אדנ"י במילואה ובהם הי' ארבעה דגלים נגד ארבעה אותיות העיקרים היינו דגל מחנה יהודה נגד אות א' ונכלל בו שני שבטים נגד אותיות מילואה היינו למד פא וכן דגל מחנה ראובן והחונים עליו נגד אות דל"ת במילואו ודגל מחנה אפרים נגד אותנו"ן מהשם וכו' כדאיתא ומרע"ה רצה להשתדל בהעלאת ובהתגדל מלכותו ית' שיכנסו לארץ ישראל בקדושה ובטהרה בקבלת עומ"ש בשלימות כדי שיתגדל מלכותו ית' ובחר נשיאי ישראל איש אחד לשבט שיכנסו ישראל כנ"ל אמנם אחר שקלקלו המרגלים בקבלת עומ"ש ונשאר רק יהושע בן נון למטה אפרים וכלב בן יפונה למחנה יהודה שהם מכוונים נגד אותיות נ"א מהשם היינו הושע למטה אפרים נגד אות נו"ן כנ"ל וכלב בן יפונה למטה יהודה נגד אות אלף כנ"ל ושאר האותיות לא נתקנו לכן התפלל משה רבינו ע"ה ועתה יגדל נ"א וגו' פי' שיתגדל מלכותו יתברך על ידי שני אותיות נ"א כי הנשיאים שהמה מכוונים נגדם תקנו אותם בקבלת עול מלכות שמים בשלימות בהכנסתם לארץ ישראל וכן יה"ר שנזכה לזה אכ"ר: או יאמר עד"ז ולכאורה יש לדקדק על תיבת נא שנראה כמיותר גם לכאורה אינו מובן כי משה היה רוצה לעורר מדת.

החסד למה התפלל בשם אדנ"י המורה על מדת גבורה ולא התפלל בשם הו"ה ב"ה המורה על מדת חסד ורחמים אך נוכל לומר עד"ז דהנה עיקר בחי' חסד ורחמים אינו שורה רק על מי שמקבל עליו עול מלכות שמים בשלימות היינו שמאמין באמו"ש שהבורא ית' הוא מנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות ועל כל תנועה ותנועה מן כל אבר ואבר ומתבונן בדעתו שלולי הבורא ית' מקור החיים ב"ה היה נותן לו חיות וכח באותו אבר

לא היה יכול להתנועע באותו אבר כלל ומזה יביט תמונת ה' בכל רגע ורגע ומקיים שויתי ה' לנגדי תמיד ומחמת זה יפול עליו גודל אימה ופחד ויראה ובושה והכנעה לפני הבו"ע ב"ה יה"ר שנזכה לבחי' יראה סו וכשהוא מקבל עליו עומ"ש בגודל אימה ופחד ויראה כנ"ל אז בא לבחי' ביטול במציאות לגמרי רק הבוב"ה משפיע עליו רוב רחמיו וחסדיו ממקור החסד והרחמים ונותן לו חיות בבחי' ואתה מחיה את כולם שיוכל להיות בבחי' קיום בעוה"ז ומי יתן וזכה לטעום מבחי' יראה סו ונוכל לקבל השפעת חסד ורחמים ממקור הרחמים מי"ב מכילין דרחמי ששם א"ל הוא מקור לכל המדות כמ"ש כמה פעמים והנה שם אדנ"י מרמז על בחי' קבלת עומ"ש בשלימות ויש בשם הזה י"ב אותיות במילואו מרמז על י"ב שבטים כשהם מקבלים עליהם עול מלכות שמים בשלימות שהוא שם אדנ"י במילואו אז יכולים להמשיך עליהם י"ב מכילין דרחמי רחום וחנון וכו' והנה בחי' ישראל היה בהם בחי' ד' דגלים והמה מרומזים נגד ד' אותיות של שם אדנ"י ושנים עשר שבטים מכוונים עד י"ב אותיות מליאו של אדנ"י מרמז שצריכים י"ב שבטים להמליך אותו עליהם ועול מלכותו יקבלו תמיד בגודל אימה ויראה ופחד שמרומז בד' אותיות של שם אדנ"י ובמילואו הם י"ב אותיות בלי שום הפסק בכל עת ובכל שעה כמאה"כ אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו וגו' וזה היה עיקר כוונת משרע"ה בשליחות המרגלים שנים עשר אנשי' לא"י כדי שיקבלו שם הי"ב אנשים עומ"ש בשלימות שמרומז בי"ב אותיות מילואים של שם אדנ"י כאמור למעלה לפי שבחי' ארץ ישראל מסוגלת לקבלת עומ"ש בשלימות באמת לאמתו לפי ששם הוא השראת השכינה בכדי להשפיע אח"כ בחי' קדושה זו לכללות ועי"ז יתמשך להם חסד ורחמים מי"ב מכילין דרחמי אכן כאשר מאסו המרגלים בבחי' א"י מאסו בבחי' קבלת עומ"ש ר"ל אז נפסק השפעת הצנור ממקור החסד והרחמים לכללות ישראל אכן משרע"ה חפצו ורצונו היה להחזיר עטרה ליושנה להמשיך השפעת הצנור ממקור החסד והרחמים לכללות ישראל ע"כ היה מוכרח ונצרך לבחי' המשכת קבלת.

עומ"ש בשלימות על כ"י בתחילה ואז יוכלו לקבל אח"כ השראת השכינה בחי' חסד ורחמים עליהם והתחלת הבנין של המשכת קבלת עומ"ש על כללות לא היה באפשרי כ"א ע"י דגל מחנה אפרים וע"י דגל מחנה יהודה כי יהושע משבט אפרים וכלב משבט יהודה לא מאסו בבחי' קבלת עומ"ש אדרבה קיבלו עליהם עומ"ש בשלימות בזה שלא נטו אחר עצת מרגלים ע"כ היה בקשת משרע"ה מבורא עולמים ב"ה שיתגדל ויתנשא שם אדנ"י במילואו ע"י קבלת עומ"ש בשלימות ע"י זכות יהושע וכלב שקבלו עליהם עול מלכותו באמת ובתמים בארץ הקדושה ויושפע בחי' זו בכללות כדי שישרה עליהם שכינתו שהוא בחי' המשכת שפע החסד והרחמים ממקורו בלי הפסק על כ"י וזהו כוונת הכתוב ועתה יגדל נא כח אדנ"י היינו שע"י בחי' נ"א שהוא מרמז על דגל מחנה יהודה שהוא כנגד אות א' משם אדנ"י ועל דגל מחנה אפרים שהוא דגל שלישי כנגד אות נו"ן מן שם אדנ"י פי שהנו"ן אות שלישי משם אדנ"י ע"י בחי' נ"א שהם שתי אותיות משם אדנ"י שהם מכוונים נגד ב' דגלים יהודה ואפרים יתגדל ויתנשא ויתקדש שם כח אדנ"י בחי' המשכת קבלת עומ"ש בשני דגלים האחרים ג"כ כמו ביהודה ואפרים ויתמלא השם ואז יהיה הוי"ה ארך אפים וגו' היינו שיהיה השראת חסד ורחמים ממקור החסד והרחמים כאמור למעל' לפי שאין מקור החסד שורה רק על מי שמקבל עליו מלכות

שמים בשלימות יהי רצון שנזכה במהרה לקבלת עול מלכות שמים שלימה ע"י בחי' א"י
אמן כן יהי רצון: פרשת קרח ויקח קרח בן יצהר וגו' פירש"י לקח א"ע לצד אחד וכו'
ד"א וכו' מה עשה כנס ר"נ ראשי סנהדראות והלבישן טליתות שכולן תכלת וכו' זו
שכולה תכלת לא תפטור א"ע וכו'.

ולהבין זה הנה כתיב והאלהים עשה שייראו מלפניו פי' שעיקר בריאת העולם היתה
בשביל עבודת האדם שתהיה לה' ביראה אמיתית וכמאמר בראשית בשביל היראה
שנקראת ראשית ואלמלא חטא האדם שגרם למסך ומבדיל בוודאי היתה בחי' יראה
אמיתית בכל אדם בלי שום הכנה ויגיעה כלל אמנם כאשר גרם החטא נעשה מסך
המבדיל, ומסתיר בחי' קדושה ויראה אמיתית מן האדם אמנם ה' ברוב רחמיו קדשנו
במצותיו ונתן לנו תורתו הקדושה ומצותיו הקדושים להאיר לנו עינינו ולהכין לבבינו
אל ה' שיוכל לשרות עלינו בחי' הקדושה ויראה אמיתית ע"י זיכוך רמ"ח אברים ושס"ה
גידים שיזדככו ע"י תורה ומצות תחילה היינו רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שהן בחי' אברין
דמלכא כי בלא זאת א"א לבא לבחי' יראה הוא בחי' נר"נ ואם אמור יאמר האדם א"כ
שכל כוונת הבוב"ה הוא רק לבא לבחי' יראה דווקא לכן אדבק א"ע רק במדת יראה
לבד ולמה לי שאר תורה ומצות וע"ו אמר הכ' לא יחבול רחים רכב כי נפש הוא חובל
ר"ל שמרמז על עצת היצה"ר זו שאמרנו שמצינו שבחי' יראה נקרא בחי' רוח כמאה"כ
והריחו ביראת ה' ובחי' אהבה נקרא רכב כי הוא רוכב על בחי' יראה וזהו שרמז הכ' לא
יחבול רחים ורכב רמז לב' בחי' אלו שלא יקח אותם בבחי' חבלה וגזילה בלי הכנה של
תורה ומצות כי נפש הוא חובל ר"ל שהוא כמו שרוצה לגזול נפש רוחני ואין בידו
ללוקחו רק ע"י לקיחת הגוף הגשמי כמו כן אי אפשר ליקח ב' בחי' אלו שהוא בחי' נר"נ
לבחי' תורה ומצות בלי הכנה כנ"ל ע"י רמ"ח מ"ע והוא בחי' אברין וכו' ולזה רמזו רז"ל
באמרם מי שטרח בע"ש יאכל בשבת כי שבת מרמז לבחי' יראה כידוע ומי שטרח בעצמו
לעשות כלי מוכן ומקודש קודם שבת ע"י תורה ומצות הוא יאכל בשבת ר"ל תשרה
עליו בחי' יראה וזה שאה"כ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה ויכל הוא
לשון תכלית ר"ל תכלית כוונת הבוב"ה במלאכתו אשר עשה הוא בשביל בחי' ביום
השביעי היינו להגיע לבחי' שבת בחי' יראה אמיתית כנ"ל וגם מרומז בפ' ימים יוצרו
ולו אחד בהם פי' שתכלית כל הימים שנוצרו הוא רק בשביל אחד בהם והוא יום השבת
בחי' יראה כנ"ל והתחלת הבחי' הוא בר"ח של מולד הלבנה המרמז לבחי' יראה כידוע
וזה שתקנו אנשי כנה"ג בסדר התפלה אתה יצרת עולמך מקדם כלית מלאכתך וגו' ור"ח
להם קבעת וכו' פי' שעיקר יצירת העולם היתה בשביל יום השביעי ור"ח המרמזים
לבחי' יראה וכ"ז מרומז בל"ב חוטין של ציצית ובהם חוט של תכלת שהל"ב חוטין
מרמזין על בחי' התורה ותרי"ג מצותיה שהיא ל"ב ליבא דעלמא (וכתיב אני ה' חוקר
לב ורחמנא ליבא בעי שלא תהיה בשעת עבודה הכוונה בלב רק מצד יראת עצמותו ית'
יראה פנימיות יראה עילאה כי אית יראה ואית יראה יראה תתאה ויראה עילאה יראה
תתאה נקרא בחי' אד"ני בחי' דלת ושער לבא ליראה עילאה ונקרא בחי' חית מלשון
חיתה ופחד כי יראה תתאה היא בחי' יראה חיצונית מיסורים וכל צרה שלא תבא שהוא
דבר בפ"ע אבל יראה עילאה היא מצד עצמותו ית' הוא בחי' חית אימא עילאה בחי' בינה
דרגא תמינאה מתתא לעילא ולכן אמר דהמע"ה שויתי ה' לנגדי תמיד היינו מצד

יראתעצמותו ית' מצד זה כי מימיני בל אמוט ונוכל לרמז זה בפ' ציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' שמצות ציצית שקולה נגד כל המצות פ"י שיש להסתכל בכל מצוה ומצוה מתרי"ג מצות על בחי' מצות ציצית שהוא ח' על ד' היינו ח' חוטין על ד' כנפות הוא יראה תתאה עם יראה עילאה והבחי' הזאת נקרא בחי' עיינין והסתכלות בכל מצוה ובמה הוה בלב הוא ל"ב נתיבות החכמה והוא בחי' אלף י"ו לעילא י"ו לתתא גימ' ל"ב וזהו עבודה בשלימות נקרא בחי' אחד ופסוקי היראה נמי מורין על יראת עצמותו ית'ש ולא משום יראת זולתו וזהו אחרי ה' אלהיכם תלכו ואותו תיראו וגו' וכן את ה' אלקיך תירא כולם לדבר אחד נתכוונו ופירושם אפילו אתם הולכים אחרי ה' אלהיכם אפילו הכי אותי תיראו מצד עצמותו ית' ולא משום יראת העונש ויש לרמז הג' בחי' של אחד הם ג' בחי' משה ואהרן ובניו משה הוא בחי' א' בחי' החכמה ואהרן הוא בחי' ח' בחי' בינה ולזה הוא משמש בשמונה בגדים ובניו הם בבחי' ד' ולזה הם משמשים בד' בגדים אבל קרח רצה ליקח הג' בחי' של אחד לצד עצמו ולא מצד עצמו ית' להתדבק מצד השם בעצמו כמ"ש ואתם הדבקים בה' ולזה אמר משה לקרח אתה וכל עדתך הנועדים בבחי' על ה' כלומר מצד זולתו ולא מצד עצמותו ית' ועל חטא זה שער ר"ח מכפר ולזה נאמר בו לה' חטאת דנודע שהוא מכפר בסוד מיעוט הירח שהוא הסתרת אור מלחזות בנועם ה' ולדבק בדביקות עצמותו ית' בעצמו וע"ז מרומז באגדת דרכב"ח תא ואחוי לך בלועי דקרח וכו' ומהדר להו מתלתין יומין לתלתין יומין וכו' ר"ל מר"ח לר"ח כי ר"ל בלועי דקרח שעבדות קרח להבוב"ה לא היתה מן המובחר רק בלועי בעבודתו הנאת עצמו ולזה מהדר מר"ח לר"ח שאזי השעיר מכפר על החטא שעבד עבודה שאינה נק' לה' כנ"ל ועל בחי' עבדות מן המובחר נאמר והרמות ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר וזה נרמז בתפלת מוסף דר"ח זכרון לכולם יהיו ותשועת נפשם מיד שונא היינו שיזכו לעבדות ה' על דרגא פנימאה שהוא יראה עילאה מצד עצמותו ית' ולא יראה תתאה מצד יסורים או שונא רק נזכה להיות מעובדי ה' באמת בלא שפתי מרמה) שיהיה הכנה לבחי' חוט של תכלת בחי' יראה כנ"ל וזה היה טעות של קרח ומרומז בפסוק ויקח קרח נטריקון קדושת ר"ח היינו שלקח בחי' יראה בלי הכנה של תורה ומצות ופירש"י שלקח עצמו לצד אחד ר"ל לבחי' שבת הנקרא אחד בהם כנ"ל וזהו שרמז למשרע"ה בטלית שכולה תכלת ר"ל כולה בחי' יראה בלי קבלת עול תורה ומצות ולמד ק"ו מה טלית וכו' חוט אחד של תכלת פוטרנו וכו' כיון לטעות הנ"ל ואמר אם שעיקר היגיעה של תורה ומצות הוא רק בשביל היראה א"כ אדבק ואעבוד לה' בבחי' יראה לבד ובזה טעה כי אי אפשר להגיע לאמיתית היראה כ"א דווקא ע"י תורה ומצות כנ"ל והוא רצה להיות כ"ג ולא היה גופו מזדכך בהכנה כמו אהרן הכהן ובאמת מי שצריך ליכנס לפני ולפנים לעולמות עליונים כל כך צריך הכנה גדולה מאוד בקדושה ובטהרה יתירה יה"ר שנזכה להזדככות שע"י תורה ומצות אכ"ר: א"י ויקח קרח איתא במדרש מה לקח לקח רע לעצמו ומה ראה קרח לשטות זה והלא פיקח היה וכו' לקח ר"נ ראשי סנהדראות והלבישן טליתות שכולן תכלת ולכאורה יש לדקדק בלשון המדרש מהו הלשון מקח רע ומהו הוא הסיבה דווקא מחמת הטליתות ונראה לבאר עפ"י מה שנקדים לבאר מה דאמרינן בברכות דק"ש המחזש בטובו בכל יום תמיד מע"ב כאמור לעושה אורים גדולים כל"ח וצריך להבין מהו הראיה מן הפסוק הזה שבכל יום

הוא מחדש אורם והא קי"ל דעושה לשעבר משמע ונ"ל עפ"י מוסר ודרך לעבדות הבוב"ה דהנה ידוע שבני אדם מוסיפין כח וגבורה בפמליא של מעלה כמאה"כ תנו עוז לאלהים וגו' ובמה הן מוסיפין כח הנ"ל הוא באמונה כשאדם מאמין באמונ"ש שהכל תלוי ברצונו ית' ופועל כרצונו בכל העולמות ועם כל הנאצלים והנבראים והיצורים והנעשים ולשדד כל המערכות הכל כרצונו וכשאדם ידמה זאת תמיד ברעיונו בלי הפסק ובלי היסח הדעת כלל יבא לו פחד ויראה עליונה ומתפחד ומתירא מפניו בגין דאיהו רב ושליט עיקרא ושרשא דכל עלמין והוא אסתר לכל עלמין והוא בגו כלעלמין ולית אתר פנוי מיניה וזאת היראה הוא רצונו ית' וכוונת הבריאה זאת היתה כמאה"כ והאלהים עשה שייראו מלפניו וכשהאדם בבחי' היראה כזו הגם שהעולם נברא בשם אלהים שהוא הטבע אף עפ"כ כשאדם מאמין באמו"ש שהוא אדון כל ומשגיח על כל בפרט ופועל הכל כרצונו וירא ומתפחד מאת הבורא ית"ש יראת הרוממות אזי הוא למעלה מן הטבע ומוסיפין כח וגבורה היינו להשפיע אורות חדשים בעולמות עליונים ותחתונים כי הוא למעלה מן הטבע וזה ג"כ כוונת הכתוב ואם בריאה יברא ה' פ"ל כי בריאה אותיות ביראה היינו כשהאדם הוא בבחי' יראת הרוממות כנ"ל אז הוא למעלה מן הטבע וגורם בזה ומוסיפין כנ"ל שיברא ה' בכל העולמות אורות חדשים ומפני זה נאמר בבריאות העולם ויעש אלהים את שני המאורות לשון נקבה כי אז היתה בבחי' נוקבא וכאן כתיב לעושה אורים כי עתה הוא בחי' דכר למעלה מהטבע וזהו ג"כ כוונת מאמרם ז"ל שאמר הקב"ה לאברהם צא מאצטגנינות שלך אברם אינו מוליד אבל אברהם מוליד היינו כדבר האמור למעלה צא מן בחי' הטבע כי ניתוסף לך ה"א בשמך ובחי' ה"א היא למעלה מן הטבע כנודע ובבחי' זו תוכל להוליד אך אי אפשר לבא לזו הבחי' שיהיה למעלה מהטבע כ"א שיהיה בבחי' יראה עילאה ובבחי' אמת שכל כוונתו לא יהיה להנאת עצמו רק לה' לבדו שע"ז יתגדל ויתקדש שם שמים וזאת הבחי' הוא בחי' חי"ת כנודע שעוה"ז הוא בבחי' זיין כמאה"כ כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וגו' וזאת היא בחי' זיין ימים כידוע ז' ימי הבנין ובחי' עוה"ב הוא בחי' חי"ת כי עולם הב"א בגימטרי' ח' וזה כוונת מצות ציצית שמונה חוטיין כנודע לרמז על בחי' הנ"ל וזהו מרמז מצות תכלת בציצית היינו שאמרו חז"ל תכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד היינו שבבחי' חי"ת יבוא לבחי' יראה עילאה המרומז בכה"כ ולכן האדם שהוא בבחי' יראה עילאה בחי' חי"ת הוא למעלה מן הטבע שהוא בחי' זיין כי ח' הוא במספר יותר מזו וזהו ג"כ כוונת השבח המלך המרומם לבדו מאז פ"ל כשאדם מכוין בכל מעשיו להגדיל ולהמליך את השם הנכבד והנורא לבדו אז הוא בבחי' חי"ת גימט' א"ז לרמז על הבחי' הנ"ל וגם לרמז על אותו האיש שהוא בבחי' חי"ת הוא ראוי למלוך ולוה בא מאמר המדרש ואמר וקרח שפיקח היה מה וכו' היינו שהיה יודע שבעוה"ז שהוא בבחי' זיין ראוי שימלוך משרע"ה מחמת שהוא היה בבחי' חי"ת ואהרן הכהן יהיה בחי' כ"ג והוא היה רוצה ג"כ לעשות דבר שהוא למעלה מן הטבע היינו שתפס בחי' חי"ת הנ"ל אך שלא היתה כוונתו באמת בשביל שיתגדל ויתקדש שם הנכבד והנורא רק היה דורש לכבוד עצמו וזה הוא מדת שקר ונרמז בשמו קר"ח אותיות ק"ר והחליף אות שין באות חית היינו שרצה לתפוס בחי' חי"ת באופן שק"ר ולפי שלא היתה כוונתו באמת נתהפך לרע לו וזהו כוונת המדרש שלקח מק"ח רע גימט' חי"ת במילואו ומחמת שכוונתו

היה רק לעצמו ולא שיתקדש שם שמים לכך נתהפך לרע לו ובאופן זה ראיתי פי' הפסוק בוקר ויודע ה' את אשר לו בספר פנים יפות היינו שיודיע ה' מי שכוונתו היתה רק לו להנאת עצמו הנ"ל ואת הקדוש היינו מי שכוונתו בשביל שיתגדל ויתקדש שמו ית' ודפח"ח השי"ת יזכנו להיות מהעובדים באהבה ויראה אמיתית בשלימות אכי"ר: בוקר ויודע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו קודם שנבאר זה הפ' מוכרחים אנו לפרש פסוק הקודם לזה ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ולכאורה לישנא דויקח קרח אינו מובן מה לקח הגם שדרז"ל שלקח טלית שכולה תכלת אך קשה האיך רמיזא זאת באורייתא ואונקלוס תרגם ואתפלג וזה ג"כ אינו מובן שתיבת ויקח יהיה פירושו ואתפלג אך נוכל לומר עד"ז דהנה צריך להבין מפני מה נשתנה תכלת למצות ציצית מכל שאר הצבעונים דהנה אמרו רז"ל שתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכה"כ ולהבין הרמז מה שרמזו רז"ל בג' דמיונות אלו בד"ז דהנה יש ג' לבושין מחשבה דיבור ומעשה וצריך האדם לקדש ולטהר ג' לבושין אלו היינו שיהיה תמיד מחשבתו דבוקה בהבוב"ה וכל דיבוריו ומעשיו יהיה רק בתורה ומצות ומע"ט לעשות בזה נ"ה ליוצרו ובוראו וזהו שרמזו רז"ל בג' דמיונות הנ"ל שבחי' תכלת מרמז עליהם שצריך האדם לקדש ולטהר ג' לבושין הנ"ל וע"י הכנף פתיל תכלת שעושה ורואה אותם תמיד יוכל לבא לבחי' קדושה עליונה בג' לבושין הנ"ל ובזה כלול כל התורה והמצות כמאה"כ זאת התורה אדם פי' זאת כלל כל התורה הוא בחי' אדם מרמז על ג' בחי' מדו"מ לפי שאותיות אל"ף במילואו הוא אותיות פלא לשון מכוסה לרמז על המחשבה שהיא מכוסה ובחי' התקשרות ג' לבושין אלו למקורם א"א רק ע"י פתיל תכלת שעושה בהכנף לבד כמאה"כ וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' אבל בטלית שכולה תכלת א"א לבא לבחי' קדושה עליונה בג' לבושין הנ"ל לפי שבבחי' תורה אינו רשאי להוסיף ולא לגרוע כמאה"כ לא תוסיפו ולא תגרעו וכו' וקרח היה רוצה להמשיך בחי' קדושה עליונה בג' לבושין הנ"ל ע"י טלית שכולה תכלת וזה אינו באפשרי כלל וזה מרומז בפ' ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי יצהר קהת לוי גימט' תכלת ו' אות ו' מרמז על בחי' המשכה כנודע וג' שמות אלו יצהר קהת לוי מרמז על ג' לבושין אלו הנ"ל פי' שקרח היה רוצה להמשיך בחי' קדושה עליונה בג' לבושין הנ"ל ע"י טלית שכולה תכלת וזהו אינו באפשרי ולא די שלא בא לבחי' התקשרות עי"ז אלא שעוד היה נפרד מבחי' קדושה עי"ז וזהו שת"א ואתפלג עי"ז היה בחי' התחלקות מבחי' קדושה עליונה רק שהתורה כתבה ע"ש סופה דהנה כל הבחי' חטאים ר"ל שיש לאדם סוף כל סוף נעשה מהם זכיות ע"י יסורים וגלגולים רבים עד אין חקר עכ"פ מוכרחים להעשות זכיות כמ"ש המגיד זללה"ה.

על הפ' והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה עקב לשון סוף כמו שהעקב הוא בסוף הגוף היינו שסוף הדבר שתהיו מוכרחים לשמוע את המשפטים האלו וזה כוונת הפ' ויקח היינו שסוף הדבר יהיה בחי' קיחה בחי' התקשרות אעפ"י שלע"ע היא בחי' ואתפלג אבל לבסוף יהיה בחי' דביקות וזהו בוקר ויודע ה' את אשר לו היינו בחי' בוקר הוא ימות המשיח בחי' בוקר אור אז יהיה ויודע ה' את אשר לו בחי' קדושה עליונה בבחי' מחשבה ואת הקדוש והקריב אליו בבחי' דיבור ואת אשר יבחר בו יקריב אליו בבחי' מעשה שאז יצרפו ויזדככו כל הבחי' חטא ועון ויעשה מהם זכיות אעפ"י שכעת הם בחי'

התרחקות גי לבושין אלו ע"י מעשה קרח אבל לימות המשיח יתקרבו כולם לבחי' קדושה ב"ב אכ"ר.

או יאמר עד"ז דהנה עיקר העבודה הוא בחי' קבלת, עומ"ש בשלימות שהיא בחי' יראה אמיתית היינו לקבל עליו עול מלכותו ית' בגודל אימה ויראה מפחד ה' ומהדר גאונו בכל עת ובכל רגע כמאה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד ואמר אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו וגו' כי זה כל האדם שיהיה תמיד יראת ה' על פניו כמאה"כ סוף דבר וכו' את האלהים ירא וכו' כי זה כל האדם ועיקר הבחי' הגורמת שיהיה דבוק תמיד בבחי' יראה כזו והבחי' יראה יהיה קיום אצלו הוא רק ע"י בחי' הכנעה אמיתית היינו שיתבונן תמיד בשכלו שוה הבחי' יראה הוא רק חסד ה' שמשפיע לו בחי' יראה זו ולא מצד מעשיו הטובים זכה לכ"ז ואז כשהוא בבחי' הכנעה זו ממשיך עליו השראת זיו שכינתו ית' כמאה"כ אני אשכון את דכא ומחמת זה הוא דבוק תמיד לבחי' יראה מבו"ע ב"ה ע"י ההמשכות וקבלת עומ"ש עליו שהוא השראת זיו שכינתו ית' אבל כשיש לו בחי' גסות הרוח ח"ו היינו שסובר בדעתו שמצד מעשיו זכה לבחי' יראה כזו אז גורם בחי' הסתלקות הקדושה ר"ל כמ"ש אין אני והוא וכו' ונפרד מבחי' יראה שהוא בחי' קבלת עמ"ש בשלימות שמרומז בשם אדנ"י ית' ואיתא בכתבי האריז"ל ששם אדנ"י מרמז על שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים ושרי עשרות אות א' הוא כנגד שרי אלפים אות ד' נתחלף באות ק' בא"ת ב"ש מרמז על שרי מאות נון מרמז על שרי חמשים יוד מרמז על שרי עשרות וכך איתא בכתבים והנה אות א' שהיא כנגד שרי אלפים מרמז על מה שצריך להתבונן תמיד ולידע שהבחי' קבלת עמ"ש שם אדנ"י ית' שהוא בחי' יראה עילאה הוא רק חסד מבו"ע ב"ה שהוא אלופו של עולם וע"ז מרמז אות א' בחי' שרי אלפים וכשאין לו התבוננות זה שהוא רק חסד ה' אז גורם בחי' הסתלקות אות א' משם אדנ"י ונשאר רק בחי' דין ר"ל ג' אותיות אחרונות משם הנ"ל והכלל שעיקר העבדות הוא לידע בידיעה אמיתיות שזה שהוא דבוק לבו"ע עד שנקרא אלהינו הוא רק מאתו ית' שהוא משפיע לו בחי' יראה זו וזה מרומז בפ' שמע ישראל היינו שזה שהשם נקרא אלהינו הוא רק ה' אחד משפיע עלינו יראה שזהו רק בידי שמים ומ"ש בגמרא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (המכוון הוא חסר).

דבר אל בנ"י וקח מאתם מטה מטה וגו' שנים עשר מטות. להבין ענין המטות הנה ידוע שעיקר בריה"ע היתה בגין דיתקרי רחום וכו' היינו שישתלשלו לעוה"ז הי"ג מכילין דרחמי ובמה ישתלשלו הי"ג מכילין דרחמי אין זה כ"א ע"י צדיקים ע"י שמדבקים א"ע במדותיו כמאה"כ ובו תדבק ודרז"ל מה הוא רחום כו' שע"ז ממשיכים מכילין דרחמי לעוה"ז וזה בראשי"ת בשביל צדיקים שנקראו ראשית ואיתא בתיקוני זוהר בראשית י"ג לחושבן זעיר דחנוך היינו בשבילם וכדי שימשיכו י"ג מכילין דרחמי לעוה"ז בשביל זה.

נברא העולם והתחלת המשכת הרחמים בכלל היה ע"י אבות אברהם יצחק ויעקב ואח"כ בפרטיות ע"י שנים עשר שבטים בשנים עשר ראשי חדשים שנתחדשו בבחי' לבנה בחי' כנסת ישראל ומאירה מאור החמה כידוע וממשיכים שנים עשר מדות הרחמים כי מדות הרחמים הם שנים עשר ושם אל הוא כללי לכן אחר שהמגפה נעצרה לפי שעה רצה

הקב"ה שיתבטל מכל וכל ע"כ צוה הקב"ה שימשיכו השנים עשר מדות הרחמים ע"י שנים עשר מטות כנ"ל וד"ל שנזכה לזה אכיה"ר: פרשת חקת וידבר ה' וגו' זאת חקת התורה וגו' להבין למה נאמרה פרשת פרה אחר מחלוקת קרח ואצל פרשת מיתת מרים שהיתה זמן רב אחר כידוע גם להבין איך טעה משרע"ה כ"כ להכות הסלע ולא לדבר אליו הנה ידוע שעיקר בריה"ע היתה בבחי' חסד בגין דיתקרי רחום וכו' וכמאה"כ עולם חסד יבנה ועד לא ברא עלמא ברא תשובה ומחויבים אנחנו בזה באמו"ש ועי"ז כי הוא רחום וחנון ורוצה בתשובה ומקבל שבים נתחזק לשוב בתשובה שלימה לה' היינו לעזוב את בחי' מעשים ודיבורים שהמה לא לה' ולקבל עליו לקדש עצמו מהיום והלאה בכל האברים ובפרט את הפה לשומרו שלא לדבר דיבורים אשר לא לה' המה ומלאכול כל מאכל שיש בו ספק איסור ולסתום את פיו מכל בחי' אשר לא לה' הוא כמאמר פה סתום פה פתוח פי' כשיש לאדם פה סתום מלהשתמש בו לדברים אשר לא לה' המה אז יהיה לו פתח פתוח שיפתחו לו מן השמים השפעה שפע רב טוב וקדושה וכל צרופי אותיות שיצאו מפיו הטהור ימשיכו כל הטובות וישועות קדושות כמאה"כ אמרת אלוה צרופה וגו' ר"ל שע"י צרופי אותיות של אמרי פיו הקדוש והטהור ימשיך בחי' אלקות בחי' קדושה כנ"ל מבחי' פה פתוח בחי' חכמה שבו נקודת פתח אבל אם ח"ו יש לו תחילה פה פתוח לכל דברים גשמיים אשר לא לה' המה אז ח"ו נעשה פה סתום מהמשכת בחי' קדושה מלמעלה רק עכ"פ לא יתיאש האדם החוטא ח"ו כי אם יאמין באמו"ש שהבוב"ה רוצה בתשובה וכו' כי רחום וחנון.

הוא ואדרבה יאמין שאפילו בחי' נפילה שיש לו בעבודתו ית' הוא ג"כ בחי' חסד כדי להעלותו וכו' כדי שיוכנע לבבו מאוד ויושפל בבחי' שפלות וענוה להיות בבחי' תול"ע לפני השי"ת ועי"ז ישוב אל ה' בלב שלם ובוודאי יקבלו ועל זה הדרך נוכל להוסיף קצת פירוש במה שפירשנו ברמז הפ' תביאמו ותטעמו בהר נחלתך וגו' ואיתא בכוונות ת"ב י"א מ"ו והוא תיקון הפגם ע"כ ופירשתי ת"ב לשון תשובה י"א מ"ו ר"ל י"א פעמים מ"ו גימטרי' תולע פי' שע"י בחי' תולע בחי' שפלות ישוב בתשובה ומרומז עוד שי"א פעמים מ"ו גימטרי' סתום מרמז כשיהיה לו פה סתום כנ"ל אזי יוכל להגיע לבחי' ת"ב בחי' תשובה ולבחי' פה פתוח כנ"ל ומרומז בפ' מ"כון ל"שבתך פ"עלת י"ה ר"ת גימטרי' פ"פ מרמז לשני בחי' פה פה סתום פה פתוח כנ"ל ר"ל שע"י בחי' פה סתום בחי' תשובה בוודאי יקבלו ה' ית' ברוב רחמיו ויפתח לו בחי' פה פתוח הנ"ל ומכ"ש הצדיקים גמורים ששומרים פיהם ולשונם בקדושה וטהרה ולפעמים נופלים ממדרגתם יאמינו בה' שבחי' חסד הוא להעלותם לתשובה עילאה יותר ויחזרו בתשובה על הנפילה וימשיכו שפע רב ע"י צרופי אותיות שיצאומפיהם וזשא"ה ודברתם אל הסלע ונתן מימיו ר"ל סלע גימ' פ"פ היינו שע"י דיבור בלבד שיהיה בבחי' פ"פ פה סתום פה פתוח יתן מימיו בחי' מים בחי' חסד ורב טוב אמנם מחמת שמה' היתה זאת לכן פגם משרע"ה בבחי' פה ע"י שאמר שמעו נא המורים רק שתכף ומיד נזכר משה ע"ז וחזר בתשובה שלימה לפניו ית' ולכן מחמת שהאיש משה היה ענו מאוד לא האמין בעצמו שאיש כמוהו יוכל לפעול בבחי' דיבור בלבד את בחי' מים בחי' חסד עליון כי פגם בבחי' פה סתום כנ"ל ולכן הכה את הסלע וע"ז אמר לו השי"ת שעכ"פ היה לך להקדישני היינו להאמין שאני מקבל שבים ובוודאי מחלתי לך תכף ע"י התשובה שעשית לפני והיית יכול להמשיך בחי' מים ע"י

הדיבור בלבד ועיקר התחזקות בתשובה הוא בבחי' חסדי אבות כמאמר זכור לעבדיך לאברהם ליצחק ליעקב בחי' אמ"ר א"ש מ"ים ר"וח בחי' חסד גבורה תפארת ובכח התשובה נתהפך בחי' גבורה לבחי' חסד כמאמר שהזדונות נעשו לו כזכיות וכ"ז מרומז בפ' פרה אדומה המרמזת לבחי' תשובה וזשאה"כ זאת חקת התורה אשר צוה ה' וגו' חקת מרמזת לג' אבות כי הק' מתחלפת לג' שהם ממוצא אחד ונעשה חג"ת נוטריקון בחי' ג' אבות הנ"ל אשר צוה ה' לאמ"ר ג"כ ר"ת אש מים רוח מרמז ג"כ לג' אבות הנ"ל ר"ל שע"י בחי' חסדי אבות המרומז בתיבת חקת ובתיבת לאמר יתחזקו ישראל ויקחו אליך פרה אדומה בחי' תשובה שמרומז בפרה שהפ' מרמזת לאות ב' שהם ממוצא אחד ונעשה בר"ה ס"ת של ל"ב נשב"ר ונדכ"ה גם ברה גימטר' או"ר מרמז לבחי' אור של תשובה שבא ע"י לב נשבר ונדכה בחי' שפלות כמאה"כ דלותי ולי יהושיע ר"ל ע"י דלותי בחי' דלות ושפלות בחי' ענוה בא לו הישועה גם תיבת פרה שמרמז לבחי' תשובה לב נשבר ונדכה גימטר' מנצפך עם ה' אותיות ויש ב' בחי' מנצפך סתום ופתוח היינו שמנצפך שבאמצע האותיות שהוא מקודם למנצפך שבסוף האותיות נקרא פתוח לרמז שבתחילה צריך להיות הפה פתוח לדבר בתוה"ק ובמצותיו ית' ואח"כ יהיה מנצפך שבסוף האותיות היינו לאחר הדיבור יהיה בבחי' סתום בחי' כיסוי לדיבור מלשון ציפוי למזבח וזהו מנצפך צופים אמרו מרמז לבחי' ציפוי הנ"ל גם בתיבת אדומה רמז ג"כ בחי' תשובה שע"י בחי' ג' אבות הנ"ל כי אדומה נכתבה בתורה אדמה חסר ו' והוא אותיות א"מ ד"ה ר"ל שע"י אם בחי' תשובה כי בינה בחי' תשובה נקראת אימא עילאה נעשה ד"ה היינו מן ד' בחי' דלותי נעשה בחי' ולי י"הושיע בחי' ה' בחי' תשובה עילאה וגמר אומר הכ' ע"י מה יהיה החיזוק לתשובה ע"י תמימה אשר אין בה מום וגו' כדאיתא בזוה"ק תמימה זה אברהם אשר אין בה מום זה יצחק אשר לא עלה עליה עול זה יעקב ר"ל החיזוק יהיה ע"י בחי' ג' אבות הנ"ל וזהו בחי' פר"ה הוא התשובה מעשיה בחוץ ר"ל שהתשובה נעשית ע"י מעשה חוץ בחי' חיצונים והוא מטהר את הטמאים ומטמא את הטהורים היינו מי שחטא ע"י בחי' שכחה ששכח בגדולת השי"ת לזה התשובה מטהרת אותו מטומאתו אבל מי שחוטא ע"מ לשוב ואין מספיקין בידו לעשות תשובה לזה התשובה מטמאת את הטהורים כי נשאר טמא ח"ו ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת וגו' ר"ל שיקחו לחוטא מעפר מבחי' עפר בחי' שפלות וענוה שהוא שורף את החטא ונתן עליו מים חיים אל כל"י ר"ת כהנים לויים ישראלים מרמז לבחי' ג' אבות הנ"ל שעל ידם נעשה התשובה כנ"ל וזהו שאמר הכתוב ואת קדשי בני ישראל לא תחללו היינו כי ר"ת של ק"דשי בני ישראל גימ' הוי"ה אלהים היינו שע"י בחי' תשובה וקדושה נתהפך ממה"ד בחי' אלהים למדת הרחמים בחי' הוי"ה וע"ז הזהיר הקב"ה שלא יחללו בני ישראל את הבחי' קדשי בני ישראל בחי' תשובה כמרומז בפרשת פרה כנ"ל ולכן נאמרה פרשת פרה אחר מעשה קרח שחלל בבחי' תשובה ובחי' לב נשבר ונדכה בחי' פרה בחי' שפלות והיה לו גסות הרוק לכן הזהיר הקב"ה אח"כ לישראל במעשה פרה מעשה התשובה כנ"ל ונסמכה מיתת מרים לפרשת פרה לומר מה פרה מכפרת וכו' פי' מיתת הצדיקים היינו מה שהצדיקים נופלים לפעמים ממדרגתם הוא בחי' חסד ג"כ כנ"ל כדי להעלותם לתשובה עילאה שנזכה לזה אכ"ר: עוד נוכל לומר פי' הכתוב בענין אחר עפ"י הכ' ישראל אשר בך אתפאר כי נודע שבחי' ישראל

הוא במעלה יתירה מבחי' יעקב וחטא העגל היה עיקר הפגם בבחי' ישראל כנודע ולזה הוצרכו לתקן פגם הזה במה שיהיו נקראים בשם ישראל ולבא לבחי' אבות כי בי חש"ק וכמרומו בתבת חש"ק חולם שבא קמץ המרומו לשלשה אבות כנודע ולזה הוצרכו התיקון לבא לבחי' אבות ועיקר בחי' ישראל הוא זרח בחושך אור לישרים היינו שאפילו במקום חושך יש שם בהירות השכינה כמאה"כ אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו וגו' ולזה מרמו שם ישראל גימט' אור חושך לרמו שאפילו במקום חושך אור יהו"ה להם לפי שמלא כה"כ וזה עיקר התיקון וזה כוונת הכ' וידבר ה' אל משה לאמר זאת חקת התורה היינו שאמר לו הקב"ה למשה כשתרצה לתקן את ישראל שיוכלו לבא לבחי' אבות המרומו בתבת חש"ק כאמור למעלה ותבת חש"ק גימ' זא"ת לזה תראו שיתקנו בחי' ישראל וזהו ויקחו אליך פי' אליך גימט' ישראל כי כף כפופה עולה לפי חשבון מנצפך ת"ק היינו שיתקנו ויתחזקו בחי' ישראל במה שידעו שה' הוא מלא כה"כ שאפילו במקום חושך ה' אור לו שע"ז מרמו תיבת ישראל גימט' אור חושך כנ"ל ובזה יוכלו לבא לבחי' אבות המרומו בפ' כי בי חש"ק כאמור למעלה: או יאמר פירוש הפסוק עד"ז כי זאת נודע שבחי' ישראל היא בחי' עליונה כמאה"כ ישראל אשר בך אתפאר פי' אימת הם בבחי' ישראל כשהם בבחי' אשר בך אתפאר במעשים הטובים ובשעה שעמדו ישראל על הר סיני היו מכונים בשם ישראל כי אז פסקה זוהמתן והשיגו השגות גדולות ובאו לבחי' אבות הקדושים לחמשים שערי קדושה שזה בחי' אבות כמאה"כ רק באבותך חש"ק ר"ת ח"משים ש"ערי ק"דושה וכשחטאו בעגל נפלו מבחי' זו ונפגם השם ישראל כמאה"כ אנא חטא העם הזה וגו' ולתקן זאת צריך מתחילה לתקן השם ישראל והיינו שצריך לידע כי ה' מלא כה"כ ולית אתר פנוי מניה ועי"ז יבא לבחי' ישראל ולזה מכוין הפ' זאת חקת התורה כשתחפוץ לבא לבחי' אבות שהם בבחי' חש"ק חמשים שערי קדושה גימטריא זאת יכול להיות עז"ה היינו ויקחו אליך תראה לתקן בחי' ישראל גימטריא אליך כנ"ל יהי רצון שנזכה לזה אכ"ר: (עוד דרושים מפ' זו תמצא בפ' פרה) על כן יאמרו המושלים בואו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון איתא בגמרא אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מ"ד ע"כ יאמרו המושלים וכו'.

המושלים אלו המושלים ביצרים בואו חשבון בואו ונחשב חשבוננו של עולם הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה אם אתה עושה כן תבנה בעוה"ז ותכונן לעוה"ב ע"כ ולכאורה יש לדקדק לפי הדרש של ר"ש בר נחמני האיך תלוי זה בכבישת סיחון ונראה בתחילה לפרש הכ' זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר ויקחו אליך פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול דהנה איתא בפרקי אבות ר' ינאי אומר אין בידינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים ופירוש הרע"ב אין בידינו כלומר שאין הדבר ידוע לנו מפני מה דרך רשעים צלחה והצדיקים מדוכאים ביסורים וכבקשת מרע"ה הודיעני נא את דרכיך מפני מה רשע וטוב לו צדיק ורע לו וצל"ד מ"מ אדבר נוהג כן אך נראה דבאמת אם היה העולם בשלימות היה העולם נוהג כסדר הנכון רשע ורע לו צדיק וטוב לו אך מחמת שהעולם אינו בשלימות לכך העולם נוהג שלא כסדר ומ"מ אין העולם בשלימות מחמת חטא נחש ועגל אין להעולם הזדככות בשלימות שיוכל כל אחד לבא לדביקו' הבוב"ה כמאה"כ ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו' כי חטא נחש ועגל שמורה לכל הדורות וכמובא בספר תוי"י כי אותיות עג"ל מרמו על ע"ריות

ג"זל ל"ה"ר ומחמת זה לא היו בשלימות וע"ז מרמז בחי' פרה אדומה שהיא באה על חטא העגל שהיא מטהרת את הטמאים ומטמאת את הטהורים היינו כמבואר למעלה מחמת חטא נחש ועגל ולכך העולם נוהג שלא כסדר שמטהרת את הטמאים היינו רשע וטוב לו ומטמאת את הטהורים היינו צדיק ורע לו ועפ"ז נוכל לרמז בפ' זאת חקת התורה זאת הוא לשון מיעוט וחקת הוא לישנא דמזוני כד"א ותתן טרף לביתה וחוק לנערותה כלומר אם תרצה לידע טעם הדבר מ"מ נחסר ונתמעט מזונות של לומדי תורה היינו צדיק ורע לו ע"ז גמר אומר ויקחו אליך פרה אדומה פ"י תוכל להבין זאת מבחי' פרה אדומה שהיא באה על חטא העגל ומטהרת את הטמאים וכו'.

מחמת חטא נחש ועגל אין העולם כסדר הנכון אבל באמת אם היו העולים זוכים להזדככות בשלימות בוודאי היה העולם כסדר הנכון אך התיקון לזה שיוכל כ"א לבא להזדככות בשלימות הוא שיעסוק בתורה ועבודה וג"ח ולהפך אותיות עגל לטוב היינו ע"בודה ג"ח ל"ימוד התורה ועד"ז נוכל לפרש הכ' ויהי כעלות המנחה ויקרב אליהו ויאמר ענני וגו' כי מנחה גימט' עגל כלומר אחר שנעשה ונתקן בחי' עגל הרע ונתהפך לטוב בעבודה ג"ח לימוד תורה אז ויקרב אליהו ויאמר ענני ועתה נבוא לביאור הכ' ע"כ יאמרו המושלים היינו העושים משל לטוב שתכף כשנכנס בו היצה"ר לפתות אותו בדברים הנרמזים באותיות עג"ל היינו עריות גזל לה"ר עושים מזה משל לטוב עבודה ג"ח לימוד תורה ומהפכים האותיות לקדושה היינו שעושים מן ע' עבודה ומן ג' ג"ח ומן ל' לימוד מזה יכול לבא לחשבון טוב הפסד מצוה כנגד שכרה וכו' וכ"ז דווקא אחר כבישת סיחון שקודם שנכנסו לקצת א"י לא היו ישראל במדריגה זו אך אחר שנכנסו לקצת א"י זכו למדרגה זו כי אז באו לבחי' יראה בשלימות כמאה"כ היום הזה אחל תת פחדך ויראתך על פני וגו' והבן יהי רצון שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: פרשת בלק וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל ויגר מואב מפני העם מאוד כי רב הוא הנה כבר עמדנו בזה שלכאור' נראה כתרתי דסתרתי אהדדי שבתחילה אמר שסיבת יראת מואב מפני ב"י מחמת את אשר עשה ישראל וגו' היינו שנצחו מלחמת סיחון ועוג שלא כדרך הטבע וכפירש"י ואח"כ אמר כי רב הוא תולה סיבת יראת מואב מחמת ריבוי העם אך נראה דהנה כתיב סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם כי תכלית הבריאה היה רק בשביל היראה כמ"ש והאלהים עשה שיראו מלפניו ואמרו חז"ל שכל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה כי הבוב"ה מסר התנהגות העולם בחי' חסר ורחמים אל היראה שמי שיש לו יראה אמיתית בשלימות הוא מושל ביראת אלהים וכמ"ש חז"ל ע"פ צדיק מושל ביראת אלהים מי מושל בי צדיק שהקב"ה גוזר וצדיק מבטל או יאמר כי הבוב"ה נקרא כל כי הוא מקור כל הנבראים וחיות של כל הנבראים כמ"ש ואתה מחיה את כולם וכמו שמסרו לנו אכה"ג על חיינו המסורים בידך וזה פ"י הפ' ומלכותו בכל משלה שמי שיש לו יראה אמיתית יש לו ממשלה בכל ומשפיעים שפע חיים וברכה לעולם כמ"ש כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם ועפ"י"ז בחי' יראה נקראת אבן שתיה שממנה הושתת העולם שהוא נקודה של עולם וירושלים וא"י סמוך לה כי שם הוא משכן היראה וזהו מאמר הגמרא כל הדר בארץ ישראל וכו' והנה קודם שכבשו ישראל ארץ סיחון ועוג לא היו המואבים מתפחדים מפני ב"י מחמת אזהרת הקב"ה אל תצר את מואב אף שהיו ב"י נראים לפניהם מזוינים עכ"ז

לא עלתה להם שום ריעותא מזה ומזה הבינו שאין להם לירא מפניהם וזה היה להם בזכות לוט שהלך עם אברהם כמ"ש וילך אתו לוט אך אחר שכבשו ארץ סיחון ועוג ונכנסו לקצת א"י שאז באו ליראה בשלימות כמ"ש היום הזה אחל תת פחדך ויראתך וגו' וכמו שדיברנו מזה במקום אחר אז נכנסה היראה והפחד בלבבם של המואבים כי מחמת זה יכולים ב"י ג"כ לשלוט עליהם וכמו שביארנו למעלה ע"פ ומלכותו בכל משלה ועתה נבא לביאור הפ' וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי היינו שכבשו ארץ סיחון ועוג ונכנסו לקצת א"י ובאו ליראה בשלימות אז ויגר מואב מפני העם מאוד כי מחמת זה יהיו יכולים ג"כ לשלוט עליהם וזהו כי רב הוא שבאו לבחי' רב בחי' יראה בשלימות שמי שיש לו יראה אמיתית יש לו ממשלה בכל והוא בבחי' רב וכאמור ובמה יוכל האדם לבוא לבחי' יראה ע"י בושא יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: או יאמר דהנה לכאורה יש לדקדק בפסוק זה כי לאו רישא סיפא ולא סיפא רישא מתחילה אמר שהפחד של בלק היה מחמת שראה מה שעשו ישראל לשני המלכים הגדולים ואח"כ אמר שהפחד היה מחמת שעם ב"י רבים המה מה לי אם רבים אם מועטין מאחר שנצחו לשני המלכים הגדולים האלו ראוי לו לפחד ונ"ל ענין זה במה שנבאר מקודם פי' הפ' אחות לנו קטנה ושדים אין לה הנה בהשקפה הראשונה לא ידענו המכוון בפסוק זה ונראה לפרש ע"פ הפ' אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ואמרז"ל בהבראם באברהם כי נודע שעיקר בריאת שמים וארץ היה בכ"ב אותיות התורה וכמאה"כ בדבר ה' שמים נעשו וכמאה"כ ואהיה אצלו אמון א"ת אמון אלא אומן כמאמר הזוה"ק באורייתא ברא קוב"ה עלמא ובאורייתא מתנהג עלמא היינו בכ"ב אותיות התורה שהם נכללים בה' מוצאות הפה וזהו בה' בראם היינו בכ"ב אותיות התורה היוצאים מה' מוצאות הפה ברא עלמא וזהו עיקר לראות שיהיה דיבורו של אדם ופיו תמיד בקדושה שלא לחלל ח"ו פיו במאכלים יתרים ודיבורים בדברים בטלים ושלא לדבר שקר ח"ו כמאמר הזוה"ק ע"פ כל עמל אדם לפיהו בגין דלא נטר ליה וזהו כוונת הפסוק שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר כי זאת נודע שעיקר הדיבור בשלימות הוא לשון הקודש וגם דווקא בארץ הקדושה אבל בחוצה לארץ מתגבר לשון שקר וזהו כוונת הפסוק שפת אמת תכון לעד כוננת לשון עבר לא נאמר אלא תכון לשון עתיד מחמת שזה עתיד להיות כשיהיה הדיבור בשלימות בבחי' אמת אבל לא עכשיו כי כאן לשון שקר מתגברת ולזה כוונת רז"ל אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבה"כ כי זאת ידוע שבתי כנסיות יש בהם מבחי' קדושת ארץ ישראל כמאחז"ל עתידין כל בתי כנסיות שילכו לארץ ישראל מחמת שיש בהם מבחי' קדושת א"י ולעתיד יתקבצו לשרשם ולזה ילכו לא"י ומחמת זה אין תפלתו של אדם נשמעת בחוצה לארץ אלא בבה"כ שמחמת קדושתה יכול הדיבור להיות בשלימות כמו בארץ ישראל אך העיקר הוא שלא להפריד ח"ו דבוריו ופיו ומחשבתו מהקדושה כי זה הוא עיקר שלימות האדם להיות מחשבתו דבוקה בהשי"ת תמיד כמאה"כ ויהי האדם לנפש חיה ות"א לרוח ממללא והוא לשון הקודש היינו לדבר אמת ולא לדבר שקר כל עיקר שלא להוציא ח"ו הכ"ב אותיות חוץ לקדושה ולזה אותיות אמת כלליות של הכ"ב אותיות ראש תוך סוף ולזה כוון הכתוב האותי לא תראו היינו שצריך ליראה וליפחד מהאותיות הקדושים שלא להפרידם ח"ו מבחי' הקדושה וזהו בחי' רוח הקודש וזהו שאנו מבקשים א"ל ת"שליכנו מ"לפניך ר"ת

א"מת ורוח קדשיך א"ל ת"קח מ"מנו ג"כ ר"ת אמת היינו שבבחי' אמת יכולים לבא לבחי' רוח הקודש וזה ג"כ מה שאנו מתפללים וטה"ר לבנו לעבדך באמת טה"ר בגימ' רו"ח היינו לרמוז על הדבר האמור למעלה שע"י בחי' אמת יכול לבא לבחי' רוח הקודש רוח ממללא וזהו בחי' האבות הקדושים וזאת ידוע שאות שין מרמז לבחי' אבות שין דתלת ראשין מרמז לתלת אבהן ולוה ב' של יעקב הוא שין באת בש וק' של יצחק הוא ד' באת בש והמם של אברהם הוא יוד באת בש לרמז על שם שד"י הוא שם ההשפעה כמאה"כ ואל שדי יתן לכם רחמים לשון שדים המשפיעים חלב לתינוק וזהו פי' הפסוק אחות לנו קטנה וגו' פי' עכשיו הדביקות להבורא ב"ה הוא קטן למאוד אחות לשון דביקות והתחברות והוא עתה בבחי' קטנה מחמת התגברות השקר ולזה ושדים אין לה שאין אנחנו יכולים להשפיע עלינו אכן אי"ה בא"י יהיה הדיבור בשלימות בלה"ק ואז יהיה ג"כ בחי' שדים בחי' השפעה רוח ממללא כנ"ל כי שם יוכלו לבא לבחי' אבות כנ"ל ולזה ושד"י"ם בגימ' שי"ן במילואו ושין מרמז לתלת אבהן כנ"ל וזאת נודע כי ארץ סיחון ועוג הוא מעבר לירדן יריחו ויריחו הוא לשון ירח וירח הוא בחי' דיבור כי כמו שהירח לית לה מגרמה כלום רק שהיא מקבלת אורה מאור השמש אשר מאיר לתוכה כך הדיבור צריך להיות דבוק אל המחשבה שלא להפריד הדיבור מן המחשבה כנ"ל ולזה כשבאו ישראל לארץ סיחון ועוג התחיל להתנוצץ אור קדושת א"י עליהם והתחילו לתקן הדיבור שיהיה בשלימות כי עיקר בחי' לשון הקודש הוא בבחי' ארץ הקדושה ובזה הם יכולים לכבוש ולשלוט וזהו וירא בלק את כל אשר עשה ישראל לאמרי היינו שכבשו ארץ סיחון ועוג ששם יכולים לתקן בחי' הדיבור ויוכלו לכבוש ואפשר שע"ז מרמז תיבת לאמ"רי היינו בחי' האמי"רה והדיבור לרמז על האמור למעלה וזהו ויגר מואב מפני העם מאוד כי רב הוא היינו בבחי' ר"ב הו"א בגימ' רו"ח לרמז שהיה להם השפעת רוח הקודש ולשון הקודש וע"י זה יוכלו לכבוש ולשלוט ומפני זה היה ירא מפניהם והשי"ת יזכנו להיות דבקים במחשבה וד"בור בהבורא ב"ה כיר"א: מה טובו אוהליך יעקב וגו' הנה עיקר בריה"ע היתה בגין דיתקרי רחום וכו' ובכל דבר יש חסד השי"ת וזה עיקר עבודת האדם להסתכל תמיד בכ"מ שיש בחי' אור וקדושה ובחי' חיים ואפילו בבחי' נפילת האדם בבחי' גשמיות יש חסד השי"ת להעלותו לבחי' תשובה וזהו ואתם הדבקים בה' וגו' ר"ל שתמיד יהיה האדם דבוק באותה בחי' לראות ולהסתכל בבחי' חיות של הבב"ה שבכל דבר וזהו נקרא בחי' עין טובה שהיה לא"א ע"ה כמאמר חז"ל עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה וע"י מה יכולים להגיע לבחי' עין טובה ע"י נפש שפלה ורוח נמוכה פי' שבתחילה צריך האדם להרגיל א"ע בבחי' נפש שפלה היינו למעט בתענוגי עוה"ז להסתפק עצמו במיעוט שהוא רק ההכרח לחיות נפשו לעבודת השי"ת ושלא לרדוף אחר המותרות ואז ממילא יהיה לו רוח נמוכה בחי' שפלות כמאה"כ ואכלת ושבעת ורם לבבך וגו' ר"ל שע"י מותרות אכילה ושתייה ושאר תענוגי עוה"ז בא לו בחי' גסות וכמו שהיה בלעם רודף אחר הכבוד ושאר תענוגים בבחי' נפש רחבה ועי"ז היה לו רוח גבוה ועין רעה אבל א"א ע"ה שהיה לו בחי' נפש שפלה שלא היה רודף אחר הכבוד ותענוגי עוה"ז עי"ז תיקן בחי' נפש והיה לו רוח נמוכה בחי' רוח ועין טובה בחי' נשמה וזשאה"כ נר ה' נשמת אדם וגו' ר"ל שע"י נ"ר היינו נ"פ ר"ח של ה' שמתקנים מגיעים לבחי' נשמת אדם בחי' נשמה (ועתה נבא אל הביאור למה שמצינו

בתחילה אמר הקב"ה לבלעם לא תלך עמהם ואח"כ כששלח בלק שרים רבים ונכבדים מאלה אמר אם לקרוא לך באו האנשים קום לך אתם האיך שייך שינוי רצון ח"ו אצל הבוב"ה אך נראה דהנה רצון הבוב"ה היה שבלעם ג"כ יברך את ישראל וכמו שמצינו בפ' שבירך את ישראל אך שלא היה יכול להיות' קיום בברכתו לחול על ישראל מחמת שהיה משוקע מאוד בסט"א ומדות רעות שלו עין רעה ונפש רחבה ורוח גבוה ומחמת זה לא היה באפשר שיברך את ישראל רק אח"כ כשהיה לו בושא לפני שרי בלק כמ"ש אל האתון לו יש חרב בידי כי עתה הרגתיך והיה לו בושא גדולה באותה שעה כמו שפירש"י ז"ל ומחמת אותה הבושא נסתלק ממנו קצת המדות רעות שלו עד שהיה יכול להיות קיום בברכתו שיברך את ישראל וזה פי' הכתוב ויגל ה' את עיני בלעם וירא מלאך ה' וגו' שלכאורה תמוה האיך אפשר שטמא כזה יוכל להסתכל בפני מלאך אך ע"י הבושא הגדולה שהיה לו באותה שעה נסתלק ממנו קצת המדות רעות שלו והיה יכול להסתכל בפני המלאך וזה פי' הפ' ויגל ה' את עיני בלעם ויגל הוא לשון הסרה כמו ויגל יעקב את האבן פי' שסר ממנו קצת המדות רעות שלו עין רעה ומחמת זה היה יכול להסתכל בפני המלאך ולהיות קיום בברכתו ועתה נבא לביאור בתחילה כששלח בלק שרים שלא היו מכובדים כ"כ והיה גלוי וידוע לפני הקב"ה שלא יהיה לו בושא כ"כ בפניהם שיסתלק ממנו קצת המדות רעות שלו ולהיות קיום בברכתו לא נתן לו רשות להלוך עמהם רק אח"כ כששלח בלק שרים רבים ונכבדים מאלה והיה גלוי לפני השי"ת שיהיה לו בושא גדולה לפניהם אז אמר לו אם לקרוא לך באו האנשים קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה ועוד אמר לו שוב אל בלק וכה תדבר כי עתה יכול להיות קיום בברכתו לחול על ישראל כנ"ל] וזהו שכאשר רצה ה' את ישראל ע"י בלעם אמר לו השי"ת אם לקרוא לך באו האנשים קום לך אתם ואך את הדבר אשר אדבר אליך אותו תעשה פי' שיעשה קצת תיקון לבחינותיו הרעים שהם עין רעה וכו' כדי שיוכל לשרות עליו רוח קדוש בחי' קדושה והוא לא עשה כן רק הלך כמו שהיה וזשאה"כ ויחר אף אלהים כי הולך הוא ר"ל הולך כמו שהוא בלי שום שינוי לטובה ולכן ויתצב מלאך ה' לשטן לו וכן אמר לו אנכי יצאתי לשטן וגו' שט"ן ר"ת שפילה טובה נמוכה מרמז לשלשה בחי' טובים הנ"ל שרמז לו המלאך שיתקן.

כנ"ל וכן הזהיר לו עוד פעם שנית ואמר לו לך עם האנשים ואפס את הדבר וגו' ולכאורה מלת ואפס אין לו פירוש ולפי דרכינו ניחא שמלת אפס הוא מלשון מיעוט ר"ל שיסיר מעליו הג' בחי' רעים שיש בו שיוכל לשרות עליו בחי' קדושהו"ע"ז הוא עמד ברשעתו רק שמחמת אהבת ה' את עמו השרה עליו רוח הקודש כדי שיברכם ולכן וישא עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו וגו' ופירש"י שאין פתחיהן מכוונין זה כנגד זה וכו' פי' שראה בלעם שיש לישראל אותה בחי' טובה של עין טובה עד שאין פתחיהן מכוונין זה כנגד זה פי' שאין להם בחי' התנגדות שהוא בחי' עין רעה אלא אדרבה כולם רואים זא"ז בבחי' עין טובה לכן וישא משלו ויאמר מה טובו אוהליך יעקב וגו' ר"ל שבחי' נ"ר היינו נפש שפלה ורוח נמוכה הוא בחי' אוהל לבחי' עין טובה בחי' נשמה שהוא בחי' ישראל גימטרי' אור חושך שבעין טובה רואין בחי' אור גם במקום חושך וכן אמר בלעם לבלק לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים פי' מה שיעשה העם הזה לעמך הוא בעבור שיהיה להם בחי' אחרית הימים פי' שישראל מה שעושים בעוה"ז כל כוונתם

הוא לאחרית הימים שמתקנים א"ע ליכנס לטרקלין ולא שיהיה להם תענוג בעוה"ז רק העיקר הוא לזכות לחיי עוה"ב וזהו אראנו ולא עתה ר"ל שאני רואה שהם עושים שלא לקבל שכר עתה כמאחז"ל היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם אשורנו ולא קרוב פי' שהוא בעיניו לא קרוב שאינו מצפה לקבל שכר תיכף רק לעוה"ב יה"ר שנזכה לבחי' שלשה המדות הטובים בחי' נר"ן בשלימות כן יהי רצון: יזל מים מדליו וגו' וירם מאגג מלכו ותנשא מלכותו ות"א ותתנטל מלכותיה וי"ל למה לא מתרגם ותתרום מלכותיה להבין זה הנה ידוע מאחז"ל כל המתגאה אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו פי' שהשכינה מסתלקת ממנו כמאמר אין אני והוא יכולים לדור כאחת כי עיקר השראת השכינה הוא את דכא ושפל רוח ועיקר קבלת עומ"ש הוא ע"י בחי' ענוה ולב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה ואז אין לו בחי' שכחה כי ע"י השראת השכינה בחי' מלכותו נשפע על העולם כל טובה וברכה ושפע וחיים כמו שאמר המגיד ז"ל על מאחז"ל אין מזל לישראל פי' בחי' אי"ן בחי' ענוה הוא המול לישראל היינו כשישראל המה בבחי' אי"ן בחי' ענוה אז אותה בחי' אי"ן הוא מוזיל וממשיך ומשפיע על העולם כל טוב שפע וברכה וחיים כי ע"י שמקבלים עליהם ע"י ענוה בחי' קבלת עומ"ש בשלימות ודביקים לקדושה ממילא בא להם כל טוב ונסתמו ונסתלקו מהם כל המקטריגים שאה"כ ויאבק איש עמו עד עלות השחר פי' על דרך דאיתא בזוהר הקדוש ע"פ שחורה אני ונאווה יו"ד דלית ביה חיורא כלל פי' היא בחי' ענוה שאין רואה בעצמו שום לובן ומעלה מרוב שפלותו בקרבו וזהו ויאבק איש עמו עד עלות השח"ר פי' שהיה לו מלחמות ממקטריגים עד שהגיע לבחי' ומעלות היו"ד היינו בחי' השחר בחי' ענוה בשלימות והשראת השכינה אז נסתלקו כל המקטריגים ונמשך לו מזל ושפע וברכה וזהו פי' הפסוק יזל מים מדליו וגו' פי' יזל הוא בחי' מזל של ישראל הוא מדליו בחי' ד"ל בחי' ענוה בחי' שחורה דלית ביה חיורא כלל ועי"ז וזרעו במים רבים נמשך לו שפע רב וחיים וכו' וירם מאגג מלכו פי' אבל אם נתרום לבו בקרבו בבחי' אגג מלכו בחי' עמלק בחי' גאווה וגסות הרוח אז יתנשא מלכותו ות"א ותתנטל מלכותיה פי' שיתנטל בחי' מלכותו ית' בחי' השראת השכינה מעליו ונסתלק ח"ו בחי' מז"ל אבל הישראל היו בשלימות הענוה בחי' שחורה בחי' יוד ונסתלקו המקטריגים ונהפך קללתו לברכה עד עולם כיה"ר אמן: פרשת פינחס וידבר ה' אל משה לאמר פינחס בן אלעזר, וגו' בקנאו את קנאתי וגו' הנני נותן לו את בריתי שלום ודקדק האו"ח למה כתב הסיבה שהוא בקנאו את קנאתי באמצע ב' פרטי המסובב שהם השיב את חמתי וגו' ולא כליתי וגו' שהיה לו לומר בקנאו את קנאתי בתוכם השיב את חמתי וגו' ולא כליתי וגו' או ט"ה השיב את חמתי וגו' ולא כליתי וגו' בקנאו את קנאתי וגו' ונ"ל עז"ה דהנה עיקר בחי' קדושה והשראת השכינה הוא ע"י בחי' ענוה כמאה"כ רק באבותיך חשק ה' וגו' פי' ע"י בחי' ר"ק שהיה באבותיך בחי' מיעוט וענוה שהיה באבות עי"ז חשק בהם כמאה"כ לא מרובכם חשק ה' בכם כי אתם המעט ודרז"ל ע"י שממעטין עצמיכם לפני וכו' וזהו עיקר היחוד והנחת רוח שעי"ז הם נכרים ועי"ז הוא ממשיך ברכה וקדושה שעושים צינור לקדושה כי ברכה לשון בריכה וזה נקרא יחוד ברכה וקדושה כי בחי' ענוה היא בחי' יוד ויוד הוא בחי' יחוד ואח"כ כשממשיך ברכה וקדושה נקרא יחוד ברכה קדושה אבל בלא היחוד הנ"ל נקרא ק"ב חרובין מחמת שהוא בלא יוד בחי' ענוה ויחוד עי"ז נקרא קב חרובין כמ"ש בזוה"ק כי

מי שיש לו בחי' גסות כתיב אותו לא אוכל אין אני והוא יכולין לדור שהיא היפוך הבחי' יחוד הנ"ל והנה פינחס אפילו קודם שזכה שתעצר המגפה על ידו היה לו ג"כ בחי' ענוה ולכן כתיב וירא פינחס מלא ביוד פ'י שהיה לו בחי' ענוה בחי' יוד קטנה שבאותיות ואח"כ ויקח רמח בידו היינו בחי' היחוד רמ"ח תיבות דק"ש וגם רמ"ח גימטר' אברהם מרמז ג"כ על בחי' ענוה שאמר ואנכי עפר ואפר ויבא אחר איש ישראל פ'י שלא היה לו בחי' גסות בחי' קדומה רק בחי' אחר בחי' ענוה אל הקבה פ'י שבא לבחי' יחוד ברכה קדושה ר"ת גימטר' הקב"ה ועי"ז זכה שנעצר המגפה על ידו ולכך וידקור את שניהם ואף אחר שזכה שתעשה ע"י פעולה גדולה כזו ולכאורה היה יכול לבא מזה לבחי' גסות אעפ"כ אדרבה בא לבחי' ענוה יתירה מקודם וזה פינחס בן אלעזר ביו"ד בחי' ענוה יתירה השיב את חמתי מעל ב"י ר"ל שהשיב מעליהם בחי' חימה גימטר' ג"ס מלהיות על ב"י בחי' גסות אעפ"י שנעשה ע"י פעולה גדולה היינו בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי אעפ"כ היה לו ענוה לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום יה"ר שנזכה לזה אכי"ר: עוד נראה ליישב קושיית אוה"ח הנ"ל עפ"י הגמרא מפני מה נשתנה שער של ר"ח שנאמר בו חטאת לה' אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח וזהו חטאת לה' וכבר הקשו המפורשים מהו הלשון הביאו עלי כפרה ועי"ש בדבריהם גם דברי הזוה"ק שאמר הביאו עלי כפרה בגין דיתבסם מה דעלוי כד"א שרפים עומדים ממעל לו עכ"ל וכפשוטו אין לו פ'י כלל אכן אען ואומר גם אנכי מה שיש לרמז בזה ע"פ מוסר ונבאר מקודם הפ' פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון והנה זהו כלל גדול בעבודת השי"ת שצריך כל איש ישראל להאמין באמונה שלמה שהבוב"ה אחד יחיד ומיוחד בתכלית היחוד שאין כמוהו בשום פנים והוא לבדו אלהינו היה הוה ויהיה מנהיג ובורא לכל הברואים ומשגיח עליהם בפרטי פרטות והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים וכשבא לבחי' אמונה זו אין לחפוז ולהשתוקק לשום דבר בעולם רק יהיה כל חפצו ומגמתו והשתוקקותו למלאות רצון הבורא ית' ולא לחפוז יותר מרצון הבורא ית"ש כי צריך להאמין אם היה רצון הבורא ית' לתת לו זה הדבר בוודאי היה נותן לו בלתי מניעה ואם אין בזה רצון הבורא למה יגע א"ע להבל ולריק ללא יועיל וזה כוונת חז"ל שאמרו איזהו עשיר השמח בחלקו היינו ששמח ברצון הבורא ואינו חפץ יותר וכמאמר הזוה"ק ומשביע לכל חי רצון מיכלא דמסכני דאינון שבעין מרצון הבורא ית' ולא מגו מכלי ומשתי סגי עכ"ל וזהו כלל גדול שלא להשתוקק רק לרצון הבורא ית' ולא להתאות לשום תאוות עוה"ז יתירה כי זאת נודע שטבע הטוב להטיב וכמאחז"ל יותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק וזה הוא עיקר בריה"ע בגין דיתקרי רחום וכו' וצריך האדם לתלות העדר הדבר וחסרונו בעצמו של המקבל כמאמרם ז"ל הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי וכדאמרינן בתפלת ר"ה הטוב והמטיב לרעים ולטובים כי בוודאי טבע הטוב להטיב לכל כאשר היה כוונת בריה"ע רק כשבא ההשפעה אל המקבל היא נשתנה לפי ערך הכלים אשר הוכנו לקבל ההשפעה וזהו הרעותי את מעשי וקפחתי את פרנסתי וזהו העיקר שיהיה רצונו כרצון הבורא ית"ש ולא יחפוז יותר מרצונו ח"ו ומי שח"ו משתוקק יותר מרצון הבורא ית' זאת הבחי' נקראת עלי כי הוא רוצה שיהיה כביכול ממעל לרצונו ית' וזהו שכתוב בעדת קרח בהצותם על ה' הנועדים על ה' כי רצון הבורא גזרה שלא יהיה בהם בחי' כהונה והם רצו שיהיה בהם

בח'י כהונה וזהו על ה' ממעל לרצונו כביכול ולזה הירח בשעה שקטרגה על החמה ואמרה א"א לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד ורצתה להרבות אורה שלא כרצונו ית"ש ומפני זה נתמעט אורה ולזה ציוה הקב"ה להביא שעיר לתקן הדבר הזה ולרמוז שאין לחפוץ יותר ממה שגזר השי"ת ולזה שעיר גימט' שרף לרמז כי ההשתוקקות יותר מרצון הבורא ב"ה אין ממש וקיום בדבר הזה כי כלה ונשרפה וזה מרומז בזה"ק בגין דיתבסם מה דעלוי היינו שבזה השעירמתקן מה שיש לו תשוקה ממעל לרצון הבורא ית' וזהו בח'י עלי כנ"ל כד"א שרפים עומדים ממעל לו היינו שהרצון שהוא ממעל לרצונו ית' הוא נשרף כנ"ל ועיקר בח'י התחדשות ותקון הלבנה הוא במה שמונין לה לר"ח ולמועדים וקידוש החודש תלוי בב"ד כשאומרים מקודש החדש כמו שדרוז"ל על הפ' החודש הזה לכם והענין הוא כך כי כל איש ישראל צריך להרחיק א"ע מהטבעיות ומתאוות הגופנים כנ"ל אך להשתוקק בכל לבו ונפשו רק לרצון הבוב"ה ולידע שברצונו ית' תלוי הכל וברצונו ית' הוא מנהיג כל העולמות עליונים ותחתונים כמאה"כ ה' ברצונך העמדתה להררי עוז ולזה מונין ישראל ללבנה לידע כמו הלבנה מחמת שרצתה יותר מרצון הבורא ועי"ז נתמעט אורה ע"כ צריכים אנו ב"י ליהרר מתאוות המותרות ולהתרחק מטבעיות רק תשוקתנו יהיה לקבל עלינו רצונו ית' בשמחה כי בידו ית"ש לשדד המערכות ולפעול הכל כרצונו ית"ש וזהו שאנו אומרים בברכת קידוש הלבנה וללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה וכו' היינו שאנו מייחלים ומצפים לתפארת כמו הלבנה שהיא כעת במיעוט אור ועתידה להתחדש באור גדול והעיקר הוא להתרחק ולברוח מהטבעיות וגופניות בתכלית הריחוק לקרב את עצמו לבחי' לבנה שהתחדשות שלה יהיה מחוץ לדרך הטבע ולהתרחק מבחי' שמש כי המשוקעים מאוד רק בטבעיות ובתאוות מונים לשמש כי השמש מרמז לטבעיות כי כמו שנבראת באורה כן הוא עתה כמאז ולא נתמעט ולא נתרבה אורה כלל וכדאיתא בספר קדושת לוי על חנוכה שמש ידע מבואו פי' כי היא בבחי' חק אחד כאשר גזר לה הש"י בעת בריאתה כן היא גם עתה אבל הלבנה אינה כן כי פעמים באה בארוכה פעמים באה בקצרה ולכן צריכים רק לראות לגשת אל הקודש להשתוקק לרצונו ית' ולדבק בעשר קדושות הרמוזים במשנה קדושת א"י קדושת הר הבית וההיכל כמאה"כ והתפללו אליך דרך ארצם וזהו כוונת הפסוק וירא פינחס בן אלעזר וגו' ויקח רמ"ח בידו היינו שיצא מחוץ לדרך הטבע ודבק א"ע בעשר קדושות הנ"ל ולזה פינחס מלא ביוד לרמז על עשר קדושות הנ"ל ולזה כיוונו רז"ל פינחס זה אליהו כי פינחס אליהו גימטר' עשר פעמים שם העצם ית"ש לרמז שיצא מן הטבע ומסר נפשו על קדושת שמו ית' ולא פחד ולא זע מכל כ"ד אלף שהיה בשבטו של שמעון וחבטן בקרקע לרמז לנו שצריך להתרחק מבחי' שמש שהוא בח'י טבעיות וזה שאמר קח את כל ראשי העם והוקע אותם לה' נגד השמש היינו שיהיו מתנגדים לבחי' השמש היינו להתרחק מהטבעיות מכל וכל וזהו כוונת הפ' וידבר וגו' פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל ב"י היינו שהראה להם שצריך להתרחק מבחי' חמה שהוא בח'י טבעיות כאמור למעלה מחמת בקנאו את קנאתי בתוכם ולא נתיירא כלל ומחמת זה שב חרון אף ה' מישראל ולא כליתי את ב"י בקנאתי לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום יה"ר שנזכה לבחי' הסתפקות

ולקבל עלינו לעשות רצון הבורא ית' בשמחה אכי"ר: עוד נוכל לומר שהתורה מרמזה לנו בכאן דרך מוסר והלוך לעבודת הבורא, וקודם לזה נבאר הפ' הנה אנכי שולח לכם.

את אליה הנביא לפני וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם ויש לדקדק למה לא כתיב לשון אשלח את אליהו אך נ"ל עד"ז דהנה עיקר עבדות השי"ת הוא לדעת כי ה' הוא האלהים כמאה"כ וידעת היום והשבות אל לבבך כ' ה' הוא האלהים וגו' היינו להבין ולהשכיל תמיד אפ"ל בעת התגברות הדינים יחשוב שבוודאי הוא חסד מאת הבורא ית' כדי להחזיר אותו בתשובה ויהיה לו לב נשבר ונדכה ומזה ההתבוננות יתהפך מדה"ד למדה"ר מחמת שמחליט בדעתו שמדה"ד הזה הוא מדה"ר וחסדי הבורא ית' ובזה ממתיק הדינים ונעשה בחי' חסדים ורחמים וזהו צדיקים מהפכין מדה"ד למדה"ר כנ"ל וגם צריך להבין תמיד אפילו בעת התגברות החסדים ורחמים עליו יחשוב שיכול להיות שיש בזה בחי' גבורה כמאה"כ ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו לכן צריך להיות לבו של אדם נכנע ונשבר תמיד מגודל אימה ופחד ויראה מבו"ע ית' וכמה צריך האדם ליבוש ולהכלם מהבורא"ה בעת השפעת רחמים עליו והוא לא שוה לזה וזהו עיקר עבדות ה' בבחי' דעת התחברות חו"ג אך הסיבה להשגת בחי' דעת כזה א"א בלתי עזר הבורא ית' והסיבה ששיגי עזראלקי ממעל הוא ע"י שמקדש ומטהר א"ע בבחי' סו"מ מל"ת ובבחי' וע"ט במ"ע ונוכל לרמז זה בפסוק דעו כי ה' הוא אלהים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו וגו' פי' דעו לשון דעת והתחברות היינו לדעת שבחי' חסד כלול מבחי' גבורה ובחי' גבורה כלול מבחי' חסד והסיבה המביאה לידי בחי' דעת הוא עשנו שהוא בעצמו עשה ועזר לנו ע"ז שנוכל להשיג את עבדות ה' בבחי' דעת והסיבה המביאה להשיג עזר מבו"ע ב"ה וב"ש הוא מחמת ולו אנחנו עמו כתיב לא באלף ונקרא לו בוא"ו מרמזים על בחי' מ"ע ומל"ת היינו שעל ידי שמקדשים ומטהרים עצמם בבחי' סור מרע ועשה טוב ובחי' זו מכונה בשם שלום מחמת שעושה שלום בין שני מדות הפכיים חו"ג ומחבר אותם להיותם אחדות גמור ועיקר היסוד מתיבת שלום הוא אותיות שלו לשון שלום מרמז על בחי' דעת והתחברות חו"ג לפי שג"פ שם הוי"ה ושם אלהים גימטרי' של"ו וזהו בחי' האבות אברהם אוהבי הוא בחי' חסד ופחד יצחק הוא בחי' גבורה ויעקב הוא בחי' תפארת התחברות חו"ג שהוא בחי' דעת וזהו כוונת הפ' ויעל אליהו בסערה השמימה היינו אפ"ל כשהיה בבחי' רוח סערה היינו בלבול בחי' דעת שהוא בחי' גבורה מזה הבחי' גבורה בעצמו היה לו עלייה ע"י התבוננות שהבין שוודאי כלול בזה בחי' חסד כנ"ל וזהו הנה אנפי שולח לכם היינו שתיבת שולח מרמז על בחי' דעת התחברות חו"ג שאותיות של"ו מתבת שולח גימט' ג"פ שני שמות הוי"ה אלהים ואות ח' מרמזת שמחשבה קדומה היה קודם שבעת ימי הבנין בשביל בחי' עבדות זה לחבר חו"ג שהוא בחי' אש ומים כמאה"כ בראשית ברא אלהים את השמים היינו בתחילה עלה במחשבה בחי' השמים התחברות אש ומים התחברות חו"ג ואח"כ ברא שבעת ימי הבנין ועוד נוכל לרמז בפסוק זה שר"ת א"ת ה"שמים ו"את הארץ הוא השם של בחי' דעת כנודע וזהו מרומז באות ח' מחשבתו הקדומה ושבעת ימי הבנין וזה כוונת הפסוק הנה אנכי שלח לכם פי' אני שולח לכם בחי' שול"ח שהוא מרמז על בחי' דעת כאמור למעלה את אליהו פי' עם אליהו והשיב לב אבות על בנים היינו מזה הבחי' יהיה ההתקשרות לב אבות הוא בחי' אבות אברהם יצחק יעקב לבנים כאמור למעלה ועוד נוכל לומר שזה מרמז למה

שדרז"ל בפסוק והמה בוכים פתח אוהל מועד ודרז"ל שנתעלמה ממנו הלכה דהנה כבר ביארנו בפ' דעו כי ה' וגו' שמרמז על בחי' דעת וכלל המזמור מרמז ג"כ על בחי' זו לפי שכלל המזמור הוא על קרבן תודה וקרבן תודה בא מן חמץ ומצה מרמז על חו"ג כנודע והתחלת המזמור הוא ה"ריעו ל"ה כ"ל ה"ארץ ר"ת הלכה וזהו שנתעלמה ממנו הלכה היינו שנתעלם ממנו אשר המזמור הריעו לה' כל הארץ מרמז על בחי' התחברו' חו"ג שהוא בחי' דעת היינו שצריך להבין שבבחי' גבורה יש בוודאי בחי' חסד ומחמת זה נתהפך מדה"ד למדה"ר כנ"ל ובא פינחס וזכר אותם והמשיך בחי' חסד ונעצר המגפה וזהו כוונת הכתוב פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן היינו שדבק א"ע לבחי' אהרן הכהן גימטר' של"ו ג"פ הוי"ה אלהים התחברות חו"ג ובזה השיב את חמתי מעל ב"י היינו שהמשיך בחי' חסד ונתהפך מדה"ד למדה"ר ולכן אמר לו הנני נותן לו את בריתי שלום ע"י שדבק וקשר א"ע לבחי' שלום שהוא בחי' אבות בחי' דעת כדבר האמור למעלה ויה"ר שנזכה לבחי' זו לגרום המשכת חסד אב כללות ויתהפך מדה"ד למדה"ר אמן כן יהי רצון: עוד יש לדקדק שלכאורה ה"ל למכתב להיפך בקנאו את קנאתי השיב את חמתי וגו' להבין ע"ד המוסר הנה איתא ישראל מונין ללבנה הענין הוא לבנה הוא בחי' מיעוט שמעטה א"ע וגם ישראל ממעיטין א"ע לפני המקום כמאה"כ כי אתם המעט ודרז"ל שאתם ממעיטין עצמיכם לפני היינו שיש להם בחי' הכנעה שורש כל המדות טובות ואברהם אע"ה תפס בזאת המדה ואמר ואנכי עפר ואפר וגם מרע"ה אמר ונחנו מה ודוד המע"ה אמר ואנכי תולעת ולא איש כי בחי' הכנעה ושבירת הרוח הוא חביב מאוד לפני הקב"ה כמאה"כ זבחי אלהים רוח נשברה וגו' והוא בחי' תשובה בחי' ה"א וצדיקים גמורים בחי' יוד קטנה וזהו שפת אמת תכון לעד שצדיקים נקראים בחי' אמ"ת ובדרך רמז מלת אמ"ת ר"ת של א"פר מ"ה ת"ולעת לרמז לאותהבחי' שתפסו בו אבותינו כנ"ל ופינחס שהי' צדיק גמור בחינת יו"ד לכן נעשו לו אז עשרה ניסים בחי' יו"ד ובזה המשיך על העולם בחי' קדושה בחי' תשובה ונעשו בחי' ה"א בחי' רוח נשברה בגודל הכנעה ומיעוט בחי' לבנה ונסתלק מהם בחי' גסות בחי' חמה וזהו פינחס וגומר השיב את חמתי מעל בני ישראל פי' שהשיב מהם הבחי' חמה בחי' גסות הרוח והכניס להם בחי' לבנה כנ"ל: עוד ג"ל בפרש"י לפי שהשבטים היו מבזין אותו הראיתם בן פוטי שפיטם אבי אמו וכו' ויחסו אחר אהרן וי"ל הלא גם השבטים היו יודעים שהוא בן אהרן אלא שהיו מסתכלים גם בצד של אמו שהיה בן פוטיאל ומה מתרץ מאמר השבטים ולהבין זה הנה אמחו"ל הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם והענין הוא שבחי' קנאה הוא רא"ש והתחלה לכל העבירות שהוא בחי' עין רעה שבעבור שעינו רעה בשל אחרים ויתקנא בהם הוא בא לשאר עבירות ממילא ובחי' זו היתה התחלת הרע בעולם ע"י קין שנתקנא בתאומתו של הבל ועי"ז בא לידי שפיכת דמים ומזה היתה התחלת התפשטות קנא דמסאבותא בעולם כדאיתא ולזה נקרא קי"ן בחי' קנאה בחי' קנא דמסאבותא וזהו היתה בחי' יתרו שנקרא קי"ני שנפרד מקין שהיה לו בחי' קנאה ונקרא יתרו כיון שהיה מתקנא ומתאוה לבחי' יתרו בחי' מותרת תענוגי עוה"ז ונקרא פוטיאל שבבחי' קנאה פיטם עגלים לע"ז היינו ע"ז שבגופו של אדם זה היצה"ר שנקרא אל אחר היינו שע"י קנאה נתגבר ונתפסם היצה"ר שלו ואמנם יש בחי' קנאה בקדושה כמו ותקנא רחל באחותה שהוא בחי' קנאת סופרים תרבה חכמה שנתקנאה רחל במצות

ומעש"ט של לאה והפכה את בחי' קנאה של בחי' גשמיות שהוא בחי' קנא דמסאבותא בחי' פיטום לאל זר הוא התגברות היצה"ר כנ"ל ונתדבקה בבחי' קנאה דקדושה ונתבטל בחי' א"ל ז"ר היצה"ר ונעש' בחי' רח"ל גימ' א"ל ז"ר נולד מבחי' רח"ל בחי' יוסף דקדושה בחי' תוספת קדושה שנתהפך מבחי' קנאה לבחי' יוס"ף גימ' קנא"ה ולכן לא נתנה התורה לישראל בעולם עד שנתגייר יתרו ולא קודם לכן כיון שהיה התגברות בחי' יתרו בחי' קנאה בחי' פוטיאל הנ"ל בחי' קנא דמסאבותא לזה לא נתנה התורה עד שנתגייר יתרו ונעשה בחי' ג"ר היינו שהבין שכל התאות ותענוגי עוה"ז הם רק בחי' גר לגור מעט ולא להשתקע היינו שאינו דבר קיים שיהא ראוי להתאות ולהתקנאות לדבר זה ואין ראוי להתקנאות כ"א לבחי' דבר קיים בחי' מע"ט בחי' קדושה שהוא דבר קיום לעד ולעולמי עולמים ואז בבחי' ג"ר זה נתהפך ונתבטל בחי' א"ל ז"ר הנ"ל ואח"כ נתנה התורה בעולם לכן מה מאד צריך האדם להזהר בבחי' קנאה שתהיה רק לשם שמים וכאשר ראו השבטים גודל הקנאה של פינחס שמסר נפשו ע"ז וסברו השבטים שאפשר ח"ו לא היה הקנאה בשלימות הקדושה רק בבחי' פוטיאל בחי' פיטום עגלים לע"ז כנ"ל וט"ז מעיד הכתוב ואמר אלעז"ר ב"ן אהר"ן גימ' יתרו"ו לרמז שתקן בחי' יתרו"ו וזשאה"כ ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ולכאורה מלת לו הראשון הוא למותר אלא לפי"ז יתפרש שאלעזר לקח ל"ו פי' שתקן בעצמו בחי' פוטיאל עד שהיה בשלימות הקדושה והוא בחי' בקנאו את קנאתי בתוכם בחי' קנאה רק לה' בלבד ולא היה ח"ו שום תערובת רע רק כולו טוב והוא בחי' כהן דקדושה שמה שהיה בתחלה בחי' כהן מדין נעשה אח"כ כהן דקדושה והנה קין היה מסטרא דנחש שנתקנא באדם וחוה ומתאוה למותרות שרואה באחר יותר מבעצמו והיפך מזה בחי' אהרן הכהן וראך ושמח בלבו שלא קינא על גדולת אחיו ובעבור זה זכה ללבוש חשן על לבו כמבואר ברש"י זה והנה חשן היפך נחש וכן צריך כל האדם להשתדל בזה להפכא חשוכא בחי' נחש בחי' סט"א לנהורא היינו שיהיה כל תאותו וקנאתו בחי' קנאת סופרים לשם ה' שנזכה לזה כיה"ר: עוד יש לפרש ענין פי' רש"י הנ"ל ע"ז הדרך ויתבאר גם כן ענין בנות צלפחד הנה נודע שעיקר שלימות של, כל הנבראים של דצח"מ הוא המדבר ועיקר שלימות ותכלית של כל אברי האדם הוא בחי' הדיבור בקדושה לשם יחוד קב"ה ושכינתיה היינו לאחר שמתקן כל האברים ומקדשם אזי יוכל להיות ע"י הדיבור יחודא שלימא אבל אם אינו מתקן האברים אינו יכול להיות תיקון ע"י הדיבור ועיקרתיקון האברים הוא ע"י תשובה בלב נשבר ונדכה דווקא וכדאיתא בספר רב ייבי ע"פ הטיבו נגן בתרועה וגו' פי' תרועה מלשון תרועם בשבט ברזל שפירושו שכירה ור"ל הטיבו נגן פי' שתתקנו עצמיכם ע"י בתרועה פי' בשכירה היינו תשובה בלב נשבר לכן יתבונן האדם תמיד במעשיו ובדיבורו ומחשבותיו שעברו אשר לא לה' המה שהחליף עולם קיים בעולם עובר וכמאה"כ ימינו כצל עובר ופירש"י כצל עוף הפורח שעובר ואינו קיים ובהתבוננו בזה באמת בוודאי יפחד ויבוש במעשיו נגד הכוב"ה וישבר לבו בקרבו וזה היתה בחי' צלפחד צ"ל פח"ד שע"י התבוננו בבחי' צל עובר כנ"ל נתמלא פחד וזשאה"כ אבינו מת במדבר וגו' ע"ד שאחז"ל ע"פ נפשו יצאה בדברו שפרחה נשמתן על כל דיבור ודיבור בחי' התפשטות הגשמיות וכן צלפחד מת בשעת מדבר שהיה מקשר בחי' דיבור שלו לה' בבחי' יחודא שלים עד שהיה לו התפשטות הגשמיות והוא לא היה

בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח וגו' ר"ל שלא היה כקרח שביקש כהונה גדולה שהוא מדריגה גדולה מאוד בלי תיקון אבריו תחילה בבחי' תשובה בלב נשבר כנ"ל אבל צלפחד בחטאו מת ר"ל שבזוכרו תמיד בחטאו ופגמו היה לו בחי' לב נשבר ונדכה כמיתה ממש מחמת פחד הא בלבד ובנים לא היו לו ר"ל שלא עשה תשובה בשבי להוליד בנים היינו קיבול פרס בעוה"ז או בעוה"ב שנקרא בבחי' בנים וכן פינחס קודם שהגיע לבחי' כהונה גדולה תיקן תחילה את כל רמ"ח אבריו ע"י בחי' תשובה וזשא"ה ויקח רמ"ח בידו היינו שתקן תחילה רמ"ח אבריו ואח"כ ויבא אחר איש ישראל אל הק"ב גימ' יב"ק מספר שני שמות הוי"ה אלהים שמרמז לבחי' שלימות הדיבור שנתקשר לבחי' קדושה כי פ"ה ע"ה גימ' אלהים ונתקשר לבחי' קדושה שהוא שם העצם ב"ה ונעשה יחוד הוי"ה אלהים גימט' יב"ק וכשנעשה היחוד השלם מיד ותעצר המגפה מעל ב"י שנתבטל הרע שנעשה ע"י הארמית וזהו שמודה עליו הכתוב באומרו פינחס בן אלעזר בן אהרן ופירש"י לפי שהיו השבטים מבזין אותו פי' שפנחס ידע שע"י המעשה שלו יבזה בין השבטים ולא יגיע לו שום התפארות ואעפ"כ מסר נפשו לעשות למען שמו בלבד לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן פי' שזכה לבחי' אהרן כה"ג בחי' דרועא ימינא בחי' אברהם ובחי' זו שע"י תשובה נקרא ה"א קודם ליו"ד תשובה קודם לבחי' קדושה וזהו שמרמז הכ' בשבטים החנוכי הפלאי וגו' שניסמנו השבטים בה"א קודם ליו"ד שזכו לבחי' הנ"ל שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: פרשת מטות ומסעי וידבר משה אל ראש המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' וגו' לא יחל דברו וגו' ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם.

לפרש זה ע"ד העבודה לה' הנה כתיב שומר פיו ולשונו שומר מצרת נפשו הענין הוא ששומר את פיו להיות כל דיבורו לה' בקדושה וטהרה זוכה להשיג בחי' יראה אמיתית ואית יראה ואית יראה אית יראה חיצוניות והוא בחי' יראה הנוגע למעשה לבחי' מעשה גשמיות להיות סור מרע ועשה טוב בפו"מ ואית יראה פנימיות בבחי' מחשבה להיות דבוק במחשבתו לה' באהבה ויראה לה' באמת וזהו בחי' בית ראשון ובית שני כי ב' הוא בחי' היקף בחי' רשות היחיד שהוא ברשות יחודו של עולם שלא לצאת מרצונו ח"ו ובחי' בית ראשון הרמז לבחי' יראה פנימיות בבחי' מחשבה שהמחשבה שלו היה בבחי' בית והיקף לבלתי צאת חוצה מבחי' הקדושה מבחי' רשות היחיד יחידו של עולם ושני הבתים אלו בירושלי"ם עה"ק בחי' יר"א של"ם בחי' ירא"ה בשלימות ששם היה מקום קדושה שהיה כ"ב אותיות התורה בחי' קדושה כמאה"כ וישכ"ב במקום ההוא וגו' וישכ"ב אותיות י"ש כ"ב פי' שיש שם כ"ב אותיות התורה בחי' קדושה כמאה"כ וישכ"ב במקום ההוא וגו' בשלימות בחי' מלכות שמים שע"י קדושת הפה שהיא מוצאות הפה בכ"ב אותיות בבחי' יראה עי"ז היה השראת הקדושה ונפיצת הקליפות ומשם נמשך שפע וקדושה ומלכות לכל הארץ כמאה"כ לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה וגו' תב"ל גימט' שני פעמים ירא"ה מרמז שע"י תבל בחי' שני פעמים יראה פנימיות וחיצוניות כנ"ל לעי"ז יושבי בה ר"ל נמשך חיזוק לכל יושבי הארץ וזהו מרומז בפסוק ויהי בנסוע הארון וגו' שיש בהפרשה ע"ה אותות ונאמר בה קומה.

ה' ויפוצו אויביו וגו' שמרמז שע"י שמירת הפה כנ"ל והשגת היראה אמיתית בחי' שכינה בחי' ארון עי"ז יפוצו אויבי ה' המה הקליפות והחיצונים וזהו שאחז"ל אין

השכינה שורה על פחות משני אלפים ושני רבבות מישראל שנאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל וגו' פי' כ"ב אלפים מרמז לכ"ב אותיות התורה בחי' פה כנ"ל וזהו שאחז"ל כל מקום שגזר אדם הראשון שם נעשה ישוב פי' שאדה"ר היה בשלימות בחי' היראה והיה יכול לגזור על המקום היינו שהוציא הקליפות והחיצונים מהמקום שגזר והיה יכול להיות אח"כ ישוב רק אחר שגרם החטא וחזרו הקליפות למקומם ונעשה שממה ומדבר עד שעמדו ישראל על הר סיני ופסקה זוהמתן הלכו במדבר ויפוצו האויבים המה הקליפות ונעשה בכל מסעיהם בחי' ישוב וזשאה"כ אלה מסעי בגי ישראל וגו' אל"ה מסע"י גימט' יראה מרמז שע"י בחי' היראה היה המסעות האלה ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם פי' שע"י מוצאייהם שהוציאו הקליפות מהמדבר ע"י מוצאייהם קראו אח"כ שמות לכל מקום כפי הצירוף אותיות שמצאו שם כדאיתא באדה"ר ויקרא שמות לכל הבהמות והחיות וידוע פי' שקרא לכ"א כפי הצירוף אשר בו נברא וכן קראו ישראל ומשה שמות המסעות כפי צירוף אותיות שמצאו ע"ל פ"י ה' גימ' ירא"ה כלומר ע"י יראה כנ"ל וכן כשנכנסו ישראל בבחי' קדושה בארץ ישראל נתקדשה ארץ ישראל בגודל קדושה ע"י ישראל פ"י שהיה להם שמירת המלכות פ"ה כנ"ל והנביאים שנתנבאו בארץ ישראל המקום היה מסייעם כידוע לכן לא התנבאו אלא בכ"ה פי' כ"ה הוא לשון דמיון שהיה דומה הקדוש' למה שהיה מקודם ע"י ישראל כי הנביא לא חדש שום דבר באותו המקום שהמקום היה מקודש מקודם הוסיף עליהם משה והתנבא בזה הדבר מרמז לבחי' התחדשות כי זה הדבר משמע זה הדבר אשר נעשה עתה בשעה הזאת היינו שבאותה שעה הוציא הקליפות מהמדבר ונתקדש המקום מסעי בני ישראל והתנבא בגודל הקדושה וכח הזה לא היה אלא במשה וזהו וידבר משה אל ראשי המטות לאמר זה הדבר וגו' פי' שראשי המטות כפי בחי' היראה שהיה להם ע"י קדושת הפה כן השיג השררות שלו מי שהיה בו יותר יראה היה שר גדול שר מאה שר אלף הכל לפי ערך היראה שהיה לו כמאחז"ל על פסוק שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך פי' שתהיה עליך בחי' אימה ויראה שיהיה להמלך לפני ה' כך יהיה שררתו עליך ומשה המשיך להם אותה הבחי' ע"י זה הדבר פי' בבחי' התחדשות שחדש בהוצאת הקליפות כנ"ל והזהיר להם על לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה פי' שהזהיר להם שע"י שמירת הפה ישיגו לבחי' היראה ושררות שנזכה לזה ב"ב כן יהי רצון אמן: פרשת מסעי אלה מסעי ב"י וגו' ביד משה ואהרן וגו' הנה ידוע שעיקר בריה"ע היתה בראשית בשביל היראה שנקראת ראשית ע"ש שהוא שער הראשון שבו נכנסים תחילה ואח"כ כשנכנסין לבחי' יראה אמיתית אז יכולין לכנס ג"כ לבחי' אהבה וזה היתה ג"כ כוונת המ"ב מסעות שנסעו ב"י ממצרים לא"י שנסעו ממדריגה למדריגה שיגיעו לבחי' א"י בחי' יראה אמיתית והיו צריכים למ"ב מסעות המרומזים לשם מ"ב שירד עם יעקב למצרים ובו עלו ממצרים כידוע ולזה רמז ה' למשרע"ה באמרו אהי"ה אשר אהי"ה ר"ל שב' שמות אהי"ה עולה גימט' מ"ב ומרמזים ג"כ לשני הבחי' יראה ואהבה שצריך לצפות תמיד לבחי' אלו וזהו משמעות הלשון אהי"ה שמצפה להיות בשום בחי' קדושה של יראה ואהבה אמיתית ותחילת הכל צריכים לדבק א"פ בבחי' אמת ואח"כ יכול לעלות באלה מסעי של בחי' יראה ואהבה ע"י שם מ"ב וזהו מרומז בתפילת ר' נחוניא שהיא אנא בכח וכו' אות א' בתחילתו של מלת אנא מם אותיות באמצע ואות ת' בסוף תעלומות אותיות

אמת וזהו שתקנו אכנה"ג בסדר התפלה ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה פי' לבנ"י בניה"ם הוא מלשון בנין ר"ל שמביא גואל שיבנה בחי' מלכות ע"י למען שמו באהב"ה ר"ל כשישראל משתדלין להגיע לבחי' יראה ואהבה באמת למען שמו דווקא ולא לשום קיבול פרס וכ"ו מרומז בפ' אלה מסעי גימ' יראה ר"ל שהמסעות היו לבחי' יראה לצבאותם מארץ מצרים כיד משה ואהרן פי' שעל המסעות היו ביד משה ואהרן המרומז לבחי' אמת ובחי' ירא'וא כי משה שושבינ' דמלכא בחי' אהבה ואהרן שושבינא דמטרוניתא בחי' יראה וכמאמר שהיה אהרן ירא ובוש לגשת שהיה לו בחי' יראת בושת יראה פנימית כידוע גם תבת ביד מרמז לאות מ' כי יוד פעמים ד' עולה מ"ם ועוד שאות מ' הוא אות י"ד שבא"ב ואמצע של כ"ז אותיות ומשה מרמז לאות א' של אמת כי הוא בחי' אהבה כנ"ל ואהבה היא בחי' א' בחי' ראשון ליראה מלמעלה למטה ואהרן מרמז לאות ת' של אמת שהיא בחי' יראה שהוא סופא דכל דרגין כמו אות ת' שהיא אחרונה שבאותיות וע"י בחי' אלו שהן אמת עלו ממדריגה למדריגה במ"ב מסעות עד שהגיעו לבחי' ארץ ישראל בחי' יראה אמיתית שיוכלו להגיע אחר כך לבחי' אהבה אמיתית: א"י אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים וגו' ואלה מסעיהם למוצאיהם וגו'.

הנה ידוע שמ"ב מסעות שנסעו ישראל הוא נגד שם מ"ב ולהבין ענין שם מ"ב ע"ד המוסר גם להבין לשון הפסוק שאמר בתחלה מסעיהם ואח"כ למוצאיהם שלכאורה ה"ל לכתוב בתחילה מוצאיהם ואח"כ היה בחי' מסעיהם. הנה עיקר העבודה הוא דע את אלהי אביך ועבדהו היינו שצריך האדם, לעבוד את ה' בבחי' דע"ת בחי' התחברות חו"ג בחי' יראה ואהבה בחי' אם אב היינו בחי' יראה נקראת א"ם לשון אימא וגם שהוא אמה של העולם שבשבילה נברא העולם כידוע ובחי' אהבה נקרא א"ב מלשון תא"ב ומשתוקק לה' והנה שני מלות אלו היינו א"ם א"ב נעשה מצירוף שלשה אותיות שהם אמ"ב לרמז שע"י שהוא מתבונן בגדולתו ואחדותו ית' ואיך שהוא גומל טוב למי שישמור מצותיו ויעניש למי שיעבור על מצותיו ומאמין בזה מאוד נופל עליו אימה ופחד ומדבק א"ע לג' אותיות הנ"ל אמ"ב כשהם במילואם כזה אל"ף מ"ם בי"ת היינו שנדבק בבחי' אלף אלופו של עולם ונעשה האלף במילואה ע"י מ"ם שנתחבר לאלף ונעשה א"ם וע"י בחי' בי"ת שנתחבר לאלף ונעשה א"ב כנ"ל שאין ליראה רק מא' וכן עיקר האהבה יהי' לאלף כענין ובו תדבק והוא אל"ף מ"ם בי"ת בגימטריא בנ"י ישראל והוא בחי' ישראל אשר בכך אתפאר שהוא מלשון פארות ענפים שהם אהבה ויראה כידוע והוא בחי' וה' בהיכל קדשו כי בוודאי א"א להגיע לבחי' אהבה בלתי אם יש לו בחי' יראה תחלה ואח"כ שוכן בחי' אהבה בחי' ה' בבחי' יראה בחי' אדנ"י בחי' וה' בהיכל קדשו והנה ישראל בשעת יציאתם ממצרים הי' להם אז אור גדול מאוד בבחי' דקדושה רבה בחי' א"ם א"ב בשלימות וגם בשעת קריעת ים סוף היה האור גדול מאוד ומה שלא הבינו כ"כ במצרים הבינו אח"כ בשעת קריעת י"ס היינו שבשעת מכת בכורות אעפ"י שמשה אמר וה' הכה כל בכור משמע אבל לא איש אחר רק הבכורים בלבד מ"מ האנשים לא ידעו להבחין בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור כמאה"כ אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם וגו' ודרז"ל אני הוא שהבחנתי במצרים בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור אני הוא שמבחין בין תכלת לקלא אילן וכו' פי' כי הקב"ה בעצמו מבחין בין טיפה וכו' אבל האנשים לא ידעו וכאשר ראו שמתים הרבה יותר ממה שהכירו בהם

שהם בכורים לכן אמרו כולנו מתים כי סברו בדעתם שהוא גזרה על כולם ולכך אמרו המצרים וגם ישראל ג"כ יען שלא הבינו ולא ידעו כל זאת וסברו ג"כ שכל המצרים ימיתו ולא ישאר בהם כלום אבל אח"כ על הים כתיב וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים היינו שראו שלא מתו כולם במצרים ונשאר עוד סך רב שרדפו אחריהם וימותו בים אז וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים פי' שאז ראו והבינו את גדולת הבוב"ה שבמצרים שלא מתו כולם כ"א הבכורים דווקא ולא יותר ואעפ"י שהאנשים לא ידעו מי הוא הבכור אבל הבוב"ה הוא המבחין כנ"ל ואח"כ כשישראל נכנסו במדבר נסתלקה מהם גודל האור והקדושה ויראה ואהבה שהיה להם בשעת יציאת מצרים ורק רישומו נשאר והיה אז מסעי ב"י שנסעו והלכו עד שיגיעו לבחי' הראשונה שהיה להם בשעת יציאתם ממצרים וזהו מרומו בפסוק אלה מסעי בני ישראל ר"ת אמב"י לרמז על ג' אותיות הנ"ל של בחי' א"ם א"ב ונוסף עוד אות יו"ד שיהיה בחי' אמ"י אב"י היינו לרמז שמסעיהם היה ליסע לבחי' א"ם א"ב הנ"ל א"שר י"צאו מ"ארץ מ"צרים ר"ת גימ' צ"א בחי' ב' שמות בחי' וה' בהיכל קדשו כנ"ל גם ב' תיבות בנ"י ישראל"ל גימ' אל"ף מ"ם כ"י"ת במילואם לרמז לבחי' התדבקות לבחי' אלף אלופו של עולם ע"י אותיות מ"ב שנתמלאו וכנ"ל וכל מסעיהם היו מ"ב כדי לבא לבחי' מ"ב הנ"ל לבחי' שהיה להם בשעת יציאתם ממצרים וזהו ואלה מסעיהם למוצאיהם פי' שמסעיהם היה להגיע לבחי' מוצאיהם לבחי' א"ם וא"ב שהיה להם בשעת מוצאיהם ממצרים כנ"ל: ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה'.

ונ"ל שהתורה מרמזה לנו בזה דרך עבודה דהנה עיקר בחי' ארץ ישראל הוא כדי לבא לבחי' יראת הרוממות מהבורא עולמים ממ"ה הקב"ה ולקבל עליו עול מלכות שמים בשלימות באשר מושל בעליונים ובתחתונים כרצונו יתברך מחמת ששם בא"י הוא עיקר השראת השכינה והתגלות מלוכת הבוב"ה לכך יכול להשיג שם בחי' קבלת עומ"ש בשלימות בגודל אימה ופחד ויראה ובושה והכנעה וזה היה עיקר נסיעתם במדבר ארץ ציה ושממה נחש שרף ועקרב כדי להתבונן ולהיות בעין שכלו שיש בחי' פחד ויראה מדברים גשמיים אבל אין זה עיקר היראה מחמת שאין הנחש ממית רק שזה נברא בעולם רק בשביל משל ודוגמא בעלמא והעיקר הוא לבא לבחי' ארץ ישראל שהוא בחי' קבלת עומ"ש באמת באימה ויראה אמיתיות ולראות להתחזק תמיד בהתחזקות יותר ויותר שיתגדל ויתקדש מלכותו ושמו הגדול והקדוש והנורא לראות תמיד שיתגדל ויתקדש מלכות הבו"ה שמכונה בשם אדני ב"ה ותתמלא השם הזה בכל מלאוי אותיותיו שזה מרמז על גדולת מלכותו ית"ש ונוכל לומר שזהו מרומו בפסוק ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפים באמה ואת פאת נגב אלפים באמה ואת פאת ים אלפים באמה ואת פאת צפון אלפים באמה והעיר בתוך דהנה מלכות הבורא ב"ה שמכונה בשם אדני נקרא בשם עיר וגדולת מלכותו שמרומו במלאוי אותיותיו של שם הזה נקרא מחוץ לעיר כנודע וזהו ומדותם מחוץ לעיר היינו שתראו לשקול ולמדוד ולפלס כל מעשיכם הן במעשה הן בדיבור הן במחשבה כדי שיתגדל כח אדני היינו שתתמלא אותיותיו של השם שמכונה בשם מחוץ לעיר היינו את פאת קדמה מרמז על אות א' משם הנ"ל ויתמלא האות א' במילואו עוד ב' אותיות וזהו אלפים באמה מרמז על ב' אותיות מלואו ואת פאת נגב אלפים באמה מרמז על ב' אותיות מילואו של אות ד' מזה השם ואת פאת ים אלפים

באמה מרמז על ב' אותיות מילואו של אות נ' מזה השם ואת פאת צפון אלפים באמה מרמז על ב' אותיות מילואו של אות יוד משם הנ"ל וע"ז מרמז תחום שבת שהוא אלפים אמה לכל רוח הוא בחי' קבלת עול מלכותו ית"ש שהוא אל אדון על כל המעשים ותיבת שב"ת גימ' שם א"ל ושם אדנ"י במילואו כדאיתא בכתבים וזהו תחום שבת אלפים אמה היינו שבחי' שבת הוא בחי' מדריגות הדרך ההולך בית אל הוא עבודת הבורא ב"ה להשתדל שתגדל נא כח אדני במלאוי אותיותיו של כל אות ואות תוספת ב' אותיות שנקרא אלפים אמה כאמור למעלה ועתה נחזור לעניננו שעיקר יציאת בני ישראל ממצרים לבא לארץ ישראל ומסעיהם במדבר היה רק כדי שיצאו מבחי' יראה תתאה יראה מדברים גשמיים ולבא לבחינת יראה עלאה יראת הרוממות מפני מלך מלכי המלכים הקב"ה ע"י קבלת עול מלכותו ית"ש וזהו מרומז בפסוק אלה מסעי בני ישראל היינו שעיקר מסעי בני ישראל היה בשביל בחי' אל"ה מסע"י שהוא גימ' ירא"ה כנ"ל וזהו ויכתוב משה: את מוצאייהם למסעיהם ע"ל פ"י ה' גימ' ירא"ה היינו לקבל עול מלכותו הק' והטהורה בגודל אימת ויראה ופחד ובושה והכנעה ורתת וזיע רק מפני הבורא ית"ש לבדו כאמור למעלה ויה"ר שנזכה ליראה כזו במהרה כיר"א: חסלת ספר במדבראלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל וגו' וי"ל שלכאורה אינו מובן שקול של איש אחד יהיה נשמע לכל ישראל ביחד ושמעתי מחמי זלה"ה על פסוק בעבר הירדן שמרומז בו מאחז"ל מלמד שהשכינה מדברת מתוך גרונו של משה ומרומז בעבר הירדן היינו שהאותיות שהם אחרי אותיות ירדן הם אותיות שכינה היינו אחר אות יו"ד ממלת ירדן הוא כ' אחר הרי"ש הוא שין אחר הד' ה' אחר הנ' טן אחרת וזהו הרמז שמשה דבר עם בחי' שכינה שנקרא עבר הירדן כנ"ל ע"כ דבריו ז"ל והנה בחי' שבת הוא הנקודה הפנימית של כל ימי השבוע היינו שבו בשבת הוא השראת השכינה להשפיע לכל ימי החול וכן ארץ ישראל היתה הנקודה הפנימית של כל העולם ובחי' ירושלים ובהמ"ק וקודש הקדשים היתה הנקודה הפנימית לא"י שבו השראת השכינה להשפיע קדושה והמה ישמרו את השבת ויקבלו השראת השכינה ולכן נאסרו ט"ל מלאכות המשכן בשבת כי עיקר בנין המשכן הוא בשביל השראת השכינה ובשבת ממילא בלא בנין המשכן יש בו השראת השכינה ומזה הפ' דרז"ל איסור הט"ל מלאכות בשבת מפסוק אלה הדברים כידוע והנה שאר הנביאים היו צריכים לקדושת א"י דווקא שבו השראת והשכינה אבל משה התנבא בעבר הירדן שאינו כמו א"י והיה בו בחי' השראת השכינה ע"י בחי' שבת לבד וזהו מרומז בפסוק אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן היינו בכח אל"ה הדבריים פ"י בכח בחי' שבת המרומז באל"ה הדבריים כנ"ל בכח זה דבר משה אל כל ישראל ביחד ונשמע קולו ולכולם ע"י השראת השכינה שהיה בו בעבר הירדן היינו אעפ"י שעדיין לא היה בא"י כמו שאר הנביאים מ"מ היה בו השראת השכינה מחמת בחי' שבת שנזכה לבחי' קדושת שבת כן יהי רצון אמן: בעבר הירדן במדבר וגו'.

ויש לדקדק שלכאורה אין זה סימן כי להעומד בחוץ לארץ משמע לו שעבר הירדן הוא בארץ כנען ומלת במדבר אינו מהסימן כ"א התחלת התוכחה ולתרץ זה הנה ידוע מאחז"ל שעיקר בריה"ע היה בשביל הצדיקים שיוציאו האור מתוך החשך ויהפכו חשוכא לנהורא ע"כ כשבאים שום דינים על אדם יסתכל בהטוב שהוא הגנוז בתוכו

ויברך על הרעה כשם שמברך על הטובה הנגלית כי גם זו לטובה רק שהטוב נסתר ונעלם ואמר הרב הקדוש ר' חיים מקראסני זצ"ל על גם זו לטובה פי' שידוע ששם הוי"ה הוא רחמים והשם כו"ז שהם אותיות שאחר אותיות הוי"ה הם דין רק שהחסד גנוז בתוכו בהסתר ואותיות כ"ו של השם כו"ז החסד שבהם הם יותר נגלים כי הם גימ' הוי"ה ואותיות ז"ו הם יותר דין והחסד נסתר בתוכו מאוד ביותר ולכן אמר נחום איש גם זו גם זו לטובה פי' גם אותיות ז"ו שהם מורים ביותר על בחי' דין מכל האותיות אעפ"כ הם לטובה ג"כ שבוודאי החסד גנוז בתוכו ולזה מרמז הכתוב בעבר הירדן פי' מלשון רידוי ומכה בחי' דין ופי' בעבר הירדן להעביר הבחי' דין ודיבר משה רע"ה עם ישראל אודות האלו השמות של דינים כשבאו על ישראל בשום צרה ח"ו הסתכלו בהטוב הגנוז בצרה ההוא ויהפכו הצרה לרצה וממרה לרמ"ה כמו שהראה השי"ת למשרע"ה אצל מי מרה כמאה"כ ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים ונעשה מן מרה רמ"ה כי בוודאי בכל צרה הטוב והחסד גנוז בהסתר בתוכו רק שהקליפה החיצונה מסתירה כמו המוץ של החטה מסתיר החטה וצריכים להסירה מן החטה כן גם הקליפה ומוץ שעל החסד צריכים להסירה ע"י תשובה ולב נשבר וצום ומהפכים מוץ לצום ועי"ז נעשה ונתהפך מן צרה לרצה ומהפכים חשוכא לנהורא וגם הכתוב מרמז לזה בענין הצום דכתיב צום הרביעי וצום החמישי צום השביעי וצום העשירי וגו' ומספר כולם בגימ' שם הוי"ה ב"ה שהוא רחמים כי בוודאי החסד גנוז בתוכם רק שצדיקים צריכים להוציאם משם ולהפך מצום לקול קול יעקב כמספרם שוה צ"ו"ם ק"ו"ל שהגימ' של כל אחד ק"ל"ו וזשאה"כ השליך משמים ארץ תפארת כי ארץ הוא מלשון רצון כמאחז"ל למה נקראת שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה ר"ל הקב"ה השליך משמים רצונו של היפוך צירוף אתוון בשביל תפארת והפכו הצירוף אתוון מן בחי' דין לבחי' רחמים מן חשוכא לנהורא כנ"ל וזהו מרומז בפסוק אלה הדברים אשר דבר משה אל כ"ו פי' אלה הדברים גימ' ט"ל כדרז"ל מכאן לט"ל מלאכות המשכן ולענייננו נפרש ט"ל גימ' כמספר השם כוז"ו שם של דון גם ס"ת של אל"ה הדברי"ם אש"ר הוא תיבת מ"ר"ה וס"ת של דב"ר מש"ה א"ל כ"ל ישראל ל גימ' צר"ה ועל אלו הדברים דבר משה עם ישראל ולמד אותם שיהפכו את כל הנ"ל לרחמים כשבא ח"ו מרה או צרה ח"ו ידעו שבוודאי יש חסד ורחמים נעלם וגנוז בתוכה רק שעונותינו מסתירים אותו כמוץ לתבואה ע"כ יעשה תשובה בלב נשבר ונדכה ויקראו צום ויהפך מוץ לצום והשם ברחמיו יענה אותם ויהפך ממרה לרמה ומצרה לרצה ומצום לקול קול מבשר מבשר ואומר ישועות ונחמות במהרה בימינו אמן כן יהי רצון: א"י אלה הדברים אשר דבר משה וגו' ראה נתתי לפניכם את הארץ וגו': ודרז"ל אלה הדברים הזהיר על ט"ל מלאכות של שבת וגו' ולהבין זה הנה כתיב כל אשר חפץ הי עשה בשמים ובארץ ולכאורה מה חידוש משמיענו בזה לפי גדולתו ית' ופירשתי עפ"ה מי האיש החפץ חיים וגו' פי' כל אשר חפץ ה' פירושו כמו מי האיש החפץ חיים כי השם הוא עיקר ומקור החיים וזהו פירושו כל איש אשר חפץ להתדבק עצמו רק בה' חי החיים ומשים כל מגמותיו ותאוותיו ועשיותיו רק לה' בלבד ולא לתענוגי עולם הזה והבליו האיש הזה בוודאי עשה בשמים ובארץ היינו שמחבר ומייחד יחודים וממשיך שפע וקדושה וברכה משמים ממעל לעה"ז בחי' ארץ מתחת ומחברם וזהו עיקר בריאת האדם וזהו שאחז"ל אדם הראשון היה

מארץ עד לרקיע וכו' רמז לבחי' הנ"ל שהיה ממשיך שפע משמים לארץ ומחברם וכמאמר הכ' כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד בשמיא ובארעא והוא בחי' צדיק כידוע וזה ג"כ מרמז אות צדיק כזה צ' יו"ד נו"ן שמחבר בחי' יו"ד בחי' קדושה לבחי' נו"ן בחי' נפילים בארץ ומביא אור לחושך ומהפך חשוכא לנהורא ובעבור בחי' השגה זו ניתנה להם ארץ ז' עממין שבה השרה הקב"ה את שכינתו בחי' מקדש וירושלים ולזה נק' ארץ ישראל ל"ג ימ' אור חושך לרמז על בחי' חיבור אור לחושך כנ"ל וזשאה"כ ראה נתתי לפניך את הארץ אותיות ר"א"ה צ' פ' תראה ותשגיח ותסתכל באות צדיק שמרמז על בחי' יחוד יו"ד בנו"ן כנ"ל אמנם כ"ז היה בזמן שביהמ"ק היה קיים וארץ ישראל על מכונו ושם צוה ה' את הברכה והשרה שכינתו ית' לכן היו יכולים להגיע לבחי' השגה זו אבל בזמן הזה שאין א"י בשלימות ואין אנו יכולים להשיג כלל רק ע"י שמירת שבת כהלכתו וליזהר מן ט"ל מלאכות האסורים ולקיים כל המצות התלויים בה בקדושה וטהרה וזהו מרומז בפסוק אלה הדברים אשר דבר משה בעבר הירדן וגו' פ' על שלא היה בארץ ישראל עדיין והיה צריכים להשיג בחי' הנ"ל לכן הזהיר אותם על ט"ל מלאכות בשבת ולשומרו כדת כדי שעל ידו יוכלו להשיג בחי' הנ"ל יה"ר שנזכה לזה אכיה"ר: איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וגו' הבו לכם וגו' ואשימם בראשיכם וכתב רש"י ז"ל אשמם חסר מלמד שאשמותיהן של ישראל תלוין בראשי דייניהם וכנ"ל ולכאורה הדברים תמוהין שבכל הס"ת כתיב מלא ויש לפרש גם כן מדוע כתוב לשון ואשימם ולא כתיב לשון ואתנם כמ"ש אח"כ ואתן אותם ראשים וגו' ואפשר לומר בדרך רמז כי נודע שמי שנתמנה על הצבור צריך להיות בבחי' ענוה ושפלות באמת ולהיות ממעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד שמים להוכיח את העם על פניהם ואו הוא מכונה בשם יו"ד קטנה שבאותיות המרמזת על בחי' ענוה ושפלות אמנם מי שנתמנה על הצבור ואינו בבחי' ענוה כלל מרבה בכבוד עצמו ומתגאה על הציבור שלא לשם שמים ואז הוא מכונה בשם חסר יו"ד ואז אשמות העם תלוי בראשו ולזה יש לומר כוונת רש"י ז"ל דלזה כתב התורה לשון ואשימם לרמז כשהמונה נתמנה על הצבור והוא בבחי' עטה בבחי' יו"ד קטנה אז הוא ואשימם בראשיכם אבל כשהמונה אינו בבחי' ענוה כלל אז הוא בבחי' ואשימם בראשיכם חסר יו"ד קטנה שאשמותיהן של ישראל תלויות בראשיהם וכו' כמו שכתב רש"י ז"ל כנ"ל והנה משרע"ה התורה העידה עליו והאיש משה ענו מאד וכתוב באה"ח ז"ל שהיה בבחי' ענוה ושפלות באמת עד שלא החזיק א"ע שהוא בבחי' ענוה ושפלות כלל מחמת שהיה שפל בעיניו באמת ושמעתי בשם הרב הקדוש מפולנאה ז"ל שלכך כתב משה ע"ה בתורה ענ"ו חסר יו"ד כיון שלא החזיק א"ע לעניי כלל ואפשר לומר שזהו שאמר משרע"ה איכה אשא לבדי וגו' היינו איכה אשא לבד, יו"ד היינו בחי' יו"ד קטנה המרמזת לבחי' ענוה פ' כיון שאין אני בבחי' ענוה איך אוכל לשאת טרחכם ומשאכם ולהיות ממונה על הצבור הבו לכם אנשים חכמים וגו' ואשימם בראשיכם כשיהיה בבחי' יו"ד אז יהיה ואשימם וכו' יה"ר שנזכה לזה לבחי' שפלות באמת אכ"ר: פרשת ואתחנן ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר וגו' ודרז"ל שהתפלל משה תקט"ו תפלות כמנין ואתחנן וי"ל למה התפלל כל כך תפלות וגם להבין מלת לאמר שלכאורה אין לו פירוש במקרא והנה ידוע מאחז"ל על בראשית בשביל היראה שנקראת ראשית ודקדקו חכמינו ז"ל באמרם היראה שנקראת ראשית פ' בשביל

זה היראה דווקא נברא העולם ולא בשביל יראה אחרת ולהבין זה כי אית יראה ואית יראה אית יראה תתאה והוא יראת העונש שירא מן הדין והעונש ומחמת זה עובד ה' והגם שעובד ה' ביראה אבל עכ"פ יראה פחותה הוא מאוד ונקרא יראה אחרית כי הוא סוף המדריגות אבל אית יראה עילאה והיא יראת הרוממות שמתבונן ומעיין בגדולת ה' תמיד איך שכל העולם קמי' כלא ממש חשוב ובעבור זה נופלת עליו אימה ופחד ויראה ורעד ובושת לעמוד לפני מ"ה הקב"ה ומשוה את ה' לנגדו תמיד כמאה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד ומתבונן כ"כ עד שנעשה בטל בעצמו ואינו תופס מקום כלל נגד רוממותו ית' ויראה זו הוא מעולה ונקראת יראה ראשית שהוא ראש כל המדריגות ועל יראה זו רמז שלמה המע"ה בחכמתו ואמר הן יראת ה' וגו' שכן בארמי קורין לאחת הן כי יראה זו נקראת אחת מטעם הנ"ל ושתי היראות הנ"ל נרמזו בתפילין כי מלת תפלה הוא לשון התחברות מלשון נפתלתי כידוע ונקראת תפלה של יד ר"ל האדם מחבר א"ע לעבודת הבורא ב"ה מחמת היד ר"ל בחי' דין כמאה"כ על ידכה ודרז"ל יד כה"ה שמרמז על בחי' דין כידוע ומחמת אימת הדין מחבר האדם א"ע לעבודת הבורא אבל תפילין של ראש מרמז על בחי' חיבור מחמת ראש ר"ל מחמת יראה הנ"ל הנקראת ראש וכנ"ל ויראה זו היו יכולים להשיג בא"י דווקא כמו שמרמז במלת ישראל ל"י רא"ש ר"ל היראה הנקראת ראש וע"ז היה משתוקק משרע"ה ליכנס לא"י בכדי להשיג שלימות היראה ע"י מצות התלויים בארץ והתפלל תקט"ו תפילות בכדי שיעלה מתפלה לתפלה כי תפלה הוא מלשון חיבור כנ"ל ועלה מתפלה של יד לתפלה של ראש עד מדריגות גבוהות מאוד עד שבוודאי השיג שלימות היראה ובושת והכנעה יתירה עד שנתבטל במציאות נגד רוממותו ית' ולא תפס מקום כלל בעיניו עד שאמר ונחנו מה וכמו שמעיד עליו הכתוב והאיש משה ענו מאוד רק שהא בהא תליא שמחמת רוב ענותנותו כסבור היה שעדיין לא הגיע לשלימות היראה וע"כ השתוקק משה ליכנס לא"י ולהשיג שלימות היראה כנ"ל וזהו שרמז משרע"ה ואמר ואתחנן אל ה' ר"ל שחיבר א"ע בכמה תפלות וחיבורים ועלה מדריגות הרבה כנ"ל עד שהגיע מבחי' י"ד לבחי' רא"ש היינו מיראה תתאה לבחי' יראה עילאה וזהו תקט"ו תפלות שהמספר של י"ד רא"ש עולה תקט"ו בעת ההוא לאמ"ר ר"ל בשביל לאמ"ר גימ' ירא"ה ה"ן להשיג אותה מדריגה הנקראת יראה הן שהיא בא"י דווקא כנ"ל ומזה נבא לביאור הכתוב רק השמר לך ושמור נפשך מאוד וגו' וידוע מאחז"ל כל אכין ורקין מעוטין וצ"ל רק הנאמר כאן הוא ג"כ מיעוט ומה ממעט ולפי מה שאמרנו ניחא שהזהרנו הכתוב רק השמר ר"ל שנשמר את בחי' רק בחי' מיעוט פ"י בחי' הכנעה וענוה הבאה מחמת יראת בושת הנ"ל שבא לו מצד התבוננותו בגדולת הבורא ית' כנ"ל וכפל הכתוב באזהרה ושמור נפשך מאוד גימ' מ"ה כמו שאמר מרע"ה ונחנו מ"ה וע"ד שאחז"ל מאוד מאוד הוי שפל רוח כי מאד נקרא בחי' הכנעה ושפלות ואמר הכתוב פן תשכח את הדברים וגו' כמאמר חז"ל כל המתיהר אם חכם הוא חכמתו מסתלקת הימנו כי השליטה של השכחה אינה אלא במקום הס"א ולא במקום הקדושה כלל ה"כ אי שכחה לפני כסא כבודך וע"ז אמרו חז"ל תלמיד חכם מותר להיות לו גאווה.

שמיני שבשמינית דווקא מספר ח' פעמים ח' ס"ד אבל אם תחלוק על פחותמס"ד אלקים אפילו רק אחד נשאר ג"ם ומיד כל המתיהר חכמתו מסתלקת. ממנו ומשתכחת ע"כ הזהיר הכתוב ביותר על בחי' ענוה ואמר לשמור בחי' ר"ק ומאו"ד כנ"ל ועי"ז לא ישלוט

בו בחי' שכחה ואמר פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך לפן יסורו מלבבך שני לבבות ר"ל שני פעמים ל"ב עולה גימט' ס"ד ר"ל שלא תסורו ממספר ס"ד הנזכר בגמרא שמיני שבשמינית כדי שלא ישאר ג"ס שעל ידי בחי' ג"ס שולט השכחה ח"ו גם נוכל לפרש עו"ה עפ"י מאה"כ פן תאכל ושבעת וגו' ורם לבבך וגו' ושכחת שעל ידי אכילה מרובה ותענוגי עוה"ז הגשמי נתרומם הלב וגוברת השכחה ולכן אמרו חז"ל כך הוא דרכה של תורה פת במלח תאכל וגו' ועוד אמרו חז"ל במ"ח דברים התורה נקנית ומהם במיעוט שיחה ומיעוט שינה ומיעוט תענוג ומיעוט ד"א ועל אלה המיעוטין רמז הכתוב רק השמר לך ר"ל שתשמור אזהרת חכמינו ז"ל בענין מיעוט היינו מיעוט אכילה מיעוט שיחה וכו' וכנ"ל ועתה נתבאר היטב עוד פסוק אחד שנאמר אנכי עומד בין ה' וביניכם כי יראתם מפני האש וגו' ר"ל שהוכיחם מרע"ה ואמר להם מה גרם לכם שהוצרכתם שיהיה אנכי עומד בין ה' וביניכם מחמת כי יראתם מפני האש ר"ל שיראה שלכם היתה פחותה רק מפני האש שמרמז על בחי' הדין ולא עליתם בהר פי' שלא עליתם במעלות של בה"ר שמרמז על בחי' הכנעה וענוה כמאחז"ל למה נתנה תורה על הר סיני מפני שנמוך מכל ההרים גם מרומז בס"ת של ל"ב נשב"ר ונדכ"ה אותיות בה"ר וזה רמז להם משרע"ה באומרו ולא עליתם בהר פי' שלא הייתם במעלה זו של בה"ר וגם לא במעלות לאמ"ר שמרמז על בחי' ירא"ה ה"ן כנ"ל גם מרומז במלת לאמר אותיות ל"א ר"ם ר"ל שלא יהיה בבחי' רם כ"א בבחי' ענוה ויראת הרוממות שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: עוד נוכל לפרש בזה עדה"מ למה מספר תקט"ו תפלות התפלל משרע"ה הנה ידוע מאחז"ל לעולם ילמוד אדם אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה היינו שלא לשמה פי' שלא לקנטר ח"ו ולא לשום גדלות ח"ו אלא פי' שלומד ע"מ לקבל פרס כ"א לפי מדריגתו שמי שהוא עדיין בגשמיות לומד ע"מ לקבל פרס בעוה"ז הגשמי ומי שנזדכך יותר לומד ע"מ לקבל פרס בעוה"ב ובכוונה זו רשאי ללמוד שמתוך בחי' זו יגיע וישג לבחי' לשמה ממש בחי' יראה פנימיות יראת בושתי ושני הבחי' הנ"ל נקראים בשם שמים וארץ היינו בחי' א' שלא לשמה נקרא בחי' ארץ ובחי' לשמה נקרא בשם שמים בחי' גדולה ובשביל אלו ב' הבחי' נברא העולם כמאמר ב"ראשית ב' ראשית"ל ר"ל בשביל ב' בחי' ראשית היינו שני בחי' יראה הנ"ל ברא אלהים את השמים ואת הארץ היינו שני בחי' הנ"ל בעצמם נקראו שמים וארץ ובשבילם נברא העולם ובחי' הא' נקרא תפלה של יד שהוא בחי' יד בחי' מקבל היינו שכונתו לקבל פרס ובחי' השניה נקרא תפלה של ראש בחי' חכמה שמבין בחכמתו שאין זהו עיקר הכוונה ומכוין לשמה ממש ולא לקבל פרס ובחי' הראשונה הוא בחי' גלות פי' שהיראה הוא בבחי' גלות בחי' לבוש שנתלבש בכוונת קיבול פרס ובחי' השניה הוא בחי' גאולה שנגלה כבוד ה' שכל כוונתו אינו כ"א לשמה וזשאה"כ והיה ביום ההוא ונגלה כבוד ה' וגו' ר"ל שיהיה בחי' היראה בשלימות והוא בחי' מ"ם פתוחה מ"ם סתומה בחי' משיח א' משיח ב' היינו משיח ראשון הוא בחי' א' שאינה בשלימות ואח"כ יהיה בחי' משיח השני בחי' יראה בשלימות ומרומז בפסוק כי לקתה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה פי' מיד ה' מרמז לשני ממי"ן כי יד ה' גימ' מ' ומ' שבראש התיבה מרמז לשני ממי"ן מם פתוחה מם סתומה בחי' משיח ראשון משיח שני כי אפילו בחי' ראשונה הוא ג"כ בחי' משיח בחי' גאולה נגד מה שהיה מקודם שלא למד אפילו שלא לשמה היינו שהיה לו חסרון אמונה אבל כשלומד עכ"פ

שלא לשמה היינו ע"מ לקבל פרס הוא מצד אמונה שיש קיבול פרס לכן נקרא גם בחי זו בת' משיח בחי' גאולה ושני הבחי' יחד נקרא ב"כל בחי' ב"ן כי שניהם המה בחי' קדושה בחי' שם העצם יתברך גימ' ך"ו ושני השמות גימ' ב"ן גימ' ב"כל וזהו בכל חטאתיה ר"ל שבגלות היו חסרים בחי' בכל היינו חטאתיה מלשון חסרון שהיו חסרים שתי הבחי' קדושה בגלות וע"ז אמר נחמו נחמו שני נחמות נגד שני הבחי' משיח הנ"ל שתקבל מה' בחי' מי"ד ה' בחי' שני ממי"ן הנ"ל שני בחי' משיח הנ"ל ושני הבחי' הנ"ל נקראים בשם יעקב וישראל בחי' הראשונה נקראת בחי' יעקב שאינו כ"כ בשלימות ובחי' השלימה הוא בחי' ישראל וזהו ואתחנן אל ה' ודרז"ל תקט"ו תפלות התפלל משה כמנין ואתחנן ומרמז לענינו באמרו ואתחנן אל ה' פי' שמשה התפלל תקט"ו תפלות כמנין ואתחנן וקרוב אל בחי' הוי"ה שהוא מספר כ"ו ונעשה גימ' ישראל ונעשה בחי' הגדולה בשלימות שנקראת ישראל בחי' יראה בושתי לשמה ממש יה"ר שנזכה לזה אכיה"ר: עוד יש לפרש שהתפלל משה תקט"ו תפלות כמנין ואתחנן וכנ"ל להבין זה גם להבין הפ' כי לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאתיה ויל"ד וכי אפשר ליקח כפליים עונש על החטא שכנגד גדולתו ית' ולתרץ זה נקדים מה דאיתא רומי רבתא רומי זעירתא הם מחשכין עינין ושמעתי פירוש רומי רבתא הוא בסי' גאווה רומי זעירתא הוא בחי' ענוה שמרגיש אדם בעצמו כסבור שהוא בתכלית בחי' ענוה ונוכל לפרש עוד עד"ז שיש ב' בחי' רעות המחשכין העיינין מבחי' תשובה בחי' א' הוא בחי' גסות ממש שכסבור שהגיע לתכלית השלימות בתורה ומצות וא"כ אין צריך עוד לבחי' תשובה לפי דעתו והוא עצת היצה"ר המטעה אותו וזהו בחי' רומי רבתי לשון הרמה והפרשה מה' ע"י רבתי בחי' גדלות וגסות בחי' ב' הוא מי שרואה את נגעיו באמת בכל פרטי איבריו איך שפגם בראיה ושמיעה דיבור ומחשבה ומעשה ע"י מעשיו הרעים ונתרחק מאוד מאוד מאור פני מלך חיים ובעבור זה נתמרמר מאוד לבו בקרבו ומייאש בלבו לומר ח"ו אין לו תקנה על כל מעשיו הרעים ומי אני לגשת לקודש בבחי' עבודה לה' לעשות שום מצוה או להתפלל כדי לעשות בחי' יחוד קוב"ה ושכינתיה הלא טמא אני ורחוק וכל זה הוא מרוב שפלותו באמת אמנם זה הוא בחי' רומי זעירתא לשון הרמה ומופרש מה' מחמת זעירתא מחמת בחי' ענוה שהוא ג"כ עצת היצה"ר כדי להחשיך עינין מבחי' תשובה ע"י שפלותו אבל לא בזה בחר ה' שיתייאש האדם מבחי' תשובה כי אדרבה זה היתה עיקר בריה"ע בגין דיתקרי רחום וכו' כמאחז"ל עד לא ברא עלמא ברא תשובה וחפץ ה' בתשובת רשעים וידו פשוטה לקבל שבים כל מיני תשובה הן תשובה מבחי' גאווה פשוטה שהוא בחי' רומי רבתא הנ"ל כאשר שב אל ה' בכל לבו מיד מקבלו ונקראת תשובה עילאה בעבור שהוא בחי' תשובה על בחי' רומי רבתא וגם התשובה על הבחי' השנית הנקראת רומי זעירתא הנ"ל היינו שברוב שפלותו יאמין בה' שהוא רחום וחנון ובוודאי יקבל תשובתו בלבו הנשבר והנדכה ותשובה זו נקראת תשובה תתאה וזהו ה"א עילאה ה"א תתאה כי אות ה"א מרמז על בחי' תשובה כמאמר חז"ל ה"א פתח לו פתח ברגל השמאלית ושני צורות יש לה' היינו ד"י ד"ו וצורה היותר מעולה היינו צורת ד"י שנשאר פתח גדול לתשובה והוא בחי' יד פשוטה לקבל שבים לרמז על אות ה"א שהוא צורת ד"י כנ"ל ולכן צריך האדם ליזהר מאוד שלא ילכד ח"ו בעצת היצה"ר עם ב' בחי' הנ"ל ע"ז הזהירנו הכתוב ומרמז לנו בפסוק רק השמר לך ושמור נפשך מאוד וגו' פי'

שתשמור בחי' רק כמאחז"ל אכין ורקין מיעוטיין ר"ל לשמור בחי' המיעוט שיהיה לך היינו כשיהיה לך בחי' שפלות גדול בראותך גדול הפגמים שפגמת בעולמות העליונים ותפול לבך מאוד בקרבך תראה שלא תתייאש חיו כנ"ל רק אדרבה חזק ואמץ ותאמין בה' שחפץ חסד הוא ומקבל שבים כנ"ל ושמור נפשך מאוד ר"ל ע"ד שאמרו חז"ל מאד מאד הוי שפל רות וכו' ר"ל מאוד מרמז על בחי' גסות בחי' רומי רבתא וצריך לשמור את נפשך ממנה ועל שני בחי' אלו הנ"ל אמר הנביא השיבנו ה' שני פעמים היינו א' על למה לנצח תשכחנו ר"ל על בחי' השכחה בה' מרוב גאוה בחי' רומי רבתא וע"ז התפלל השיבנו ופעם ב' צעק על בחי' כי אם מאוס מאסתנו ר"ל על בחי' רוב שפלות עד שלבו נשבר ונמאס בקרבו מרוב חטאיו ועי"ז בא לבחי' יאוש כנ"ל וע"ז התפלל ואמר שנית השיבנו וע"ז אמר הנביא נחמו נחמו שתי פעמים לרמוז על ב' בחי' הנ"ל כי לקחה כפליים בכל חטאתיה וגו' ר"ל שעשתה תשובה בכפליים היינו על שתי הבחי' הנ"ל ומרומז בפסוק ישראל אשר בך אתפאר וגו' ר"ל ישראל בגימ' אור חושך שרוא"ה אור מתוך החושך שלו שהיה לו בחי' חושך ברוב שפלותו כנ"ל ובעבור שנתחזק באמונה שמאמין שתשובה הוא הראש ועיקר לכל כמאמה"כ בהבראסוארז"ל בה' בראם ר"ל בחי' ה"א בחי' תשובה בחי' לד כנ"ל בבחי' זו נברא העולם ובחי' זו נקראת ראש לבריה"ע וגם נקראת יד כנ"ל ולזה התפלל משה תקט"ו תפלות לרמוז על בחי' תשובה שנקראת רא"ש י"ד גימ' תקט"ו שנזכה לבחי' תשובה באמת אכיה"ר: עוד יש להבין מה המכוון בזה שהתפלל תקט"ו תפלות ואח"ז אמר לו ה' אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה ואפשר לומר ע"ד רמז שיש ב' בחי' בעבודת השי"ת בחי' א' בעובדין דאיתגליא במצות ומע"ט לשעבד א"ע להיות עבד נאמן לבורא עולמים ב"ה בתו"ת ובתפילין וצדקה וכדומה במצות מעשיות לקיים מצות רמ"ח מ"ע ולהיות בבחי' יראת ה' שלא לעבור על מצותיו ח"ו ושס"ה מצות ל"ת ובחי' ביי"ת הוא עבודת ה' באיתכסיא והוא עבודה שבמוח ולב שלא יזיז רגע אחת מבחי' יראת ה' במוחו ולבבו ולהיות בבחי' שפלות לקיים שויתי ה' לנגדי תמיד וכמו שאחז"ל כל המהלך בקומה זקופה כאלו דוחק רגלי השכינה שנאמר מלא כ"ה"כ ועפי"ז אפשר להבין מדוע נזכר בפ' תשובה ב' פעמים השיבנו ה' אליך ונשובה כשאדם מתבונן בשכלו לפני מי הוא עומד ולפני מי הוא עתיד ליתן דין וחשבון והוא החשבון אשר יחשוב כל מה שחטא ופגם נגד רצון בורא כל עולמים ב"ה ונגד זה יחשוב הטובות נסים ונפלאות שעושה עמו הבוב"ה בכל עת ורגע עד אין סוף וזוכר כל חטאיו ועונותיו ופשעיו ומתחרט עליהם ועושה תשובה שלימה בעובדין דאתגליא להיות בבחי' סור מרע ועשה טוב בוודאי תשובה כזה מקובלת לפניו ית' וצריך כל איש ישראל להאמין בזה אשר בזאת יכופר עונו כי עיקר בריאת העולם היתה בשביל בחי' תשובה וכמו ששמעתי מהמגיד זללה"ה שבחי' תשובה נקראת אם כי היא אם העולם שבשביל זה היה בריה"ע אמנם כשיעשה תשובה עד"ז יוכל לבוא לבחי' גסות הרוח ח"ו בחושבו שהוא מנוקה מכל עון וילכד בגסות הרוח מחמת שבטוח שנתכפרו עונותיו והוא נקי וזך מפשעיו וצריך תשובה ע"ז ג"כ שיהיה נכנע מאוד ושפל בעיניו ויבין שבחי' תשובה ששב הוא רק מחסד השי"ת עליו מתנת חנם ולזה היא בסי' תשובה השיבנו השנית וזהו הרמז בפסוק נחמו נחמו עמי שבחי' נחמו הוא ענין ששב מדרכו הרעה ומתנחם עליו כענין וינחם ה' וגו' ואו נרצה עונו וזהו כי לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאתיה וגו' היינו

שזכו לשני בחי' תשובה המרומזים ביד ה' הפתוחה לקבל שבים וגם כי יד ה' הוא מספר ארבעים והוא בחי' שני כפי"ן מרמז על ב' כפיפות כפיפת יצרו וכפיפת נפשו ורוחו והכל מיד ה' וצריך לעשות תשובה על דרך השני בבחי' שפלות במוח ולב ולידע ולהאמין בבחי' תשובה זו אשר גם היא אינה רק מצד חסד עליון ומתנת חנם מבורא עולמים ב"ה אשר היה בעזרתו לעשות בחי' תשובה בעובדין דאיתגליא ואינו מצד עצמו כלל ולהיות בבחי' יראת ה' במוח ולב להאמין מה שכתוב אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו וגו' ולזה נזכר ג"כ ב"פ בחי' תשובה בפסוק הנ"ל וב' בחי' הללו נקראים תפלה של יד ותפלה ש"ר עבדות ה' באתגליא נקרא תפלה של יד בחי' יד לאחוז בו באתגליא ועבדות ה' באתכסיא נקרא של ראש עבודה שבמוח והנה עיקר השתוקקות משרע"ה ליכנס לא"י היה רק לקיים מצות התלויות בארץ והענין הוא כי משה רע"ה לא החזיק א"ע לבחי' ענוה ושפלות כלל כמו שכתוב באוה"ח ז"ל שלכך כתיב ענו חסר י' המרמזת על בחי' ענוה ושפלות והיה משתוקק לקיים רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת באתגליא ובאתכסיא במוח ולב בבחי' שפלות באמת ובארץ ישראל יראתו ית' יותר גדולה לקיים מצות ה' על דרך הנ"ל בעובדין דאתכסיא הוא בבחי' הנסתרות לה' לדבק א"ע במוח ולב לשם העצם ב"ה כמ"ש שמ"י עם י"ה שס"ה וזכרי עם ו"ה רמ"ח ובחי' של א"י שהוא מורה יותר על שלימות השם העצם יותר באפשרי לקיים עבודת ה' באתכסיא וזהו ואתחנן"ן גימ' תקט"ו מנין י"ד ראש שבקשתו היה לקיים מצות ה' בב' בחי' הנ"ל באתגליא ובאתכסיא המכונים בשם יד ראש התלויים בבחי' ארץ ישראל וזהו אל ה' לדבק א"ע במוח ולב לשם העצם ב"ה בבחי' הנסתרות לה' וגו' יה"ר שנזכה לזה אכ"ר: אנכי עומד בין ה' וביניכם וגו' כי יראתם מפני האש ולא עליתם בהר לאמר אנכי ה' אלהיך וגו'.

ויש לדקדק שלכאורה תיבת לאמר אינו מובן עיין רש"י שמתרץ זה אבל אינו מכוון ויש לומר עד"ז שכל עיקר מהתורה ומעשה המצות הוא להמשיך ע"ע בחי' השראת שכינתו ית' והנה לבא לבחי' השראת השכינה הוא ע"י בחי' הכנעה ושפלות באמת ולידע שכל בחי' מחשבה ודו"מ שלו הכל נמשך מחיי החיים ב"ה כמאה"כ ואתה מחיה את כולם ואו כשהוא בבחי' ענוה אמיתית אז הוא גורם להמשיך עליו שפע בחי' קדושה עליונה השראת השכינה כמאחז"ל כ"מ שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי סימן הוא לאדם שהמשיך עליו השראת שכינתו ית' שהוא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו מסתמא הגיע אותו האדם לבחי' ענוה אמיתית מקודם כמאה"כ אני אשכון את דכא וכמאה"כ זבחי אלהים רוח נשברה ל"ב נשב"ר ונדכ"ה ס"ת בר"ה בגימ' אור ובגימ' אי"ן סו"ף פי' שע"י בחי' ענוה ושפלות באמת יכול להמשיך עליו אור א"ס ב"ה ובחי' ענוה הוא בחי' כ"ף כפופה הוא מרמז על בחי' כתר פי' שאינו יכול להמשיך ע"ע בחי' השראת השכינה אור א"ס ב"ה בחי' כ"ת רק ע"י בחי' כ' כפופה בחי' ענוה כמאה"כ סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים דהיינו מי שהוא בבחי' כפופה וזה פירוש הפסוק כי יראתם מפני האש פי' אע"פ שהיה לכם בחי' יראה עכ"ז ולא עליתם בה"ר הוא ס"ת של ל"ב נשב"ר ונדכ"ה שהוא בחי' ענוה ר"ל עכ"ז לא היה לכם בחי' ענוה אמיתית לאמר אנכ"י אותיות א"ני כ' שיהיה אפשר לומר עליכם שבאתם לבחי' ענוה אמיתיות הנרמזות באות כ' כפופה שאו ה' אלהיך שהייתם גורמים שייחד השי"ת שמו עליכם ולהמשיך עליכם בחי' השראת שכינתו ית' ה' יזכנו לבא לבחי' זו אכ"ר: שמע

ישראל ה' אלהינו ה' אחד ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך שמעתי מי שהקשה כי ידוע מה שכתוב בזוהר למה אמר אלהיך ולא אלהינו מפני שעדיין היו ב"י במדבר בארץ ציה ושממון ולא נכנסו עדיין לארץ והדר במדבר דומה כמי שאין לו אלוה וא"כ קשה למה אחר כאן אלהינו ולהבין זה נקדים הפסוק ויצונו ה' אלהינו לעשות את החוקים האלה לחיותנו כהיום הזה וצדקה תהיה לנו וגו' ולכאורה הוא שפת יתר כי למה אמר עוד וצדקה תהיה לנו אבל האמת כן הוא הנה כתיב ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד אלהים ללא עבדו ואמרינן בגמרא היינו צדיק היינו עובד היינו רשע היינו לא עבדו אלא אינו דומה מי ששונה פרקו מאה פעמים למי ששונה ק' פעמים ואחד וקשה ממ"נ וכי מפני פעם אחת קורים אותו לא עבדו ואם מחמת שהשכחה יכול להתגבר ולכן קורא אותו לא עבדו מפני שדומה כאלו לא עשה כלום אבל מ"מ אינו בבחי' רשע א"כ בפשיטות הול"ל כי יש חילוק בין רשע ובין לא עבדו כי זה הוא סור מרע וזה אינו סור מרע אלא ע"כ מדלא מתרץ הכי צ"ל מפני שאינו עושה טוב הוא בבחי' רשע א"כ אינו מתרץ כלום אע"כ כיון ששונה פרקו מאה פעמים הוי עושה טוב וא"כ מפני מה קורא אותו לא עבדו ולתרץ כ"ז נבאר פסוק אני ה' חוקר לב ובוזון כליות רחמנא ליבא בעי כידוע מה שכתוב בזוהר אית יראה ואית יראה כי יש נקודה פנימית של יראה כמאמר אין לו להקב"ה בעולמו אלא אוצר של יר"ש בלבד ויש יראה תתאה שהיא יראת העונש ומחמת זה הוא סו"מ וע"ט בסוד לך ה' הגדולה והגבורה וכו' וזאת הבחי' הוא בחי' התפשטות המוחין שבא בבחי' מחשבה והתבוננות שכלו אבל הבחי' פנימיות הוא פשוט בתכלית הפשיטות בחי' ענוה שהוא מוכנע לפני ממה"מ והנה יש מי שהוא משוקע בגשמיות מחמת חטא אדם ואינו יכול לבא לבחי' הזאת כמו שנבאר כי הנה ידוע שאדם הראשון היה גבוה מן הארץ עד לשמים ואח"כ מחמת החטא השפילו הקב"ה על מאה אמה ולבאר זה כי הנה ידוע שאפילו בבחי' יראה עליונה יש ב' בחי' יש בחי' שהיא עליונה מכולם היינו שהוא מכיר רוממות ממה"מ ועי"ז הוא מתירא מפניו כמאן דקאים קמי מלכא והוא בחי' נקודה פנימית של יראה ויש עוד בחי' שהוא תחתונה קצת והוא על שהוא מכיר חטאיו ועי"ז הוא מתבונן בבחי' התפשטות המוחין איך יכול לדבר לפני המלך כי כל מלאכי מעלה מצפין על דיבור אחד שיוצא מהאדם בקדושה וטהרה כמאמר יושב תהלות וגו' והוא מתיישב בעצמו כיון שהוא אינו מוטהר והוא מלוכלך בכתמי עוונות האיך יכול להתפלל לפניו ית' וזהו בחי' ב' בהאיך אנפין יקום קדם מלכא וזאת הבחי' היא בחי' תשובה והבחי' עליונה הוא בחי' יראת שמים כי שמים הוא אש ומים שהם שני הפכים והאיך יכולין להיות אחד אבל מפני שהוא בחי' עליונה יכול להתבטל וליכלל אחד באחד וזאת הבחי' היא בחי' מלאכים כי הם אין להם חטאים רק המה באימה ויראה לפני ממהקב"ה כמאמר וכולם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה אבל בחי' תחתונה הוא בחי' יראת חטא והנה בחי' נקודה פנימית היא בחי' המלאכים וזהו עיקר תכלית הבריאה כמ"ש האוה"ח עיקר תכלית הבריאה הוא שבחי' ארץ יוכלל בבחי' שמים וע"י זאת הבחי' יוכלל ארץ בשמים כי האדם הוא מן הארץ והוא בבחי' המלאכים שהם בשמים וזהו אדם הראשון היה גבוה מן הארץ עד לשמים שהוא בחי' נקודה פנימית וכיון שחטא השפילו הקב"ה עד מאה אמה לבאר זה כי הנה מאה הוא בהיפוך אתוון הא"ם כי אם הוא בחי' תשובה וכמאמר אם לבינה תקרא וכמא' אם תשכבון בין שפתים

אם קרי וכמו שאמר המגיד זללה"ה מפני מה בחי' התשובה הוא בחי' אם כי היא קדומה לעולם וע"י נברא העולם כי עפ"י התורה בעצמה לא היה נברא העולם וכמאמר הזוה"ק אמרה אורייתא קמי קב"ה אדם דזמינת למברא זמין הוא למחטי קמך והנה ביארתי במקום אחר ע"פ הן עם לבדד ישכון כי יש ג' בחי' יש בחי' תחתונה מכולם שהוא מלוכש בששת ימי המעשה ויש עוד בחי' עליונה בקי' התשובה שהוא בחי' כסא הכבוד ויש עוד בחי' שהוא למעלה מכה"כ והוא בחי' שבת בחי' בושת וזהו לאל אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי נתעלה וישב על כ"כ היינו למעלה מכסא הכבוד וע"ז אנו מתפללים והנחילנו ליום שכולו שבת כי עכשיו אין לנו זאת הבחי' רק יום אחד היינו בשבת קודש וזהו וידעת היום שתדע בחי' יום דכליל כל שיתא יומין וע"ז אנו מתפללים שנזכה ליום שכלו שבת והנה כשהיה ביהמ"ק על מכונו היה להם זאת הבחי' בתמידות וע"ז התפלל משה שיכנס לארץ כנען וזהו אעברה נא ואראה ההר הטוב הזה והלבנון שהוא בחי' לובן העליון וזהו ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן כי תבנית הוא לשון הבנה ועי"ז יתפרש הגמרא אינו דומה מי ששונה פרקו מאה פעמים שהוא בחי' התשובה אותיות האם כנ"ל לשונה פרקו מאה פעמים ואחד שהיא נקודה פנימית ולכן נקרא בחי' תשובה לא עבדו כי הוא בחי' הכנעה קודם העבודה והנה מפני שהאדם הוא משוקע בגשמיות אינו יכול לבא לזאת בחי' הפנימית רק על ידי עוסקו בתורה ותרי"ג מצות אז יכול לבא לבחי' הזאת וזהו ויצונו וגו' לשמור וגו' לחיותנו שהיא בחי' פנימית והנה הבחי' אדם השלם חפצים מאוד בבחי' צדקה כי ע"י צדקה הוא מקים מעפר דל בחי' השכינה שהיא מכוונה בשם כנ"י ועי"ז היא מתפארת עמו בסוד חזי ברא במאי אתינא לקמך וזהו וצדקה תהיה לנו וכו' והנה אעפ"י שאין ביהמ"ק על מכונו ואין אנו יכולים להיות בבחי' פנימיות מ"מ ברגע אחת צריכים אנו להיות בבחי' זאת דהיינו בפסוק שמע ישראל וצריך למסור נפשו בפ' הזה לכן אעפ"י שהיה משה במדבר אמר מ"מ ה' אלהינו בפ' הזה ובזה יבואר הקושיא בפ' נחמו נחמו וגו' כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה וקשה וכי כך הוא המדה והא אדרבה הוא מוחל וסולח אבל עי"ז יבואר כי כתיב בספרי המקובלים כי בחי' התשובה הוא בחי' אהי"ה בחי' א"ך ובחי' הפנימיות היא אשר אהי"ה הוא בחי' כפלים וזהו כפלים בכל חטאתיה פי' מה שהיה בתחלה בחי' כל חטאתיה שהוא בחי' התשובה במקום זה תהיה בבחי' כפלים בחי' פנימיות ודו"ק: פרשת עקב והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וגו'.

ויל"ד למה לא כתיב אם תשמעו כמ"ש אם שמוע תשמעו לקול וגו' אלא כתיב עקב תשמעון ובנו"ן דמשמע שממילא יהיה כך ועיל"ד מה חידוש משמיענו הכתוב אם תשמעון למצות ה' וגו' ובעבור זה ושמר ה' וגו' וכי סליק אדעתא שאם נשמור את כל התורה כראוי שלא ישמור ה' לנו הברית חלילה שהוצרך הכתוב להשמיענו ולהבטיחנו ע"ז ונראה לי עפ"י מה ששמעתי בשם המגיד הגדול זללה"ה שאמר עד אשר לא תחשך השמש זה חמשה עשר באב כי תחשך אותיות ת"ש כ"ח ובט"ו באב תש כח השמש ואיתא בש"ס הירח וכוכבים זה ר"ה והוש"ר וגם הרב הק"ז ל"ל מבארדיטשוב אמר שט"ו באב הוא התחלת השנה הבאה בתשובה ע"ד שאחז"ל ארבעים יום קודם יצירת הולד מכריזין כו' כי בכ"ה באלול נברא העולם ומט"ו באב עד כ"ה באלול יש מ' יום ע"כ דבריו לעניינינו והנה בוודאי החכם עיניו בראשו וכל ימיו בתשובה ומעשים טובים ואינו

ממתין עד ר"ה שהוא יום הדין דווקא שיעשה אז תשובה מאימת הדין אלא תשובתו הוא מיראת השם יראת בושת יראת הרוממות והוא כל השנה כולה והוא תשובה מעולה אבל מי שאינו חכם ואינו משיג גדולתו ית' לעבדו ביראת הרוממות תמיד רק כשרואה יום הדין ממשמש ובא והגיע ט"ו באב אז תש כחו מאימת הדין ועושה תשובה בוודאי וממילא כי אריה שאג מי לא יירא כי בט"ו באב ארבעים יום קודם מכריזין כנ"ל ותשובה זו באמת פחותה היא כידוע שבאה מיראה תתאה כנ"ל והוי אמינא שאינה מקובלת כלל וע"ז הבטיחנו הכתוב ואמר והיה עקב תשמעון עקב הוא מלשון סוף אפי' כשהתשובה הוא בסוף השנה מצד אימת הדין ומחמת זה תשמעון ומן הדין הוא תשובה פחותה מאוד אעפ"כ ושמר ה' אלהיך לך את הברית וגו' ומרומז ג"כ במלת ע"ק"ב במילואו כזה עין קו"ף בי"ת גימ' תחש"ך שמרמז על ט"ו באב כמאמר המגיד הגדול זללה"ה הנ"ל וגם בכלל שנותיו של אדם ג"כ כך העושה תשובה בימי בחרותו כשהוא בכל כחו ויצרו מתגבר עליו ומחמת התבוננותו בגדולת הבוב"ה הוא מפריש א"ע מן החטא ועושה תשובה ומע"ט תשובה זו תשובה היא ביותר כמאחז"ל אשרי מי שעושה תשובה כשהוא איש אבל מי שכל ימי בחרותו ושחרותו טחו עיניו מראות ולבו סתום מלהבין בגדולתו ית' ועוסק רק בעניני גופו ובמילי דעלמא רק כשנתקרבו ימי זקנותו ויום המיתה ויום הדין ממשמש לבוא וגם תש כחו כח היצה"ר וכח המתאוה אז נופל עליו אימת הדין ועושה תשובה והיא תשובה פחותה כנ"ל ונקראת עק"ב ר"ל סוף ימיו ואז ממילא תשמעון כי תש כח היצה"ר ואעפ"כ ושמר ה' אלהיך לך את הברית וגו' וגם נ"ל עד"ז שבשבת צריך האדם לשמור הג' בחי' במעשה בדיבור ובמחשבה ועל שנים הזהירנו הכתוב בפירוש על המעשה נאמר לא תעשה מלאכה ועל הדיבור נאמר ודבר דבר ודרז"ל שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול ואלו השנים הם ביד כל אדם הרשות נתונה לשמור את ידו מלעשות ופיו מלדבר ונקרא הנגלות לנו ולבנינו אבל מחשבה בלב ומוח שהם נקראים נסתרות אינם ביד האדם רק לה' אלהינו והוא נותן זאת במתנה להזוכה ולזה רמזו רז"ל באמרם אמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ודקדקו בלשונם לומר בבית גנזי ע"ד הנזכר הנסתרות לה' אלהינו והוא בחי' המחשבה שתהיה שבת שמה פי' שתהיה המחשבה ג"כ בקדושת שבת וזה הבחי' היא בבית גנזי דווקא ואני נותנה במתנה טובה לכל הזוכה ע"כ צריך האדם לקדש א"ע בקדושת שבת במעשה ובדיבור חלה ויבקש מה' שיהיה בעזרו ויתן לו המתנה טובה שיהיה גם מחשבות לבו ומוחו קדושים בקדושת שבת לה' וכשיעשה האדם ע"ז הדרך אזי יעשה צירוף של שם הוי"ה אותיות והיה על זה האופן כי תחלה יקדש את הקול שמרומז באות וא"ו ואח"כ יקדש את הדיבור שמרומז באות ה"א נגד ה' מוצאות הפה והוא ה"א אחרונה ואח"כ נתקדש מחשבות מוחו שמרומז באות יוד שהוא נגד בחי' חכמה ונתקדש מחשבות לבו שמרומז באות ה' ראשונה בחי' בינה לבא ולזה מרמז הכתוב באומרו והיה עקב תשמעון ר"ל כשיהיה הצירוף כנ"ל של והיה ע"י עקב ר"ל שבת שנקרא עק"ב מלשון סוף כי שבת נקרא סוף סוף מעשה במחשבה תחלה כי הוא סוף ז' ימי בראשית כמאה"כ כי ששת ימים עשה וגו' וביום השביעי שבת וינפש גם עקב במילואו עי"ן קו"ף בי"ת גימ' שב"ת ושם העצם ית' ר"ל שבת עם מספר שם הוי"ה בשלימות וכשיזכו ישראל לזה יקוים בהם הכ' שומר שבת מחללו א"ת מחללו אלא מחל לו ולא יהיה שום מחיצה

מפסקת ומעכבת לעבודת הבורא ואז תשמעון ממילא ובקל בלי שום יגיעה ועמל גדול ושמרתם ועשיתם וגו' ואז בזכות השבת ש' ב"ת שמרמז לג' אבות ושמר ה' וגו' את הברית וגו' לאבותיך כמאחז"ל אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות כראוי מיד היו נגאלין ומזה נבוא לביאור הגמרא דאיתא מה ה' אלהיך שואל מעמך וגו' אטו יראה מלתא זוטרתא היא אין לגבי משה מילתא זוטרתא הוא ע"כ וקשה הלא הוא מדבר עם ישראל ולגבי ישראל לאו מילתא זוטרתא הוא והקושיא במקומה עומדת ולפי דרכינו ניחא שאחז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ירדו מלאכי השרת ועשו לכ"א מישראל שני כתרים ע"כ והכתרים היה ענין היראה והאהבה לה' לבדו שאז פסקה זוהמתן ונתבטל היצה"ר לגמרי כידוע וכשחטאו ישראל בעגל ויתנצלו את עדים מהר חורב וניטל מהם הכתרים הנ"ל והתקנה לזו ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו פ"י שבשבת מחזירין להם ע"י משה עבד נאמן הכתרים הללו כדאיתא בסידור וזהו שהקשה המקשן אטו יראה מילתא זוטרתא היא הלא כבר ניטלו מהם הכתרים שהם היראה ואהבה לה' וצריכים עכשיו ליגיעה רבה להגיע ליראה ואהבה אמיתים וע"ז יפה תירץ לו התרצן אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא ר"ל שבקל יכולים להשיג אותה בחי' יראה ע"י שמירת שבת כראוי וע"י שמירת שבת כראוי יחזיר להם משה עבד נאמן הכתרים הנ"ל שהן יראה ואהבה אמיתים כנ"ל עוד נל"פ הכ' על ענין אהבה ושלוש שבין אדם לחבירו כי אהבה נקרא סוף כמאה"כ את והב בסופה והב הוא אהבה כדאיתא בגמ' וגם והב גימ' אהבה וגם שלום נקראת סוף שהוא סוף כל ברכת וכהנים וזהו מ"ע של ואהבת לרעך כמוך שהוא כלל גדול בתורה והעצה לזה לשום תמיד ללבו שכולנו בני אב אחד אנחנו בני אברהם יצחק ויעקב ואנחנו אחים ועי"ז יגיע לו אהבה ושלוש לכל אדם כאחיו ולזה מרמז הכתוב והיה עקב תשמעון ר"ל שתשמעון בחי' עקב בחי' אהבה הנקרא עקב סוף כנ"ל ועי"ז ושמרתם ועשיתם אותם וגו' ובזכות שזכרתם את האבות שע"ז הגעתם לבחי' אהבה ושלוש ע"כ ושמר ה' אלהיך לך את הברית אשר נשבע לאבותיך ויבוא משיח צדקנו במהרה בימינו אכיה"ר.

עוד יש לפרש זה עדה"מ הנה עיקר שלימות המשכת שפע קדושה זכה וברורה הוא ע"י תשובה בלב נשבר דווקא והענין הוא כי המשכת השפע שממשיך הצדיק ע"י תורה ומצות לשמה יוכל להיות ח"ו איזה התנשאות וגסות הרוח ח"ו אבל המשכת השפע ואור קדושה שממשיך בעל תשובה בגודל הכנעה ושפלות ולב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה ומתקן כל מדותיו אשר פגם באהבה ויראה אשר לא לה' או שאר המדות כגון התפארות וניצוח והודיה שיש לאדם והשתמש בהם בבחי' עוה"ז לא לה' ואח"כ כשמשים לבו לכ"ז איך שפגם במדות העליונות ובזה לבו נשבר בקרבו ושב לה' בכל לבו ומידותיו להחזירם ולהשתמש בהם לה' ומעלה בזה כל המדות לה' וזהו בחי' תשובה תשוב ה' שמשים בחי' ה' בחי' עוה"ז שנברא באות ה"א ומעלה לה' לבחי' עוה"ב בחי' יוד שנברא ביוד וממשיך שפע אור ה' לעוה"ז שפע זכה וברורה בלי שום סיג ותערובות גסות הרוח מגודל שבירת לב ונמוכת רוח שיש לו ועל בחי' זו צווחו חז"ל, ואמרו בעצה שוב יום אחד לפני מיתתך היינו שישבר את לבו ע"י זכירתו יום המיתה וסופו של אדם ותכליתו ובזה ישים אל לבו לתקן כל מידותיו כנ"ל ואמרו התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין היינו שע"י התשובה הנ"ל יתקן בחי' עוה"ז שנקרא פרוזדור ויכניס אותו

לעוה"ב שנקרא טרקלין בחי' יוד כנ"ל וממשיך בחי' שפע איים מבחי' ה' עלאה בחי' אלהים חיים וזהו מרומז בפסוק והיה עקב תשמעון וגו' פי' עקב מרמז לבחי' תשובה הנ"ל שבא ע"י זכירת סוף ותכלית של האדם בחי' עק"ב לשון סוף גם עקב במילואו גימ' תשובה ה"י היינו שע"י זכירת העק"ב וסופו של אדם יגיע לבחי' תשוב"ה ה"י שישוב ה' לגבי יו"ד ועי"ז ושמר ה' אלהיך וגו' היינו ושמ"ר הוא לשון משמרת שמסנן ומזכך השפע ואור שנשפע מלמעלה שיהיה בלי שמרים היינו בלי שום תערובת גסות הרוח כנ"ל ויהיה האור אשר נשבע לאבותיך פי' האור שנשפע לאבותינו כי האות בי"ת של ונשבע נתחלף באות פ"א ונעשה אשר נשפע לאבותיך עוד נוכל לפרש בזה הדרך דהנה כתיב ששת ימים תעשה וגו' וביום השביעי וגו' פי' שכל ששת ימי החול תהיה כל עבודתך ותשוקתך שתקבל בחי' שבת וכן יתקן מעשיו כל ימי חייו בעוה"ז שיקבל אור ה' לעוה"ב ליום שכולו שבת היינו ע"י שישמור מצות ה' ותורתו בעוה"ז וע"י בחי' מצוה שהוא אותיות הוי"ה ב"ה היינו שהאותיות מ"צ מן מצוה המה בחילוף א"ת ב"ש י"ה אותיות ראשונות מהשם הוי"ה ב"ה ואותיות אחרונות ממצוה היינו ו"ה המה ככתבן בהשם ב"ה וע"י שמירת המצוה כנ"ל יזכה לאור שם הוי"ה ב"ה ככתבו בלא חילוף ויהיה אז שבת הוי"ה במילואו בלי חילוף וזה מרומז בפסוק והיה עק"ב במילואו עי"ן קו"ף בי"ת גימט' שבת הוי"ה ות"א מתרגם ויהי חלף דתקבלון פי' כשתקבלו הבחי' חילוף שהוא אותיות מצוה שהוא בחי' חילוף כנ"ל עי"ז יהיה אח"כ ושמר ה' וגו' שתזכו לעתיד לבא ליום שכולו שבת לאור ה' שיהיה השם במילואו וככתבו שנזכה לזה במהרה כן יהי רצון אמן: עוד יל"ד בפ' זה כפי מה שהקשה האוה"ח ז"ל הלא ירושת הארץ היתה אפילו לא יקיימו ישראל את התורה ח"ו וקאמר ג"כ הפסוק לא בצדקתך וגו' וגם מהו הלשון והיה עקב הול"ל והיה אם שמוע ונראה דהנה בסוף פ' ואתחנן כתיב וידעת כי וגו' שומר הברית וגו' לאוהביו ולשומרי מצותיו לאלף דור ומשלם לשנאיו וגו' לא יאחר וגו' היום לעשותם והנה אמחז"ל פירושו כי מה שנאמר כאן לאלף דור ולהלן אומר לאלפים לאוהבי כי לעושים מאהבה הוא לאלפים ולעושים מיראה הוא לאלף ויש לדקדק מדוע שביק קרא בכאן להודיע שכר העושים מאהבה במאמר לאוהביו ונ"ל כי ענין אלף דור ואלפים דור הוא באופן זה דור הוא מלשון דירה והנה אלופו של עולם ית' דר בעליונים ובתחתונים והנה יש מי שזוכה רק בדירה העליונה אחר הסתלקות מן העוה"ז ואינו זוכה לשתי שולחנות ויש שזוכה לשתי שולחנות וזה בחי' לאלפים אך הנה הצדיק העובד שמו ית' באהבה גמורה זוכה לשתי שולחנות אך מחמת יראתו הפנימיות שהוא מכיר בגדולתו של הקב"ה והוא בעצמו נבזה בעיניו נמאס כי רואה בעצמו שאינו יוצא ידי חובתו והוא נאנח ע"ז תמיד ולבו נשבר ונדכה בקרבו ואינו מקבל שום תענוג בעוה"ז גם אם יש לו כל תענוגי עוה"ז בני חיי ומזוני עושר וכבוד מ"מ לבו נאנח בקרבו על ענין עוה"ב כמאמר ריב"ז איני יודע לאיזה דרך מוליכים אותי והנה כל זכותו וצדקתו עומדת לו לעוה"ב כי לא קיבל שום שכר בעוה"ז כי כל ימיו היו ביגון ואנחה הגם שהיה לו כל טוב ולזה כתיב לאלף דור אפילו לאוהביו כנ"ל משא"כ בשונאיו שה' ית' משלם להם התשלום גמול מחמת לא יאחר שאינם משגיחים על תכליתם ואחריתם רק במה שלפניהם ע"כ מקבלים תענוג מזה ולזה גמר אומר היום לעשותם ודרז"ל היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם לא בעוה"ז היינו שלא יקבלו שום תענוג מכל תענוגי עוה"ז שיש

להם וע"ז אמר והיה עקב תשמעון עקב מלשון סוף שהוא סוף פרשה עליונה וכמבואר אז תזכה לנחלת שלשת עממין הקיני והקניזי והקדמוני היינו לשתי שולחנות שזה תלוי דווקא באהבת השי"ת וכמבואר באוה"ח שם: עוד יל"ד בפ' והיה עקב וגו' מה התחדשות בזה הפסוק הלא כבר כתוב זה בפ' הקודמת וידעת וגו' האל הנאמן שומר הברית והחסד לאוהביו ולשומרי מצותיו לאלף דור וגם הדקדוק שלעיל כתוב לאלף דור וכאן לא כתיב רק ושמר לך משמע לך לבד אך נוכל לומר דהנה כתיב ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה מרשי"ת חסר א' כתיב כלומר מתשרי אתוון דדין כאתוון דדין ומרמז בזה אשר בתשרי נחסר ונסתלק בחי' א' ולהבין הענין נקדים מה שאחז"ל במסכת ר"ה בתשרי נולדו אבות ובתשרי מתו אבות והקושיא מפורסמת הלא בפסח נולד יצחק ומה גם שאחז"ל שהקב"ה ממלא שנותיהן של צדיקים מיום ליום ומסתמא מת ג"כ בפסח ובע"כ צ"ל שמה שאמרו בתשרי נולדו אבות קאי רק על אברהם ויעקב כפרש"י שם וממילא בתשרי מתו אבות קאי ג"כ רק על אברהם ויעקב וא"כ נוכל לרמז בתשרי מתו אבות כלומר שבתשרי תמו זכות אבות אברהם ויעקב בחי' חסד ורחמים ונשאר רק פחד יצחק בחי' גבורה ולזה מרמז חסרון הא' והבן ולכן קודם בא יום הדין הגדול והנורא צריך האדם הישראלי להעלות על לבו ולפשפש במעשיו על כמה זמנים ושעות עתים ורגעים אשר לא עשה בהם ולא כלום לעבודתו ית"ש הגם שמחוייב להיות יראת ה' על פניו תמיד כמ"ש שויתי ה' לנגדי תמיד אך עכ"פ בסוף השנה בוודאי צריך זהירות יותר ויותר לזכור את בוראו טרם בוא עת משפט כי בהאיך אנפין ייקום קדם מלכא אשר לא יצדק לפניו כל חי ובוודאי צריך לתקן בסוף השנה כדי שיוכל להמתיק הדינים ולעורר עלינו זכות אבות אברהם ויעקב בחי' חסד ורחמים וזה נוכל לרמוז בפסוק והיה עקב תשמעון עק"ב הוא לשון סוף כלומר אם בסוף השנה תשמעון עכ"פ את המשפטים ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך פי' תוכל לעורר בר"ה זכות אבות אברהם ויעקב בחי' חסד ורחמים הגם שלא יפה כוחו כמו עובד את ה' בכל השנה שמגין בזכותו לאלף דור עכ"פ לא הורע כוחו מלעורר ע"ע חסד ורחמים וזהו ושמר ה' אלהיך לך עכ"פ ואפקה הכתוב בלשון עקב שצריך לזוהר מדברים שאדם דש בעקביו וכפרש"י והנה איתא בספר אור המאיר בשם המגיד זללה"ה שאמר ע"פ זכור את בוראך עד אשר לא תחשך השמש והירח והכוכבים שמרומז בזה ג' זמנים לשבי פשע תחשך השמש מרמז על מי שמקדים לשוב בתשובה שלימה מחמשה עשר באב ואילך שמאז תש כח השמש כי תחשך אותיות ת"ש כ"ח והירח זה ר"ח אלול והכוכבים זה הושענא רבה עי"ש והנה המוקדם בפסוק מוקדם במעלה וזה נוכל לרמוז ג"כ במלת ע"ק"ב כי עי"ן קו"ף בי"ת במילואו גימ' ת"ש כ"ח היינו שצריך להקדים לזכור את בוראו מט"ו באב ואילך שמאז תש כח השמש וכעין זה נוכל לרמז בפסוק ועתה ישראל מ"ה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבוד וגו' בכל לבבך ובכל נפשך לשמור את מצות ה' ולכאורה אין לו ביאור שפתח הכתוב בלשון מה ומסיים וכולל דברים רבים ליראה ולאהב' לעבוד ולשמור אך נוכל לרמוז במלת מ"ה על ט"ו באב שמאז יש מ"ה ימים עד ר"ה וזשאה"כ ועתה בט"ו באב שהוא מ"ה ימים קודם ר"ה אז עכ"פ ה' אלהיך שואל מעמך ליראה ולאהבה וגו' כדי שנוכל לעורר עלינו בר"ה זכות אבות בחי' חסד ורחמים כנ"ל אכי"ר:

כי תאמר בלבבך רבים הגוים וגו' לא תירא מהם וגו' לכל העמים אשר אתה ירא מפניהם וגו' ויש לדקדק שבתחלה אמר לא תירא מהם משמע שאין צריכים לירא מהם ואח"כ אמר אשר אתה ירא מפניהם משמע שיש איזה פחד מפניהם עוד י"ל שבתחלה אמר לשון מה"ם ואח"כ אמר לשון מפני"הם ולהבין כ"ז הנה כל העולם מקבלים שפע ע"י ישראל וכשישראל פוגם באיזה מדה אזי תיכף יונק מזה אותה אומה המכוון עד אותה מדה מהשבעה מדות ומקבל חיות פנימיות מזה לכן מאוד צריכים ליזהר בזה כי מלבד גודל העונש של הפגם הנעשה בהמדה העליונה למעלה ואף גם זאת שמוסיף כח פנימיות לזולתם וע"ז הזהיר הכתוב כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממני פי כי משמש בלשון אשר פי' כשתאמר בלבבך ותבין איך שרבים הגוים האלה ממני היינו שרבו ווגדלות וחיות הגוים האלה אינם כ"א ממני היינו שקבול חיות פנימיות שלהם הוא רק מפגם ישראל כנ"ל ועי"ז תהיה נזהר מאד בפגם המדות כנ"ל אז לא תירא מהם כי אם לא יקבלו כח וחיות ע"י הפגם המדות מאין יהיה להם כח כמ"ש עשה ה' אלהיך לפרעה ולכל מצרים וגו' כן ועשה ה' אלהיך לכל העמים אשר אתה ירא מפניהם פי' שכן עשה לכל העמים אשר אתה ירא מבחי' לפניה"ם בחי' פנימיות שלהם שלא יקבלו החיות פנימיות ע"י פגם המדות של ישראל ויתבטלו וישראל ישכון לבטח בארצם בב"א כן יהי רצון אמן: למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי וגו' ויש לדקדק בתיבת לבדו שלכאורה הוא"ו מיותר והו"ל למיכתב לבדו יחיה האדם מהו לבדו ולתרץ זה נקדים תחלה מה שפירש"י בפ' ואתחנן על פסוק ולשומרי מצותיו לאלף דור ופרש"י ולהלן הוא אומר ועושה חסד לאלפים כאן שהוא סמוך אצל שומרי מצותיו שעושים מיראה הוא אומר לאלף ולהלן שהוא סמוך לאוהביו העושים מאהבה ששכרם הוא יותר גדול הוא אומר לאלפים עכ"ל והנה איתא בספרי' הק' מי שעובד השי"ת מאהבה שרוצה שיתמלא רצונו ית' זהו הוא רוצה שכל הנבראים יעבדו את ה' רק כדי שיתמלא רצונו ית' ע"כ נמצא לפי"ז אהבה נקרא בחי' כלל שכולל כל הנבראים ג"כ לעבודת השי"ת אבל בחי' יראה הוא פרט כי מי שהוא עובד את ה' מיראה הוא אינו חושש רק שיעבוד הוא בעצמו לה' מצד יראתו שמתירא ממנו ית' אבל אינו חושש לאחרים שיעבדו אותו ית' אמנם א"א לבוא לבחי' אהבה בלתי קדימת היראה תחילה כידוע ומי שיש לו בחי' ואהבה בוודאי שיש לו ג"כ בחי' יראה נמצא אהבה כולל שני הבחי' ונקרא כלל שני הבחי' אלו מקיפים את האדם כחומה שלא יצא מתוכה מרשות היחיד יחידו של עולם שלא יחטא וכל בחי' נקרא בחי' אל"ף וע"ז רמזו רז"ל שני אלפים תחו"ם שבת אותיותחומ"ת ר"ל שני אלפים היינו שני הבחי' הנ"ל הם בחי' חומת להקיפו לבלי יצא מרשות היחיד כנ"ל וזשאה"כ ומגרשי הערים אשר תתנו ללויים מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב וגו' מקיר מרמז לבחי' יראה כי קי"ר הוא מלשון אדון בגמרא היינו שבתחלה יעשו לוויים בחי' מקי"ר שהוא בחי' יראה שהוא אלף שצריכים לבוא בתחלה כנ"ל ואח"כ אמר הכתוב ומדותם מחוץ לעיר וגו' אלפים באמה ר"ל שאח"כ יבאו לבחי' אהבה שכולל שני הבחי' ונקרא שני אלפים וז"ש ישעיהו הנביא לנחם את ישראל הן על כפים חקותיך חומותיך נגדי תמיד כ"ף ר"ת כ"ל פ"ר לרמז על שני בחי' הנ"ל שנקראים בחי' חומה גם מרמז לבחי' יד ימין יד שמאל שהם אהבה ויראה שהו שלימות העבודה שידבק א"ע לה' בבחי' אהבה הנ"ל ולהדבק גם אחרים לה' וזשאה"כ ואתם הדבקים בה'

וגו' שלכאורה הו"ל למימר ואתם דבקים בה' ואות ה' של הדבקים הוא מיותר לכאור' אלא הדבקים בה"א הוא מלשון הדבק ר"ל שידבק גם אחרים לה' למלאות רצונו ית' כדרך העובד מאהבה וזשאה"כ ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם פי' מתחלה צריך לשמור את השבת בבחי' יראה בעצמה ואח"כ כשמגיעים לבחי' אהבה או לעשות את השבת לדרתם ר"ל יעשו לכל הדור בחי' שבת שכולם יעבדו את ה' למלאות רצונו ית' ולפי"ז אתי שפיר מה דאיתא בגמרא שמעון העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא פירש עד שבא ר' עקיבא ודרש את ה' וגו' לרבות ת"ח ע"כ ולכאורה קשה מה דרש על את של ואהבת את ה' אלהיך וכי מה יש עוד אהבה שדמה לאהבת ה' ולפי דברינו ניחא את לרבות כל הנבראים להכניס בהם אהבת ה' כמאמר שיהיה שם ה' מתאהב על ידך וזשאה"כ והיה עקב תשמעון וגו' ושמעתי פירושו מי שיש לו בחי' שמיעה רוחני יכול להכניס בחי' רוחני אפילו בבחי' עק"ב עכ"ל ולפי דרכינו יפורש שמרמז לבחי' אהבה הנ"ל שיכניס בחי' העבודה לה' גם לאחרים אפילו בחי' עק"ב ובחי' זו נקראת בשם לחם כי מי שעובד את ה' באהבה רבה ומשתוקק לו ית' בוודאי הוא אצלו חיות ממש כלחם שהוא חיות גופני כן העבודה הוא חיות רוחני ולזה מרמז הכתוב כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם וגו' פי' לא על בחי' לחם כזה שיהיה רק לבדו לעצמו אבל לא לאחרים כי לא על בחי' עבודה כזו יחיה האדם באמת שאין זה שלימות העבודה כנ"ל כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם ר"ל כאשר יגיע לבחי' זאת שירצה שכל מוצא פי ה' יעבדו אותו ית' וימלאו רצונו ית' אז יחיה האדם שתהיה עבודה כזה חיות ממש אצלו להחיותו בחיים רוחניים שנזכה לזה אכי"ר: ארץ אשר אבניה ברזל ומהרריה תחצב נחשת ונראה לבאר זה עפ"י מה דאיתא בספרים הק' שיש בכל דבר נברא ארבע יסודות ומקורם משמו ית' והוא המקיים אותם ועושה שלום ביניהם מים עם אש ועפר עם רוח והם הרמוזים בארבע עולמות שברא הקב"ה ותכלית כל הנאצלים ונבראים וכו' הם בשביל מלכותו ית' מלכותך מלכות כל עולמים וכל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו כי כל אחד מד' יסודות כלול מד' כידוע י"ו לעילא י"ו לתתא וזהו א' ראשית הבריאה והמבין בחכמה שכל ארבע יסודותיו הם תלויים בשמו ית' מה מאד ראוי שתפול עליו אימה ופחד מלהשתמש בהם נגד רצונו ית' וארבע יסודות הנ"ל הנה מלובשים בגוף במחשבה הרהור קול ודיבור ומוח ולב וכו' והן בהנהגת המדות כמבואר בספרים הק' והנה ע"ז נאמר ובו תדבק הכוונה שידבק תמיד ארבע יסודות הנ"ל למקורם ובשלימותם לקבל עליו עול מ"ש ואז אעפ"י שאינו עושה אז שום מצוה שלא נזדמן לידו צדיק באמונתו יחי' בעבור יראתו על פניו וזהו דלותי לך עיני והנה הד' אותיות משמו הנכבד והנורא הם החיות של הארבע עולמות ויש להם ארבע מילואים כנודע והם מקור הברכה בגוף הברכה כידוע וגמטריא של הד' מילואים הוא רל"ב והוא ר"ת של ר"חמנא ל"בא ב"ע"י כידוע ונוכל לרמז זה בבלהה ורחל שתי יסודות וזלפה ולאה שתי יסודות והחכם יבין שכל ז' מידותיו יהיו בשלימות וזהו אשר אבניה הבונים הם בחי' ב"ר"ז"ל ר"ת בלהה ר"חל ז"לפה ל"אה וגם בתבת מהררי"ה יש לנו רמז נכון ודי בזה יהי רצון שאזכה לקיים כל זה אמן כן יהי רצון: ענין מזוזה והיה מבפנים שדי מבחוץ פי' והיה ל' עתיד ר"ל שתמיד יצפה וישתוקק שיהיה בשום בחי' פנימית אבל בחצונית היינו במילי דעלמא יהיה בבחי' שדי ל' די בחי' הסתפקות שנזכה לזה

כיר"א: פרשת ראה ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וגו' את הברכה אשר תשמעו וגו' והקללה אם לא וגו' ויל"ד שאמר בתחילה ראה לשון יחיד ומסיים לפניכם לשון רבים והו"ל למימר ראו לשון רבים עוד אמרו אצל הברכה אשר ואצל הקללה נאמר אם לא תשמעו גם לפרש מלת אנכי גם לפרש משדרז"ל עשר בשביל שתתעשר ובמדרש איתא עשר בשביל שתתחסר נ"א בשביל שלא תתחסר הנה שמעתי מאבי זללה"ה פירוש על ראה אנכי היינו בשביל דיבור אנכי ששמעו מפי הגבורה יהא הקיבול שכר בעוה"ז היינו היום ע"כ והנה ע"י בחי' ענוה כשהאדם משפיל א"ע לבחי' אנכי עפר ואפר עד שאינו תופס מקום אצלו כלל עי"ז גם הקב"ה כביכול מצמצם א"ע להשפיע כל טוב בעוה"ז וגם אפילו אם ח"ו נגזרה איזה עונש על האדם בעבור חטאיו גם כן משלם לו בעוה"ז כדי להורישו לעוה"ב כי יפה שעה אחת קורת רוח בעוה"ב מכל חיי עוה"ז בוודאי מה טוב שיקבל עונשו בעוה"ז ויהיה נקי בעוה"ב אמנם צריך להבין מאי מעליותא בקיבול שכר בעוה"ז על דיבור אנכי הלא מה טוב לקבל השכר בעוה"ב עולם הקיים ולא בעולם עובר רק הענין הוא שצריכים דעת מיושבת לעבודת הבוב"ה וצריך עכ"פ איזה קיבול שכר בעוה"ז כדי שיהיה לו דעה מיושבת לעבודת הבוב"ה וע"ז רמזו חז"ל באמרם עשר בשביל שתתעשר שלכאורה הוא פלא לעשר ע"מ לקבל פרס רק שזהו רשאי שירצה האדם לקבל פרס שיתעשר בכדי שיהיה לו ריוח והרחבת הלב לעבודת הבוב"ה ובמדרש איתא עשר בשביל שלא תתחסר היינו שלא יחסר לו הפרנסה ולא יוכל לעבוד את הבורא ית' ונ"א בשביל שתתחסר היינו שיהיה לבו פנוי שיבין בעצמו חסרונו ושפלותו וזהו שנאמר ראה אנכי לשון יחיד פי' שהקב"ה מזהיר לכל יחיד ראה שתזהר בבחי' אנכי היינו שלא תסיח דעתך מדיבור אנכי ה' אלהיך שיהיה תמיד עליך עומ"ש ובזה יהיה לו בחי' אנכי עפר ואפר בחי' אנכי תולעת ולא איש שהוא בחי' ענוה וע"י בחי' ענוה תמשיך על העולם היום ברכה על העוה"ז דווקא אשר תשמעו היינו כדי שתוכל לשמוע ולא נאמר אם לשון תנאי כי ע"י בחי' אנכי בחי' שפלות בוודאי תוכל לשמוע את כל המצות בלב ודעה מיושבת אבל אצל הקללה נאמר אם לשון ספק וזהו עשר תעשר בשביל שתתעשר רמזו לבחי' עשר בחי' יוד שמרמז לבחי' ענוה כדאיתא בזוה"ק יוד נקודה קטנה ושחורה דלית בה חיוורא כלל וזהו עשר תעשר היינו שיהיה לך בחי' עשר בחי' יוד בחי' ענוה ועי"ז תתעשר שיהיה לך עשר פעמים עשר היינו מאה ברכות כמאחז"ל אל תקרי מה אלא מאה היינו ע"י בחי' מה דווקא יהיה לך מאה ברכות וכדאיתא באוה"ח ע"י טפת דיו שנשאר בקולמוס היינו ע"י שלא כתב משה ענ"ו ביום במילואו עי"ז זכה לקרני הוד פי' דאיתא בכתבי האר"י ז"ל שע"י בחי' גאווה פוגם באותיות מלוי של אותיות ראשונות של השם היינו מלוי יו"ד ו"ד ומילוי ה' אות ה' היינו אותיות הו"ד וע"י בחי' עטה שהיה למרע"ה זכה לשלימות אותיות הוד יהי רצון שנזכה לקצת בחי' ענוה כן יהי רצון אמן: א"י ע"פ מה שאחז"ל שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ושמעתי בשם אבי ז"ל שהקשה והא כתיב לא תלין פעולת שכיר ותירץ שע"פ הדין השוכר ע"י שליח אינו עובר א"כ לפי זה שהתורה ניתנה ע"י משה אינו בלא תלין אמנם כ"ז בשאר התורה אבל אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו ולא ע"י שליח א"כ הוא בלא תלין וע"ז אמר הכתוב ראה אנכי נתן וגו' ר"ל אני נותן שכר בעבור אנכי שנתתי בעצמי וחייב אני ליתן בעוה"ז עכ"ד ז"ל ואפשר לפרש ג"כ עז"ה עפ"י מאמר הכתוב

הן בקדושיו לא יאמין פ"י כמאה"כ פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת ורם לבבך וגו' וא"כ שמן הטובה אפשר לצמוח ח"ו קילקול לכן יותר נכון לגנוז הטוב לעוה"ב ובעוה"ז אדרבה מה טוב שיהיה לבו של אדם נשבר ונדכה וזשאה"כ מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם פ"י מה טוב הוא כשהטוב הוא בחי' חסד יהיה צפון לעוה"ב ועוד שפעלת לחוסים בן הם הצדיקים נגד בני אדם ר"ל בחי' נגד בחי' דין בכדי שיהיה לבו נשבר ונדכה וזהו פ"י ה' הוא האלהים ר"ל כשאתה רואה בחי' אלהים בחי' דין תאמין ותדע שבחי' הוי"ה בחי' רחמים הוא גנוז בתוכו וזהו תקעו בחודש שופר בכס"ה ליום חגנו ר"ל בכסה הוא מלשון כיסוי שבחי' חסד מתכסה בתוך בחי' הדין וזהו בחי' מן בחי' דעת שניתנה לדור המדבר דור דעה שיקבלו התורה ע"י משה בחי' דעת התחברות חו"ג ולזה רמזו רז"ל לא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן פ"י שאין התורה מתקיימת אלא במי שמאמין בזה ורואה הטוב הגנוז בבחי' דין שהוא צדיק וטוב לו הוא צדיק גמור ר"ל צדיק גמור הוא רואה תמיד הטוב אשר לו גנוז בתוך הבחי' דין והוא בחי' דעת בחי' התחברות חו"ג ובחי' זו לא ניתנה אלא ע"י משה שהיה בחי' דעת והמשיך ג"כ בחי' זו ע"י מן לדור המדבר שיקבלו התורה בבחי' זו וע"כ נקראו דור דעה מטעם שהיה להם בחי' דעת ע"י משה דווקא אבל אח"כ שנמסרו לידי יהושע פני לבנה שלא היה יכול להמשיך להם בחי' דעת כמו משה רבו וזה מרמז לנו משה רבינו ע"ה בפסוק ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וגו' היינו אנכ"י גימט' כ"סא לרמז על בחי' בכסא ליום חגנו בחי' כיסוי כנ"ל שהדין מכסה על בחי' חסד כנ"ל שבחי' זו המשיך להם משרע"ה כנ"ל גם רא"ה אנכ"י גימ' ב"פ חסד גבורה חסר אחד ר"ל מרמז על שני בחי' דעת היינו בחי' דין בגשמיות ובחי' דין ברוחניות ובתוכו גנוז בחי' חסד ורחמים כנ"ל ומה שחסר אחד מרמז שכ"ז ישים האדם אל לבו כשחסר לו אחד ר"ל שום דבר אחד ורמז להם משרע"ה בר"ת של נותן ל"פניכם ה"יום ב"רכה ר"ת אותיות לבנ"ה לומר שכ"ו אני מזהיר אתכם עכשיו מחמת שתתמסרו לידי יהושע שהוא פני לבנה ואין בו כח להמשיך לכם בחי' דעת בחי' מ"ן כמוני לכן צריכים אתם להתחזק מאוד בבחי' זו ופירש להם ואמר והקללה אם לא תשמעו וסרתם מן הדרך ר"ל דר"ך גימ' שני פעמים הוי"ה אלהים מרמז לב' בחי' דעת הנ"ל בגשמיות וברוחניות ואמה"כ וסרתם מן הדרך בחי' דעת ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם ר"ל ללכת רק אחר בחי' אלהים לבדו בלא בחי' חיבור הוי"ה אשר לא ידעתם ר"ל שאינו בחי' דעת"ת לכן תזהרו בזה לראות תמיד אור בתוך החושך כמאה"כ זרח בחושך אור לישרים שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: עוד יש לדקדק בפ' זה שלכאורה תיבת היום הוא מיותר אך נוכל לומר עד"ר ומקודם נבחר מה דאיתא איזהו חכם הרואה את הנולד דהנה עיקר העבודה להיות תמיד בבחי' תשובה היינו שיהיה לו בושה והכנעה לפני הבוב"ה וזה היה חסד ה' יתברך בעת בריאת שמים וארץ לברוא בחי'.

תשובה וכשאדם עושה תשובה כקטן שנולד דמי היינו שהבורא ית' משפיע לו נשמה חדשה מכסא כבודו ית' מהמקור שנשמות ישראל נחצבות משם כמאמר הגמרא גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד להיות נשפע משם נשמה חדשה להיות כקטן שנולד וזה היה בחי' דהע"ה כמאה"כ אספרה אל חוק וכו' בני אתה אני היום ילדתיך שבכל יום היה בבחי' תשובה ונשפע לו בכל יום נשמה חדשה מכסא כבודו ות' כאילו נולד היום וזה

איזהו חכם איזהו עיקר בחי' חכמה הרואה את הנולד שיראה תמיד שיהיה בבחי' תשובה כאילו נולד היום ולזה כיון שהע"ה טוב ילד מסכן וחכם מכה לו בשם ילד ובשם חכם לרמז שזה תלוי בזה כשהוא בבחי' ילד אני היום ילדתיך או הוא בבחי' חכמה רק שיש ב' בחי' תשובה בחי' א' מי שעושה תשובה מחמת אהבת השי"ת שמשתוקק וכלתה נפשו לה' ויש לו יראה ובושה והכנעה לפניו ית' ומחמת זה הוא תמיד בבחי' תשובה וזהו התשובה היא בחי' אור שנשפע עליו אור תשובה ממקור התשובה ע"י בחי' אור בחי' ברכה ויש מי שעושה תשובה ע"י שיסורים באין עליו ומחמת זה הוא מפשפש במעשיו ועושה תשובה וזהו התשובה הוא בחי' חושך היינו שנשפע עליו בחי' תשובה ממקור התשובה ע"י בחי' חושך שהיא בחי' קללה וזהו ראה אנכ"י גימ' כסא היינו בחי' כסא כבודו ית' נותן לפניכם בחי' תשובה שהוא בחי' היום כמאה"כ אני היום ילדתיך ברכה וקללה היינו שלפעמים נשפע בחי' תשובה בבחי' ברכה ולפעמים נשפע בחי' קללה את הברכה היינו שנשפע בחי' תשובה בבחי' ברכה אשר תשמעון אל מצות ה' והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' היינו לבחי' תשובה הב' המבואר לעיל וזהו חודש אלול שאות אלף נתחלף לאות עי"ן באותיות אה"ע והוא אותיות עולל לשון עולל ויונק מרמז שבחודש אלול צריך לעשות תשובה לבוא לבחי' נולד כנ"ל ולזה מרמז אלול"ל א"ני ל"דודי ו"דודי ל"י פי' בחי' תשובה שבאה מחמת אהבת ה' נקרא אני לדודי ובחי' תשובה שע"י יסורים כנ"ל נקרא דודי לי וזהו הפותח יד בתשובה בחי' תשובה מכונה בשם יד ולזה אפשר לרמוז שתיבת א"לול ותיבת י"ד בגימ' כ"סא מרמז שע"י בחי' תשובה יושפע עליו נשמה חדשה מכסא כבודו ית' ובזכות זה ובא לציון גואל אמן כן יהי רצון: עוד יל"ד בפ' זה מה שכתוב היום הלא בפרשה כי תבוא כתיב הברכה על הר גרזים והקללה על הר עיבל ואפשר לומר עד"ז דהנה אמחז"ל חייב אדם לראות א"ע כאילו הוא חצי זכאי וחצי חייב וכל העולם כולו כאלו הוא חצי זכאי וחצי חייב עשה מצוה אחת מכריע א"ע וכל העולם כולו לזכות עשה עבירה אחת ח"ו מכריע א"ע וכל העולם לכף חוב ולכאורה הדברים אינם מובנים וכי הרשעים שעושים עבירות תמיד ועשו מצוה אחת אינם נענשים כלל והצדיקים שעושים מצות תמיד ועשו עבירה אחת לא יקבל שכר מהמצות אמנם כך הוא הענין שהרשע בעת שעושה המצוה וחוזר בתשובה אז נמשך חסד עליון על כל העולם וכן כשעשה עבירה אחת אן גורם ח"ו שיסתלק חסד עליון מזה העולם באותה שעה וזהו הכריע את כל העולם לכף חובה בזו השעה אבל אח"כ מקבל שכר וזהו פירוש הפסוק ראה אנכי פי' שצריך האדם לראות א"ע שהכל תלוי בו נותן לפניכם היום פי' שבאותה שעה אם עושה מצוה ממשך חסד עליון על כל העולם באותה שעה וזהו בחי' הברכה אשר תשמעו ואם ח"ו עושה איזה עבירה אז גורם ח"ו להסתלקות חסד עליון מעוה"ז בזה הרגע וזהו בחי' והקללה אם לא תשמעו היינו שגורם ח"ו הסתלקות החסד אבל אם עושה תשובה או ממשך חסד עליון ואור שפע על כל העולם יה"ר שנזכה לבחי' תשובה אמיתיות אור וחסד עליון על כל העולם אמן כן יהי רצון: עוד יש לפרש הפסוק הנ"ל עפ"י מה דאיתא בזוה"ק בפ' בלק הקב"ה מילי' לפום רברבותא דילי' פי' השי"ת מבטיח כמה פעמים שפע טובות וברכות לעוה"ז ואינו משפיע במהרה הוא מחמת כפום רברבותא דילי' שאלף שנים בעיניו כיום אתמול אבל בר נש זעיר ומיליה לפום שעתא פי' שבר נש מחמת שהוא זעיר ימים ושנים כל מה

שיאמר צריך לקיים תכף ומיד כמאחז"ל כשבא מצוה לידך אל תחמיצנה כמאחז"ל ושוב יום אחד לפני מיתתך אבל בהשי"ת הוא כפום רברבותא דילי' שמבטיח להשפיע ברכות ואינו משפיע תיכף אך כשאדם מזעיר ומקטין א"ע בהכנעה ושפלות באמת וממאס בתענוגי עוה"ז כי דירה שאינה שלו למה לו רק מזמין א"ע ליום שכולו ארוך מחמת זה צדיקים מהפכין מדה"ד למדה"ר וזהו צדיקים במיתתן קרוין חיים מחמת שצופים ומביטים תמיד לאחריהם וזהו במיתתן כענין שוב יום אחד לפני מיתתך ומדבקים א"ע בחיי החיים והם בבחי' ענוה ושפלות באמת ומחמת זה הם ממשיכים טובות וברכות בזה העולם בכל יום ובכל עת וזהו פ"י הפסוק ראה אנכי פ"י שצריך האדם לראות שיהיה תמיד בבחי' הכנעה ושפלות באמת וזהו שאמר משה ראה אנכי כמ"ש והאיש משה ענו מאוד אנכי אני כ' כ' כפופה מרמז על בחי' ענוה כמ"ש בפרשת ואתחנן היינו לדבק א"ע במדת ענוה ומחמת זה נותן לפניכם שתוכלו להמשיך לכם כל בחי' ברבות והשפעות טובות ע"י בחי' ענוה היום פ"י תיכף כמ"ש צדיקים מהפכין מדה"ד כנ"ל אך יש בחי' חסד שבגבורה שהקב"ה רוצה באמת להשפיע לאדם כל טוב כדרכו הטוב להטיב אמנם הבוב"ה צופה ומביט שאם נשפע לו רב טובה ימלא תאוותו ולא ירצה לילך בדרכי השי"ת ולזה מונע ממנו השפעת ברכתו ית' וענין זה נקרא חסד שבגבורה וזהו את הברכהאשר תשמעו אם רואה השי"ת שבחי' טובה לא ימנע את האדם מעבודתו ית' אז הוא משפיע לו ברכה ובחי' חסד ואם רואה השי"ת שאם ישפיע לו טובה יהיה לו מניעה מעבודתו ית' אז השי"ת משפיע לו בחי' חסד שבגבורה כנ"ל וזהו והקללה אם לא תשמעו פ"י שאם רואה השי"ת שלעתיד לא תשמעו אז ישפיע בבחי' חסד שבגבורה ובאמת הוא ברכה רק שמונע ממנו הטוב כדי שלא יסור ח"ו מדרכי השי"ת או י"ל בדרך זה הברכה אשר תשמעו והקללה אם לא תשמעו פ"י שזה שהבוב"ה מקלל הוא ג"כ בחי' ברכה כי עי"ז הוא נותן לב לחזור בתשובה וזה הוא ברכה, השי"ת יזכנו לעשות תשובה באמת אכ"ר: פרשת שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך וגו' ויש לדקדק שתיבת לך הוא מיותר: ולפרש זה עדה"מ הנה יש שני בחי' חסד למעלה בחי' רב חסד חסד עליון ובחי' חסד תתאה לכן צריך האדם לעורר מלמטה באתערותא דלתתא על ידי בקשת רחמים רבים בשמנה עשרה ולהתפלל על שני בחי' חסד היינו ברוחניות ובגשמיות וכנגדן יש בבחי' דין ג"כ שני בחי' ברוחניות היצה"ר ובגשמיות הן היסורים הבאים על האדם למרק עונותיו והנה באמת גם אפילו בחי' דין הבא מלמעלה היינו בחי' היצה"ר ובחי' יסורים בגשמיות המה ג"כ בחי' חסד כי היסורים באין למרק עונותיו של אדם ולהכניע לבו לה' והיצה"ר בא להרבות שכרו של אדם כשמתגבר עליו אמנם שני בחי' חסד הנ"ל עם שני בחי' דין הנ"ל המה משונים בסדרן זה מזה היינו שבבחי' רוחניות צריך להיות תחלה הבחי' חסד הוא היצ"ט ואח"כ יבא היצה"ר כדי שיתלמד תחלה מהיצ"ט לידע איך להתגבר אח"כ על היצה"ר כשיבא לו להמשיכו לתאוות גשמיות והבלי עוה"ז לכן צריך להיות תחלה בחי' חסד היצר טוב בחי' יו"ד מהשם ב"ה ואח"כ יבא לו היצה"ר בחי' דין שיתגבר האדם עליו לבלי יהיה נמשך אחר עצתו ובזה יהיה שכרו מרובה והוא בחי' אות הוי"ה ב"ה בתחלה יו"ד ואח"כ ה"א אבל בבחי' גשמיות צריך לבוא תחלה בחי' דין בחי' יסורים למרק עונותיו ויכנע לבו לשוב בתשובה שלימה ועי"ז יהיה אחרייתו טובה ושלום כמאמר צדיקים תחלתן יסורים וסופן שלוה וזהו בחי'

ה"א וא"ו בתחלה אות ה"א אחרונה מה שמרמז לבחי' דין ואח"כ אות וא"ו מה' ב"ה שמרמז לבחי' רחמים וזהו מרומז בפסוק בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי ר"ת אותיות הוי"ה רק שבשני אותיות ראשונות נכתב אות יו"ד בראשונה בחי' חסד תחלה ואח"כ אות ה"א ובשני אותיות האחרונות נכתב אות ה"א בתחלה ואח"כ אות וא"ו לרמז כנ"ל ושני הבחי' חסד ה' ממשיכים בשני ימים ר"ה ע"י התורה כמאה"כ ואהיה אצלו אמון אל תקרי אמון אלא אומן שע"י התורה יכול אדם לפעול ולהמשיך בחי' חסדים ע"י שיתדבק בתורה בכל לבבך בשני לבבות וימשיך שני בחי' חסד הנ"ל ואז ואהיה שעשועים יום יום מרמז לשני ימים ר"ה שאז ימשוך עליהם שני בחי' שעשועים הנ"ל ע"י תקיעת שופר תשר"ת פשוטה לפניו ופשוטה לאחריה פי' פשוטה מרמז לבחי' חסד שברים תרועה מרמז לב' בחי' דין פשוטה לאחריה מרמז לבחי' הב' של חסד ה' שבבחי' א' נמשך חסד תחלה היינו פשוטה לפניו ואח"כ בחי' דין היינו השברים ובבחי' זו נמשך הבחי' דין תחלה היינו התרועה ואח"כ בחי' חסד הפשוטה שלאחריה ובזה נתקן ארבע סמכון דכורסיי אברהם יצחק יעקב דוד וזהו מרומז בפסוק שופטים ושופרים תתן לך וגו' שופטים אותיות פשוטים מרמז לבחי' פשוטה לפניו ופשוטה לאחריה לבחי' חסדים הנ"ל ושופרים מרמז לשני בחי' דין הנ"ל שבאמצע ומזהיר הכתוב שע"י בחי' שופטים ושופרים תתן לך בכל שעריך היינו שתתקן בחי' בכ"ל שערי"ך גימ' אברה"ם יצחק יעקב"ב דו"ד תתקן לך ארבע סמכון דכורסיי שנזכה לזה כיה"ר אמן: עוד יל"ד בפסוק זה דהו"ל לשבטיך קודם בכל שעריך ונקדים לפרש מה דאיתא בתיקוני זוהר ושמרו בני ישראל את השבת לדורותם זכאה מאן דמתקן לו דירה נאה בליביה וכו' ויש לדקדק מה שיכות דירה לגבי דשבת הנה איתא בספר יצירהשתי אבנים בונות שני בתים שלשה אבנים וכו' הנה מוכח שאותיות נקראים אבנים ותיבות נקראים בתים בחי' דירה ע"כ מי שמקדש עצמו ופיו ודיבורו להיות בקדושה ממילא נעשים התיבות היוצאים מפיו בקדושה דירות ובתים נאים לשכינה והעיקר הוא לקדש עצמו בתחלה במדומ"ע בשבת כמאה"כ ודבר דבר שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול ובזה מתקן עולם הדיבור ולזה תיקנו אנשי כה"ג במוסף שבת תקנת שבת על סדר כ"ז אותיות כדי לתקן עולם הדיבור בשבת תחילה ואח"כ בימי החול זכרהו מא' בשבת ר"ל תזכור בחי' אחד בחי' היחוד שהיא בחי' תיקון הדבור שבשבת תזכור את כל ימי החול שלא לקלקל ח"ו וזהו ושמרו בני"י את השבת לדרתם זכאה מאן דמתקן לו דירה נאה בשבת דווקא שאו הזמן גרמא לתקן בחי' הדיבור שמרמז על בחי' שבת כמו שמבואר למטה וזהו שמרמז הכתוב שופטים ושופרים תתן לך בכל שעריך ר"ל שופטים נקרא בחי' מצות עשה ע"ש שופט צדק ושופרים מרמז על בחי' מצות ל"ת ע"ש שופט המכה ורודה למי שאינו עושה כראוי ופי' עשה ול"ת שלך תתן בבחי' ל"ך בכ"ל שערי"ך גימ' שבת פי' שתזהר מאוד במצות שבת לתקן הדיבור ובזה נעשה דירה ובית חדש לשכינה וזשאה"כ מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו ר"ל מי ששומר שבת כראוי במחשבה דו"מ ועושה דירה נאה רק שעדיין לא הורגל בה בימות החול ילך וישוב לביתו להרגיל עצמו בזה ולשמור אותו כל ימות החול כנ"ל ובזה יבואר ג"כ ענין סמוכים שנשמך פ' שופטים לפרשת רגלים כי ידוע שג' רגלים מכוון נגד חג"ת מרכבה עילאה נגד ג' אבות אשר הן המרכבה לשכינה ושמיני עצרת נגד דוד הכולל כולם בחי' מלכות וזהו מרומז בדברי

ח"ל והיית אך שמח לרבות שמיני עצרת כי אך גימ' אי"י ר"ת א"ברהם י"צחק י"עקב וגם בחי' שבת מרמז לג' אבות ש"ב"ת ש' מרמז לג' אבות וכנגדם שלש סעודות לשבת וסעודה הרביעית נגד בחי' דוד הכולל כולם הנקרא ב"ת בחי' מלכות וזהו שופטים בחי' ב"ד צדק ג' דיינים נגד ג' אבות א' מזכה וא' מחייב וא' מכריע ושופטים נגד בחי' דוד מלכות הכולל כולם ומכה ורודה בעם לקיים דברי הדיינים ב"ד צדק וזשאה"כ שופטים ושופטים תתן לך ר"ל ב"ד צדק תעשה לך בכדי שיהיה בחי' בכל שעריך ר"ל מרכבה שלימה כי בכל שעריך גימ' א"ברהם י"צחק י"עקב דו"ד ומרמז למרכבה שלימה כמאה"כ רכב אלהים רבותים אלפי שנאן ר"ל מרכבה של בחי' אלהים הוא ריבותים גימ' אברה"ם יצחק יעקב"ב דו"ד כנ"ל אלפי שנאן שו"ר נש"ר ארי"ה אד"ם בחי' מרכבה ולכ"ז צריכים לקדש א"ע תחלה בשבת במדו"מ כנ"ל ועי"ז בזכות שבת נזכה שנהי' מרכבה לשכינה ונעלה לציון ברנה ב"ב אמן כן יהי רצון: ושפטו את העם משפט צדק.

והקשה אוה"ח שבתחלה כתב תתן לך הצווי על ישר אל ואח"כ ושפטו את העם הצווי על הדיינים עיין רש"י ז"ל שתרץ אזהרה לממונים למנות דיינים צדיקי' ואעפ"כ אינו נכון דהול"ל בפסוק שופטים שישפטו בצדק ועוד הקשה אור החיים ז"ל למה נסמכה שלש רגלים שבפ' ראה לפ' שופטים ותירץ שבפ' ראה כתיב שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך והוא מחמת ששם יושבים סנהדרי גדולה שישפטו שם אעפ"כ צריך למנות שופטים בכל עיר ועיר ואעפ"כ אינו מובן מה שבפ' ראה כתיב שלש רגלים אמאי לא כתב חג שמיני עצרת ג"כ שחז"ל מרבים חג שמיני עצרת מן והיית אך שמח לרבות שמיני עצרת אמאי לא נכתבה בפירוש ואפשר לרמז ע"ד מוסר שלש רגלים נקראים רגלי דכורסייא שמרמזים על בחי' אבות חסד לאברהם בחי' אהבה פחד יצחק בחי' גבורה ובחי' דעת שהוא בחי' אמת תתן אמת ליעקב וחג הפסח מרמז על בחי' יראה פחד יצחק כמ"ש שמור את חודש האביב וכמ"ש אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים כי בדבר אשר זדו עליהם וחג הסוכות מרמז על בחי' אהבה בחי' חסד כמ"ש זכרתי לך חסד נעורריך אהבת כלולותיך וגו' חג השבועות מרמז על בחי' דעת כמ"ש בספר תולדות יעקב יוסף שדעת כולל חו"ג שצריך האדם להתבונן שאינו יוצא ידי שמים כראוי ואעפ"כ השי"ת עושה עמו חסד ורחמים ומשפיע עליו כל טוב ובחג השבועות שמתן תורתנו הקדושה ושתי הלחם שהוא חמץ מרמזים על בחי' דעת וכשזוכה האדם לבוא לבחי' שלשרגלים אלו אז הוא ממשיך עליו עול אדנותו ומלכותו ית' ובא לבחי' רגל רביעי בחי' דהע"ה וזהו פי' הפסוק והיית אך שמח א"ך בגימ' אי"י פי' כשזוכה אדם לבוא לבחי' אבית א"ברהם י"צחק י"עקב מזה תמשיך שמקבל עליו עול מלכותו ית' ובא לבחי' רגל רביעי בחי' שמיני עצרת וזה והיית אך שמח לרבות שמיני עצרת שהוא עיקר שמחה של שמיני עצרת ועיין בספר ברית כהונת עולם רכב אלהים ריבותים בגימ' אברה"ם יצחק יעקב"ב דו"ד וזהו פי' הפסוק שופטים ושופטים תתן לך שופטים בבחי' מחשבה ששופט על האדם ושופטים בחי' דבור ומעשה תתן לך בכל שעריך גימ' א"ברהם י"צחק י"עקב דו"ד פי' שצריך לקדש מדו"מ ע"י בחי' אבות האלו ועמ"ש בהקדמת פני יהושע פירוש שמשרע"ה התפלל תקט"ו תפלות שאם היה מתפלל עוד תפלה אחת מיד היה נענה וזה.

שאמר לו השי"ת אל תוסף דבר היינו עוד תפלה אחת וזהו פי' הפסוק ושפטו את העם משפט צדק א"ת הע"ם גימ' תקי"ו פי' ושפטו את העם בעצמו היינו תקי"ו משפט צדק: (כאן חסר) וכתב לו את משנה התורה הזאת וגו' והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו וגו' ושמעתי בשם הרב הקדוש ר' זאב זצ"ל שדקדק בו שבתחלה נקראת בלשון נקיבה ואמר הזאת והיתה לשון נקיבה ואח"כ אמר בו לשון זכר ותירץ שדיברה התורה במי שזיכך כל איברים שלו ונתפשט מגשמיות היינו שבכל מעשיו ודיבוריו ומחשבותיו אין לו שום כוונה לגרמי' כלל רק לשם ה' לייחד קוב"ה ושכינתיה כי נתפשט מגשמיות ואין מתאוה לגשמיות כלל לכן באיש כזה כשיש לו שום מחשבה ותאוה לשום דבר לעשותו בוודאי יכול לסמוך על זה המחשבה ותאוה לעשות כי בוודאי אין זה לשום בחי' גשמיות כ"א לה' וזשאה"כ והיתה עמו ר"ל שהתורה תהיה דבוקה עמו מרוב התפשטות הגשמיות כי אורייתא וקוב"ה חד אז וקרא בו ר"ל בו בעצמו היינו שיכול לסמוך על מחשבתו כנ"ל עכ"ד ודפח"ח ועל זה האופן נוכל לפרש ג"כ דהנה כתיב תורה צוה לנו משה וגו' תורה הוא תרי"ג מצות כמאמר חז"ל תורה גימ' תרי"א מצות צוה לנו משה וב' מצות היינו אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו אמנם תורה כולל רמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת וידוע מאמר שמ"י עם י"ה שס"ה זכרי עם ו"ה רמ"ח והנה נכלל כל התרי"ג בב' בחי' יראה ואהבה והוא עיקר התורה לייחד שמא דקוב"ה ושכינתיה ברחימו ודחילו ובאמת צריך האדם להתבונן תמיד בזה בעצמו אם תורתו ועבודתו הוא באמת ברו"ר וידוע שאמת הוא בחי' וא"ו וגם התורה היא נקראת וא"ו וזשאה"כ והיתה עמו ר"ל עם וא"ו היינו שהתורה תהיה עם וא"ו בכחי' אמת כנ"ל ואז וקרא בו כנ"ל שנזכה לזה אכ"ר: ראשית דגנך תירושך וגו' וראשית גז צאנך תתן לו.

ונוכל להבין דרך מוסר מה שהתורה מצווה לנו ליתן מכל דבר ראשית לכהן היינו שצריך האדם להבין בכל הטובות הנשפעים עליו מהבוב"ה שהוא רק ממדת החסד חנם ולא מצד מעשיו וכוחו ועוצם ידו כי מצד מעשיו ועוצם ידו בוודאי לא היה זוכה לכ"ז ואפילו לפחות מזה אך שא"א לבוא לבחי' זו רק ע"י בחי' הכנעה ושפלות באמת היינו שידע בעצמו מיעוט ערכו השפל והנבזה ומחמת זה ממילא כל מה שהשי"ת עושה עמו הוא אצלו רק מצד החסד חנם ויש עוד בחי' אחת למעלה מזה הבחי' היינו אפילו בסור מרע ועשה טוב במדו"מ צריך ג"כ להבין שהוא רק בעזרתו ית' מצד בחי' חסד ולא כוחו ועוצם ידו וגו' ובחי' הנ"ל מכונה בשם אל כמאה"כ חסד אל כל היום גם כשאדם מתבונן ומבין בדעתו שהכל הוא רק חסד חנם ממשיך בחי' אלקות בדבר הזה לכך מכונה בחי' זו בשם א"ל ית' וצריך האדם להמשיך בחי' אלקות הן בבחי' גשמיות הן בבחי' סור מרע ועשה טוב במדו"מ ע"י שמבין שהכל הוא רק חסד חנם וזהו בחי' אברהם שנקרא איש חסד שהיה בבחי' ענוה באמת כמ"ש ואנכי עפר ואפר והיה מוחלט בדעתו שמצד מעשיו לא יהיה זוכה לכ"ז רק מצד חסד חנם ומחמת זה המשיך בחי' אלקות הן בדברים גשמיים והן בבחי' סור מרע ועשה טוב במחשבה דו"מ שהוא ג"פ א"ל גימ' מגן לכך נקרא מגן אברהם ונחזור לענייננו לכך צותה התורה ליתן מכל דבר ראשית לכהן כדי להזכיר שכל דבר הוא רק חסד חנם שכהן הוא בחי' חסד ולכן מכונה בשם תרומה שתרי ממאה מאותיות תרומה הוא י"ג ונשאר אחד רמז שהכל הוא חסד חנם נמשך מבחי' אחד הוא אלופו של עולם וזהו פי' הפסוק ראשית דגנך שהוא מרמז על דברים גשמיים וראשית

גז צאנך פי' ר"ת של ג"ז צאנ"ך גימ' ג"פ א"ל מרמז על סמוע"ט בג' בחי' מדו"מ תתן לו לכהן שהוא בחי' חסד כדי להבין מזה שהכל הוא חסד חנם ועי"כ ימשיך בחי' אלקות הן בדברים גשמיים הן בבחי' סמוע"ט במדו"מ יה"ר שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: פרשת כי תצא כי תצא למלחמה על איביך ונתנו ה' אלהיך בידך וגו' וילדו לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכור לשניאה וגו' ויש לדקדק בתחלה אמר איביך לשון רבים ואח"כ אמר ונתנו לשון יחיד עוד יש לדקדק אמר והיה הבן הבכור לשניאה ופי' האוה"ח הקדוש עד"ה וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ע"כ היה ליה גם בתחלה להקדים השנואה ולומר וילדו לו בנים השנואה ואהובה ולהבין זה נקדים הנה ידוע שעיקר בריה"ע היתה בראשית בשביל יראה שנקראת ראשית פי' שיעבדו את ה' ביראה ואהבה שהם העיקר ושורש בתורה ומצות שיהיה ביראה ואהבה והם נקראים אבות לגבי תורה ומצות כידוע וגם שהאדם שהוא בשר ודם ומוכרח לעסוק בדרך ארץ במו"מ או מלאכה בכדי להמציא פרנסתו וחיי גופו הגשמי צריך ג"כ לדבק מחשבתו בשעת עסקו בהם ביראה ואהבה לה' כמאה"כ בכל דרכיך דעהו ובזה מצד היראה יסור מרע שלא לעבור על מצות ל"ת ומצד האהבה יקיים מ"ע בעוסקו במו"מ או מלאכה ויזהר שלא ימיר בחי' אהבה וחפוצה ותשוקה שיש לו לה' להמשיך לבבו לאהוב עסקיו שבענייני העוה"ז הגשמיים כמאה"כ לא ימיר בהמה בבהמה ר"ל שלא ימיר בחי' בהמת הקדש שיש לו שהיא אהבה ויראה לה' וימשיך לבו לאהבת החיצונית שהיא בחי' בהמת חולין שהוא בענייני עוה"ז בעסקיו בגשמיות אמנם כדיעבד אם המיר והחליף ע"י נאמר והיה הוא ותמורתו יהיה קדש ר"ל שיהפך גם לעסקיו לבחי' קדושה כגון ליתן מממונו שהרויח בעסקיו ההם לצדקה וגמילות חסדים וכן בכח האכילה ההוא שאכל בבחי' תמורה ילמוד ויעבוד ה' בכח האכילה ההוא ובזה יהפך חשוכא לנהורא ויוציא את, הניצוצות הקדושים מעסק ההוא ויעלה אותם למעלה לשרשם וזהו עיקר ניחא שיש להקב"ה בעוה"ז הגשמי להוציא הניצוצות הקדושים מהקליפות ולהפך חשוכא לנהורא ע"י אהו"י וזשאה"כ כי יקרא ק"ץ צפור לפניך והאם רובצת וגו' פי' שידוע שיראה ואהבה מרומזים באותיות י"ה של השם וכל דבר שבקדושה לא פחות מעשרה ונעשה מן י' קו"ף ומן ה' נעשה נ' אותיות ק"ן וצפור מרמז לבחי' אור במאמר צפרא נהיר וזהו כי יקרא ק"ן ר"ל שיהיה לך אהו"י"ר להשם ב"ה והאם מרמז ליראה עילאה שנקראת אם היא רובצת על האפרוחים או על הביצים פי' על בחי' לימוד במקרא בתלמוד וקבלה ואינו עוסק במילי דעלמא ע"ז אמה"כ שלח תשלח את האם בחי' יראה עילאה שלח לכל מילי גם למילי דעלמא כדי להוציא הניצוצות כנ"ל והבנים תקח לך פי' ובזה יהיה לך בנים הן המצות והניצוצות הקדושים שיוציא כי מצות נקראים בנים לאהבה ויראה וזה הוא עיקר בחי' היחוד קוב"ה ושכינתיה חסד וגבורה בחי' יראה ואהבה לה' בפנימיות היינו במילי דשמיא בתורה ומצות וגם בחיצונית היינו במילי דעלמא ומרומזים אלו השני בחי' בשמות המזוזה שמרמזים על בחי' יחוד אהו"י"ר וח"ג בפנימיות במילי דשמיא ובמילי דעלמא היינו י"ד אותיות של א' אלהינו ה' שהם יחודא פנימית שנכתבים בפנים בתוך המזוזה המה מרמזים לבחי' יחודא פנימיות במילי דשמיא ואלו האותיות נקראים אותיות מוקדמים ויש עוד אותיות המאוחרים מן אלו בא"ב היינו אחר י' כ' ואחר ה' ו' וכן כולם וזהו השמות שנכתבים במזוזה בחוץ כו"ז במוכס"ז כוז"ו ומרמזים על בחי' יחודא

חיצוניות במילי דעלמא וזשאה"כ וי"ד תהיה לך מחוץ למחנה ר"ל וי"ד בחי' יד אותיות היחוד הנ"ל תהיה לך מחוץ למחנה פי' כשתצא לעסוק במילי דעלמא ויצאת שמה חוץ ר"ל לובזה תצא לעסוק במילי דעלמא ויתד תהיה לך על אזניך פי' ית"ד גימטריא ב"פ אור אזני"ך לשון מזונות רצה לומר כשתעסוק במזונותיך תהיה לך שני מיני אור הנ"ל וזהו והיה בשבתך חוץ היינו כשתשב בחוץ בשוק וחפרתה בה ג"כ בשני מיני יחוד הנ"ל פי' שורש המלות של וחפרתה הוא חפר גימ' רפ"ח מרמז רפ"ח ניצוצות שנפלו בשבירת הכלים ור"ל שביחודים אלו שיש לו בחוץ ג"כ תחפור ותוציא מהם רפ"ח ניצוצות הקדושים שנפלו כנ"ל ובזה ושבת וכסית את צאתך ר"ל תכפר ע"ז שפסקת מלימוד ועסקת במילי דעלמא גם שורש המלה חפ"ר גימ' חסד וגבורה מרמז לבחי' יחוד חו"ג כנ"ל וזהו פי' הפסוק כי תצא למלחמה על אויביך הן הקליפות שנלחמים עמך ומבקשים להסיתך מעבודת הבורא ומאהבתך אותו ולהמשיך אותך לאהוב שאר מילי דעלמא כגון ממון ואכילה ושתייה כבוד וכדומה ולהמיר ולהחליף אהבת קודש באהבת חולין וכשתשי' כ"ז ללבך ותרצה ללחום עמו וע"ז מלמדך הכתוב נגדו ואמר ונתנו ה' אלהיך בידך ר"ל ונתנו גימ' ב"פ ג"ר ו' לרמז לשני מיני יחוד הנ"ל שהוא בחי' נ"ר ואור ואות ו' מרמז על בחי' המשכה מלמעלה למטה פי' שתקח בידך בחי' ונתנו ה' אלהיך שמרמז על בחי' שני מיני יחודים יחוד פנימי ויחוד חוץ הנ"ל לייחד ה' אלהיך חו"ג ובזה ושבת שביו ר"ל תוציא הניצוצות הקדושים שהם שבוים אצלו רק שמתחלה צריך האדם לדבק עצמו ולקשר נפשו לה' בתורה ותפלה ומצות כגון תפילין וציצית וצדקה בבוקר בדו"ר ואח"כ לצאת לעסקיו וילחום עם היצה"ר ויוכל לו אבל לא לעסוק בעסקיו קודם התפלה וזשאה"כ כי תהיינה לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה מרמז לשני מיני עסקים אחד בתורה ותפלה שנקרא אהובה לה' ועסק השני הוא במילי דעלמא שנואה לה' ופי' כי תהיינה לאיש שני עסקים הנ"ל האחת אהובה בתורה ותפלה ומצות שנקראת אהובה והאחת שנואה שהוא במילי דעלמא כנ"ל וילדו לו בנים האהובה והשנואה ר"ל שיוציא תחלה הניצוצות הנ"ל מאהובה בתורה ותפלה ואח"כ יוציא הניצוץ מהשנואה ממילי דעלמא כנ"ל והיה הבן הבכור לשנייה ר"ל בכור הוא לשון חשיבות פו' שהניצוצות שמוציא ממילי דעלמא הם חשובים להקב"ה יותר מאלו שהוציא ע"י תורה ומצות כי זה הוא עיקר נייחא של הקב"ה להפך חשוכא לנהורא להציל עשוק מיד עושקו וגם שהניצוצות ההם באים ממקום גבוה יותר וע"ז נקראים בכור בשרשם וכשזוכה האדם להעלות אלו הניצוצות קדושים שנקראים בכור חשוב אצל הקב"ה ביותר שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: ובכתה את אביה ואת אמה ירה ימים וגו' על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וגו' כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא וגו' להבין זה הנה בספר אוה"ח כתיב ע"פ ובכתה את אביה וגו' דקאי על חודש אלול שהוא חודש אשר ימינו פשוטה לקבל שבים יעו"ש והוא ידוע שעיקר התשובה הוא החרטה אמנם להגיע לבחי' חרטה ותשובה הוא ע"י בחי' דעת דווקא ודעת הוא כולל חסד וגבורה כמ"ש בספר של הרב מפולנאה זללה"ה כשרואה אדם בעצמו בחי' גבורה היינו מידותיו הקטנים ושפלים שהם מבחי' קטנות וגבורה ואח"כ מתבונן בחסדי השי"ת עליו אע"פ שאינו כדאי ובעבור זה הוא בוש ומתחרט על כל מעשיו עיין שם ולכל זה הוא מסוגל חודש אלול ותוקעין בשופר בחי' דעת כי שופ"ר גימ' דעת הוי"ה אלהי"ם התחברות חו"ג וזהו שתוקעין

תש"ת תר"ת כי תקיעה פשוטה מרמז על בחי' חסד שרואה מה' ועי"ז נעשה שברים או תרועה ר"ל שנשבר לבו בקרבו ומתחרט ואח"כ נשפע עליו בחי' תקיעה בחי' חס"ד ונמתקו הגבורות גם שופר גימט' חס"ד גבורה רחמים ומרומז בחודש אלול"ל אותיות ל"א ל"ו כמאה"כ ולוא אנחנו עמו ל"א באלף ל"ו בוא"ו שצריך האדם להסתכל בבחי' אלו מתחלה ל"א בא' היינו שאין לו שום בחי' טובה אעפ"י כ ל"ו אנחנו ר"ל אע"פ שאיך לנו שום בחי' טובה מ"מ וגו' ולו אנחנו עמו ועושה עמנו חסד ורחמים ולכל זאת א"א להגיע אלא ע"י מיעוט תענוגים ומיעוט אכילה ושתייה ושיהיה אכילה ושתייה בבחי' הסתפקות ובברכה כראוי כדי שלא תתטמטם הלב כמאה"כ פן תאכל ושבעת ורם לבבך וגו' כי ע"י אכילה מרובה נתטמטם הלב וגם צריכים ליזהר כמאמר הכתוב אל תלחם לחם רע עין כי אכילה של רע עין מקלקל מאוד ואפשר שיכניסבלבו בחי' אחרים ח"ו כי יש ב' בחי' בחי' אחו"ר ובחי' קדים כמאה"כ אחר וקדם צרתני כי אכילה שאינה ראויה מכנסת בלבו בחי' אחר אבל אכילה ראויה מכנסת בלבו בחי' קדם וזשאה"כ על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך ר"ל שלא נתנו לכם אכילה ראויה היינו שיהיה לחם טוב עין שיכניס בלבבכם בחי' קדם שתגיעו לבחי' בדרך ר"ל בחי' דע"ת כי דר"ך גימ' ב"פ הוי"ה אלהי"ם מרמז לב' בחי' דעת התחברות חו"ג כיון שהיו מוכרים לישראל הלחם ומים ברע עין ולא היו יכולים ישראל לאכול אותו בבחי' דרך הנ"ל בחי' קדם כ"א בבחי' אחרים ועי"ז נסתעף להם ע"י אכילה זו של לחם רע עין בחי' רעות שנתטמטם לבם קצת לכן צריך אדם ליזהר מאוד בבחי' אלו כדי שלא יתטמטם הלב ויוכל להגיע לבחי' דעת הנ"ל גם יש עוד בחי' דעת לחבר חו"ג באופן שיאמין שבכל בחי' יסורים שבא עליו מבחי' גבורה יש בתוכו בחי' חסד הנ"ל כמאה"כ ה' הוא האלהים ר"ל שגם בחי' אלהים היינו בחי' דין הוא בעצמו בחי' הוי"ה בחי' חסד כנזכר בפרשיות הקודמין ומסוגל לזה חודש אלול שבו ימינו פשוטה לקבל שבים אמנם צריכים ליזהר כשמתחילין ליכנס בבחי' תשובה שיתחזק בה ושלא יסיח דעתו ומחשבתו משני בחי' דעת הנ"ל וזשאה"כ כי יקח איש אשה חדשה ר"ל תשובה נקראה בחי' אשה כידוע ואה"כ כי יקח לשון קנין שיקנה בחי' אשה בחי' תשובה כי תשובה שייך בה לשון קלין כי תשובה נקרא בחי' קן כידוע ואמר אשה חדשה ר"ל בחדשה המיוחד לה זה אלול המיוחד לבחי' תשובה כנ"ל אז לא יצא בצבא בחי' מחשבה כי צבא הוא לשון הסתר כמו ששמעתיו כמאה"כ עגלות צב ות"א עגלות מחפייין לשון כיסוי ולא יעבור וגו' מרמז שלא יסיח דעתו מבחי' דעת בחי' התחברות חו"ג כי תבת יעבור גימט' חסר וגבורה נקי יהיה לביתו וגו' ר"ל נק"י לשון קני"ן היינו בחי' תשובה יהיה לביתו כי תשובה נקרא קנין בחי' ק"ן צפו"ר כידוע ואז ושמח את אשתו אשר לקח גימט' הוי"ה אלהים הוי"ה בחי' תש"ת ואז כשיהיה לו בחי' תשובה בשלימות בבחי' דעת יהיה שמחה בבחי' התשובה אשר עשה יה"ר שנזכה לבחי' תשובה בדעת בשלימות ובא לציון גואל אמן כיה"ר: כי תבנה וגו' ועשית מעקה לגגך וגו' ונ"ל עד"ז דהנה עיקר בריה"ע היתה בגין דיתקרי רחום בגין דיתקרי חנון היינו ע"י בחי' תשובה לטהר המעשים רעים ומחשבות רעות ותאוות רעות ובחי' תשובה מכונה בשם בית כדאיתא אני ה' קודם שיחטא אני ה' אחר שיחטא ע"כ ובעל תשובה הוא בבחי' ב' של אני ה' אחר שיחטא ע"כ הוא נקרא בשם ב"ת וזהו והבאתה אל תוך ביתך דאיתא באוה"ח שפרשה זו קאי על הנשמה

וראית בשביה אשת יפת תואר שהמכוון על הנשמה כשהיא בשביה והבאתה אל תוך ביתך זו בחי' תשובה וגלחה את ראשה לגלח את ראשה היינו להסיר את המחשבות רעות ועשתה את צפרניה היינו לתקן הבחי' ידיים בחי' מעשים הרעים ובכתה את אביה ואת אמה היינו לבכות במרירות לב מעומקא דליבא על המחשבות הרעות שמחשבה מכונה בשם אב ואם שהמחשבה מוליד המעשה רק מי שעשה תשובה וחזר ועשה עבירות אז צריכה התשובה שאח"כ להיות בבחי' התחדשות ביתר שאת ויתר עז במרירות לב יותר ויותר מתשובה שמקודם כדי שלא להיות ח"ו בבחי' פושעי ישראל מלאים חרטות וענין ההתחדשות היינו שיהיה לו בושא והכנעה ואימה לפני הבוב"ה בכל רגע ורגע כמאה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד וזהו כי תבנה בית חדש בחי' תשובה בהתחדשות ועשית מעק"ה בגימ' ירא"ה לגג"ך גג"ך בגימ' שם העצם ב"ה היינו בחי' תשובה כנ"ל אני ה' כשיעשה תשובה פי' שיהיה לך בקי' יראה ואז תוכל לעשות תשובה מעומקא דליבא בלב נשבר ונדכה.

או יאמר ועשי"ת מעקה גימ' יראה לגג"ך גימ' שם העצם ב"ה פי' כשתזכור שם העצם ב"ה יהיה לך בחי' יראה ובזכות זה ובא לציון גואל אמן: פרשת תבא והיה כי תבא אל הארץ אשר ה' אלהיך נותן לך וגו' איתא בגמרא אין אדם מת וחצי תאוותו בידו ויש ליתן טעם למה היתה הבריאה באופן שלא יוכל למלאות תאוותו ולהיות תמיד בבחי' חצי ולא יוכל לבא לבחי' שלימות ונוכל לומר כדי שיהיה לו בחי' יסורים בעוה"ז שהוא עולם עובר מחמת שלא יוכל למלאות תאוותו ותמיד הוא משתוקק ליותר ויותר ומזה יכול לבא לעוה"ב שהוא עולם הקיים רק שהצדיקים תופסים בחי' זו על בחי' רוחניות היינו שלא יוכלו למלאות תאוותם בתורה ומצות ומע"ט ומשתוקקים תמיד למדריגה היותר גדולה אבל בבחי' גשמיות יש להם בחי' הסתפקות ושמצחים בחלקם כמ"ש יעקב אבינו ע"ה וכי יש לי כל שלא היה חסר כלום בדברים גשמיים ונוכל לומר שזה כוונת הפ' אשרי הגבר אשר תיסרנו ית' ומתורתך תלמדנו כי ההשתוקקות נקרא יסורים וזה פי' אשרי הגבר אשר הבחי' יסורי ההשתוקקות שלו הם אצלו רק על ומתורתך תלמדנו היינו שיהיה לו השתוקקות לבא לבחי' תורה ומע"ט בשלימות ונוכל לומר שע"ז מרמז ענין מזוזה שם שד"י מלבר והיה מלגאו שם שדי מרמז על בחי' הסתפקות שאמר לעולמו די שהוא מסתפק במיעוטו בבחי' מלבר שהוא בחי' גשמיות שכל מה שיש לו די לו וזהו שדי מלבר והיה מלגאו היינו דברים רוחניים נקרא בחי' מלגאו וצריך להיות במדת השתוקקות שצריך להשתוקק ולכסוף מתי יעשה לביתו לעבוד את ה' עד כלות הנפש ממש וכלא נחשב אצלו מה שעשה מעבודת הש"י רק העיקר אצלו להוסיף תמיד בעבודת ה' ית' וזהו בחי' והיה שעדין לא עשה כלום רק והיה שהוא לשון עתיד שמשתוקק לעבוד את ה' בכלות הנפש ממש וזהו פי' הפ' ויעש דוד שם ש"ם גימ' שד"י והי"ה שעשה תקון בשני בחי' הנ"ל בגשמיות בבחי' שד"י וברוחניות בבחי' והי"ה וזהו וראו כל עמי הארץ וכו' היינו כשתבא לבחי' ש"ם היינו לעבוד את ה' בב' בחי' שד"י והי"ה אז ויראו ממך שיהיה אימתו ופחדו מוטל על כל עם הארץ וזהו פי' או יחזיק במעוזה יעשה שלום לי ואתא בזוה"ק תרין שלמי איכא הכא שלום לעילא שלום לתתא היינו שצריך להתחזק ולהשיג ב' שלימות לעילא בבחי' רוחניות בבחי' השתוקקות ולתתא בבחי' גשמיות בחי' הסתפקות וזהו

משמאל ומימין על ישראל, שלום הן בבחי' רוחניות הן בבחי' גשמיות צ"ל בבחי' שלום כנ"ל וא"ל שזהו ענין שופר מן המצר קראתי י"ה ממצר של שופר ענני במרחב י"ה תענני במרחב של שופר כי צריך להפך פי השופר המרחב למעלה כי בבחי' מעלה שהוא דברים רוחנים צ"ל בבחי' מרחב שהוא בחי' השתוקקות להשתוקק שיהיה עבודתו בבחי' מרחב ומיצר של שופר הוא למטה כי למטה בבחי' גשמיות צ"ל בבחי' מיצר והסתפקות והנה עיקר ההשתוקקות שבקדושה להשתוקק ולכסוף לה' בכלות הנפש ממש הוא רק בבחי' א"י ששם הוא עיקר ההשתוקקות וזהו והיה כי תבא אל הארץ וגו' והיה הוא בחי' השתוקקות פי' עיקר בחי' והיה הוא רק כי תבא אל הארץ שם הוא עיקר ההשתוקקות שבקדושה וזהו ולקחת מראשית כל וגו' כי כשתבא לבחי' השתוקקות באמת אז יהיה כל עבודתך תמיד בבחי' ראשית והתחלה שתכסוף ותשתוקק תמיד להוסיף יותר ויותר בעבודת הש"י וזהו ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך ודרז"ל שתהא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם ולכאורה לפי פי' זה שברכה אחת הוא הל"ל ברוך אתה בבואך ובצאתך ולפי דרכינו על דרך מוסר יש לפרש בבואך מרמז על בחי' פנימיות הוא בחי' רוחניות ובצאתך מרמז על בחי' חיצונית הוא בחי' גשמיות וזהו ברוך אתה בבואך היינו שיהיה לך בחי' ברכה בבחי' רוחניות היינו בחי' השתוקקות וברוך אתה בצאתך היינו שיהיה לך בחי' ברכה בבחי' גשמיות הוא מדת הסתפקות השי"ת יזכנו לבא למדריגה זו אמן כן יהי רצון: ולקחת מראשית כל פרי האדמה וגו'.

ויל"ד אומרו מראשית כל פרי האדמה הלא עיקר הביכורים היה מפרי העץ ולפרש זה עדה"מ. הנה אחז"ל על פסוק תוצא הארץ דשא וגו' עץ פרי עושה פרי למינו וגו' שהקב"ה צוה להאדמה שתוציא עץ שתהיה טעמו כפרי והארץ לא כן עשתה ובעבור זה נתלטיא וכו' והנה בריה"ע היתה בבחי' יוצר אור ובורא חושך היינו שהיצירה היתה בבחי' אור ואח"כ נעשה בחי' חשך בחי' אסת"ר שנסתר אור אלהי ונעשה חשך בחי' שכ"ח שיכול להיות שכח"ה ששוכח האדם עיקר כוונת הבריאה למה היתה שהכל לא נברא אלא לכבודו היינו שכל עניני עוה"ז אכילה ושתייה ומו"מ צריך להיות רק עבודת הבוב"ה ולא לתאוות האדם ומחמת גודלה הסתר הנ"ל שוכח האדם העיקר ועושה הכל לתאוותו וזהו בחי' עמלק שנתגברה בחי' שכח"ה כנ"ל וע"ז מזהיר הכתוב ואמר תמחה את זכר עמלק לא תשכח פי' שלא יהיה לך בחי' שכחה הנ"ל וכן יהיה לעתיד לבא שימחה את זכר עמלק ולא יהיה עוד שכחה הנ"ל ויהיה כל עשיותיו של אדם אשר יעשה בעניני עוה"ז בלתי לה' והנה עסקו של אדם שעוסק בעניני עוה"ז הגשמיים נקרא בחי' עץ ומה שלומד ומתפלל בכח האכילה שהוא שאכל מעסקו שעסק בעניני עוה"ז נקרא פרי והנה מתחילה צוה הקב"ה להאדמה שתוציא הארץ עץ פרי שיהיה טעמו כטעם הפרי היינו שעסקו של האדם בעניני עוה"ז יהיה בלתי לה' לבדו ויהיה טעמו כטעם הפרי היינו כטעם המצוה בעצמה אבל האדמה לא כן עשתה מחמת גודל ההסתר והחושך נתקלקל זה ורק המצוה בעצמה יש לה טעם והעשיות הגשמיות אין בהם טעם אבל ע"י התשובה כאשר האדם שב אל ה' מהפך חשוכא לנהורא ונעשה טעם מעשיו אשר עשה בגשמיות כטעם הפרי כנ"ל והנה אז יתוקן חטא האדמה ותצא מקללתה ויתבערו מן העולם מוץ ותבן והנה אז יוחזר הדבר לתחלתה שיהיה טעם עץ ופרי שוה ובהיות כן ב"ב יתכן לקרות פרי העץ בשם פרי האדמה כי הוא אוכלא דאפרת העץ והפרי אחד הם

וכימי העץ וגו' וזשאה"כ ולקחת מראשית כל פרי האדמה פ"י שתוציא טעם הפרי מהאדמה עצמו שיהיה טעם עץ ופרי שוה שיהיה טעם מעשי הגשמי כטעם המצוה כנ"ל וזהו מרומז במאחז"ל בתשרי נברא העולם פ"י שבריה"ע היה בתשרי בשביל בחי' תשרי לשון אשור"נו הסתכלות שמסתכל בכל מעשיו שיהיה לה' ומה שהיה לומד תחלה בחי סתר וחושך נתהפך אות ס' ונעשה שי"ן ונכנס בין ת"ו ובין רי"ש ונעשה תשרי בהוספת אות יוד גימ' עשר פעמים צ"א שהיא בחי' וה' בהיכל קדשו ע"י שתקן כל השבע מדות שלו לה' כנ"ל וזה שאה"כ בחודש השביעי באחד לחדש היינו כשנתחדש בחי' שביעי בחי' שבע מדות שלו כנ"ל אז נעשה ר"ה גימ' עש"ר פעמים אלהים ועוד אות א' לרמז לבחי' דביקות באלופו של עולם וזהו רק באבותיך חשק ה' וגו' היינו שהו רצון הבוב"ה שיהיה תיקון בחי' אבות שהם כללות זיין המדות ויעקב שהיה בחיר שבאבות עולה שמו יעקב כמספר זיין פעמים שם העצם ב"ה לרמז לתקן שבע המדות כנ"ל וזהו בחי' השבועה אשר נשבע לאבותינו לשון שבע לרמז לבחי' שבע מדות כנ"ל וזשאה"כ ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם פ"י שתבא אל הכהן לשון עבדות אשר יהיה בבחי' ימים ההם ימים עילאין היינו בחי' שבע מדות כנ"ל ולכן צוה הקב"ה להביא ביכורים משבעת המינים שנשתבחה בהן א"י דייקא היינו כי אלו הפירות של א"י שגדלו בקדושה הם בקל יותר לאכלם בבחי' קדושה בחי' טעם עצו ופריו שוה ולהגיע לבחי' יומין עילאין כנ"ל אבל פירות שגדלו בח"ל יותר קשה לאכלם בבחי' קדושה ובאת א"ל הכה"ן גימ' אל"ף בחי' אלופו של עולם אש"ר יהי"ה בימי"ם גימ' זיין פעמים צ"א וגם בחי' אברה"ם יצח"ק יעק"ב גימ' זיין פעמים צ"א בחי' וה' בהיכל קדשו ועוד אחד יותר מרמז לבחי' דביקות לאלופו של עולם וזהו ובא"ת אותיות אבו"ת א"ל הכה"ן בחי' אל"ף כנ"ל אש"ר יהי"ה בימי"ם כנ"ל יה"ר שנזכה לזה אכיה"ר: וה' האמירך היום להיות לו לעם סגולה וגו' ולתתך עליון על כל וגו' ונוכל לפרש ע"ד המוסר ענין טעם סמיכת פרשת זו לפרשת עמלק הנה עיקר רצון הבוב"ה בבריה"ע היתה בשביל בחי' שלשת אבות אברהם יצחק יעקב היינו בחי' אברהם אוהבו הוא בחי' חסד ואהבה לה' ובחי' פחד יצחק הוא בחי' פחד ויראה לפני ה' ובחי' תתן אמת ליעקב הוא בחי' אמת שיהיה לב כל אחד דבוק תמיד בבחי' אמת ויהיה הלב ופה אחד באמת וזהו עיקר החיות של העולם שע"ז יהיה לו דירה בתחתונים להשרות קדושתו בעוה"ז ולהחיותם כמאה"כ ואתה מחיה את כולם ר"ל שבחי' הקדושה הוא עיקר החיות של העולם וכמאה"כ כי הוא חייך ואורך ימך שע"י התורה יכולים להגיע לבחי' הנ"ל והשראת הקדושה וזהו והיה כי תבא לשון מביא פ"י שתהיה ממשיך ומביא בחי' א"י אמנם א"א להגיע לבחי' התורה וקדושת השלשה בחי' הנ"ל כ"א ע"י סגולת בחי' ענוה ושפלות כמאה"כ את מי אשכון את דכא ושפל רוח כי אם יש בו ח"ו שום גסות הרוח אם חכם הוא תורתו מסתלקת ממגו היינו שמשכחה מחמת שבחי' אינו מצווה ועושה ואינו פועל ח"ו שום שפע ע"י מעשיו ובזה ג"כ יתורץ מה שמקשין על מאמר שלשה ספרים נפתחין בר"ה צדיקים נכתבים לאלתר לחיים רשעים נכתבים לאלתר למיתה והקשו הלא אנו רואים שהרשעים ג"כ יש להם כל טוב ולפי דברינו יתורץ פ"י שהם אינם ממשיכים בעצמם שום חיות וטובה עם מעשיהם הטובים כי הם כמו אינם מצוים ועושים וע"ז הזהיר הכתוב פן יש בכם שורש פרה ראש וגו' והיה בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר וגו' פ"י שיבטל השבועה

בלבו כדי שלא יהיה מצווה ועומד ויאמר הלא כל הו' עממין גם הם אינם מצווים ואם עושים איזה מצוה ואיזה מעשה טוב עכ"פ ממשיכים שפע מלמעלה לכן גם אני אעשה כן לעשות כמי שאינו מצווה אבל לא ח"ו שישראל נחשדו לעבוד עץ ואבן כי לא נחשדו על כך רק שנחשדו שירצו להיות אינם מצווים ועושים ככל הגוים אשר היה סביבותיהם וע"ז אמה"כ לא יאבה ה' סלוח לו כי אז יעשן וגו' ולכן יתמהו הגוים ואמרו על מה עשה ה' ככה כי באמת הגוים לא יראו באחדותו שישראל יעבדו ח"ו עץ ואבן ועל זאת יתמהו הלא באמת המה עושים מצות ה' וע"ז יתרצו להם על אשר עזבו את ברית ה' היינו שלא קבלו עליהם השבועה מה' לכן נחשבים כאלו עבדו עץ ואבן כי באמת הקב"ה רצה שיהיו מצווים ועושים וימשיכו על עצמם רב שפע וחיים גם בריה"ע היתה כן שבתחלה נברא האדם בחי' אי"ש באות יו"ד מרמז לבחי' אהבה לה' כמו שהיה בקבלת התורה שבתחלה היה לישראל רק אהבה גדולה עד שאמרו נעשה ונשמע ואח"כ כפה עליהם הר כגיגית ונפל עליהם אימה ופחד מפני הדר גאונו וכן בתחלת בריה"ע אחר שנברא בחי' אי"ש נברא אח"כ אשה באות ה' מרמז לבחי' יראה כנ"ל וכן בכל שנה ושנה מחדש עלינו הקב"ה אותה בחי' ואמר אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם היינו שתקבלו אותי עליכם בחי' מלך בחי' יראה ואיתא בזוה"ק שרשב"י ע"ה היה מכין א"ע שלשה ימים קודם ר"ה פי' שהיה מכין א"ע בבחי' אהבה תחלה כדי שיקבל אח"כ בחי' יראה בשלימות דוגמת קבלת התורה הנ"ל בתחלה אהבה ואח"כ ימשיך ע"ע בחי' יראה ואמת בשלימות בחי' שלשת אבות אהבה וראה אמת ויהיה מצווה ועושה כנ"ל וחודש תשרי מרמז לזה שמלת תשר"י עולה מספר תתק"י כמנין עשר פעמים אמ"ן ואמן עולה כמספר השם בכתיבתו היינו הוי"ה ובקריאתו היינו אדנ"י להמשיך על ידו אהבה ויראה בבחי' שופר שמרמז לבחי' אמת בחי' שלשת אבות כי שופ"ר גימ' הק"ם אמ"ת וגם אות שי"ן מרמז לג' אבות וזהו שאמר בזוה"ק קרן לא בעינן אנן שופר בעינן כי בקרן יש אותיות ק' שהם אותיות של שקר אבל אנן בעינן להרחיק מאתנו בחי' שקר ולהמשיך עלינו בחי' אמת והוא אות שי"ן שממתיק אותיות ק"ר וזהו אתם נצבים היום פי' שתשתדלו להציב ולהקים בחי' את"ם אותיות אמת אמ"ן: דרוש לערב ר"ה מפרשת נצבים אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלהיכם וגו' הנה כ"מ שנאמר היום הוא ר"ה יום הידוע יום הדין יום שנברא בו האדם וכן יום הששי ג"כ כתיב בה"א הידוע מטעם הנ"ל שהוא ר"ה שבו נברא האדם גם אות ה' מרמזת על ה' ימים ראשונים תלויים ביום הששי שהוא יסוד כי תכלית ועיקר בריאתם היה בשביל יום הששי שיברא בו האדם ויקיים התורה ביראה שנקראת ראשית כמאמר בראשית בשביל ראשית וכו' וזשאה"כ אתם נצבים היום כולכם ר"ל ביום ר"ה לפני ה' אלהיכם ר"ל ובמה תהיה לכם בחי' יציבה והעמדה לפני ה' ביום הדין להיות זכאין ע"ז אמר לפני ה' אלהיכם פי' עדה"כ שויתי ה' לנגדי תמיד שתמיד לא יסיח מדעתו ציור אותיות הוי"ה ויהיה כמאן דקאים קדם מלכא בהכנעה ובושה לפני ממהקב"ה ובזה יעורר ע"ע ביום הדין חסד ורחמים וזה מרומז ג"כ בר"ת של נ"צבים ה"יום כ"ולכם אותיות כה"ן בחי' כהן העליון בחי' חסד כידוע עוד נראה לפרש ע"ד מאחז"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש כי ידוע ששורש תפלות של כל השנה נמשך מהמוחין שממשיך האדם ע"ע ביום ר"ה דווקא כי ר"ה הוא בחי' ראש לגבי כל השנה ושאר ימי השנה הם בחי' אברים שנמשך חיותם מהראש ותפלה

נקרא, לב כמאחז"ל על ולעבדו בכל לבבכם וגו' ומאחז"ל איזהו עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלה שצריכה להיות בלב נשבר ונדכה ובהכנעה וענוה ולזה רמזו רז"ל במתק לשונם באמרם אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש ר"ל כובד גימט' ל"ב רא"ש מרמזו לר"ה שהוא בחי' רא"ש כנ"ל ופי' אין עומדין להתפלל אלא מתוך אותה תפלה בחי' לב שימשיך מוחין ביום ר"ה שהוא בחי' ראש כנ"ל וע"ז מלמדנו הכ' איך להמשיך מוחין בר"ה ואמר אתם נצבים היום כולכם בר"ה ר"ל אתם מתייצבים בר"ה להתפלל ולהמשיך מוחין בחי' חסד בחי' כהן עליון על תפלות כל השנה וכך תעשו תתפללו בבחי' לפני ה' אלהיכם ר"ל בבחי' הכנעה ולב נשבר ונדכה אלהים לא תבוזה שתהיה התפילה עולה לפני ה' וזה מרומז בכתוב לפני ה' אלהיכם היינו יהו"ה אלהיכם גימ' קל"ב ענוה גימט' קל"א שהוא המספר אשר לפני המספר קל"ב גימט' ה' אלהיכם ובוזה יעורר בחי' כהן בחי' חסד למעלה להמשיכו למטה להשפיע בחי' מוחין חדשים על כל השנה ועד"ז נוכל לפרש ג"כ הפ' הנך שוכב עם אבותיך וגו' ולכאורה הל"ל תשכב עם אבותיך כי מדבר לנוכח גם מה שאה"כ וקם העם הזה וזנה וגו' ג"כ תמוה שמשמע שאמר הקב"ה כן דרך וודאי שיקום ויזנה וכי יסתלק הבחירה חלילה מיד האדם וה"ל למימר פן יקום וגו' ועוד קשה מה שאמר הכ' כי ידעתי את יצרו אשר הוא עושה היום בטרם אביאנו וגו' וקשה איך מביא הכתוב ראי' מאשר עשו במדבר ארץ נחש שרף ועקרב מקו' בחי' קליפו' וטומאה ושם התגברות היצה"ר ומביא ראייה כזה למקום קדוש שהוא א"י שאין שום כח להקליפות נגד הקדושה ושם בוודאי לא יחטאו עוד והכתוב מביא ראייה ואמר כי ידעתי וגו' ולפי מה שאמרנו יתפשט הכל בס"ד עד"ז ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו' הנ"ך אותיות כה"ן ר"ל בחי' חסד היינו שהבטיחו הקב"ה שבחי' כהן בחי' חסד שוכבת עם בחי' האבות לזכור תמיד לבניהם כמאה"כ זכרתי לך חסד נעוריך לכתך אחרי במדבר ר"ל אפילו במדבר שהיא ארץ טמאה הלכת אחרי ואפילו אם ח"ו וקם העם הזה וזנה אחרי וגו' כי נתתי בידם הבחירה וע"כ אייסרם וחרה אפי וגו' עד והיה כי תמצאן אותו צרות וגו' אח"כ בוודאי וענתה השירה הזאת לפניו לעד ר"ל שילמוד התורה ועי"ז ישוב בתשובה כי לא תשכח מפי זרעו כי ידעתי את יצרו אשר הוא עושה היום בטרם אביאנו אל הארץ ר"ל כי עושה מצות ה' אפילו במדבר ארץ נחש שרף ועקרב בחי' קליפות והתגברות היצה"ר ואעפ"כ הלך אחרי ומכ"ש כשאביאנו אל ארץ הקדושה אשר שם הכנעת הקליפה והיצה"ר בוודאי יעשו תשובה שלימה ע"כ הנ"ך בחי' כהן בחי' חסד עם אבותיך בחי' חג"ת תמיד שוכב לפני לזכור להם זכות אבות להשפיע להם מוחין חדשים ולכתבם ולחתמם לחיים טובים ולשלום ולגאולה קרובה ב"ב אכי"ר: אמרו חז"ל בער"ה הקב"ה מוותר לישראל שלישי עוונות בעשי"ת שלישי ובהוש"ר שלישי ע"כ והכל מקשים א"כ שוה ער"ה לעשי"ת ולהוש"ר ונ"ל ע"ד מה שאחז"ל מיעוטן בעריות ורובם בגזל וכולם בלה"ר וזהו מרומז במלת עג"ל לחטאת ר"ת ע"ריות ג"ז ללה"ר ואותו שלישי המועט שנכשלו בעריות הקב"ה מוותר בער"ה ברוב חסדו כי חפץ חסד הוא ורוצה לחדש העולם בבחי' תיקון וזהו א"א אלא ע"י שיתוקן בתחילה חטא עריות כידוע שפגם אדם הראשון היה ע"י עריות וזהמת הנחש ונעשה מן אור בא' עור בע' כי ע' מרמזת לעריות וכשמחל לו הקב"ה על אותו עון נעשה מן עור בעין אור בא' וע"כ בכל שנה ושנה הקב"ה כי חפץ חסד הוא ורוצה לחדש בנין

העולם מוחל תחילה על חטא עריות וינטל ממנו הע' בחי' חושך ונעשה אור בא' בחי' אור ויהי אור ואח"כ מחדש השנה ומתקן העולם ורמז לדבר וראה את ערותה חסד הוא ר"ל שנעשה וראה מן תבת ערו"ה שנעשה מן ע' א' בחי' אור כנ"ל כי חסד הוא ר"ל למה עשה כן כי חסד הוא ובעשי"ת מוותר על השליש של גזל שנכשלו בו רובן ובהוש"ר על השליש הגדול של לה"ר שנכשלו בו כולן ובזמן המקדש היה נמחלים כל העוונות ע"י השעיר ונמחל גם החטא לה"ר וע"כ נתהפך הלשון של זהורית ללבן שמרמז על תיקון ברית הלשון ונכתבים לחיים טובים ולשלום אמן: הנה המפורשים הקשו מה תועלת יש אם מוותר שלישי בער"ה ובעשי"ת עכ"פ עוד חוטא נקרא ונ"ל הנה למשל כשאדם חייב לחבירו ג' מאות זהו' ואין לו במה לשלם אפילו פ"א ובא לבקש מאתו שימחול לו ואין לו כח לבקש מחילה כי מסוה הבושה על פניו אם אין לו בידו כלום לשלם לו באיזה פנים יבקש מחילה על כולם וכשהמלוה רואה אותו שרוצה לקרב אליו ולבקש מאתו מחילה כי הוא יודע ערכו אשר אין לו במה לשלם ובושה גדולה הוא לו לקרב אליו לכן נכמרו רחמיו על הלוה ומוחל לו תיכף מעצמו שלישי כדי שיראה הלוה שהמלוה הוא רחמן ובוזה יגש אליו לבקש מאתו מחילה על הנשאר מצד שידע שהמלוה הוא רחמן וגם מצד שהוא חייב לו פחות מעט ואח"כ כשמבקש מאתו מחילה מוחל לו עוד שלישי בכדי שיבקש עוד על השאר כי רוצה הוא בבקשתו ותפלתו עד שמוחל לו הכל כן השי"ת מוחל לנו מעט מעט ורוצה בתפלתנו שיקובלו לרצון לפניו אמן: פרשת וילך וילך משה וגו' ומתרגם ואזל משה לבית אולפני וצריכים להבין האיך מרומז זה בפסוק הנה כתיב כי נר מצוה ותורה אור שנמשלה המצוה לבחי' צר ותורה לאור והענין הוא נ"ר הוא בחי' צמצום האור שהאור הוא לפי ערך הנר ובחי' אור הוא בלי צמצום כ"כ והמצוה הוא המשכת האור מלמעלה על האבר שעושה בו המצוה היינו שבתחלה כשהאדם מתבונן בשכלו איך שהבוב"ה נתן לו כח בכל איבריו ושכל במוחו וכל החיות של האדם אינו כ"א מהבוב"ה וכ"ז לא ברא כ"א לכבודו בכדי לעבדו ית' וע"י מחשבה זו ממשיך מלמעלה בחי' קדושה שתשכון על אותו האבר שיעשה בו המצוה זה נקרא בחי' וא"ו בחי' המשכה מלמעלה לגבי האבר שהוא בחי' ה"א המקבל הקדושה ונעשה האבר בחי' משכן לקדושה והוא בחי' וא"ו לגבי ה"א ואחר שנעשה המצוה בקדושה וטהרה עולה כח האבר ההוא למעל' ליכלל בקדושה וזהו בחי' ה"א לגבי וא"ו ונעשה יחוד למעלה בחי' יחוד קוב"ה ושכינתיה וזהו בחי' מצוה שנמשך אור העליון בצמצום לשכון על אותו אבר אבל תורה הוא נמשל לבחי' אור בלי צמצום היינו כי כשהאדם לומד בכל רצונו בלתי לה' לבדו ואינו רוצה כלל בהודיית בני אדם כ"א לעשות רצון הבוב"ה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים לשמה ממש אז הקב"ה יושב ושונה כנגדו והוא בחי' אור בלי צמצום כלל וכלל והעיקר הוא שיהיה למודו רק לה' לבד ולא לשום בחי' הודיית בני אדם כלל וכלל וזה א"א רק כאשר מבין ויודע איך שכל תענוגי עוה"ז וכבוד הבריות הכל הבל ואין בו תועלת כלל רק מה שהוא ההכרח לצורך עבדות ה' היא העיקר עבדות הבוב"ה וכל עניני עוה"ז הוא טפל לזה וכאשר מתבונן בזה היטב אז יוכל להגיע לבחי' לימוד התורה לשמה וזשאה"כ כי אתם המעט מכל העמים פי' רז"ל שאתם ממעיטין עצמיכם לפני פי' שאתם יודעים ומבינים שכל עניני עוה"ז הוא המעט פי' טפל לגבי מעלה כנ"ל וזהו שאמר דוד המע"ה מה אנוש כי חזכרנו וגו' ותחסרהו מעט מאלהים

וגו' פי' שחסרת ממנו בחי' מעט הנ"ל וכבוד והדר תעטרוהו היינו שיש לו כבוד והדר ונעשה זה אצלו העיקר לכן א"א לאדם לעבוד בלי פני' בשלימות וזה ענין הפגם בבחי' הו"ד ולזה עיקר העבודה הוא לתקן בחי' הו"ד הנ"ל שלא יהיה לו כוונה על הוד של בני אדם כנ"ל וזהו בחי' רגלין בחי' קיום העולם שהעולם נברא בשביל האבות בחי' חג"ת וקיום העולם הוא בחי' רגלין בחי' נביאים בחי' משה ואהרן בחי' נצח והוד והנה משרע"ה תיקן אות' בשלימות והתפלל גם בעד אהרן ונתן הוד למשה בשלימות כמאה"כ בן מאה ועשרים שנה אנכי היום ודרז"ל היום מלאו ימי פי' שתקן ימיו בתיקון מלא ושלם כמו שהיה רצון הבוב"ה וזהו וילך משה פי' שתיקן משה בחי' הליכה בחי' רגלין בחי' נצח הוד בשלימות כנ"ל והיתה תורתו בשלימות והיה ממשיך אור ה' בלי הסתר וצמצום כלל וזהו שמתרגם ואזל משה למשכן בית אולפני פי' שנעשה בחי' משכן ע"י בית אולפני בחי' תורה שלמד כנ"ל בשלימות והיה שנותיושל משה מאה ועשרים שנה כמספר נקודות של בחי' הוד שהוא שורק הנקרא קבוץ לרמז על קבוץ גליות ב"ב וזהו הנה מקום אתי ודרז"ל מקומו של הקב"ה טפל לו היינו שמקום שכינתו ית' הוא המקום שהוא טפל לו שאינו מחשיב א"ע כלל וזהו וי"לך מש"ה גימ' את"י שנזכה לזה כיה"ר: עוד נ"ל ע"ד מוסר דהנה איתא בזה"ק מצות שבת שקולה לקביל אורייתא כולא מאן דנטר שבתא כאלו נטר אורייתא כולא וכו' וצל"ד למה מצות שבת שקולה כנגד אורייתא כולא וא"ל עד"ז דהנה איתא בשעת מתן תורה כשאמרו ישראל נעשה ונשמע היו המלאכים מכתירין לכ"א מישראל שני כתרים אחד נגד נעשה ואחד נגד נשמע ויש להבין ענין כתר שהיו מכתירין לישראל עד"ז שבחי' כת"ר הוא בחי' מקיף שלא יצא חוץ לגבול שהיא בחי' יראה שירא לצאת ח"ו מרשות היחיד בעולמו לרה"ר שהוא הסט"א ומאמין באמו"ש באחדות הבוב"ה שהוא מכה"כ ומחיייה ומהווה כל הנבראים כמ"ש ואתה מחיה את כולם זה הבחי' כתר הוא שהיו מכתירין לישראל ע"י בחי' אהוי"ר והתפארות מאת הש"י שלא יצאו חוץ לגבול ח"ו ובחי' זו צריכה להיות הן בבחי' עשייה שהוא מעשה ודיבור הן בבחי' שמיעה שהיא בבחי' מחשבה וזה שהיו מכתירין שני כתרים לכל או"א וזכו לזה מחמת שאמרו נעשה ונשמע ונוכל לומר שע"ז מרמז מצות שופר שתוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין שתיבת שופר עם תיבת י"ד שאוחז בו השופר גימ' ת"ר ותמונת השופר הוא כ"ף לרמז על בחי' כתר בחי' מקיף שלא יצא חוץ לגבול ע"י מדות הנ"ל וזהו תוקעין ומריעין כשהן עומדין שצריך להיות בבחי' מקיף בבחי' מחשבה שהוא בחי' עמידה שהוא בלחש ותוקעין ומריעין כשהן יושבין היינו שצריך להיות בבחי' מקיף בבחי' כתר בחי' מעשה וע"ז מרמז שופר גדול שופר קטן היינו שצריך להיות בבחי' יראה שהוא עיקר עבודה שתכלית בריאת כל העולמות היה בשביל זה כמ"ש והאלהים עשה שייראו מלפניו הן בבחי' מעשה ודיבור פה שהוא בבחי' קטן והן בבחי' מחשבה שהוא בחי' גדול וזה מרומז בתיבת השופ"ר גימט' עש"ה ירא"ה שאלהים עשה ומחיה ומהווה את כל העולמות מאין ליש בכל רגע ורגע רק בשביל היראה ונוכל לומר בד"ז שצריך להיות מקיף בבחי' מעשה ובבחי' מחשבה ב"פ הק"ף גימט' ש"ע מרמז על ש"ע נהורין עילאין זהו מרומז בתיבת שופר גימט' ש"ע ירא"ה פי' שמצות שופר מרמז שצריך להיות בבחי' יראה כדי שיוכל לבא לבחי' ש"ע נהורין עילאין ונחזור לעניננו שבשעת מ"ת כשאמרו ישראל נעשה

ונשמע היה להם בחי' שני הכתרים הנ"ל ואח"כ כשחטאו כתיב ויתנצלו ב"י את עדים וגו' רק בשבת כששומר שבת כהלכתו במדו"מ יכול לבא ג"כ לבחי' זו לכך מאן דנטר שבתא כמאן דנטר אורייתא כולא והענין עד"ז מחמת ששומר א"ע מט"ל מלאכות שהם גימ' ג"פ אחד מרמז שמאמין באמו"ש באחדות השי"ת ומקשר א"ע בג' בחי' אבות אהו"י והתפארות שלא ליצא חוץ לגבול ח"ו ונ"ל שלכך כשחל ר"ה בשבת אין צריך לתקוע שמבחי' שבת יכול לבא ג"כ לב' בחי' כתר הנ"ל והיה צריך להיות רשות רק מחמת הגזרה שמא יוציאנו לרה"ר שהוא מקום הסט"א לכך אינו רשאי וזהו וילך משה דהנה כנ"י יש מהם ג' בחי' כהנים לויים ישראלים ר"ת יל"ך שהוא מרמז נגד ג' בחי' אבות הנ"ל וזהו וילך משה שמה היה בבחי' מקיף בג' בחי' אלו שלא יצא חוץ לגבול ח"ו מחמת בחי' שבת כנ"ל וידבר את הדברים האלה פי' הדברים האלה מרמז על בחי' שמירת שבת מט"ל מלאכות כמו שדרוז"ל וזהו וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל פי' שדיבור אל כל ישראל להיות בבחי' שבת לשמור א"ע מט"ל מלאכות לגרום שיוכלו לקשר א"ע בבחי' אבות אהו"י והתפארות שלא יצאו חוץ לגבול מבחי' רשות היחיד בעולמו לבחי' רשות הרבים מקום הסט"א ובזכות זה ובא לציון גואל במהרה בימינו אמן סלה כ"ר: דרוש לראש השנה מן המצר קראתי יה וגו' פי' הן המה הבחינות קדושות שהן במצר שלא להאיר לעולמות ולנו בעבור התגברות הקליפות בעו"ה וחתם הקב"ה במצר את האורות ובחי' הקדושים בכדי שלא יינקו מהם החיצונים המה מלאכים הרעים והרוחות רעות ויוסיפו כח חלילה ויחרב העולם ועי"ז נסתר גם, מאתנו ואין העולם יכולים לקבל מהם שפע וברכה וקדושה וזה שאמר שלמה המלך ע"ה אחות לנו קטנה אחות ר"ל בחי' דביקות בה' ואורות עליונים קדושים היא קטנה ושדים אין לה ר"ל שאין לה שדים שנוכל ליינק ממנה שפע רב וברכה ע"י שנסתרה ועלה למעלה שלא יוכלו החיצונים ליינק ממנה וע"כ גם ארץ ישראל הגשמי ג"כ נתכווצה ונעשית קטנה כדי שלא יינקו ממנה החיצונים הנ"ל וזהו מן המצר קראתי יה ר"ל שצריכים אנחנו לקרוא אותה בחי' אחות מן המצר שלה ממקום שנעלמה ונסתרה שם מפני החיצונים כנ"ל וכ"ז א"א כ"א ע"י תשובה מעומקא דליבא לעורר בעומק תחת עומק על ידי צעקת הלב פי' בקול פשוט ע"י השופר דווקא באימה ויראה ויתבטלו הקליפות ויעלו התפלות לרצון לפני ה' להאיר לנו האורות ובחי' הקדושות אמן כן יהי רצון: אשרי העם יודעי תרועה: ונוכל לומר בד"ז דהנה כתיב שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר היינו שעיקר העבדות הוא לראות תמיד להתנהג א"ע בבחי' אמת שיהיה פיו ולבו שוין כדי שתתכונן ותתרומם הבחי' אמת שהיא בחי' אבות ראש תוך סוף והבחי' אמת יש לו קיום אבל בחי' שקר.

שהוא אותיות מקורבות אין לו קיום כדאיתא שקר אין לו רגלים וזה יהיה עיקר בחי' ביאת אליהו לימות המשיח לקרב ולרומם את ק אמת כמו ששמעתי מהרב דק"ק סדילקאב על הא דאיתא בגמרא שאליהו בא לקרב את המרוחקים ולרחק את המקורבים היינו שתיבת אמת הוא אותיות מרוחקות ותיבת שקר הוא אותיות מקורבות וזהו לקרב את המרוחקים היינו האמת שהוא אותיות מרוחקות ולרחק את המקורבים היינו השקר שהיא אותיות מקורבים וע"ז מרמז בחי' שופר שתיבת שפ"ר גימט' תכו"ן לע"ד ועוד תיבת שופ"ר גימטר' הק"ם אמ"ת היינו שמצות שופר מרמז שצריך לקרב א"ע לבחי'

אמת שתתרום ותתכונן בחי' אמת למעלה למעלה וזה היא בחי' תרועה תיבת תרועה גימ' ר"ם אמ"ת וזהו אשרי העם יודעי תרועה היינו שיודעים לקרב א"ע לבחי' תרועה שהיא בחי' אמת ובזכות זה ב"ב יבא אליהו ויבשרנו ויקרב את הבחי' אמת שהוא מרוחק אמן כן יהי רצון: הנה ידוע שעיקר בחי' שופר הוא בחי' התפארות שופר מלשון שיפרא היינו שהבוב"ה מתפאר עם עמו כמ"ש ומי כעמך ואימתי מתפאר היינו כשיש להם אחדות ואין בלב אחד על חבירו שום שנאה כלל וכלל וע"ז מרמז שופר כי שופ"ר עם תבת י"ד שאוחז בו עולה ת"ר מרמז על ת"ר נשמות צדיקי' שיהיו באחדות וע"ו מרמז תשר"ת ת"ש מרמז על בחי' בנין העולם מלשון כי ממנו הושחת העולם ר"ת מרמז על ת"ר נשמות פי' שעיקר בנין וקיום העולם היה כשת"ר נשמות הוא באחדות וע"ז מרמז תרועה נטרוקין תורה ע' כמ"ש ובתורה יש ששים רבוא אותיות כמנין נשמות וכל נשמה יש לה אות בתורה וזהו אשרי העם יודעי תרועה פי' יודעי הוא לשון דעת בחי' התחברות וזהו אשרי העם כשיודעי תרועה כשמחברים הששים רבוא אותיות התורה שהם נשמות הצדיקים ואז ממילא בטילים ומבוטלים כל המשטינים והמקטריגים מעל כל העולם אמן כן יהי רצון: דרוש לשבת תשובה איתא בגמ' יומא דף פ"ה ע"ב במשנה האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה ובגמרא דף פ"ז ע"א מקשה על המשנה הנ"ל למה לי אחטא ואשוב אחטא ואשוב תרי זימני ומשני הגמרא לכדרב הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו ומקשה הותרה לו ס"ד אלא נעשה לו כהיתר עכ"ל הגמרא ויש להקשות מאי ענין מימרא דרב לדין המשנ' האיך תלוי זה בזה הלא מימרא דרב מיירי אפילו בלא אמירת ואשוב היינו שלא סמך עצמו על התשובה שיעשה אח"כ רק מחמת שעבר על העברה ושנה בה נעשה לו כהיתר אבל דין המשנה הוא מחמת שאמר ואשוב היינו שעשה העבירה על סמך התשובה שיעשה אח"כ א"כ הדרא קושיא לדוכתא למה לי תרי זימני עוד יש להקשות האיך יכול לומר שטעם המשנה כשאומר ב"פ אחטא ואשוב הוא מטעמא דרב מחמת שנעשה לו כהיתר הלא לפי טעמא דרב שנעשה לו כהיתר א"כ אין ברצונו כלל לעשות תשובה על העברה שעשה מחמת שנדמה לו שהוא היתר ובמשנה איתא אין מספיקין בידו לעשות תשובה פי' שהוא רוצה עכשיו ג"כ לעשות תשובה על העבירה שעשה כפי שהיה מחשבתו בשעה שעשה העבירה על סמך התשובה רק אין מספיקין בידו מן השמים שיבא אל בחי' תשובה או שמעכבין לו או שאין עוזרין לו שיבא מחשבתו שרוצה בתשובה מכח אל הפועל ועוד יש להקשות עכ"פ יהיה האיך שיהיה הפי' בגמרא עכ"פ נראה בהדיא מסקנת הגמרא שמה שאיתא במשנה ב"פ אחטא ואשוב הוא דווקא ולא סגי בחזד זמנא וברמב"ם הלכות תשובה פ"ד מנה ק"ד דברים המעכבים את התשובה ואחד מהם הוא האומר אחטא ואשוב חזד זימנא וסגי בזה שג"כ מעכב את התשובה ולכאורה הוא נגד המשנה והגמרא וכבר עמד בזה הנושאי כליו של הרמב"ם ולענ"ד נראה לתרץ כ"ז הנה צריך להבין ענין בחי' התשובה מהו ע"ז האופן דהנה מצד הדין הוא נפש החוטאת תמות היינו כי אפילו מי שמורד במלך בו"ד ועובר על רצונו חייב מיתה ואין שום עזר ותרופה לזה קל וחומר ב"ב של קו"ח מי שמורד במלך מלכי המלכים הקב"ה ועושה נגד רצונו ית' ומזה נעשה פגם בעולמות עליונים ותחתונים ופוגם בנשמתו הק' והטהורה אשר מקור חוצבה מתחת כסא כבודו ית' בוודאי מצד הדין

אין לזה שום עזר ותרופה בכדי לתקן כל הנ"ל רק הב"ע ב"ה חפץ חסד הוא וברא בחי' תשובה כמ"ש עד שלא בראת עלמא בראת תשובה היינו כשאדם עושה ח"ו נגד רצונו ית' ואחר כך יש לו מזה לב נשבר ונדכה על גודל הפגם שנעשה ע"י גרמא שלו ועושה תשובה מעומקא דליבא ומתחרט ומתנחם על העבר ומקבל ע"ע על להבא שלא ישיב עוד אל מעשיו הרעים לעבור עוד על רצונו ית' אזי מוחל לו הב"ע על העוונות שעשה עד הנה נמצא העולה מזה מה שבחי' תשובה הוא תרופה למכתו זה הוא בחי' חסד מב"ע ב"ה שיועיל לו אבל כשאדם אומר אחטא ואשוב היינו שתחלת עשיית העברה היה רק מחמת שיש לו סמוכה על בחי' התשובה שאח"כ שיועיל לו אבל באם שלא יועיל בחי' תשובה לא היה עושה העברה נמצא נוטל זה החסד ופוגם עם החסד עצמו כי לולא החסד לא היה פוגם ע"כ העונש לזה מדה כנגד מדה היינו הוא עשה עבירה על סמך התשובה שיעשה אח"כ ע"כ אין מספיקין בידו לעשות תשובה או שמעכבין אותו ע"י איזה מניעה או שאין לו עזר מן השמים ובלא עזר מאתו ית' אין בכח אנושי לעשות תשובה כמ"ש בספר חובת הלבבות שאין בכח אנושי לעשות שום מדה טובה קטנה בלתי עזר ה' ב"ה ע"כ מה תקנתו לזה האיש שאומר אחטא ואשוב שבאמת רוצה לעשות תשובה כמו שהיה במחשבתו בשעה שעשה העברה שסמך עצמו על התשובה שיעשה אחר עשיית עברה וגם עכשיו רוצה בתשובה רק שאין מספיקין בידו ומעכבין אותו ע"כ העצה היעוצה לזה שתחילה יעשה תשובה ע"ז שאמר אחטא ואשוב היינו ע"ו שעשה עבירה על סמך תשובה שיעשה אח"כ ויתחרט ויתנחם מעומקא דליבא ע"ז שפגם עם החסד בעצמו ויומחק זה העון שאמר אחטא ואשוב מכל וכל ולא יושאר מזה העון אפילו רשימה בעלמא ויהיה ממש כאלו לא פגם מעולם עם החסד בעצמו ע"כ ינצל מזה העונש שאין מספיקין בידו לעשות תשובה ולא יהיה לו שום עיכוב מן השמים אדרבה יהיה מסייעין לו שיעשה תשובה כאשר עם לבבו כמ"ש פתחו לי כחודה של מחט וכו' אבל כ"ז הוא רק עצה למי שאמר רק פ"א אחטא ואשוב ע"כ עדיין נחשב אצלו לעברה זה שאמר אחטא ואשוב ע"כ יוכל לעשות תשובה מקודם ע"ז שאמר אחטא ואשוב ואח"כ על העברה עצמה אבל כשאמר ב"פ אחטא ואשוב היינו שעשה שני עבירות על זה הסמך שיעשה תשובה אח"כ נמצא נעשה לו כהיתר זה העברה שאמר אחטא ואשוב ופגם עם החסד עצמו כנ"ל ע"כ אין רוצה כלל לעשות תשובה ע"ז שאמר אחטא ואשוב כי לא נחשב אצלו כלל לעברה מה שעשה עבירה ע"ס התשובה מחמת שעבר ושנה ונעשית לו כהיתר א"כ אע"פ שרוצה לעשות תשובה על העבירה עצמה כי לאשנה בעברה עצמה אעפ"כ א"א לו בשום אופן לבא לבחי' תשובה על העבירה עצמה כי אין מספיקין בידו לעשות תשובה כנ"ל נמצא הכל על נכון בס"ד כי באמת אפילו אמר רק פ"א אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה על העבירה עצמה רק שיש עצה לזה ע"כ מקשה הגמרא ל"ל תרי זימני כי באמת אפי' בחד זימנא ג"כ אין מספיקין בידו וע"ז משני הגמרא לכדרב הונא אמר רב עבר ושנה נעשה לו כהיתר נמצא מחמת זה אין לו שום עצה ע"כ פסק הרמב"ם שבפ"א ג"כ מעכב התשובה כי באמת לפי מסקנת הגמרא ג"כ כך רק שיש עצה למי שאמר רק פ"א אחטא ואשוב והרמב"ם לא מיירי מזה שיש עצה לבא לבחי' תשובה יה"ר שנזכה לבחי' תשובה ובזכות זה ובא לציון גואל אמן כו יהי רצון: כתיב שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך קחו עמכם דברים וכו'.

הקושיא הוא מפורסמת על לשון כי כשלת בעונך שלשון כשל נופל על לשון שוגג ולשון עון נופל על לשון מזיד ונוכל ליישב ע"ז האופן דהנה איתא במסכת יומא דף פ"ו ע"ב תנו רבנן עבירות שהתוודה עליהן ביוה"כ זה לא יתוודה עליהן ביוה"כ אחר ואם התוודה עליהן עליו הכתוב אומר ככלב שב על קיאו וגו' ר"א בן יעקב אומר כ"ש שהוא משובח שנאמר כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד פ"ה הגם שמאמין באמו"ש שהבורא ית"ש בוודאי מחל לו על עבירות שעשה תשובה עליהן ועבר עליהן יוה"כ אעפ"כ יש לו לב נשבר ע"ז שפגם נגד הבורא ית"ש והיה נצרך למחילה ולסליחה ומחמת זה הוא תמיד בגודל בושה והכנעה ונזהר בזהירות יתירה שלא לעבור על רצונו ית' ולכך הרי זה משובח ואיתא עוד בגמרא הנ"ל וצריך לפרט את החטא שנאמר אנא חטא העם הזה וכו' ר"ע אומר א"צ לפרט את החטא שנאמר אשרי נשוי פשע כסוי חטאה ולכאורה קשה דבפלותא דלעיל משמע שבוודאי צריך לפרט את החטא לכ"ע כשמתוודה שאם אינו צריך לפרט החטא כשמתוודה רק לומר חטאתי סתם א"כ מאי טעמא דת"ק דאסור להתוודות על עבירות שהתוודה עליהן ביוה"כ העבר מה"ת יהא אסור לומר חטאתי סתם ובפרט מן הסתם יש לו עוד עבירות חדשות כי אין צדיק בארץ וכו' וגם השבח של ר"א בן יעקב אינו מובן כשאינו צריך לפרט את החטא דמחמת זה אינו נשבר לבו בקרבו א"כ מסתמא ס"ל ג"כ שצריך לפרט את החטא ואח"כ מייתי פלוגתא בזה ועוד יש לדקדק דהנה איתא בגמרא ר"ה דף, כ"ח שלחו ליה לאבוה דשמואל כפאו לאכול מצה יצא אמר רבא זאת אומרת התוקע לשיר יצא פשיטא היינו הך מהו דתימא התם אכול מצה אמר רחמנא והא אכל אבל הכא זכרון תרועה כתיב והאי מתעסק בעלמא הוא קמ"ל אלמא קסבר רבא מצות אין צריכות כוונה א"ל אביי א"כ הישן בשמיני בסוכה ילקה משום בל תוסיף פי' כשאין מצות צריכות כוונה א"כ הוא מוסיף על המצוה בשינוי זה א"ל שאני אומר מצות אינו עובר עליהן אלא בזמנן פי' שאיסור בל תוסיף הוא כשמוסיף על המצוה בשעה שהוא מצוה ולא בזמן שהוא אינו מצוה כלל שאין כאן מוסיף על המצוה ואח"כ מסיק רבא לצאת במצוה לא בעי כוונה ולעבור בב"ת בזמנו נמי לא בעי כוונה שלא בזמנו בעי כוונה א"ל רבי זירא לשמעיה איכווין ותקע לי אלמא סבר משמיע בעי כוונה ופסק הרי"ף כוותי' היינו שלא הביא בהלכותיו רק דברי ר"ז והרמב"ם פסק ג"כ דתקיעת שופר בעי כוונה כר"ז וכפסק הרי"ף ובהלכות פסח פסק דכפאו לאכול מצה יצא והוא תמוה דפשטא דגמרא משמע דדין אחד להם ולר"ז גם בכפאו לאכול מצה לא יצא דמצות צריכות כוונה והר"ן כתב דיש לחלק דאע"ג דהלכה כר"ז בתקיעת שופר אעפ"כ בכפאו לאכול מצה יצא דעכ"פ להנה הוא אבל הכא שאינו מתכוין למצוה לאו מידי עביד אבל הוא דוחק דאם איתא דיש לחלק מאי קפריך הגמ' בפשיטות כ"כ פשיטא היינו הך הא יש לחלק קצת שכן נהנה ויש ליישב כ"ו עו"ה דאיתא במסכת ערובין דרש רבא כתיב ויותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה אין קץ חמורה ד"ס מדברי תורה שהללו ד"ת יש בהם מ"ע ומל"ת שהעובר עליהן אינו חייב מיתה והללו ד"ס כל העובר עליהן חייב מיתה וא"ת כיון שיש בהם ממש מפני מה לא נכתבו עשות ספרים הרבה און קץ ונוכל להבין הטעם דהנה איתא בשערי תשובה לר"י דספק עבירה צריכה יותר תשובה מעבירה וודאית כי על עבירה וודאית אדם מתחרט בכל לבבו אבל ספק עבירה הוא מתברך בלבבו לומר שמא לא עשיתי עבירה ואינו מתחרט עליו חרטה גמורה והרי

נשאר עונש העבירה עליו ולכך היה צריך קרבן אשם תלוי הבא על הספק להיות יותר ביוקר מקרבן חטאת הבא על הוודאי ומזה הטעם חמורה ד"ס מד"ת שהעובר על מה שכתוב בפ"י בתורה מוחלט בדעתו שעשה נגד רצון הבורא ית' ומחמת זה יש לו לב נשבר מאוד ומתחרט על מה שעשה ועושה תשובה גמורה ונזהר שלא לעשות עוד כזה לכך העונש קל אבל העובר על מה שאינו כתיב בפירוש בתורה רק שחכמים למדו מג"ש או באחד מי"ג מדות או שחכמים גזרו מעצמם למגדר מלתא יכול להיות שמתברך בלבו לומר לא עשיתי עבירה כלל מחמת קטנות האמונה בדברי חז"ל לגמרי שיש כמה כיתות שמכחישים דברי חז"ל ומחמת זה אינו מתחרט עליהן חרטה גמורה בכל לבו ואין לו מזה לב נשבר כ"כ לכך העונש חמור ונוכל לומר שמזה הטעם פסק הרמב"ם כר"ז בתקיעת שופר דבעי כוונה ובמצה דלא בעי כוונה שמצות מצה כתובה בתורה בפירוש ובוודאי מאמין שהוא מצוה לכך אע"פ שכפאו אותו לאכול עכ"פ הוא עושה המצוה בשעת מעשה ולכך יצא אבל תקיעת שופר אינה כתובה בפ"י בתורה כל המצוה כתקונה שלא כתיב רק זכרון תרועה וחכמים למדו מג"ש מיובל שצריך תקיעה לפניה ותקיעה לאחוריה ומהות התרועה למדו מפסוק ותייבב אם סיסרא ויכול להיות מי שאינו מאמין בדברי חז"ל שהוא כן לכך אם אינו מכוין בפירוש לשם מצוה להורות שהוא מן המאמינים בדברי רז"ל אינו עושה מצוה כלל ודמי לסבור חול הוא ופטור ממצה ואכל מצה שבוודאי לא יצא כדאיתא בפוסקים וזה ג"כ דמי לזה כשאינו מכוין בפירוש לצאת ידי המצוה להורות שמאמין בדברי חז"ל שחייב בתקיעה לפניה ובתקיעה לאחוריה מסתמא ח"ו אינו מאמין ואינו מחויב ודמי לסבור חול הוא ואינו מחויב דלא יצא ועתה נוכל להבין דלא קשה קושיא הראשונה שמתחילה משמע דאליבא דכ"ע צריכים לפרט את החטא ואח"כ מייתי הגמרא פלוגתא בזה שמתחילה מיירי הגמרא בעבר על עבירות מד"ס שיכול להיות שמתברך בלבו שאינה עבירה כ"כ ואין לו לב נשבר מזה לכך צריך לפרט את החטא כדי שיהיה לבו נשבר ונמס בקרבו והביא ראיה מדהע"ה שלא עבר רק על ד"ס בחטא בת שבע כדאיתא בגמרא כל היוצא למלחמת בי"ד כותב גט כריתות לאשתו ומן התורה היתה מותרת לו רק שחכמים למדו מפ"י שצריכה להמתין ג' חדשים משום הבחנה והוא עבר ע"ז וע"ו אמר כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד ובזה האמת הוא אליבא דכ"ע שצריך לפרט ואפי"ר"ע מודה ופלוגתא דר"ע וריב"ב הוא בעבר על ד"ת ובזה ס"ל לר"ע דאשרי נשוי פשע שבוודאי ממילא יש לו לב נשבר ונדכה מאוד.

והנה תורה שבע"פ ותורה שבכתב הוא נגד ב' שמות הוי"ה אלהים שתורה שבכתב הוא נגד שם הוי"ה שאי אתה רשאי לאומרה בע"פ ותורה שבע"פ הוא נגד שם אלהים שרשאי לומר ככתיבתו ומי שאינו מאמין רק בתורה שבכתב ח"ו עושה פירוד בין שני השמות הנ"ל וזהו שהנביא מוכיח את ישראל שובה ישראל עד ה' אלהיך היינו עד שיתייחדו אלו הב' שמות והיינו ע"י שתעשו תשובה גם על העבירות שמד"ס כי כשלת בעוונך היינו שהעוונת שמד"ס לא באו אליך רק ע"י בחי' כושל מורה על בחי' המחשבה היינו ע"י שחשבת בדעתך שאינה עבירה כלל ע"כ תראה לעשות תשובה הגונה בלב נשבר ע"י פירוט החטא וזהו קחו עמכם דברים היינו פירוט החטא שעברתם על ד"ס ושובו אל הוי"ה כנ"ל שעל ד"ס צריך לפרט את החטא כדי שיהיה לבו נשבר ונמס

בקרבו ובזכות זה ובא לציון גואל אמן: דרוש לשבת תשובה מפרשת וילך וילך משה וידבר את הדברים וגו' כן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבא פרש"י שנסתמו ממנו מעינות החכמה וצ"ל האיך יתכן שנסתמו ממנו מעינות החכמה קודם מותו אדרבה צדיקים יש להם השגה יותר ויותר קודם מותם שאין להם פחד מאימת מות שבטוחים שהולכים לחיי עוה"ב גם היכן מרומז בפ' זה שנסתמו ממנו מעינות החכמה ונבאר זהרק שמקודם צריך לתרץ כמה קושיות דהנה איתא פלוגתא בגמ' ריב"ב סבר צריך לפרט את החטא שנאמר אנא חטא העם הזה ויעשו להם זהב ור"ע ס"ל א"צ לפרט שנאמר אשרי נשוי פשע כסוי חטאה וקיי"ל הלכה כו"ע מחבירו והרמב"ם פ' שצריך לפרט וקושיא זו הק' הכ"מ ושאר נושאי כליו ועוד איתא בגמ' רמי כתיב אשרי נשוי פשע וכתיב מכסה פשעיו לא יצליח ומשני כאן בחטא מפורסם מכסה פשעיו לא יצליח וכאן בחטא שאינו מפורסם אשרי נשוי פשע ויל"ד שהיה צריך לומר כאן בחטא שאינו מפורסם וכאן בחטא מפורסם כסדר הפסוקים ויש עוד תירוץ בגמ' כאן בעבירות שבין אדם לחבירו מכסה פשעיו לא יצליח כאן בעבירות שבין אדם למקום אשרי וכו' ולכאורה גם כאן קשה קושיא הנ"ל רק שהכ"מ באמת גורס להיפוך רק שיש לתרץ שגם לפי הגרסא שלפנינו ג"כ ניחא דהנה איתא בגמרא במעשה דהלל שמצות מה דעלך סני לחברך לא תעביד זה כלל כל התורה וכאידך פרושא ונמצא לפ"ז כשאדם נזהר מעבירות שבין אדם לחבירו ממילא נזהר מעבירות שבין אדם למקום ולכך קא' הגמ' מקודם כאן בעבירות שבין אדם לחבירו שהוא כסדר אבל על תירוץ הא' קשה שמן הסתם כשאדם נתפס על עבירות נתפס מקודם על חטא שאינו מפורסם ואח"כ על חטא מפורסם שמן הסתם כשהיצה"ר בא להסית אותו מתחילה מסית אותו להסיר מעל פניו בושה מאת הבושה לעבור בצינעה ואח"כ מסית אותו להסיר מעל פניו הבושה מהבריות לעבור בפרהסיא ולמה שינה הגמ' וקאמרה מקודם כאן בחטא מפורסם ועוד קשה שהאיך יתכן לומר שכשעשה תשובה שא"צ לפרט החטא והלא בזמן שבהמ"ק היה קיים כשאדם עבר עבירה ועשה תשובה והביא קרבן היה צריך להתוודות על הקרבן כמ"ש והתודו על חטאתם אשר חטאו עליה כ"ש כשעושה תשובה גרידא ומה גם אפי' חיובי מלקות ומיתת ב"ד היה צריכים להתוודות כמ"ש במשנה י' אמות רחוק מבית הסקילה א"ל התוודה ומן הסתם המכוון לפרט חטאתו שאין לומר שהפי' התוודה סתם שאח"כ כתב ואם אינו יכול להתוודות יאמר תהא מיתתי כפרה על כל עוונותי מסתמא המכוון מקודם לפרט את חטאיו בפירוש גם לכאורה ראי' מפורשת יותר שצריך לפרט את החטא דאיתא בגמרא שצ"ל הוודוי בעמידה בכפיפת ראש וקאמר הגמרא ה"ד וודוי וקאמר הוה קאימנא קמי' דרב וכשהגיע הש"ץ לאבל אנחנו ואבותינו חטאנו עמד רב ואין לומר שלא היה אומר הש"ץ יותר א"כ מה הוה צריך להביא הראי' מרב וצ"ל שהש"ץ היה אומר גם פירוט החטא ולמה אמר מסתמא כך הדין שצריך לפרט את החטא ואפשר לומר בד"ז דהנה איתא ברמב"ם וז"ל כל בית ישראל צריכים לקיים מצות קידוש השם כיצד כשאמרו לו עבור על מצות ה' ואם לאו תהרג יהרג ואל יעבור בד"א בעבודת אלילים ג"ע וש"ד אבל על שאר מצות יעבור ואל יהרג והנה צריך להבין כשהיצה"ר מסית את האדם לעבור על מצות ה' מה הוא המכוון שלו מסתמא המכוון שלו רק להעבירו על דת שלכך הוא נברא להסית את האדם להעבירו על דת משום תוספת שכר בוודאי שורת

הדין כשמסית את האדם לעבור עבירה בפרהסיא צריך לקבל עליו אפילו בחי' מיתה ולא לעבור וכשמסית אותו לעבור עבירה בצניעה אין צריך לקבל עליו בחי' מיתה ועכשיו כשחטא ועשה תשובה צריך להיות התשובה ג"כ באופן זה היינו על חטא מפורסם צריך לקבל עליו בחי' מיתה כדי שימחק העון ועל חטא שאינו מפורסם א"צ לקבל עליו בחי' מיתה ועכשיו נוכל לומר שדברי ריב"ב ור"ע אלו ואלו דברי אלקים חיים שעל חטא מפורסם שהתשובה צריך להיות בבחי' מס"נ באמת לאמיתו בבחי' השתוקקות וכלות נפשו לה' אינו צריך לפרט את החטא ועל חטא שאינו מפורסם שא"צ תשובה בבחי' מס"נ צריך לפרט את החטא כדי להכנע את לבו וזהו כוונת הגמרא כאן בחטא מפורסם אשרי נשוי פשע כסוי חטאה פ"א אשרי מי שהוא בא לבחי' זו שא"צ לפרט את החטא אדרבה לכסות חטאיו וכאן בחטא שאינו מפורסם מכסה פשעיו לא יצליח ונמצא לפי זה כשאדם עושה תשובה בבחי' מס"נ מסתמא יש לו לב נשבר ונדכה וא"צ לפרט את החטא וכשאינו עושה תשובה בבחי' מס"נ צריך לפרט את החטא כדי שיהיה לו לב נשבר ונדכה ולכך כשהגיע הש"ץ לאבל אנחנו חטאנו עמד רב שרבהיה עושה תשובה במס"נ ולא היה צריך לפרט את החטא והיה זה הוידוי שלו אבל הש"ץ שהיה צריך להוציא את הרבים ידי חובתן ויש מהן שאינם עושים תשובה בבחי' מס"נ לכך היה צריך הש"ץ לפרט את החטאים אפילו בזמן שבהמ"ק היה קיים כשהיה מביא קרבן לרצון היה צריך ג"כ לפרט את החטא שאינו כמו תשובה ומס"נ שמקריב א"ע וזה אינו מקריב רק בהמה כמ"ש הרמב"ם על תלמידי ר"ע שהיו מוסרים את נפשם על קה"ש אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח שזה גדול מזבח והנה מי שעושה תשובה בבחי' מס"נ והשתוקקות וכלתה נפשי לה' ויש לו לב נשבר ונדכה והכנעה באמת לאמיתו בא לבחי' חכמה ונפתחו לו מעיינות החכמה ל"ב נתיבות החכמה והנה בחי' מס"נ באמת לאמיתו הוא רק במי שמצפה לחיים ועודו בבריאת הגוף כתיקונו ואף עפ"כ ממאס בחי' עולם ההבל שהוא עולם עובר ומוסר עצמו ונפשו בבחי' מיתה ממש כדי שימחק העון בעוה"ז שהוא עולם עובר כדי לבא לעולם הקיים זהו בחי' מס"נ ומזה הבחי' יוכל לבא למעיינות החכמה אבל מי שאינו מצפה לחיים אדרבה מצפה למיתה אפי' מקבל בחי' מיתה זה אינו בחי' מס"נ באמת לאמיתו ואינו יכול לבא מזה למעיינות החכמה ולכך אפילו חייבי מיתות ב"ד כשהן יוצאין לבית הסקילה היו צריכין להתוודות ולפרט החטא שזהו אינו מס"נ באמת שבלא"ה יוצאים לבית הסקילה והנה בחי' זו נקרא בחי' יציאה שממאס במיאוס גמור עוה"ז ואינו נחשב בעיניו כלל עוה"ז ויוצא מן עוה"ז לבא לבחי' חכמה שעל ידה יכול לבא לעוה"ב וזהו שאמר משה בן מאה ועשרים שנה אנכי היום היום מלאו ימי ושנותי לא אוכל עוד לצאת היינו שלא אוכל עוד לקבל עלי תשובה במס"נ לצאת מן העולם ולבא עי"ז לבחי' חכמה ונוכל לומר שזהו אמר הנביא שובה ישראל עד ה' אלהיך שאין הבוב"ה מייחד שמו על החיים שנאמר הן בקדושיו לא יאמין וכשמקבל ע"ע בחי' מיתה באמת לאמיתו נחשב הוא כמת והבוב"ה מייחד שמו עליו וז"ש הנביא שובה ישראל עד שה' יהיה נק' אלהיך היינו בבחי' מס"נ ואימתי צריך תשובה כזו בחטא מפורסם ונתחלל השם ע"י וזהו כי כשלת בעוונך פ"א כשלת אחרים בעוונך ובתשובה זו א"צ לפרט את החטא ושובו אל ה': דרוש לשבת תשובה מפ' האזינו האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי

ולכאורה אינו מובן כפל הלשון הול"ל יערוף כמטר וכטל לקחי: ובהקדם לבאר זה נקדים לפרש הפסוקים שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעוונך קחו עמכם דברים וגו' וקח טוב וגו' אשור לא יושיענו על סוס לא נרכב ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו ולכאורה אינו מובן לפי הפשוט מה זה שכתוב מקודם חטא הקל ואח"כ חטא החמור בשלמא כשמתודה על חטאיו צריך להתודות תחלה על חטא הקל ואח"כ על החמור אבל הכ' מזהיר ענין קבלה האיך שיקבל עליו שלא לעשות עוד מה זה שכתוב אשור לא יושיענו שיקבל עליו שלא יבטח עוד על מלך אשור להושיע לו על סוס לא נרכב שלא יבטח על מלך מצרים לעזרה שהיא רק עבירה קלה שפוגם בבחי' בטחון.

ואעפ"כ צריך לקבל עליו שלא לעשותה וכ"ש שלא לעשות עבירה חמורה מזה ומה זה שכתוב אח"כ ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו שהוא עבירה החמורה שבתורה השתא ומה שצריך לקבל עליו שלא לעשות אפי' עבירה קלה פשיטא דפשיטא דבר חמור כזה ולכאורה איפכא הו"ל ולא נאמר עוד כו' ואח"כ אשור לא יושיענו ובהקדם לבאר זה נקדים מה שהקשו כמה מפרשים על הרמב"ם שמנה כ"ד דברים המעכבים את התשובה ואחד מהם הוא האומר אחטא ואשוב פעם אחד ובמשנה איתא האומר אחטא ואשוב אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה ופרכינן בגמרא למה לי אחטא ואשוב אחטא ואשוב תרי זימני ומשני לכדרב הונא אמר רב עבר עבירה ושנה בה נעשה לו כהיתר מזה משמע שדווקא תרי זימני והטעם הוא מחמת שנעשה לו כהיתר והרמב"ם פסק דאפי' בחד זימנא נמי מעכב את התשובה ובהקדם לבאר ענין זה נבאר ענין תשובה מהו דהנה איתא ברמב"ם וז"ל ומהוהתשובה שיעזוב החוטא חטאיו ויסירונו ממחשבתו ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד שנאמר יעזוב רשע דרכו וגו' וכן יתנחם על שעבר שנאמר אחרי שובי נחמתי ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שנאמר ולא נאמר עוד אלהינו למעשה וידינו וכו' והקשו על זה כל המפרשים מה זה שכתוב ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם הלא הבחירה ביד האדם גם מה ראייה מייתי מפ' ולא נאמר עוד שלכאורה אין ראייה כלל ונוכל לבאר כ"ז ע"ז האופן דהנה לפי הרמב"ם עיקר התשובה שיעזוב החטא שעשה ויקבל עליו שלא יעשה עוד זה החטא ויש עוד בחי' תשובה שהחוטא צריך לעשות סייג וגדר להחטא שעבר היינו לגדור א"ע אפי' בדבר המותר שלא לעשותה כדאיתא בגמרא שמי שנכשל באיסור רבית צריך לקבל עליו שלא ליקח שום רבית כלל אפילו אבק ריבית ומי שנכשל באיסור עריות ח"ו צריך לקבל עליו שלא לדבר עם אשה כלל אפילו באופן המותר.

וכן באיסור גזל וכל העבירות צריך לעשות גדר מי שנכשל פ"א בעברה זו והנה צריך להבין ענין אחטא ואשוב שלכאורה הוא תמוה האיך יתכן זה למשל אדם שאומר לחבירו אחטא לך מקודם ואח"כ אפייסך היתכן שירצה זה כמו כן קשה מאיזה טעם יכול היצה"ר להסית את האדם שיאמר אחטא ואשוב הגם שאין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות מ"מ צריך להראות לו איזה טעם הגם שהטעם שמראה וודאי הוא שטות גדול אבל לומר אחטא ואשוב זה א"א לאומרו כלל וכלל אך נוכל לומר שהיצה"ר מסית אותו בזה האופן עבור עבירה ואח"כ תעשה תשובה ותגדור עצמך אפילו בדבר המותר לקבל ע"ע שלא תעשה אבל עכשיו שאינו עובר אסור לקבל ע"ע לאסור המותר בי אסור לעשות את הנדר וזה יכול להיות אפי' באדם עם חבירו שאומר לו אחטא לך היום ואעשה

מול רצונך ובעד זה אח"כ אעשה לך פיוס שתצמח לך מזה טובה אבל באמת זה הטעם היא רוח שטות.

והעונש ע"ז שאין מספיקין בידו לעשות תשובה על העברה שעבר על האופן שיעשה תשובה היינו שמעכבים ממנו דרך התשובה ואין לו תקנה עד שיעשה מקודם תשובה על שאמר אחטא ואשוב ואח"כ יכול לעשות תשובה על גוף העברה כמו שאיתא בגמרא מי שנדר שלא לאכול בשר ונדר ג"כ שלא להתיר את הנדר צריך להתיר תחלה זה הנדר שנדר שלא להתיר ואח"כ רשאי להתיר גוף הנדר שלא לאכול אך התשובה שעשה ע"ז שאמר אחטא ואשוב צריך ג"כ לעשות גדר וסייג לגדור עצמו בדבר המותר והגדר לזה הוא שתכף שיבא לידו איזה מצוה אל יחמיצנה רק יעשה אותה תומ"י מחמת שעשה תחלה עבירה על סמך שיעשה תשובה אח"כ שהוא מצוה לכך צריך אפי' כשלא עבר עבירה תיכף שיבא לידו מצוה שיקיימנה וכ"ז כשלא אמר אחטא ואשוב רק חדא זימנא אז יכול לעשות תשובה תחלה ע"ז שאמר אחטא ואשוב וממילא יכול אח"כ לעשות תשובה על גוף העבירה: אבל כשאמר אחטא ואשוב אחטא ואשוב תרי זימני ונעשה לו כהיתר גמור ואינו יכול לעשות תשובה ע"ז ממילא גוף העברה במקומה עומדת.

ועתה לכך פסק הרמב"ם אפי' בפ"א ג"כ שמעכב את התשובה שהרמב"ם מיירי מענין התשובה על גוף העברה שעבר וזה א"א כי אפי' כשאמר אחטא ואשוב פ"א מעכבים ממנו בחי' התשובה כשרוצה לשוב ע"ז העברה לבד רק שיש לו עצה אחרת לעשות תשובה תחלה ע"ז שאמר אחטא ואשוב ואח"כ על גוף העברה ומעצה לא מיירי הרמב"ם והמשנה מיירי מענין עיכוב התשובה לעולם לכך נקיט דווקא תרי זמני ומחמת טעם אחר שנעשה לו כהיתר וגם אפשר שהמשנה מיירי ע"ז האופן שאמר אחטא ואשוב על עבירה אחת ואח"כ אמר אחטא ואשוב על עבירה אחרת אעפ"כ אינו יכול לעשות תשובה כלל בשום אופן אפי' בעצה הנ"ל לעשות תשובה תחלה על אחטא ואשוב כנ"ל מחמת שנעשה לו כהיתר רק אעפ"י שנעשה לו כהיתר ואינו יכול לעשות תשובה כלל אעפ"כ בעשי"ת שעל ימים אלו כתיב דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב שאו אפי' יחיד חשוב כרבים ואצל רבים נאמר שאין שום דבר מעכב התשובה ע"כ אפי' אמר אחטא ואשוב תרי זמני מ"מ מועיל התשובה ועתה באתי לתרץ הפ' שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשלת בעונך שהנביא מזהיר לישראל לעשות תשובה בימים הללו שהיחיד חשוב כרבים והשי"ת שמו לעד ויתעלה זכרו מייחד שמו על כאו"א וזהו עד ה' אלהיך פי' בעת הזאת שה' נק' אלהיך כי כל השנה נק' אלהינו כמ"ש כה' אלהינו בכל קראנו אליו שדווקא תפלת רבים חשוב אצלו ית' אבל בעשי"ת הוא ית' מייחד שמו על כאו"א וזהו אלהיך ועל איזה עברה צריך דווקא לעשות תשובה בעשי"ת הוי אומר זה שאמר אחטא ואשוב הן כשאמר חד זימנא אחטא ואשוב שבכל השנה א"א לעשות תשובה אם לא שיעשה תשובה תחלה ע"ז שאמר אחטא ואשוב אבל על גוף העברה אינו יכול לעשות תשובה מקודם אע"פ שיש לו חרטה על גוף העבירה אינו מועיל אם לא שעושה גדר וסייג בדבר המותר אבל כשאמר אחטא ואשוב מעכבין ממנו שאינו יכול לקבל עליו הגדר אבל בעשי"ת יכול לעשות תשובה אפי' בלא תשובה מקודם על שאמר אחטא ואשוב והן מי שאמר אחטא ואשוב תרי זימני שבכל השנה אינו מועיל לו התשובה כלל אבל בעשי"ת מועיל תשובה אף ע"ז כנ"ל וזהו כי כשלת בעונך פי' שמי שאמר אחטא

ואשוב נק' עון שלו שלקח לעצמו העון הזה מחמת שאמר אחטא ואשוב וזהו אמרו אליו כל תשא עון פי' שתשא כל עוונות וקח טוב ר"ל שתקח רק הבחי' טוב היינו הגדר וסייג שהבעל תשובה עושה ומהו הסייג אשור לא יושיענו על סוס לא נרכב שזהו גדר לעון וכשמקיים את הגדר ממילא ולא נאמר עוד אלהינו למעשה ידינו וכו'.

ונוכל לומר שזהו כוונת הרמב"ם במה שכתב ויעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לזה החטא לעולם שנאמר ולא ולא נאמר עוד אלהינו וכו' ע"י מה יעיד עליו הבוב"ה ע"י הגדרים שגודר עצמו אפי' בדבר המותר בוודאי לא יבא לעשות עבירה עצמה ח"ו ועכשיו מביא שפיר ראייה מפ' ולא נאמר כמו שפרשתי מחמת שקיבל עליו מה שכתוב אשור לא יושיענו וודאי ולא נאמר וכו'.

וזהו האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי' שהבעל תשובה נק' שמי"ם כמו שבשמים יש שני דברים הפכיים אש ומים כך הבע"ת הוא מהיפך להיפך שמתחלה נכשל בעבירה ועכשיו נזהר אפי' בדבר המותר וזהו האזינו השמים הוא הבע"ת ואדברה שאדבר לכם דברים חדשים תוספת על התורה שהוא גדר אפי' בדבר המותר שבחי' דיבור מרמז על דיבור חדש כמו שאי' בספר הק' של הרב מפולנאה על פ' זה ותשמע הארץ שהיא הצדיקים אמרי פי' שמכבר שאינם צריכים לתוספת וזהו יערף כמטר לקחי שבע"ת מכונה בשם מט"ר שהוא תוספת לעולם שדי בטל לבד וצדיק מכונה בשם ט"ל וזהו תזל כט"ל אמרתי ונוכל לומר שזה מרומז במה שדרז"ל על ויעבור ה' על פניו מלמד שנתעטף הקב"ה כש"ץ ואמר למשה אם תעשו לפני כסדר הזה אז ה' ה' אני הוא קודם שיחטא אני הוא לאחר שיחטא (ויעשה תשובה וקשה האיך שייך רחמים קודם שיחטא האדם ואין לפרש מחמת שהקב"ה יודע מחשבות ע"כ צריך ראמים שלא יהיה לו עונש על המחשבה הלא אין הקב"ה מצרף מחשבה רעה למעשה אך הנה ידוע שהקב"ה הוא חס על הבריות וכשרואה שאדם רוצה לחטוא מסלק אותו קודם זחנו מן העולם כמו שמצינו אצל בן סורר ומורה שאמרה תורה ימות זכאי וכו' ובחי' זו יעלה האדם על מחשבתו תמיד ויבקש מאת הבורא ית' באם שגלוי וידוע לפניך שאני עתיד לחטא תרחם עלי ותסלק אותי מן העולם קודם זמני ואז אפי' לאחר שיחטא מתגבר שם הרחמים השני שאחר החטא ושם הרחמים הראשון שקודם החטא ומסייע אותו מן השמים לעשות תשובה וזפ"י אני ה' קודם שיחטא כלומר באם שמעלה אדם על מחשבתו זאת הבחי' קודם שיחטא ואז שם הרחמים הב' שלאחר החטא מסייע אותו לעשות תשובה) וזהו פי' שנתעטף שבחי' עיטוף הוא בחי' תוספת מרמז על בע"ת שצריך לתוספת וזהו אם תעשו לפני כסדר הזה לגדור את עצמו בדבר המותר אז אני אני הוא וזהו ראו עתה כי אני אני הוא שאי' בגמרא אין ועתה אלא תשובה פי' עתה כשתעשו תשובה תראו כי אני אני הוא קודם שיחטא אני הוא לאחר שיחטא ויעשה תשובה בתוספות אבל כשהוא צדיק גמור ואינו צריך לתשובה אינו רשאי להיות בבחי' תוספות אבל בבע"ת אני אני הוא קודם שיחטא אני ה' אחר שיחטא יעשה תשובה ומשפיע ג"כ תליסר מכילין דרחמי ואין ביד מי למחות בי וזהו אין אלהים עמדי הש"י יזכנו לזה אמן סלה: עוד יש לפרש ע"ד המוסר כתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד ולכאורה הול"ל יום ראשון כמו שכתוב יום שני יום שלישי גם להבין מאחז"ל במדרש ע"פ ויקרא אלהים לאור יום ולחושך קרא לילה ודרז"ל לאור קרא יום אלו מעשיהם של צדיקים ולחושך

קרא לילה אלו מעשיהם של רשעים וכי באיזה מעשה חפץ הקב"ה הוי אומר במעשי הצדיקים ע"כ ולכאורה אינו מובן וכי תעלה על דעתך שהקב"ה חפץ במעשה הרשעים ולהבין כ"ז הנה בעבודת הבוב"ה יש ב' מיני עבודה א' לעבוד את ה' בתורה ותפלה ומעשי המצות בחי' ב' לעבוד ה' בעניני העוה"ז באכילה ושתייה וכדומה ושאר צרכי גופו לעשותן לשם ה' לחזק גופו לעבודת הבוב"ה ע"י האכילה ושתייה וכדומה ובחי' הא' נק' בחי' אור שנראה לכל שהוא עובד ה' ונק' בחי' זו שמים בחי' עליונה ובחי' ב' נק' חשך שאינו נראה לכל שהוא לשם ה' וגם נק' ארץ שהוא בדברים גשמיים והעושה אותם נראה כמעשי הרשעים שעוסקין באכילה ושתייה להשיג תאוותם תאות גופניות רק העוסק בבחי' זו לשם ה' כוונתו תקועה ומכוסה בלבו בלבד ואינו נראה מבחוץ ולזה רמזו רז"ל בדבריהם ד"ו פרצופין נבראו לרמז לב' בחי' הנ"ל הינו בחי' א' מרומז ובאות ו' בסי' המשכה מלמעלה למטה לעין כל ובחי' ב' מרומז באות ד' לשון רז"ל וגרוע למראית העין וזהו עבודתנו תמיד שיהיה חדא פרצופים ב' בחי' הנ"ל יהיה פב"פ פי' שב' העבודות יהיה כאחד היינו שכאשר יעסוק באכילה ושתייה יהיה מחשבתו כדי שיהיה לו כח ללמוד ולהתפלל ולעבוד את ה' וכן בשעת התורה ותפלה ממילא הוא לומד ומתפלל בכח האכילה שהוא וזהו ששני הבחי' המה בבחי' פנים בפנים פי' שהמה מתחברים זע"ז כנ"ל ואין אחד דוחה את חברו היינו שאין לבו מטומטם בשעת התפלה בעבור האכילה והשתייה כי גם בשעת האכילה לא אבל למלאות תאוותו כי דעתו הוא לעמוד לפני ה' להתפלל וללמוד בכח האכילה שהוא וזה היתה רצון הבוב"ה בשעת בריה"ע שיהיה הב' בחי' תמיד בהתחברות כמאה"כ בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ מרמז לב' בחי' הנ"ל ונאמר ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד פי' ששני הבחי' המרומזים בבחי' אור בוקר בחי' חשך וערב כנ"ל יהיה ב' הבחי' יום אחד פי' בהתחברות כנ"ל וזשה"כ ישראל אשר בכך אתפאר פי' ישראל גימ' אור חושך גם תפאר גימ' שמים ארץ מרמז לב' בחי' הנ"ל פי' כאשר נתחבר הבי הבחי' ונעשה מלה אחת ישראל"ל אז אתפאר וזהו האזינו השמים וט' הארץ אמרי פי' מרמז לב' הבחי' הנ"ל זהו שדרז"ל כל האוכל בתשיעי מעלה עליו הכתוב כאלו התענה תשיעי ועשירי פרש"י שיאכל בתשיעי כדי שיהיה לו כח להתענות עשירי פי' כאשר הוא זוכר בשעת אכילתו איך שהוא צריך לעמוד ולהתפלל לפני ה' יום הגדול והנורא בוודאי אין ממלא תאוותו באכילה רק כדי לחזק גופו לעבודתו ית' ואז הוא בבחי' פנים בפנים ומעלה עליו הכתוב כאלו התענה תשיעי ועשירי כי גם בשעת אכילתו היתה דעתו על התענית וקדושת היום וזהו ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש בערב פי' בדבר שנק' ערב הינו בת' אכילה שתאכלו בכוונה כנ"ל יה"ר שנזכה לזה לבחי' זאת כי"ר אמן: או יאמר עד"ז דהנה כתיב כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ והנה אם פי' הפ' כפשוטו הוא מלתא דפשיטא ואין הכ' צריך לפרשו שידוע לכל שהבוב"ה ברא כל העולמות כרצונו וחפצו אך אפשר לומר עד"ז שמי שחפצו ורצונו לדבק א"ע בה' מקור החיים וכל מעשיו שעושה הוא רק לעשות נ"ר ליוצרו ואינו מכוין להנאת עצמו כלל אז יש לו כח לפעול במעשיו הטובים להשפיע שפע טוב בעולמות עליונים ותחתונים וזהו פי' אשר חפץ ה' פי' שחפצו ורצונו רק לדבק בה' עשה בשמים ובארץ פי' שיכול להשפיע ולהוריד שפע בעולמות עליונים ותחתונים המכונים בשם שמים וארץ ונוכל לומר דהנה מי שמקבל עליו עומ"ש בשלימות באמת

לאמיתו להיות נק' עבד ה' צ"ל בבחי' בכל דרכיך דעהו היינו אפי' בשעת עסקו בצרכי הגשמיות באכילה ושתייה וכדומה לא יכוין להנאת עצמו כלל רק בשביל רצון הבוב"ה ומכ"ש בשעת תורה ותפלה בוודאי צריך לכוין רק בשביל רצונו ית' ולא לשום פניה ח"ו יה"ר שנזכה לזה ואז הוא עבדות ה' בשלימות ומכונה בשם עבד ה' ונוכל לרמז זה בפ' זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור דהנה בחי' בכל דרכיך דעהו הוא בחי' דעת כולל חו"ג בחי' אברהם ויצחק היינו שמקשר דברים גשמיים בחי' גבורות לשורשם למקור הרחמים וזהו זכור ימות גימ' אברהם יצחק פי' שתזכרו תמיד שלא לשכוח מלוח לבבכם בחי' בכל דרכיך דעהו בחי' דעת בחי' אברהם יצחק בינו שנות דור ודור שנות הוא לשון כפל פי' שתבינו תמיד לראות ולעשות ב' דורות ברוחניות היינו בתורה ובתפלה ובגשמיות ונוכל לומר שזהו כוונת הפ' לא תאכלו על הדם ודרז"ל קודם שתתפללו על דמכם שתפלה היא לשון התקשרות וזהו לא תאכלו קודם שתתפללו היינו שתתקשרו א"ע למקור חיי החיים א"ס ב"ה ולכוין באפילה רק להעלות לשורשם ולא להנאת עצמו כלל ונ"ל שע"ז מרמז שבמשכן עצמו היו רק עשר יריעות ובאהל המשכן היה עשתי עשרה יריעות דהנה המשכן עצמו מרמז על עבדות הבוב"ה בתורה ותפלה ואהל המשכן מרמז על עבדות הבוב"ה בדברים גשמיים היינו להמשיך בחי' קדושה בחי' אלהות אפי' בדברים גשמיים הגם שהדבר בעצמו הוא בחי' חוץ שהיא חיצונית אעפ"כ מחמת כוונתו ממשיך בהם בחי' קדושה ומעלה אותם לשורשם העליון שהיא פנימית וחיות כל דבר הנמצא והנה פרה אדומה מרמזת על עבדות ה' בחיצוניות שמעשיה בחוץ ומכוין ורואה פתחו של היכל פי' שגוף הדבר היא חיצונית רק שעיקר הוא הכוונה שע"י הכוונה מעלה אותם לשרשם וזהו מכוון ורואה פתחו של היכל לכך במשכן עצמו היה עשר יריעות מרמז על בחי' עבדות שהיא בעצמו דבר שבקדושה שאין דבר שבקדושה פחות מעשרה ובאהל על המשכן היה עשתי עשרה יריעות מרמז על בחי' עבדות שבעצמו הוא בחי' חיצונית רק שצריך להמשיך אליו בחי' אלקות לכך הוא עשתי עשרה שיא"פ א"ל גימ' פרה אדומה שמרמז על עבדות חיצונית כנ"ל וזהו ויעבור ה' על פניו ויקרא ודרז"ל שלמדו סדר התפלה ונוכל לרמוז בזה דרך עבודה היינו שתיבת ויעבור גימ' חסד וגבורה שהוא מרמז על עבדות ה' אפי' בבחי' גשמיות וזהו שלמדו סדר תפלה כ"ז שבני עושין כסדר הזה לפני היינו לעבוד את ה' בכל המעשים ונ"ל שע"ז מרמז כתיבה לחיים חתימה לחיים דאיתא בתה"ז יד כתיבה לעילא יד חתימה לתתא פי' שבחי' כתיבה הוא קודם לבחי' חתימה כי גוף הענין הוא הכתיבה ואח"כ באה החתימה לקיים הענין להראות שאמת הוא מה שכתוב בתחילה וזה מרמז לבחי' הנ"ל היינו שבחי' כתיבה מרמז על בחי' עבדות בתורה ותפלה שמהלל ומשבח ומפאר להשי"ת וזה גוף הענין וראיה לזה שהוא באמת כשהוא מתנהג בדברים גשמיים היינו באכילה ושתייה וכדומה ג"כ בדרך הזה שאינו מכוין להנאת עצמו רק בשביל רצון הבוב"ה וזהו בחי' חתימה וזהו שאנו מבקשים שיהיה כתיבה לחיים וחתימה לחיים וזהו מרומז בפ' האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי' שבחי' עבדות ה' בתורה ותפלה.

מכונה בשם שמים ובחי' עבדות גשמיות מכונה: בשם ארץ פי' שתאזינו בבחי' שמים ותשמעו בבחי' ארץ אמר"י פ"י גימ' יא"פ א"ל שהוא בחי' אהל על המשכן פי' אפי' בבחי' ארץ צ"ל בבחי' קדושה וזהו יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי פי' שמטר הוא

מן הארץ והוא בחי' גבורות שמטר יורד בגבורות כמ"ש ואד יעלה מן הארץ וגו' טל הוא מן השמים והוא בחי' חסד מרמז ג"כ על ב' בחי' הנ"ל שלקחי ואמרתי שהוא עבדות ה' צ"ל בב' בחי' הן בתורה ותפלה הן בדברים גשמיים יה"ר שנזכה לזה: הבחי' באמת ובזכות זה ובא לציון גואל אמן: דרוש ליום כפור כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' לפני ה' תטהרו.

להבין מהו לפני ה' דווקא גם להבין מה זה שאנחנו מתפללים כל עשי"ת זכרנו וכתבנו לחיים ובסוף שהוא תפילת נעילה אנו מתפללים וחתמנו לחיים מה היא הכתיבה ומה היא החתימה וכי עדים צריכים לחתום על השטר ועוד אם הכתיבה היא לחיים ממילא גם החתימה הוא על שמבואר בכתיבה לחיים ולהבין זה הנה ידוע שכל העולמות והברואים נבראו בצרופי אותיות התורה כמאמר קוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא וכמאה"כ קרא האדם שמות וגו' לכל חית ופירשו מפרשי התורה שקרא לכל נברא שם שהוא הצירוף שבו נברא אותה בריאה והענין הוא כי האותיות המה כלים לאורות עליונים שנשתלשלו מעילה לעלול עד סוף כל דרגין עד שנתלבשו באותיות גשמיים בתורה על הקלף בדיו א"כ מי שעניני שכל לו להתבונן איך שהאורות הקדושים העליונים שהם חיים במאמרה' הגנוז בתוכם בוודאי כשמוציא התבה מפיו באור אלהי הנעלם בתוך התיבה הוא צריך להתחלחל באימה וביראה וברעד מגדולת הבוב"ה וכמאה"ב האותי לא תיראו ר"ל המפני אותיות שלי לא תיראו רק שעונותינו גרמו שפגמנו באורות עליונים וחסאיתנו הבדילו בינינו לבין אבינו שבשמים ולא מגיע לנו שום יראה ובושת מזה ובפרט שפגמנו בפה ולשון שדיברנו עמהם לדבר עבירה כגון לה"ר ודברים בטלים ושקר וכדומה ואפילו כל עת לימוד ודיבור בתורה ותפילה שחין בכוונה שלימה לה' כראוי ומחמת כ"ז נסתר ממנו אור ה' הגנוז בתוך האותיות הק' וזהו נקרא שבירת הכלים שאורות העליונים אינם מאירים בכלים שלהם שהם האותיות ובעבור זאת נתקנו כל הוידוים על סדר הא"ב בכדי לתקן כל האותיות של הא"ב כולם וגם אנו אומרים אבל אנחנו ואבותינו חטאנו פ"א אבותינו הם א"ב הנקרא אבות חטאנו מלשון פגם וחסרון שחסרנו מאותיות אורות עליונים בעוונות שלנו וגם לכן אנו מבקשים ומתפללים ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים ר"ל ציון הוא מלשון אות ומבקשים אנחנו שישוב שכינתו להאותיות הנקראים ציון שיתמלא האור הקדוש ואו יתפקחו עינינו עיני השכל והלב להבין ולראות גודל האור אלוקי המאיר באותיות בלי הסתר פנים בלל אפילו באותיות ותיבות שאינם משמות הקדושים כי בוודאי לפי ערך חטא ועון כ"כ מגיע הפגם למעלה היינו מי שפגם הרבה וחסא בפה ולשון נעלם ונסתר ממנו האור הקדוש מכל וכל ואפילו באומרו שם משמות הקדושים אין מגיע לו שום אור אלוהי ואימה מזה והוא כמו שמדבר עם חברו אבל מי שלא פגם כ"כ נסתר ממנו האור רק בזוכרו האותיות והתיבות אשר לא משמות הק' המה הנקראים בחי' כתיבה אבל בהגיע לשם הקדוש שנקרא בחי' התימה כמאחז"ל במקום שאמרו לחתום וכו' ופירש"י לחתום בשם ובהגיעו להחתימה הקדושה ההוא שהוא השם הגדול הגבור והנורא ההוא אזי עכ"פ מאיר עליו אור אלוהי ונתמלא אימה ופחד ויראה ורתת וזיעה מפני אור ה' המאיר עליו וזהו שאנו מבקשים כל עשי"ת כתבנו לחיים ר"ל לחיים נצחיים פ"א שתהיה הכתיבה הן האותיות אשר נכתבים לפני ה' שנקראים כתיבה כנ"ל שיהיה

לחיים נצחיים ר"ל שיאירו עלינו אור ה' הגנוז בתוכם כלי הכתר פנים כלל ומכ"ש בהזכירנו השם הגדול והנורא ממילא יאיר ויתעורר עלינו כנ"ל אמנם בהגיע בסוף ימי הדין היינו בתפילת נעילה אזי אנו מבקשים באם ח"ו לא זכינו לכתיבה לחיים ר"ל שבזכרנו שאר התיבות שקודם השם שנקראים כתיבה לא יאירו עלינו ח"ו הצורות הקדושות עכ"פ מבקשים אנחנו שלכל הפחות יהיה החתימה לחיים ר"ל בזכרנו השם הגדול והנורא יאיר עלינו אור ה' באימה ופחד וכנ"ל ולתוספת ביאור למה נקראים אותיות בשם כתיבה וחתימה כמשל השטר חוב ושטר מהנה וכתוב בו אני ח"מ נותן לפלוני כך וכך אבל עדיין לא נזכר מי הוא הנותן או החייב עד לחתימה שחותם בעל השטר א"ע בשמו אזי נודע מי הוא הנותן או החייב כן בנידון דידן למשל כשאומר רפאנו עדיין לא נודע ממי הוא מבקש ולפני מי הוא עומד ומתחנן אבל בהגיעו לשם הוי"ה ב"ה אזי ניכר עכ"פ לפני מי הוא מתחנן ומבקש ונופל עליו אימה כנ"ל ואיתא בספר רב ייב"י ע"פ שירו לה' שיר חדש היטיבו נגן בתרועה וגו' כ"ז שישירו לו בבחי' שיר חדש ר"ל אור שלא האיר עדיין באותיות הקדושים מעת שבירת הכלים ע"י פגם וכו' הטיבו נגן בתרועה ר"ל מלשון שבירה מלשון תרועם בשבט ברזל ופי' ע"י לב נשבר ונדכה עכ"ד וגם אני אוסיף בעז"ה נופך משלי לפ"ד ע"פ דאיתא עתיד הקב"ה להנחיל לבל צדיק וצדיק ש"י עולמות ואיתא בסיפור פ"י שכעת עומד אור מימין ומנחה משמאל וצדיק ע"י מעשיו הטובים מאיר אור שמימין למנחה משמאל ונתמלא מספר ש"י וזשאה"כ הטיבו נגן בתרועה ר"ל נג"ן גימט' מנחה הן הם בחי' אותיות כלים לאורות עליונים ונפלו בשבירת הכלים וצדיק ע"י מעשיו הטובים מאיר אור למנחה שהוא בחי' נג"ן וכל דור שאין המקדש נבנה בימיו כאלו נחרב בימיו וזה שאמר דהמע"ה בנעים זמירותיו בדרך רמז הטיבו נג"ן ר"ל שתטיבו בחי' נגן שמרמז על ק"ן גימ' מנחה העומד משמאל שהם כלים לבחי' אור שמימין ע"י בתרועה ר"ל ע"י לב נשבר ונדכה עוד מרמז בתרועה לשון ריעות והתחברות ר"ל שמקיים מצות ואהבת לרעך כמוך שהוא בחי' ריעות שהוא כלל גדול בתורה כידוע וזהו שהבטיח הקב"ה למשרע"ה רעיא מהמנא ואמר לו וזה לך האות וגו' תעבדון וגו' ע"ל הה"ר גימט' ש"י פי' שיתמלא כל אות באור שלו ויכנס אור שבימין למנחה שבשמאל ויהיה גימט' ש"י וגם בכל דור ודור נתן לנו הש"י באהבה את יום הכיפורים לכפר עלינו וכו' זכר ליצ"מ ר"ל יציאת האותיות מהסתר של הקליפות וזשאה"כ כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' לפני ה' תטהרו ר"ל שביום הכפורים יתמלא לנו בחי' יכפר גימט' ש"י שיכניסו אורות הקדושה שבימין בכלים שבשמאל ואזי יאירו נא עלינו אור הקדוש שבאמרו התיבות לפני ה' שנקראים בחי' כתיבה אזי תטהרו פי' תזדככו עיני שכלינו שיפול עלינו אימה ופחד מפני אור ה' השוכן בתוכנו ומכ"ש בזכרנו את השם הקדוש שהוא החתימה בוודאי יותר ויותר יאיר עלינו אור ה' שנזכה לזה אמן כן יהי רצון: פרשת וזאת הברכה אשר עשה משה לעיני כל ישראל.

ולהבין זה נקדים מה ששמעתי בשם אדם גדול על המשנה בעשרה מאמרות נברא העולם וכו' ולכאורה קשה וכי בטרוניא בא חלילה ותירץ ע"פ מאחז"ל אל יתגאה האדם כי יתוש קדמו במע"ב ואין זה כ"א כשנברא העולם בעשרה מאמרות לכן יש מוקדם ומאחר בבריאה ואם היה נברא במאמר אחד לא היה מוקדם ומאחר במע"ב עכ"ד והנה כלל גדול היא בעבודה להדבק במדת ענוה והכנעה ולזה הוא עיקר בריה"ע כי גסות הרוח

מביא את האדם לכל העבירות ולשכוח חלילה בה' אחד כמאה"כ פן וגו' ורם לבבך ושכחת וגו' כי ע"י נסות יבא חלילה לשכוח ויאמר כחי ועוצם ידי וגו' ולא יירא ויפחד מה' חלילה לכן יפתח האדם את עיני שכלו ולבו להסתכל במדריגתו ובתשובתו האיך שיתוש קדמו במע"ב ובזה יוכנע לבבו ויזכור תמיד בהשי"ת שבראו לעבודתו ולא יאבד שום עת ורגע מזמן שבראו השי"ת בעולמו וזהו מאחז"ל להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם ר"ל שמאבדין את העת וזמן שבראם הקב"ה לעבודתו והוא מאבד אותו הזמן להבל וריק ח"ו וזהו נק' אובד שלא נתמלא כוונת ורצון ה' שהיה לו בבריאה ע"כ יזהר האדם מאוד שלא יסיח מדעתו כלל אפי' רגע מהשי"ת זה אי אפשר כ"א ע"י ענוה וע"י ענוה נתמלא רצון הבוב"ה שברא העולם בעשרה מאמרות כדי שיהיה יתוש קדמו וע"ז יהיה בחי' ענוה כנ"ל ופי' י' מאמרות המה עשר ספירות שבכל עולם ובכל ספירה יש שם הוי"ה ב"ה כידוע ונבראו כל העולמות בעשרה הויות וע"י בחי' ענוה מאיר בכל העולם עשרה הויות וממשיך שפע ואור בכל העולם ומשרע"ה היה בו בחי' ענוה בשלימות כמו שמעיד עליו הכ' והאיש משה ענו מאוד וגו' ובזה האיר בחי' עשר הויות שבכל העולם שעולם גימט' ר"ס כמספר ב"פ עין שמרמז לבחי' אור וגם לישראל למד דרך ה' בבחי' ענוה עד שיעשה גם להם בחי' עין ב"פ והאירו גם הם את היו"ד ספירות שבכל עולם בעשר הויות וזשאה"כ אשר עשה משה לעיני כל ישראל ור"ל שעשה לישראל בחי' עינים בחי' תקון עשר ספירות עשר הויות גימ' ר"ס ב"פ עין כנ"ל שנזכה לזה אכיה"ר: דרוש לסוכות ולקחתם לכם ביום הראשון וגו' ואיתא בגמרא וכי ראשון הוא והלא חמשה עשר הוא אלא ראשון לחשבון עונות ונ"ל עד"ז דהנה כ"י קבלו עליהם עומ"ש בשלימות בר"ה העבר והיה אומרים המלך הקדוש המלך המשפטאבל אותם שלא קבלו עליהם עומ"ש בר"ה צריכים כנסת ישראל להכניס בחי' כבוד מלכותו בכל הנבראים וזה הוא בחג הסוכות ע"י הקרבת שבעים פרים משפיעים בחי' כבוד מלכותו בכל הנבראים וזהו ולקחתם לכם אותיות מליך פי' שתלקחו בחי' היינו שתקבלו עליכם עומ"ש ביום הראשון של סוכות ופריך הגמרא וכי יום ראשון הוא לקבלת עומ"ש והלא חמשה עשר הוא לקבלת עומ"ש שכבר בר"ה קבלו כ"י עליהם עומ"ש ותירץ הגמ' שבאמת אצל כנ"י הוא חמשה עשר רק שאצל אחרים הוא יום ראשון שהם לא קבלו עומ"ש בר"ה וזהו ראשון לחשבון עונות לאותן שמחשבים עונותיהן כי אצל כ"י מרוב אהבתם ית' להם אינו מחשב להם עונות וזהו ולקחתם לכם בחי' מל"ך היינו שתלקחו בחי' מלכו"ת ביום הראשון ותשפיעו להעולם והיה ה' למלך על כל הארץ במהרה בימינו כיר"א: או יאמר עד"ז דהנה כשמתעורר חסד עליון ית"ש אז החסד בעצמו מלמד זכות על כנ"י ומהו הלימוד זכות שנושא עון היינו ששם אל שהוא בחי' חסד עליון כביכול נושא עונותיהן לעצמו היינו כביכול אני חייב בדבר זה שעושים עונות ח"ו שאלו לא היה להם צרות הללו בוודאי היו עושים רצונו באמת ואלו היה להם פרנסה בריוח בוודאי היה להם פנאי לעשות רצונו ואלו לא היה להם בחי' הסתרה כזו והיו יכולים להסתכל ביקרא דקוב"ה בוודאי היה משתוקק ונכספה וגם כלתה נפשו לה' עד כלות הנפש ממש והנה עתה בחג הסוכות מתעורר החסד עליון ית' כחו דאיתא בכתבים ושם א"ל שהוא חסד עליון כביכול הוא נושא עון לעצמו וזהו ולקחתם לכם ביום הראשון ופריך הגמ' למה נק' ראשון והלא ט"ו הוא ומתריך הגמ' שלכך נק' יום ראשון שמרמז שבזה היום

הבוב"ה כביכול נושא עון לעצמו ע"י שם אל שהוא חסד עליון וזהו מרומז בתבת ראשון גימ' א"ל עוונות"ת היינו ששם א"ל נושא עוונות כנס"י לעצמו כביכול וזהו מרומז בתירוץ הגמ' שלכך נקרא ראשון לחשבון עוונות מחמת שבזה היום נחשב תיבת עוונות לשם אל ית' היינו ששם א"ל נושא עון לעצמו כביכול:.

או יאמר עד"ז דהנה ניסוך המים היה בשני בששי בשביעי ואיתא בזוה"ק שהסי' הוא בוז יבוזו לו היינו שלא יחשב בעיניו כל תאוות עוה"ז נגד ההשתוקקת לבו"ע ב"ה וזה אין יכול להיות רק כשהוא בבחי' בוז היינו שהוא נבזה בעיניו נמאס שיש לו בחי' שפלות וענוה באחת לאמיתו והוא בעצמו אינו נחשב בעיניו כלל ואו ממילא כל התאוות ג"כ אינם נחשבים בעיניו כלל ואינו משתוקק רק לאהבת השי"ת ואז הקב"ה משרה שכינתו עליו שהבוב"ה אינו בוחר רק בנמוכי רוח וע"ז היה מרמז ניסוך המים ששירדים ממקום גבוה למקום נמוך מרמז שצ"ל בבחי' נמוכי רוח כדי שירד עליהם זיו שכינתו ית' שהוא ממקום גבוה מעל גבוה מרום המעלות ומזה הבחי' זכה יחזקאל הנביא לבחי' נביאים.

וזה מרומז בפ' היה דבר ה' אל יחזקאל מחמת שהוא בבחי' בן בוזי נבזה בעיניו נמאס וזהו על נהר בב"ר אותיות רכ"ב מרמז על בחי' ענוה היינו מחמת שהיה בבחי' ענוה זכה להיות מרכבה לשכינה שהשרה שכינתו עליו הכלל שעיקר הוא בחי' ענוה ושפלות באמת אפי' מי שהוא בעל מדות טובות והוא בבחי' ראש אעפ"כ צ"ל נבזה בעיניו נמאס ואת יראי ה' יכבד שלא להתגאות ש"ו על שום בריה בעולם וזהו ולקחתם לכם ביום הראשון ופריך הגמ' וכי ראשון הוא פ"ה היכא הוה אמינא שבשעת לקיחת ד' מינים אלו יהיה בעיניו בבחי' ראשון והלא ט"ו הוא היינו שצריך להיות בבחי' בוז גימטרי' ט"ו ומתריך הגמ' ראשון לחשבון עונות שכוונת התורה שיהיה אצלו בבחי' ראשון לחשבון עונות היינו שלכך מחזיק עצמו בבחי' ראש במדות טובות כדי שיגדל ויחשב בעיניו עון כל שהוא שעושה ממילא בא מבחי' ראש לבחי' ענוה ושפלות באמת ומזה יזכה שבורא כל עולמים ב"ה משרה שכינתו ית' עליו אכ"ר: איתא בגמרא סוכה דירת ארעי בעינן.

ונ"ל ע"ד המוסר דהנה סוכה מרמז על בחי' מלכות לשון נסי"כ כי היינו שצריך לקבל עליו עומ"ש באמת לאמיתו ועיקר השלימות הואכשמתבונן בדעתו ומבין בעצמו שלא הגיע לקבלת עומ"ש בשלימות כראוי ומחמת זה הוא משתוקק תמיד ונכספה וגם כלתה נפשו לה' לקבל ע"ע עומ"ש היינו השראת זיו שכינתו ית' זה הוא עיקר קבלת עומ"ש להשתוקק תמיד לילך ממדריגה מדריגה אבל כשעומד תמיד במקום אחד מחמת שמוחלט בדעתו שהגיע לקבלת עומ"ש בשלימות ומחמת זה אינו משתוקק יותר לילך למדריגה גדולה מזו זה אינו אפילו התחלת קבלת עומ"ש מחמת שוה הוא בחי' גסות הרוח ולא די שאינו מקבל עליו וח"ו הוא להיפך כאלו דוחק כביכול רגלי השכינה כדאיתא בגמרא וזה הוא סוכה היינו בחי' מלכות שמים דירת עראי בעינן היינו שבעינן שבחי' קבלת עומ"ש יהיה תמיד אצלו בבחי' עראי במדריגה זו שהשיג לע"ע ולילך למדריגה יותר גדולה מזו ע"י השתוקקות ולא לקבוע דירתו ח"ו במדריגה זו שהשיג מחמת שיחליט בדעתו שהשיג כל מה בצריך להשיג שזה הצדיקים גמורים שהשיגו כל מה שהיו צריכים כפי שורש נשמתם מיעוטא דמעוטא המה וזהו אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני פ"ה כשאמרתי א"ח כמ"ה א"ח הוא מלשון דביקות וכמ"ה הוא בחי' מלכות גימ' אדנ"י היינו

כשאמרתי שדבוק אני לבחי' מלכות אז היא רחוקה ממני ועיקר קבלת עומ"ש הוא להשתוקק תמיד יותר ויותר בכלות הנפש ממש יה"ר שנזכה לבחי' זו כיר"א: איתא בגמרא כשהיינו שמחים בשמחת בית השואבה לא ראינו שינה בעינינו ונ"ל עד"ז דהנה איתא בזוה"ק משכו יומין עלאין דאינון שס"ו כמנין מש"כו לגבי יומין תתאין דאינון שס"ה היינו שבעוה"ז השס"ה ימים המה בהתחלקות כאו"א בפני עצמו אבל בעולמות העליונים כל השס"ה ימים הם בבחי' אחדות כולם כיום אחד ארוך דמי וזהו שס"ו מרמז שהשס"ה כלולים באחד וזהו משכו יומין עלאין לגבי יומין תתאין היינו להמשיך בחי' אות אלף היינו בחי' השראת אלופו של עולם בזה העולם הם השס"ה ימים ואז כל העולם ומלואה יובטל ויכלל באורו אור א"ס ב"ה ויהיה ג"כ בבחי' אחדות כמו יומין עלאין עולמות עליונים וזה אפשר להעשות ע"י שמחת בית השואבה ואפשר לרמז זה בתיבת שואב"ה אותיות שוב"ה א' להשיג בחי' אלף היינו להמשיך בחי' אחד יחיד ומיוחד ב"ה בזה העולם שלא להיותם בבחי' התחלקות וזהו כשהיינו שמחים בשמחת בית השואבה והמשכנו עי"ז בחי' אחד בזה העולם לא ראינו בחי' שינ"ה גימטר' שס"ה היינו שלא הי' בבחי' שס"ה בחי' התחלקות יה"ר שנזכה להמשיך בחי' אחד כיר"א: בארבעה פרקים העולם נידון בפסח על התבואה כו' בחג נידונין על המים ויש לדקדק בכפל לשון תיבת נידונין הלא כבר אמר העולם נידון וצריך לומר בחג על המים כמו שאמר בפסח על התבואה ומלת ניד"ונין הוא לכאורה למותר ולפרש זה הנה כתיב שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וזהו כלל גדול בעבודת ה' שכל אשר יראה האדם מעניני עולם הזה יסתכל החיות שבו מי הוא המחי' ומהוה אותו תמיד ומי ברא אותו ולמה נברא וידע ויתבונן שהבוב"ה הוא ברא אותו לכבודו כמאחז"ל כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו וזה בעצמו כבודו שהאדם יבין שהנברא הוא כבודו של הקב"ה ומראה ומספר גדולתו ית' איך שהוא מחיה ומהווה בכל עת ורגע את כל הנבראים ויצורים ונעשים וכשמרגיל האדם א"ע בזה שלא להסיח דעתו מזה כלל ותמיד מתבונן רק בגדולתו ית' בוודאי נטהר ונזדכך מוחו ולבו לעבודתו ית' וזהו בחי' השראת השכינה עליו שבחי' הקדושה שורה בתוכו כמאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם מלמד שהקב"ה משרה שכינתו בתוך כל אחד וגמר בנין המקדש והשראת השכינה בתוכם היה בחג בשמ"ע ומה שהיה בתחלה בריה"ע באות ב' שאות ב' מקיף מג' רוחות לרמז שהעולם קיים על כסא של ג' רגלים בחי' ג' אבות אבל כשנגמר בנין בהמ"ק והשראת השכינה הנ"ל העולם קיים על כסא של ד' רגלים ונעשה מן אות ב' מ"ם סתומה ומוקפת מד' רוחות לרמז על כסא של ד' רגלים אמנם בחי' זו של השראת השכינה וכסא של ד' רגלים בחי' מ"ם סתומה הנ"ל נעשה ע"י סגולת העבודה של מאה"כ שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה היינו שיתבונן תמיד בבחי' מ"י הוא הבורא ומחיה את כל נברא בעוה"ז ונתחבר המ"ם סתומה הנ"ל לתיבת מ"י ונעשה מ"ם ולזה רמזו הנ"ל במתק לשונם בחג נדוני"ן על המים היינו שהקב"ה רוצה להשרות שכינתו בתוך כאו"א שיהיה בבחי' מ"ם הנ"ל ועד דן אותם כתחלה אם הם ראויים לכך לבחי' מ"ם הנ"ל כי זה הוא בחי' קדושין שהקב"ה מקדש את ישראל להיות לו לעם ואמרו רז"ל אסור לאדם לקדש את האשה עד שיראנה לכן צריך הקב"ה כביכול להסתכל ולראות את ישראל אם המה שלימים במדותיהם כמשל המלך שרוצה לקדש אשה הוא בודק תחלה במדותיה אם יש

לה בחי' אהבה שתאהב אותו וגם אם יש לה בחי' גבורה שתירא מפניו גם אם יש לה תפחות שהיא שלימה במדותיה שלא תהיה כעסנית ביותר ולא רחמנית ביותר אלא ממוצע וגם אם יש לה בחי' ניצוח היינו בחי' אמיתית שלא תרצה להיות תמיד מנצח את המלך שאם בא יבא אח"כ איש אחד וידבר על לבה שתשנא את המלך שתהיה יכול לעמוד על דעתה ולא תתפתה לאחר וכן בכל שאר מדותיה שתהיה שלימה וזהו בחג נדוני"ן על המים שהקדוש ברוך הוא רואה ודן את האדם לראות אם מדותיהם כנ"ל והאשה נקנית בג' דרכים בכסף ובשטר ובביאה וכן קידש הקב"ה את הצדיקים בכל הג' דרכים ביציאת מצרים נתן להם כסף הרבה ורכוש גדול ובמעמד ה"ס נתן להם שטר היינו התורה הק' ובגמר בנין בהמ"ק בהשראת שכינתו בתוכינו הינו בביאה יה"ר שנזכה לבנין בית המקדש במהרה בימינו אמר: חסלת ספר דברים ברוך נותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבהשאלות ותשובות תשובה בנידון השאלה באשה שהרגישה שנפתח מקורה ובדקה תכף בחלוקה ומצאה כתם גדול ממראה הטהור רק שבתוך הכתם היה כמו נקודה קטנה אדומה נלע"ד שיש להתיר וראיה ברורה לזה מדברי תה"ד בסימן רמ"ו הובא בש"ע סימן ק"צ באשה שהרגישה שנפתח מקורה להוציא דם ובדקה ולא מצאה כלום טמאה והביא התה"ד ראייה לזה מהא דאיתא בגמרא פרק הרואה כתם דף נ"ז ע"ב דפריך אנמצא לאח"ז פטורין מן הקרבן אי דארגשה אמאי פטורין אלמא דסברא דאורייתא היא מדחייבי עלה קרבן וכיון דסברא דאורייתא היא הוה כמו למ"ד וסתות דאורייתא דאפי' בדקה ומצאה טהורה טמאה וכו' עכ"ל תה"ד והנה יש להקשות וכי מאי ראייה היא זו דהתם דם שמצאה על העד תלינן שבא בהרגשה כי אין דרך הדם לבא שלא בהרגשה ולכך חייבין בקרבן ולא מחמת ההרגשה בעצמה רק מחמת שהדם בא בודאי או קרוב לודאי בהרגשה דאי לא אמרת הכי א"כ קשה למאי דמשני לעולם דארגשה ואימא הרגשת שמש הוא כיון דמספקא לן דלמא הרגשת שמש הוא אמאי אותיום חייבין בקרבן דהא בעינן הרגשה דווקא אלא ודאי דהדם מעיד על ההרגשה אבל ההרגשה לחוד מנ"ל דמוציאה דם וראיתי בד"מ סי' קפ"ח הקשה קושיא זו על דברי תה"ד הנ"ל והניח בצ"ע יעו"ש ולפי הנראה דחאה מהלכה ובש"ע לא הגיה כלום אדברי המחבר ונלע"ד דשפיר הוכיח התה"ד דהרגשה לחוד מעיד דאיכה דם דאי לא נימא הכי מאי קא קשיא ליה אשמואל דאמר דבעינן דווקא הרגשה דלמא מיירי דארגשה מקודם וגם אח"כ ולזה לאחר זמן פטורין מן הקרבן דאימר דם אתא בהרגשה שני' ובלא"ה מוכרח לומר כן גם למאי דמתרץ דאימר הרגשת שמש הוא דאמאי פטורין דהא אח"כ וודאי לא הרגישה ודם אינו בא שלא בהרגשה אלא ודאי דהרגישה אח"כ ג"כ או בעד הקינוח נמי שייך הרגשת עד וא"כ נימא דמיירי דהרגישה מקודם ודאי ומ"מ פטורין מקרבן משום דמספקא לן בהרגשה אחרת אלא ודאי דהרגשה מעיד על דם בודאי וקיימו דברי התה"ד להלכה וכ"ז ברור לע"ד והשתא קשה מאי קא פריך על שמואל דלמא מיירי בראתה מראה טהרה ומראה אדום כנ"ל וא"כ תלינן ליה בשני ראיות ולא ידעינן אם מראה טהור היה בראיה ראשונה והאודם בשניה או להיפוך ולכך פטורין אלא ודאי דאי אפשר לומר הכי דא"כ גם אותיום פטורין דלא תלינן הרגשה במראה אודם ואנן הרגשה בעינן דווקא לאודם והנה בנידון שזכרנו הרוב ככולו הוא ממראה הטהור ותלינן ההרגשה בו וגם הוי ספק ספיקא אפילו ממעלמא וטהורה אפילו מדרבנן כיון דמצוי הוא

פחות מגריס ול"ג ביה רבנן וראיות הח"ד ותשו' מהר"י בג"ש נדחו יעוין בס"ט הלכות
נדה ודוק כל זה נראה לי ברור להלכה ולמעשה אחרי אשר יסכימו כבוד ב"ד הצדק
ומורי הוראה דפה ק"ק זיטאמיר: תשובה מהרב זללה"ה על היתר עגונה הנה הספיקות
הנופלים בהיתר עגונה זו רבים המה ואבארם: א' חשש שאלה אם אמנם גם בתוכם טלית
ותפילין שטלית לא מושלי אינשי לדעת מהרי"ט ז"ל הובא בג"ע קשה הדבר לסמוך על
זה לבד וראיתי בתשובות מהאחרונים חולקים ע"ז גם נראה ברור שהוא לא כ"כ אלא
בציצית שהולכים כל היום כלו אבל בטליתים שלנו שלובשים רק בשעת תפלה ניחא
ליה לאינש למעבד מצוה בממונו: ב יש לספק דלא סמכינן אטביעת עין דעד א' בבגדים
רק בצורבא מרבנן כדעת הרמב"ם ז"ל גבי גט מעוגן בב"ש ולדעתי אפשר לומר דגם
הרא"ש ז"ל מודה בכאן דבגופו של עדות אחמרו רבנן טפי כדאיתא בבכורות וגדולה
מזה כתב הג' בספר מים קדושים בסופו דאפילו סימן מובהק ביותר לא מהני בכאן מחמת
האי טעמא ייע"ש ואם אמנם נראה דבסימן מובהק ביותר ל"ח לזה כדאיפסק הלכה
קבועה בזה וגם יש ראייה מהגמרא דמקשה מחמור בסימני אוכף ומקושר בארנקי כו'
ומה מקשה דלמא שאני הכא דמחמרינן טפי דבעינן פרצוף פנים עם החוטם ולא סגי
בפדחת לחוד כדאיתא בבכורות אלא וודאי דזה רק בעינן הכרהדבעינן הכרה דליכא
למטעי בה כלל אבל לענין סימני דלא שייך בהבחנת בני אדם לא מחמרינן בזה כלל
אדרבה מקלינן בזה כמו שכתב הרא"ש ז"ל על דעת הרי"ף ז"ל דלא תקשי הלכתא
אהלכתא וכן כתב הב"ש דמקלינן בזה טפי מלגבי ממון אבל לענין הכרת בגדים בט"ע
שפיר יש לומר ובזה אתא שפיר דלא קשה כלל קושיא מהר"ל ז"ל מפראג מ"ט לא קתני
במתניתין רבותא אפילו אם יש ט"ע בבגדים דאדרבה זו רבותא טפי גבי בגדים: ג יש
להסתפק מחמת שלא נמצאו הבגדים עליו ודעת הב"ש ** (אה"מ בעת כותבי זאת לא
היה ספר ב"ש לנגד עיני ועכשיו עיינתי בו נראה דלא כן היה כוונתו ומ"מ הראייה
שהבאתי לדבריו נראית נכונה ועיין בנ"ב ס' נ"ב: **) דלא מהני הגם שראיתי קצת
מהאחרונים חלוקים עליו אפשר דאין לסמוך ע"ז ובפרט שראיתו נכונה כאשר נבאר
דעיקר ראייתו מדבעינן אוכף שעל גבי החמור והא באבידה ל"ח לשאלה ואוכף לא
משאיל אינשי ואפ"ה בעינן ע"ג חמור משום חשש אבידה דלא כמו שראיתי באיזה
תשובה שראיתו מפירות משם באמת אין ראייה אבל מאוכף מוכח כדרכו חיישינן להני
אע"ג דמזדהיר בי' טפי: ד יש להסתפק מחמת דברי הב"י בשם הריטב"א ז"ל דאם סימני
דרבנן חיישינן אפילו בכלים דלא מושלי ואם אמנם הב"ש כתב דאין הסוגיא כדבריו
והנ"ב ביאר דברי הב"ש שהוא מהא דמקשה הגמרא מחמור בסימני אוכף אם סימן
דאורייתא הלא אם סימני דרבנן קשה ג"כ וגם המקשה אליבא דאמת חמור בס"א היכא
מהדרי מדאורייתא עם סימני דרבנן אפילו בעדי אוכף לא מהני והנ"ב פלפל בזה הרבה
ייע"ש בדבריו ודחה אותה מהלכה אך כתבתי בתשובה אחרת סי' ל"ב דלא קשה כלל
למה דפסקו הפוסקים דסימני מצטרפין והג' בעל אבן העוזר בתשובה הנדפסת בש"ע
אה"ע קטנים הוכיח במישור דסימני מצטרפין א"ע אי סימני דרבנן מקמינן לקרא
בשיש סימן א' כגופו של חמור וסימן מובהק ביותר באוכף דאע"ג דחשש שאלה מגרע
כח הסימן ונעשה כס"א מ"מ סימני מצטרפין ומהדרינן אבל אי סימני דאורייתא ליכא
למימר הכא דכבר סגי בסימן החמור ובדליכא סימן בחמור החשש שאלה מגרע כח

הסימן לגמרי דהא כיון דאמרת סימנים דאורייתא אין חילוק בס"א לסימן מובהק ביותר וגם אם תאמר דחששו שאלה חששה מועטת ומגרע רק כח ס"א ומתניתין איירי רק בס"א מ"מ דסברא הוא קרא ל"ל כיוון דסגי בס"א בגופו מהני באוכף סימן מובהק אבל אי סימנין דרבנן אצטריך קרא לסימנים מצטרפים וכ"ש דניחא טפי אי ל"ח לשאלה דיחיד כדעת הגא' ח"צ בתשובה כ' וגם לפי מה שראיתי בתשובת אחרונים אינני זוכר אם בתשובת כ"י או בתשובה מ"כ דהאי אם יש סימנים בגופו או בכליו לא מיירי בסימן כליו רק שהכלים הם סימנין על גופו ובאמת הם ניכרים בט"ע וכתב בזה לתרץ קושית מהר"ל מפראג פשיטא דלא קשיא כלל וכדכתבנא ובאמת שהדין נותן כדבריו דמדוע לא עלה על דעתו לתרץ בגדיו בחיור וסומק כדתירץ גופו בארוך וגוץ אלא ודאי דמשמע ליה דכעת לא קאי על כליו ואפשר ראיתי שם בתשובה רא' זו: ה האחרון הכביד דדעת הט"ז ז"ל דאפילו אי לא חיישינן לשאלה מ"מ אם נמצאו רק כליו ל"ח כלל וכתב דזה פשוט אפי' לתנוקות שב"ר ובאמת המקרא מסייעי דהוצרכו השבטים לטבול את הכתונת בדם דאם לאו הכי היה מחזיקו בחזקת חיים ויחפש אחריו והכתונת היא דלא משאיל ליה דאל"כ לא מהני להו.

ואם באנו לסמוך בזה להתיר מכח דברי הרא"ש ז"ל בתשובה מחמת דנודע שנסע עם העגלה הנכרי הזה כמו שכתב הרא"ש ז"ל בנכרי שאומר שהיהודי שהלך עמו מת בדרך וידעינן שאחד הלך עמו מתחלה אשתו מותרת להנשא גם זה קשה מאד חדא דהט"ז ז"ל הקשה על דבריו ודחה אותם מהלכה ועוד דחיישינן כאן דלמא עוד אחד נתלוה עמו בדרך והוא זה שמת ובעלה של זו ברח וניצול הקשה זה על הרא"ש ז"ל מדוע לא נשאל אותו ע"כ משמע ומוכח מזה דלדעת הרא"ש ז"ל ל"ח גם לזה וכן ראיתי בתשובה אחת דלהרא"ש ז"ל ל"ח להכי אבל לפי המבואר בתשובת הרא"ש לא משמע כן רק אפשר לומר דשם ל"ח לזה משום דאמר עמי ואם היה עוד אחד היה לולומר עמנו אבל בנ"ד ניחש להכי הן אמת שבתשובה מ"ב התיר גם בזה אבל אין ע"ז ראייה מדברי הרא"ש ז"ל ועוד יש ליחוש בנידון זה מחמת שלא נמצאו אצל הנכרי ולא בסמוך לו כלל לא הוא ולא בגדיו ועוד דגם את הנכרי לא הכירו תיכף בעלותו מן המים ואין הכרתו כלום וגם כמה ספיקות בהכרת הנכרי גופא ובפרט לפי הג"ע אשר כעת אינו מבואר רק שאיש מוכר טיליביס נסע עם הנכרי ושמא אחר הוא והנה אחר כל אלו הספיקות הנופלים בזה היה נראה לכאורה דאשה זו בחזקת א"א גמורה היא גם לדעת המבי"ט ז"ל הובא בק"ס דהא לא ידעינן כלל שבא בזה הדרך ובלאו הכי האחרונים חולקים על דבריו: אמנם כאשר יבורר שיש כאן סמ"ב בכליו וגם אפשר דברים דל"ח בהו לשאלה נראה דיש להתיר האשה הזאת וטרם נבא לביאור היתר הזה של אשה זו מוכרח אני לבאר טעם לדברי הט"ז ז"ל דאם לא נמצא רק בגדיו אין להתיר למה חיישינן בזה טפי משאלה ואפילו אי ל"ח לשאלה חיישינן לזה אם נימא דזה שכיח יותר משאלה ואף אם ל"ח לשאלה חיישינן לזה היא כנגד הסברה באמת דשאלה שכיח יותר ויותר ממאי דהוא האביד את בגדיו והפקיר אותו והוא שוטה גמור ואם נימא דהיתה על פי איזה סיבה קרובה שניצרך לזה מ"מ קשה דגם אם נמצא מלובש בהם נמי ניחש להכי דהא מציאה ודאי שכיחא אין לספק בזה דהא בעבור זה אינו מיאש עצמו דמימר אמר סימנא אית לי בגוה וגם בלא"ה אין לספק בזה כלל וגם אין לומר דבנמצאו על גביו יש חזקה כל מה

שיש ת"י אדם היא שלו כאשר הוקשה בתשובת נ"ב ***(סי' ל"ז וס' מ"ג ולע"ד אינו מוכרח כ"כ דבנידון חזקה אנו דנין אחר השתא ואמרינן כמו דהשתא אין שלו כ"כ לא היה מתחלה שלו כיון דאין השתנות ממקום למקום):** על חשש שאלה ובלא נמצאו על גביו לא שייך זה ז"א דגם בנמצאו על גביו ניהש דבעל הבגדים כבר הפקיר אותם אם ברצון אם באונס והאיש שמצאם ולבש אותם הם שלו ממש אלא ודאי טעם דבר הט"ז הוא משום דבאין נמצאים על גבי איש מוקמינן יותר בחזקת חי כיון שאין כאן שום אדם מת לפניו אבל בנמצאים על גבי איש הנה כבר אחד מת נמצא שהוא בעל הבגדים אם אמנם היה אפשר לומר דדא ודא אחת הוא דגם בנמצאו על גביו יש לומר שהוא מרובא דעלמא ולא שדינן ליה בתר זה הגם דראיתי בנ"ב שתמה על דבר זה וכתב וכי זה האיש בעל האשה אינו מרובא דעלמא דבריו צ"ע דהדבר פשוט מבואר בש"ס דזה מקרי רובא גבי רוב וקרוב הולכין אחר הרוב וא"כ דדא ודא אחת הוא ושאלה עדיפא יותר דשכיחי יותר ויותר מ"מ דבר פשוט הוא לבעל הט"ז ז"ל דהא עדיפא משום דהכא תרתי חזקת חיים ורובא דעלמא ממש דרוב ב"א מתים על מטותיהם ומיתתן נודעת בנמצאים עליו אין כאן רק רובא דעלמא וקרא מסייע ליה ושפיר כתב ואפילו תנוקות של ב"ר יודעים זה אך במה דכתב בנטבע ג"כ חיישינן לאבידה יותר משאלה עדיין לא נתבררו לי היטיב אם אמנם לשאלה ל"ח במים רק לאבידה זה פשוט הוא והלבוש המציא זה בעצמו דגם דל"ח לשאלה במים לאבידה חיישינן דעשה זה להצלת נפשות אמנם כתב דהלבוש המחובר בקרסים ל"ח לאבידה ומלתא דמסתבר הוא דאין לו פנאי לעסוק בזה כאשר המים הזדונים עברו עליו ונחלים ישטפוהו ***(סמ"ג ומדברי הנ"ב משמע דמיירי בשיש שהות שנוכל לומר דעלה ואח"כ השאיל והוא דחוק מאד דלא מיירי מזה כלל דהא טעם הלבוש הוא רק משום דבמ"א אינו משאיל)** וגם הראיה שהביא מהא דמארכובה ולמטה לא זכיתי להבין כעת דאינו דמיון זה לזה מ"מ לא נסיר ח"ו מזה כאשר כתב חלילה וחלילה הלא הוא מאביר המורים כהלכה ואחרי אשר נתברר הטעם כדברי הט"ז ז"ל עתה נחזי בנידן דידן הנה נמצאו הבגדים מלוכלכים בדם וגם הפ"א מונחים בצידם נראה דבזה ל"ח לאבידה אי ל"ח לשאלה והמקרא מסייען לכאורה דאחר הטבול בדם אמר טרוף טרוף אך אין משם ראייה גמורה דשאני יעקב אבינו ע"ה דוודאי היו מבחין בין דם לדם אי הוא דם הנפש אי לא אבל אנו אין בקיאים ואין מבחינים בזה איכא למימר דם מכה הוא וגם על הפאות לא נסמוך וגם בלא"ה לא מהני בכאן דהא אין סימן בבגדים המלוכלכים מ"מ כיון שנמצא גלגולת מאדם בקרוב וכבר ידעינן שמת אדם בכאן תלינן דזה הוא ולא אמרינן בזה רובוקרוב הולכין אחר הרוב דוה הוי כמו חשש שאלה וגרע מני' כדכתיבנא ואי לא חיישינן לשאלה כש"כ דל"ח לאבידה ובעיקר הדבר אי אזלינן בזה בתר רובא דעלמא נראה לדעתי דיש לומר דל"ח בזה להכי וראי' לדבר זה מדברי הרמב"ם ז"ל בהלכות רוצח וש"נ פ"ס הלכה וא"ו שכתב ז"ל אם יש עוד גדולה רחוקה מזו וכו' ולא כתב דבעינן יושבת בין ההרים ש"מ דלא אזלינן בתר רובא דעלמא רק אחר רוב הקרוב וכמו שכתב שם הכ"מ על דברי אלו יע"ש שהטעם נראה לי דאפשר לומר משום דאין שם רגל ב"א מצוי והרי שה דומה ממש למה שכתב הרא"ש ז"ל כלל נ"א בתשובת מכלין בן מכלול בסופה יעו"ש ואם אמנם בדין הרמב"ם ז"ל הוא לגבי ההורג ובנידן הרא"ש ז"ל הוא נידן ההורג אפשר דדא ודא אחת הוא

ואפשר עדיפא מזה וקצת ראי' לזה לכאורה ממתניתין נמצא הראש במקום אחד והגוף במקום אחד מוליכין הראש אצל הגוף דר"א ומוקי לה בגמרא לענין קבורה ואמאי לא חיישינן דלמא שני מתים נינהו דלשדינהו בתר רובא דעלמא דזה שנמצא הראש לחוד היה יושב על החמור או על העגלה והותז ראשו ונפל לארץ והוליך הרוצח הגוף עם הבגדים שעליו למקום אחר מוצנע מזה ומוסתר מבני אדם בכדי להפשיטו מבגדיו ולחפש את כל אשר לו או חיות גררוהו להגוף וזה הגוף ממת אחר וראשו איגנדר למקום אחר למקום שהיה שם כלבים וחיות ואכלוהו או נפל למים ואין קוברים שני מתים כאחד ואי משום דצריך לקוברו כלו כאחד מ"מ הא עדיפא משום דרובא דאורייתא וגם כאן נמצא כאן היה זה המונח לפנינו או דלא תלינן בשני ב"א משום דאין שם רגל ב"א מצוי לא חיישינן לגבי ההרים בתר רובא כלל ***(וזה ל"ק אמאי לא קאמר לר' עקיבא דמוליכין הגוף משום דלמא הרוצח הוליך את הגוף דזה שכיח יותר דסתמא קתני גם שמקום הראש והגוף שוים המה גלוי:)** ומיהו יש לדחות בקל מכ"ז נתבאר דלא חיישינן הכא לאבידה אי ל"ח לשאלה ואפשר אי חיישינן לשאלה ועתה נבוא לביאור אי חיישינן הכא לשאלה אי לא נראה דיש מקום לומר בכאן דל"ח לשאלה דהנה הרא"ש ז"ל כתב בתשובת ה' סימן ב' על הך עובדא המוזכר בגמרא בישראל וא"י שהיו מהלכין בדרך ובא הא"י ואמר חבל על יהודי שהיה עמי בדרך ומת וקברתיו והשיאו את אשתו וכו' ולא הוזקקו ב"ד לחקור מן הא"י אם היה אותו היהודי שנתלוה עמו כי שמא, אותו היהודי הלך לדרכו ושוב נתלוה אחר עמו ומת אותו האיש אלא כיוון שאותו יהודי נתלוה עמו תלינן בוודאי שאותו היה שמת וכו' עכ"ל הרא"ש ובעל הט"ז ז"ל הקשה על דבריו אלו ה' קושיות קושי' א' מדוע לא נשאל אותו בזה וכו' והלא אפילו בלא חילוף יש חשש שמא נתלוה עוד ישראל אחר ומת אותו שנתוסף ואותו שהלך מכאן הוא חי וכו' תו קשה טובא למה לא ניחוש לחילוף ישראל אחר וכו' והלא מצינו שיש חשש בסימני בגדים של מת דאימר שאל אחר אותם בגדים וכו' ותו דמצינו בפ' האשה שלום בההוא דבשילהו הליל' נפל נורא ביה גננא אמרה דביתהו חזו גבראי וכו' וא"ה חיישינן שמא זה האיש הלך משם ואינש אחרינא בא שם וכו' ותו דבפ"ק דביצה דזימן שחורים ותצא לבנים כולו דחיישינן בסוגיא שם שמא אלו שהניח פרחו והני אחריני נינהו וכו' ואפ"ה חיישינן לחילוף כש"כ כאן דיש איסור דאורייתא וכו' ותו קשה טובא במעשה השני דהיינו קולר של ב"א וכו' עכ"ל הט"ז יעו"ש והנה קושיא א' יש לתרץ בקל דכיון שאמר הא"י יהודי שהיה עמי משמע שלא היה אחר עמו וקושיא השלישית כבר תירץ בתשוב' שהיה ניכר שם שהיו שנים וכן קושיא ד' יש לתרץ דהתם כבר חזינן דאינם במקומם וקושיא ה' יש לתרץ דכיוון שאמר שהלכו מאנטוכיא והיה ידוע שלא הלכו משם חבורה אחרת אכן קושיא ב' זו קושיא גדולה ותימה רבתי הוא והיה קשה לי גם מקודם רואי דברי בעל הט"ז ז"ל ונראה לע"ד דיש לתרץ דהנה כלל מסור בידינו דאמרינן כאן נמצא כאן היה והנה יש בזה אופנים חלוקים בנמצא במקומו אז אמרינן דלא נשתנה כלל מכמות שהיה בתחלה ואם ידוע לנו שלא היה מתחלה כך מ"מ חיישינן דזה זמן רב שנשתנה דמזמן לזמן מחזיקינן כמבואר במ"א בסי' תס"ז אבל כשלא נמצא במקומו אמרינן כאן נמצא וכו' ולא היה במקום אחר כלל כמבואר שם במ"א והנה דברים אלו מבוארים בכתובות דף ע' בסוגי' דנמצאו עלי' מומין בעודה בבית אביה היינו דין הא' דאמרינן על האב

להביא ראיה וכשנכנסה לרשות הבעל על הבעל להביא ראיה היינו דין השני ולא מטעם חוקה קמייתא אתייןעלה דאפילו אי איכא לספוקי דלמא נולדה במומין הללו לא חיישינן להכי ומפקינן ממון מן הבעל דמי כתובהה אע"ג דאיכא חזקה דממונא כן כתב הג' נ"ב בתשובה וכן מבואר בתשובת הג' ח"צ וכן כתב הב' בספר הכתובה וכן מוכח ג"כ מדברי הט"ז בי"ד דהא חזקת חיים לאו כלום הוא ואעפ"כ על בעל הפרה להביא ראיה והיינו משום דאמרינן כאן נמצא וכאן נתהוה וגדולה מזה כתב הנ"ב שם דאפילו אם הוא מתנגדת לחזקה קמייתא מ"מ מהני אפילו לאפוקי ממונא אך הראי' שהביא ע"ז מדברי התוספות בד"ה כל שנולד ספק ברשותו וכו' נראה דלפום רהיטא וחרירתא כתב כן דאי אפשר לכאורה לישיב הגירסא זו בתוספות רק כמו שהג"י עתה על פי הג"י מהרי"ב וכך היתה הגירסא לפני הריב"ש ומהרמ"ש וספר הכתובה מ"מ נראה מאן דתנא הכי בדברי התוספות לא משתבש ולדעתי נראה דכן היתה הגירסא לפני בעל הסמ"ע ז"ל בסימן רכ"ד דאם כפי ההג"ה כבר קדמו התוספות בקושי' אלא ודאי דגם התוס' ס"ל דשם אין הולד ברשות בעל החמור ולא מהני ליה משיכת בעל הפרה את החמור כתירוצו של הסמ"ע וכן תירץ בספר הכתובה וע"ז קשיא להו מפני מה אם נכנסה הפרה עם ולדה אח"כ לרשות בעל החמור אמאי צריך בעל הפרה להביא ראיה הלא הספק נולד ברשותו ונימא כאן נמצא כאן היה מדין א' אע"פ שהוא מתנגד לחזקת מעוברת ולחזקת ממון ולשיטת הרי"ף ז"ל והרמב"ם ז"ל קושיא זו חזקה מאוד דגם גבי אם מת החמור ס"ל דאזלינן בתר חזקת מקום ומוציא מיד חזקת הגוף ולמה לא נימא כן גבי ילדה הפרה ולכאורה שני התחזקות שווין כאן נמצא בדין א' וכאן נמצא בדין ב' כשיצויר שהוא סותר גם החזקה דמעיקרא ולפ"ז היה נראה דגם אם יביא הבעל ראיה דהיה בה מומין הללו מקודם והיא אומרת שנתרפאו אפשר דמהימנא אם לא משום דנימא דנגלה בהתייהו ולא נתרפאו לגמרי אך זה ודאי דלא מטעם סייעתא דחזקת הגוף מהימנא דאפילו ספק אם נולדה בע"מ וגם לא מטעם תורת רובא דעלמא דאפילו אם היה בה מומין אחרים דכבר יצאה מחזקת הרוב במומין אחרים הנודעים לו מ"מ צריך הבעל להביא ראיה שהיה בה מומין הללו כלישנא דמתניתין ברישא וסיפא מומין הללו מומין אלו דווקא והנה הג' בס' מקור חיים על הלכות פסח בסימן תס"ו תקשה מ"ט גבי מומין אזלינן בתר רשות וגבי קופה אזלינן בתר מקום גם הקשה מדוע לא אמרינן גבי חביות שהיה מפריש וכו' ונמצאת חומץ שאם הוא במקום אחר כ"נ כ"ה וכן הקשה מדוע לא נימא הכי גבי בהמה שנמצאת טריפה שאם שינתה מקומה קודם שחיטה לא נאסר חלבה למפרע ותירץ דלא תלינן במקום אם אין לתלות הריעותא במקום מציאתה וגבי רשות לענין מומין ולענין מת החמור וגבי שבח איכא למימר מזלא דהאי גברא גרים יעו"ש ולפי דעתי לא הועיל כלל בתרוצו דאכתי קשה אם מכר את הפרה ונמצאת טריפה נימא דמזלא דהאי גברא גרים ונתיר חלבה למפרע מה שקדים למכירה ותו קשה דגם שם מדוע לא נימא אם נמצא טריפות מנוקב ע"י קוף ומחט והוגלד דנעשה מחיים נימא כאן במקום זה בלעה המחט ותו דגם אם נמצאו עלי' מומין והיא בבית אבי' נתלי בזה ומה לנו ד שהיא ברשות אבי' לש"ד הלא עיקר חלוק הרשיות משום דתלינן במזלי' דנסתחפה שדהו וא"כ אין בזה מרפא לקושייתו וראיתי בספ"מ מפקפק בזה דנילף איסורא מממונא ומטומאה וטהרה אך לפי הנראה יש הרבה ראיות בגמרא ופוסקים דילפינן זה מזה גבי

בדיקת חמץ על ובדק וכו' וכן איסורא מממונא הקשו התוספ' בכ"מ דף כ' ע"ב מדוע לא נילף הלא ממון חמור ותרצו משום.

לעז אי משום חומרא דא"א והפוסקים הביא חזקת כ"נ כ"ה גבי א"א ולדעת הנ"י גבי א"א קול ממון כאשר נבאר לקמן בעז"ה וא"כ הדרה קול וסבור הייתי לומר דלכך אזלינן בממון וחמור וטריפה בתר רשות דלא מבטלינן המעש' שעשה הבעל והכניס' לחופה וזה קנה החמור ובהמה לשחיטה דלא מבטלינן מעשה הנעשה לפנינו וכמו שפירש הריב"ש ז"ל תרוצו של התוס' בד"ה כל שהספק ברשותו יעו"ש והובא דבריו במהרמ"ש ז"ל אך א"א לומר כן כלל דא"כ מאי מקשה הגמרא דף ע"ה ע"ב משתתארס לא ואמאי לימא כ"נ כ"ה הלא עיקר הטעם דאין לנו לבטל המעשה וזו קושיא גדולה וצ"ע על הריב"ש ז"ל אך בלא"ה כתב המהרמ"ש ז"ל דהוא דחוק לפרשכן דברי התוס' והריב"ש גופיה נרא' כמסתפק בפירושו לזה נראה לע"ד דבאמת עיקר כאן נמצא כ"ה היא במקום הולדת הספק אם נולד במקום הראשון או במקום אחר והלה לענין איסור כבר היה הספק אצלינו מקודם כי לא היה לה חזקה מבוררת רק מכח רוב בהמות אבל עכ"פ כבר היה ספק ואין נקרא המקום הוה הולדת הספק אבל לגבי מומין ואינך עיקר הספק הוא מחמת רשותו של זה שמקודם לא היה במה לספק לענין זה וכעת הרשויות מדיינים זע"ז לזה ברשות תליא מלתא ואם היא ברשות אביה ברשות זה נולד הספק ודוק היטב כי סברא נכונה היא לדעתי ולוה גבי חביות לא קשה כלל דהתם ג"כ הספק אם היא ברשות כהן והיא עדיין ברשותו ליתנה לכל כהן שירצה ואם נתנה כבר לכהן אז באמת אכתפא דמרי' וכו' אבל גבי קופה שהיתה בדוקה מתחלה לא היה בה ספק כלל מקודם כי היה לה חזקת ברורה והנה לפי זה נראה דלא קשה כלל קושיית הט"ז דהא דחיישינן בבגדים היינו משום.

שהוא במקום אחר אמרינן בכאן נשאלו הבגדים לזה והיה לזמן שאילתו שלו עד שעת מיתתו חזרו הבגדים לבעלים וזה לבש אותם במקום הזה כאן נמצאו על האיש הזה וכ"ה לא במקום אחר ובפרט שנמצא שנוי במקום הזה שיצא מי שהוא מחיים למות ומה שיש לו אינו שלו ובגדיו הנם באים לרשות אחרת למה נימא דהוא מת ובגדיו שהיו שלו אינם שלו ניחא שהוא השאיל אותם ובגדיו שלו כדמעיקרא ברשות מרא קמא ודאי אין כאן לומר שהוא הראשון מחמת כאן נמצא וכו' אבל בנידון הרא"ש ז"ל הנה לא נודע ולא נולד הספק במקום כלל ואם נחשוב הנכרי הזה המסל"ת מקומו של הישראל הנה היא בנמצא במקומו ולמה נימא דאחר מת והוא קיים גם אם יאמר לנו הנכרי מקום מיתה אין הוא מקומו של הודעת והולדת הספק מהנכרי היא ידוע אבל בנמצא מת במקום אצל מי שמכירין אותו נולד הספק במקום ונאמר דהשתא הוא נתחבר ולפ"ז יפה השיג בעל הט"ז ז"ל על בעל מ"ב ז"ל אך אעפ"כ נראה דא"א לדמותו לבגדים דשם מוקמינן להו בחזקת מרא קמא ולפ"ז נחזי אנן בנידון דידן דל"ת לאחר ביאתו למקום שנולד הספק כלל דלא שכיחי שום ב"א שם ואפשר לא באו שם שום ב"א מעולם בזה וודאי אמרינן כ"נ כ"ה כמו שכתבו הפוסקים ז"ל גבי יצחק ר"ב ואי משום שמא השאיל מקודם בואו לכאן שם לא נולד הספק אצלינו כלל ובחזקת מקום הראשון הוא והוא היה קיים ובגדיו לא יצא מרשותו כלל אפילו על שעה וכי מפני שאנו רואים במקום זה השתנות נאמר במקום אחר היה השתנות זה מניין לנו לא מסתבר כלל לומר כן ** (ועוד דאם באנו

לדין על שם הדרא חזקה כל שיש ת"י הוא שלו) ** והנה יוקשה על דברי אלה לכאורה מאי מקשה הגמרא חמור בסימני אוכף באמת ל"ק כלל דגם שם במקום המצאה שהוא מקום הולדת הספק שם השאילו מקודם ואם אח"כ הלך משם וחזר ובא לכאן זהו מקומו ובלא"ה ג"כ לא קשה מידי דאע"ג דהוא באפשרי לומר דשם ל"ש שאלה אכתי ניהוש לנפילה היינו אבידה דהא נאבד עכשיו וע"ו משני דלא מושלי וה"ה במזדהרי בי טובא ול"ח לאבידה זמנא אחריתא וכן מה דמקשה מארנקי וטבעת אמנם שם גם בלא"ה נימא על פי סברת הנ"י דרק בעגונה סמכינן על חזקת כ"נ כ"ה ** (אך כפי אשר אבאר לקמן דברי הנ"י א"א לתרץ כך: **) וחוזן מזה ג"כ אפשר לתרץ ע"פ דברי התוספות המבוארים לעיל דלשבח לא אמרינן כ"נ כ"ה וכבר נתבאר דדברי הריב"ש ז"ל בפירוש דברי התוספות צ"ע והטעם בדברי התוספות בסברתם דרק בחסרון וגריעותא אמרינן במקום חדש נולד ולא מחזקינן ריעותא ממקום למקו' אבל בתוס' כל כמה דמצינו להוסיף יוסיף ובזה מתורץ קושיא אחת וגדולה היא אלי מאי מייתי רבא בדינא דיצחק ר"ג מהנהו שטרי דנפקי במחוזא וכו' הא שם בוודאי נוכל לומר כאן נמצא כ"ה משא"כ ביצחק ר"ג לפי דעת הרא"ש ז"ל גבי האי עובדא וגם אם נימא דהם שוים מה שאינו כן אפ"י אם נימא כן מ"מ קשה לדעתי דלדעתו מחמרינן טפי באיסורא מממונא אפ"י במקום עיגון כגון גבי חשש שאלה אך לפי סברת התוספות הנ"ל לא קשה וכן יש להוכיח קצת עוד סברת התוספו' הנ"ל מההו' דמחט שנמצא שבורה וכו' כדבעינן למימר לקמן בס"ד וכל זה הוא לפי ההגהה אשר בתוספות הנ"ל אכן לפי הנ"י אשר בתוס' סברתם דחוק וכן לדעת הרי"ף והרמב"ם ז"ל כאשר כתבתי לעיל אך נראה דלדעתם יש לתרץ דכ"נ כ"ה דדינא קמא הוא מטעם דאוקי דבר בחזקתו שלא נעשה עדיין הכניסה לחופה כדכתב הריב"ש ז"ל כמו שהובא לעיל ** (וגם גבי חמור לא נעשה מעשה בגופו של חמור ועל משיכת הפרה אנו דנין אבל בכאן אין ספק בקניי' החמור והפרה: **) ועיקר קושיות הגמרא מכח כ"נ כ"ה השני דליכא לאפלוגי בזה דהתם הטעם משום דלא מחזקינן ריעותא ממקום למקום והיכא דל"ש זה דאחר אירוסין הי' מומין הללו ממילא אוקי ממונא בחזקת מרי' ועם זה הי' ניהא דל"ק קושיא התוספות והרשב"א ז"ל בחידושיו על דברי הגמרא התם תרתי והכא חדא דכאן נמצא כ"ה דדינא קמא לא שייך הכא דהטעם הוא רק משום דעדין לא נעשה מעשה אך דחיק קצת בלשון הגמרא דלפ"ז צריך לומר דאמאי לימא היא למה נימא ב"נ כ"ה דדינא בתרא אך תירוץ השני לפי הנ"י ** (לפי דעת התוספות הוא פשוט אך קשה מכלה בית אביה וקדושין וצרייל לעיין בזה) ** הוא פשוט מחמת אפוקי ממונא והיפך ת"ק תרתי לא דחיין מקמי חדא ובלא"ה לא קשה מהא דמקשה הגמרא מחמור בס"א דחזינן ריעותא בדבריו שאינו אומר סימן בגוף החמור ואין לו עדים ט"ע דהחמור ועיין בדברי התוספות יבמות דף קט"ז שוב ראיתי שדברי אשר כתבתי לעיל ש להם על מה שיסמכו מדברי הראשונים ז"ל שכתבו בדין בהמה שנשחטה ונמצאת טריפה אם יש לתלות שנטרפה סמוך לשחיטה ממש חלבה מותר למפרע ובאם אי אפשר לתלות בסמוך לשחיטה אסור אפילו זמן רב קודם עד שנים עשר חודש והיינו ממש כדברי הנ"ל כאשר אבאר טעם פלוגתם ומחלוקתם בזה דהמתירים הוא מטעם דס"ל דרובא עדיף מחזקה וכל כמה דלא ידעינן דנטרף בתר רובא שדינן להו וגם לא היה אפשר באותו פעם לידע בשום אופן וכהיתרא היא לגבן ולכך לא חיישינן

כלל וטעם האוסרים דלא חשיבא להו האי רובא כלל ולכך אסור למפרע מזמן לזמן הוא ודעת הרשב"א ז"ל ודעמי' דלא מפלגי בין חזקה לרובא כלל אך דלשחיטתה הוא כמו המקום שגורם לנו לספק ונולד הספק כמו גבי רשיות ***(דמקודם לא היינו מספקינן בזה ולא היה אפשר לברר אך בשחיטתה נכנס הספק דלמא טריפה היא וצריך לבדוק במידי דשכיחי כגון בריאה ומיקרי הולדת הספק הוים על ידי שינוי מעשה דהוי כמו שינוי מקום אפשר לענין זה.

) ואם אפשר לתלות הטריפות בסמוך לשחיטתו אמרינן כ"נ כ"ה ובאם א"א לומר שבאותה שעה אין לומר כ"נ והרי היא טריפה לפנינו כמו גבי נמצאו עלי' מומין ועודה בבית אבי' וכן גבי מת אם אפשר לומר באותו זמן השאיל בגדיו או מכר או החליף וכו' חיישינן ואם לא לא תלינן בשנוי כלל ולא חיישינן לזה כלל ואע"ג דבנטבע חיישינן משום דנוכל לומר דבמקום הזה רחץ על גבי הנהר עם חבירו והחליפו בגדיהם אם בכוונה או שלא בכוונה ואפשר דכל הנהר כמו מקום אחד הוא דזה סיבת מיתתו וניחא טפי אבל בנידן דידן דאין שום חשש שבא אחר לכאן ולמה נימא שהיה בכאן שני אנשים זה השאיל וזה שאול או מוכר ולוקח וגם אין לומר בכאן חזקת מרא קמא דבגדים דהא וודאי דלא השאיל כמה טיליביס לאיש אחד וגם את הביילעט לא השאיל ועדיף טפי מארנקי וכו' דהכא מתחייב בנפשו אין לנו לחוש רק למכירה את הטיליביס אם יתברר בהו סימן מובהק ביותר וכבר אין בהם חזקת מרא קמא ולאבידת הפראשפורט או לגניבה והנה הוא דכר שאינו שוה כלום לא שייך חזקת מרא קמא וכי על פי צלוחיתו הוא צריך *(וא"ל דמכל מקום חזקת מרא קמא בשאר המלבושים זה לאו כלום הוא דלאו עליהם אנו דנין ואטו בהאי דיצחק ר"ג לימא דלא נשאר כל מאומה בביתו ולא איכפת לן בהא נמי לא חיישינן לחזקת א"א של אשתו דזה ממילא הוא כיון דאין אנו דנין על זה:**) ולגניבה ואבידה של טיליביס של אחרים ג"כ אין לחוש מחמת חזקת מרא קמא דהא בין כך ובין כך הם של אותו האיש אך לזה צריך ראי' או ע"א שהם של אותו האיש ועוד מאן לימא לן דחיישינן לשאלה משום האי טעמא היכא דחזקת כאן נמצא כ"ה הוא לנגדו ובלא חזקת כ"נ כ"ה עומדת נגדו חזקת הגוף ונגד חזקת ממון גבי חמור לדעת הר"ף והרמב"ם ז"ל ואי קשה הא מתניתין סתמא קתני משמע אפילו אם הוא במקומו אפשר לומר דל"ק דהתנא דיבר בהווה דזה וודאי מלתא דלא שכיחי שיהיה בביתו ולא יכירו רק מלבושים והוא כמעט רחוק המציאות ומתניתין לאו בהכי מיירי כדקתני אין מעידים אלא עד וכו' ולדעת המקילין הוא דווקא בשלא נמצא שלם ודבר רחוק הוא שימות בביתו ולא יהיה שלם ולדעת ר"ת ז"ל מיירי בשלא נמצא רק הראש וגם שיהי' מונח שלשה ימים אלא מתניתין איירי במת או נהרג בדרך ועלה קאי אע"פ שיש סימנים בגופו ובכליו ***(וגדולה מזה להפוסקים דס"ל דלא חיישינן לשאלה בכל בגדיו ומתניתין סתמא קתני וכן לא פירש במתניתין דאם היה הכלים מהנך דלא מושלי מהני והתם קתני מצאו קשור בכיס או בכלים ומיירי בכלי' דלא מושלי והכא והת' סתמא קתני ומוקמינן ליה במה דמסתבר ואם אומנם אפשר לומר דומיא דכיס אכתי בהך דפירות בכלים מיירי ג"כ בהנך דלא מושלי לדעת הש"ך בח"מ סימן ש"ה וע"כ לומר דמוקמינן במאי דמסתבר:**) וגם בלא"ה דעת הרבה פוסקים דל"ח לשאלה כלל והש"ך בח"מ סי' ס"ה כתב דכך היא דעת הרי"ף והרמב"ם ז"ל רק דעת הרא"ש ז"ל מפורש בתשובה דחיישינן

לשאלה ונוכל שפיר לחלק כדכתיבנא ואע"ג דהרא"ש ז"ל באותו תשובה מיירי בהרוג אך כנראה שם באותו התשובה נמצא בדרך ולא כנ"ד דנמצא רחוק מהדרך מרחק רב ליכא למיחש לפום מאי דכתיבנא רק שהוא ברה והליסטים מת וזה דבר רחוק שהלא לא נמצאו שם בגדי לסטים כלל ורוב הורגי נפש היו וגם לא ידעין אם היה שם הרבה ליסטים או א' ותוספת מועט וכו' ולא מחזקין ביותר מאחד ואין כאן רובא דעלמא כלל וכבר אשה זו יצאת מחזקת א"א ונוכל להקל מחמת שאם נמלט מדוע לא הודיע באיזה מקום קרוב את אשר אירע לו וניצול מלבקש איזה בגד וללבוש לעצמו דהא נשאר ערום לזה וודאי לא חיישינן כלל וגם אם באנו לתרץ דברי הרא"ש ז"ל בדרך פשוט דהא דחיישינן בשאלה הוא משום דיש ס"ס לחומרא שמא מכר ואת"ל דלא יצאו מרשותו שמא השאיל ויש נ"מ בין שני הספקות לענין ממון ג"כ אינו שייך בנ"ד דהבולעט והצעטליך אינם שווים כלום ומה לי אם מכרן או נגנבו וכו' וגם בצעטליך לא שייך בהם מכירה כלל וגם אם נאמר לתרץ דברי הרא"ש ז"ל מחמת דשם יש עוד חשש בסימן אפילו מובהק ביותר שמא נמצא עוד אחד ואת"ל שהוא זה השאול וסברא זו הובא בתשובת נ"ב סימן נ"א שהג' מהרמפ"ג כתב כן אליו וכן ראיתי בספר אחד שכתב כן בשם חד מקמאי דקמן דבט"ע בבגדיו לא חיישינן לשאלה אפילו אם נימא דמיירי בט"ע המכיר דווקא מ"מ בהנך בילעט וצעטליך וודאי הוי כט"ע שאי אפשר בשום אופן דהא נכתב שמו ושם עירו ושם הגראד ושם הגיבערני והכתב רוסי' וודאי דעדיף יותר מט"ע ואם נאמר דשאלה שכיח ומצוי מאוד ולא שייך חזקה ולא שכיח כלל ול"ד ליהוא דחבל על יהודי וכו' ולא להאי דיצחק ר"ג וכו' והט"ז ז"ל לא הקשה רק משאלת כל בגדיו דל"ש כלל וא"כ אפשר לומר דלהרא"ש ז"ל באמת לא חיישינן לזה וכן פסקו בתשובת האחרונים א"כ נאמר פשיטא דהאשה הזאת מותרת מדברים אלו הבילעט והצעטליך וודאי דלא שכיח שאלה כלל כמבואר לעיל רק דחיישינן לגניבה ואבידה וזה לא שייך כמו שאלת כל בגדיו דהא ל"ח לזה גבי ממון ומפקינן ממונא מיניה ותו דאי חיישינן לגניבה ואבידה זה שייך גם בכל בגדיו ג"כ דאת כל אשר לו יגנוב בב"א וכדאיתא בתשובת נ"ב וגם אם נימא דהרא"ש ז"ל הוא דס"ל הכי ואין נרצה להחמיר בזה כדעת המחמירין בזה כדעת הרב ב"י בשם הריטב"א ז"ל דאי סימנין דרבנן חיישינן גם למידי דלא מושלי וכן חיישינן לגניבה ואבידה וכדעת הח"מ ס"ק מ"ב מ"מ בנ"ד לא חיישינן מחמת כ"נ כ"ה דעדיפי מההוא דיצחק ר"ג ובוזה וודאי דגם הרמב"ם ז"ל לא פלוג עלי' דהרא"ש דזה ל"ש יותר מההוא דחבל על יהודי וכדכתב הט"ז ז"ל אך לכאורה דברי הרשב"א ז"ל בחדושו קמים נגד דברי הנ"ל כחומה דהביא ראיה על האי דמן הארכובה ולמעלה דהאי גברא חריכא ומוכח מדבריו דבהאי גברא חריכא לא היה מוכח דאתא אינש אחרינא לכאן ואעפ"כ חיישינן לזה ולא אמרינן כ"נ כ"ה והגם דלישנא דגמרא נמי הכי דווקא דלמא אינש אחרינא וכו' מ"מ היה אפשר לומר דידעין וודאי היה אינש אחרינא אבל אפשר לא אתא לביתא ומחוץ נתן ידו להצילו ונחתכה ידו ולזה אתי שפיר דחיישינן לזה משום שעכ"פ כבר היה סמוך לכאן וביאה במקצת ואומר כולו אתא לכאן ונשרף זה ניצול אבל מהרשב"א ז"ל מוכח דלא כן הוא דא"כ מאי מייתי ראיה מהא לארכובה וגם שיש לדחוק דמדמי להו משום דשם ג"כ מסתמא יש נטבעים מונחים שם מקדמת דנא וכמו שכתב הנ"ב דהיינו טעמא דארכובה מ"מ דחיק לומר דזה דומה לזה

ממש להביא ראיה מזה לזה וגם גוף הדבר קשה כי אדרבה אין הים סובל בתוכו דבר מת כמבוארבספרים ומה דחיישינן היינו שמא באותו הפעם בא ג"ז לכאן ומ"מ אין ראיה מכאן דלא אמרינן כ"נ כ"ה משום דהשליכו מצידה וכבר אינו ידוע אם במקום ההוא נפל כי מים לים מכסים אבל מדברי הרשב"א ז"ל דמוכח להו מהך דהתם ודאי שיש ראיה נגד דברי אשר כתבתי ***(וגם הב"ש בס"ק ק"ס הביא דברי רי"ז וב"ג ח"ג בשם הרמ"ה ומשמע מדבריו דבעינן דוקא דאמרה ראו בעלי וכו' אבל אי לאו הכי אע"ג דלא ידעינן שבא אחר לשם חיישינן לזה וכן סיים שם הב"ש:)** אבל בלא"ה קשה דידיה אדידיה דהוא כתב מפורש בהך דיצחק כדברי הנ"י ממש דהטעם משום כ"נ כ"ה והקשה ג"כ כמו שהקשה הנ"י דהא בממון קיי"ל כר"א ולא כרבא וברוך החונן לאדם דעת שזכיתי להבין דברי הראשונים ז"ל דבאמת קשה היכי מייתי רבא ראיה לדבריו מכח דבעגונה הקילו מנ"ל הא דאקילו אמנם על רבא לק"מ דלדידיה בממון ג"כ דינא הכי כדאיתא ליה בכתובות דאוקי ומתרץ למתניתין בזה כדכתב הר"ן ז"ל בכתובות דלשנא דמתניתין משמע הכי אבל אי אנן לא קיי"ל כוותיה מנ"ל דנחלק בהכי אבל זה אמתית הדברים האלה לדעתי דהא דאנן לא קיי"ל כרבא היינו משום דהכל תלוי בחזקת הגוף עם טענות ברי והכא חזקת איסור א"א הוי כחזקת הגוף ולא מהני כ"נ כ"ה נגד חזקה זו וע"ז כתבו דהכא בעגונה הקילו והכוונה דהא אקילו משום דדייקא ודייקא מרע לחזקת א"א כמו שכתבו התוספות בכתובות דף כ"ב ע"ב ובכמה דוכתין וכיוון דאיתרע חזקת א"א סמכינן שפיר על חזקת כ"נ כ"ה ***(ואין זה דרך רמז רק בפשוטן של דברים דהא דהקילו חכמים היינו שתהא היא נאמנת משום דאורעי לחזקתה משום דייקא ואז היא מהימנא ותקנתא דרבנן היא להיות איתרע חזקת א"א משום דייקא ושוב היא מהימנא וא"כ הא דהקילו היינו דאירע לחזקת א"א דידה וממילא מהני חזקת כאן נמצא כאן היה וראיתי להגאון בנ"ב ס' כ"ט שויה לנפשיה דהרנא דלא איתרע חזקת א"א לגמרי דהרי הבא עליה באשם תלוי קאי ונעלם מעיניו המאירים וכו' דברי התוס' כתובות דף כ"א ע"ב דהאשם תלוי הוא מחמת שהיתה א"א וכתבו אי נמי האיסור אשם תלוי ולא אשם תלוי והיינו משום דאיתרע לגמרי וביבמות דף פ"ח ע"ב שכתבו הא דאשם תלוי קודם התירוץ דדייקא מרע לחזקת א"א כתבו דהיא בחזקת א"א:)** והנה ידוע דבמים כמלחמה דמי ולא מהימנא משום דלא דייקא וכן בגברא חריכא אמרה בדדמי דהוי כמו עשינו עלינו בית דאינה נאמנת וכ"ש הכא בגברא חריכא סבירה שהוא בעלה כמו שכתב הרשב"א ז"ל שם מפורש וא"כ לא איתרע חזקת א"א ול"מ חזקת כ"נ כ"ה זה נראה לי ברור בכוונת הרשב"א ז"ל א"כ בנ"ד שפיר סמכינן אחזקת כ"נ כ"ה דל"ח לשאלת בגדים אלא לאותו מקום וכדכתיבנא והשתא דאתינא להכי נראה דלאחר י"ב חודש יש להתירה מכת ס"ס לפי מאי דכתב המבי"ט הוא כ הוא בק"ע בשם הרא"ש ז"ל דלאחר י"ב חודש יוצאת מחזקת א"א וא"כ יש כאן ס"ס שמא הבגדים אלו שלו כאן ואת"ל השאיל הבגדים מ"מ שמא מת קודם כלות יב"ח ומארכובה ל"ק כמו שהקשה הנ"ב דהתם בעת שהיה עליו ול"א ס"ס משום חזקת א"א ואי מיירי כשהוא עליו וודאי דלא מוכר משם מידי דהיכא נאמר שמא לא יצא משם ומותרת תיכף ואת"ל לא עשה שמא הארכובה זו ממנו ומותרת לאחר יב"ח זה אין לו שחר כלל ***(וגם אין לומר בהיפך שמא נחתך מאתו ושמא מת דזה וודאי ג"כ אינו דספק השני מתיר יותר מן הראשון ואין

זה דרך הספק ספיקא:**) ובאמת אפי' מיירי בלא שהא עליו ג"כ אין ראייה משם דאע"פ דלא שהו עליו ואפשר דעשה מכל מקום נשתהה כל כך בפריסת המצודה עד שתצא נפשו ואם כן אין כאן ספק ספיקא כלל דבין כך ובין כך מותרת להנשא מיד אם הארכובה ממנו וא"כ אין מכאן ראי' כלל דבאתחזק אסורא ל"א ס"ס דהכא חד ספק הוא כדכתיבנא ובלא"ה נראה דאין בה ס"ס דארכובה דעיקר הספק אם הוא חי או מת אם היא באיסור א"א אם לא ואם באנו היום קודם כלות יב"ח לספק אין כאן רק ספק אחד שמא לא עלה דאם עלה הרי הוא חי והיא באיסור א"א ומה לנו בזה היום שתהא מותרת להנשא אח"כ ובאם באתי להתיר אותה אחר שנים עשר חודש שום אין נ"מ בין הספיקות כלל דהרי כבר עבר ורק ספק חי או מת ומה שכתבתי דיש בכאן ס"ס הוא בזה האופן דאחר יב"ח נתיר אותה להנשא אחר ג"ח וא"כ יש נ"מ בין אם היה מת קודם דל"צ להמתין שלשה חדשים ואם מת קודם כלות יב"ח צריכה להמתין ג"ח ואע"ג דפשיטא לן דלא בא לכאן דאי הוי מספקא לן בזה היינו מתירים אותה מ"מ גזירת חכמים כך היתה ובאם יתברר לנו שמת קודם כלות יב"ח יאמרו שאשה הזאת מותרת להנשא תוך ג"ח ולא מקיימא ג"ח ז"ל אבל התם נראה דבאמת א"צ להמתין ג"ח אחר כלות יב"ח דספק מת ע"י מים או ע"י החתך תיכף והראיה דכתבו הפוסקים סתמא אחר יב"ח מותרת להנשא ולא כתבו אחר ט"ו חודשודאי איכא למטעי בהא דפשיטא דלישנא הכי משמע א"ו דבאמת אינה צריכה להמתין ואע"ג דשני הספיקות **) (וכן נראה ברור מתשו' נ"ב דאינה צריכה להמתין גבי ארכובה ג' חדשים))** הם אחד מ"מ במלתא דרבנן לא מחמרינן כולא האי ומחמת דרוב נופלים למים מתים ואינם עולים רק משום חזקת א"א היא אסורה כדכתב הריב"ש ז"ל ובכלות הזמן היא מותרת אבל בנ"ד אם נימא דכ"נ כ"ה לא מהני ויש כאן חזקת חי וודאי היא צריכה להמתין עוד ג"ח ויש כאן ס"ס גמור וגם נראה דאין צריך להיות מתהפך מחמת דנולד מקודם ומתיר יותר ובאם נאמר דהכא ג"כ צריכה להמתין ג"ח משום דחששא דנפילה חששא מועטת היא פשיטא דמותרת לאחר יב"ח נראה לע"ד מכל הנך טעמי' דהאשה ואת מותרת להנשא לכל הפחות אחר חמשה עשר חודש דהיינו שישבו ב"ד אחר כלות י"ב חודש או שנה כי אני מסופק בדבר זה גם לענין ברכת מחי' המתים אם ביב"ח אפילו בשנה מעוברת אי בעינן יג"ח ונחמיר בזה שלשה עשר חודש ישבו ב"ד ויאמרו לה שהיא מותרת להנשא שאינה א"א שוב אך צריך אתה להמתין עוד צ"א יום כדין אשה אחר מיתת בעלה כי אנו חוששין שמא לא מת הוא באותו פעם רק אח"כ והרי את כדין כל אשה אחר מיתת בעלה או אחר גירושין שהיא פנויה וקדושין תופסין בה ומ"מ אסורה להתארס וכש"כ להנשא עד אחר צ"א יום וכל החדשים הנ"ל הוא מצת אשר נשמע שנהרג לא מעת אשר עבר מנגד פני' ולכאורה היה נראה דאחר יב"ח מחזקינן בוודאי שמת כבר וא"כ א"צ להמתין צ"א יום ואין כאן שוב ס"ס רק לא כן נראה מהסמך שיש בגמרא על דין זה מהא דמברך לאחר יב"ח מחיה המתים משמע הטעם משום שכבר נכנס בגדר הספק קצת שמא מת ולכאורה יראה שכל דברי אלה הם כנגד דברי הג' ח"צ שבתשובה סימן קל"ד לא התיר מכח זה אבל לא מוכח כ"ה דניחא ליה להתירה בהיתר ברור יותר וגם נוכל לומר דהתם כשעת חירום דמי כדכתב שם ול"ש עוברים ושבים כלל ואין ראייה מיב"ח כלל ואפשר היינו טעמא דמקרבין חטאת הבאה ממדה"י בחזקת שהוא קיים ולא מפלגינן בין תוך יב"ח או אח"כ **) (משום דהוא

ממקום דלא שכיחי עו"ש:**) אך התם בלא"ה ל"ק דחטאת בת שנתה היא ואפשר דלכך נקט חטאת ולא אשם אע"ג דבאשם רועה אכתי פש גבן לברור היתר הראשון מחמת כאן נמצא בבגדים מהא דמחט שנמצא וכו' ומייתי לה בנדה דלא אמרינן כאן נשברה והעלתה חלודה אך ל"ק דשם שבירתה הוא טהרתה ולא אמרינן כ"נ כ"ה במידי דאית תוספת שבח כדכתבו התוספות בכתובות לפי הנוסחא חדשה ועוד התם בטהורה ע"ג טהורה מחזקינן **) (ועם זה יובן שם דברי הגמרא:**) ולפירוש הרמב"ם ז"ל בהאי דמחט ל"ק כלל ואינו ענין זה לזה כלל אמנם אכתי קשה לכאורה מדברי הב"ש שכתב לסתור ראית הט"ז שכתב דלא אמרינן השתא הוא דמת מהא דמחמיר הרשב"א בספק ת' וכתב הב"ש דתלינן דאחר הוא דלא ידעינן ליה וכן הוא בנה"כ והנ"ב מפרש לדבריו דהיא משום חזקת אא"א ולפי מה דכתיבנא ליכא כאן חזקת אא"א מחמת דייקא אבל באמת לענ"ד נראה דאין הפירוש כדברי הב"ש וכל מעיין יראה דהפירוש הנ"ל הוא דחיק מאד בדברי הב"ש וכמעט א"א לאומרו כלל והדברים כפשוטן ומה דקשה ליה להנ"ב דהלא גם אחר היה לדעת נראה דל"ק כלל וכבר כתבתי מזה דלא שייך לומר על המת הנמצא אוקים ליה בחזקת חי וכי קודם הזמן הזה לא היו מתים מבני האדם הלא בכל יום מתים כמה ב"א ואפשר זה הוא מזמן קודם והתימא על הג' נ"ב האיך לא שת לבו לזה והלא הוא עצמו כתב דגבי נגע באדם בלילה לא שייך למימר אוקמה אחזקת חי משום דהרבה מתים יש בעולם והנה שם הוא חזקה טובה מזה לומר שאין שם השתנות בזה האדם וחי הוא ואם שם נימא דלא הוי חזקה מכש"כ דלא נימא היכא דוודאי מת בניקום ליה אחזקת חי דמעיקרא ודברים אלו פשוטים הם לכל מעיין אבל בנידון רשב"א ז"ל דהספק בגברא חריכא הוא ספק בין איש זה לאיש אחר חריכא אין כאן חזקת חיים דמה לן בין הוא מת או אחר מת נאבדה החזקה רק חזקות איסור א"א משום דליכא דיוקא אבל ביצחק ר"ג דאיכא דיוקא לא חיישינן לה וחזקת חיים אין כאן דמ"מ אחד מת באותו זמן מה לי הוא או אחר ושפיר איכא חזקה כ"נ כ"ה וכן בנידון דידן שוב עיינתי בס' מק"ח שכ' היפך מדברי שאפילו אין לספק במקום הזה תלינן במקום הקודם לזה לא כמו שכתבתי מהרשב"א ז"ל והביא ראיה לזה מהא דאמרינן בנמצא חטה במצה אפויה כ"נ כ"ה אע"ג דליכא למימר במקום הזה נפל אך באמת אין משמראיה כלל דהתם הוי המצה במקום החטה ואמרינן כאן נפלה ולא היתה בעיסה אבל בכלי אחד שטלטלהו במקום למקום ונמצא בתוך הכלי ההוא עצמה אז אין לתלות רק במקום הכלי ול"ת רק במקום שנולד הספק וכאשר כתב כן מקודם כמה פעמים וכמו שמבואר מדברי הרשב"א ז"ל והמק"ח אזיל בזה לשטתו דס"ל דהא דל"ת ממקום למקום הוא דווקא ביש במה לתלות באותו מקום וא"כ מאי מהני לן הכלי הלא עיקר החשש שמא נפל לתוכו במקום ההוא מה לי אם באותו הכלי או בכלי אחרת הלא עיקר החשש משום המקום דבמצה לא היתה החטה רק משני המקומות האלו אבל לפי מה שנתבאר לעיל דלא מטעם זה הוא רק משום דאמרינן דבמקום שנולד הספק שם נתהוה מה לי, אם הוא שינוי מקום מחמת הכלי או מחמת המקום שהכלי עומדת עליו ושוב ראיתי בפ"מ ס' תס"ז אות כ"ה שכתב דווקא בשינוי כלים אמרינן כ"נ כ"ה אבל בשינוי מקומות לא אמרינן כן והוא היפוך דברי המק"ח לדעת הרמב"ם ז"ל דפסק כר"י בהך דקופה ולא היה ידוע לי מהיכן למד ד"ז דבכלי אמרי' כן ואחר החיפוש מצאתי שהן דברי הראב"ד ז"ל בהשגות אך

מ"מ אין הטעם כדבריו שכתב ואמרי' עתה בכלי שני נפל וטעם דברי הראב"ד ז"ל משום דאמרינן דהיה בכלי זה תחילה וזו מטעם כ"נ כ"ה בכלי זה קודם שלקחו מכלי ראשון לכאן והנה זה רק בשינוי הטעם ונ"מ לדינא ג"כ באם בדקו לכלי הבית בשעת לקיחה הוי רק ממקום למקום אבל לענין דינא בעיקר הדין לכאורה כן הוא לדעת הרמב"ם ז"ל והנה א"כ דין זה דחטה במחלוקת שנוייה בין הרמב"ם ז"ל ובין הרשב"א ז"ל אבל לע"ד נראה דאין כאן מחלוקת כלל וטרם נבא לבאר זה נבאר מקודם מה דהקשה המק"ח מדוע גבי קופה בעינן דווקא בדיקה ולא סמכינן אחזקה דמעיקרא כמו גבי בתולה ומחמת קושיא זו המציא דבר דחזקה דמעיקרא הוא רק במקום הראשון היכא דאיכא למתלי בשינוי מקום והתם בבתולה היא ריעותא דליכא למיתלי במקום וגבי נגע באחד בלילה איכא למתלי במקום ע"ש ובאמת כי איני יכול להבין דבריו אלה דמאי סברא יש בנגע באחד להחזיק במקום זה יותר ממקום זה הן חזקת חיים והן חזקת טומאה בזו ובזו שני המקומות שוים ואין במה לתלות במקום זה כלל ובאמת מזה ג"כ סתירה לדבריו הראשונים דלא אמרינן כ"נ כ"ה באין במה לתלות ואדרבה גבי בתולה שייך טפי דהוא מידי דאתי מעלמא אך לדעתי הקושיא מעיקרא ליתא דלענין טומאה וטהרה בעינן דוקא בדיקה ולא לגבי שום דבר כדאשכחן לענין בדיקת אשה שצריכה לטהרות ולא לבעלה אע"ג דאיכא איסור כרת ובזה א"ש למה דהקשה הגמרא לר"י מהא דנגע באחד והתם הא מיירי בר"ה דבזה ר"מ מטהר משום דהוי ספק טומאה ברה"ר ופלוגתא דחזקי' ור"י היא ברה"י כדכתבו התוספות ז"ל דאי בר"ה מ"ט דר"י דהא הוי כראוהו חי מבערב ומדברי התוס' הללו ראייה ברורה דלא שאני לן בחזקה דמעיקרא בין במקומה או שלא במקומה דאל"כ לא הוי מקשה מידי והנה הביא המק"ח ראי' ברורה לדין זה והנה דברי התוס' הללו הם כנגדו ולקמן נבאר דאין ראיתו ראייה נחזור לעניננו דפלוגתא דר"י הוא ברה"י והיכא מותיב לו מר"ה אך לפי הנ"ל א"ש דסברת המקשן דבדיקה ברה"י ושאינה, בדיקה בר"ה שוים הם ובמה שנתבאר א"ש בפשיטות דינו של הרשב"א ז"ל גבינות מבהמה טרפה דאם נוכל לומר דסמוך לשחיטה נטרפה הגבינות שנעשו מקודם כשרים ואמאי הלא מזמן לזמן חיישינן דהא דתלינן מזמן לזמן היינו ברה"י ושם אפילו ס"ס ושום חזקה לא מהני בו כדילפינן מסוטה דלא מהני חזקת כשרות שלה לדידי' וחזקת היתר דידה לבעלה ואסרה הכת' ולא ילפינן כלל מזה רק מספק טומאה בר"ה דמהני מזמן לזמן אם ראוהו חי מבערב דזה דייקא הוי בדיקה לענין טהרות וכדאשכחן נגע באבן או בעמוד בלילה ולמחר מצא עליו רוק דטמא אם לא ראה בערב במקום הזה שלא היה שום רוק ובחנם נתחבטו בזה הגאונים חכמי דורינו בזה למה בעינן ראוהו חי ונכנסו לדחוקים דבעינן ראוהו במקום הזה ובערב ל"ד והוא דחוק מאוד עד שכמעט א"א לאומרו כלל דהתנא שביק למקום מה דמעכב ונקט זמן מה דלא מעכב ונעלם מעינם דברי התוספות הנ"ל אך אם א"א לתלות סמוך לשחיטה נטרפה אז אתרע החזקה קמייתא והרא"ה ז"ל הקשה עליו בזו דמ"ש ונלע"ד אפשר דהרשב"א ז"ל יליף מהא דפ"ו דטהרות משנה א' המסוכן שהוא ברה"י והוציא והו לרה"ר והחזירוהו לרה"י כשהוא ברה"י ספיקו טמא ור"ה ספקו טהור וכו' וסתמא קתני ומשמע דראוהו חי קודם הספק וגם מוכח קצת כן דאי בלא ראוהו קודם לכן ל"ל למתני והחזירוהו לרה"י אפילו נשאו, אותו לר"ה אחר ג"כ הרה"י טמא ורה"ר האחרון ג"כ ככיון דלא ראוהו חי ורה"ר הקודם

טהור ואם נדחק דאפשר דהתנא לא מיירי בפלוגתא דר"מ ורבנן אך הרמב"ם ז"ל העתיק ג"כ משנה זו כלשונה וגם לשון הרמב"ם ז"ל המסוכן שנתעלף מורה בפירוש שהיה מקודם חי ונתעלף וגם סתמא דמילתא הכי הוא והנה א"כ קשה לחזקי' דאמר טהור בקופה בדוקה ברה"י ואמאי הרה"י הראשון טמא נימא ברה"י השני מת דהא אין מחזיקין אפילו ברה"י ממקום למקום ומוכרח לחלק כאשר כתבתי דעיקר הוא מקום הולדת הספק וכיון שנולד במקום הראשון כבר איתרע לי' חזקה קמייתא רק אם נולד הספק במקום אחר אז החזקה הראשונה במקומו עומדת ה"ה בשאר איסורין שבתורה דלא חיישינן מזמן לזמן האחרון שהוא סמוך ונראה להולדת הספק לא מרעי לחזקה קמייתא וכל מופלג מזה מרעי לחזקה קמייתא וכן בהך דקופה אי ידעינן דבמקו' ההוא לא נפל השרץ לתוכה רק אפש' דבינה לבינו כבר איתרע החזקה מה שהיתה בדוקה מקודם וכדסבר המק"ח למימר לכתחילה וראיתו לדחות ד"ז כבר דחינו דהתם כשני כלים והוי לי' כשני מקומות לא פחות ולא יותר דהטעם רק משום נפילה העולה מכל הנ"ל דבין בזמן אחר הן במקום אחר לא מפקא מחזקה קמייתא בחיטה ובעיסה היינו ממקום למקום לדעת הרמ"א ז"ל ובמליגת תרנגולת הוי מזמן לזמן לדעתו ז"ל ולע"ד גם בטרפה הוא מטעם מזמן לזמן או משום דהוי ממקום למקום כדכתיבנא לעיל אבל המקום שהוא באה בשעת שחיטה וקודם לזה לא מהני דאין המקום מוליד הספק רק השחיטה והשחיטה נעשה ברצון וא"ל בזה כלל במקום זה נולד הספק וכל זה לדעת הרמ"א ז"ל אבל לדעת המ"ב והמ"א ז"ל לא ילפינן מטומאה בר"ה רק באינו בדוק דהיינו אם לא ראינו אותו חי מבערב ולא מחזיקין ממקום למקום אבל מזמן לזמן מחזיקין ולא דמי לטריפה דהתם הוי כמו שנוי רשות כמו שנתבאר לעיל והעולה מכל הנ"ל דחזקה קמייתא היא אפילו שלא במקומה רק מקום שנפל הספק הוא ענין חלק מטעם כ"נ כ"ה והא דמחט שנמצאת שבורה לא ילפינן מזה דהא משום דאין בו דעת לשאול וחזקה דמעיקרא מהני בה לחוד כמו באשה דאינה בדוקה דמי' וטהורה לגבי דבר שאין בו דעת לשאול כדכתבו התוס' ד"ב דנדה בד"ה החלוק שביניהם בין רשות הרבי' ובין דבר שאין בו דעת לשאול ** (בדיבור הראשון יש בכאן גמגום בלשון זה והמכוון מובן הוא דבר"ה דלא סמכי' אחזק' דמעיקרא נגד חזקה דהשת' ומחזיקין בטומא' עד שעת בדיקה לא סמכי' על החזק' דהשתא נגד חזקה קמייתא לטהר למפרע ובדבר שאבד"ל דסמכינן אחזק' דמעיקר' אפיתו בלא בדיקה לטהר למפרע כן סמכינן אחזקה דהשתא לטהר ומטעם כאן נמצא כאן היה ליכא לטמויי מהטעם שנתבאר לעיל:*) ** וכן הוא לענין חזקה דהשתא דלא מהני בר"ה גבי אשה נדה וגבי נגע באחד בלילה דבעינן בדיקה ולענין דבר שאין בו דעת לשאול' סמכינן אחזקה דהשתא גבי מחט שנמצא שבירה אבל גבי אדם הנכנס לבית המנוגע אע"ג דהוי בר"ה כדכתבו התוס' בחולין מ"מ לא אזלינן בתר חזקה דהשת' כלל לטהר דהא דאזלינן בתר חזקה דהשתא לטמאן היינו משום שאינו בדוק וכמו שנתבאר ונדחה ראיית המק"ח ובלא"ה אין ראיתו ראי' ונחזור לעניננו הנה באשה העגונה זאת החזקה הראשונה מהבגדים קיימת ולא חיישינן לשאל' ולא לגנבה ואבידה אך דא עקא שנתברר שהבילעט הוא נמצא סמוך לדרך הרבים וחזר הדין למקומו חשש שאלה מחמת כאן נמצא כ"ה כמו שנתבאר לעיל ואזיל לי' היתר מחמת הבלעט דבזה חיישינן וודאי לאבדה אפילו למאן דס"ל דלא חיישינן לאבידה בזה

וודאי חיישינן דלא נמצא אצל הגולגולת רק כאשר יבא הידוע מהטליביס של איש אחר אם הם נכרין בטוב אז לשאלה ליכא למיחש בהו כלל וגם בלא"ה אינו שייך שאלת בהם אפילו בלא אבידה רק חשש מכירה ובזה שייך שפיר לומר חזקת מרא קמא ולא נמצאו סמוך לדרך וגם בדרך עצמו לא שכיחי לימכור הסחורה בדרך וגם אם נאמר שבדבר העומד לימכר לא שייך חזקה כלל וניחוש שמא מכרם במקום אחר בכאן ליכא למיחש מחמת שהבילעט נמצא בכאן ופשיטא אם יהיו שנים המכירי' את הטלית בט"ע שבזה לא שכיחי מכירה כלל ובאמת מתשובת הרמב"ם ז"ל גבי אם נמצא בבגדיו בנטבע מוכח דגם ע"א מהימן בט"ע והכרה דהחתיכה של פשתן מבתי שוקיים לא מהני דזה הוי וודאי ככלי אפר שלא טבעתו עיין נראה דנוכל לסמוך ולהתירה אחר י"ג חודש שתנשא בחר ג"ח אם יסכימו שלשה מחכמי הדור בדבר הזה: